

-1.2. Het paard

-1.2.1. Soort en herkomst

PAARD

Pferd – horse – cheval

(N 8, 20; N 8, 4; N L, 2; DC 3, 4; RND 60; RND 74; DC 32, 11f; Van Gerwen V, 9; Go 1b; znd 4, 4; znd 20, 2b; znd A 1, 151; sgv)

paard: het type *paard* in: I 180, K 333b; *páárt*, K 145a, O 173; *pàárt*, K 150a; *paáart*, L 145, 179; *pàart*, L 93, 96, 101a, 144, 145, 146, 151, 177, 179, 180, 182, 183, 199, 200, 202, 207, 225a, 256, 261; *paart*, L 145; *paert*, K 100, 153, 157, L 153, 191, O 57a; *peert*, K 188, 196, 210, 213, 234, 235, 244, 246, 250, 272, L 104, 109, 110, 151, 153, 157, 191, 240, 261, 283, P 42; *péért*, I 57, 78, 102a, 120, 149, 180, K 100, 101, 102, 109, 110, 125, 126, 127, 129, 129a, 131, 132, 133a, 133d, 135, 138, 142, 143, 146, 147, 150, 151, 154, 155, 156, 158, 161a, 163, 164, 171, 173, 176, 180, 182, 183, 184, 185, 188, 188a, 189, 189a, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 195a, 196, 201, 202, 202a, 203, 204, 204a, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 212a, 213, 215, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 229, 231, 235, 236, 237, 237a, 238, 239, 243, 244, 244a, 245, 246, 247, 247a, 248, 249, 250, 251, 253, 256, 278, 281, 282, 291, 317, 317a, L 91, 92, 93, 100, 102, 110, 147, 151, 152, 154, 155, 156, 158, 158a, 159, 162, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 199, 208, 210, 212, 237, 244, 256, 257, 264, 279, 285; *pèért*, I 118, K 107, 110, 110a, 127, 128a, 129, 129a, 131, 133c, 136a, 141, 143, 147, 148, 148a, 149, 150, 152, 153, 154, 156, 157, 158a, 158c, 159, 160, 161, 161a, 164a, 168, 172, 173a, 175, 177b, 177c, 181, 183, 184a, 220, 225, 246, 252, 256, L 112, 144, 147, 148, 150, 153, 156, 158, 177, 184, 185, 187, 209a, 233, 236, 255, 260, O 79; *péèrt*, K 221; *péèrt*, K 250, 317a, L 241a; *pééart*, I 57, 149, 180, K 173a, 174, 176, 188, 196, 235, 236, 237a, 239, 244, 247, 250, 279, 282, 291, 314, 317, 357, L 94, 159, 161, 184, 186, 187, 189, 212, 244; *pèrt*, L 104, 241a; *pért*, I 78, 102a, K 100a, 101b, 102, 135, 150, 153, 160, 165, 170, 183b, 186, 187, 197, 197a, 198, 199a, 200, 201, 214, 215, 240, 242, 244, 320, L 94, 98, 99, 100, 102, 103, 104, 106, 109, 144, 144b, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154a, 156, 157, 157a, 158a, 161, 162, 177, 177c, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 182, 183, 185, 187a, 199, 200, 202, 203, 204, 204a, 205, 206, 207, 208, 208a, 226,

228, 234a, 236, 237, 238, 240, 241, 242, 243, 244, 255, 257, 258, 259, 260, 262, 263, 263a, 264, 279, 280, 285, O 78, 78a; *pèrt*, I 102c, K 101a, 107a, 110, 110a, 125a, 127a, 130, 132, 133a, 135, 147, 150, 151, 157, 168, 169, 170, 171, 172, 184, 185, 217, 218, 220, 245, 251, L 93, 94, 95, 96b, 97, 99, 100, 101, 102, 104, 144, 144a, 145, 146, 147, 148, 151, 157, 159, 160, 177, 178, 179, 182, 183, 185, 199, 200, 201, 202, 205, 206, 207, 208, 209, 212, 225, 228, 229, 233, 235, 237, 239, 241, 255, 256, 259, 260, 261, 263, 264a, 279, 280, 281, 283, 283a, O 79; *péart*, I 79, 102a, 118, 119, K 202a, L 159, 159b, 160, 162, 184, 186, 187, 187a, 190, 209a, 212, 237, 244, P 48; *pièrt*, K 244, L 279; *pirt*, L 180; *purt*, L 283; *pèurt*, K 232; *péét*, K 275, 286, 299, 301, 307a, P 13, 18a, 63, 86, 108a, 198, 199; *pèèt*, I 219, 270, K 242b; *peeèt*, P 99; *péèt*, K 266, 270, 277, 281a, 311, 313, 314, 352a, P 13, 18, 76, 79; *pééát*, P 39, 63, 93, 94, 95, 96a, 97, 98, 99, 104, 105, 147, 152; *pééát*, P 100, 105, 132, 136, 148, 157a; *pééèt*, K 347, 348, 349, 350, 353, P 40, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 92, 105, 106, 130, 135, 136, 137, 155, 166, 167, 168, 169; *pééat*, K 271, 272, 286, 302, 310, 312, 313, 314, 315, 345, 352, 353, 354, 355, 356, 357, P 13, 18, 21, 35a, 40, 41, 42, 44, 45, 46, 47, 48, 63, 67, 69, 69a, 70, 72, 73, 74, 76, 79, 81, 86, 96a, 106, 107, 108a, 109, 111, 112, 125, 127, 132, 155, 159, 167, 171, 198, 199; *pèt*, P 159; *péát*, K 351, P 35, 101, 144, 145, 147, 148, 149, 150, 151, 154; *péàt*, P 97, 145; *péèt*, K 348, P 27, 29, 33, 38, 86, 96, 164; *péat*, K 352, P 41, 42a, 68, 145, 159, 166; *pèat*, P 106, 127; *pièet*, O 177, 178a, P65a, 66; *piit*, K 254, P 127; *pöat*, K 277; *pàr*, L 201; *pér*, L 240, 243; *pjaart*, K 274; *pjart*, K 214-215; *pjeert*, K 216, 234; *pjéért*, K 232, 249, 358, L 279; *pjèért*, K 230, 231, 274, L 240, O 281; *pjert*, L 264; *pjért*, K 215, 216, L 183, 203, 207b, 240, 258, 262, 263, 264, 280; *pjèrt*, K 216, 220, L 205-206, 241, 244, 263a, 264, 279, 280; *pjáát*, P 12, 90, 143; *pjààt*, P 126, 161, 171; *pjàt*, P 31; *pjàt*, K 277; *pjàat*, P 161; *pjàwt*, P 89; *pjeet*, K 236, 283, 305, 315, P 65, 102, O 67, 245; *pjéét*, K 229, 233, 252, 253, 254, 257, 258, 259, 260, 263, 264, 265, 267, 268, 269, 270, 273a, 275, 276, 279, 280, 282, 283, 284, 286, 287, 288, 289, 290, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 307a, 309, 312a, 312b, 316, 317, 318, 329, 333, 335, 339, 342, O 63a, 69, 69a, 73, 156, 158, 161, 162, 165, 166, 169, 171, 172, 173, 173a, 174, 174a, 175, 177, 178, 232, 238, 239, 244, 245, 247, 248, 250, 251, 252, 253, 255, 256,

1.1.1.2.

272, 274, 274a, 275, 276, 282, 285, 286, 286a, 287, 288, 289, 290, P 2, 4, 6, 10, 16, 24, 29a, 30, 39, 59, 60, 60a, 61, 62, 64, 65, 65b, 65c, 66a, 69b, 86, 88, 122, 122a, 123, 124, 139; *pjèèt*, I 219, 220, 221, 221a, 221b, 222, 265, 265a, 266, 267, 268, 268a, 269, 270, 271, 274, 275, 275a, K 230, 242b, 300, 319, 320, 321, 322, 323, 324, 325, 325a, 326, 326a, 327, 328, 329, 330, 331, 332, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 342, 344, O 67, 68, 69, 69a, 70, 70a, 70b, 74, 153, 155, 157, 241, 250, P 1, 2, 3, 4, 5, 5a, 7, 8, 9, 14, 15, 16, 22, 23, 24, 28, 29a, 60a, 84, 86, 88, 89, 90, 92, 102, 103, 133, 138, 143a; *pjééat*, K 251, 281a, 283, 318, 339, O 242, 253, P 139; *pjèèat*, K 323; *pjët*, P 70, 88, 89; *pjét*, I 268, K 257, 273, 276, 281a, 292, 294, 296, 305, 318, 322, 330, 353, O 68, 158, 274, 275, P 25, 30a, 33, 65c; *pjèt*, K 273, 287, 346, O 244, P 25, 26, 30, 33, 35a, 36, 38, 65, 85, 87, 94, 133, 144; *pjéat*, K 282, 309; *pjéat*, K 206; *pjééat*, K 268; *pjöt*, K 308a; *pjèürt*, O 238; *pjèüt*, O 158; *pàjrt*, I 102, K 100, L 209a; *péjrt*, K 138, 191, 244, 249, L 210; *péjrt*, K 137; *pijt*, P 47; *péjt*, I 269, K 339, P 18, 171; *pèjt*, P 41; *pjeejt*, K 295; *piééjt*, K 254, O 290; *pièèjt*, K 274; *piéjt*, I 221, K 295, 330; *pajért*, K 247; *paját*, P 43, 80; *péjárt*, K 245; *pééjéjt*, P 99; *pééjart*, P 75; *péjart*, K 234, P 145; *péjéjt*, K 350; *péjart*, K 310; *piéjééjt*, K 241, 252, 255, 261, 262, 276, 280, 285, 297, 308, 316; *piéjéjt*, K 349, P 25; *piéjéjt*, O 238; de volgende opgaven zijn meervoud: *peerðan*, L 154a; *peerða*, L 256; *péerða*, K 184, 185, L 91, 102, 159, 229; *pèerða*, K 148, 218; *pèerðu*, K 172; *péerðan*, K 197a, L 259; *pérða*, K 168; *piéerðan*, L 258; *pièèra*, K 340; *pajrða*, K 214-215; *paard*, te K. het volwassen trekdier, geen veulen meer, Goossenaerts; *peert*, paard, Jacob; *peërd*, (Kemp. ook *pieëd* en *péäd*) paard, Fr. cheval, Corn. Vervl.; *part*, paard, pl. *pairt*, hs Mischgofsky L 95; *pärt*, znw. o. perd, paard, mv. *pärt*, peerd; het dim. *et pärdje(n)* is een onderdeel van het spinnewiel; het mv. *de pärdjes*, een onderdeel van een weefgetouw, De Bont; *perð*, paard, hs Sassen; *pèrd*, gewone benaming voor paard, hs Kapteijns L 177; *pért*, paard (Herpen), Elemans; *pèrt*, (o.) paard, Zeeland, Brabantius; *et pèrt*, (mv. *de péért*) „paard”, Elemans; *et pèrt*, het paard, Elemans; *pèrd*, *pèrd*, paard(en), hs Jansen L 200; *pééat*, paard, hs Schrevels P 86; *pieëd*, znw. Kemp. uitspr. van peerd, Corn. Vervl.; *piééat*, paard, znw. o., Goe-mans; *pieere*, paarden, Leopold; *pèèat*, paarden (Lage Maaskant), Elemans; *pèèat*,

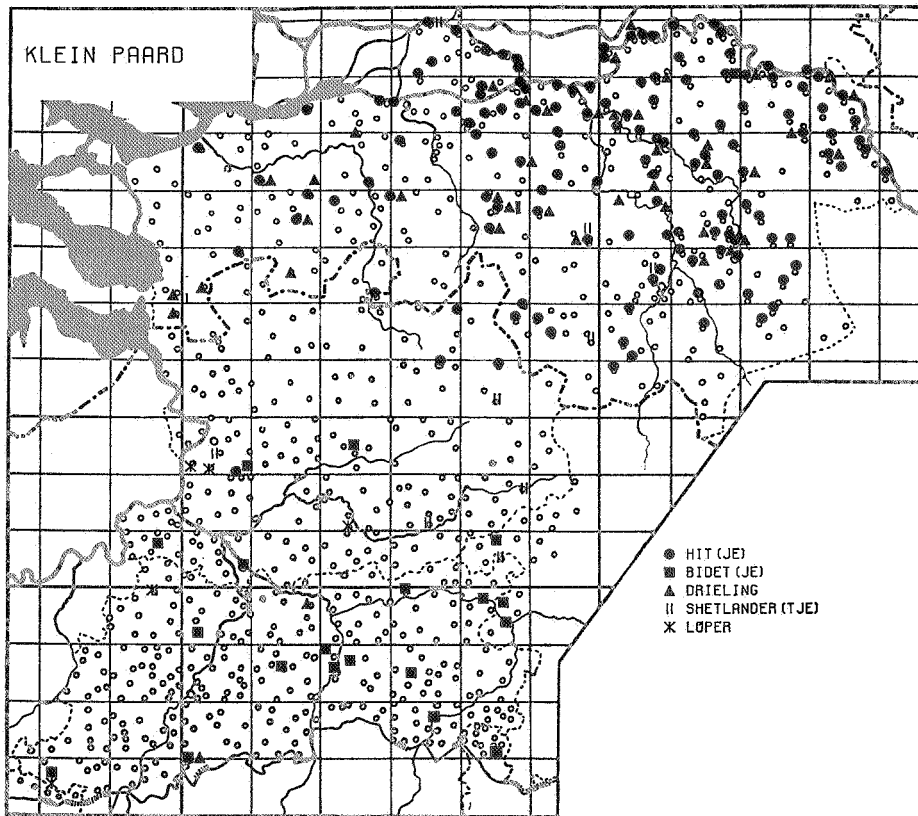
paarden (mv.) (Megen, Lith), Elemans; **paardje**: *pèrtje*, K 214-215; *petja*, O 237.

KLEIN PAARD (zie kaart)

Kleines Pferd – small horse – petit cheval (N 8, 62a; N 8, 62b; N 8, 62c; DC 4, 3; znd 20, 3; Go 1b)

[Met een klein paard wordt, blijkens de antwoorden, een paard van een bepaald klein ras bedoeld, zoals dat vroeger door minder kapitaalkrachtige voerlieden als trekdier werd gebezigd. Zo is een drieling een paard, groter dan een hit, maar kleiner dan een gewoon paard.]

ponnie (voor: pony): *ponnie*, I 78, 102a, 118, K 100a, 102, 124a, 125a, 127, 132, 133a, 133b, 136a, 137, 150, 151, 153, 157, 158a, 161, 161b, 163, 164, 165, 167, 168, 171, 173a, 174, 175, 177b, 178*, 179a, 179b, 180, 183, 184, 184a, 185, 186, 187, 188, 188a, 190b, 195, 197, 199a, 204, 214, 215, 216a, 218, 220, 237, 330, L 145, 149, 150, 159, 159b, 177c, 180, 184, 187a, 188, 200a, 204a, 208, 227, 233, 242, 258, 263, 264, 264a, P 103; *pónnie*, K 182a, 183c, L 235, 241; *pónnie*, L 183; *pónniej*, K 145a; *pónnië*, K 131, 136a, L 144a, 145, 149, 185, 208, 242, 244, 255, 259, 261, 262, 263, 283a; *pónnie*, L 97; *pónnie*, K 133b; *ponie*, L 263; *pónie*, K 140, L 240, 281; *pónie*, L 153; *pónië*, K 138, 183, 248, 274, 335, L 207b, 244, 263a, 280, P 27, 41, 137; *pónië*, L 243, O 275; *pónië*, K 237, 240, 278, 295, 341a, 354, 357, O 72, 275, P 65, 67, 68, 81; *pónië*, L 201, P 171; *pónni*, K 175, 181, P 16; *póni*, I 273, K 273; *póni*, K 330, 349, P 86; *ponnij*, K 237; *pónnij*, K 193a; *pónniëj*, K 207; *ponniëj*, K 262; *ponij*, K 235, 318; *pónij*, K 191, 276, P 89; *pónéj*, K 251, P 48, 72, 89, 126; *pónij*, K 201, 240; *pónéj*, K 211, 249, 250, 256, O 173, P 84, 125, 154a, 163; *póné*, P 167; *ponnee*, I 102a, 220, 226, K 192, 213, 249, 250, 263, 276, 283, 287, 296, 301, 307, 310, 314, 317, 332, 340, 359, O 67, 69, 169, P 41, 48, 99b, 105, 136, 154a; *pónnee*, I 271, K 341a; *pónee*, K 276, 314, 316, 353, 358, O 162, P 35a, 77; *pónéé*, K 318; *pónee*, I 266, 269, K 268, 273, 274, 281, 291, 301, 307, 310, 312, 324, O 74, P 4, 10, 76, 89; *pónéé*, K 245, 329, P 70, 94; *poneej*, K 277; *póneej*, K 191, 240, 241; *póneej*, K 241, 248; *pónééj*, K 281a; *pónééj*, K 287, P 27, 41, 85, 88, 163; *pojnee*, P 96a; *pòngjee*, O 158; *pónee*, P 25; *pónnaj*, K 256; *pónië*, K 351a; *pónij*, K 235; *pónéj*, K 278; *ponee*, K 305, 313, 318, 348, 353, 357, P 33, 44, 45; *pónééj*, K 254, 333b; *pónaj*, P 145; *pónaaj*, P 145; *poennie*,

L 285; *poenie*, L 283, 285; *pönnië*, K 226; *pöëni*, K 307; *pöënej*, P 47; de volgende opgaven zijn meervoud: *ponnies*, I 71a, 78, 79, K 156, 161a, 168, 169, 170, 171a, 174, 179b, 216a, L 204a, 240, 264; *pónnies*, K 148a; *ponies*, K 174; *póniës*, L 260; *pönnées*, K 299; *ponees*, K 255, 262, 287, 311, 339, 350, 356, 357, 361, P 198; *pónijs*, L 177c; *pöniës*, I 271; **ponie (voor: pony)**: *ponie*, K 172, 173, 174, 176, L 145, 146, 147, 178, 178a, 180, 180a, 182, 183, 184, 185, 200, 201, 202, 203, 203b, 205, 206, 207, 208, 226, 237, 242, 244, 262, 264, 280; *póonie*, I 102a; *póonië*, L 279; *pao-
nie*, L 145a; *póonië*, K 176; *póonië*, K 141; *po:ni*, znw. m. pony, De Bont; van de volgende opgaven is niet duidelijk of ze tot de groep pony dan wel ponnie behoren: **pony**: het type *pony* in: K 124a, 164, 174, 177b, 196, 218, L 160, 179, 236, 263; **ponnietje**: *ponnieka*, L 91b; *ponijtja*, P 132; *ponijka*, P 126; *ponijkan*, P 136; *pónèjka*, P 145; *pónijaka*, K 256; *pòniëjka*, P 198; *ponneeka*, I 268; *ponneejka*, K 240; *ponee-
ka*, P 41, 171, 198; *póneeka*, P 25; *pòniëjka*, P 95; **dubbele ponnie**: *dobbala ponnie*, L

208, 237; *dobbala pónee*, K 357, 358; **ponniepaard**: *póneepééat*, P 44; **paardje**: *pertja*, L 147; *pèrtja*, K 106; *pïerakan*, O 274; *pïejakan*, O 67; **ondermaats-
paardje**: *ondarmatspertja*, K 194; **hit**: het type *hit* in: K 100a, 101a, 102, 107a, 109, 110, 110a, 124a, 127a, 128a, 129, 132, 133a, 133b, 135, 136a, 137, 146, 147, 150, 157, 161, 163, 164, 164a, 165, 167, 170, 172, 174, 176, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 185, 186, 187, 188, 193a, 214, 215, 216a, 218, L 91, 91b, 94, 97, 99, 104, 112, 144a, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 154, 156, 159, 159b, 160, 162, 177c, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 181, 182, 183, 184, 185, 187a, 188, 200, 201, 202, 203, 203b, 205, 206, 207, 207b, 208, 208a, 226, 227, 233, 235, 236, 237, 240, 241, 242, 258, 261, 263, 264; *hit*, K 211; *hiët*, K 133b, 136a, 138, 140, 149, 183, 240, L 93, 99, 146, 158, 186, 187, 244, 255, 279, 280; *hiët*, K 237, L 264; *iët*, K 124a, 151, 174, 177b, 251; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *hitten* in: K 148, 148a, 149, 170, L 101, 145, 149, 157, 160, 177c, 180*, 190; *hitta*, K 150, 169, 170, L 92, 110, 150, 200,

1.1.1.2.

204a, 243; *hiëtta*, K 148, 163; *het*, ponnie, Mischgofsky L 95; *hit*, klein paardje, hs Renders L 226; *hit*, hit (klein paard) Elemans 173; **hitje**: het type *hitje* in: K 160, 183, 184; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *hitjes* in: K 142, 150, L 264; **dubbele hit**: *dubbələn hit*, K 183, L 92; **loper**: *lópər*, K 300; *loojpər*, O 67; *löpər*, K 249, 250, O 275; *lópər*, K 249, 250; **bidet**: *biēde*, P 33; *biēdé*, K 330, 353; *biēde*, K 268, O 275, P 44, 48, 84, 198; *biēde*, P 171; *biēdej*, P 88; *biēdda*, P 4; *biēda*, I 269; *biedie*, L 150, P 77; *badij*, P 41; *bədəj*, O 275, P 48; *bədə*, P 145; *bədə*, P 145; *bədə*, P 86; *bədə*, K 251; **bidetje**: *bəddjka*, P 95; **biebie**: *biebie*, K 351a; **bit**: het type *bit* in: K 196 (zsh); **[bikkə]**: *bikka*, K 353, P 25; *biʔja*, K 240; **kid**: *kid*, klein paardje, Hoeffft; **drieling**: het type *drieling* in: I 118, K 133b, 137, 146, 150, 157, 157a, 158a, 165, 183, 183c, 186, 187, 188a, 190b, L 91b, 92, 146, 147, 148, 153, 156, 159, 159b, 178, 180, 180b, 183, 184, 185, 199, 200a, 203, 205, 206, 235, 236, 241, 242, 263; *drieling*, L 180a; *driejling*, K 184; *drielieng*, K 177b, 179a; *dreejlieng*, I 102a; *dralingh*, P 198; *driijling*, P 16; *enen drielleng*, paard tussen volslagen en hit in, Elemans 179; *drielingen*, paarden van een middenmaat, Van Dam 5; **drieling**: het type *drieling* in: K 166; **drielingpaard**: het type *drielingpaard* in: K 214; *drielingpèrt*, K 167; **drielingpaardje**: *drielingpèrtja*, K 165; **drielingpaard**: *drielingpèrt*, L 285; **drielinghit**: het type *drielinghit* in: L 99; **[kotsj]**: *kòtsj*, O 286; **kops**: het type *kops* in: K 307; met ras-aanduiding: **shetlander**: het type *shetlander* in: K 183; *sjetlandər*, K 100a, 220, 241, L 227; *sjétlandər*, K 241; *sjetlaandər*, I 102a; *setlandər*, K 187; *sétlandər*, K 248; *sétlaandər*, K 313; *sétlòndər*, K 310; **shetlandertje**: *sétlòndərka*, K 354; **shetter**: *sjet-tər*, K 301; **shettertje**: *sjerskə*, K 201; **ardener** (**ardens**, **ardeen**): het type *ardener* in: K 192, P 77; *ardennə*, K 174; *ardenné*, K 314; *ardeen*, I 220, K 241; *ardens*, I 220; *aaədens*, P 103; *ardénsə*, K 291, P 46; *ardéénsə*, P 45; **ardense paarden**: *ardeensə péəra*, P 80, 129; **brabander**: *braobandər*, K 291; **echte brabander**: *échtə bròbandər*, P 48; **engelse kop**: *éngəlsə kóp*, K 281a; **oostlander**: *oəzlandər*, P 89; **russisch paard**: *rúússəs péjjet*, K 348; de volgende opgaven moeten worden beschouwd als spottende benaming: **ezel**: het type *ezel* in: K 269; *eezəl*, K 310; **muilezel**: het type *muilezel* in: L 148; *möéleezəl*, L 285; *mòjleezəl*, K 129a.

BLES

Blesse – blazed horse – cheval marqué en tête (sgv; N 8, 20)
bles: het type *bles* in: K 178*; *blés*, K 148, 191, 211, 215, 340, L 102, 148, 158, 185, 236, 255, 257; *blès*, K 171, 185, 197a, 216, 218, 219, L 91, 94, 100, 104, 144, 145, 150, 154, 162, 179, 184, 186, 187, 189, 208, 212, 244, 256, 260, 280; *blèès*, L 109, 153, 190; *blis*, K 170; *bles*, 2. paard met dusdanige vlek of streep, Goossenaerts; **bies**: bij de volgende opgave heeft de respondent in de vraag waarschijnlijk *bies* in plaats van *bles* gelezen: *bīēs*, L 229.

ROS

Ros – steed – coursier (NE; N 8, 20)
ros: het type *ros* in: K 127, 129a, 131, 142, 143, 148, 150, 154, 174, 183, 184, 187, 195, 301, L 99, 145a, 152, 156, 180, 186, 207, 228, 240, 263; *ros*, paard (niet in gebruik), komt nog voor in de samenstellingen: *rosdoek*, *roskam*, *roszak*, Corn.

–1.2.2. Naar geslacht en/of leeftijd

–1.2.2.1. Het mannelijke paard

ONGESNEDEN MANNELIJK PAARD

Unverschnittenen männliches Pferd – ungelded male horse – cheval entier (znd 20, 2b; znd 39, 42; znd A1, 166; DC 4, 2b; Go 1b; sgv)
hengst: het type *hengst* in: I 78a, 79, K 100a, 102, 108, 110, 110a, 124a, 125a, 127, 127a, 129, 129a, 131, 132, 133b, 135, 137, 148, 149, 150, 156, 157, 158a, 161, 161a, 161b, 163, 164, 164a, 165, 168, 169, 170, 171, 171a, 172, 173a, 174, 176, 177, 180, 182a, 183, 184, 184a, 185, 188a, 192, 194, 195, 195a, 196, 197, 197a, 199a, 201, 203, 204, 206, 207, 210, 212, 213, 214, 216, 216a, 218, 219, 224, 226, 231, 234, 235, 237, 237a, 240, 241, 243, 244, 245, 248, 249, 250, 254, 255, 256, 265, 268, 269, 272, 274, 276, 277, 286, 291, 305, 306, 307, 309, 310, 312, 315, 318, 334, 335, 339, 341, 344, 346, 348, 350, 352, 354, L 91, 94, 99, 101, 104, 110, 144, 144a, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 157, 160, 177c, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 180*, 181, 182, 183, 185, 200, 201, 202, 203, 203b, 204a, 205, 206, 207, 207b, 208, 208a, 209a, 226, 229, 236, 237, 240, 242, 243, 244, 255, 256,

258, 259, 260, 261, 263, 264, 264a, 280, 281, 283a, O 70, 72, 288, 289, P 23, 24, 25, 26, 60a, 81, 89, 145, 199; *hëngst*, I 78, K 138, 187, 195a, 208, 212, 231, 232, 233, 235, 245, 246, 270, 273, 277, 296, 299, 302, 303, 306, 307, 308a, 310, 313, 314, 315, 316, 318, 339, 342, 349, 352, 353, 356, 357, 358, L 146, 147, 158, 200, 201, 236, 255, 257, 260, 264, P 23, 33, 44, 45, 46, 47, 48, 69, 105, 109; *hëngst*, K 136a, 163, 171, 181, 183, 215, 305, L 93, 97, 109, 146, 153, 158, 199, 263a, 279, 280; *hëngst*, K 276; *hëjngst*, L 262, P 145; *hëjnkst*, L 262; *hëngs*, K 275; *hënkst*, L 279; *hëjnst*, P 145; *hënst*, K 235, 254, 262, 263, 297, 301, 351; *hëéngst*, K 274, 307, L 280; *hëénst*, K 301; *engst*, K 153, 173, 174, 190b; *éngst*, I 78, 102a, K 157, 179b, 201, 205, 209, 221, 231, 237, 244, 246, 247, 249, 251, 253, 281a, 282, 286, 291, 295, 330, 332, 335, 339, O 156, 178a, 232, 241, 242, 251, 276, 286, 287, 289, 290, P 25, 29a, 63, 68, 125, 198, 199; *èngst*, K 157a, 175, 251; *éngchst*, K 244; *éjngst*, P 145; *énkst*, K 287; *ènst*, K 244; *énst*, K 206, 244, 286; *ééngst*, I 180, K 254; *hingst*, I 265, K 101a, 107a, 109, 128a, 133a, 136a, 140, 141, 142, 145a, 148, 148a, 357, L 91, 92, 94, 99, 112, 154, 155, 156, 158, 159, 162, 184, 185, 186, 187, 187a, 189, 190, 212, 264, 283, 285, O 69, 70, 72, 73, 156, 162, 173, 174a, 175, 178, 178a, 238, 242, 243, 286, P 2, 4, 15, 18, 29a, 32, 35a, 37, 38, 40, 41, 62, 65a, 66, 74, 86, 88, 93, 96a, 97, 99, 106, 111, 128, 136, 146, 198; *hingst*, P 96a; *hinkst*, I 226, K 147, O 70, 238, P 161; *hinst*, P 41, 80, 136; *hiñst*, P 145; *ingst*, I 265, 268, 274, 275, K 175, 322, 329, 330, O 67, 69, 70, 154, 157, 158, 162, 165, 166, 174, 174a, 235, 242, 244, 251, 255, 272, 275, 286, P 2, 4, 10, 18a, 20, 29a, 30, 30a, 41, 60, 60a, 61, 64, 65, 68, 69b, 70, 76, 77, 79, 83, 86, 88, 89, 94, 124, 126, 127, 131, 145, 155, 161, 166, 171; *inkst*, I 269, 275, K 320, 324, O 239, 274, 275, 286; *inst*, O 157, 289, P 75, 80, 124, 128, 129, 132, 133, 134, 137, 137a, 198, 199; *inchst*, O 67; *hiëngst*, I 275, O 286, P 10, 18a, 133, 198; *iëngst*, P 124a; *giëngst*, P 145; *hijngst*, K 244; *ijngst*, K 336; *hëngst*, K 277; *öngst*, K 246; *hàngst*, L 207; *haejns*, K 241; *énüüst*, K 244; *hengst*, znw. m. hengst, mannelijk paard, De Bont; *inst*, znw. m. hengst, Goemans; *hengst*, Goossenaerts; *ingst*, hengst, Eylenbosch O 253; *hënkst*, hengst, Mischgofsky; *ingst*, hengst, hs Schrevens P 86.

GESNEDEN MANNELIJK PAARD

Verschnittenes männliches Pferd – gel-

ding – hongre

(znd 20, 2c; znd 39, 42; znd 39, 43; DC 4, 2b; DC 4, 2c; Go 1b; sgv; N 8, 20; N 8, 38)

[Hieronder bevinden zich een aantal typen waarvan de plaatsing in dit lemma op zijn minst dubieus te noemen valt. Dit kan geweten worden aan een verkeerde interpretatie van de vraag, aan het feit dat benamingen voor het gesneden mannelijk paard zich vaak in een taboesfeer bevinden, etc. Het betreft hier met name de volgende typen: *hengst*, *paard*, *vos*, *merrie*, *meer*, *weider*, *bles*. Vanwege onze afkeer van eigen interpretaties laten wij deze opgaven toch maar voor wat zij zijn, zij het met de nodige reserve.]

ruin: het type *ruin* in: I 57, 57b, 78, 78a, 79, 102a, 274, 275, K 100, 100a, 101a, 101b, 102, 106, 107, 108, 109, 110, 110a, 124a, 125, 125a, 127, 127a, 128a, 129, 129a, 131, 132, 133a, 133b, 135, 136a, 137, 138, 140, 143, 145a, 146, 147, 148, 148a, 149, 150, 152, 152a, 153, 154, 156, 157, 157a, 158a, 158b, 161, 161a, 161b, 163, 164, 164a, 165, 166, 168, 169, 170, 171, 171a, 172, 173, 173a, 174, 175, 176, 177, 179a, 179b, 180, 181, 182a, 183, 183b, 184a, 185, 188a, 190, 190b, 192, 194, 195, 195a, 196, 197, 197a, 199a, 201, 203, 207, 208, 209, 210, 212, 213, 214, 216, 216a, 218, 218a, 224, 231, 234, 235, 237a, 240, 241, 244, 245, 254, 255, 256, 265, 268, 269, 272, 276, 277, 291, 294, 295, 302, 303, 309, 346, 352, L 91, 92, 93, 94, 95a, 96a, 97, 99, 100, 101, 104, 109, 144, 144a, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 157, 177, 177c, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 181, 182, 183, 184, 186, 199, 200, 201, 203b, 205, 206, 207, 208, 209a, 229, 235, 236, 237, 240, 242, 244, 255, 256, 256, 258, 259, 261, 262, 263, 264, 264a, 280, 281, 283a, 285, O 67, 69, 70, 72, 156, 166, 238, 242, 244, 251, 274, 275, 289, P 10, 25, 35a, 40, 66, 74, 77, 79, 96a, 99, 106, 111, 124, 128, 133, 164; *ruin*, L 207, 262, 279; *ruina*, K 294, O 241, 289, P 198, 199; *ruian*, K 218c, P 96a; *ruing*, L 180*; *rujn*, L 265, O 286; *rujan*, O 72, 165, P 18a, 70, 93, 189; *röen*, O 74; *rojn*, O 174, P 61a; *rójn*, K 235, 240, O 69; *ròjn*, I 265, K 129a, L 240, 241, 264, O 70, 235, 251, 275, P 80; *ròjan*, O 275; *ròjn*, K 316, 318, 357, L 147, 148, 243, O 173, 174a, 239, P 4, 69; *ròjna*, O 156; *reujn*, K 172, 183, L 200, O 242; *röëjn*, K 163, P 128; *réjn*, P 136, 137a, 161; *réjan*, P 83; *rüüjn*, L 262; *roojn*, K 237, O 166, 232, 233, 238, P 18, 132; *ròojn*, P 134; *roojan*, P 2; *raajjn*, O 162; *vajan*, P 133; *reun*, K 143, 184, 214, 215, L 182, 190, 261,

1.1.1.2.

O 239, 242, 275, P 68; *rèùn*, K 136a, 164, 197, 215, 219, 301, 314, 315, 358, L 255, 257, 260, O 286, P 44, 45, 46, 47, 48; *rèùm*, I 266, K 133d, L 110, O 242, P 94, 124; *rèu*, K 262; *rèùwn*, L 146; *rèùs*, K 291; *reung*, L 158, 204a; *run*, K 183, 269, 270, 286, L 184, 186, 187, 203, 208a, 225a, 283, O 70, 242, 286, P 146, 158; *rung*, L 145, 183, 204, 205, 206, 207b, 208, 208a, 236; *ruun*, L 187, 189, 192; *rüün*, L 154a; *rüün*, L 110, 112, 154, 156, 158a, 159a, 160, 162, 184, 185, 186, 187a, 190, 191, 192a, 212, 246, 262, 285; *rüüing*, L 155, 158, 244; *rééan*, P 167; *riëng*, P 137; *równ*, O 272, 289, P 38; *ròwn*, K 171, L 199, 200, 202, 226, 233, 279, P 131, 144; *ròwøn*, P 35a; *ròðwøn*, K 353; *ròðwø*, K 353; *rowan*, K 307; *röwn*, L 94; *ròøn*, I 274, K 273, 301, 339, 353, O 70, P 23, 76, 80, 129; *ròðøn*, K 305, 350; *ròða*, K 300; *rön*, K 187, 315, 358; *ròðn*, K 310, 330; *róøn*, K 287, 356, P 25, 80, 129; *róðøn*, K 332, O 157, 158, P 32; *raon*, K 210, 263, 265, 269, 274, 291, 296, 297, 299, 301, 305, 306, 307, 310, 320, 324, 330, 335, 336, 339, 346, 348, 349, 352, L 149, O 69, 243, 289, P 10, 25, 37, 41, 86, 88; *raoøn*, I 271; *ràwn*, L 180*; *raan*, P 145; *raaøn*, P 38; de volgende opgave is meervoud: *rójnø*, K 310; *ruin*, gesneden hengst, Goossenaerts; *ruin*, ruinen (hongres) noemt men die paarden, waarvan door een operatie beide ballen verwijderd zijn, Goossenaerts; *ruin*, een gesneden hengst, hs Kapteijns L 177; *reun*, znw. m. ruin, gesneden mannelijk paard, De Bont; *rüin*, gecastreerde hengst, hs L 212; *roun*, ruin (gesneden mannelijk paard), Van Gerwen; *ruun*, ruin, Eijlenbosch O 253; *ruun*, gecastreerde hengst of ruin, hs Schrevens P 86; *röjn*, ruin, hs Mischgofsky L 95; **gecastreerde hengst**: het type *gecastreerde hengst* in: I 57; **ruiner**: *raojnør*, O 289; **ruinpaard**: het type *ruinpaard* in: P 26; **gesneden hengst**: het type *gesneden hengst* in: K 291, 295, 334, 344; *gasnaejø hengst*, L 150; *gasnijø hengst*, P 24; *gasnijøn hingst*, O 287; *gasnijøn ingst*, P 126; *gasnéø hengst*, P 25; *gasnéaningst*, P 60; **hengst**: de volgende opgave is waarschijnlijk terug te voeren op een verkeerde interpretatie van de vraag: *hiëngst*, I 275, O 286, P 15; *ingst*, O 154; **piet**: *piet*, I 269, K 274, 302, 307, 351; *piet*, hengst, die uit natuurlijke oorzaak niet telen kan, Corn. Vervl.; **piethengst**: het type *piethengst* in: K 174; **paard**: *peert*, K 246; *pért*, L 243; *pjet*, P 64; *pijt*, P 145; **vos**: *vòs*, L 263a; **merrie**: *merie*, K 204, 243; **meer**: *merrø*, P 161; **weer**: *wi-jr*, P 199; **bles**: *blés*, K 191.

SLECHT GESNEDEN HENGST

Slecht verschnittener Hengst – badly gelded stallion – étalon mal châtré (N 8, 61a; N 8, 61b; N 8, 20; N 8, 38; Go 1b)

[Hengst die slecht gesneden is of waarbij een teelbal is achtergebleven in de buikholte.]

piet: het type *piet* in: I 118, 271, 275, K 163, 165, 178*, 179a, 183c, 184, 186, 187, 188a, 191, 193a, 214, 215, 216a, 220, 256, 315, 318, 332, L 183, 200a, 205, 206, 227, 235, 241, 242, 263, O 67, 169, P 48, 99, 136; *piët*, I 220, 269, K 192, 201, 204, 207, 211, 237, 268, 287, 310, 312, 314, 354, 357, O 162, 173, 275, P 4, 25, 44, 48, 76, 86; *piët*, I 226, 268, K 191, 237, 241, 256, 291, 301, 314, 317, 318, 353, 358, P 16, 27, 33, 35a, 46, 47, 70, 81, 84, 85, 89, 171; *piëjat*, P 145; *piëjat*, K 240; *piët*, K 240, 248, 281a, P 89; *peet*, K 330, P 77, 95, 105, 125, 126, 163, 198; *péét*, K 245, 249, 250, 281; *pejt*, P 44; *péjt*, K 330; *pöjt*, P 154a; van de volgende opgaven is het niet helemaal duidelijk of zij tot het type *piet* dan wel tot het type *paard* gerekend moeten worden; op grond van de vraag blijven zij hier toch onder het type *piet* staan: *piëjt*, K 316, P 41; *piët*, P 88; *pijt*, P 167; *pét*, P 45, 67, 68; *peet*, P 10, 125; *peejt*, P 41; *pejt*, K 240; *piet*, klophengst, Goossenaerts; *piet*, ook halfgelubde hengst, die dus nog een teelbal heeft, Corn.; *piet*, hengst die niet volkomen genezen is, Tuerlinckx; *pi:t*, een hengst die binnenslachtig is, hs Schrevens; **piethengst**: het type *piethengst* in: K 151, 175a*, 188; *piethéngst*, I 102a, K 151, 157, 174; *piéthéngst*, K 174; *piéthéngst*, I 102a; **klophengst**: het type *klophengst* in: K 100a, 102, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 151, 163, 165, 174, 178*, 179a, 183, 184, 186, 187, 214, 215, 216a, L 150, 153, 180, 180b, 207, 227, 233, 235, 241, 242, 263; *klòphéngst*, L 183; *klòphéngst*, K 165, 183c, 310, L 235; *klòphéngst*, L 159, 159b, 160, 184, 187a, 188; *klòphéngst*, L 159; *klòpéngst*, I 118; *klòpiéngst*, I 102a; *klòpiéngst*, P 41; **klaphengst**: het type *klaphengst* in: K 150, 167, L 200a; *klaphéngst*, K 183, L 91b, 145, 148, 149; **binnenhengst**: *binnahéngst*, K 313; *biënnønhiéngst*, K 240; *biënnønhiéngst*, P 85; *biëniéngst*, O 158; **ridder**: *riëddør*, P 70; de volgende opgaven duiden een slecht gesneden hengst aan: **dikbroek**: het type *dikbroek* in: K 184; **hit**: het type *hit* in: K 193a; **ruin**: *ròøn*, K 333b; **slecht gesneden**: het type *slecht gesneden* in: K 187;

slécht gəsnéjə, K 254, P 154a; *slécht chəsnéejə*, K 324; *slécht gasnéə*, K 329; *slécht gəsnéjə*, K 291, 307, 348, 349; *slécht chəsnéjə*, K 340; *slécht gəsnéjə*, P 86; *slécht chəsnéejə*, O 162; *slacht chəsnéjə*, P 137; *slacht chəsnéjə*, P 95; **slécht gelubd**: het type *slécht gelubd* in: K 167, 187; **rauw gesneden**: *raw gəsnéjə*, K 214, 215, 216a; **niet zuiver gesneden**: *nīē zòdəvər gəsnéejə*, K 273; **half gesneden**: *həlf gəsnéjə*, L 180b; **te licht gesneden**: *tə locht gəsnéejə*, K 146; **mis(ge)sneden**: *mīēschəsnéejə*, K 357; *mīēsnéejə*, I 220; *mīēsnéjə*, P 105; *mīēsnéjə*, K 341a; **mislukte**: *mīēslūūktə*, K 201; **hij heeft nog hengstemanieren**: het type *heeft nog hengstemanieren* in: K 240; **paard met een slechte broek**: het type *paard met een slechte broek* in: K 191; de volgende opgaven duiden op een hengst waarbij een teelbal in de buikholte is achtergebleven: **binnenbal**: *binnəmbəl*, O 72; **met één kloot**: *mé tēnə klóēt*, P 72.

EEN HENGST WAARBIJ DOOR HET CASTREREN EEN DARMUITSTULPING OPTREEDT

Hengst, bei dem durch Kastrieren eine Darmausstülpung auftritt – stallion with an intestinal hernia as a result of castration – étalon avec une hernie intestinale par suite d'une châtration (N 8, 61c)

breukhengst: het type *breukhengst* in: L 91b; **gebroken hengst**: het type *gebroken hengst* in: I 271, L 235, O 67, P 99b; *gəbrookən hengst*, K 102, 184, L 263; *gəbrookən hengst*, P 105; *gəbrookə hengst*, K 183, 186, 214, 215, 216a, L 183, 227, 233, 241; *gəbrookə hengst*, K 268, 317, 357, P 175; *gəbrookə hengst*, K 354; *gəbrookə hēngst*, K 313; *gəbròðkə hingst*, L 160; *gəbroowkə heengst*, K 165; *gəbròèkən hengst*, K 241; *gəbròèkən hingst*, O 275; *gəbrookən éngst*, K 204, 207, 237, 276, 330; *gəbrookən iéngst*, I 220, O 158; *gəbròðkən iéngst*, P 76; *gəbrookən ingst*, O 72; *gəbrookə iéngst*, O 173; *gəbroowkən éngst*, K 248; *gəbròðwəkən éngst*, K 330; *gəbroowkən iéngst*, P 72; *gəbròðwəkən iéngst*, P 154a, 163; *gəbròwəkən éngst*, P 126, 48; *gəbròwəkən ééngst*, K 254; *gəbraawkən iéngst*, P 95; *gəbròwəkən hēngst*, K 340; de hengst is – *gəbrookə*, K 183, 187, 193a, 277, P 86; *gəbròðwəkə*, K 335; *gəbròèkkən*, O 275; **gebroken ruïn**: het type *gebroken ruïn* in: K 188a, L 180b; *gəbrookən ròwəkən*, P 41; **gebroken paard**: *gəbrook(k)ə pájjərt*, K 240; **gebrekkige hengst**: *gəbrékkigəngst*, K 201; **egier**: *égīər*, P 4; **sleten**: *sleetən*, O 67; **missneden**: de hengst

is – *misnéjə*, K 348; *mīēsnéjə*, K 307, 341; **bedorven hengst**: *badòrvə hengst*, K 165; **hengst voor de dood**: *hengst veur dən dōēt*, K 332.

DARMIJSTULPING

Darmausstülpung – intestinal hernia – hernie intestinale (N 8, 61c)

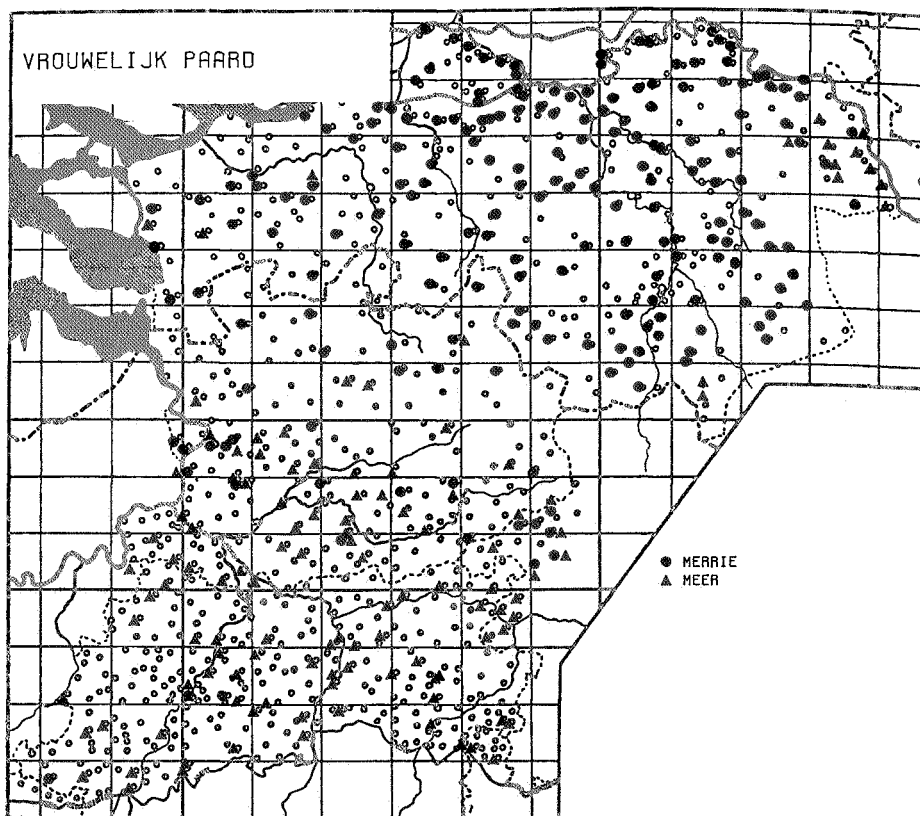
breuk: het type *breuk* in: K 100a, 137, 163, 262, L 150, O 67; *breuk*, K 167, 192, 226, 240, 273, 301, 307, 310, 349, 353, L 148, 149, O 74, 162, P 25, 41; *brèùjk*, I 268; *bruk*, P 84; *breek*, K 324; hengst met een – *bruk*, P 33; **paard met een zakbreuk**: *ən pərt meej ən zakbreuk*, K 100a, 184; **breukje**: *brukskə*, K 251; **sneebreuk**: *sneebbruk*, K 353.

-1.2.2.2. Het vrouwelijke paard

VROUWELIJK PAARD (zie kaart)

Weibliches Pferd – female horse – cheval féminin (znd 20, 2a; DC 4, 2a; Go 1b; znd A1, 92; sgv)

merrie: het type *merrie* in: I 78a, 79, 102a, K 100a, 102, 109, 110, 110a, 124a, 125a, 127, 128a, 129a, 131, 132, 133a, 135, 136a, 137, 142, 147, 148, 149, 150, 153, 156, 157, 158a, 161, 161a, 161b, 163, 164, 168, 170, 171, 173a, 174, 175, 176, 177, 179b, 182a, 183, 184, 184a, 185, 188a, 190b, 194, 195, 196, 209, 213, 218, 226, 235, 240, 255, 296, 316, 318, 357, L 91, 92, 94, 99, 100, 101, 104, 110, 112, 147, 148, 149, 150, 153, 154, 155, 156, 157, 162, 179, 184, 185, 209a, 229, 236, 237, 240, 242, 256, 261, 262, 263, 283a, O 275; *merrië*, K 244, 315; *merrië*, K 244; *mèrrië*, I 180, K 107a, 129, 164a, 180, 249, 281a, L 146, 154, 236, 281, P 68; *mèrriëj*, L 109; *mèrrië*, K 101a, 133b, 136a, 148, 215, 305, L 94, 97, 102, 255, 257; *merriej*, K 213, L 153; *mèrrië*, K 157a; *mèrrië*, K 183; *mjerrie*, K 220; *meerrie*, L 145, 208, 244; *mèrrie*, L 204a; *merie*, K 197a, 218, L 144a, 145, 233, 240, 258; *merië*, K 277, L 201; *merië*, K 138, 150; *mérie*, K 141, 216a, L 244, 264; *mèrië*, K 201, 214, 237, 246, 314, 339, 352, 358, L 263a, P 65; *mèrië*, K 187, 244, 246, 307, L 146; *mèriëj*, K 245; *mèri-j*, K 237; *mèrij*, K 205; *mèrij*, K 212; *mèrie*, L 280; *mèrië*, K 163, 175, 181, 352, L 93, 158, 207; *mèrië*, K 106; *meerie*, K 148a, 214, 215, 218, L 144, 145, 145a, 146, 147, 149, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 181, 182, 183, 199, 200, 201, 202, 203, 203b, 205,

207, 208, 226, 242, 244, 255, 258, 264, 279, 280; *meerië*, K 163; *méerië*, L 279, 280; *mèerie*, K 172; *mirrië*, K 148, 148a, 149, 164, 165, 166, 169, 170, 171, 171a, 172, 183, 185, 197, 199a, 216, L 92, 145, 177c, 180*, 199, 200, 207b, 208, 208a, 237, 255, 259, 260, 264, 264a; *mirriëj*, K 145a, L 148; *mirië*, K 140; *mirië*, K 172, L 147, 200, 201, 243, 260; *marrie*, K 127a; *marrië*, K 247; *me'ri*, znw. vr. merrie, merie, De Bont; *meerie*, merrie, Van Gerwen; *merrie*, zie *meer* en WNT 9, 594, voor krt zie NGN XI (1938), 32, Goossenaerts; *mirrie*, merrie, hs Vissers L 180; **meer**: *merra*, K 224, 253, 262, 263, 269, 273, 287, 291, 300, 307, 310, 335, 350, P 4, 25, 41, 80, 89, 96a, 129, 161; *mèrra*, I 266, 275, K 231, 244, 246, 249, 251, 254, 256, 274, 282, 286, 299, 301, 303, 308a, 322, 329, 330, 332, 339, 353, 356, 358, O 69, 158, 286, P 10, 18a, 25, 29a, 30, 30a, 33, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 61, 63, 65, 69b, 70, 75, 86, 88, 89, 94, 96a, 97, 99, 105, 127, 136, 145, 161, 166, 167, 171; *mèrra*, K 232, 301, 302, 330, L 160, 285, P 60a; *mèrra*, P 132; *murrà*, I 271, K 295, 333, 342, O 238, 239, 251, 276,

P 29a, 32; *meurra*, P 198; *mèurra*, K 294; *meurreu*, O 67; *mörra*, O 290, P 198, 199; *mörra*, I 268; *marra*, K 251, P 126; *moerra*, P 198; *meer*, L 162, 186, 261; *mèer*, K 314, 316, 318, 357, *mèer*, K 157a, L 184, 185, 187, 187a, 190, 283, *mèer*, L 158, 184, 186, 187, 189, 212, 285; *mèèjr*, K 273; *mèèer*, K 276; *mèré*, P 10; *mèr*, I 78, K 173, 213, L 162, 185, 285; *mèer*, merrie, Corn. Vervl.; *mère*, znw. vr. merrie, Goemans; *mèrra*, merrie, hs Schrevens P 86; *mèrra*, merrie, hs Mischgofsky L 95; *en murrà*, merrie, Eyllenbosch O 253; *mìre*, merrie, hs L 212; *meer*, mnl. mere. Een bijvorm van *merie*, *merrie* (zie ald.). Thans in de algemene taal verouderd, doch gewestelijk nog bekend, Goossenaerts; **merrie-paard**: het type *merrie-paard* in: L 149; *merriepeert*, I 78; *mirriepeert*, L 152; *merrie-peerd*, merrie, Goossenaerts; **veulenpaard**: *vullopeert*, K 148a; *vullopart*, merrie die een veulen heeft, Mischgofsky L 95; **veulenmerrie**: *veulensmerrie*, merrie, die veulen heeft, Tuerlinckx; *veule(n)smerrie*, merrie die een veulen heeft, Corn. Vervl. A.; *volenmerrie*, merrie die een veulen

heeft, Weijnen GR 4; **paard**: *peert*, K 246; *pèert*, K 160.

FOKMERRIE

Zuchtstute – broodmare – poulinière
(N 8, 50b; Go 1b)

kweekmerrie: het type *kweekmerrie* in: K 249, 250; *kweekmérië*, K 211, 237, 240, 241, 316, 317, 353, 357; *kweekmèrië*, K240; *kweekmérië*, K 318; *kwéékmeëe*, K 248; *kwèékmeëe*, K 276; *kwiëkmérië*, K 314, 357, O 173, P 171, 198; *kwiëkmérië*, K 245; *kwiëkmerië*, K 248; *kwiëkmérië*, K 281, P 88; *kwiëkmérië*, K 281a; *kwiëkmérië*, K 254; *kwikmérië*, K 354; *kwijkmerie*, O 169; **kweekmeer**: *kweekmerra*, K 262, K 287; *kweekmerra*, I 268, K 301, 324, 329, 341a, 358, O 72, 158, P 4, 44, 45, 46; *kweekméera*, I 220, 266; *kweekmurra*, I 269, O 162; *kwéékmeëra*, O 74, P 10; *kwéékmeëra*, K 283, 333b, O 275; *kwéékmeëra*, O 67; *kwéékmeëra*, O 275; *kwèékmeëer*, K 237; *kwæékmeëra*, K 226; *kwiëkmerra*, K 256, 291, 301, 307, 310, 340, P 25, 33, 41, 48, 67, 68, 77, 85, 89, 95, 137, 145, 154a, 163; *kwiëjokmerra*, K 310; *kwiëkméer*, K 273; *kwiëkmurra*, P 27, 84, 125; *kwiëkkamurra*, P 27; *kwiëkmerra*, K 330; *kwiëkmerra*, P 70, 72; *kwiëkméer*, P 81; *kwiëkmerra*, K 335, 353, P 16, 41, 76, 126; *kwikmerra*, K 256, 332, P 99b, 103, 136; *kwikmerra*, K 310, 348, 349, P 44, 48, 86, 105, 167; *kwikmerra*, K 240; *kwikméer*, K 315; **fokmerrie**: het type *fokmerrie* in: I 118, K 100a, 151, 157, 165, 174, 178*, 179a, 183, 188, L 91b, 145, 148, 149, 150, 159b, 160, 188, 241, 263; *fokmerie*, L 227; *fokmérie*, K 163, L 242; *fokmérië*, K 318; *fokmeerie*, K 220; *fokmirie*, K 184, L 200a, 233, 235; *fòkmerie*, L 153; *fòkmérie*, K 183c; *fòkmèri-j*, K 191; *fòkmirie*, L 183; **fokmeer**: *fokméer*, K 175a*; *fòkmèer*, K 183, L 159; **dekmerrie**: het type *dekmerrie* in: I 271; **veulenmerrie**: *vèlmerie*, L 180b; *veulensmerrie*, merrie, die vooral bestemd is om veulens te kweken, Tuerlinckx; *veule(n)smerrrie*, merrie, die vooral bestemd is om veulens te kweken, Corn. Vervl. A.; **veulenmeer**: *veulaméer*, K 191; *veulamèer*, K 193a; *veulaméerjor*, K 312; *vullaméer*, K 179a; **veulensmeer**: *veulasmerra*, P 48; *vujlasmerra*, P 47, 167; **stermerrie**: *stèrmérie*, L 159; **stamboekmerrie**: het type *stamboekmerrie* in: L 207; **rasmeer**: *ràsmerra*, K 268; **merrie**: het type *merrie* in: L 180; **goede meer**: *gøj mérra*, K 274; **gewone merrie**: *gawöënnan mérië*, K 353; **kweekpaard**: *kweekpjéét*, K 341a; *kweekpééat*, K 313; **fokpaard**: *fok-*

paert, K 136a, 150; *fokpéért*, L 184, 187a; *fokpèert*, K 133b; *fokpért*, K 102; *fokpért*, L 149; **moederpaard**: *mōēdarpéert*, K 207; **meer om van te kweken**: *mèer om van te kwéékə*, K 188a; **merrie om te kweken**: *merrie om te kwikkən*, K 193a; **merrie voor te hengsten**: *mérië voor te hēwstə*, K 351a.

-1.2.2.3. Het veulen

VEULEN

Fohlen – foal – poulain

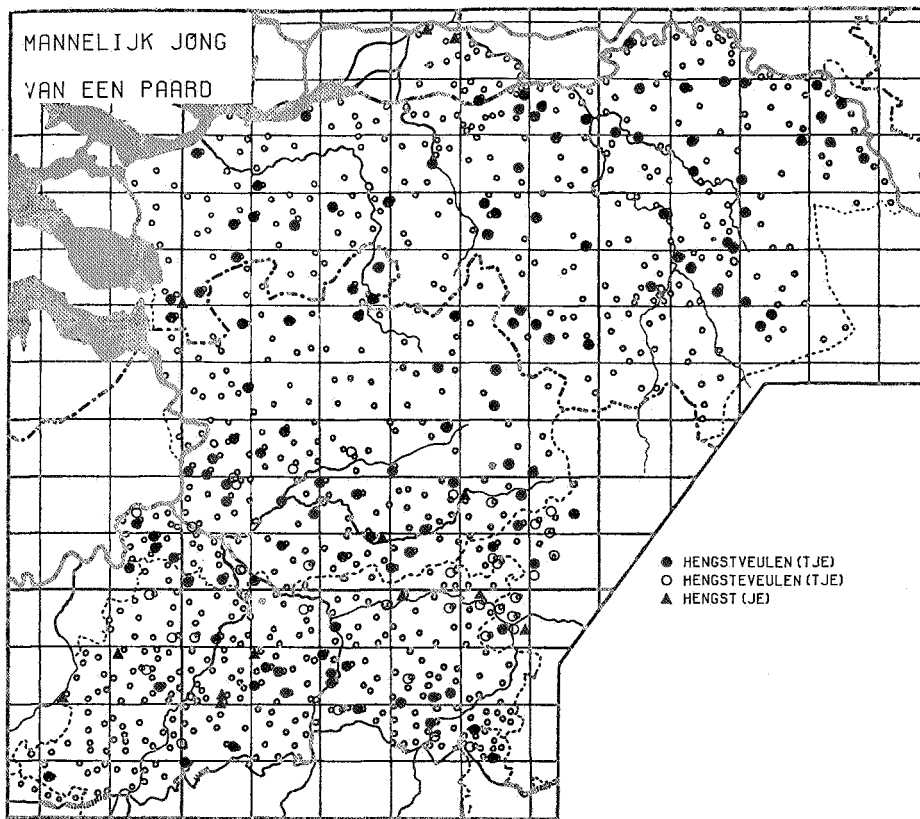
(N 8, 1; N 8, 4; RND 107; DC 4, 2d; znd A 1, 262; znd 20, 2d; sgv; Van Gerwen V, 10; Go 1b)

veulen: het type *veulen* in: I 78a, 79, 102a, 266, K 102, 108, 110, 124a, 137, 148, 150, 157, 158a, 161, 164, 164a, 170, 171, 174, 176, 177, 177b, 188, 188a, 193a, 195, 196, 209, 214, 218, 224, 226, 235, 240, 246, 255, 256, 262, 263, 294, 307, 318, 332, 357, L 144a, 149, 160, 185, 209a, 236, 237, 240, 258, 259, 281, 283, 283a, 285, O 67, 69, 69, 274, P 99b, 136; *veulan*, I 119, K 173a, 216, 221, 223, 238, 273, 296, 305, 310, 315, 316, O 72, 162; *[v]eulan*, I 57, 149, 219, 220, 221, 222, 267, 268a, K 160, 173, 174, 183, 188, 189, 189a, 195, 195a, 197, 202a, 203, 204, 204a, 207, 208, 209, 210, 212a, 222, 224, 225, 226, 229, 231, 233, 234, 235, 236, 237, 240, 242, 247, 253, 255, 258, 261, 262, 268, 274, 279, 281, 285, 289, 293, 296, 297, 323, 331, 332, 346, 347, 349, 350, 351, 353, 354, 355, 356, L 228, 237, 281, 281*, O 162, 256, P 5, 5a, 8, 21, 25, 26, 35, 35a, 40, 48, 62, 76, 143a; *veula*, I 102a, 118, 180, 220, 266, 269, 271, 275, K 100, 107, 127, 127a, 128a, 129, 132, 140, 150, 153, 157, 161, 161a, 163, 173, 174, 177b, 183, 184a, 185, 190, 191, 195, 201, 204, 211, 212, 213, 214, 215, 216a, 218, 220, 226, 237, 240, 241, 244, 249, 250, 268, 269, 274, 276, 277, 281a, 283, 291, 301, 302, 310, 312, 313, 314, 317, 318, 329, 330, 332, 335, 349, 350, 351a, 353, 354, 356, 357, 358, L 91, 159, 179, 182, 200, 208, 212, 237, 244, 256, 260, 279, 280, 283, O 174, P 4, 25, 27, 35a, 41, 44, 45, 46, 48, 77, 88, 94, 103, 132, 136, 161, 171, 198; *[v]eula*, I 79, 102a, 118, 149, K 135, 150, 157, 161a, 163, 164a, 168, 177b, 177c, 184, 191, 192, 193, 206, 212, 228, 237a, 239, 244a, 273a, 277, 310, 312b, L 244, 258, O 178, 251, 252, 286, 287, 290, P 9, 13, 25, 33, 44, 45, 59, 65, 79, 122a, 144; *vèulan*, K 227, 330; *[v]èulan*, I 221a, 221b, 271, K 243, 244, 245, 248, 250, 252, 254, 256, 260, 282, 290, 327, 328, L 279, P 10; *vèula*, K 245, 248, 254, 281, L 100, 145, 147, 150, 152, 153, 156,

1.1.1.2.

179, 180, 181, 183, 185, 199, 200, 201, 208, O 286; [v]èùlè, L 159b, 255, P 4; *veuln*, K 161b, 241, 273, 315, 352a, O 276; [v]euln, I 120, 265, 265a, 266, 270, 274, 275, 275a, K 188a, 194, 200, 201, 211, 213, 214, 216, 218, 230, 232, 241, 242b, 259, 263, 264, 265, 266, 269, 270, 271, 272, 273, 275, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 307a, 308, 309, 311, 312a, 314, 316, 317, 317a, 318, 345, 348, 358, O 67, 69, 69a, 70, 70a, 70b, 73, 74, 165, 169, 172, 175, 245, P 1, 2, 3, 7, 76; *veuln*, K 273, 314; [v]èùln, I 268, 269, K 328, 329, O 232; *veul*, K 348, L 147; [v]eul, K 313; *veuwle*, I 268, P 76, 105; *vèùwlèn*, O 275; *vèùwle*, K 330, 335, O 169, 173, P 10, 48, 72, 81, 105, 137, 145, 154a, 198; *veujlèn*, L 255; [v]eujlèn, K 196, 217, 220, 249, 280, 286, 288, 295, O 288, 289, P 42a, 60a, 63, 90, 94, 149, 150, 154, 155, 159, 167; *veujle*, K 218, 219, L 255; [v]eujle, K 102, P 6, 61, 66, 69a, 70, 72, 73, 74, 92, 94, 95, 100, 101, 102, 103, 104, 124, 125, 127, 135, 138, 143, 145, 148, 151, 166, 198, 199; *vèùjle*, P 10; [v]èùjlèn, K 246, 257, 294; [v]èùjle, O 281; [v]eujln, K 352, O 171, 238, 239, 241, 242, 250; [v]èùjln, K 298, O 244, 272, 274, 275; *veulj*, P 68; *vèùlj*, P 4; *veuwjle*, K 256; *vèùlèn*, K 301, 325a, O 173; [v]èùlèn, K 281a, 283, 284, 291, 334, 357, O 173a, 255, P 16, 23, 24, 38, 41, 42, 43, 46, 97, 98, 105, 111, 112, 122, 147, 161, 161a; *vèùle*, L 204a, O 74; [v]èùle, K 333, 334, O 174a, 177, 247, 248, 253, 282, 285, P 14, 15, 18, 39, 60, 68, 69, 84, 93, 96a, 99, 106, 107, 108a, 109, 126, 130, 132, 133, 136, 137, 139, 157a, 168, 169, 171; [v]èùlèn, K 251, 292, O 274a; *vullèn*, K 136a, 137, 149, 170, 277, 303, 308a, 315, 352, L 152, 154, 154a, 157, 179, 190, 205, 206, 228, 244, 263; [v]ullèn, K 132, 153, 158a, 181, L 183, 189, 190, 212; *vulle*, I 268, K 100a, 102, 106, 109, 110a, 124a, 125a, 129a, 133a, 133b, 135, 138, 148, 148a, 149, 151, 157, 157a, 163, 166, 171, 175, 176, 177b, 178, 179a, 179b, 180, 181, 182a, 183, 186, 187, 188, 190b, 199a, 201, 231, 232, 237, 244, 246, 251, 274, 299, 307, 342, L 91, 92, 93, 99, 101, 145, 149, 154, 180, 182, 186, 199, 200a, 201, 205, 207, 207b, 208, 208a, 212, 224, 226, 227, 229, 233, 235, 236, 237, 240, 241, 242, 244, 260, 261, 262, 263, 264, 264a, P 18a, 33, 44, 65, 80, 129, 161, 166; [v]ulle, K 101, 110, 126, 128, 129a, 131, 133a, 135, 147, 154, 156, 159, 161, 164, 165, 168, 169, 170, 172, 175, 176, 180, 182, 184a, 185, 186, 187, L 100, 102, 144, 182, 199, 200, 205, 206, 207, 225, 235, 240, 241, 243, 256, 260, 261, 263, 263a, 264; [v]uln, I 180, K 190; *vuwle*, K 295, O 251, P 47,

99, 126, 145, 167; *vujle*, K 245, 251, 253, 281a, 295, 333, P 10, 61, 63, 88, 97; [v]ujle, P 81; *vujln*, O 239; *vèule*, K 100a, 244, P 65, 70; *vuilèn*, O 275, P 126; *vuile*, K 136a, 216a, L 255, P 199; *vuiela*, K 256; *völlèn*, K 168, L 149, 151, 240, O 238; [v]öllèn, K 198, 199a, L 159, 160, 161, 180, 184, 186, 187a, 209a; *vølle*, K 101a, 125, 131, 133b, 136a, 141, 143, 145a, 147, 148, 148a, 163, 164, 165, 167, 168, 169, 170, 171a, 172, 183, 183b, 184, 187, 197, 197a, 249, 262, 330, 358, L 91b, 93, 94, 95, 97, 99, 100, 102, 104, 109, 110, 112, 144, 145, 145a, 146, 147, 148, 149, 150, 152, 153, 155, 156, 158, 159, 159b, 160, 162, 177, 177c, 178, 178a, 179, 180, 180a, 180b, 180*, 181, 183, 184, 185, 186, 187, 187a, 188, 189, 200, 201, 205, 206, 207, 226, 241, 263a, 279, P 16, 67, 68, 84, 96a; [v]ølle, L 93, 96, 110, 145, 146, 147, 148, 150, 152, 156, 157, 158a, 162, 177, 178, 179, 201, 202, 208; *vøwle*, P 125, 127, 145, 163; *vøwlèn*, P 96a; *vøjle*, K 249, 251, 282, L 257, O 290, P 39, 65, 69b, 75, 198; *vøjlèn*, K 220; *vølle*, L 190, P 198; *vøwle*, P 95; *vøjle*, P 80, 129; *vøjle*, P 60a; *vèjle*, P 29a, 30a, 88, 89; *vi-jle*, P 88; *vijle*, P 89; *veelèn*, K 340, O 158; *veele*, K 287, 300, 324, 339, 341a, P 30, 32; *veeln*, O 158; *vèélèn*, K 326a, 337; [v]èélèn, K 319, 320, 321, 322, 324, 325, 326, 338, 339, P 22, 27, 28, 31, 86; *vèèle*, K 322, P 29a, 86, 88; [v]èèle, P 30, 85, 87, 89; *vèéjlèn*, K 287; *vèéjle*, P 86; [v]èéjle, K 336; [v]èéln, I 273, K 340, O 63a, 68, 153, 155, 156, 157, 158, 161, 166; [v]èéolèn, K 341, P 29, 36; *vèèlèn*, K 340; *vèèle*, K 307; *vüülle*, K 205, L 243, 262; [v]üülle, K 205; [v]üülle, L 262; [v]oolèn, K 188; *vøole*, K 339; *vawle*, P 29a; *veulen*, jong paard, dat nog niet geleerd is, Goossenaerts; *veulen*, het jong van een paard, hs Etten K 176; *veujln*, Eylenbosch O 253; *vulle*, veulen, hs Vis-sers L 180; *vulle*, veulen, Mischgofsky L 95; *følle*, Elemans 167; *vèéjle*, veulen, hs Schrevens; *veulentje*: het type *veulentje* in: I 79, K 184; [v]eulatje, K 141; *veulakè*, K 150, 291, 296, P 70; [v]eulakèn, I 119; [v]eulakè, K 202, 312, O 178a, P 44, 64, 65a, 67; [v]èùlakè, P 47, 65b, 65c, 66a; *vullèntje*, K 133a; *vullatje*, K 175; [v]ullèntje, K 129, 152, 155, 158, 158c; *vullakè*, K 353; [v]ullakè, L 92, 99, 144, 200, 203, 204, 204a; *vulka*, P 47; *vuilatje*, K 156; *vøllatje*, K 142; *vøllakè*, K 146, 171a, L 179; [v]øllakè, L 145, 149, 151, 202; *veelakè*, K 287; [v]èèlakè, K 342; [v]èèjle, P 65; *voolèntje*, I 78; *veuleke*, verkleinwoord van veulen, Goossenaerts; *fuit*: het type *fuit* in: I 78, K 173a, 175a*, 177b, 179a,

180, L 235; *föjt*, K 188; *fèüt*, K 151, 207; *fuit*, jong van een paard, PA 4; *fuit*, veulen, Weijnen GR 12; *fuit*, pasgeboren veulen, Goossenaerts; *fuitje*: het type *fuitje* in: K 151; *futja*, I 78; *fuitje*, veulen, hs Sassen; **poet**: *pöët*, L 204, 204a; **poetje**: het type *poetje* in: I 102a, L 150, 153, 159, 159b, 160, 180b, 183, 184, 187a, 188, 208a, 227, 235, 241, 263; *poetja*, K 207; *poetka*, P 25; *pöëttaka*, P 48; *poejka*, K 312, P 163; *poetta*, P 48; *poetje*, veulen, sgv; *poeike*, soms voor veulen, ook als lokwoord, Goossenaerts; *poeike(n)*, peerd in de kindertaal, Corn. Vervl.; *poeike(n)*, veulen en paardje in de kindertaal, Corn.; *poie*, veulen, Teurlinckx; **poeter**: *pöëttar*, P 88; **poeleke**: het type *poeleke* in: K 183, 318, L 160, 235, 242, O 169, P 125; *pöëllakə*, K 251; *pöëläka*, K 207, P 105; **poulain**: *pöëllè*, K 268; **poulain-tje**: *poelöngskə*, K 330; **poereske**: *poeraskə*, L 149; **zuigeling**: *zoo-wachling*, K 332; **jaarling**: *jööröling*, K 163; **paardje**: *pertja*, L 207; *pjékka*, P 123, 124a; **jong paard**: *jong pèèrt*, K 175a; *jong paart*, jong paard, Mischgofsky L 95; *jong paard*, veulen, Goossenaerts; **jong paardje**: *jong*

pertja, K 175a; *jonk pertja*, L 208a; **de jonge**: *de jónge*, het jonge paard, Elemans 180; **ponytje**: *punèèta*, K 240.

HET MANNELIJK JONG VAN EEN PAARD (zie kaart)

Männliches Junges eines Pferdes – the male young of a horse – petit mâle du cheval

(N 8, 3a; znd 39, 42)

hengstveulen: het type *hengstveulen* in: K 150, 256; *hèngstveulan*, K 240; *hèngstveuln*, K 314; *hèngstveuln*, K 241; *hengstveula*, K 193a, 214, 215, 216a, 220, 332; *hèngstveula*, K 191, 192, 201, 211, 237, 240, 274, 277, 291, 301, 310, 313, 317, 329, 349, 353, P 171; *hèngstvèùla*, K 357; *hengstveujla*, K 218; *hèngstvèùwla*, P 105; *hèngstveul*, K 348; *hèngstjeula*, K 191, 301, 310; *hengstfèùwlan*, O 275; *hengstfèùwla*, P 48; *hengstvölla*, K 137, 165, 167, 183, 184, 187, L 91b, 148, 149, 150, 153, 177c, 180, 180b, 183; *hèngstvölla*, K 165, 183c; *hengstvulla*, K 133a, 157, 163, 174, 175a*, 178*, 179a, 186, 188, L 145, 180, 200a, 205, 206, 207,

1.1.1.2.

227, 233, 235, 241, 242, 263, 264; *hèngst-vulla*, K 207, 307, L 235; *hèngstuuwla*, K 295; *hengstfulla*, K 296; *hèngstfulla*, K 237; *hèngstveelan*, K 340; *hengstveela*, P 86; *hèngstveela*, K 341a; *hengsvòlla*, K 163, L 263; *heengkstveulan*, K 273; *hèngstfeula*, K 276; *éngstfeula*, P 88; *engstveula*, I 118, K 177b; *éngstveula*, I 271, K 204, P 77; *engstvèùla*, K 248; *éngstvèùla*, O 173; *éngst-vèùla*, K 226; *éngstvèùwla*, P 198; *engst-feula*, K 174; *éngstfeula*, P 27; *engstfèùla*, K 248; *engstfèula*, K 249, 250; *éngstfèùla*, K 281; *éngstfèùla*, K 245, 283; *éngstfeujla*, K 256; *éngstfeuwla*, I 268; *éngstfèùwla*, K 335; *éngstvòjla*, K 254; *engstvulla*, K 124a, 151, 177b; *éngstfowla*, P 126; *hingst-veula*, P 99b, 103; *hingstvòlla*, K 145a; *hingstvuila*, K 136a; *hièngstveuwjla*, P 145; *hièngstfèùwlan*, O 275; *hièngstfèùwla*, P 163; *hièngstvòlla*, L 159, 159b, 160, 184, 187a, 188; *ièngstveula*, I 102a; *ièngstveula*, I 266, 269, P 10; *ièngstfeula*, I 220; *ièngst-vèùwla*, P 76; *ièngstfèùwla*, P 72; *iènst-fèùwla*, P 81; *ièngstvòlla*, P 84; *ièngstveela*, K 324; *ièngstfòjla*, P 137; *ièngstvéjla*, P 89; *ièngkstvéjla*, P 89; *hengsteveulen*, hengst-veulen, Corn. Vervl.; *hengsteveulen*, veulen van het mannelijk geslacht, Goossenaerts; *ingstaveujln*, hengsteveulen, mannelijk jong van een paard, Eylenbosch O 253; **hengstveulentje**: *hengstvullatje*, K 183; *hengstvòllakà*, K 146; *engstveulakà*, K 188a; **hengsteveulen**: *hèngstaveulan*, K 315, 316; *hengstaveula*, K 262, 357, 358, P 44, 45, 46, 136; *hèngstaveula*, K 268, 314, 318, 353, 354; *hèngstavèùla*, K 307; *hèngstavèùla*, K 351a; *hengstavulla*, P 44; *hengstavuula*, P 47; *hengstavòlla*, P 16; *hèngstavéjla*, K 333b; *hièngstaveula*, K 312; *engstaveula*, K 330, P 48; *engstaveujla*, K 251, 281a, 287, P 41; *engstavuula*, P 167; *hièngstaveula*, P 25; *hièngstaveula*, P 35a; *ièngstaveuln*, O 67; *ièngstaveula*, I 220; *ièngstavèùla*, P 4; *ièngstaveujla*, O 74; *ièngstavèùwla*, O 169, P 154a; *iènstavòwla*, P 125; *ièngstaveùwla*, P 95; *hèngstavòwlan*, hengsteveulen, manlijk veulen, de Bont; **hengsteveulentje**: *hengstaveelakà*, K 287; **hengst**: *hengst*, K 100a; *hèngst*, K 340; *engst*, P 48; *hingst*, K 102; *hièngst*, P 70; *ièngst*, O 158, 162, P 41, 67, 68; **hengstje**: *hèngskà*, K 307, P 33; *iengsjà*, I 102a; **jonge hengst**: *joongàn ièngst*, O 72; **veulen**: het type *veulen* in: K 294; *vèùwla*, K 330; de volgende opgave is meervoud: *vèùwlas*, K 330; *vèulen*, *vòllen*, veulen, Zeeland, Brabantius; *veulen*, Zoo rap as e veulen, loopen, springen gelijk e veulen, Corn.; *vé:la*, veulen, Goemans; *vòlla*, veulen, Grave, Jacob; *vòla(n)*, vullen, weinig gebr.

544

variant van *vèùla(n)*, veulen, de Bont; *en vòlle*, Elemans 179; *vòlle*, paard van één jaar of jonger, hs Kapteijns, L 177; *vole*, *vulle*, „veulen”, Weijnen GR 4; **veulentje**: *vullentje*, veulen, Van Gerwen; **pol**: *pòl*, K 191.

HET VROUWELIJKE JONG VAN EEN PAARD

Weibliches Junges eines Pferdes – filly foal – pouline

(N 8, 3b; N 8, 5; DC 32, 11a; Go 1b)

merrieveulen: *mèrrièveulan*, K 240; *mèrrièveuln*, K 241; *mèrrièveuln*, K 314; *mèrrièveula*, I 118, K 177b, 214, 215, 216a, 332; *mèrrièveula*, K 191, 201, 204, 207, 211, 237, 274, 276, 277, 312, 314, 316, 317, 318, 353, 354, 357; *mèrrièveula*, K 281a; *mèrrièjveula*, K 192; *mèrri-jveula*, K 191; *marrièveula*, K 193a; *mèrrièveula*, K 351a; *mèérièveulan*, K 316; *meerrièveule*, K 220; *mèrrièvèùla*, K 254, P 4; *mèérièvèùla*, O 173; *merrièvulla*, K 124a, 133a, 151, 157, 163, 174, 175a*, 177b, 178*, 179a, 186, 188, L 145, 180, 205, 206, 207, 235, 241, 264; *mèrrièvulla*, K 237, L 242; *mirrièvulla*, L 200a, 227, 233, 235, 263; *merrièvòlla*, K 133b, 137, 165, 167, 187, L 91b, 148, 149, 150, 153, 159, 180, 263; *mirrièvòlla*, K 165, 183c, 184, 248, L 177c, 180b, 183; *mirrièvuila*, K 136a; *mèrrièvòlla*, K 249, 250; *mèrrièveela*, K 341a; *merrièvoola*, K 163; *merrieveulen*, veulen van het vrouwelijk geslacht, Goossenaerts; *merrieveulen*, vrouwelijk veulen, Corn. Vervl. A.; *me'ri-vòùla(n)*, znw. v. merrieveulen, vrouwelijk veulen, De Bont; **merrieveulentje**: *merriè-veulakà*, K 146, 150, 188a; **merrietje**: *mèerri-ka*, K 145a; **merrie**: het type *merrie* in: K 100a, 102, 174; *mèrriè*, P 67, 68; *mèrriè'ò*, K 240; *mèériè*, K 313; **meerveulen**: *mèrraveulan*, K 256; *mèrraveulan*, K 273; *mèrraveula*, K 262, P 99, 103, 136; *mèrraveula*, I 266, K 226, 268, 274, 283, 301, 310, 349, 353, 358, P 10, 27, 41, 44, 45, 46, 48, 77; *mèrréveula*, K 245; *meeraveula*, K 318; *mèérraveula*, I 220, K 315; *mèrraveuwla*, I 268, P 145; *mèrréveuwla*, P 81; *mèrraveuj-la*, K 287, O 74; *mèrraveujala*, K 256; *mèrraveul*, K 348, P 171; *mèrravuwla*, K 295, P 47, 126, 167; *mèrravulla*, K 296, 307, P 44; *mèrravòlla*, K 251, P 16; *mèrravèùlan*, O 275; *mèrravèùwlan*, O 275; *mèrravèùwla*, K 330, P 48, 72, 76, 105, 154a, 163, 198, 330; *mèrravèùwla*, O 169; *mèrravèùla*, K 281; *mèrrévéùla*, K 248; *mèrravéjla*, K 333b; *mèrraveela*, K 324, 341a; *mèrravéjla*, P 89; *mèrravòjla*, P 137; *mèrravòwla*, P 95; *mèrveuln*, K 241; *mervulla*, K 175a*; *mer-*

völla, L 188; *mérvölla*, L 159, 159b; *mèrvölla*, L 160; *méérvölla*, K 183, L 184, 187a; *mirrvæuwlá*, P 145; *mirrvæùwla*, K 335; *mirrvæela*, P 86; *murræveuln*, O 67; *mörræveula*, I 269, 271; *murrævölla*, P 84; *murrævöwla*, P 125; *murræveujln*, merrieveulen, vrouwelijk jong van een paard, Eylenbosch, O 253; **meerveulentje**: *mèèrvuullatja*, K 183; *mèèrvæulaka*, P 35a; *mèèrvæelaka*, K 287; **jonge meer**: *jöènga mérra*, O 72; **meertje**: *mèrraka*, K 291, 329, P 33; *mirraka*, K 330; *mèrrka*, I 102a, K 307; *mèrré?e*, K 240; **meer**: *mèrra*, K 301, 340, P 25, 41, 70, 88; *mörra*, O 162; **poeles**: *pöéllas*, K 268; **lieske**: *liskø*, K 191; *lièska*, K 191; **mieke**: *mikkø*, K 191.

MOEDERLOOS VEULEN

Mutterloses Fohlen – motherless foal – poulain sans mère
(N 8, 6)

moederloos veulen: *möèdærlóes veula*, K 237; *möèdærlóes vulla*, K 207; *moedærlóes vulla*, K 100a, 157, 186, L 180, 207; *moedærlóes völla*, K 187; *moedærlóes völla*, K 184; *möèjærlóes vèula*, O 173; *mewdærlóes veula*, K 240; *mèjærlóes veula*, K 240; *moedærlóes veula*, K 220; **moederloos veulentje**: *moejærlóes völlaka*, L 148; **veulen zonder moeder**: *veula zöndærlóes möèjærlóes*, I 220; **geen moeder hebben**: het veulen – *hiè gén mæddærlóes*, K 240; **van de moeder weg zijn**: het veulen is – *vaan da möèddærlóes wæch*, K 340; **niet gezogen hebben**: een veulen dat – *niè gæzoogæn hee*, K 353; **met de fles groot gebracht**: *mee da fles groijt gæbrocht*, K 133b; **de meer is gekrepeerd**: *da merræn iès gækrævéert*, K 330; **opgelebd veulen**: *opgælèpt völla*, L 159; **lebbeveulen**: *lebbvulla*, L 200a; *lebbvulla*, K 183, L 242; *lebbeveula*, K 193a, P 103; *lebbevölla*, K 100a; *lebbevölla*, K 165, 183, L 150, 153; *lebbevölla*, L 91b; *lebbevölla*, L 159; *lebbevulla*, L 235; *lebbevölla*, L 159b; *lebbeveula*, K 211; *lebbevölla*, L 149; *lebbevöwla*, K 335; **flesveulen**: *flesveula*, I 102a; *flesveula*, K 245, 281; *flesfèula*, K 249, 250; *flesfèuwla*, K 330; *flesvulla*, K 178*, 179a; **flepveulentje**: *flepveulaka*, K 188a; **papveulen**: *papveula*, I 118, K 220; *papvulla*, K 178*, 179a; *papfulla*, K 124a; **weesveulen**: *wæesveula*, K 349; *wæesfèula*, K 248; *wæesfèula*, P 4; *wæesvæela*, K 341a; **speenveulen**: *speenveulan*, K 241; *speenveuln*, K 314; **tutterveulen**: *tutterveula*, K 237; **melkveulen**: *mèllakveulla*, K 351a; **mepveulen**: *mèpvölla*, L 177c; **potveulen**: *potfulla*, K 151; **lepper**: *leppær*, K 100a, 163, L 160, 187a; *lèppær*, K 237, 357, L 184,

P 86, 88; *lèppær*, L 159; *leppært*, L 188; *lèppæ*, P 25; *lèppær*, P 72; *lèppær*, L 145; **oplepper**: *oplèppær*, L 180b; *óplèppær*, L 183; **pappot**: het type *pappot* in: I 102a, K 174, 175a*, 177b, 188, 214, 215, 216a, L 205, 206; *pòpòt*, K 201, 204; *papót*, K 106; **tutter**: het type *tutter* in: K 256; *tüüter*, K 256; **bastgaard**: *bòstòet*, O 275; *bastòwæt*, O 275; **veulen**: het type *veulen* in: P 89; *veula*, P 171; **leb**: *lèp*, L 159; **wees**: *wéjjas*, K 240; **weesje**: *wæeskø*, P 198; **klopper**: *klòppær*, K 237.

HET NIET GESPEENDE JONG VAN EEN PAARD

Nicht entwöhntes Junges eines Pferdes – not weaned foal – petit non sevré du cheval

(N 8, 2a; Go 1b; N C, 6e)

zuigeling: het type *zuigeling* in: K 174, 262, P 136; *zòdgaling*, K 245, 313; *zòdgalièng*, K 249, 250; *zèugalièng*, K 201; *zèugalièng*, K 281; *næ zèujgaling*, K 307; *zòjgalièng*, K 237, 341a; *næ zòjgalièng*, K 240; *zòogalièng*, K 351a; *zòechlièngk*, P 89; *zòegalièng*, P 89; *næ zòejchlièngk*, P 4; *zòégegalièngk*, P 41; *zòdagalièng*, K 341a; *næ zòwæchlièng*, P 27; *zòwaggaling*, K 281a; *zòwaggalièng*, P 25; *zòwòggaling*, K 287; *zòwòggalièng*, P 126; *zòwòggalièngk*, I 268, K 295; *zòdwagalièng*, K 353; *zòjagalingk*, K 333b; *zòalingk*, P 84; *zaggalièngk*, P 145; *zaggalèngk*, P 145; *zoojchlingk*, een veulen, dat een paar maanden oud is, hs Schrevens; **zuiger**: *zòégar*, P 88; **nuchtere**: het type *nuchtere* in: K 167; **tetter**: *tèttær*, P 44; **feut**: *fèut*, K 191; **fuit**, een pasgeboren veulen, Goossenaerts; **lepperd**: het type *lepperd* in: L 188; **veulen**: het type *veulen* in: K 192, P 33; *veula*, K 177b, 214, 215, 216a, vulla, K 102, 157, 177b, 179a, 183, 240, L 145, 235, P 33; *völla*, K 167, 183c, L 148, 180b, 263; *veela*, K 324; *vuwla*, K 100a; **veulentje**: *veulaka*, K 188a, P 70; **zuigveulen**: het type *zuigveulen* in: K 256; *zuigveula*, P 103; *zuigvulla*, K 124a, 137, 151, 163, 175a, 179a, 186, L 180, 207, 233, 242, 264; *zuigvölla*, K 133b, 163, L 91b, 150, 180; *zuikvulla*, L 235, 242; *zeugveulan*, K 150; *zeugveula*, K 150; *zeugvèuwla*, P 198; *zeugvölla*, K 165; *zèugvölla*, K 184; *zèugatfòwla*, P 95; *zeuchvulla*, K 277; *zeuchfeula*, K 207; *zèuchveula*, K 211; *zèuigvölla*, L 159; *zuugvölla*, L 160; *zèukvölla*, L 159b; *zoogveula*, I 118; *zèukvölla*, K 187; *zeukvölla*, L 149; *zeukvölla*, L 159; *zuchfölla*, K 251; *zuchveula*, K 317; *zoochveuwla*, P 105; *zòdchfèuwla*, K 330; *zòwchfèula*, K 226; *zòdwchfulla*, K 237; *zòwchfeula*, K 276;

1.1.1.2.

zòwàchveulan, K 340; *zòachveulan*, K 340; *zòwèchveula*, K 354; *zowachveula*, K 274; *zoowachfeula*, K 332; *zoowòchveula*, K 274; *zòwòwèul*, K 348; *zòwòchveula*, K 301; *zuwòwvulla*, K 307; *zòdàchveula*, K 301; *zoòachveeln*, O 158; *zòdàchfeula*, K 248; *zòdòchveulan*, K 273; *zòdàchvòjla*, K 254; *zòdàchfeuwla*, P 81; *zòachfeula*, K 310; *zoachfeuwjla*, K 256; *zòachveula(n)*, I 266; *zòachfeula*, I 220; *zòachfulla*, P 88; *zòagveuwlan*, O 275; *zòèchvèùla*, O 173; *zòèchveula*, K 329; *zaajchveulan*, O 162; *zoajchvòlla*, P 16; *zòdajchfeula*, P 76; *zòèjchfèùwl*, P 72; *zòjagvèùla*, P 35a; *zojchveula*, K 240; *zojgvulla*, L 205, 206, 241; *zòjchvòwla*, P 125; *zòjgvòlla*, *zojkvulla*, L 241; *zojveula*, I 118; *zojveula*, I 271; *zèjchjveela*, P 86; *zuigveulen*, *veulen*, dat nog zuigt, Tuerlinckx; *zogveuleke*, *veulen*, dat pas van de moeder verwijderd is, Goossenaerts; **zuigveulentje**: *zèùchveulakà*, K 291; **memveulen**: *mémveula*, K 237; **speenveulen**: *speenvòlla*, K 183; *speenveulen*, *veulen*, dat 1 tot 8 weken oud is, Goossenaerts; **melkveulen**: *mèllakveula*, K 191; **tetveulen**: het type *tetveulen* in: K 307; *tetveula*, P 99b; *tétveula*, K 268, 318, 349, 353, 357, P 171; *tétfeula*, K 310, 330; *tétveuln*, K 314; *tètveuln*, K 241; *tétvulla*, I 269; *tétfeuwla*, K 335; *tétfèùwla*, P 48; *tétvèùwla*, P 154a; *tétfèùwlan*, O 275; *tèdèveula*, P 77; *téétvèùwjlà*, P 145; *téévèùwjlè*, P 145; *tatfèùwla*, P 163; *tétfeula*, K 314, 318, 353, P 44, 45, 46, 48; *tétfeulan*, K 315, 316; *tétfuwla*, P 47, 167; **tetterveulen**: *tuttarveula*, K 237; **losveulen**: *los veula(n)*, K 193a; **niet gespeendveulen**: *a nìè chaspént fillan*, K 340; **nog bij de oude**: van zo'n jong van een paard zegt men: het is – *nog bi dan auwà*, L 200a.

HET GESPEENDE JONG VAN EEN PAARD

Absatzfohlen – weanling foal – poulain sevré

(N 8, 2b)

[Zie ter vergelijking het lemma: moederloos veulen (N 8, 6).]

veulen: het type *veulen* in: K 192, 295, 333b; *veulan*, K 273, O 162; *veuln*, K 241; *veuln*, K 314; *veula*, I 266, 269, 271, K 177b, 191, 214, 215, 216a, 237, 245, 249, 250, 281, 281a, 301, 310, 313, 318, 330, 357, P 41, 171; *veuwla*, P 154a; *vèùla*, K 248; *vèùwla*, K 330, 335, P 72, 105; *vulla*, K 100a, 102, 177b, 179a, 186, L 145, 235, 242, 264, P 33, 44; *vu(j)la*, K 251; *vòlla*, K 165, 167, 183c, 254, L 159b, 180, 187a, 188; *vòwla*, P 125; *vòll*, L 263; *veeln*, O 158; *veela*, K 324, 341a; *vèéjla*, P 27; *vèjla*, P

89; **veulentje**: *veulakà*, K 188a; *vòllakà*, L 180; **speenveulen**: het type *speenveulen* in: P 77; *speenveula*, I 118, K 201, 204, 220, 353; *spèénveula*, I 220; *spenveula*, K 188; *speenvulla*, K 151, 241; *speejnvulla*, K 241a; *spinvulla*, K 175a*, 207; *speenvòlla*, L 159, 183; *spèénvòlla*, L 91b; *spèènvòlla*, L 150; **flesveulen**: het type *flesveulen* in: K 150; **jaarlingveulen**: *jaarlinkveulan*, K 256; *jàärlièngsfeula(n)*, K 283; *jòdòrlièngksfujla*, K 256; **jaarling**: *jaarlièng*, K 330; *jaarlièngk*, I 268; *joorlièngk*, P 88; *jaorling*, P 136; *jòdòwòrling*, K 353; *jòvlièngk*, P 25; **viermaander**: *vìèrmòndàr*, P 41; **zesmaander**: *zèsmundàr*, K 268; **eenjaars**: het veulen is een – *èejdòrsà*, K 317; **achtienmaander**: *achtìènmèndàr*, K 341a; *òchtèènmòjndàr*, P 70; **zuigveulen**: *zuigveula(n)*, K 193a; **zuigeling**: *zòachlíng*, P 85; **eersteling**: *istalíèng*, K 351a; **lebveulen**: *lòpvòlla*, L 149; **weiveulen**: *wìjvòlla*, L 180b; **spenend**: *spèènmènt*, K 174; **gespeend**: het veulen is – *gaspeent*, K 133b, L 159, P 76; *gaspéènt*, K 240, 354; *gaspéèjnt*, O 173; *gaspéènt*, K 183; *gaspéèjnt*, P 163; *gaspènt*, K 187; *gaspéènt*, K 340, O 275, P 16, 41, 81, 86; *gaspéèjnt*, P 126; *gaspéèjnt*, P 95; *gaspènt*, K 157; *gaspènt*, K 184, O 67, P 10, 81; *gaspèènt*, P 198; **gespeendveulen**: *gèspènt vulla*, K 157; 't *gèspènt vòlla*, L 159; **van het paard af**: het type *van het paard af* in: K 137; **van de moeder af**: *vòn dā mòjor àf*, K 307; **van de oude**: *van dān auwà*, L 200a; **van de mem weg zijn**: het veulen is – *vaanda mém æwech*, K 340; **moederloos**: *mòèdàrlòes*, K 237; **niet meer zuigen**: het veulen – *zòójcht nā mīe*, K 349; **met de fles grootbrengen**: *mī dā flés gròwt bréngan*, K 240.

–1.2.2.4. Naar leeftijd onderscheiden

BENAMINGEN VOOR HET PAARD NAAR DE LEEFTIJDEN

Bezeichnungen für das Pferd nach dem Alter – names of the horse according to the age – dénominations du cheval d'après l'âge

(DC 32, 11a; DC 32, 11b; DC 32, 11c; DC 32, 11d; DC 32, 11e; DC 32, 11f; N 8, 5; N 8, 15; N 8, 20; N 3; C, 9d)

[In dit lemma is een driedeling aangebracht. Het eerste deel bevat de benamingen voor het jong van een paard tot één jaar, het tweede deel de benamingen vanaf een jaar. Deze indeling is gebaseerd op de gestelde vragen en indien deze geen duidelijkheid opleverden, op de toelichtingen van de respondenten. Aangezien er

nog steeds onduidelijkheid bleef bestaan over een groot aantal opgaven – zo kunnen bijvoorbeeld „graspaard” en „jaarling” betekenen: paard van een jaar, een tot anderhalf jaar, een tot twee jaar, een tot drie jaar, tweeënehalf tot vier jaar – is er een laatste categorie bijgevoegd, waarin alle onduidelijke opgaven zijn ondergebracht. Binnen elk van deze categorieën is weer een onderverdeling aangebracht, in de eerste categorie gebaseerd op het aantal maanden dat het veulen oud is, in de tweede en derde op het aantal jaren.]

A) tot een jaar: 1) tot enkele weken: **veulen**: het type veulen in: I 102c, K 129, 133d, 138a, 146, 0153, 155, 161b, 164a, 173a, 177, 177b, 177c, 179a, 183, 195, 198, 215, 218a, 218c, 240, L 147, 158, 162, 189, 205, 206, 225, 235, 236, 243, 259, 260, 262, 283; *veula*, L 147, 244, 281, 281*; *vëula*, K 128; *vullan*, L 148; *vulla*, K 129a, 140, 199a, L 145, 160, 180, 235, 240, 243a, 263, 263a, 264; *völla*, K 143, 145a, 153, 184, 197, L 148, 153, 183, 185; *vuila*, K 169; *voejala*, L 283a; **veulentje**: het type *veulentje* in: K 152a, 158, L 261; *vëulantja*, K 138; *veulonka*, K 107, 188a; *veulaka*, K 171, L 208a; *vullantja*, K 107; *vullatja*, K 179; *vullaka*, L 91b, 152, 159; *völlaka*, L 149; *vullatja*, K 142, 143; **jong veulentje**: *jong völlaka*, K 146; **nuchter veulen**: *nuchtar vulla*, L 241; **poetje**: het type *poetje* in: L 112, 158; **fuitje**: *futja*, I 78, K 157; **hanske**: *henska*, L 145; *äänska*, K 124a; **plat**: *plat*, een veulen dat ten hoogste één dag oud is, Goossenaerts; **zuigeling**: *zuigeling*, jong veulen van één tot acht weken oud, Corn.; 2) twee maanden: **tweemaander**: *twiëmundar*, K 248; *tweemöënnar*, O 275; 3) drie maanden: **driemaander**: het type *driemaander* in: P 77; *driemaondar*, P 76; *dréemöndar*, P 95; *draamöndar*, P 198; *driemöënnar*, O 275; **honderddagen**: *öndart äddwgan*, O 158; **veulen**: *veula*, K 287; **speenveulen**: het type *speenveulen* in: K 0153; *speenveula*, K 201; *spéénvëula*, K 128; *speenvulla*, K 201; 4) vier maanden: **viermaander**: *viermöndar*, L 241; *viermöënnar*, O 275; **zuigveulen**: *zoogveulan*, I 118; **speenveulen**: *spéénvulla*, L 264; 5) zes maanden: **zesmaander**: *zësmöndar*, K 301; *zësmöënnar*, O 275; **halfjaarling**: het type *halfjaarling* in: K 176; *hallofjörling*, K 188a; **halfjarig**: *halfjörroch*, K 165; het paard is een – *halfjuvraga*, L 149; *enen halfjörvege*, Elemans 180; **zuigeling**: *zöggaling*, K 276; *zöggaling*, K 277; **zuigveulen**: *zöchvulla*, K 277; **tetveulen**: *tëtveula*, K 277; **speenveulen**: *spéénvölla*, K 145a; **lepveulen**:

len: *leepvölla*, K 165; **toehapper**: *toewap-pär*, K 193a; 6) enkele maanden: **veulen**: het type *veulen* in: K 129a, 138a, 152a, 155, 161b, 164a, 171, 173a, 176, 177b, 186, 195, 198, 215, 218a, 218c, L 112, 158, 189, 205, 206, 235, 236, 259, 260, 262, 283; *veula*, L 147, 208a, 244, 281, 281*; *vëulan*, K 138; *vullan*, L 148, 159; *vulla*, K 133a, 140, 164a, 199a, L 145, 152, 235, 240, 241, 243a, 263, 263a, 264; *völlan*, L 149; *völla*, K 143, L 148, 153, 158a, 180, 183, 185; *vuila*, K 169; *voejala*, L 283a; **veulentje**: het type *veulentje* in: K 133d, 157, L 261; *veulonka*, K 188a; *vullatja*, K 164a; *vullaka*, L 96b; **speenveulen**: het type *speenveulen* in: K 129; *speenvulla*, L 241; *spenveulan*, I 78; **tetveulen**: *tëtveula*, K 330; **zuigeling**: *zöggalingk*, P 198; *zoowögaliëng*, K 274; *zoöchlingk*, een veulen van een paar maanden, hs Schrevens; **muiter**: het type *muiter* in: K 143; 7) tien maanden: **tienmaander**: *tienmandar*, K 276; *tienmöënnar*, O 275; 8) elf maanden: **elfmaander**: *elfmöënnar*, O 275; 9) onbepaald tot één jaar: **jaarling**: het type *jaarling* in: I 118; *jörling*, K 191; **fuit**: het type *fuit* in: K 179a; B) één jaar en ouder: 1) één jaar: **jaarling**: het type *jaarling* in: I 78, K 129a, 133d, 138a, 152a, 153, 0153, 157, 161b, 169, 177, 186, 188a, 195, 197, 198, 218a, 218c, L 158, 260, 261, 262, 264; *jädvlink*, P 10; *jaarliëng*, I 269, K 330; *jaarliëngk*, O 74, P 4; *jarling*, K 143, 174, P 99b; *jawrliënk*, O 67; *jaorling*, I 102a, 118, K 107, 124a, 128, 133a, 133b, 138, 143, 145a, 146, 151, 157, 163, 165, 171, 178*, 188, 199a, 220, 237, 262, 318, 349, L 147, 160, 188, 240, 241, P 76; *jaorliëng*, K 177b; *jödrling*, K 317, 318, 348, P 16, 72; *jödrlieëng*, I 220, K 226, 237, 245, 248, 249, 250, 281, 301, 330, 341a, P 72, 81, 154a; *jödrlieëngk*, P 41; *jödwrliëng*, I 266; *joorliëng*, P 27, 33; *jooraliëng*, P 27; *joorliëngk*, K 340, P 88; *jödrlieëng*, K 275; *jaorling*, K 136a, 137, 175a*, 179a, 183, 184, 186, 187, 188a, L 145, 147, 148; *jörling*, K 165, 183c, 268, L 91b, 235; *jödwrliëng*, P 105; *jörliëng*, K 324, 341a, L 153, 235, O 173; *jödrlieëng*, K 248; *jödwrliëng*, K 354, P 95; *jödwrliëngk*, P 163; *jörliëng*, L 91b, 241; *jörliëng*, K 184, 214, 215, 216a; *jödwrliëng*, K 314; *joorliëng*, K 248; *jaorling*, O 169; *jeurliëng*, L 242, 263a, 283; *jeurliëng*, K 237; *jèurliëng*, L 200a, P 33; *jèurliëng*, K 307; *jurliëng*, L 149, 152, 183, 243a, 263; *jörliëng*, L 185, 187a, 263; *jaorling*, P 44; *jörliëng*, K 201, L 148, 149, 160, 168, 177c, 180b, 184, 233, 235; *jörliëngk*, P 25; *jödrling*, P 48; *jödrlieëng*, P 89; *jödrlieënk*, P 125; *jödrlieëng*, P 126; *jödrlieënk*,

1.1.1.2.

O 275; *jaorling*, paard tussen veulen en graspaard in, hs Kapteijns, L 177; *jeurliengh*, een veulen van één jaar, hs Schrevens; *jòerliëngk*, jaarling, veulen van een jaar, Eylensbosch O 253; *jo'rling*, jaarling, paard dat één jaar oud is, De Bont; **jaarlings**: *jaarlings*, *ne jaarlिंगse*, jaarlingsveulen, Goossenaerts; **jarig**: het paard is een – het type *jarige* in: K 140; *jorvaga*, L 145; *jurraga*, L 263; *ene jörvege*, Elemans 180; **eenjarig**: het type *eenjarig* in: L 262; *ienjoorack*, L 150; het paard is een – het type *eenjarige* in: K 146, 155, 164a, L 236; *eenjarraga*, L 283a; *eenjurraga*, L 243a, 263; *éjjeuraga*, L 208a; *iejenjurraga*, eenjarig paard, Mischgofsky L 95; **eenjaars**: het paard is een – *iejdòrsø*, K 317; *eenjaars*, attributief bij veulen, veulen dat een jaar oud is, Goossenaerts; **eerstejaars**: *iejàstø jòdrs*, K 274; **jaarlingsveulen**: *jaarlinksvuulen*, K 256; *jaorlingsveula*, K 349; *jòdrliëngsvuula*, K 274; *jòrliënghsfèuwla*, K 256; **eenjaarsveulen**: *eenjaarsveula*, K 287; **veulen**: het type *veulen* in: K 164a, 173a, 177b, 240, L 205, 206, 235, 259, 260; *veula*, L 244, 281, 281*; *vullan*, L 148; *vulla*, K 133a, L 145, 264; *völla*, L 91b, 158a; **veulentje**: *vullaka*, L 96b; **speenveulen**: het type *speenveulen* in: K 140; **enter**: het type *enter* in: K 100a, 179a, 183, 184, L 148, 149, 159, 205, 206, 233, 264; *ènter*, L 183; *enter*, paard van een jaar of jonger, hs Kapteijns, L 177; **eenwinter**: *aewintør*, K 184; **graspaard**: *graspéért*, L 159b; *graspert*, L 150, 180, 207; *graspèrt*, L 183; **jaarspaardje**: *jorspaertje*, K 157; **jong paard**: *jong pèrt*, L 180; **bit**: *bit*, L 205, 206; **zuigeling**: *zòwagaliëng*, K 274; **lepper**: *leejapør*, P 10; 2) tussen elf maanden en twee jaar: **jaarling**: *jòdrliëng*, P 81; 3) van een tot anderhalf jaar: **graspaard**: *graspèrt*, L 235; **jaarling**: het type *jaarling* in: K 237; *jòdrliëngk*, P 67, 68; 4) anderhalf jaar: **achttienmaander**: het type *achttienmaander* in: I 102a, 118, 271, K 164a, 179a, K 188a, 256, 287, 295, 296, 332, P 4, 70; *achttienmaondør*, K 175a*, 179a, 188, P 76; *achttienmundør*, O 67; *achttienmuindør*, K 262; *achttienmonjør*, O 169; *achttienmòndør*, K 354; *achttienmòënnør*, O 275; *achttienmaondør*, K 151, 188; *achttienmundør*, K 254, 291, 296, 310, 349, P 25; *achttienmòndør*, K 324; *achttienmòjndør*, K 318; *achttienmonnør*, O 275; *achttienmèndør*, K 341a; *achttiengmòndør*, K 248; *achttienmundør*, K 226, 291, P 27; *achttienmèundør*, O 74; *achttienmòndør*, K 191; *achttienmòjndør*, P 89; *achttienmòndør*, P 88; *achttienmòjndør*, P 81;

achteenmòndør, P 163; *achteenmáandør*, K 281a; *achtingmòndør*, P 198; *achtèuwmándør*, P 154a; *èchttienmundør*, K 256; *aachtienmaondør*, K 188a; *aachtienmoon-dør*, P 171; *aachtienmajnør*, K 241; *aachtienmòndør*, K 191; *aachtienmòndør*, P 16; *aachtienmèndør*, K 273; *aachtienmèndør*, K 313; *aachtij-nmajndør*, K 240; *òchttienmándør*, K 277; *òchttienmòndør*, K 201, 353; *òchttiengmòndør*, P 41; *òchttienmòjndør*, K 318; *òchttienmòjnrør*, O 162; *òchttienmoonør*, O 158; *òchttienmòdòjnrør*, O 72; *òchttienmundør*, K 268, 287, 312, 330, P 35a, 84; *òchttienmundør*, I 226; *òchttienmòndør*, I 269, K 301, 348; *òchttienmèundør*, K 307; *òchttienmèndør*, K 340; *òchttienmundør*, I 268; *òchttienmòndør*, K 301; *òchttienmèndør*, K 333b, 340; *òchttienmòjndør*, P 67, 68; *òchttienmòjndør*, K 240; *òchttienmòndør*, P 126; *òchttienmòndør*, P 105; *òchttienmòjndør*, P 10; *òchttienmòdòndør*, P 10; *òchttienmòdòndør*, P 10; *òchttienmòdònrør*, O 173; *òchttienmuddør*, K 335; de volgende opgaven zijn meervoud: *achttienmandòrs*, K 281; *achttienmandørs*, K 251; *òchttienmundørs*, K 310; *achttienmaander*, een peerd van 18 mnd, Corn. Vervl.; *achttiengmònrør*, een 18-maander, veulen dat 18 mnd oud is, Eylensbosch O 253; *achttienmundør*, een veulen van 18 maanden, hs Schrevens; **jaarling**: het type *jaarling* in: K 129, 164a, 176; *jaorling*, L 240; **anderhalfjaar**: *andørhalfjaor*, K 179a; **anderhalfjarig**: het type *anderhalfjarig* in: K 133d; *andørhalfjòrræk*, K 165; het paard is een – het type *anderhalfjarige* in: K 107, 143, 0153, 155, 164a, 169, 176, 195, 197, 218a, L 236, 244, 260, 262, 263a, 264; *andørhalfjarraga*, L 243a, 263; *andørhalfjaoraga*, K 136a, 137, 145a, 146, 167, 171, 218c, 220, L 235, 264; *andørhalfjooraga*, K 186; *andørhalfjorvaga*, L 145; *andørhalfjòrraga*, L 235; *andørhalfjurraga*, L 152; *andørhalfjeuraga*, L 242; *andørhalfjörga*, L 148; *andørhalløjjaoraga*, K 178*; *andørhalløjforvaga*, L 148; *andørhalvøjaaraga*, K 186; *aandørhalfjaoraga*, K 128, 138, 163; *aandørhalløjjaoraga*, K 184; *aandørhalløjforvaga*, K 184; *òndørhalløjforvaga*, L 235; *ondørhalfjarraga*, L 283a; *andørhalfjaoraga*, K 187, 199a; *ondørhalfjèuraga*, L 283; *ondørhalfjurraga*, L 149; *anderhalfjörvege*, Elemans 180; **derdehalfjarig**: *dòrdalfjòrraga*, Elemans 180; **veulen**: het type *veulen* in: K 173a, 177b, 215, L 189, 259; *veula*, L 281, 281*; *vullan*, L 148; *vulla*, K 133a; **grasveulen**: *grasvölla*, L 150, 153; **graspaard**: het type *graspaard* in: L 162, 261; *graspert*, K 165, L 149, 150, 158, 235, 241, 205, 206; *graspèrt*, L 160; *graspèert*, L 200a; *graspéért*, L 187a; *graspééjrt*,

L 159; *graspèert*, L 158a; *graspéert*, L 260; *graaspèrt*, K 167; *grasperd*, paard van anderhalf jaar oud, Van Dam 5; **graspaardje**: *graspertja*, L 147; **paardje**: *pèrtja*, L 91b; **jong paard**: het type *jong paard* in: L 159; *jong pèrt*, L 180; **twenter**: het type *twenter* in: K 100a, 335; *twéntar*, K 183c; **enter**: het type *enter* in: K 138a, L 91b, 150; **eenwinter**: *aewintar*, L 150; **drieling**: het type *drieling* in: K 157; **inspander**: *inspander*, jong paard ongeveer 18 maanden oud, en dus blijkbaar reeds kloek genoeg om ingespannen te worden, Goossenaerts; 5) twintig maanden: **twintigmaander**: *twintachmajnar*, K 241; *twintachmøennar*, O 275; *twiëntachmòndar*, P 88; *twiëntachmundar*, K 226; 6) van een tot twee jaar: **leerveulen**: het type *leerveulen* in: K 240; **graspaard**: *graspert*, L 188, 227; *graspèrt*, L 177c; *graspèrd*, paard van 1 tot 2 jaar, hs Kapteijns; **jaorling**: *jaorling*, L 159; *jörling*, K 183, L 227; *jörling*, L 150; **twenter**: *twenter*, paard van 1 tot 2 jaar, hs Kapteijns; 7) van anderhalf tot twee jaar: **jong paard**: het type *jong paard* in: K 176; **graspaard**: *graspert*, L 100; **leerveulen**: *lèrvèùla*, K 237; 8) twee jaar: **tweejarig**: het type *tweejarig* in: K 174; *tweejaorach*, K 133b, 157; *twi-jörrach*, L 263; *twiejörrach*, L 187a; het paard is een – het type *tweejarige* in: K 107, 129a, 146, 152a, 0153, 169, 195, 197, L 205, 206, 236, 261, 262, 263a; *tweejaoraga*, K 133, 145a, 146, 151, 163, 177b, 178*, 183, 188, 199a, 218c, 220, L 160, 264; *tweejaoraga*, K 188; *twèjaoraga*, L 240; *tweejorraga*, K 165, 184, 186, 214, 215, 216a, L 147; *tweejorraga*, K 184; *tweejurraga*, L 91b, 152, 207, 263; *tweejeuraga*, L 147, 283; *tweejörraga*, L 149, 180b; *twi-jurraga*, L 183; *twi-jjeuraga*, L 242; *twi-jörraga*, L 177c; *twèjeuraga*, L 208a; *twèjörraga*, L 184; *twèjajörraga*, L 235; *twèjajörraga*, L 235; *twèjaoraga*, L 188; *twèjurraga*, L 243a, 263; *twèjajoooraga*, P 105; *twèjèdöraga*, K 248; *twèjörrege*, Elemans 180; *twèjurraga*, 2-jarig paard, Mischgofsky L 95; **tweejariger**: *twèjörriëgar*, L 148; **tweejaar**: *tweejaur*, O 67; *twèéjaor*, P 76; *twèjaar*, P 10; *twèjör*, P 84; *twèjoer*, P 125; *twèjöder*, O 275; *twèjaar*, K 330; *twèjöder*, P 126; *twèjaar*, I 269, O 74, 162; *twèjèdör*, I 220; *twèjöder*, O 275; *twèjèdör*, P 81; *twèjajjaar*, I 268; *twèjajèdör*, K 324; *twèjajèdör*, P 95; *tweejaor*, peerd dat twee jaar oud is, Corn. Vervl. A.; *twèjöder*, een tweejaar, veulen dat 2 jaar oud is, Eylenbosch O 253; **tweejaars**: *twi-jjaors*, K 237; *twèjaars*, K 330; *twèjoors*, P 44; *twèjèdöors*, O 158; *twèjèdöors*, K 241; *twèjaors*, P 70; *twèjajèdöors*, K 333b; *twè-*

jajöors, P 25; het paard is een – *twèjèdöors*, K 310; *twèjèdöors*, K 254, 291, 317; *twèjèdöors*, K 248; *twèjajöors*, K 340; *twèjajèdöors*, K 312, 353; *twèjajöors*, P 25; *twèjajajöors*, K 340; **tweejaars**, attributief bij veulen. op koopdagen, veulen dat 2 jaar oud is, Goossenaerts; *twè'jo.rs*, tweejaars, tweejarig, De Bont; **tweejaarsje**: *twèjèdöerska*, een tweejaarse, veulen dat 2 jaar oud is, Eylenbosch O 253; **tweejaorling**: het type *tweejaorling* in: K 295, P 77; *tweejaorling*, K 133d; **tweedejaarsveulen**: *twèjajèdajèdöorsvulla*, K 274; **tweejaarsveulen**: *twi-jjaorsvölla*, K 237; **tweetander**: *twièdönnar*, K 287; **achtienmaander**: *öchtienmòndar*, P 85; *achtienmòndar*, K 207; **graspaard**: het type *graspaard* in: K 310; **overjarig**: het paard is een – het type *overjarige* in: K 140; **enter**: het type *enter* in: K 124a; **twenter**: het type *twenter* in: K 133a, 179a, L 264; **boenter**: het type *boenter* in: K 183; 9) tweeëneenhalf jaar: **dertigmaander**: het type *dertigmaander* in: K 268, 287, 295, 332; *dèrtachmàndar*, K 281a; *dertachmaondar*, K 151; *dèrtachmoondar*, P 171; *dèrtachmòndar*, K 249, 250; *dèrtachmòndar*, K 204; *dèrtachmòndar*, K 201, 207; *dèrtachmòndar*, K 207; *dèrtachmònnar*, O 275; *dèrtachmundar*, K 335; *dèrtachmèundar*, K 307; *dertachmuindar*, K 262; *dertachmøennar*, O 275; *dèttachmandar*, K 276; *dèttachmajnar*, K 241; *dèttachmoondar*, P 105; *dèttachmòndar*, P 84; *dèttachmòndar*, P 126; *dèttachmòndar*, P 89; *dèttachmòndar*, P 10; *dèttachmòndar*, O 162; *dèttachmundar*, K 349; *dèttachmèundar*, O 74; *dèttachmòndar*, I 269, K 301, 348; *dèttachmèndar*, K 273; *daartachmòndar*, K 248; de volgende opgave is meervoud: *dèttachmundars*, K 310; *dèttachmònnar*, dertigmaander, veulen dat dertig maanden oud is, Eylenbosch O 253; **derling**: *dörling*, K 184; **derjarig**: *dörjaorach*, K 133b; het paard is een – *durjaoraga*, K 100a; *durjorraga*, K 184; **tweeëneenhalfjarig**: het paard is een – *twèènenhalfjaoraga*, K 145a, 167; *twi-jènhalfjeuraga*, L 242; 10) van een tot drie jaar: **jaorling**: *jörling*, L 180; **graspaard**: *graspert*, L 180; 11) drie jaar: **driejarig**: *driejörwach*, L 263; het paard is een – het type *driejarige* in: K 197, 240; *driejaoraga*, K 151, 163, 218c; *driejaoraga*, K 175a*; *driejorraga*, K 184, 214, 215, 216a; *driejurraga*, L 152, 183, 207; *driejeuragan*, L 283; *driejörrege*, L 180b, 184, 235; *driejörrege*, K 183c, L 235; *dreejurraga*, L 207; *driejörrege*, Elemans 180; **drijjarig**: het paard is een – *drèjjörrege*, K 191; *drèjjörrege*, P 89; *draojèrraga*, P 86; **derdejarig**: het paard is een – *derjaoraga*, K

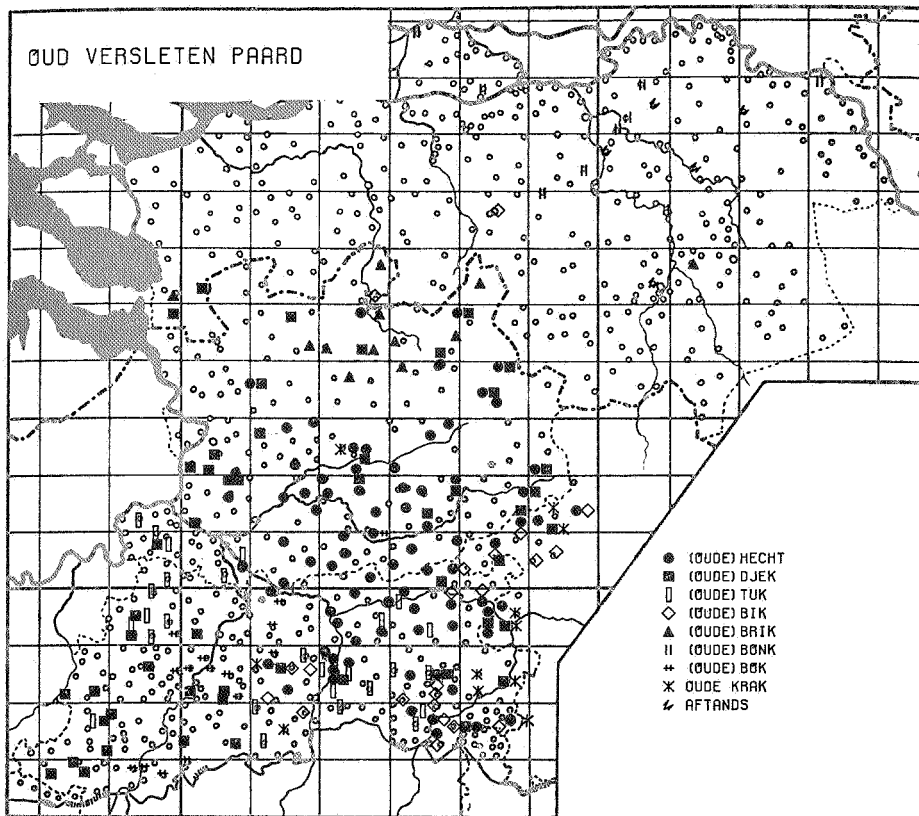
1.1.1.2.

183; *dòrjaarəgə*, K 143, 146; **drijjariger**: *draajdòdragər*, K 357; **driejaar**: het type *driejaar* in: K 167, 287; **drijjaar**: *drijjaor*, P 76; *dreejaar*, O 72; *dreejówər*, P 95; *drij-jàwər*, O 67; *dròdərjaar*, I 268; *dròdərjòdər*, K 324; *dròdərjòdər*, I 220; *dròdərjòdər*, O 162; *draajaar*, O 74; *draajdòvər*, P 126; *draajdòdər*, P 81; *drààjdòvər*, een driejaar, paard dat drie jaar oud is, Eylenbosch O 253; **driejaars**: het type *driejaars* in: P 70; het paard is een – het type *driejaarse* in: K 237; 333b; **drijjaars**: *draajdòvər*, K 251; *draajdòvər*, O 158; het paard is een – *dréé-jòdòrsə*, K 291; *drééjjòdòvər*, K 332; *dréé-jòdòvər*, K 312; *dròdərjòdòrsə*, K 276; *draaj-jòdòrsə*, K 237; *draajdòrsə*, K 310; *drijjaarse*, paard, dat 3 jaar oud is, met de bijbedoeling: nog niet gelijk 'n volwassen paard (4 jaar) geschikt voor alle werk, Goossenaerts; **drijjaarsje**: *drààjdòvərsə*, een driejaarse, paard van 3 jaar, Eylenbosch O 253; **drijjaarsveulen**: *drééjjòdòrsveula*, K 274; **jong paard**: *jòènk pèéjət*, K 353; **drieling**: het type *drieling* in: K 167, L 177c; **drijling**: *dràlièng*, P 25; *drééjlièng*, K 354; 12) van tweeënhalf tot vier jaar: **jaarlingen**: *jaorlingə*, K 167; 13) vier jaar: **vierjarig**: *vierjòrrach*, L 263; het paard is een – *vierjaorəgə*, K 151, 218c; *vierjorrəgə*, K 184, 214, 215, 216a; *vìèrjòvəragə*, P 89; *vierjòrrege*, Elemans 180; **vierjariger**: *vìèrjòdòvəragər*, K 357; **vierjaar**: *vìèrjòdòdər*, I 220; *vìèrjòdòdər*, P 81; *vèèrjòvər*, een vierjaar, paard dat 4 jaar oud is, Eylenbosch O 253; **vierjaars**: *vìèrjòdòvər*, K 207; het paard is een – het type *vierjaarse* in: K 237; *vìèrjòdòrsə*, K 310; **vierjaarsje**: *vèèrjòvərsə*, een vierjaarse, paard dat 4 jaar oud is, Eylenbosch O 253; 14) van vier tot vijf jaar: **de bek vol**: het paard heeft – *dən bek vol*, K 167; 15) vijf jaar: **vijfjarig**: het paard is een – *vìèrjòrrəgə*, K 214, 215, 216a; *vèèjòrrəgə*, K 184; *vèèjòrrəge*, Elemans 180; **vijfjaar**: *vaafjòdòdər*, K 251; *vòfjòdòdər*, I 220; *vòfjòvər*, I 268; **vijfjaars**: het paard is een – het type *vijfjaarse* in: K 237; *vajfjòdòrsə*, K 241; *vòfjòvərsə*, K 340; 16) zes jaar: **zesjarig**: het paard is een – *zèsjorrəgə*, K 184; **zesjaar**: *zèsjòdòdər*, I 220, K 251; **zesjaars**: het paard is een – *zèsjòvərsə*, K 340; 17) zeven jaar en ouder: **zevenjaar**: het type *zevenjaar* in: K 214, 215, 216a; **zevenjaars**: het paard is een – *zèevənjòdòrsə*, K 310; **achtjaar**: *achtjòdòdər*, P 81; C) onbepaald: 1) onbepaald: een jaar en ouder: **graspaard**: het type *graspaard* in: L 162; *graspert*, K 150, L 148, 180b; *graspèrt*, K 237, L 153; *graspèrt*, L 148, 149, 180; *graspeert*, K 146; *graspéért*, L 184; *graspéét*, P 77; *grààwaspèéjət*, P 105;

graspuwt, P 4; **jaarling**: het type *jaarling* in: K 179a, 295, 332, 335, P 77; *jàdərlièng*, K 281a, O 72; *jàdərlièng*, K 287; *jàdərlièngk*, P 4; *jòdòrling*, K 240, 313, 318, P 41; *jòdòrlingk*, P 198; *jòdòrlèngk*, P 41, 84; *joorlingk*, K 310; *joorlièng*, K 335; *joovərlièng*, O 158; *jòovərlièngk*, P 145; *jòvərlièng*, K 191; *jòvərling*, K 312; *jòvərlièng*, K 204; *jòvərlièng*, I 266; *jòvərlièngk*, P 25; *jòvərlièng*, P 89; *jòvərlièng*, P 126; *jòvərlièngk*, O 275; de volgende opgave is meervoud: **jaarlingen**, K 100a; **jaarlings**: het paard is een – *jòovərlièngsə*, K 241; 2) onbepaald: achttien maanden en ouder: **jong paard**: *jong pèrt*, L 145, 158; *jong pèrt*, L 180; **paard**: het type *paard* in: K 179a, 218a; *pèrt*, L 149, 241, 283; *pèrt*, K 164a; *pèrt*, L 96b; **aangeleerd**: het paard is een – *ongaléèrdə*, L 148; **veulen**: het type *veulen* in: K 173a, 177b, 215, L 259; *vullən*, L 148; *vulla*, K 133a; **graspaard**: *graspert*, L 153; **volslagen paard**: het type *volslagen paard* in: L 162; **meerjarig**: het paard is een – het type *meerjarige* in: K 155; 3) onbepaald: twee jaar en ouder: **paard**: *pèéjət*, K 353; *pjéét*, K 301; 4) geheel onbepaald: **enter**: het type *enter* in: L 242; **eenwinter**: *ae-wintər*, L 242; **paarlingske**: *pòrlièngkəskə*, K 291; **uit**: *èut*, K 353; **gezet**: het paard is een – *gazittə*, I 268.

OUD, VERSLETEN PAARD (zie kaart)

Altes, abgezehrtes Pferd – old, worn-out horse – cheval vieux et usé (N 8, 62f; N 8, 62g; znd 36, 82; DC 45, 28a; Go 1b; N 8, 20)
knol: het type *knol* in: I 57, 78, 79, 268, 273, K 124a, 129a, 133, 137, 143, 146, 151, 153, 157, 165, 171, 173, 177, 183, 184, 187, 192, 193a, 195a, 203, 204, 206, 209, 210, 212, 214, 215, 216, 216a, 218a, 221, 225, 226, 233, 237, 240, 241, 244, 246, 248, 253, 254, 268, 269, 273, 274, 275, 277, 286, 287, 289, 295, 301, 306, 307, 309, 312, 313, 320, 329, 330, 341, 352, 357, L 112, 144, 147, 148, 150, 153, 159, 159b, 177c, 180, 180b, 180**, 242, 244, 261, 263b, 281, O 69, 72, 74, 158, 174a, 178, 250a, P 3, 18, 18a, 23, 25, 35a, 40, 41, 60, 63, 66, 77, 78, 86, 88, 99b, 136, 145, 198; *knól*, K 237, P 72; *knòl*, K 201, 206a, 268, 274, 307, 330, 341a, 349, L 91b, 183; *knòl*, L 263; *knul*, P 65, 103; *knol*, spotnaam voor een oud mens of een oud versleten peerd, Corn. Vervl. A.; **oude knol**: *ouwə knol*, I 78, K 100, 152, 173, 174, 176, 179a, 183, 186, 188a, 190, 204b, 225a, 231, 237, 244, 245, 246, 248, 249, 261, 276, 277, 307, 311, 352,

L 110, O 288, P 41, 106; *ðwə knòl*, K 269; *ððwə knol*, K 133c, L 150; *aawə knol*, K 136, 146, 164a, 167, 195, L 148, 149, 185, 205, 208a; *ààwə knól*, K 276; *dàwə knòl*, K 245, 249, 250, 281; *aaw knol*, L 262; *ààwə knól*, P 18a; *ààwə knól*, K 288, 307; *awə knol*, K 237, 238, L 200, 243a; *àw knol*, L 285; *avə knol*, K 355; *aaə knól*, P 47; *èwə knol*, L 261; *dwə knul*, K 253; *dwə kneul*, K 293; **versleten knol**: het type *versleten knol* in: K 330; **oude versleten knol**: *ouwə vərslēetən knol*, L 178; *aawə vərslēetə knol*, L 200; **aftandse knol**: het type *aftandse knol* in: L 241; **afgedankte knol**: *aafgədanktə knol*, L 291; **hecht**: het type *hecht* in: K 237, 241a, 255, 267, 269, 272, 273, 274, 291, 292, 296, 297, 301, 302, 305, 306, 307, 308a, 310, 330, 332, 336, 339, 341, 344, 346, 348, 349a, 351a, P 14, 23, 25, 26, 30, 32, 35, 35a, 38, 40, 89, 99, 99b, 144, 161, 163; *hécht*, K 211, 240, 241, 268, 277, 291, 295, 301, 310, 313, 317, 332, 333b, 340, 341a, 348, 349, 353, P 16, 27, 33, 35a, 41, 44, 76, 154a; *écht*, K 262, P 25, 27, 81; *écht*, K 207, 226, 237, 251, 254, 283, 330, P 84, 85, 88; *icht*, P 27; *acht*, P 95;

ééchts, P 145; *écht*, een oud knokig paard, hs Schrevens P 86; *hecht*, mager, stijf, versleten paard, Goossenaerts; *hecht*, versleten paard, Corn. Vervl. A.; **oude hecht**: het type *oude hecht* in: P 26; *ouwə hecht*, K 292, P 41a; *ððə hucht*, P 30; *aawə hēcht*, K 315; *aawə hēcht*, K 314, 349; *aan hēcht*, P 47; **karhecht**: het type *karhecht* in: K 314; **djek**: het type *djek* in: I 273, K 204, 237, 253, 281a, 307, 309, 313, 318, 354, O 169, 244, 276, P 65; *djék*, I 269, K 211, 240, 281, 314, O 158, 275, P 41, 48, 67, 68; *djèk*, K 354; *dzjék*, K 226, 248, 249, 250, 268, O 275, P 4, 88, 125; *zjék*, P 126; *dzjeek*, K 248; *djak*, K 277, O 245; *dzjak*, P 163; *djièk*, K 210; *diek*, I 118; *djuk*, O 69, 72; *djek*, versleten paard, Corn. Vervl. A.; *djek*, knol, oud paard, Goossenaerts; **oude djek**: het type *oude djek* in: P 77; *ouwə djek*, K 188a, 210, 211, 213, 237, 241a, 287, 301, 350, O 160, 238, P 99; *awə djek*, O 274a; *haawə djek*, O 238; *aa dzjék*, P 109; **houten djek**: het type *houten djek* in: K 210; *attən djek*, O 153; **djekker**: *djekker*, versleten peerd, Corn. Vervl. A.; **oude djekker**: *ən djéjkar*, O 153; **oude jek-**

1.1.1.2.

ker: het type *oude jekker* in: K 274; *awə jikkər*, K 274; **tjekker:** *tjukker*, K 273; *tjekker*, versleten paard, Corn. Vervl. A.; **oude tjekker:** *òwə tjukkər*, I 120; **tuk:** het type *tuk* in: I 275, K 329, O 67, 70, 72, 238, P 38, 74, 89, 92, 94, 96, 127, 133, 144, 149; *tuuk*, P 136; *túúk*, O 67; *tiék*, P 32, 88; *tjuuk*, I 269; *tjúúk*, I 268, 269, K 330, O 69, 73; *tsjuuk*, I 220; **oude tuk:** *aavən tuk*, P 86; *ààven túúk*, P 25; *aan tjúúk*, I 268; **oude turk:** het type *oude turk* in: P 77; **oude dju:** *ouwən djum*, K 234; **bik:** het type *bik* in: P 35a, 77, 80, 99, 129, 146, 150, 161; *bik*, K 353, 358, P 105; *biek*, K 193a, 351a, P 103; *biék*, P 41; *bīék*, K 183, 317; *bik*, oud, versleten paard, Tuerlinckx; **oude bik:** *òòə bik*, K 357; *òò biék*, P 145; *aav biék*, K 314; *aa bieék*, P 88, 145, 163; *aa biék*, P 154a; **brik:** het type *brik* in: K 196, 206, 208, 209, 210, 212, 213, 235, L 235; *brik*, K 191; *brik*, knol, oud paard, Corn. Vervl. A.; *brik*, van een paard: knol, Goossenaerts; **oude brik:** *ouwən brik*, K 213, 231; *ouwə brieék*, I 102a; **bonk:** het type *bonk* in: K 171, L 147; *bónk*, L 148; *bònk*, L 159; **oude bonk:** *ouwə bonk*, K 100; *ouwən bonk*, K 185; *awə bonk*, L 145, 200a; *aawə bonk*, K 133b; **versleten bonk:** *varsleets bònk*, L 159; **oude versleten bonk:** *ouwən versleeten bonk*, L 178; *awə varsleets bonk*, L 200; **slachtbonk:** *slachtbónk*, L 159; **bok:** *boek*, O 67; *böék*, P 76; *böék*, O 74; **oude bok:** *ouwən bok*, K 190; *ouwə buk*, K 340; *ààwə bok*, K 183; *aavən boek*, O 174a, 287, 289, P 15, 18, 60, 60a, 64, 66, 69b, 73, 198; *aavən böék*, O 74; *aavən buk*, O 286; *ààwəmbúúk*, nen ouwen buk, zo noemt men spottend een oud paard, Eyenbosch O 253; **oude versleten bok:** *aaw versléjten böék*, K 196, O 238; **stijve bok:** *stèvvə bok*, K 183; **kink:** het type *kink* in: I 271, K 218c; *kiëngk*, P 4; *kingk*, znw. vr. kink, nietswaardig oud, versleten paard, De Bont; *kink*, knol, oud paard dat weinig waard is, hs Renders L 226; **oude kink:** *aaw kīēnk*, K 220; **kinkel:** *kiëngkəl*, K 207, 248; **oud paard:** het type *oud paard* in: O 274a; *out pjiēt*, O 156, 158; *òòt pjét*, K 330; *aaw pèèrt*, K 193a, 207; *aaw pert*, L 208a; *aw pert*, K 218; *aat pjaat*, P 103, 161; *àà pjiēt*, K 241; **versleten paard:** *varsleets peejt*, P 109; *vaslééta pééat*, P 46; *varsléjta péat*, P 167; **oud versleten paard:** *ouj varsleeten pert*, K 158c; **aftands paard:** *aftaans paart*, K 164a; *aftaants pèèrt*, K 164; *aftants pjiēt*, K 289; **afgereden paard:** *afgèrèén peert*, K 266; **afgevoerd paard:** *òfgèviēt pjéét*, P 89; **kreng van een paard:** *kreng van ə peert*, K 250; **slachtpaard:** *slaachtpèèrt*, K 146; *slacht-*

pééat, P 44; **oud slachtpaard:** *aaw slacht-pert*, K 187; **gesloten paard:** *gasloota pjèèt*, O 74; **paard buiten tand:** *piéét bòəts tònē*, K 341a; **aftands:** het type *aftands* in: K 214, 215, 216a; *aftans*, K 151; *aftaants*, K 184; het paard is een – *aftèntsə*, K 254; **aftandig:** *òftòndəch*, K 353; het paard is een – *aftaandəgə*, K 276; *òftaandəgə*, K 277; **aftander:** *ààftààndər*, K 330; *aftan-ner*, P 89; **oude hengst:** *ouwə hengst*, K 265, 272, 293, 307, 334, P 27; *ààn ingst*, I 274; **karhengst:** *kaarhiëngst*, P 25; **oude schimmel:** *owə schumməl*, K 241, O 177; **kruk:** het type *kruk* in: K 224, 230, 235; *krok*, K 206; **krak:** *kròk*, P 105; **oude krak:** *ouwə krak*, K 265, P 76, 109, 111, 131; *aa krak*, K 316, 318, P 46, 48, 108a, 163; **kraker:** *kraakərt*, L 159; **kreng:** het type *kreng* in: K 240; *kreng*, oud, mager paard, Corn. Vervl.; **oud kreng:** *aa kreng*, K 246; **bal:** het type *bal* in: I 266, 269; *bòl*, I 220; **oude bal:** *avvən bal*, I 275; *aaw bòl*, I 268; **oude bram:** *aavən bram*, L 149; **oude jut:** *aaw jut*, O 244; **oude jul:** *ààwə jöèl*, I 268; **oude rakker:** *ouwə rakkər*, K 225, 244, 291, O 272; **oude duivel:** *aavən druuvəl*, P 35; **oud vod:** *aa vót*, P 88; **oud kabas:** *àà kabas*, P 45; **oude barak:** *òò bòrdək*, O 287; **oude kosj:** *awən kotj*, O 244; **versleten stichel:** *varsliëtta stiëchəl*, K 240; **doodslager:** het type *doodslager* in: K 206; *dòetslàəgər*, K 221a; *dòetslòdgər*, K 241, 280, P 81, 84; *dòet-slòggər*, K 241; *dòetslòggər*, P 81; **buikzak:** *böëksak*, K 248; **kabal:** het type *kabal* in: I 265, 268; *kabbal*, O 67; **castor:** *kastòr*, P 145; *kaastòr*, P 145; *kəstòr*, P 95; **kajuit:** *kajjèēt*, O 158, 160; *kəjoet*, K 296, 330, O 179, 243; *kajuit*, oud, mager paard, Corn.; **saucijzenpaard:** *sòsiespéet*, P 41; *sòsiëssəpjéét*, P 89; **scharminkel:** het type *scharminkel* in: K 229a; **slaaf:** *slaaf*, O 72; **struikelaar:** *struukəlart*, L 188; **sturkel:** *stòrkəl*, K 184; **knuppel:** *knüüppəl*, O 166; **ros:** het type *ros* in: K 271, O 166, 275, P 12; **sjokker:** *sjokkərt*, K 133b; **kadaver(?):** *kavoddər*, O 160a; **sjeng:** *sjeng*, K 240; **doek:** *doek*, P 128; **twintiger:** *twintəgər*, K 354; *twiëntəgər*, I 266; *tweenəgər*, K 314; **tier:** *tièrvə*, K 331; **blek:** *blekkə*, P 93; **demmes:** *dimməs*, O 157; **kruintje:** *kruun-tjə*, L 91b; **kraam:** *kraam*, K 307; **kemel:** het type *kemel* in: O 251, P 76; **krocher:** *kruchər*, P 160; **hutop:** *huutof*, L 200a; **huppost:** *huupòst*, znw. m. huppos(t), knol van een paard, De Bont; **tju knol:** *tju knol*, K 188a; **vilder:** het type *vilder* in: K 165; **vilhuui:** *vilhü.i*, znw. vr. vilhuui, een oud afgewerkt paard, De Bont; **een voor de vilder:** *eənə vur də vildər*, K 179a; **een voor de dood:** *eənə vur də doot*, K 179a;

aftands: het type *aftands* in: K 145a, L 227; *aftaants*, K 143, 157; het paard is een – *aftantsa*, L 180; *aftaansa*, K 171a; *aftands*, paard ouder dan 8 jaar, hs Kap-teijns L 177; **oud:** het paard is een – *ovvə*, K 307; *aata*, I 269; **versleten:** het paard is – *varsleets*, L 184; **schoon op:** het paard is – *schón op*, K 171a; **doodop:** *doodop*, van (mens en) paard, helemaal versleten, Goossenaerts; **meuten:** *meütten*, versleten peerd, Corn. Vervl. A.; **fiakker:** *fiakker*, slecht, versleten peerd, Corn. Vervl. A.; **rogzaaier:** *rogzaaier*, oud, mager paard, hs K 183; **hil:** *hil*, aauw hil, oud versleten paard, De Bont; **knapper:** *knapper*, van knappen, het bijten der paarden; eig. oud paard, Tuerlinckx; **kavak:** *kavag*, kavak, mager versleten paard, kavalje, Tuerlinckx; **pikker:** *pikker*, oud, versleten paard, Corn. Vervl. A.; *pikker*, mager stijf, sukkelachtig paard, Corn.

–1.1.2.3. Lichaamsdelen

RECHTERKANT VAN HET PAARD

Rechte Seite des Pferdes – right side of the horse – côté droit du cheval (N 8, 9)

rechterkant: *réchtərkdnt*, K 307, P 70; *réchts kdnt*, K 310; **rechtse kant:** *rechsa-kant*, K 296; *réchsəkant*, K 291; *réchsəkənt*, I 220, K 329; **voor de rechtsekant:** *vòddə-reksəkaant*, K 191; **rechterzijde:** *réchtərzėj*, K 192; **rechterflank:** het type *rechterflank* in: K 100a, P 103; *réchtərflənk*, O 72; *réchtərflənkG*, K 330, 335; **rechtseflank:** *réchsə-flənk*, K 349; **rechterschouder:** *rechtər-schouwər*, K 100a; **rechterdijbeen:** het type *rechterdijbeen* in: K 100a; **averechtse kant:** *eevréksəkənt*, K 353; **van de handkant:** *van də hantkant*, K 240, 241; *vəndə həntkənt*, K 240; **van de handse kant:** *van dəv hantsə kant*, L 149, 180b; *van də haantsə kaant*, K 133b, 163, 165, 183, 184, L 183, 188; *van də haantsə kaant*, L 159; *vəndə háantskádánt*, K 237; *van dəv haantsə kaant*, L 159; **voorhandse kant:** *vórhantsə kant*, L 180; **handzijde:** *haantsee*, K 274; *həntzə*, K 268; *əntsaa*, P 41; **vandehandzijde:** *vəndərhdntzėj*, K 317; **van de hand:** het type *van de hand* in: K 186, 187, 220, L 200a, 227, 235, 242; *van də haant*, K 136a, 137, 165, 183, 183c, L 149, 150, 177c; *van dəv haant*, L 263; **met de hand:** *mee dəv hənt*, K 340; **ter hand:** het type *ter hand* in: L 148; **tegenhandzijde:** *teegəhaantzėj*, K 313; **tegenhand:** *teegəhaant*, K 312; **uiterhand:** *utərhaant*, K 314; **ui-**

terhandse kant: *əttərhdntskənt*, K 357; *əttərhdntskənt*, K 318; **roei:** het type *roei* in: K 262; *ruj*, K 204; *vəvə*, P 76; **te roei:** *tə rəėj*, P 89; *tə rooj*, P 72; **roeikant:** *rəej-kant*, P 77; *rəejkənt*, I 269; *roejkaant*, K 157, 201; *rəejkənt*, O 173; *rəejkənt*, O 275; *rəejkənt*, O 275; *rəejkənt*, I 226; **roeizijde:** *roejzij*, K 124a, 179a; *rəejzəvə*, O 74; *rəej-zij*, K 177b; *rəejzij*, K 174; **hotkant:** het type *hotkant* in: L 160; *hətkant*, K 240; *həttə kant*, L 183; *hotkaant*, K 184; *hətkaaant*, L 159; *hətkant*, De Bont; **hot:** *hətt*, P 41; **goede kant:** *gəvə kənt*, K 340; **buitenkant:** *bəvətskənt*, K 354; **laatst-kant:** *laaətskənt*, K 351a; **kant van de ophang:** het type *kant van de ophang* in: P 145; *kaant vən də əpəng*, P 145; **op de ophang:** *əpəngəpəng*, P 163; **voermanskant:** het type *voermanskant* in: K 332; **[völləmə kənt]:** *vəlləmə kənt*, P 86; **tegenhandkant:** *teegəhaantkaant*, K 211; de volgende opgaven moeten waarschijnlijk geïnterpreteerd worden als antwoord op de vraag: hoe noemt u het rechtse paard in een gespan: **roeipaard:** *roejpaort*, K 151; *roejpéert*, K 179a; *rəejpéert*, K 248; *roejpèert*, I 118, K 188a, 193a; *rəejpéert*, K 226, 248, 249, 250, 251; *rəejpéert*, K 281, 281a; *rəejpéert*, K 251; *rəejpéert*, K 207; *roejpert*, K 151, L 233; *roejpèrt*, K 175a* 179a; *rəejpéert*, K 237; *rəejpéert*, P 125; *rəejpéert*, P 84; *roejpéert*, O 67; *rəejpéert*, P 4; *rəejpéert*, P 4; *rəejpéert*, P 4; *rəejpéert*, P 4; *rəejpéert*, P 81; *rəejpéert*, P 85; *rəejpéert*, K 330, P 10; *rəejpéert*, O 162; *rujpaert*, I 102a; *rəejpéert*, K 301; *rəejpéert*, P 198; *rəejpéert*, K 245; *rəejpéert*, P 95; de volgende opgave is meervoud: *rəejpéert*, K 330; **roeikantpaard:** *roejkantpéert*, O 67; **roeikardeel:** *roejkədəel*, P 136; **koppelpaard:** *kəppəlpéert*, O 158.

LINKERKANT VAN HET PAARD

Linke Seite des Pferdes – left side of the horse – côté gauche du cheval (N 8, 10)

handzijde: *hantzij*, K 179a; *haantsėj*, K 191; *haantzėj*, K 312, 313; *haantsėj*, K 274; *antzij*, K 174; *aantzij*, K 177b; *āantsij*, K 124a; *həntszėj*, K 354; *həntzėj*, K 317; *həntszəvə*, K 341a; *ansəvə*, O 74; **handkant:** *hantkant*, K 240, 241, O 275, P 77; *haantkaant*, K 211, 273; *antkant*, O 275; *həntkənt*, K 240, 348, 353, P 44; *əntkənt*, I 269; *aanthaant*, K 201; **handskant:** *haantskaant*, K 237; *həntskádánt*, K 307; **hands:** *haants*, K 314; **handzijkant:** *həntzəkənt*, K 310; *həntzėjkənt*, K 353; **ter handse**

1.1.1.2.

kant: het type *ter handse kant* in: L 149, 180b; *ter hantsə kaant*, L 149; *térhaantsə kaant*, K 165; **ter hand:** *ter haant*, L 177c; *tərònt*, P 89; **aan de hand:** het type *aan de hand* in: K 174; *aan da haant*, K 136a, 165; **aan de handse kant:** *aan da haantsə kant*, K 137; *aan da haantsə kaant*, K 133b; *aan da haansəkaant*, K 163; *ondərhaantskònt*, K 318; *òndəhaantsə kaant*, K 184; *onnərhaantsəkant*, K 357; **van de handse kant:** *van da haantsə kaant*, K 183; *van dən haawntsə haawnt*, L 159; **vanderhands:** het type *vanderhands* in: L 148; **op de hand:** het type *op de hand* in: K 220, L 200a, 227, 235, 242; *op da haant*, L 263; **op de handse kant:** *óp da haantsəkant*, L 183; **aan de hand:** *ondəhaant*, K 183c; **bijdehandse kant:** *bijdəhaantsəkaant*, L 159, 188; **bijdehand:** het type *bij de hand* in: K 186, 187; *bè da haant*, K 183; **tegen de hand:** *teegə da hònt*, K 340; **voorhand:** *vöərhaant*, L 150; **linkse kant:** het type *linkse kant* in: K 296; *liëngksə kònt*, I 220, K 329; *liëngskònt*, P 41; **linkse flank:** *lingsə flònk*, K 349; **linker kant:** *liëngkərkònt*, K 330; *liëngkər kònt*, K 307; **linker flank:** het type *linkerflank* in: P 103; *liëngkərflònk*, O 72; *liëngkərflòngk*, K 330, 335; **linkse zijde:** *liëngksə zaa*, K 291; **linker zijde:** *liëngkərzəj*, K 192; **haarkant:** *haarəkant*, K 240; *aarhaawnt*, L 159; *èərkaant*, K 184; *hàərkaant*, linker kant, De Bont; **haarsekant:** *aarsəkant*, L 180; **haar:** *haar*, P 41; **kordeelkant:** *kidièlkant*, P 145; **overrechtse kant:** *eevərrəksə kònt*, K 340; **laaskant:** *laaskònt*, P 126; **nademe kant:** *naodəmə kònt*, P 86; *nardənəkaant*, K 193a; **kant van de voerman:** *kàwntfònds veurmòn*, P 70; de volgende opgaven moeten waarschijnlijk geïnterpreteerd worden als antwoord op de vraag: hoe noemt u het linkse paard in een gespan: **kordeelpaard:** het type *kordeelpaard* in: P 76; *kòdièlpéét*, P 125; *kòdièjəlpééjət*, P 163; **handpaard:** *hantpéért*, K 179a; *hantpèrt*, K 175a, 179a; *haantpèert*, K 188a; *haantpéért*, K 207; *haantpééjət*, K 301; *antpeert*, K 262; *antpèert*, I 118, K 248; *antpééart*, K 251; *antpèrt*, K 151; *antpèrt*, K 188, 237; *ántpéart*, K 281a; *antpeet*, P 198; *àntpééjət*, P 10; *antpéjət*, P 84; *antpéjət*, P 4; *angtpèrt*, P 76; *aantpaart*, I 102a; *àantpéért*, K 204, 226; *aantpèrt*, K 157; *aantpééjət*, P 81; *ààtpéart*, K 248; *hòntpééjət*, K 301; *hòntpéjət*, K 268; *òntpééjət*, O 173; *òntpééjət*, O 162; *òntpééjət*, O 158; *òntpéjət*, P 95; *antpéjət*, O 67.

VOORSTE DEEL VAN HET
PAARD TOT ACHTER DE
VOORBENEN

Vorderteil des Pferdes bis hinter die Vorhand – front part of the horse as far as the front legs – partie antérieure du cheval jusque derrière les jambes de devant (N 8, 11; N 8, 14)

[Uit sommige opgaven mag men wellicht concluderen, dat de respondent gedacht heeft aan het voorste paard van een tweespan.]

voorhand: *vooraant*, K 157; *vödraant*, K 124a; *voorent*, K 100a; *veurhant*, K 179a; *veurhaant*, K 183, 318, L 148; *veuraant*, K 177b, P 41; *veurònt*, I 269; *vèùjrònt*, K 287; *vèùwvart*, P 154a; *vurhant*, K 137, 175a, 186, 187, 197a, L 91b, 160, 186, 187a, 227, 233, 235, 241, 264; *vurhànt*, L 242; *vurant*, O 275; *vurhaant*, K 165, 167, 180b, 183, 183c, 184, 188a, 191, 273, 274, 314, L 149, 177c, 183, 263; *vuraant*, I 118, K 201; *vurraant*, K 177b; *vurhònt*, K 268, P 33; *vurrònt*, P 84; *vör(h)ant*, O 275; *vörhaant*, K 133b, L 184, 188; *vurhaand*, het deel van het paard achter de voorste poten naar voren; *hs Kapteijns L 177*; **voorkant:** *veurwerk*, K 102; *veurwèrk*, K 317; *vèùrwéérək*, K 251; *vèùjrwéérək*, K 287; *vèùwvèrk*, I 268, P 105, 154a; *vurwèrrək*, L 150; *vurwèrrək*, L 180; *vurwark*, K 175a; *vörwèrrək*, L 159b; *vörwèrk*, L 159; *veuwèrk*, O 162; *veuwèrrək*, O 74; *veujəwòrrək*, K 312; *vòèwèrk*, P 76; *vawwərrək*, P 95; **voorpaard:** *veurpèrt*, K 214, 215, 216a, L 200a; *vèùrpéért*, K 248; *vèùrpéért*, K 249, 250; *veurpééart*, K 245, 281; *vurpèrt*, L 149, 241; *vurpeert*, L 149; *vurpaert*, I 102a; *vörpèrt*, K 237; *vurpèrt*, K 268; *vurpééjət*, K 354; *vèùwpééjət*, K 330, 335; *vèùwrpéjət*, P 48; *[v]èùwrpééjət*, P 163; *véj-pééjət*, P 27; de volgende opgave is meervoud: *vèùwpééjəz*, K 330; **voorkant:** het type *voorkant* in: K 151; *veurkant*, P 103; *veurkànt*, K 281a; *veurkònt*, O 173; *veurkaant*, K 146, 193a, 207; *vurkaant*, K 163; *vurkaawnt*, L 159; *vörkant*, K 241, 301, L 159b; *vörkaant*, K 301; *veukànt*, K 351a; *veukònt*, K 349; *véékònt*, P 86; *vèjkant*, P 88; **voorstel:** het type *voorstel* in: K 174; *vurstel*, K 133a, 136a; **'t voorste:** het lidwoord „het” is niet gedocumenteerd: het type *voorstel* in: P 145; *veursta*, P 145, 171; *vursta*, K 354; *vèrrəstə*, K 341; *vursta*, K 307; *[v]ursta*, P 44; *vursta*, P 25; *vösta*, K 348; *vöwstə*, P 125; **voorstuk:** *vurstuk*, L 205, 206; **voorstel kwartier:** *vüürstakati-jər*, K 240; **voorkwartieren:** *veekotïèrn*, O 158; **voorboom:** *veurbóem*, K 313; **voorkomen:**

véékkòdòwma, P 27; **voor**: *veur*, K 220; **van voren**: *van veura*, K 240; **borst**: het type *borst* in: K 256; *bòrst*, K 211; *boorst*, L 150; *bòdorst*, L 263; *burst*, K 256; *bust*, I 220, K 190, 296, 330, 349, 353, O 169, P 67, 68, 70; *bòst*, P 35a; *bést*, K 324, 340, P 85, 89; **borst en voorpoten**: *bòwst én veurpòewta*, K 277; **borststuk**: *bùüststuk*, K 237; **borstkant**: *bustkònt*, K 310; **schoft**: *schoft*, K 174, 191, 276, L 150; *schoft*, K 357, L 148; *schöëft*, K 310; *schóf*, P 198; *schöëch*, I 266; *schòcht*, I 220; **voorschoft**: *vèùj-schòft*, P 10; **lende**: het type *lende* in: K 174; **singel**: *singal*, K 353; *siéngal*, K 291; **kop**: *kòp*, P 72; **hals**: het type *hals* in: K 100a; *hals*, L 207; *òls*, P 126; **voorskrie**: *vurškrie*, 207; **antérieur**: *antéérjèùr*, P 4; **schouders**: *schaavars*, O 72.

VLEES- EN SPIERAANZETTING LINKS EN RECHTS OP DE BORST

Fleisch- und Muskelansatz links und rechts auf der Brust – flesh- and musclebumps on the left and right side of the breast – applications de chair et de muscles sur le côté droit et gauche du poitrail (N 8, 31; N 8, 14; Go 1b)

kussens: het type *kussens* in: K 137, P 103; *küüssas*, I 268, K 207, 226, 254, 281a, 287, 296, 301, 307, 310, 330, 349, 351a, 354, O 162, 173, P 33, 41, 76, 77, 86, 95, 125, 137, 198; *kussas*, I 102a, 271, K 150, 163, 165, 167, 174, 177b, 179a, 183, 187, 188, 188a, 192, 193a, 204, 214, 215, 216a, 237, 310, 314, 318, 332, 357, L 91b, 145, 148, 149, 150, 153, 159b, 188, 200a, 205, 206, 227, 233, 235, 242, P 48, 67, 68, 99b; *küüssas*, P 16; *kussas*, P 163; *küüssas*, K 324; *küüssas*, K 341a, P 27; *küssas*, P 154a; *küüssas*, K 237, O 72; de volgende opgave is enkelvoud: *kussa*, K 313; **kussentje**: het type *kussentje* in: K 157; de volgende opgaven zijn meervoud: *kussakas*, O 67; *küüssakas*, K 330; **borst**: het type *borst* in: K 133b, L 159; *bòrst*, K 357, 358; *bòrst*, K 193a; *bòst*, P 46, 167, 171; *bòst*, K 314, 348, 353, P 44, 45, 47, 48; *bòjst*, K 315, 316, 318; *bést*, K 341a, O 158; *bust*, K 307; O 74, 158, P 81, 105; *bést*, borst van het paard, hs Schrevens; de volgende opgaven zijn meervoud: *bòste*, O 275; *busta*, O 275; *bèstn*, K 241; **bouten**: *bouta*, L 241; *bawta*, L 183, 263; *bènta*, K 274, 312; *bééjtn*, K 241; **tessen**: *téssa*, P 41, 44; *tééssa*, P 145; *tééssa*, P 145; **schoften**: het type *schoften* in: K 146; *schófta*, P 47; *schòchta*, P 85; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *schoft* in: I 102a, K 167, 183; *schóft*,

K 191, 314, 357, 358, P 44, 45, 46, 48; *schócht*, P 126; *schòf*, P 95; *schooft*, L 159b; *schöëft*, K 341a; *schaft*, K 318; *schoft*, bij paard, gedeelte van de romp tussen den bovenrand der schouders achter den hals en voor den rug ... gevormd ... door de doornvormige uitsteeksels der eerste zeven of tien ruggewervels, Goossenaerts; **forsbol**: het type *forsbol* in: K 256; *fòrsbòl*, K 256; **forsballen**: *fòrsballa*, K 240; *fòrsbòlla*, K 240; **muskels**: het type *muskels* in: P 4; **boegen**: *boegə*, L 187a; de volgende opgave is enkelvoud: het type *boeg* in: K 165; **behangenis**: *bəheengenas*, K 268; **schouders**: *schouwars*, K 100a; *schəwars*, K 335; *schaavars*, K 314; *schaava*, K 318, P 167; *schaars*, K 316; *schoora*, K 357, 358, P 45, 46, 47, 48, 94; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *schaavər*, K 315; *schaar*, P 167; *schoor*, K 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *schààvər*, *schoft*, schouder van het paard, hs Schrevens; **voorschouders**: *vur-skaowars*, L 207; **brade**: *bróé*, P 72; **wabbes**: *wabbəs*, P 88; **boletten**: *booléttə*, K 353; **borstkussens**: *bustkussəs*, K 100a; *bòst-küüssəs*, I 269; *beustküssəs*, K 273; *bést-küüssəs*, P 89; **borstkwabben**: *borstkwabbə*, K 184; **borstspieren**: *bustspīərə*, K 291; *bustspīərə*, I 220, K 329; **voorborst**: *vüürbust*, K 240; *veurbust*, K 317; **voorkussens**: *vurkussəs*, L 180b; **bloedspier**: *blöët-spīər*, P 25; **trekbouten**: *trékkbòdwtə*, K 248; **landziekte**: *lòntsiéktə*, K 340; **bespierung**: *bəspīəriëng*, K 201; de volgende opgave betreft het diep van de borst: **verdiep**: *vər-dīëp*, I 269; **een dikke borst**: *ən dikkə bust*, K 353.

HET BOVENLICHAAM VAN HET PAARD

Der Oberkörper des Pferdes – upper part of the horse's body – partie supérieure du tronc du cheval (N 8, 14)

[Bedoeld wordt vooral het bovenste gedeelte van het paardelichaam, vanaf de nek tot het kruis.]

bovenpaard: *boovəpèrt*, L 235; *boovəpjèt*, K 268; **bovenwerk**: het type *bovenwerk* in: K 262; **bovenlijn**: *boovvəlījn*, K 151; **van bovenen**: het type *van bovenen* in: K 186; *van boovəna*, L 242.

KOP

Kopf – head – tête (N8, 14; Go 1b)

kop: het type *kop* in: K 100a; *kòp*, K 314, 315, 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47,

1.1.1.2.

48, 167; *kòp*, kop van het paard, hs Schrevens; **paardskop**: *pétskóp*, K 353; *paardskop*, paardenkop, Goossenaerts.

NEK

Hals – neck – encolure
(Go 1b; N8, 14)

nek: *nék*, K 314, 315, 316, 318, 340, 353, 357, 358, P 25, 44, 45, 46, 47, 48, 167; *néék*, K 341a; *nèk*, nek (van het paard), hs Schrevens P 86.

LIP

Lippe – lip – lèvres
(Go 1b)

lip: *lip*, K 353, P 47; *lup*, K 314, 315, 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 48, 167; **bovenlip**: *bauwastè lip*, bovenlip van het paard, hs Schrevens.

MUIL

Maul – mouth – bouche
(Go 1b)

muil: *mèül*, P 46, 47, 48; *méél*, P 167; **bakkes**: *bakkəs*, K 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47; *baəs*, K 314, 315, 353; *baʔəs*, K 353; *bakəs*, bakkes, muil der dieren, Goemans; *bakkes*, mond, bek, Wouters; *bakkes*, bek van een dier, Goossenaerts.

SNUIT

Schnauze – muzzle – museau
(Go 1b)

snuit: *snèüt*, K 314, 315, 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *snéét*, P 167.

OOG

Auge – eye – oeil
(Go 1b)

oog: *ooch*, P 48; *ōech*, K 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 167; *ōēch*, K 315, 316; *ōech*, K 314, 353; *ōēch*, oog (van het paard), hs Schrevens P 86.

OOR

Ohr – ear – oreille
(Go 1b)

oor: *ōēr*, K 316, 318, 357, 358, P 46, 167; *ōēr*, K 314, 315, 353, P 44, 45, 47, 48.

DE MANEN

Mähne – mane – crinière
(N8, 21; Go 1b)

manen: het type *manen* in: K 256; *maanən*, O 72; *maanə*, I 269, K 150, 174, 179a, 262, 329, 330, 335, 353, L 159, 184, 187a, 188, 227, 235, 263, O 74, P 4; *mà̀nə*, K 281a, 283, 351a; *mā̀nə*, K 277, 296; *maan*, I 268, O 162, 169; *maonən*, K 163; *maone*, I 102a, 118, K 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 151, 157, 165, 167, 175a*, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 188a, 218, 220, 237, 281, 307, 324, L 91b, 148, 150, 153, 159b, 160, 180, 207, 242, P 33, 65; *mā̀dnə*, K 211; *mā̀wnən*, O 67; *mawənə*, K 357; *moonə*, K 150, 183, 295, L 145, O 173, P 27, 46, 47, 48, 136, 198; *mò̀dnən*, K 273; *mò̀dnə*, K 165, 191, 192, 193a, 204, 214, 215, 216a, 226, 240, 245, 248, 249, 250, 251, 254, 256, 274, 301, 307, 310, 312, 313, 318, 333b, 353, L 149, 177c, 183, 233, 235, 241, 263, 264, P 41, 72, 76, 84, 137; *mò̀nə*, K 248, P 145, 167; *mò̀dnə*, L 200a, P 16, 44, 88; *moonn*, K 340; *moon*, P 85; *mò̀dn*, I 220, K 237, 241, 276, 314, 315, 348, P 81; *mò̀dnən*, K 316; *mò̀dnə*, K 314, 318, P 45; *mò̀dwnə*, K 332; *mò̀dwn*, O 158; *mò̀dwnə*, K 357, 358, P 44; *moowənə*, P 105; *mò̀wnən*, I 266; *mò̀wnə*, P 95, 145, 154a; *mò̀wənə*, P 163; *mò̀wā̀nnə*, K 100a, 102, 317, L 180b, 205, 206, P 103; *mó̀wā̀n*, P 35a; *mò̀nnə*, K 237, 268, 287, 341a, 354, P 70, 171; *mó̀nnə*, P 27, 77; *mò̀nə*, I 271, K 287, 349, P 10; *mò̀jnə*, P 125; *mö̀nnə*, K 201, P 25; *mò̀ēnə*, P 89, 99b; *mò̀ēnə*, P 86; *mò̀ēnnən*, O 275; *mò̀ēnə*, P 126; *mò̀ēn*, O 275; *mò̀ēwnə*, P 48; *maorə*, K 187; *de maan*, de manen, Goossenaerts; *maan*, bij een paard, Goossenaerts; *moane*, de manen van het paard; v. d. Biezen; *maan*, nekhaar, Corn.; *de mò̀dne*, de manen van een paard, Elemans 180; *mò̀dne*, manen, nekhaar, Elemans 44; *mò̀jnə*, manen, Mischgofsky L 95; *mò̀ēnə*, manen (van het paard), hs Schrevens; **nekhaar**: *nekkè̀ür*, L 159; **bles**: *blés*, K 276, 318; **staart**: *stárt*, L 180b; *stérv*, K 150; *stét*, P 41.

MANENSTRANG

Pferdekamm – crest – crête
(N 8, 25)

[Gewelfde bovenkant van de nek, die met manen begroeid is.]

manenstrang: *maanəstrang*, L 159, 181, 188, 235; *maanəstrank*, L 160, 180; *mò̀dnəstrang*, L 150; *mò̀dnəstrank*, L 183; *mò̀dnəstronk*, L 159b, 242; **maanstrang**: *maanstraangh*, K 237; *mā̀nstrā̀angh*, K 351a; *mò̀dnəstrang*, L 241, 263; *mò̀dnəstrank*, L 180b; *mò̀dnəstronk*, L 205, 206, 235; *mò̀wənstrang*, P 95; *mò̀wənstrangh*,

P 154a; *moowənstròngk*, P 105; **maanstreng**: *mòdwanstring*, P 163; **manenstapel**: *mòdnastaapal*, L 91b; *mòdnastòdòpəl*, K 136a; **maanstapel**: *maanstaapal*, K 179a; *maanstòdòpəl*, K 163, 214, 215, 216a; *maanstòbepəl*, K 237; *maonstaapal*, L 148; *mòdnstòdòpəl*, K 146, 167, 179a, 183, 184, 186, 187, 220, 237, 240, 241, 273, L 200a, 227; *mòdnstoppəl*, K 165; *mòdnstòppəl*, K 183; *mòdwanstòppəl*, O 158; *mòdnstòdòpəl*, K 183c, 184; *mòdnstòppəl*, K 237; de volgende opgave is meervoud: *mòdnstòppəls*, K 191; *manstòdòpəl*, znw. m., maanstapel, verwelfd gedeelte van de hals van een paard dat met manen begroeid is; De Bont; **stapels**: *stòppəls*, P 103; **manenkam**: *mòdnakam*, K 100a, 124a, 133a, 133b, 188a, L 183; *mòdnənkam*, K 137, 183; *mòdnəkaam*, L 149, 242; **maankam**: *mòdnkaam*, K 313; **maannek**: *mòdnək*, K 301; **maanstuk**: *mòdnstüük*, K 274; **maankrans**: *mòdnkrans*, K 174; **manenvet**: *maanəvet*, K 330, 335; *mannəvét*, P 4; *mòdnəvet*, K 151; *mòdnəvét*, K 341a; **maanstreek**: *maanstreek*, P 77; **manen**: *maanən*, O 72; *maan*, I 268, O 162; *máán*, K 281a; *maaən*, K 296; *mòdnə*, P 41; *mòdān*, K 281; *moon*, P 27; *mòdn*, K 226, 314; *mòdn*, P 88; *mòdn*, K 268; *mòdn*, P 125; *mòdn*, P 25; *mòdn*, P 126; *mòdn*, I 266; **kam**: *kam*, K 165, P 198; *kám*, K 226, P 81; *kòm*, K 201, 310, 312, 317, 318, 340, 354, P 33, 48; **kam van de nek**: *kam van de nek*, K 191; **kamp**: *kamp*, K 281; *kaamp*, K 193a, 211, 330; *káamp*, K 249, 250; *kèèmp*, K 245; **nek**: het type *nek* in: L 263, O 67, P 99b; *nek*, I 220, K 248, 276, 277, 307, 348, 349, 353, 357, P 137; *nək*, K 333b, P 81; *néék*, P 145; *nák*, K 281a; **bovennek**: *boovənək*, K 353; *baavənək*, P 89; **speknek**: *spékək*, K 301; **vetnek**: *vétək*, K 207; **hengstennek**: *iəngstənək*, O 74; **nekspieren**: *nəkspīəra*, K 251; **hals**: het type *hals* in: K 157; *hòls*, P 72; *òls*, K 329; **schoft**: *schòft*, K 324, P 86; **bles**: *blés*, L 233; **kop**: het type *kop* in: I 102a; **haverzak**: *háavərzək*, P 44; **fontein**: *fòntéén*, P 95; *fòntòdòjn*, P 76.

HEKSENVLECHTEN

Hexenflechten – witchbraid – crinière en désordre

(N 8, 22)

[Onontwarbare kluwen vlechten in de manen. Het volksgeloof schreef dit toe aan het werk van boze geesten, die het paard 's nachts bereden.]

heksenvlechten: het type *heksevlechten* in:

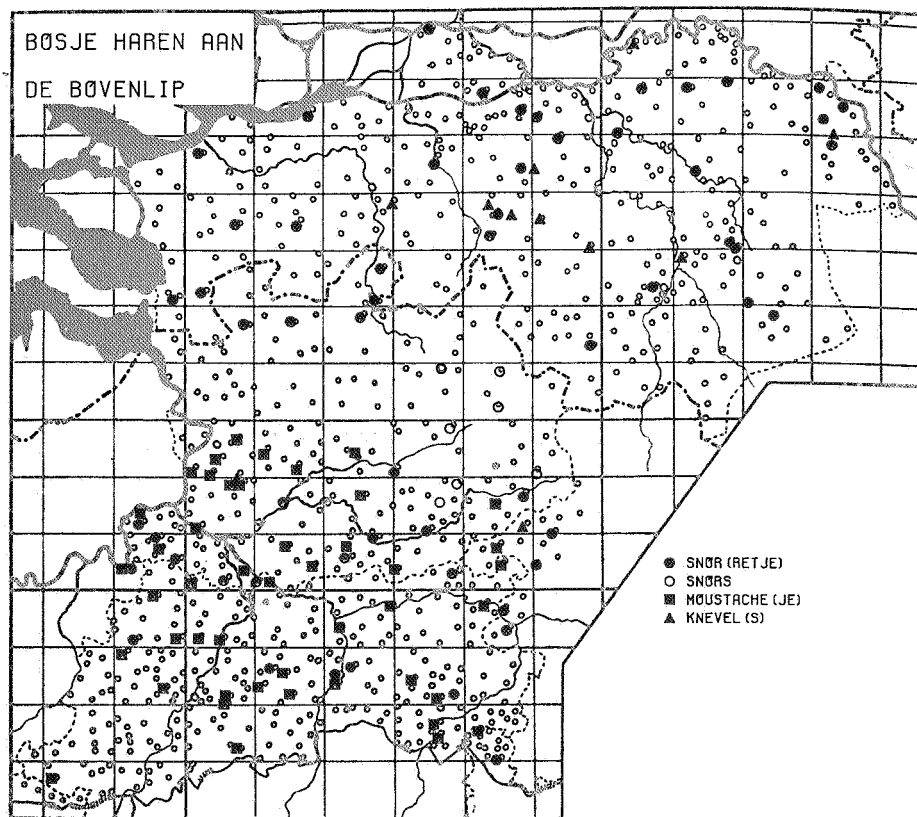
K 151, 163, 165, 179a, 237, 281a, 313, 318, 353, L 148, 150, 181, 227, 233, 242, 263, P 48, 125; *heksəvlechtsə*, K 179a, 237, 318, 353; *héksəvlèchte*, K 313; *heksəvlaechtsə*, L 233; *de héksəvlèchtsə*, de onontknoopbare vlechten in de manen, Elemans 180; **klissen**: *kléssa*, K 274, P 41; *kléssa*, K 274; *klíéssa*, K 191; *klíssa*, K 307; *klíssa*, K 191; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *klés*, P 81; *kles*, K 312; *klis*, bijv. van paardenhaar. Een kleine hoeveelheid, een „neep”, die men met een ruk ineens uit een paardestaart trekken kan, Goossenaerts; **niek**: het type *niek* in: K 184; **tressen**: *tressə*, K 248, 317; **knopen**: *knúújəpə*, P 154a; *knúúppə*, P 77; *knèèpə*, I 118; *knòewəpə*, I 268; **knopen van toveressen**: *kneewəpən van toveressen*, O 67; **kweddels**: *kwèddəls*, K 310; **friezen**: *fríèzə*, P 25; **klonters**: *klòntərs*, I 269; **koeken**: *koekə*, L 159; **maren**: *maorə*, K 187; **loddervlechten**: *lòddərvlechtsə*, K 207; **manevlechten**: *moonəvléchtsə*, P 198; **vlechtmanen**: *vléchtmòdnə*, K 354; **croezelmanen**: *kròezəlmòwənnə*, L 180b; **dubbele manen**: *dóbbəlmənnə*, K 256; *dóbbəlmòdn*, K 256; **geslinderde manen**: het type *geslinderde manen* in: L 241; **maanslenders**: *mòdnsléndərə*, K 301; **incengekoekte haren**: *iènièjən-gəkúúktə hoorn*, K 340; **manen zijn in de war**: *maanən zijn in de war*, K 167; **nachtmerrie in de manen**: *nachtmerrie in de maonə*, K 151; **de wolf in de manen**: *de wolf in de mòdnə*, L 263; **de krul in de manen**: *de kròl in de mòdnə*, K 240; **de manen gereden**: *de mòdnə gəreejə*, L 149; het krijgen van dergelijke vlechten noemt men: **de maar rijden**: *de maor ri-jə*, L 200a; **de nachtmerrie rijden**: *de nachtmerrie rèèjə*, L 91b; **manenbrienen**: *mònnəbréèjə*, K 201; de manen zijn – **ineengeward**: *ièneen-gəwaart*, K 307; *inièjəngəwaart*, K 348; **verklodderd**: *vərkłòddərdə*, P 89; **gekweddeld**: het zijn – *gəkweddəldə mòdnə*, K 268; **geklodderd**: het zijn – *gəklòddərdə maonə*, K 330; **in elkaar gewaarst**: *in məkaor gəwaorst*, L 207; **in elkaar geklist**: *in məkaor gəklièst*, K 214, 215, 216a; **van de mare bereden**: *van de maorə bəreedən*, O 67.

BOSJE HAREN AAN DE BOVENLIP (zie kaart)

Haarbüschel auf der Oberlippe – shock on the upper lip – touffe de cheveux sur la lèvre supérieure

(N 8, 24)

snor: het type *snor* in: I 102a, K 100a, 124a, 133b, 136a, 146, 151, 163, 165, 167,

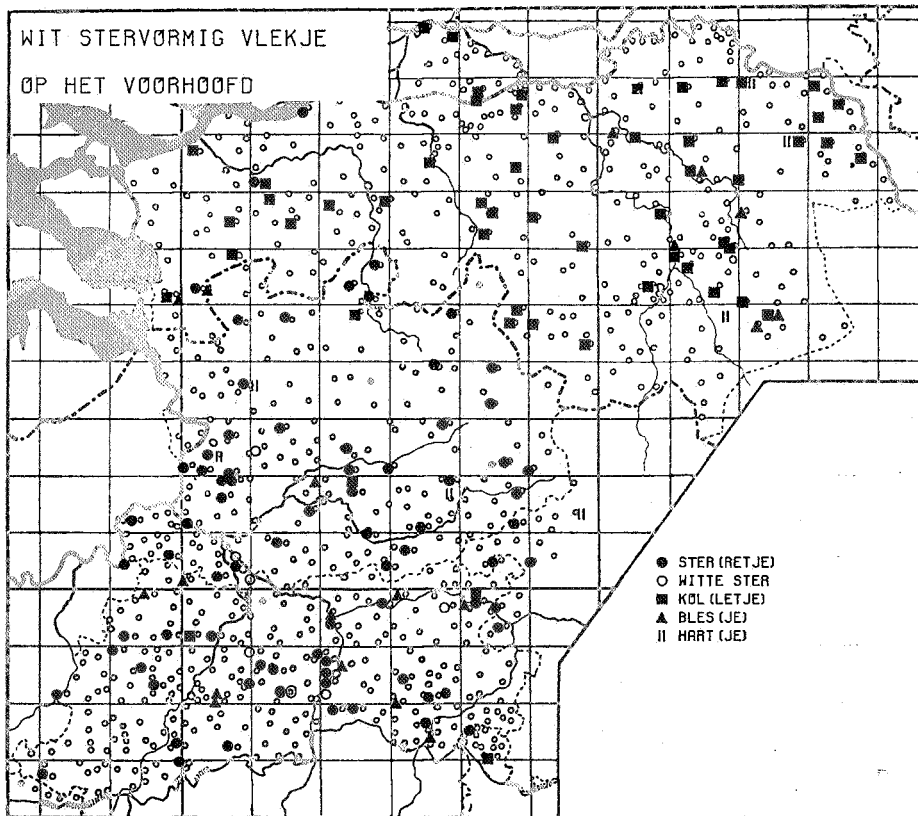
174, 177b, 183, 184, 188a, 193a, 220, L 145, 148, 149, 150, 159, 160, 180, 187a, 205-206, 227, 263, P 44, 99b; *snòr*, I 220, 266, 271, K 204, 207, 274, 291, 310, 329, 340, 341a, 351a, 357, L 242, O 72, P 48, 76, 86, 88, 171; *snór*, I 268, K 318, 335, L 159b; *snòdr*, K 313; *snorretje*: *snòrrakø*, K 191, 201; *snors*: *snus*, K 237, 240, 273, 307, 310; *snøs*, K 241, 277; *sneurs*, K 237; **haversnor**: het type *haversnor* in: L 180b; **moustache**: het type *moustache* in: P 77; *möestásja*, K 330, 332, O 275, P 67-68; *möestásja*, K 249-250; *möestásj*, K 248, 324, 330, 353, P 4, 25, 41, 89, 126, 154a; *möestásj*, K 245, 281, 281a; *möestòsj*, K 301, 330, 335, 354, P 41, 72, 89; *möesjtòsj*, I 269, O 74; *möestòsj*, O 173; *moestasj*, K 256; *möestésj*, P 10; *möestèsj*, K 256; *möestísj*, K 287; *moestas*, O 67; *möestés*, K 268, 349, P 27; *mòstléésj*, I 220; *mòstléés*, K 341a; *müüstésj*, I 266; *müstásj*, K 262; *mustásj*, P 163; *mustòsj*, K 312, P 145; *mustas*, P 95; *mustès*, K 240, 333b, P 81; *mustés*, O 162, P 105; *mustéés*, K 341a; **moustache-je**: *möestaskø*, K 301; **knevel**: het type *knevel* in: K 179a, 183;

kneeval, K 186, 314, L 91b, 187a, 233; *kneejval*, K 165, 179a, 183c; *knijval*, K 187; *knèeval*, L 241; de volgende opgave is meervoud: *kneejvals*, K 251; **rauwe knevel**: *rawø kneeval*, L 207; **haverknevel**: *hòðvarkneeval*, K 102, 317; *hòðvarknéjval*, znw. m. haverknevel, bosje haar aan het einde van de bovenlip van een paard, De Bont; **snuut**: *snòët*, O 158; **snuithaar**: *snoewthòdr*, L 263; **snorhaar**: het type *snorhaar* in: P 103; **voelharen**: *voelaorø*, K 124a; **voelhorens**: *vuulhoorøns*, K 214, 215, 216a; **onderneus**: *òndørneus*, K 353; **baard**: *baart*, L 188; *baort*, K 175a*; *bòdt*, I 220; *baard*, lang „peeshaar” aan het uiteinde van het snuitje van een veulen, Goossenaerts; **kribborstel**: *kriborsøl*, K 184.

WIT STERVORMIG VLEKJE OP HET VOORHOOFD

(zie kaart)

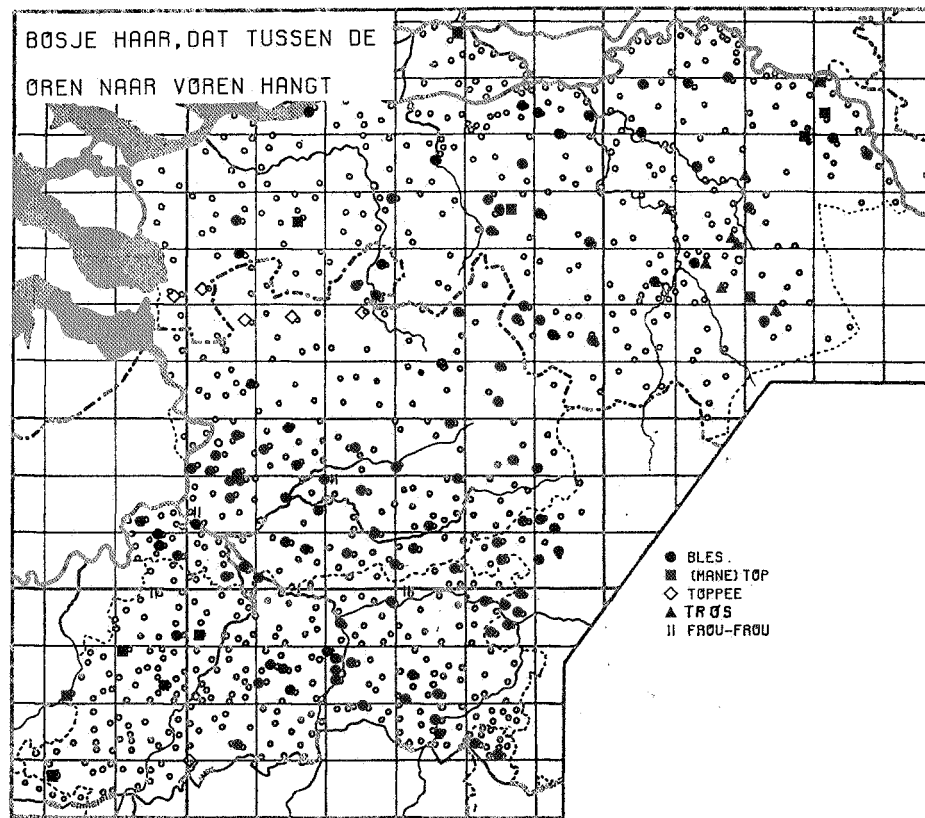
Weisser, sternformiger Fleck auf der Stirn
- white star-shaped spot in the forehead -
étoile au front
(N 8, 27a)

ster: het type *ster* in: K 124a, P 99b, 136; *stér*, K 201, 237, 273, 310, P 25, 41, 44; *stèr*, K 191, 241, P 77, 81; *stèor*, O 162; *stéjr*, K 204, 287; *steer*, P 10; *stéér*, I 220, 266, 269, 271, K 211, 240, 251, 287, 332, 357, O 74, P 27, 48, 84, 85, 89, 125; *stèdv*, K 192, 245, 281, 283, 301; *stèèr*, P 198; *stéèor*, K 283, P 72; *stééjr*, K 329, 330, O 158, 169; *stééjor*, P 163; *stééra*, O 275; *star*, K 157, P 95, 137; *staar*, K 188a, 193a, 237, 248, 249, 250, 254, 268, 274, 276, 277, 281a, 295, 307, 310, 313, 314, 348, 349, 354, P 41, 105, 126, 145; *staor*, K 340, P 145; *staar*, K 248; **sterretje:** *stérvaka*, P 48, 76, 88; *stérvaka*, O 173; *stéérvakan*, O 72; *starraka*, K 226; **witte ster:** *wiëtta stéér*, K 330, 335, P 70, 89; *wiëtta star*, K 256; *wiëtta staar*, K 256, P 35a; **een ster voor zijn hoofd:** *en stéér vur sara kòp*, K 240; **kol:** het type *kol* in: I 102a, K 100a, 102, 133a, 133b, 136a, 137, 151, 157, 163, 167, 174, 175a, 177b, 183, 184, 186, 187, 188, 214, 215, 216a, 220, L 145, 149, 150, 153, 159, 160, 180, 180b, 184, 187a, 188, 200a, 205, 206, 227, 233, 235, 241, 242, 263; *kól*, K 301; *kòl*, K 165,

183c, 207, 241, 301, L 177c, 183, 235, P 4, 41, 171; *kòl*, L 159b; *kòllaf*, znw. m. kolf, kol, witte plek aan het voorhoofd van een donkerharig paard, dem. *kòlffe(n)* Men spreekt ook wel van *ene kol*, De Bont; *kòl*, znw. m. kol, kleine witte plek aan het voorhoofd van een donkerharig paard, *ø pèrt mé na kól*, De Bont; **kolletje:** *kòllaka*, K 165, 167, 178*, 179a; **druipkol:** het type *druipkol* in: K 183, 186, L 150; **klein kolletje:** zonder fonetische dokumentatie van het eerste deel: [*klein*] *kòllaka*, I 118; **kolk:** het type *kolk* in: K 146, L 235; **bles:** het type *bles* in: I 102a, K 188a, 296, L 148, 180, 207, 233, 263, 264, P 103, O 67; *blés*, K 324, P 27, 33, 41, 86, 154a; **blesje:** *bléska*, P 67, 68; **witte bles:** *wiëtta-blés*, K 268; *wiëtta-bles*, I 268; **hart:** het type *hart* in: L 153, 241; *hòrt*, K 307; *hért*, K 317; *art*, K 248; **hartje:** het type *hartje* in: L 184; *artsja*, K 226; **plek:** *plék*, K 348; **plekje:** *plékska*, K 353; **stip:** het type *stip* in: L 91b; **kenteken:** *kéntieka*, K 341a; **witte ka:** *wiëtta kaa*, K 341a.

1.1.1.2.

BOSJE HAAR, DAT TUSSEN DE
ØREN NAAR VOOR HANGT
(zie kaart)

Haarbüschel das zwischen den Ohren nach vorne hängt – shock which hangs forward between the ears – touffe de cheveux qui pend entre les oreilles (N 8, 26; Go 1b)

bles: het type bles in: K 124a, 136a, 150, 165, 167, 174, 179a, 186, 188, 193a, 214, 215, 216a, 218, 248, 256, 262, 332, L 145, 180, 187a, 207, 227, 235, P 27, 41, 103; *bles*, I 268, K 191, 296, 335; *blés*, I 220, 269, 271, K 165, 179a, 183c, 184, 191, 192, 211, 220, 226, 237, 240, 241, 245, 248, 249, 250, 251, 254, 256, 268, 273, 274, 276, 277, 281, 281a, 283, 287, 291, 295, 301, 307, 310, 314, 315, 318, 329, 330, 333, 340, 341a, 348, 349, 351a, 353, 354, 357, 358, L 149, 177c, 188, 264, O 74, P 25, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 72, 76, 77, 81, 84, 85, 86, 88, 89, 95, 105, 126, 137, 145, 154a, 167, 171; *blès*, K 146, 163, 183, 187, L 148, 150; *bléés*, P 145; *de bles*, het toetje haar dat van tussen de oren van een paard naar

voren hangt, Elemans 181; *bles*, de manen van een paard op de voorkop, hs Renders L 226; *bles*, dat gedeelte der manen van een paard dat tussen de oren door over het voorhoofd hangt, De Bont; **strof:** *stróf*, P 45; *stroef*, P 99b; **top:** *top*, L 159, 184; *tòp*, L 159, P 4; *töep*, O 162, 275; *töep*, O 158, 275; *tèup*, K 177b; **tros:** *tros*, L 200a, 205–206; *trós*, L 183; *tròs*, L 149, 235; *troes*, L 241, 263; **kuif:** *kuij*, K 100a, 178*, L 91b; *kèuf*, K 177b; **kuifje:** *kufkə*, K 157; *köfkə*, K 178*; **kles:** *klés*, P 10; *klessə*, O 67; **pluche:** *plus*, K 312, 316; *pléés*, K 313; *plös*, K 314; **flos:** *flusj*, K 317; *flus*, K 316; **tuil:** het type *tuil* in: K 151, 174, 188a; **frou:** *froo*, P 163; **streng:** *stréng*, L 153; **wis:** *wés*, P 44; *wés*, P 46; **kwispel:** *kwéspəl*, P 48; **toppee:** *toppéé*, K 188a; *toppeej*, I 102a; *tòpeej*, K 201; *tópééj*, P 198; *tòpéj*, K 204, 207; *toppee*, op het begin van de nek heeft het paard een lok haren, die op het voorhoofd afhangt; Frans *toupet*, Goossenaerts; *toppee*, maantop, bles van haren tussen de oren over het voorhoofd hangend, Goossens; **manetop:** het type *manetop* in: L 160; *maantop*

top, K 102; *maonantop*, L 242; *maontop*, K 183; *moonatòðp*, O 173; **bleshaar**: *bleshoor*, L 263; *blésheor*, L 159b; *blésheur*, L 159b; **blestopje**: *blestöpka*, L 180b; **borstel**: *bustel*, P 81; *böstel*, P 16; **manen**: *maan*, O 72; **haarkuif**: *haorkuif*, K 137; **ponnie**: het type *ponnie* in: L 149; **arlésien**: *òrlòsjén*, P 125; **frou-frou**: het type *frou-frou* in: O 67; *fròëfròë*, K 287; *fròëfròë*, K 296; *fròfròë*, P 33.

LANGWERPIGE STREEP VAN VOORHOOFD TOT NEUS

Länglicher Streifen von der Stirn bis zur Nase – oblong stroke from forehead to nose – ligne oblongue du front au nez (N 8, 27b)

bles: het type *bles* in: K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 150, 157, 163, 165, 167, 174, 175a, 177b, 178*, 179a, 183, 188, 188a, 214, 215, 216a, 281a, 296, L 145, 149, 159, 160, 180, 180b, 184, 187a, 200a, 207, 227, 233, 235, 242, 263, 264; *blés*, K 146, L 150, 153, 263; *blés*, K 179a, 183c, 184, 201, 207, 241, 245, 249–250, 268, 281, 330, 349, L 91b, 149, 159, 159b, 177c, 183, 188, 235, O 72, P 4, 33, 41, 85, 89, 163, 171; *blis*, O 162; *de bles*, lange witte strook over het paardevoorhoofd, Elemans 181; *bles*, (znw.) lange witte streep over de kop bij paarden; loopt deze streep niet juist over het midden van de kop maar een weinig naar rechts of links dan spreekt men van een *scheve bles*, De Bont; *bles*, witte strepen van voorhoofd tot aan de neus (bij rund en paard); wordt dikwijls ook als naam voor het dier gebruikt, hs Mischgofsky L 95; *bles*, witte vlek of streep van voren op de kop van zwarte, vosse ... paarden, Goossenaerts; **doorlopende bles**: het type *doorlopende bles* in: I 118; *durlowpandan bles*, L 241; **lange bles**: het type *lange bles* in: I 102a, L 148; **smalle bles**: het type *smalle bles* in: K 186; **blesstreep**: *blésstreep*, K 184; **streep**: het type *streep* in: K 191, 262, 332, O 67, P 99; *streep*, I 220, 266, K 191, 211, 237, 241, 274, 291, 301, 307, 310, 313, 314, 317, 329, 340, 341a, 348, 353, O 158, 275, P 76, 86; *stréëp*, K 192, 226, 248, 281a, O 74, P 10, 16, 70, 72; *streejp*, K 251, O 275, P 76; *stréëjp*, K 283, 287, 330, 335, O 169, 173, P 81, 125, 198; *stréjp*, O 275, P 67, 68; *stréëp*, K 248; *striëp*, P 48, 137; *striëp*, I 271, P 44, 84; *striëp*, K 193a, 351a, P 88; *striëjap*, K 357, P 41, 95, 105, 154a; **witte streep**: het type *witte streep* in: K 220; *wiëtta streep*, K 240, 310, 341a; *wiëtta stréjap*, P 126; **witstreep**: *witstreep*, K 240;

witstriëp, P 103; **straal**: *straal*, K 354; **ster**: *stèer*, K 324; **plek**: *plék*, P 41; **druipkol**: het type *druipkol* in: K 151; *drèupkol*, K 187; *drèupkòl*, K 165; *druupkol*, L 159; **witte kop**: *wittà kòp*, K 353; *wiëtta kòp*, I 269; **witte snuit**: *wittà snèùjt*, K 277; *wiëtta snèùjt*, P 105; *wiëtta snaat*, P 145; **witte maan**: *wiëtta moon*, P 27; **witte meet**: *wiëtta meet*, K 237.

VLEKJE OP DE NEUS

Kleiner Fleck auf der Nase – spot on the nose – tâche de ladre

(N 3, 16; N 8, 27c)

sneep: het type *sneep* in: I 102a, K 100a, 102, 133a, 136a, 137, 151, 157, 163, 165, 174, 183, 193a, L 145, 184, 205, 206, 227, 235, 241, 242; *snep*, K 245, 249, 250; *snép*, K 179a, 183c, 184, 201, 204, 207, 211, 273, 281, 281a, 310, 330, 351a, 354, L 159b, 180b, 187a, 188, 200a, 233, 264, O 275, P 4, 41, 76, 86, 95, 105; *snèp*, K 133b, 165, 175a, 183, 186, 187, 188a, L 91b, 149, 159, 183, 200, 235, 263; *snip*, K 167, 177b, 188, L 149; *snéëp*, O 173; *snéëp*, L 148; **snepje**: *snepkà*, I 118, 124a, L 160; *snèpkà*, L 235; *sníëbbakàn*, O 158; **snepper**: de volgende opgave is een benaming voor een paard met een sneep op de neus; *snéppar*, P 103; **vlek**: *vlék*, K 310, 348, O 275; **vlekje**: *vlekškà*, K 167; **plek**: *plék*, I 266, K 301, 329, O 162, P 41, 125, 154a, 198; *plék*, P 77, 81; **plekje**: *plekškàn*, O 67; *plekškà*, K 262; *plékskà*, K 241, 313, 357, P 72; **plakje**: *plakškà*, K 248, 314, P 137; **ster**: *stèr*, K 241; **stip**: *stip*, K 146; **sproet**: *sproot*, K 248; **kol**: het type *kol* in: K 214, 215, 216a; **druipkol**: het type *druipkol* in: L 159; **neusvlek**: het type *neusvlek* in: K 332; *neusvlék*, K 301; *neusflék*, K 301; **neusplek**: *nusplék*, K 251; **neusplekje**: *neusplékskà*, K 353; *nèùwsplékskà*, K 335; **neusspiegel**: *neuspiëggal*, O 72; **snipneus**: het type *snipneus* in: P 103; **witneus**: de volgende opgave is een benaming voor een paard met een witte vlek op de neus: *witneus*, K 191; **vleesvlek**: *vlíesvlék*, K 268; **melkdruppel**: *mélkdrúùppal*, K 240; **witte neus**: het type *witte neus* in: K 256; *wiëtta nees*, K 341a; *wiëtta neuws*, K 256; **witte lip**: het type *witte lip* in: L 207; **plek op de neus**: *plék òëp dà neus*, K 330; **plekje op de/zijn neus**: *plékskà òëbdà neuws*, P 163; *plékskà òëp dà neus*, I 220; *plékskà úùp zunnan nees*, K 340.

1.1.1.2.

HAARKRANS

Haarkranz – hairwreath – couronne ciliaire

(Go 1b)

haarkraag: *ðorkráðich*, P 167; **haarband:** *harbant*, K 314; *harbānt*, K 315, 316; *hoorbant*, K 318, P 47; *hðorbant*, K 358; *hðórbant*, P 44, 46, 48; *hððorbant*, P 45; *hððarvānt*, K 357; *hoorabant*, K 353; **haren:** *hoorən*, K 315; *hoorə*, K 316, 353, 357, 358; *hoojra*, P 47.

KOL

Blümchen – star – marque sur le chanfrein (Go 1b)

streep: *stréép*, K 314, 318, 353, P 46; *stríép*, P 44, 45, 47; *stríep*, K 357, 358, P 48; **plekje:** *plékska*, K 353; **witte baan:** *wittə bððn*, K 316; de volgende opgave lijkt te ruim geïnterpreteerd: **staar:** *stáávr*, K 314, 315, 316, 318; *stéév*, K 357, 358, P 45, 46, 47, 48; *stéor*, P 167; **sterretje:** *stérka*, P 44.

DE BEIDE BEENDEREN VAN DE ONDERKAAK

Die beiden Unterkieferbeine – the two bones of the lower jaw – les deux os de la ganache

(N 8, 30; Go 1b; N 8, 14)

schaar: *scheer*, K 237, 277, 295, 316, 318, 340, 354, 358, L 263, P 27, 171; *schéér*, K 124a, 201, 207, 214, 215, 216a, 249, 250, 274, 301, 310, 313, 315, 330, 332, 335, 348, 349, 351a, 357, P 33, 42; *schèèr*, K 165, 177b, 179a, 183, L 241; *schéêr*, K 273, P 44, 45; *schééar*, K 245, 281, 314; *schééjar*, K 353; *scheejar*, K 314; *schééjv*, O 173; *schééjʒjar*, K 312; *scheiv*, L 233, O 67, 169, P 35a; *skèjər*, L 242; *skèèjv*, L 207; *skéjv*, L 235; de volgende opgaven zijn meervoud: *scheera*, L 159; *schèèra*, K 179a, 183, 184; *schééra*, K 183c, 301, 330; *schéëra*, L 184; *schèrrən*, K 186; *skeerən*, K 187; *schíèrs*, P 89; *skirra*, L 180b; *schíèra*, P 46; *schaar*, Bij een paard. Ndl. vorm voor *scheer*. Zie ald., Goossenaerts; *scheer*, Bij een paard. Het stel van de onderkaakbeenderen, Goossenaerts; *scheer*, keelgang, onderkaak, midden onder, Goossenaerts; *schéjv*, onderkaakbeen van het paard, hs Schrevens P 86; **kaken:** *kààka*, I 269; *kaaka*, L 145, 149, 200a, 263; *kaoka*, K 136a; *kððka*, L 183; de volgende opgave is enkelvoud: *kaok*, K 188a; **muil:** het type *muil* in: K 340; *meullə*, P 44; **baard:** *bððt*, P 81; **borst:** *bust*, K 353; **kaaksbeen:**

kaaksbéən, K 237; *kaksbiən*, K 241, P 4; *kagzbiən*, P 47, 48; *koksbeen*, P 76; *kðksbéen*, K 226; *kðksbiən*, I 220, K 248, 268, O 74; *kðksbiējən*, K 340; *kðkzbiən*, P 85; *kðchzbiējən*, P 95; *kðkbiējən*, K 191; de volgende woorden zijn meervoud: *kaaksbenən*, K 256; *kááksbienna*, P 10; *kðksbienna*, K 256; *kààkzbiējəna*, P 163; *kaksbéjəna*, K 240; *kaksbiējəna*, K 310; *kaksbiējəndərə*, K 276; *kðksbéjəna*, K 240; *kðksbiējəna*, K 333b; *kðksbiējəna*, P 25; *kðksbiējəni*, K 211; *kóksbiéna*, K K 296; *kðksbiéna*, K 191; *kaoksbéénən*, K 188; *kaoksbienəna*, K 291, 341a; *kaoksbiéna*, K 329; *kððksbiəndərə*, K 318; *kððksbiéna*, I 220, K 251, P 16, 84; *kàwksbiennən*, O 162; *kðwaksbiējən*, K 357; *kððkzbienna*, P 125, 198; *kuksbíèni*, P 77; *kaokbéəna*, I 118; *kððkbiennən*, O 275; *kððkbiennən*, O 275; *kðechzjbienna*, P 126; *kaolasbeena*, K 174; **schaarbek:** het type *schaarbek* in: L 150; *schaerbek*, K 163; *scháárbék*, K 307; *schaorbek*, K 193a, L 159b; **scheerbek:** *schééarbék*, K 281a; *schí-jərbék*, P 154; **scheerbeen:** het type *scheerbeen* in: P 103; de volgende opgave is meervoud: *schéérsbiəndərs*, I 266; **schokbeen:** *schððkbíen*, K 317; **bakkes:** het type *bakkes* in: K 167, P 145; *bðkkəs*, P 145; **kammen:** *kèmma*, K 165; **kinnebak:** *kinnebðk*, K 204; *kiənebək*, K 254; *kiənnəbðkkə*, I 268, P 105; **kinnebakkes:** het type *kinnebakkes* in: K 175a*; *kiənnəbðkkəs*, P 72; *kiənnəbaʔəs*, K 240; **onderbakkes:** *ðndərbðkkəs*, O 158; **kopsbenen:** het type *kopsbenen* in: O 169; **onderkaak:** het type *onderkaak* in: K 100a, L 91b; *ondərkaok*, K 220; **onderkaaksbeen:** *ðndərkièksbiən*, P 86; **beenderen van de onderkaak:** *bienna vðn dðndərkhðok*, P 67, 68; **beenderen van het gebit:** *biənnən vðn at gəbit*, O 72.

GEBIT

Gebiss – set of teeth – dentition

(N 8, 17; N 8, 18b; Go 1b)

gebit: het type *gebit* in: K 100a, 124a, 137, 151, 157, 163, 165, 174, 178*, 179a, 183, 183c, 188a, 193a, 214, 215, 216a, 220, 256, 295, 332, L 91b, 145, 148, 149, 150, 159, 159b, 160, 183, 184, 187a, 188, 200, 207, 227, 233, 235, 242, 263, 264, O 67, 169, P 35a, 89; *gəbit*, K 177b, 192, 204, 237, 240, 241, 248, 310, 313, 314, 315, 316, 318, 349, 353, 358, O 72, P 44, 46, 47, 48, 86, 136, 137; *gəbiet*, I 102a, 118; *gəbiət*, I 220, 269, K 192, 201, 207, 237, 240, 245, 248, 249, 250, 251, 254, 256, 273, 281a, 301, 307, 324, 329, 330, 335, 340, 351a, 357, O 74,

158, P 25, 45, 48, 125, 137, 154a, 171, 198; *gabət*, P 41; *gəbət*, I 268, K 251, 291, 333b, 357, O 162, P 27, 48, 81, 84, 89, 105, 167; *gabət*, P 163; [g]abit, K 177b, 268, P 76; [g]əbiət, I 266, K 226, 287, 296, 341a; [g]əbət, P 4, 16, 88, 126; [g]əbat, P 95; **gebijt**: *gabajt*, O 275; [g]əbajt, O 275; **bit**: het type *bit* in: K 188, L 205, 206, 235; **tanden**: het type *tanden* in: K 174, O 67; *taanda*, K 204; *taānda*, K 178*; *taant*, K 133b, 167, 184, L 177c, 263; *taan*, K 241, P 44; *tanna*, K 296, 341a, O 74, P 95; *tāna*, K 307; *tōnna*, O 162; *tōn*, K 353; *tōn*, K 357; *tajn*, P 163; **schaar**: *scheer*, K 307, 310; *schèèr*, L 241; *schéèr*, K 348; *scheejər*, K 312; *schééjər*, K 314; **geschaar**: *gəscheer*, K 317, P 27; *gəschéèr*, K 274; *gəschèèr*, K 193a; *gəschéèr*, L 180b; *gəschééjər*, K 354; **bakkes**: het type *bakkes* in: K 184, L 177c, 241; *bakkəs*, K 186, 276, P 10, 145; *bəkkəs*, K 354, P 145; *bəʔəs*, K 277; **mond**: *mōnt*, L 241; **bek**: het type *bek* in: K 184; **moel**: het type *moel* in: L 159; **molen**: *meulə*, K 174; *molen*, (gebit) de peād es hel aad maar zijne meulen es nog goed; Tuerlinckx.

HET BLIJVENDE GEBIT

Das bleibende Gebiss – permanent teeth – dentition d'adulte

(N 8, 17; N 8, 18b; N 8, 38; Go 1b)
wisseltanden: *wissolianna*, K 262; **ruiltanden**: *ruiltanna*, K 262; **vaste paarde-tanden**: *vaasta perstanda*, K 220; **paarde-tanden**: *perdatandən*, K 174; *perdatān-dən*, K 137; *péerdətandən*, K 187; *peerdatānt*, K 184; *péerdātānt*, K 133b, 146, 149; *péerdātānt*, L 145; *péerdātānda*, K 248, 249, 250; *péerdātānda*, K 281; *péerdātēēnda*, K 245; *péerdātānt*, K 193a
péerātanna, P 81; *perrātānt*, K 175a*; *pjéerātān*, K 318; *péarəntōnt*, K 310; *péjərdātānda*, K 211; *péjərvātāanna*, P 25; *pééərətōnna*, K 310, P 72; *pjéerəntōnt*, O 275; *pjéerətōnna*, I 269, K 330, 335, P 10; *pjéerəntant*, O 275; *peedataana*, P 171; *pirdataant*, L 205, 206; *piérvātānna*, P 27; **paardstanden**: *perstaant*, I 102a, K 163, 165, 183, 184, 186, L 91b, 180, 180b, 235, 263, 264; *perstant*, L 205, 206; *pertstant*, L 160, 200a; *peristaant*, L 187a; *p(j)ərstaant*, L 183; *pərtstaant*, L 159; *pərtstānt*, L 153; *pərtstaawnt*, L 159; *péertstaant*, K 201; *péertstānt*, L 159b; *pərstaant*, K 237; *pərstānt*, L 233; *pjéertstaant*, K 274; *pərstaant*, K 188, L 242; *pərstaant*, K 183c; *pers-taant*, L 148; *pərstaant*, K 193a; *péerstaant*, P 44; *pérvstōn*, K 354; *pjétstant*, K 268; *pjéts-*

taant, K 273, 307; *pjétstaanda*, K 274; *pjéétstaanda*, K 276; *pétstaanda*, K 312; *péjstōnt*, P 48; *péjəstōnna*, K 277; *pəstaant*, K 188a; *pestaant*, K 179a; *pərs-tant*, znw. m. perdstand paardetand, De Bont; **blijvend gebit**: *bloavənt gəbiət*, K 324; *blievənt gəbit*, L 159b; **vast gebit**: *vast gəbiət*, P 198; *vəst gəbiət*, K 329; **echt gebit**: *écht gəbit*, K 349; **volzet gebit**: *volzét gəbit*, K 204; *vəlzét gəbiət*, K 330; *volzet gəbiət*, P 33; **gesloten gebit**: *gəslōtə gəbiət*, I 220; **paardsgebit**: *pərs-gəbit*, K 187; **blijvende tanden**: *bléevənda taanda*, K 207; *bléevənda tōn*, O 158; **blijftanden**: het type *blijftanden* in: K 256; *blaəftənde*, K 256; **voljarige tanden**: *voljaorigə tānda*, K 100a; **volwassen tanden**: *volwassə tānda*, K 251; *volwassən tānna*, K 287; *volwassə tanna*, I 271; *volwassə tānna*, P 126; **volzette tanden**: *volzétta tōnn*, K 340; **grote tanden**: *grōtə tant*, L 200a; *grōtə tōnna*, K 341a; **brede tanden**: *bree-taant*, L 149; **drijaarsetanden**: *dréeljədwərsə tōn*, K 353; **jaar-tanden**: *jōértōnna*, P 86; **ruintanden**: *rōantant*, P 27; *rōntōnt*, K 310; *rōntant*, znw. m. ruintand, hoektand in de boven-en onderkaak van hengsten (en ruinen) die zij op hun zesde of zevende levensjaar krijgen, of reeds eerder (merries hebben die tand gewoonlijk niet), De Bont; **tand is toe**: *dən tōnt əs tōə*, P 84; **voltander**: zo een paard noemt men een – *voltandər*, P 103; **volzet zijn**: het paard is – *volzét*, O 67; *vəlzét*, P 48; *vəlzét*, P 88; **de mond vol**: het paard heeft – *də mōnt vol*, L 207; *də mōnt vól*, L 241, 153; **bakkes vol**: het paard heeft zijn – *baakəsvol*, K 313; **gewisseld**: het paard heeft – *gəwissəlt*, K 317.

TAND

Zahn – tooth – dent

(Go 1b)

tand: *tant*, K 318, 353, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 167; *tānt*, K 315, 316; *taant*, K 314, P 48; de volgende opgave is meervoud: *taan*, P 167; **paardstand**: *paardstand*, paardetand, Goossenaerts; *peerdstand*, (*peədstand*) peerdentand, Tuerlinckx; *péerdstand*, paardentand, Corn. Vervl. A.; *de pərtstaant*, vaste tanden (na de melktanden) bij een paard, Elemans.

HET MELKGEBIT

Milchgebiss – milk teeth – dents de lait

(N 8, 17; N 8, 18a; Go 1b)

melkgebit: het type *melkgebit* in: K 287; *məlləkgəbit*, L 159b; *məlləkgəbit*, K 353; *melkgebiət*, I 118; *melkchəbiət*, K 248; *mél-*

1.1.1.2.

lahgabiët, K 192, 301, 351a, P 137, 163; *méllakchabiët*, K 251, 340; *melkgabet*, P 4; *méllakgabet*, P 27; *méllakchabét*, P 81; *mél-lakchabat*, P 95; **watergebit**: *wóótergábet*, P 16; **melktanden**: het type *melktanden* in: O 67; *melktandə*, K 100a, 220; *melktanna*, K 262; *mélktaandə*, K 274; *mélktanna*, K 291, 341a; *mélktaana*, K 317; *mélktòndə*, K 204, 207; *mélktònna*, P 33, 67, 68, 126; *mélləktandə*, P 41; *mélləktanna*, K 296; *mélləktanna*, P 4, 81, 89, 154a; *mélləktànna*, P 88; *mélləktan*, K 353; *mél-ləktandə*, K 174; *mélləktāandə*, K 124a; *mélləktāandə*, K 191; *mélləktāandə*, K 178*; *mélləktaan*, K 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 167; *mélləktaann*, K 241; *mélləktòndə*, K 201, P 41; *mélləktònna*, K 330, 335; *mélləktònna*, I 220, K 295, 301, 329, 333b, 341a, O 173, P 70, 72, 86, 145; *mééləktònna*, P 145; *mélktaon*, K 357; *mélktènt*, K 256; de volgende opgave is enkelvoud: het type *melktand* in: K 256; van de volgende opgaven is het moeilijk uit te maken, of ze enkelvoud of meervoud zijn: *mélktánt*, K 281a; *melktaant*, L 184, 263; *mélləktaant*, L 150; *mulktaant*, L 207; *mélktaan*, K 318; *mélləktaan*, K 313, P 44; *mélləktònt*, P 85; *mélktòn*, O 158; *mélləktòn*, K 353; *melktand*, benaming voor de eerste tanden bij mens of dier, die op een zekere leeftijd uitvallen en door andere worden vervangen, Goossenaerts; **melktandjes**: *melktaantjəs*, K 177b; *melkten-tjəs*, K 214, 215, 216a; *mélktònnəkəs*, O 72; **memtanden**: *mémtdəndə*, K 240; *mémtdəndə*, K 240; *mémtdəndə*, K 237, 312; *mémtdəndə*, K 240; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *mémtdaant*, K 273; *mémtdaawnt*, L 159; *mémtdan*, K 314; **memtanden**: *mémtdaanəkəs*, K 277; **memkes-tanden**: *mémkəstaan*, K 316; *mémkəstan*, K 315; **veulentanden**: *veuləstandən*, K 174; *vèüləstaandə*, K 248; *veuləstaang*, P 171; *veulətdònna*, I 269; *vèüwłəstanna*, P 198; *veulətdònna*, I 268; *vullətdəndə*, K 179a; *vullətdəndə*, K 137, 157, 177b; *vullətdònna*, P 84; *veuləstaan*, K 316; *vulləstan*, P 48; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *veuləntant*, K 268; *veulətant*, P 103; *völlə-tant*, L 160; *vullətant*, K 151, 214, 215, 216a, L 205, 206; van de volgende opgaven is het moeilijk uit te maken, of ze enkel- of meervoud zijn: *veuləntaant*, K 188a, 193a 237; *vèüləntaant*, O 275; *veulə-taant*, I 102a; *veuləntònt*, K 310; *veulətdən*, K 354; *veuwłəntònt*, O 275; *vèüwłətdənt*, P 48; *völlətaant*, K 133b, 146, 163, 165, 167, 183, 183c, 184, L 150, 183, 187a, 188, 263; *völlətdāant*, L 159b; *vullətaant*, K 163, 175a*, 179a, 183, 188, 237, 307, L 91b,

145, 180, 184, 207, 227, 233, 235, 241, 242; *völlətaant*, L 149; *völlətdāant*, L 153; *vòl-ləntèènt*, K 254; *völlətaant*, *melktanden* van een paard, Elemans 180; **veulenstan-den**: *veuləstanna*, P 25; *veuləstòndə*, K 348, 349; *vèüləstòndə*, P 10; *völləs-tandən*, K 187; *vèjləstòndə*, P 89; van de volgende opgaven is het niet duidelijk, of ze enkel- of meervoud zijn: *veuləstaant*, K 150; *vèüjləstant*, O 74; *veuləstònt*, I 266; *vèüwłəstònt*, P 105; *völləstaant*, L 177c; *völləs-taant*, L 148, 149; *völləstaawnt*, L 159; *vulləstaant*, K 186, L 200a, 235; *vèjləstònt*, P 85; **veulentjestanden**: *veulə-kəstòndə*, I 220; **zuigtanden**: *zòjchtaana*, P 125; *zòóchtəndə*, K 281; *zòóchtèndə*, K 245; *zòóchtòndə*, K 330; *zəđəgtəđəndə*, K 249, 250; *zaajchtdòndən*, O 162; **boek-tanden**: *buktanna*, K 324; **moedertanden**: *mòəjərtəndə*, O 169; **moedertandjes**: *mòə-dərtəantjəs*, K 177b; **eerste tanden**: van de volgende opgave is het niet duidelijk, of hij enkel- of meervoud is: *eerstə taant*, L 263; **kleine tanden**: *klééjəndə*, K 307; *kləəndə tònna*, K 310; **kinderbek**: *kiendər-bek*, L 159; **veulenbakkes**: *veuləbòkkəs*, K 211.

DE KEEL VAN HET PAARD

Die Kehle des Pferdes – throat of a horse – gorge du cheval (N 8, 29; Go 1b)
keel: het type *keel* in: K 187, L 149, O 169, P 77; *keel*, K 317, 353, P 47, 167; *kéél*, P 44, 48; *kéél*, I 220, 266, K 179a, 207, 301, 349, O 74, P 86; *kèél*, K 184, L 200a; *kééjl*, I 269, K 330, O 72; *kééjəl*, K 211; *kèjl*, K 136a; *kéel*, P 126; *kééal*, *keel* (v. h. paard), hs Schrevens P 86; de volgende opgave is meervoud: *kééjlə*, K 330; **keelholte**: *keejlòlta*, K 124a; *kééjlòlta*, O 158; *kéélòlta*, K 251; *ki-jəlòlta*, P 154a; **keelgat**: *kéélgat*, P 10, 41; *kéélgat*, L 159b; *kéélgòt*, K 192, 335; *kéél-chət*, K 330; *kéjəlgòt*, P 95; **keelsgat**: *kəls-gat*, K 220, L 187a; **keelgang**: *kéélgang*, K 183; **keelstreng**: *kəlstróng*, K 165; **keel-hals**: *kəlhals*, L 263; **keelstrook**: *kèél-strook*, K 186; **keelstrot**: *kəlstrot*, K 214, 215, 216a; *kəlstròòt*, L 235; *kèélstròòt*, L 263; **onder de keel**: *ondər də kéél*, L 188; **strot**: het type *strot* in: K 174, 184; *strot*, K 204, 318; *stròt*, K 353; *stròwt*, I 269, K 254, 295, P 48, 125, 126; *stroot*, K 191, 226, 237, 241, 276, 291, 296, 301, 307, 310, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 324, 329, 341a, 348, 353, 357, 358, O 162, P 4, 41, 44, 45, 46; *stròòt*, K 354, P 89; *stròwt*, P 47, 48; *stroowt*, K 188a, 193a, 248, 287,

L 227, P 76, 81; *stròdwt*, K 333b, O 173, P 105, 163, 198; *stroowwt*, K 354; *stròdt*, K 248, P 89; *strooijt*, O 67; *straawwt*, P 72; *stròetta*, O 275; *struwwt*, P 88; *streut*, P 33; *strènt*, K 340, P 85; *strèuwwt*, P 137; **strótenhoofd**: het type *strótenhoofd* in: L 150; **slikker**: *slikkør*, O 275; *slèkkør*, K 237, O 275, P 25; **slokker**: *slòëkkør*, I 220, P 27; **slokdarm**: het type *slokdarm* in: I 102a; *slokdèrm*, L 180b; *slòëkdèrm*, P 10; **scheer**: *schèèr*, K 179a; *schéèr*, K 240; *schéèjr*, P 35a; *schèr*, K 268; *de scheer*, keelgang, onderkaak, midden onder, Goossenaerts; **snaar**: *snòòr*, P 84; **stoot**: *steut*, L 91b; *laa*, P 171; *lää*, K 281a, 351a; *lò*, K 201; **kaken**: *kaokø*, K 146; **hals**: het type *hals* in: K 100a; **pijp**: het type *pijp* in: L 148; **gorger**: *gòrgør*, L 159; **joekerd**: *jòëkkørt*, K 240; **kraaw**: *kraaw*, K 277.

HET MIDDENDEEL VAN HET PAARD

Mittelteil des Pferdes – middle part of the horse – partie central du cheval
(N 8, 12; N 8, 14; Go 1b)

middel: het type *middel* in: L 150; **mid-denste**: *mièddèste*, I 266, K 341a, P 171; *mièllèste*, P 95; **lijf**: het type *lijf* in: I 102a, K 167, 174, 177b, 179a, 193a, 256, L 153, 180b; *lief*, L 187a; *laaf*, K 251, 256, 296, 310, 341a, P 33, 41; *lääf*, K 330; *laaaf*, K 273, O 158, P 126; *lääf*, K 281a; *laaf*, K 237, O 275, 278; *laafj*, K 240, P 70; *lääfj*, K 249, 250; *lèéf*, K 165, 183c, 314, 316, 317, 353, 358, P 27, 84, 145, 154a, 163, 167; *lèéf*, K 184, 301; *lèjf*, L 235, P 86; *lèéfj*, K 307; *lèjəf*, K 211; *lòəf*, I 269, K 248, P 89; *lòəf*, P 85; *lòəjf*, O 162; *lòəwaf*, O 74; de volgende opgave is meervoud: *läävə*, K 330; *lèjf*, middenhand van een paard, Elemans 181; **paardslijf**: *pééjòtslèéf*, P 105; **middenlijf**: *middelaaf*, K 349; *mièddelaaf*, K 291; *mièddəlaəf*, K 329; **middendeel**: het type *middendeel* in: P 136; **middenwerk**: het type *middenwerk* in: K 102; **middenstuk**: het type *middenstuk* in: K 137, 186, L 242; *middestuk*, K 151, L 159b, 184, 235; *middestuk*, K 100a, 146, 179a, 220, L 150, 177c, 200a, 241; *mièddəstüük*, K 301; **middenhand**: *middehant*, L 242; *middehant*, K 174, 175a*, 218, L 160, 187a, 227, 235, 264; *middehaant*, K 165, 167, 183, L 183, 184, 188, 233, 263; *middehaawnt*, L 159; *middehaant*, K 157; *middehant*, K 179a, 187, L 91b, 180; *middehònt*, K 240, 268; *middehaant*, K 183, 184, 188a, 314, L 145, 180b; *middehaant*, I 118;

milhaant, L 149; *middehaant*, K 177b; *middehaant*, K 124a; *mièddenant*, P 154a; *mièddənaant*, K 201; *mièddəmənt*, I 271; *mièddəhaant*, K 273; *mièddəhònt*, P 95; *mièddəhòngt*, P 76; **middenrif**: *middearif*, L 187a; **middenrib**: *middearif*, K 183c; **middelstel**: het type *middelstel* in: K 136a; **middelkant**: *middekaant*, K 163; *mièddəkaant*, K 207; *mièddəhònt*, O 173; **middenste hand**: *mèrəsnhant*, O 275; *mièrəstənant*, O 275; **romp**: het type *romp* in: K 157, 276, 315, P 44, 47; *ròmmp*, K 204; *ròmmp*, K 237, P 10; *ròemp*, I 220, K 240, 245, 249, 250, 251, 274, 281, 330, 351a, 353, P 4, 27, 41, 45, 46, 48, 77, 86, 163; *rüümp*, K 340; **rug**: het type *rug* in: K 100a, 133b, 214, 215, 216a; *rüüch*, K 307, 348, P 41, 72, 126; **ruggestreng**: het type *ruggestreng* in: K 174; **buik**: *bòjk*, K 281; *bòòjk*, P 198; *bòòk*, K 287; *bòòk*, P 126; *bòòk*, P 88; **zak**: het type *zak* in: K 324, P 198; *zak*, K 301; *zák*, O 169; *zòk*, K 335, O 72, 158, 162, P 67, 68, 125; **pens**: het type *pens* in: K 214, 215, 216a, L 263; *péns*, K 318, 353, P 25, 44, 167; *pééns*, K 313, 357; **lende**: *lèndə*, L 159; *lèngə*, L 207; **zadel**: *zòdèl*, L 183; **lies**: de volgende opgave is meervoud: *līēsə*, K 312; **flank**: *flaangh*, K 192; **singel**: *singal*, K 241; *sièngal*, O 74; **ribbenkast**: het type *ribbenkast* in: L 207; **kast**: *kaast*, K 165; **bovenpaard**: *boovənpert*, L 227; *boovənpert*, L 200a, 263; *boovəpèrt*, L 183; **bovenlijf**: *boovəlief*, L 160; de volgende opgave betreft een ruim ontwikkeld, gewelfd middendeel: **pochel**: *pòchəl*, L 150; de volgende opgave is onduidbaar: **goede natuur**: *gòēj natüüv*, I 268.

DE BUIK VAN HET PAARD

Bauch des Pferdes – belly of the horse – ventre du cheval

(N 8, 14; N 8, 41; Go 1b)

buik: het type *buik* in: I 102a, K 100a, 102, 136a, 163, 167, 174, 183, 188a, 193a, 256, L 91b, 200a, 207, 227, 242, P 77; *bòjk*, K 192, L 235; *bèùjk*, P 95; *bòjk*, K 241; *bòjk*, L 205, 206; *bòòjk*, K 226, 237; *boojk*, K 240; *bòjak*, K 333b, 349; *bèjak*, P 86; *bèùk*, K 165, 183c, 204, 211, 214, 215, 216a, 220, 317; *beuk*, K 165; *buuk*, L 159, 187a, 188; *boek*, L 264, P 77; *bòèk*, P 72, 76, 81; *bòèk*, O 74; *bòèwək*, K 324; *bòòk*, K 287, 330; *bòòk*, I 266, K 248, 341a, P 81, 85; *bòòk*, K 237, 254; *bòòk*, K 335, P 126; *bówk*, K 318; *bòwək*, K 340; *bòwək*, K 295; *bówək*, K 256, 268, 281a; *bòwòk*, K 301; *boowək*, K 274; *boowək*, K 274; *bu:ik*, buik van het paard,

1.1.1.2.

hs Schrevens; **pinbuik**: *piënbòak*, K 237; **buikzak**: *bòëkzak*, K 310; **zak**: het type *zak* in: K 207, 245, 248, 249, 250, 281, 283, 287, 291, 296, 301, 324, 329, 332, 340, 341a, O 67, 74, 169, 275, P 4, 27, 77, 88, 89, 136, 154a, 163, 198; *zaak*, P 16, 126; *zòk*, I 220, 268, 269, K 301, 317, 330, 335, O 72, 158, 162, 173, 275, P 10, 33, 41, 67, 68, 70, 72, 76, 84, 105, 125, 137; *isak*, P 95; *zak*, buik van een dier. Tuerlinckx; **hooizak**: *hòëjzak*, K 317; **pens**: het type *pens* in: I 118, 271, K 136a, 137, 146, 150, 165, 174, 175a*, 178*, 179a, 183, 184, 186, 187, 214, 215, 216a, 262, 287, L 145, 148, 159, 160, 180, 184, 187a, 200a, 207, 227, 233, 235, 241, 263, 264, P 89, 99b, 103, 136; *péns*, K 183c, 207, 211, 226, 237, 240, 251, 277, 301, 307, 310, 314, 315, 316, 317, 318, 324, 333b, 340, 348, 351a, 353, 354, 357, L 159, 159b, 180b, P 25, 27, 33, 35a, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 67, 68, 86, 105, 154a, 167, 171; *pèns*, K 157, 165, L 149, 150, 153, 180, 183, 235; *peens*, K 273; *pééns*, K 276, 307, 312, 313, 314, 357, 358, P 145; *pèèns*, K 177b; 179a, 188; *pèèjns*, K 241; *pèjs*, K 240, 241; *pés*, K 348; *pees*, K 274; *péngs*, K 281a; *péngs*, K 201, 248; *pans*, P 95, 137, 163; *paajns*, P 81; *pansj*, P 10; *pans*, buik van het paard, Mischgofsky L 95; **lijf**: het type *lijf* in: K 150, L 180, 200a, 227, 233, 264; *lief*, L 159b, 184, 188; *laaf*, K 251; *lajf*, K 237; *lééf*, K 201; *lèèf*, K 165; *léjf*, buik, Elemans 181; **onderlijf**: het type *onderlijf* in: K 193a; *òndərliäjf*, K 341a; *òndərliädf*, K 341a; *òèndərliäjf*, K 240; *òndərliäof*, K 341a; **onderpaard**: *ondərpeert*, K 184; *ondərpeéjət*, K 354; *ongdərpeért*, K 248; *òngdərpeert*, K 237; **romp**: *ròëmp*, K 240, 251; **bast**: *baast*, K 133b; **pook**: het type *pook* in: I 102a, K 151, 174; **bulling**: het type *bulling* in: L 235; **pochel**: *pòchəl*, L 150; **mook**: *mòëwək*, K 312; *móók*, maag van paard, hs Renders L 226; **ton**: *tòn*, P 86; **rosdoek**: het type *rosdoek* in: K 184.

LIES

Leistengegend – groin – aine (Go 1b; N 8, 14; N 8, 46)
lies: *liës*, K 340; *lies*, flank van een paard (lies + vank van een koe), Goossenaerts; de volgende opgave is meervoud: *liëssa*, P 16; *lis*, de lissen van een peerd, zijn de zijden of de lendenen, Corn. Vervl.; **dunte**: *dunte*, lende, zijde van een peerd. Ook: *lis* en *liesen*, Corn. Vervl. A.; **veem**: *vajm*, L 205, 206; **vallei**: *fəlėj*, P 47.

LENDENEN EN KUIL

Lenden und Grube – loins and pit – reins et cavité (Go 1b)
melkkuil: *melkèül*, K 316, P 44, 45, 46; *meerkajl*, K 357; *melkèùla*, K 314; *melkuw-lən*, K 315; *mòlškòlla*, K 318; *míèlkèùla*, K 358; *melkòörən*, K 353; **miltkuilen**: *miltkòwle*, zenkingen in het bovenpaard, Elemans 181.

FLANKEN

Flanken – flanks – flancs (N 8, 14; Go 1b)
flanken: *flangkə*, P 167; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *flank* in: K 349; *flònk*, P 86; *flaank*, K 340; *flangh*, K 316, P 44, 45, 46, 47, 48; *flangh*, flank (van het paard), hs Schrevens P 86; **vang**: *vangk*, K 314, 315, 316, 318, 353; *vaangk*, K 358; *väängk*, K 357; *vònk*, K 340; **sapskuil**: *sapskòjl*, K 241; *sapskòel*, K 241.

RUG

Rücken – back – dos (N 8, 14; Go 1b)
rug: *ruch*, K 314, 315, 316, 349, 353, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *rüüch*, I 220, K 240, 245, 248, 249, 250, 281a, 301, 307, 348, 354, P 41, 72, 126; *ruk*, P 167; *réch*, P 86; *riëch*, K 340, 341a; *rug*, bij paarden en hoornvee. Het bekende lichaamsdeel met kruis en schoft, Goossenaerts; *rix*, rug (van het paard), hs Schrevens P 86; **bovenpaard**: *boovapeert*, K 184; *boovapéert*, K 248; *boovapééjət*, K 354; *boovapjéét*, K 301; *boovapert*, L 149, 180b; *boovapert*, K 237; *boovapéjərt*, K 211; de volgende opgave betreft een paard met een goede rug: *boovapjéét*, K 301.

ACHTERSTE DEEL VAN HET PAARD

Hinterviertel des Pferdes – hind part of the horse – partie postérieure du cheval (N 8, 13; N 8, 14)
achterwerk: het type *achterwerk* in: K 102, 137, 150, 179a, L 187a, P 77; *achtərweèrk*, K 207, L 149; *achtərweèrk*, K 281a, 357; *tachtərweèrk*, P 154a; *achtərweèrk*, K 349; *achtərweèrk*, L 153, 184; *achtərweèrk*, K 341a; *tachtərweèrk*, L 159; *achtərweèrik*, L 200a; *achtərweèrək*, K 251; *achtərweèrək*, K 248; *achtərweèrək*, K 296; *achtərweèrək*, L 263; *achtərweèrik*, L 159b; *achtərweèrək*,

P 95; *aachterwerk*, K 167, 214, 215, 216a; *aachterwèrk*, K 276; *aachterwaerk*, L 177c; *aachterwaark*, I 102a; *aachterwòrrak*, K 312; *òchterwèrk*, I 268, 271, K 277, 329, 340, P 76; *òchterwèrrak*, I 220, K 330, 353, P 41; *òchterwèrk*, I 266; *òchterwèrk*, P 105; *òchterwèéerk*, O 173; *òchterwèéerk*, K 201; **achterhand**: het type *achterhand* in: L 160; *achterhant*, I 271, K 175a, 179a, 186, 218, 262, 341a, L 180, 227, 235, 241, 242, 264; *achterhânt*, L 233; *achterhaant*, K 137, 274, 301, 314, L 183, 184, 188, 263; *achtervant*, K 151; *achtervant*, K 281, O 74, 275, P 41; *achtervant*, P 154a; *achtervânt*, K 124a, 249, 250; *achteraant*, K 157, 177b; *acheraant*, I 118; *achteréént*, K 245; *achterhant*, L 242; *achterhaant*, L 180b; *achterhant*, K 187; *achterhaant*, K 133b, 165, 183, 183c, 184, 188a, 273, L 145; *achterhaawnt*, L 159; *achterhònt*, K 268, 301, 318, P 33; *òchterònt*, I 269, K 287, P 84; *òchterhant*, O 275; *òchtervant*, O 275; *achteraant* het deel van het paard, achter de voorste poten naar achter, hs Kapteijns; **(het) achterste**: *achtersta*, K 248; *àchtersta*, K 307; *achtersta*, P 125; *taagsta*, P 16; *at aggasta*, P 27; *òggasta*, K 353; *tòggarsta*, K 348; *at òchtersta*, K 307, 341a, 354, P 86, 89, 171; *téggasta*, P 25; *téchtersta*, P 44; *éksta*, P 163; *èggastn*, K 241; **achterkant**: het type *achterkant* in: P 88, 103; *achteraant*, K 163, 193a; *òchterkònt*, K 330; *òchterkònt*, K 351a; **achterkwartier**: *aachterkèti-jør*, K 240; *aa[?]ørkèti-jør*, K 240; de volgende opgave is meervoud: *òchterkòttìèrn*, O 158; **achterpaard**: *aachterpért*, K 237; *aachterpéjt*, P 48; *òchterpjét*, P 27; *òchterpjéét*, K 301; *achteraapjéjt*, K 332; **achterstel**: het type *achterstel* in: K 100a, 174, 179a, L 159; *achteraapstel*, K 136a, 146, 220; *achteraapstél*, K 240; **achterend**: het type *achterend* in: K 100a; *achteraéént*, K 237; **achterdeel**: het type *achterdeel* in: P 136; **achterlijf**: *òchterléléf*, K 317; **kont**: het type *kont* in: K 177b, 179a, 191, 192, 193a, 204, 214, 215, 216a, L 148, 180; *kónt*, K 191, 211, L 183, 241; *kònt*, I 220, K 237, 330; **kontwerk**: *kòntwèrk*, L 91b; *kontwèèrk*, K 191; **konteind**: *kontèènt*, L 149; **gat**: *gat*, K 341a; *gaat*, K 313; *gòt*, K 276, 301, 310, O 72, P 67, 68, 145; [g]òt, O 162; **billen**: *bièlla*, K 335, P 41, 198; *billà*, L 207; **kruis**: het type *kruis* in: K 133b, 174, 175a*, 256; *kròjs*, P 70; *kròòas*, P 85; *kroowas*, K 256; *kròes*, O 74; *kròèjs*, P 4; *kreus*, K 191; *krèùs*, K 191, 201, 291; *krujs*, K 191; *kreuwis*, K 249, 250; *krüüs*, L 159b; *kròs*, K 183; *kriewas*, K 324; *kruis*, bovenachtergedeelte van paard, koebeest of schaap, Goossenaerts; *kroos*, kruis (van het paard),

hs Schrevens P 86; **broek**: het type *broek* in: I 118, K 165, 183; *bròèk*, K 310, 333b, 341a; *bròèk*, P 35a; *broek*, Bij hengst en ruïn. Het in plooiën loshangende huidgedeelte onder aan de buik dat de koker bevat, Goossenaerts; **boks**: *bóks*, L 153, 183; **kroep**: het type *kroep* in: K 133b, L 150; **de vol**: het type *de vol* in: L 187a; **heupen**: het type *heupen* in: L 148; *èùwpà*, P 72; *dà òwpà*, P 126; *ééjip* de heup van het paard hs Schrevens; **flanken**: *flangkà*, P 126; **postérieur**: *pòstéèrièur*, P 4; **staartstuk**: het type *staartstuk* in: K 100a; **achterste poten**: *aggastèpòèta*, O 74; *aggastèpòèta*, de achterpoten van het paard, hs Schrevens.

KRUIS

Kreuz – crupper – croupe

(Go 1b)

kruis: *krèùs*, K 314, 315, 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *kròas*, K 353; *kréés*, P 167.

AARS

Arsch – arse – anus

(Go 1b)

gat: *gat*, K 314, 316, P 45, 47, 48, 167; **kont**: het type *kont* in: K 315, 316, 353; *kónt*, K 318, P 44, 46; *kóónt*, K 357, 358.

STAART

Schwanz – tail – queue

(RND 60; N 8, 14)

staart: *stààrt*, L 202, 152, 159, 161, 187a, 228, 244, 279; *stàrt*, K 100, 101, 102, 110, 128, 132, 133a, 141, 143, 147, 163, 164a, 165, 169, 170, 185, L 145, 157, 237; *stàrt*, K 187, 198, 199a, 200, 214, 216, 217, 218, 220, 242, L 92, 93, 96, 99, 100, 102, 144, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 156, 157, 158a, 159b, 162, 177, 178, 179, 180, 182, 184, 187, 190, 199, 200, 201, 204, 204a, 205, 206, 207, 208, 209a, 225, 235, 240, 241, 243, 255, 256, 258, 260, 261, 262, 263, 263a, 264, 281, 281*, 284; *stàrt*, L 183; *stwàrt*, L 203; *stít*, K 355; *stàt*, P 161, 161a, 169, 171; *steert*, K 246; *stéèrt*, I 78, 180, K 125, 126, 129, 131, 135, 151, 154, 155, 156, 158, 173, 176, 180, 182, 184, 188a, 189, 189a, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 195a, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 212a, 213, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 228, 237, 238, 243, 244, 244a, 245, 247, 247a, 248, 253, 256, 257, 281; *sièèrt*, K 129a, 152, 153, 157, 158a, 158c, 159, 160, 161, 161a, 173a, 175, 177b, 177c, 181, 184a, L 285; *stéèert*,

1.1.1.2.

I 57, 79, 102a, 118, 119, 120, 149, K 174, 188, 196, 202a, 235, 236, 237a, 239, 250, 282, 284; *stiëët*, K 266, 270, 311, P 13, 79; *stééat*, K 251, 271, 272, 281a, 291, 310, 345, 347, 348, 349, 350, P 18, 21, 38, 39, 39a, 41, 42a, 63, 66, 67, 69a, 70, 72, 73, 74, 76, 81, 86, 92, 93, 94, 95, 96a, 97, 98, 100, 104, 105, 109, 111, 112, 125, 126, 127, 130, 132, 135, 136, 137, 148, 152, 155, 157a, 159, 166, 167, 168, 198, 199; *siëët*, P 108a; *stéért*, K 150, 167, 183, 183b, 184, 197, 358, L 110; *stéért*, K 168, 172; *stéat*, K 351, P 27, 29, 33, 35, 69, 101, 145, 147, 149, 150, 151, 154, 167; *stét*, K 277, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 317a, 318, 352, 352a, 353, P 44, 45, 46, 47, 48; *stèt*, K 354, 356, 357, P 40, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 106, 107; *stèdèrt*, L 148; *stèrt*, K 186; *stiëët*, O 272; *stjèàt*, P 126; *stjåt*, K 346, P 31, 143; *stjeert*, K 234; *stjééért*, K 232, 235; *stjèèrt*, K 230, 231; *stjééat*, K 229, 285, 308, O 232; *stjèèat*, K 323; *stjeet*, K 305, 307; *stjéét*, K 233, 252, 253, 254, 255, 257, 260, 261, 262, 263, 267, 273a, 282, 285, 290, 292, 294, 296, 297, 298, 299, 301, 302, 303, 304, 306, 307a, 309, 312a, 333, O 63a, 69, 69a, 156, 158, 161, 162, 166, 239, 242, 274, 274a, P 65; *stjèèt*, I 219, 220, 221, 221a, 221b, 265, 266, 267, 268, 268a, 269, 270, 271, 273, 274, 275, K 300; 319, 321, 322, 326, 331, 334, 335, 336, 337, 338, 339, 340, 341, 344, O 67, 68, 153, 157, P 7, 9, 14, 15, 16, 22, 23, 24, 28, 84, 90, 103; *stjét*, K 240, 241, 273, 275, 312b; *stjèt*, K 242b, O 155, P 25, 26, 30, 35a, 36, 85, 87, 133, 144; *stjit*, K 276; *stjtjéért*, K 249; *stjtjéét*, K 265, 269, 295, O 275; *stjtjèèt*, I 222, 328; *sjééért*, K 257; *sjèèrt*, K 274, O 281; *sjééat*, K 279, 283, 285, 286, 287, 288, 289, 326a, O 169, 172, 173, 174a, 175, 177, 178a, 238, 244, 245, 247, 248, 251, 252, 253, 255, 256, 282, 285, 286, 287, 288, 289, 290, P 6, 60a, 61, 63, 65c, 66a, 122, 123, 124, 124a, 139, 198; *sjèèat*, P 89, 102; *sjéét*, K 258, 259, 264, 268, 280, 293, 329, O 73, 165, 171, 173a, 174, 178, 250, P 10, 59, 60, 62, 65b, 122a; *sjèèt*, I 275a, K 320, 323, 324, 325, 327, 330, O 70, 70a, 70b, 74, P 1, 2, 3, 4, 5, 5a, 8, 86, 88, 138, 143a; *sjéat*, P 64, 68; *sjèt*, O 241; *sèèat*, K 325a; *siëët*, P 65a; *stééat*, staart (van het paard), hs Schrevens P 86.

DE GESLACHTSORGANEN
VAN DE HENGST

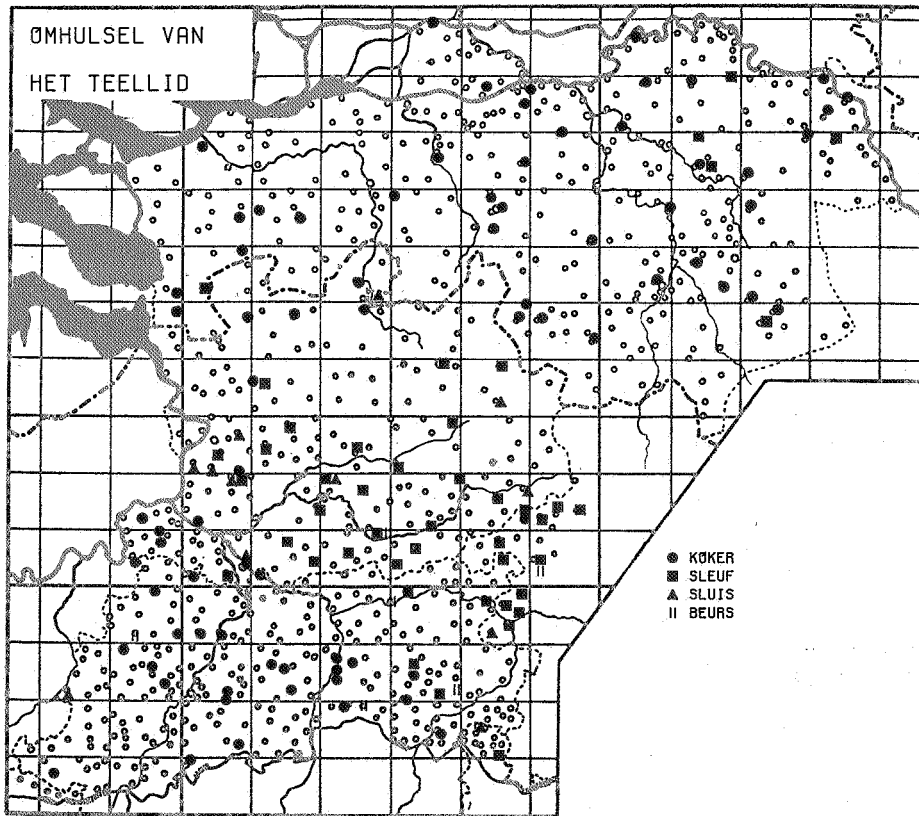
Die Geschlechtsorgane des Hengstes – genital organs of the stallion – appareil génital de l'étalon (N 8, 36; N 8, 38; Go 1b)
gemacht: het type *gemacht* in: I 271, K

568

102, 133b, 157, 174, 175a*, 187, 188, 193a, 214, 215, 216a, 226, L 160, 180, O 67; *gə-macht*, K 207, 237, 273, 296; *gəmach*, L 91b, 159, 180b; [g]əmacht, K 177b; *gə-machta*, K 248; *gəmak*, L 145, 159b, 227; *gəmaacht*, I 102a, 118, K 136a, 165, 178, 183, 184, 186, 188a, 192, 193a, 241, L 180; *gəmecht*, L 200a; *gəmécht*, K 317, P 41; *gə-mècht*, K 256; *gəméch*, K 353, P 48; *gə-méch*, K 354; *gəméchs*, K 314, P 4; *gəmès*, L 153; *gəməcht*, K 201, 211, 301, 351a; **ballen**: het type *ballen* in: K 295, 332; *bòlla*, K 248, 287, 291, 330, 349, O 173, P 25, 41, 76, 95, 145; **teelballen**: *tiëltballə*, K 245; *tiëltballə*, K 249-250; *teelbaala*, K 301; *tiëltbaala*, K 281; **beurs**: *bus*, K 281a, 310, 313, 332, 335, P 81; *bòs*, K 357; *bòs*, P 163; *buzza*, O 74, 162; *bézza*, O 158; **zak**: het type *zak* in: K 100a, 167, 184, 214, 215, 216a, 220, 241; *zach*, L 207; *zòk*, P 86; **broek**: het type *broek* in: K 184, 186, L 241; *brīewk*, K 240; **kloten**: *klōētən*, O 72; *klōēta*, P 44; *klōēta*, I 220; **koker**: het type *koker* in: K 100a, 146, L 148, 150, 241; *koøkəv*, K 201, 324; *kòdøkəv*, P 70; *kòd(ə)-kəv*, P 85; *koowkəv*, I 268, K 183c; *kòwkəv*, P 84; 198; *kòwkəv*, I 269, P 125; **sleuf**: *slūuf*, P 35a; *slūūuf*, P 105; *sloaf*, K 268; *slòdof*, K 312; *slòdof*, K 254, 273, 310; *sloofj*, K 240; *sloowuf*, K 274; *slòdwouf*, K 353; **klos**: *klòs*, K 307, 310, 333b, 348; **fluit**: *flōéjt*, P 72; *flòat*, O 275; *flòdt*, K 330; **partij**: *partaa*, P 81; *pòrti*, P 67, 68; *pòrté*, P 89; *pòrtá*, P 86; **schaft**: het type *schaft* in: K 151, 179a; **roede**: *roej*, K 179a, 318; **sluier**: *slōjər*, K 276; *slèuwar*, K 277; **spel**: *spél*, P 167; **slurf**: *slūūurf*, K 281; **lul**: *lul*, K 357; **pens**: *péns*, P 89; **gemaal**: *gə-maol*, K 220; **geschied**: *gəschīécht*, P 126; **'t mannelijke**: *'t mannelaka*, K 281a.

HET TEELLID VAN DE
HENGST

Das Zeugungsglied des Hengstes – genital member of the stallion – verge de l'étalon (N 8, 37a; N 8, 38; Go 1b)
zaadstreng: *zaotstreng*, I 102a, 271, K 183, L 148, 159b, 187a, 227, 235, 242, *zaotstreng*, K 332, 341a; *zaotstrang*, K 186, 187, L 150, 180b, 188; *zaotstring*, P 99b; *zaodstreng*, L 159; *zoodstreng*, L 145; *zaotstròng*, K 330; *zòdtstreng*, K 204, 245, 248, 281; *zòdtstrang*, K 249, 250, 313, P 137; *zootstrang*, K 353; *zòatstriéng*, P 171; *zòwatstrang*, P 95, 154a; *zoowatstròng*, P 105; *zòétstréng*, P 48; **piezel**: het type *piezel* in: L 159b; *piëzal*, K 251, 351a; *piëzzal*, O 173; *piëzzal*, K 287; *peezal*, K 249, 250, 354; *pījzal*, K 193a; *poezal*, P 103; **roede**:

rui, K 353; *roej*, K 136a, 183, 214, 215, 216a, L 263; *rōej*, K 237, 307; *sabel*: het type *sabel* in: L 184; *saābal*, K 296; *saobal*, K 184, 214, 215, 216a; *sōōbal*, K 301, 314; *koker*: het type *koker* in: K 188, L 207; *kooker*, K 240, 324; *kōōkav*, P 89; *koowkav*, K 183c; *kōwkav*, P 125; *koker*, teellid van een hengst, Corn. Vervl.; *sluier*: *slōēr*, P 89; *slōējær*, K 237; *zwans*: het type *zwans* in: L 91b, 159; *kogel*: *kōwgel*, P 145; *gemacht*: *gemaakt*, K 248; *lader*: *lōjær*, P 86; *lummel*: het type *lummel* in: L 235; *pezerik*: *pizzariēk*, P 88; *piemel*: het type *piemel* in: L 241; *pisser*: *piēssær*, K 330; *teelbal*: *teelbōl*, K 317; *zeiker*: *zāājker*, K 211; *schacht*: *schacht*, K 100a, 133a, 137, 146, 151, 157, 163, 174, 175*, 179a, 207, 274, 310, 314, 349, L 149, 160, 180, 235, 242, P 4; *schaacht*, K 165, 188a; *schōcht*, K 201, 268, P 41; *schach*, L 91b; *sjaak*, L 235; *sjak*, L 200a; *sjang*, L 235; *sjach*, L 264; *sjachel*, I 118; *sleuf*: *slēuaf*, K 291; *sluif*, K 262, 358; *slūuf*, P 25; *slēf*, P 27; *slōōf*, K 312; *slōōaf*, K 254, 283; *slōaf*, K 295; *slōwaf*, K 274; *slōwaf*, K 333b; *bus*: *bus*, K 251; *bōs*, K 307, 348, 357; *pees*: het

type *pees* in: P 77; *pees*, K 353, O 74; *pēés*, K 354; *fluit*: *flōōjt*, P 76; *flōējt*, P 72; *flōwat*, K 340; *lul*: het type *lul* in: K 167, L 241; *lul*, K 357; *bal*: *bōl*, K 310, 318; *kloten*: *kloten*, P 77; *klōētæn*, O 72; *lans*: *lāns*, K 237; *lōns*, I 220; *pin*: het type *pin* in: K 341a, P 81; *strang*: *strang*, K 220, L 83; *flos*: *flōs*, K 211; *kul*: *kōl*, K 340; *lat*: *lōt*, P 163; *piel*: het type *piel* in: L 241; *slurf*: *slōrvaf*, K 241; *speer*: *speer*, P 44; *streng*: *streng*, K 314; de volgende opgave lijkt te ruim geïnterpreteerd: *pens*: *pōnsj*, O 158.

HET OMHULSEL VAN HET TEELLID (zie kaart)

Die Hülle des Zeugungsglied – cover of the genital member – fourreau de la verge (N 8, 37b; N 8, 38; Go 1b)

koker: het type *koker* in: I 102a, 118, K 100a, 133b, 136a, 137, 151, 163, 165, 167, 174, 175a*, 177b, 179a, 183, 184, 187, 188, 214, 215, 216a, 220, L 91b, 145, 148, 149, 160, 180, 183, 207, 227, 235, 241, 242, O 169, P 77, 136; *kōker*, P 4; *kōker*, L 159b;

1.1.1.2.

kokkar, L 263; *kokkara*, L 200a; *hookar*, I 220, 266, K 192, 201, 204, 207, 226, 324, 330, O 74, 162, 173, P 76, 86, 88; *kòðkar*, K 335, L 159, P 10; *kòðkar*, K 314, P 89; *kòðkkar*, O 275; *kòèkar*, O 275; *kojkar*, P 198; *kojkar*, O 67; *kowkar*, P 103; *kòwkar*, I 269, P 67, 68, 126; *koowkar*, I 268, K 165, 183c, P 81; *kòðwkar*, K 251, 287, P 154a; *kèùkar*, P 85; *kèùawkar*, P 85; *kaokar*, L 184; *kawkar*, P 95; *kaakar*, P 89; *koker*, buisvormig omhulsel van mannelijk lid, Wouters, 22, O 67; *koker*, bij een hengst (de buis welke het teelid omvat), Goossenaerts; *koker*, buis, die het teelid van de hengst bevat, Hoefufft 315; *kòwkar*, znw. m. *koker*, omhulsel van het teelid van een hengst, De Bont; **slouf**: *slèuf*, K 314, 315, P 44, 45, 46, 48; *slèuf*, L 187a; *slòf*, P 44; *slòf*, K 329; *slòðf*, K 312, P 95; *slòof*, K 256, 341a, P 33; *slòof*, K 273; *sloaf*, K 268, 281a; *slòaf*, K 237, 295, 310, 340, 349; *slòðaf*, K 248, 254, 310, 317, 332, 341a; *slaaf*, K 256; *sluif*, K 188a, L 150, 180, 180b, 264; *sluff*, K 316, P 171; *slojf*, K 237, 240; *slòjf*, K 237; *slòjf*, K 357; *sloojf*, K 240; *slòðjf*, K 226; *slowaf*, K 274; *slòwaf*, K 274; *slòwaf*, K 301, 307, 333b, 340, 348; *sloowaf*, K 296; *slòwaf*, P 41; *slòðwaf*, K 301, 353, 354; *slüüwaf*, P 105; *slèjf*, K 307; *sluif*, scheede van de roede eens peerds, Corn. Vervl. A.; *sluif*, voorvel of schede der roede van een hengst of ruïn, Tuerlinckx; **slurf**: het type *slurf* in: K 133a; *slörraf*, K 241; *slüürraf*, K 251; **sluis**: het type *sluis* in: K 193a; *slèüs*, P 47; *slòas*, K 313; *slòas*, O 158; *slòðas*, K 241, 245, 281, 330; *slòðas*, K 249, 250; *sloowas*, K 296; *slaas*, P 163; **beurs**: *beuzə*, O 72; *bus*, P 25, 137; *bös*, K 357; *bés*, K 340; *bèés*, P 99b; **broek**: het type *broek* in: K 184, 193a, L 235; *bröèk*, K 237; **schacht**: het type *schacht* in: K 146; **lul**: *lul*, K 357; **vel**: *vel*, P 125; **zak**: het type *zak* in: K 248; *zàk*, K 277, 318, P 72.

DE TEELBALLEN OF TESTES

Hoden – testicles – testicules

(N 8, 37c)

teelbal: *teelballə*, K 179a; *teelballən*, K 249, 250; *teelbàllə*, K 268; *tièjalbàl*, O 162; *tièlðballə*, K 245; *tièlðbààlə*, K 281; **kloten**: *klootə*, K 183c, L 149, 180, P 99b, 171; *klòðtə*, L 148, 180b; *klòðtə*, P 103; *klòðtə*, I 271, K 102, 133a, 157, 167, 175a*, 177b, 214, 215, 216a, 220, L 91b, 149, 150, 159b, 160, 187a, 235; *klòjta*, K 100a, L 180; *kloojt(a)n*, O 67; *klòjta*, P 88; *klòwta*, L 235, 241; *klòwata*, K 240; *kloowata*, K 307; *klòðwata*, K 240; *klwoota*, K 201; *klöètta*,

P 4, 86, 125, 198; *klöèta*, K 330, O 72, P 48, 137; *klòèta*, K 226, 251, 281a, 287, 310, P 44, 81; *klòètan*, O 158; *klòèta*, I 220, 269, K 207, 237, 313, 317, 318, 335, 349, P 4, 10, 27, 33, 35a, 77, 84, 89; *klòètan*, I 266, O 275; *klòèta*, O 74; *klòèjta*, P 67, 68; *klòèjta*, P 70; *klòèwata*, K 276, 332, 348, 353, P 154a; *klòèwatn*, K 340; *klòèwata*, K 301, 312, 324, 357, P 105; *klüüta*, O 173; *klüütə*, P 126; *klüütən*, O 275; *kloutə*, P 85; de volgende opgave is enkelvoud: het type *kloot* in: L 263; **ballen**: het type *ballen* in: K 137, 241, 256, 262, 295, O 169, P 136; *ballə*, I 102a, 118, 220, 268, K 133a, 133b, 151, 174, 184, 188a, 201, 211, 226, 237, 248, 274, 277, 283, 287, 296, 301, 307, 310, 329, 330, 333b, 341a; *ballən*, K 273; *bàllə*, K 204, P 25, 33, 41, 72, 76, 84, 95, 163; *baalla*, P 16; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *bal*, K 146, 192; **ballen**: *ballə*, K 165, 179a, L 235; *ballən*, K 183, 187; *bòllə*, K 165, 353, P 85; *bòllə*, K 354, P 27, 89; *bòllən*, O 275; *bool*, K 163; *bòðalən*, O 275; *böl*, L 159b; *bèlla*, K 256; *büül*, L 159; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *bol* in: K 193a; *böl*, K 351a; **zak**: het type *zak* in: K 136a, 167, 184, 214, 215, 216a, 254; **beurs**: *buzza*, I 220; *bözza*, P 198; *béza*, K 324; **hengstballen**: *hèngstbàllən*, K 241; *hèngstbàllən*, K 241; **balzak**: het type *balzak* in: K 184; *bolzak*, L 200a; **gaders**: *gòðjərs*, K 237; **hoeje**: het type *hoeje* in: L 264; **broek**: *bröèk*, K 237.

TEELZAK

Hodensack – scrotum – scrotum

(Go 1b)

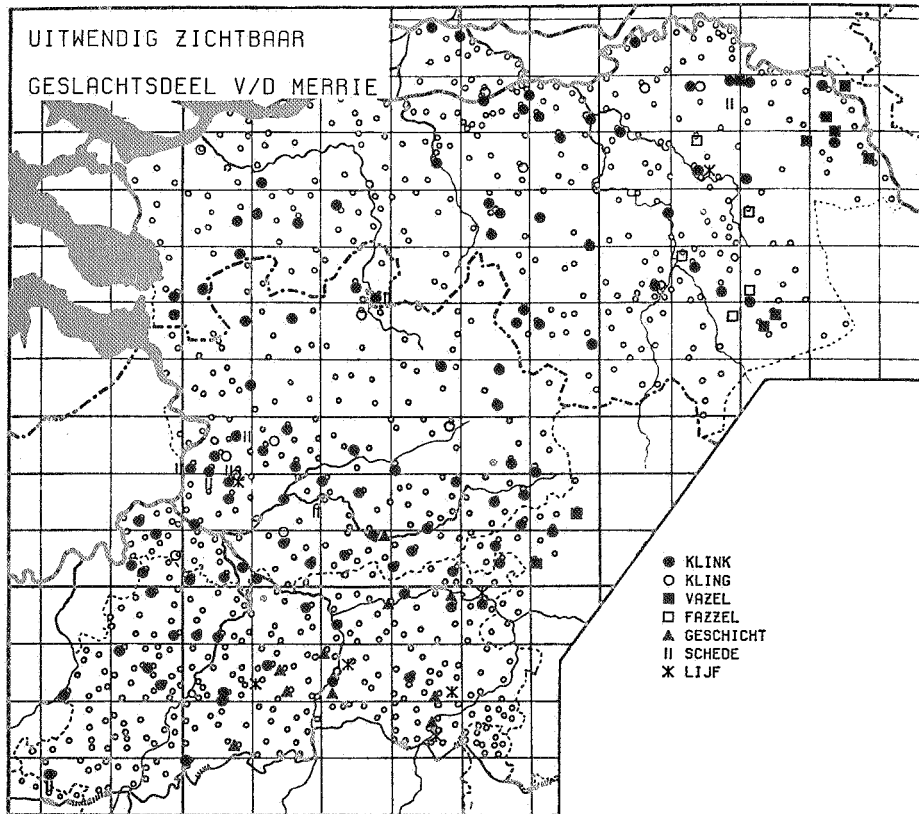
bus: *bus*, P 44, 45, 46, 47; *bös*, P 48; **kloten**: *klöèta*, P 46.

HET UITWENDIG ZICHTBAAR
GESLACHTSDEEL VAN DE
MERRIE (zie kaart)

Aeusserlich sichtbarer Geschlechtsteil der Stute – visible genital part of the mare – partie génitale externe de la jument

(N 8, 35; N 8, 39b; N 8, 40; Go 1b)

klink: het type *klink* in: I 118, 220, K 100a, 102, 133a, 136a, 137, 146, 150, 163, 167, 174, 183, 183c, 184, 186, 187, 193a, 214, 215, 216a, 220, 237, 256, 262, 287, 332, 341a, L 91b, 148, 149, 150, 153, 159, 180, 183, 187a, 227, 235, 241, 242, O 67, 169, P 16, 35a; *klink*, K 204, 307, O 275, P 125; *klingk*, K 240, 241, 245, 268, 276, 307, 310, 312, 313, 314, 315, 318, 330, 348, 349, 353, 354, P 44; *klienk*, I 102a, K 157, 175a*, 177b, 178*, 188, 188a; *klièngk*, I

266, 268, 274, K 192, 201, 226, 237, 240, 248, 249, 250, 254, 256, 274, 281, 283, 287, 291, 296, 301, 310, 324, 329, 330, 333b, 340, 341a, 351a, O 74, 158, 162, 173, P 4, 10, 27, 33, 41, 67, 68, 76, 89, 95; *kliëngk*, O 275; *kliënk*, L 200a; *kléngk*, K 277, 335, P 198; *kliëngk*, znw. vr. klink, uitwendig geslachtsdeel van merries, De Bont; **kling**: het type *kling* in: K 133b, 151, 165, 179a, 256, 332, L 145, 149, 159; *kliëng*, K 207, 248, 251, 273; *kliëng*, I 271; **vazel**: *vaazal*, L 159, 160, 184, 187a, 188, 263, 264; *vaozal*, L 150; *vòdzal*, K 316, 318; *vòzzal*, K 317; *vòwazal*, K 357; **fazel**: *faazal*, L 159b, 241; *fazele*, mijn paard heeft een gezwel aan zijn fazele (gat of kont), hs Sassen; **fazzel**: het type *fazzel* in: L 207, 233; *fázzal*, L 241; *fassal*, L 242; *fòzzala*, L 180b; **fazzer**: *fazzera*, L 235; **geschicht**: het type *geschicht* in: P 77, 35a; *gaschiëcht*, K 340, P 25, 81, 89, 105, 126, 145; *gaschiëcht*, P 84; **geschift**: *gaschift*, K 353, P 44, 45; *gaschiëft*, P 41; **schicht**: *skicht*, O 72; **schede**: *scheeda*, K 193a; *schééda*, K 245, 281; *schééjda*, K 249, 250; *skeeda*, O 275; *schee*, K 358;

schéé, K 357; *schie*, K 295; *schaj*, L 150; **lijf**: het type *lijf* in: L 180, P 99b; *lééf*, P 46, 47, 154a, 167; *lééaf*, P 48; *laaf*, P 41; *láfaf*, K 281a; *laof*, P 86; *lówaf*, P 72; **brot**: het type *brot* in: P 44; *bròt*, P 163, 171; **pruim**: het type *pruim* in: L 235; *pròdm*, K 330; *pròdm*, P 88; **preut**: het type *preut* in: L 235; *preut*, K 211; *prúút*, K 330; **flink**: *fliëngk*, P 85, 89; **speen**: *speen*, K 353; **slot**: *slòt*, P 88; **sleuf**: *slooff*, K 240; **muis**: *mòesj*, O 275; **vleermuis**: *fliërméjs*, P 86; **doos**: *dòés*, P 81; **pisgat**: *pisgat*, P 167; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **vrouwelijk**: *vraowèlak*, P 41.

VEEM, BINNENKANT VAN DE SCHEDE

Innenseite der Scheide – inside of the vagina – partie intérieure du vagin (N 8, 46)

veem: *véém*, K 188a.

1.1.1.2.

DE UIER VAN DE MERRIE

Das Euter der Stute – udder of the mare – pis de la jument

(N 8, 39a; Go 1b; DC 30, 6e; znd 49, 6e; N 8, 40)

uier: het type *uier* in: I 102a, 118, K 100a, 102, 133a, 136a, 137, 146, 157, 163, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 188a, 214, 215, 216a, 256, L 145, 145a, 147, 150, 242, P 77, 99b, 136; *øjær*, K 254, 273, 274, 276, 301, 307, 316, 318, 348, 354, 358, P 95, 171; *ujær*, K 201, 204, 237, 256, 274, 281, 291, 310, 314, 317, 335, L 241, P 27, 84, 126; *ðjær*, K 237, 240, 241, 295, 330, 332, 333b, 340, 341a, 349, 351a, P 41, 85; *ójær*, K 237; *ajær*, K 357, P 35a, 45, 154a; *ðøjær*, K 251; *ðøjær*, K 248; *èùjær*, K 207, 268, 277, 296, 301, 307, 353, L 153, P 10, 16, 105, 145, 163, 198; *euwjær*, K 273, L 91b, 159b, 160, 184; *euwjær*, K 249, 250; *òðjær*, K 248, 313, 330, L 183, O 173; *òðøjær*, K 245; *uujær*, L 263; *èùjær*, O 275, P 81; *euivr*, I 268; *èùær*, K 291; *éùr*, L 178a, 235; *éur*, P 25; *øjær*, P 125; *uiv*, K 150, 186, L 148, 180*; *èùr*, K 165, 183, 183c, 184, 220, 315, L 149, 177c, 180, 183, 200a, 207, 227, 233, 235, O 275, P 44, 46, 47, 48, 72, 76, 167; *eur*, I 220, 266, K 165, 183, 283, 314, L 145, 149, 183, O 67, 72, 74, 158, 162, 169, P 4, 103; *èùra*, O 275; *ör*, P 67, 68; *òwær*, K 312; *òðær*, K 287, P 88; *ðær*, I 269, K 353; *ðær*, K 329, P 89; *ðær*, P 89; *oor*, L 180; *uur*, K 188, 262, L 188, 263; *eer*, K 324, O 158; *ar*, P 137; *ójær*, P 27; *øjær*, P 33; de volgende opgave is meervoud: *ujær*s, K 281a; **wier**: *wiær*, K 274, P 70; **het uier**: *tojær*, K 240; *at éur*, K 187; *at èùr*, K 220; *at uur*, L 263; **uier**tje: *éerka*, L 205, 206; **paardsuier**: *péjdzèùr*, P 48; **melk-uier**: *méllakðær*, P 89; **tet**: *tét*, K 318; **mam**: het type *mam* in: K 151; **klok**: *klòk*, L 159; **spenen**: het type *spenen* in: L 159; **melkzak**: *méllakzòk*, P 86.

DE TEPEL VAN EEN PAARD

Die Zitze eines Pferdes – teat of a horse – trayon d'un cheval

(DC 30, 6e; znd 49, 6e; G 1, 6e; N 8, 40; N 8, 46)

tepel: het type *tepel* in: I 57, K 102, 123*, 133d, 140, 150, 152, 152a, 156, 163, 164, 171, 174, 177b, 179a, 186, 187, 218b, 238, 240, 244, 248, 251, 253, 262, 330, 344, L 100, 152, 183, 185, 204, 204a, 227, 229a, 236, 242, 261, 283, O 153, P 77, 99b, 136, 138; *teepal*, I 269, K 184, 230, 233, 234, 237, 248, 274, 301, 307, 310, 317, 340, 341a, 353, 357, L 182, 241, 244, 281, 281*,

O 72, 162, P 4, 25, 76, 92; *téépal*, K 221, 225, 226, 245, 281a, 311, 320, 335, O 74, 153, P 4, 16; *tippal*, I 220, K 237, 274, 310, 314, 324, 348, 349, L 99, 183, 208a, 233, 241, 263, 264, 265; *téépal*, K 177b; *téapal*, K 299; *téapl*, P 76; *téjpal*, O 178a, P 26, 27, 48, 67, 68, 84, 86, 88; *tééjpal*, I 269, K 295, O 169, 173, P 36, 85, 198; *teejpal*, O 169; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *tepels* in: I 118, K 173b, O 67, 154; *tippals*, L 235; *tééjpal*s, K 283, O 286; **speen**: het type *speen* in: I 57b, 78, 79, 102a, K 100a, 101a, 107, 125, 133a, 133b, 133c, 133d, 135, 136a, 137, 138, 138a, 139, 142, 144, 145a, 146, 150, 153, 157, 161b, 163, 164, 164a, 165, 167, 169, 171, 173a, 177, 178*, 179b*, 183, 183b, 184, 187, 188, 188a, 189, 190, 191, 197, 198, 204, 214, 215, 216a, 220, 256, L 96, 96b, 148, 149, 159, 160, 180, 180b, 184, 205, 206, 241, 242, 243, 281, 281*, O 74, 158, 244, 275, P 86; *speen*, I 268, K 201, 204, 209, 211, O 72, 157, 158; *spéén*, I 220, 266, K 225, 245, 275, 281, 281a, 324, 354, P 125, 143a; *spèèn*, K 199a, 281a; *spéén*, L 91b; *spíen*, K 210, 238, 256, L 99; *spíén*, L 153; *spééjn*, K 243, 249, 250, 251, 324, 330; *speejn*, K 165, 183a; *spíèjn*, L 200; *spèn*, K 268, O 289; *spéém*, K 332; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *spenen* in: K 174; *speena*, K 165, 174, L 183; *spééna*, K 330, P 33; *spééana*, K 251; *speejna*, K 151; *spíjna*, P 35a; *spíen*, tepel van een paard, Mischgofsky L 95; **strekkel**: het type *strekkel* in: K 218c, L 145, 147, 149, 150, 200a, 259; *streekal*, L 148, 182, 200; *strekhal*, L 244; **strikkel**: het type *strikkel* in: L 180, 180b, 183; *strikkal*, L 152, 180, 263; de volgende opgave is meervoud: *strikkals*, L 263; **strikkeltje**: *strikkalka*, L 205, 206; **deem**: het type *deem* in: K 277, L 158a, 160, 185, 186, 187, 188, P 23, 77, 131; *deem*, K 207, 211, 240, 241, 244, 254, 273, 273a, 276, 277, 291, 313, 341a, 353, P 27, 127; *déém*, K 226, 274, 276, 283, 287, 307, 312, 329, 332, 351a, P 10; *dééam*, K 279, P 108, 110; *dèém*, I 220; *deejm*, P 76; *dééjm*, P 81; *dém*, K 296, P 41; *déjm*, P 72; *díjm*, K 287, 296, 330, 349, 355; *diem*, K 276; *dum*, P 107, 146; *döm*, P 95; *döëm*, P 103, 109, 152, 161; *dam*, P 145; de volgende opgaven zijn meervoud: *deema*, K 307, 333b, L 159, 159b, 187, P 63; *dééma*, K 248, 251, 301, 330, P 10, 33, 126; *deemaen*, P 136; *démma*, P 105; *diémma*, P 89; *diemær*, K 287; **deempje**: *dimka*, L 159; **mem**: het type *mem* in: K 133, 150a, 186, 201, 218, 234, L 152, 184, 225a, 227, 241, O 159; *mém*, K 189b, 191, 318, 330, 342a, O 158, P 27;

mēm, K 312; *mēēm*, K 295; *mem*, bij merrie of zeug, melktepel, Goossenaerts; de volgende opgave is meervoud: *mémma*, K 256, P 26; **tiet**: het type *tiet* in: K 150a; *tét*, K 310, 330, O 175, 274a, 275, P 27, 30, 39, 44, 48, 81, 88, 89, 109, 110, 125, 126, 144, 154a, 167, 171; *tèt*, O 160a, 278, P 81, 148, 168; *tit*, O 290, P 99; *téét*, K 353, P 145; *tat*, P 147, 157a, 163; de volgende opgaven zijn meervoud: *tétta*, K 330, O 286, P 70, 105, 111, 163; *téttan*, K 201, O 275, P 93; **tietjes**: *tétjas*, O 250; **tittel**: het type *tittel* in: L 207; **top**: *tòp*, P 137; **doppen**: het type *doppen* in: L 96b; de volgende opgave is enkelvoud: *dòp*, K 201; **vette**: *vétta*, P 86; **zuiger**: *zìjgòl*, P 86; **kegels**: de kegels hangen aan de tepel van de merrie; zij worden zichtbaar één dag voor de geboorte van het veulen: *keegals*, K 274; **veem**: de volgende opgave is meervoud: *vééjma*, P 72; **zak**: *zàk*, I 221.

LANG RUW HAAR ROND BUIK EN UIER

Langes, struppiges Haar rund um Bauch und Euter – long rough hair around belly and udder – poils longs et rêches au ventre et au pis
(N 8, 23)

[Uit een aantal opgaven blijkt dat de respondenten niet slechts het lange ruwe haar rond buik en uier bedoelen, maar de gehele lichaamsbehandling of de beharing op een bepaalde leeftijd.]

duivelshaar: het type *duivelshaar* in: K 175a*, 188, 251, 281, 281a, 312, L 148, 159b, 227, 235, 242, O 275, P 44, 48, 88, 99b, 125; *duuvelshaar*, K 174; *düüvvelshaar*, I 269; *düüvalzaar*, K 329, 330; *duuvelshaor*, I 118, K 137, 184, 186; *düüvvelshaor*, K 287; *düüvalshäör*, K 357; *düüvvelshaor*, K 291; *düüvelshaor*, P 70; *düüvvelshoor*, L 180b; *düüvvelshöör*, K 273; *duuvalshöör*, K 165, 214, 215, 216a; *düüvvelshöör*, K 191, 207, 274, 310; *düüvvelshöör*, K 268, 310, 318, L 263; *düüvalshöör*, P 171; *düüvalsoor*, O 173; *düüvvelshöör*, K 191, P 41, 84; *düüvvelshöör*, K 248, 276; *düüvvelshöör*, K 204, P 76; *düüvalshöör*, K 314; *duuvalshöör*, K 354; *düüvvelshöör*, K 353; *düüvvelshöör*, P 163; *döevvelshöör*, K 237; *döevvelshöör*, O 162; *deuvelshaor*, K 330; *döevvelshaor*, P 10; *deuvelshoor*, P 198; *deuvalshoor*, P 105; *döevvelshöör*, P 154a; *deuvalshöör*, P 137; *deuvalshöör*, P 95; *deuvelshöör*, P 126; *döevvelshoor*, K 340; de volgende opgaven zijn meervoud: *düüvvelshöör*, K 277; *deuvalshöör*, P 72; **duiveltjashaar**: *duuveltjashaor*,

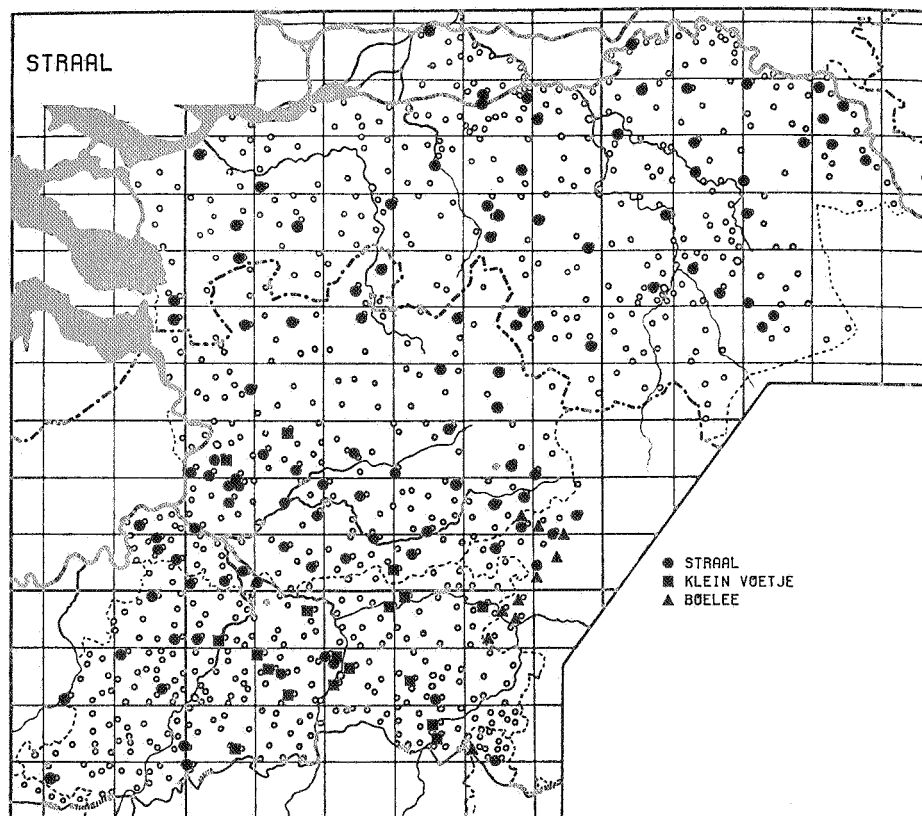
K 146, 165, 184; *düüvvelshöör*, K 167, 183; *düüvvelshöör*, K 226; *düüvvelshöör*, O 169; *düüvvelshöör*, I 220; **zomerhaar**: *zomerhaar*, K 262; **winterhaar**: het type *winterhaar* in: P 103; *wiënterhaar*, P 4; *wiënterhaar*, K 262; *wiënterhaar*, P 41; *wiënterhaar*, P 145; *wiënterhaar*, K 313; *wiënterhaar*, K 310; *wiënterhaar*, P 89; de volgende opgaven zijn meervoud: *wiënterhaar*, K 157; *wiënterhaar*, K 157; **windhaar**: *wiëndhöör*, L 241; *wiënterhaar*, K 349; **pinhaar**: *piënhöör*, K 240; **veulenhaar**: *veulendöör*, K 191; *veulendöör*, P 25; *völlahöör*, L 160; **wolhaar**: *wólhëür*, L 184; **haarbuik**: het type *haarbuik* in: O 67; **lange haren**: *langa örra*, K 201; **ruw haar**: *rówhaar*, K 188a; **ruw haar onder de buik**: *ràw haar onder den buik*, K 193a; **ruw van haar**: *ròws vòn höör*, K 301; **ruw onder zijn buik**: *raw öndär zunnän buik*, L 207; **ruw aan zijn buik**: *ròdw ön zunnän buik*, L 150; **zijn oude nest nog hebben**: het paard heeft – *zunnän aawä néést noch*, L 183.

DE ONDERKANT VAN DE HOEF

Die Unterseite des Hufes – under-side of the hoof – dessous du sabot
(N 8, 33)

zool: het type *zool* in: I 102a, 118, 271, K 100a, 133a, 133b, 136a, 137, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 188, 188a, 191, 193a, 214, 215, 216a, 220, 281, 287, 295, 307, 318, 332, L 91b, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 180b, 183, 200, 227, 233, 242, 263, 264, O 72, 162, P 4, 33, 48, 76, 85, 89, 125, 126, 136; *zool*, K 204, 207, 211, 237, 240, 268, 273, 274, 291, 301, 310, 313, 314, 324, 330, 335, 341a, 353, O 74, 158, 173, P 25, 35a, 41, 70; *zòòl*, L 187, P 10; *zòòl*, L 241; *zool*, L 159, 184; *zòòl*, K 248, 329, *zoowl*, I 268, K 165, 248, 287, 330, L 145, 177c, P 137, 154a, 198; *zòòwl*, K 251, 283, P 105; *zoowl*, O 67; *zoowl*, K 187; *zòl*, K 307; *zòwl*, I 269, P 84; *zèèl*, O 275; *zàwl*, P 27; *zauwl*, P 95; *zèèl*, K 340; **horen**: het type *horen* in: K 241, 256; *hoora*, K 349, P 25; *oora*, I 220, P 126; *öwra*, K 256; **voetje**: *vöëkkä*, K 351a, P 41; **hiel**: *héél*, K 249, 250; **hoef**: het type *hoef* in: K 146; **keen**: *kééan*, K 310; **toon**: het type *toon* in: K 183; **vorket**: *vorkét*, P 89; **hoefzool**: het type *hoefzool* in: K 184; *höëfzool*, K 201, 317; *hoefzaol*, L 188; **voetzool**: *voetzoowl*, L 149; **horenzool**: *oowrännzooal*, P 81; **voetblokje**: *voetblokska*, K 193a; **kleine voet**: *klaana vòét*, P 89; **klein voetje**: het type *klein voetje* in: P 99b; *klaa voeka*, P 35a; *klaa vöëtja*, K 353;

1.1.1.2.

klaans vòët, P 89; *klée vòèkka*, P 27; 't plat van de voet: 't plat vaan de vòët, P 16; platte gedeelte van de hoef: het type het platte gedeelte van de hoef in: L 160.

STRAAL (zie kaart)

Strahl – frog – fourchette
(N 8, 34; Go 1 b)

[Straal of straol voor de eeltachtige verhoging in de vorm van een pijlpunt midden door de platte onderkant van de hoef.]

straal: het type *straal* in: I 102a, 118, 271, K 151, 179a, 183c, 184, 214, 215, 216a, 281, 281a, 287, 332, L 148, 159, 159b, 183, 227, 241, P 4, 77, 85, 125; *straal*, K 187, 283, 353; *stráål*, I 268, 269, K 330, 335, O 74; *stráål*, K 296; *stràwl*, O 67; *straol*, K 100a, 133a, 133b, 137, 146, 157, 163, 165, 167, 174, 177b, 179a, 183, 186, 188, 188a, 220, 237, 256, 262, 291, 307, L 153, 159, 160, 180, 184, 188, 207, 235, 242, 263, 264; *strool*, K 295, 318, L 145, 149, 180b, O 173; *stròdl*, I 220, K 165, 191, 192, 204, 207, 226, 237, 240, 241, 248, 251, 256,

273, 274, 276, 301, 307, 310, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 324, 329, 330, 333b, 341a, 348, 353, 358, L 187a, 235, P 198; *stròdl*, L 149, P 47; *stròal*, K 249, 250, 277, P 84, 171; *strowal*, K 357; *strooval*, P 105; *stròdwl*, O 158; *stròdal*, K 211, 357; *strooval*, K 340; *stròl*, K 237, 268, 287, O 162; *stròl*, K 201; *stròel*, O 275; *de stròdl*, verhoging midden door de platte onderkant van een paardehoef in de vorm van een pijlpunt, Elemans 183; **boelee**: *bòèlé*, K 357, 358, P 167; *bòèlee*, K 314, 315; *bullé*, P 46; *bullej*, P 48; *bulléj*, P 47; *balee*, P 44, 45; *pólee*, K 318. **ziel**: het type *ziel* in: K 281a; **kroon**: *kròëwøn*, K 332; **rotstraal**: *rotstraol*, L 150; als het paard bij de smid kwam om beslagen te worden, zag de smid het ontstoken gedeelte; dat werd uitgesneden en behandeld, aangevuld met vlas, gedrenkt in bruine teer; **klein voetje**: het type *klein voetje* in: P 136; *klée vòèkka*, P 16; *klèè vòèkka*, P 145; *klée vòèjka*, P 154a; *kláán vòètta*, P 86; *kláán vuuka*, K 349; *kláá vòèkka*, P 25; *kláá vòè?ka*, P 10; *kláá vòètta*, P 126; *kla vòèkka*, P 95; *kla vòèka*, P 89;

kla voejka, P 76; *kláá vōējka*, P 41, 70, 81, 84; *kláá vōēʔka*, P 33; *kláá vōējka*, K 254; *klòà vōētsja*, K 248; *klòà vōētsja*, K 248; **kleine teen**: *kláánan tiēn*, P 89.

HET GEHEEL DER BENEN VAN HET PAARD

Die unteren Gliedmassen des Pferdes – underpinning – l'ensemble des jambes du cheval

(N 8, 14)

onderpaard: *ondarpert*, L 227; *óndarpèrt*, L 183; *oondarpjèt*, K 268; **onderstel**: het type *onderstel* in: K 220; *óndarstél*, K 183c; **onderwerk**: het type *onderwerk* in: K 262; *òndarwèrrək*, K 353; *ōēndarwàrrək*, K 312; *onderwerk*, bij paard, rund enz. De benen, Goossenaerts; **van onderen**: het type *van onderen* in: K 186; *van ondərə*, L 242.

Bij de lemma's, genummerd N 8 32,1 tot en met N 8 32,15 dient opgemerkt, dat bij de beantwoording waarschijnlijk verwarring is ontstaan, gezien de vele gevallen waarbij men zich kan afvragen of de vraag wel goed geïnterpreteerd is. Verder zijn enkele lemma's waarin naar hetzelfde gevraagd werd voor de achterbenen en voor de voorbenen, samengevoegd, hetgeen voorafgaand aan het desbetreffende lemma vermeld wordt:

ELLEBOOG

Ellbogen – elbow – coude

(N 8,32,1; N 8,32,2; N 8,32,3; N 8,32,4)
elleboog: het type *elleboog* in: K 136a, 137, 165, 183, 188a, L 149, 160, 200a, O 158; *ellamboog*, L 263; *éllabòðg*, I 269, P 25, 41, 89; *éllambòðg*, K 324; *éllabòwg*, K 248; **ellebek**: *éllanbééjk*, O 275; *éllangbejk*, O 275; **schouder**: het type *schouder* in: K 296; *schouwər*, K 179a; *schòdwər*, K 268; *schààvər*, P 76, 88, 89; *schòdvər*, P 85; de volgende opgaven zijn meervoud: *schòd-dars*, P 125; *schààdars*, K 335; **dij**: het type *dij* in: K 146, 214, 215, 216a, L 159; **schoft**: *schòft*, K 354, P 70; *schoeft*, K 330; *schòcht*, P 163; de volgende opgave is meervoud: *schoeftə*, K 330; **schuifel**: het type *schuifel* in: K 163; **mouw**: *mòw*, K 201; **mouwte**: *mouwka*, L 150, 241; **klink**: *klìēngk*, P 85; **knoot**: *knòót*, K 281; **ligger**: het type *ligger* in: K 256; *liēggər*, K 256, P 84; **hesp**: *hèsp*, P 72, 76; **achterkant**: het type *achterkant* in: L 207; **bovenbeen**: *boovabéēn*, L 91b; *bóvvabeen*, L 159; *boow-vabéēn*, K 251; **voorhesp**: *veurèps*, K 204;

hespebeen: *hèspabiējən*, P 95; **voorste hesp**: *vòsttèsp*, P 95; **kwabben**: *kwabba*, O 275; *kwòbba*, O 275; **liezen**: *liesən*, K 186; **spieren**: *spīərə*, K 291; **schoftbeen**: *schòftbiēn*, P 48; *schòftbiēn*, P 145; *schòftbiējən*, P 145; **draaierknook**: *drai-jərknook*, L 242; **schouderblad**: *schèèvərblòt*, K 310; **schouderbeen**: *schààvərbiēn*, P 27; **schoudergewricht**: *schèèjəvərgavricht*, K 353; **voorschouderblad**: *voorschouwərblat*, K 179a; **achterschouderblad**: het type *achterschouderblad* in: K 179a; **achterschenkel**: *achtərschénkəl*, K 240; **elleboogknobbel**: *elləboogknobbəl*, L 188; **bovengewricht**: het type *bovengewricht* in: K 174; **bovenste gewricht**: *boovastə gavriēcht*, K 330; **voorste kwartier**: *vustə kòtīər*, K 353.

BORST

Brust – breast – poitrail

(N 8, 32, 2; N 8, 32, 1; N 8, 32, 3; N 8, 32, 4)

borst: het type *borst* in: K 100a, 102, 133b, 137, 146, 151, 163, 165, 187, 211, 214, 215, 216a, L 159, 160, 241; *bòrst*, K 193a, P 48; *burst*, K 191, 248, 274; *bust*, I 220, K 191, 192, 240, 268, 281, 281a, 287, 291, 310, 314, 330, 335, 353, 354, O 74, P 16, 33, 48, 81, 88, 105, 163; *bòst*, K 310, P 95; *boorst*, L 207; *baorst*, L 200a; *beust*, K 349, O 67, P 10; *béúst*, K 295; *bist*, P 27; *bést*, K 324, 340, 340a, P 27, 89; de volgende opgave is meervoud: *bustə*, K 330; *bést*, borst (van het paard), hs Schrevens; **bil**: het type *bil* in: K 207, 291, 330, P 72, 76; *biēl*, K 207, 324, 348; *beel*, K 204; de volgende opgaven zijn meervoud: *biēllə*, K 324, 330, P 72; *bil*, bil (van het paard), hs Schrevens; **boeg**: het type *boeg* in: K 151, 165, 183, L 149, 183, 263; *boech*, K 313, 324; *bōēch*, K 241; **bout**: het type *bout* in: K 262; *báwt*, K 237; *bàwt*, K 237; *bòwt*, K 211; *bèèt*, K 310; de volgende opgaven zijn meervoud: *bautə*, L 242; *bòwtə*, K 295; *bááta*, K 349; *bèúta*, K 312; *bòðatə*, K 313; *bèjtan*, K 241; *bèjtan*, K 241; *bout*, de bouten van een trekdier zijn de voorste billen waar de trekhaak van het gareel meest op draagt, als het dier trekt, Cornelissen Vervliet A.; **kussen**: *kuussə*, I 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *kussəs*, K 188a, L 235; *kuussəs*, K 254, 301; **brade**: *bròwáá*, K 301; *bròdòwà*, K 301; **bal**: het type *bal* in: P 88; **tes**: *tès*, P 145; de volgende opgave is meervoud: *tèssə*, P 44; **knot**: *ʔnòt*, O 162; **schoft**: *schòft*, P 70; *schocht*, P 126; *skoft*, K 357; de volgende opgave is meervoud: *schòftə*, P 85; **slaven**: *slààvə*, L 150;

1.1.1.2.

forsballen: *førsballen*, K 273; **forsbol:** het type *førsbol* in: K 256; *førsbol*, K 310; *førsbøl*, K 256; **voorbil:** het type *voorbil* in: K 296; de volgende opgave is meervoud: *vuddarbiëlla*, O 162; **voorst bil:** *vöstabeel*, P 16; **voorbort:** *veubust*, P 25; *veubèust*, O 173; **voorbout:** *vörbout*, K 133b; **borstbeen:** *borstbëen*, K 184; *bðrsbëen*, L 91b; **borstkussen:** *börstkuussa*, I 269; **boegbeen:** het type *boegbeen* in: L 149; *boechbiën*, L 187a; **boegpunt:** *böëchpunt*, L 188; **boegknobbel:** *boechknobbal*, L 235; **voorst onderbil:** *vustə on-dərbil*, K 353; **voorst bovenbil:** *vustə boovəbil*, K 353; **stuk van de bil:** *stiëk fön da biël*, P 72; **deel van de borst:** *dïël van da burst*, K 251.

BOVENBEEN

Vorarm – upper leg – cuisse
(N 8, 32, 3; N 8, 32, 1; N 8, 32, 2; N 8, 32, 4; N 8, 32, 6)
bovenbeen: het type *bovenbeen* in: K 165, 167, 183, 186, 240; *bððvanbeen*, L 188; *bððvabeen*, L 159; *boovabeen*, I 102a, L 149; *boovənbëen*, K 157; *boovəbëen*, L 200a; *boovəbëen*, L 91b; *boovabeen*, L 263; *bððvanbëen*, L 160; *boovənbëejn*, K 133b; *boovənbëjən*, K 240; *boovəbëjən*, K 240; *boovəbëjjən*, L 183; *boovəbëjn*, L 241; *boovəbëjn*, L 238, 242; *boovənbïën*, L 150; *boovəbïën*, K 211; *boovəbïën*, K 192, 349; *boovəbïëjən*, P 41; *boovəbïëjən*, K 314; *bððvəbïëjən*, K 354; *bððvənbïëjən*, K 354; *boovəbïëjən*, I 268; *boovənbïën*, I 266; *boovənbjèn*, K 188a; *bððvəbïën*, K 287; *boovənbïën*, O 72; *bójvəbïën*, K 254; *boovəbïën*, K 330; de volgende opgave is meervoud: *bððvəbïënə*, P 10; **bovenarm:** het type *bovenarm* in: K 151; *boovənərm*, K 163, 183; *boovənərrəm*, K 324; *boovənərrəm*, K 184; *boovənèèrrəm*, L 183; *boovən-éèrm*, K 133a; *boovəvanaarma*, K 177b; *boovəvənaerm*, K 124a; *boovəvəneerm*, O 173; *bðjvənéèrm*, K 287; *boovəvənéèrrəm*, K 183c; **bovenpijp:** het type *bovenpijp* in: K 188; *boovəpijəp*, K 179a; *boovəpijəp*, K 174; *boovəpèèp*, K 220; **bovenpoot:** *boovəpðèwət*, K 357; *boovəpðèwət*, P 163; **bovenschenkel:** *boovənschénkəl*, K 240; **spronggewricht:** het type *spronggewricht* in: L 148; *sproenggəvriëcht*, I 271, K 287; **voorschinkel:** *veurschénkəl*, K 281a; **voordijbeen:** het type *voordijbeen* in: K 100a; **opperarm:** het type *opperarm* in: K 136a; **onderarm:** het type *onderarm* in: O 159; *òndərrəm*, O 275; *òndərrəm*, K 137, 165; *òndərrərrəm*, P 25; *òndərròm*, O 275; *òngdərààrrəm*, K 248; **armbeen:** *èrrəmbïën*,

P 145; *èrmbiëjən*, P 145; **pijpbeen:** *pòðp-bïën*, K 287; *pòapbïën*, I 271; **dijbeen:** het type *dijbeen* in: K 214, 215, 216a, L 159; **voorstuk:** *vöwstuuk*, P 125; **kraakbeen:** het type *kraakbeen* in: K 214, 215, 216a; **opperarmbeen:** *oppərrəmbeən*, K 187; **arm:** het type *arm* in: O 158; *èrm*, K 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *aarma*, K 177b; *èrrəm*, P 41; **schrenkel:** *schréngkəl*, K 274; *schriënkəl*, I 220, O 74; *schréngjal*, K 340; **schenkel:** *schéngkəl*, K 268; *schééngkəl*, K 274; *schïënkəl*, K 146, P 84; **been:** *bïëjən*, K 310; *bàjən*, K 348; *bi:ən*, „been”; de schenkel (van het paard) hs Schrevens; *beən*, bij mens en paard: achterste been = achterbeen; voorste been = voorbeen; benen lijken stijlen = van paard dat dikke kloelke benen heeft, Goossenaerts; **kanonnen:** *kanòns*, P 89; **pijp:** *pèèp*, K 301; *pááp*, K 295; *pòjəp*, I 269; **spieren:** het type *spieren* in: P 77; **jarret:** *zjàré*, P 85; **boelee:** *boelée*, K 313; *boelëj*, K 241; **linker middenbeen:** *lìngkər middəbïën*, K 251; **bovenste been:** *boovəstə bïën*, P 137.

WRAT

Kastanie – chestnut – châtaigne
(N 8, 32; N 8, 32, 2; N 8, 32, 3; N 8, 32, 4; N 8, 32, 5; N 8, 32, 7; N 8, 32, 13; N 8, 32, 14; N 8, 32, 15; N 8, 32, 16)
[Dit lemma bestaat hoofdzakelijk uit het materiaal van de bijeengevoegde lemma's N 8, 32, 4 en N 8, 32, 13, omdat veel opgaven hetzelfde waren. Er zijn opgaven waarbij men zich kan afvragen of de vraag wel goed geïnterpreteerd is.]
wrat: het type *wrat* in: P 76; *vrat*, K 133b, 137, 248, 254, 274, 281, 281a, 314, L 188, P 27, 88; *vrdát*, K 301, P 95; *vrot*, K 192, 201, 204, 211, 301, 312, 353, O 173, P 33, 48, 126, 145; *vraot*, P 95; *wét*, I 268, K 287, 340, O 275, P 72, 76; *wèt*, K 341a, P 81; de volgende opgaven zijn meervoud: *wratte*, K 100a, 214, 215, 216a; *vratte*, K 100a, 124a, 151, 157, 177b, 183c, 191, 214, 215, 216a, 220, L 149, 159, 184, 187a, P 154a; *vrdátte*, I 269, K 240, P 33, 44, 72, 86, 105; *wétte*, P 10; *wejtən*, O 67; *wéétte*, K 341a; *wrat*, zwilwrat, Goossenaerts; **schilfer:** *skilləvər*, L 183; *skiefor*, L 183; de volgende opgave is meervoud: *skiëlləvərs*, L 183; **galle:** het type *galle* in: L 150; **hoorn:** *ððwrə*, K 256; **jarret:** *zjòréé*, K 330, 335; *zjòré*, P 85; **kiet:** *kiët*, P 163; **pees:** *pées*, I 220; **rap:** *ròp*, K 349; **scherf:** *scharrəf*, K 188a; **schrobbe:** het type *schrobbe* in: K 177b; **spaan:** *spòðn*, K 268, 274; **spenen:** *spéénjənə*, L 235;

spat: het type *spat* in: I 102a, L 241; *spòt*, K 348; **varice**: het type *varris* in: K 274; *vòriès*, P 85; **vijzels**: het type *vijzels* in: K 179a; **weer**: *wèèr*, K 240; *wièr*, O 173; **sporen**: *spoorə*, L 91b, O 67, P 171; *spòdra*, I 269, P 171; *spóówr*, P 163; *spòjra*, K 295; *spòèran*, K 273; **merk**: *mér-rak*, K 295, P 85; **knobbels**: *knòèbals*, P 72; **gezwel**: *gəzwél*, P 137; **klauwen**: *klavvan*, P 84; **sponsje**: *spunskə*, P 163; **boef**: het type *boef* in: K 191; **nagel**: *nòdgal*, K 268, 274; **vouwlijn**: *vaawléjən*, K 240; **zwil-wrat**: het type *zwilwrat* in: K 163, 179a, 183, L 148, 241, 263; *zwilwròt*, K 277; *zwièlwròt*, K 310, P 25; *zwièlwét*, K 324; *zwilfrat*, K 183, L 200a; *zwièlfrààt*, L 200a; *zwillərat*, K 163; *zwellərat*, K 192; de volgende opgaven zijn meervoud: *zwillvratə*, K 124a, 151, 184, 186, 188, 332, L 145, 148, 150, 160, 235, 242, 263; *zwièl-vratə*, K 207, 332, P 198; *zwillvratə*, K 187; *zwillvrotə*, P 105; *zwelləkvratə*, K 240; *zwelləvrotə*, K 237, P 105; de *zwill-vratte*, knobbels boven aan de binnenkant van paardepoten, Elemans 182; **zwillerat**: *zwillərat*, K 163; **achterknie**: *achtərknéj*, K 191; **spronggewricht**: het type *sprong-gewricht* in: K 146, L 145; **binnenbeen**: *binnənbjéjən*, K 354; *binnənbjéjən*, K 354; **binnenknie**: *binnəknjéj*, K 354; *biènnəknéj*, P 41; **achterbeen**: *aachtərbièn*, K 313; *aʔərbiéjən*, K 241; *aʔərbièn*, K 241; *òchtər-bièn*, K 330; **middenbenen**: *mièddəbièna*, K 251; **rechtermiddenbeen**: *réchtərmjèd-dəbièn*, K 251; **linkerachterpoot**: *lièngkər-aachtərpoèt*, K 291; **kogelbeen**: *koogəlbjèn*, P 81; **voorstə wratten**: *voorstə wròttə*, K 307; **kleine arm**: *klàànan òdəm*, P 89; **de kleine hoorn**: *da klàànan oorə*, P 89; **binnenkant van de bovenpoot**: *biènnəkant vannə boovəpòèwət*, K 357; **achterspieren van de voorpoten**: het type *achterspieren van de voorpoten* in: P 77.

VOORKNIE

Vorderknie – foreknee – genou antérieur (N 8, 32, 5; N 8, 32, 1; N 8, 32, 2; N 8, 32, 3; N 8, 32, 4; Go 1b)
voorknie: *veurknjéj*, K 183; *veurknjéj*, L 200a; *veurknéj*, K 248; *veurknéj*, K 358; *vèùwknjéj*, P 105; *veurknjéj*, K 237; *vòrknie*, K 133b; *vòrkneej*, L 160; *voerknie*, K 136a, 307, L 149; *veurknjéj*, K 349, P 25; *vuknjéj*, P 33; *vèjknjéj*, P 33; de volgende opgaven zijn meervoud: *vèrntnèj*, O 158; *veurknéj*, O 173; **kniegewricht**: *kniègəvriècht*, K 124a, L 235; *knièjgəvriècht*, K 184; *knéègəvriècht*, K 330; **waterknie**: *wààtər-kniè*, I 268; **knie-schijf**: het type *knie-schijf*

in: K 214, 215, 216a, P 77; *knéj-schéèf*, P 145; *knjéj-schéèf*, P 145; de volgende opgave is meervoud: *kneeschàava*, P 126; **kniebal**: het type *kniebal* in: P 77; **knie-been**: *kneebjèn*, L 187a; **handwortel**: *haantwòrtal*, K 165; **spronggewerf**: het type *spronggewerf* in: K 207; **sprong-gewricht**: *spronggəvriècht*, L 148; *spròng-gəvriècht*, K 237, P 33; *spròènggəvriècht*, K 201; **knie**: het type *knie* in: K 100a, 102, 133a, 137, 1:6, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 177b, 179a, 183, 183c, 186, 187, 240, 262, 296, L 91b, 148, 149, O 67, P 77; *kniè*, I 220, 266, 267, 271, K 241, 268, 274, 281, 281a, 287, 310, 312, 314, 315, 348, 353, 354, P 44, 48; *knjéj*, K 251, 256, 273, 274, 287, 291, 295, 301, 324, 340, 341a, P 16, 84, 85; *knjéj*, K 148; *knjéj*, I 102a, K 188a, 220, L 149, 207, 241, 242; *knjéj*, P 47, 88; *kni-j*, K 191, 192, 211, 240, L 150, 159, 183, 188, P 41; *knjéj*, K 204, 330, L 160; *knee*, P 70; *knéj*, K 330, 335, P 10, 46, 76, 89, 95, 137, 163; *knjéj*, K 316, 318, P 44, 167; *knjéj*, L 159; *knaj*, K 357, P 45; de volgende opgaven zijn meervoud: *knjèn*, K 256; *knjèn*, O 72, 74; *knjèn*, O 275; *knjéj*, P 72; *knjéj*, P 125; *knjéj*, O 162; **spat**: het type *spat* in: I 102a, P 27; *spòt*, K 188; *spòt*, K 348; de volgende opgave is meervoud: *spòttə*, K 353.

PIJPBEEN

Röhrenknochen – cannon – canon
 (N 8, 32, 6; N 8, 32, 14; N 8, 32, 1; N 8, 32, 3; N 8, 32, 4; N 8, 32, 7; N 8, 32, 13; N 8, 32, 16; N 8, 14; Go 1b)
 [Dit lemma bestaat hoofdzakelijk uit het materiaal van de bijeengevoegde lemma's N 8, 32, 6 en N 8, 32, 14, omdat veel opgaven hetzelfde waren. Er zijn opgaven waarbij men zich kan afvragen of de vraag wel goed geïnterpreteerd is.]

pijpbeen: het type *pijpbeen* in: K 124a, 137, 151, 186, 214, 215, 216a, 332, 342, L 227, 241, P 77; *pijpbjéj*, K 133b; *pijpbjéj*, K 133b; *pijpbjéj*, L 150; *pèpbeen*, K 137; *pèpbièn*, K 192; *pèjpbjéj*, L 235; *pèjpbjéj*, L 235; *pèjpbjéj*, K 211; *pèjpbjéj*, K 211; *piepbjéj*, L 187a; *piepbjéj*, L 187a; *pièpbeen*, L 159; *pèèpbeen*, L 149; *pèèpbièn*, K 313; *pèèbièn*, K 191; *pààpbjéj*, K 310; *pààpbjéj*, P 126; *pààpbjéj*, P 126; *pààpbjéj*, P 126; *pààpbjéj*, O 173; *paapbièn*, K 310; *paapbièn*, K 241; *paapbièn*, I 271; *pòòpbjéj*, K 287; *pòòbièn*, P 27, 89; *pòòpbjéj*, P 89; **scheenbeen**: *scheenbiéjən*, K 241; *scheènbjéjən*, K 241, 353, P 105; *scheènbjéjən*, P 48; *scheenbièn*,

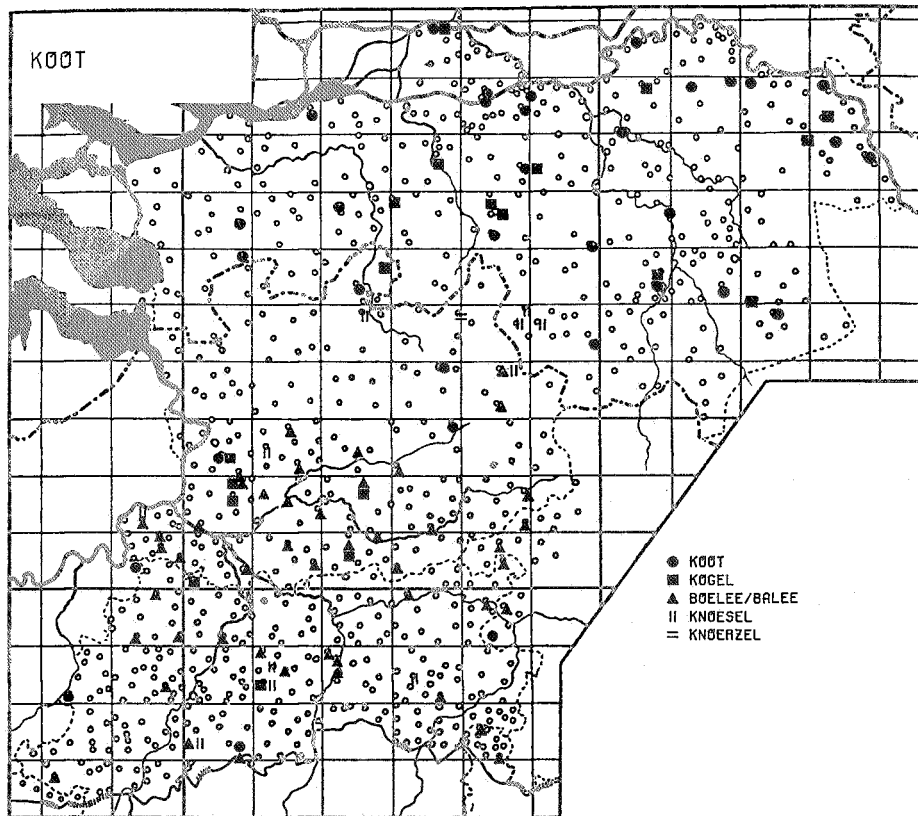
1.1.1.2.

K 313; *schēenbiēn*, K 330; *schéjnbiēn*, K 330; *schénbiējan*, P 105; de volgende opgave is meervoud: *schééjnbiēna*, K 330; **standbeen**: *stantbiējan*, K 274; **spijbeen**: *spééjbiēn*, K 201; **middenbeen**: *miēddabiēn*, K 251; de volgende opgave is meervoud: *miēddabiēna*, K 251; **schuifelbeentje**: het type *schuifelbeentje* in: L 148; *schuifalbejn̄ta(n)*, (znw. v.) schuifelbeentje; benige uitwas aan het voorbeen van een paard, De Bont; **voorbeen**: *vurbien*, K 192; **onderbeen**: het type *onderbeen* in: K 167, P 77; *ondarbēēn*, K 157; *ōndarbiējan*, K 310, 353, 354; *ōndarbiēn*, K 287; *ōndarbiēn*, K 310, 349; *oēndarbiējan*, K 314; *oondarbeen*, I 102a; *ōēndarbiējan*, K 240; *onnarbiēn*, P 10; *ōndabiēn*, K 335; **onderdijbeen**: het type *onderdijbeen* in: K 179a; **achterbeen**: *achtarbiēn*, K 349; *ōchtarbiēn*, K 192, 341a; **achterschenkel**: het type *achterschenkel* in: K 240; **achteronderbeen**: *achtarōēndarbiējan*, K 314; *ōchtarōndarbiējan*, K 353, 354; **achterpoot**: *ōchtarpōēwat*, K 340; **achterpijp**: het type *achterpijp* in: K 183; *achtarpááp*, K 281a; *aachtarpēp*, K 191; **onderpijp**: het type *onderpijp* in: K 174, 179a, 187; **onderknie**: *ōndarknēē*, P 85; *ōndarknee*, K 330; **onderarm**: *ōndarléerm*, K 287; **onderstel**: het type *onderstel* in: K 220; *ōndarstél*, K 183c; **onderwerk**: het type *onderwerk* in: K 262; *ōndarwérrak*, K 353; *ōēndarwárrak*, K 312; *onderwerk*, bij paard, rund enz. De benen, Goossenaerts; **voorarm**: *veurérvam*, P 41; **beenpijp**: het type *beenpijp* in: K 124a, L 148; *biēnpēēp*, K 165; *biējanpēēp*, P 154a; *biēnpááp*, O 275; *biēnpēp*, K 191; *bimpēēp*, K 165; de volgende opgave is meervoud: *bimpēēpə*, K 165; *beenpijp*, het pijpbeen tussen „teen” en „knie”, Goossenaerts; **pijpstuk**: het type *pijpstuk* in: K 179a; **trekspier**: het type *trekspier* in: L 159; **voorpoot**: *vurpōet*, K 237; **voorstepoten**: *véléjstapōēta*, voorpoten van een paard, hs. Schrevens; **onderarmbeen**: *ondarermbeen*, K 187; **van onderen**: het type *van onderen* in: K 186; *van ondara*, L 242; **achterste pijpbeen**: *aeftans pijpbejan*, L 242; *ōchasta pōāpbien*, O 162; **pijp**: het type *pijp* in: K 100a, 124a, 133a, 136a, 151, 177b, 183, 186, 188, 214, 215, 216a, L 91b, 145, 148, 150, 200a, 227, 235, 241, P 198; *pēēp*, K 163; *peep*, K 165, L 183; *pēēp*, K 183c, 184, 220, 281a, 301, L 149, P 154a; *péēp*, K 183c, 184, L 149, 160; *pēēap*, K 281; *péējp*, L 183; *pēp*, K 192, 207; *péjp*, K 163, P 86; *pīēp*, L 159, 160, 184, 188; *pīējp*, L 263; *pááp*, K 310, O 173, P 25; *pááp*, P 25; *páāap*, K 281; *pāp*, K 237; *poap*,

I 271; *pōōp*, I 268, K 287; *pōōp*, K 287; *pōāp*, I 269, K 248; *pōjp*, I 269; de volgende opgaven zijn meervoud: *pijpə*, K 146; *pēēpə*, K 220; *péēpə*, L 149; *pīējpə*, L 263; *de péjp*, voorbeen tussen knie en koot van een paard, Elemans; **pijpies**: *pijpkas*, O 67; **jarret**: *zjōré*, P 85; *zjōréē*, K 330, 335; *jar*, K 268, 274; **been**: *biēn*, K 330; *biējan*, K 348, P 41; *bien*, I 266, K 330, O 275, P 88; *biēn*, P 88; de volgende opgave is meervoud: *biēna*, K 237; **scheen**: het type *scheen* in: K 240, P 72, 76, 77, 95; *schéēn*, K 188a, 324, 340, 341a, P 85, 137; *schejn*, P 48, 167; *schéjn*, P 89; *sjaajjn*, P 95; de volgende opgaven zijn meervoud: *scheena*, P 76; *schéēna*, P 72; *schéjna*, P 125; *sjaajna*, P 95; **poot**: *pōot*, P 48; *pōēt*, P 47; *pōēt*, P 46; *pōet*, K 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 45, 167; *pōēt*, K 291; *pōēwat*, K 348, P 41; de volgende opgaven zijn meervoud: *pōēwata*, K 354; *pōēta*, K 291; *pu.t.*, „poot”; pijp (van een paard), hs. Schrevens; *pootje*, de pootjes: de twee „knorsten” die in een paardenpoot, bijv. een veulenpoot zitten, Goossenaerts; **kanon**: het type *kanon* in: O 74; *kanon*, K 268, 274; *kaanon*, P 145; *kōnōn*, O 72, P 84, 145, 171; de volgende opgave is meervoud: *kōnōns*, K 295; **koof**: *kowf*, I 269; **pees**: het type *pees* in: I 220; **brade**: *brōōj*, P 70; *broowa*, P 163; **boelee**: *boelēj*, K 204; *blēēj*, P 6; **vessem**: *véssam*, K 357; **sporen**: *spoora*, K 153; *spōēran*, K 273; *spoowra*, P 154a.

KOOT (zie kaart)

Köte – pastern – páturon
(N 8, 32; N 8, 32, 7; N 8, 32, 1; N 8, 32, 3; N 8, 32, 4; N 8, 32, 5; N 8, 32, 8; N 8, 32, 15; Go 1b)
koot: het type *koot* in: K 100a, 136a, 137, 174, 178*, 184, 186, 187, 188, L 149, 159, 188, 241, 263; *koot*, I 266, K 192, 237, 273, O 158; *kóót*, L 148; *kōót*, P 126; *kōót*, K 133a, 220, 248, L 91b, 227; *koowt*, K 124a, 165; *koajt*, K 133b; *kōōwt*, L 200a; *kōet*, P 47; *kōēt*, L 150, 153, 187a; de volgende opgave is meervoud: *kootə*, L 159; **kogel**: het type *kogel* in: K 100a, 163, 165, 179a, 183, L 145, 160, 184, 227, 242; *kogal*, K 324, 341a; *koogal*, K 191, 281, 301, L 183, O 162; *kōōgal*, K 301; *koowgal*, K 183c; *koogal*, K 248; *kōjgal*, K 283; de volgende opgave is meervoud: *kōōka*, P 72; **boelee**: *boelee*, O 67; *boelēē*, I 268, K 274, 281a, 313, 314, 353, P 44; *boelē*, P 171; *bōēlē*, K 354; *bōēlēē*, K 274, 310; *boelēj*, K 241, 251, O 275, P 84, 88; *boelēēj*, K 330, P 41, 85; *bōēlēēj*, K 287;

boelië, I 271; *boelië*, P 85; *bōēla*, O 72; *boulee*, P 77; *bolee*, P 77; *boléé*, P 126; *bōlee*, I 269; *bōléé*, K 268, 301, 310, 340; *bōlej*, K 283, 287, 295, P 10, 88, 125; *bōlé*, K 287, 353; *bōleej*, O 74; *bōlééj*, O 173, P 70, 85; *bollee*, I 220; *bōlléé*, K 340; *bōdwlé*, P 163; *hallee*: *balléé*, K 262; *balee*, K 332; *baléé*, K 240, 301; *baléj*, K 291; *balee*, K 341a, 349, P 33; *bulééj*, K 333b; *blééj*, K 287; *bléj*, K 254; de volgende opgave is meervoud: *balééjs*, P 105; *malee*: *maléé*, K 296; **knoezel**: *knoesal*, I 220, K 207, 214, 215, 216a, 256; *knōesal*, K 256; *knoosal*, P 72, 76, 125; *knūūwsal*, P 95; *knūwsal*, K 240; de volgende opgaven zijn meervoud: *knōēssals*, K 335; *knōwsals*, K 330; **knoerzel**: het type *knoerzel* in: K 211; **klos**: het type *klos* in: K 165, L 149; **gewricht**: *gavricht*, L 235; *gavrécht*, K 204; **enkel**: het type *enkel* in: L 207; *iēngkal*, P 95, 145; **noot**: het type *noot* in: O 67; **voet**: *vōét*, K 192, 237; **wratten**: *vratta*, K 151; de volgende opgave is enkelvoud: *vrōt*, O 162; **kootbeen**: *kōdōbien*, K 287; **kootbeentje**: *kootbiēntjē*, L 149; **voorkoot**: *vurkoot*, K 188a;

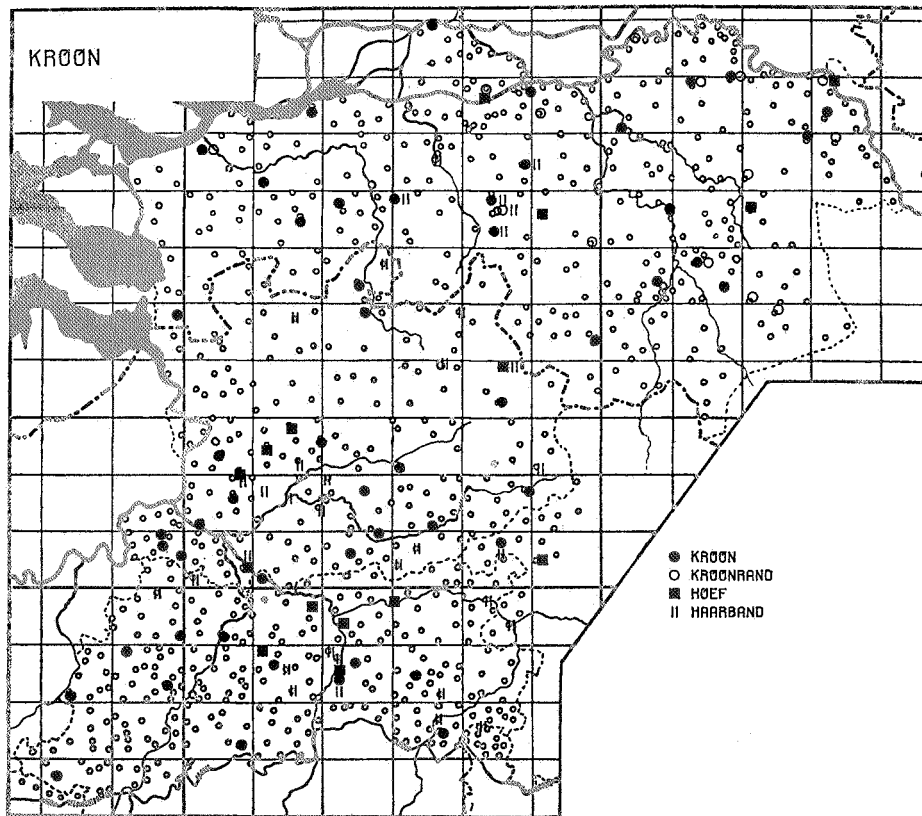
voorboelee: *vurbōēléé*, K 237; **kogelvang**: het type *kogelvang* in: K 179a; **onderknoezel**: *ōndarknōēzal*, K 354; *ōēndarknōēsal*, K 314; **spronggewricht**: *sprōnggavricht*, K 188a, L 235; *sprōnggavricht*, K 307; *sproenggavriēcht*, K 201; **haarband**: *haorbaant*, K 183; *harbāant*, K 276; *hōrbāant*, K 211; *hēerbāant*, K 313; **kleine hoef**: *klēnnanhōēf*, K 353; **klein voetje**: *klēés vūūttakē*, K 357; *klēévūūkkē*, P 45, 46, 48; *klaavūūkkē*, P 44; **wrat op de boelee**: *wēt oep dān boelé*, K 330; **vierkante boelee**: *vérkōnt bōléj*, P 89; **achterkant van de boelee**: *achtarkant van dā bōlééj*, P 41; *ōchtarkōnt vōn dā bōléj*, P 89.

KROON (zie kaart)

Krone – coronet – couronne
(N 8, 32, 8; N 8, 32, 7; Go 1b; znd 27, 6; N 8, 32)

kroon: het type *kroon* in: I 118, K 100a, 124a, 137, 151, 165, 179a, 183c, 220, L 148, 149, 160, 227, 241; *krōōn*, K 157, 177b, 178*, 184, L 184, 200a; *krown*, K 287; *kroen*, L 235; *krōen*, I 269, 271,

1.1.1.2.

K 192, 207, 248, 258, 283, 310, 335, 341a, P 86, 89; *krōén*, K 248, L 150, O 158, 162, P 76; *kroewa*, K 313; *kroewan*, K 241, 274, 340, 353, P 95, 154a; *krōēwan*, I 268, K 274, 301; *krēūn*, O 74; *krūun*, O 173; *krūun*, P 10, 126; de volgende opgave is meervoud: *krūuns*, O 275; *de kroe:n*, de rand tussen de onbehaarde hoof en het behaarde been van een paard, Elemans; *vers*: *vērs*, K 277; *vas*, P 46; *vōs*, P 171; de volgende opgaven zijn meervoud: *vēerza*, L 227; *vēerza*, K 165, L 148; *verza*, L 150, 263; *vērza*, L 235; **klauw**: *klōw*, K 237; *klāā*, K 287; **hoef**: het type *hoef* in: K 133a, 186, 256; *hoef*, P 27; *hōēf*, K 256, L 159, P 25; *huf*, P 88; *hēuf*, K 240 *howf*, K 357; *oef*, K 254; *ōēf*, K 251; *ōōf*, P 70; de volgende opgaven zijn meervoud: *hoeva*, L 207; *oova*, K 330; **voet**: het type *voet* in: L 145, K 186; *vōēt*, I 266, K 281, 314, 354, P 44; *voot*, P 137; **hoorn**: *hoora*, K 277, P 33; *hoowra*, K 333b; **wreef**: *wrēēf*, K 312; **straal**: *strōl*, K 237; **kroonrand**: het type *kroonwand* in: K 151, 183, 187, L 159, 263; *kroonrant*, L 91b, 149; *kroonraant*, K 146; *krōonraant*,

K 146; *krooinraant*, K 133b; *krownrant*, L 235; *krōnrvōnt*, L 242; *krōēnrvant*, L 150; *krōwanraant*, L 183; *krōēnraant*, L 187a; **kroonwand**: *kroonwant*, L 188; **kroonband**: *kroewanbant*, K 324; *krōenbāānt*, K 191; **hoefkroon**: het type *hoefkroon* in: K 165; *hoefkrōōn*, K 184; **hoefkrans**: *hoefkraans*, K 188a; **hoefrand**: *hoefraant*, K 167; **hoefband**: *hōfbāānt*, K 201; **haarband**: het type *haarband* in: K 262, P 77; *haarbant*, K 179a; *haerbaant*, K 163; *harbant*, K 240; *haorbaant*, K 183; *hōrbaant*, K 165, 183c, 184; *hōrbāānt*, K 211, 277; *haorbant*, K 237; *hōrbōnt*, K 353; *hōrrabant*, K 296; *hōdrbōnt*, K 295; *hoorēmbāānt*, K 191; *hoorēnbant*, O 67; *haurbant*, O 67; *hōērbōnt*, P 48; *hōwērbōnt*, P 163; *hoowērbōnt*, P 105; *hēērbōnt*, K 348; *haozēbōnt*, K 349; *aarbant*, K 281a, 283; *aorbant*, K 291; *ōrbant*, K 324; *ōrbōnt*, K 330; *ōrbōnt*, P 84; *ōwrbōnt*, P 41; *owērbōnt*, P 145; *oorbōnt*, P 85; *oorbaont*, K 204; *oowrbant*, P 81; *ōērbant*, P 89; **bovenhoef**: *bovenoef*, K 174; **nagelrand**: *nagelrant*, P 154a; **klein voetje**: *klein voetje*, bij paarden; hoofdbeen + straalbeen +

straalkussen; samen zijn die dan omgeven door de hoeflederhuid, die de hoef voedt, en alles samen ligt omsloten door het hoornkapsel, Goossenaerts; **het leven:** *het leven*, het in een paardenpoot onder de hoorn liggend, voedend weefsel, dat bij insnijding pijn en ook bloeden veroorzaakt, waarnaast de bovenliggende hoorn dood of afgestorven weefsel is.

BIL

Schenkel – rump – fesse

(N 8, 32, 9; N 8, 32, 1; N 8, 32, 10; N 8, 32, 12; N 8, 14; Go 1b)

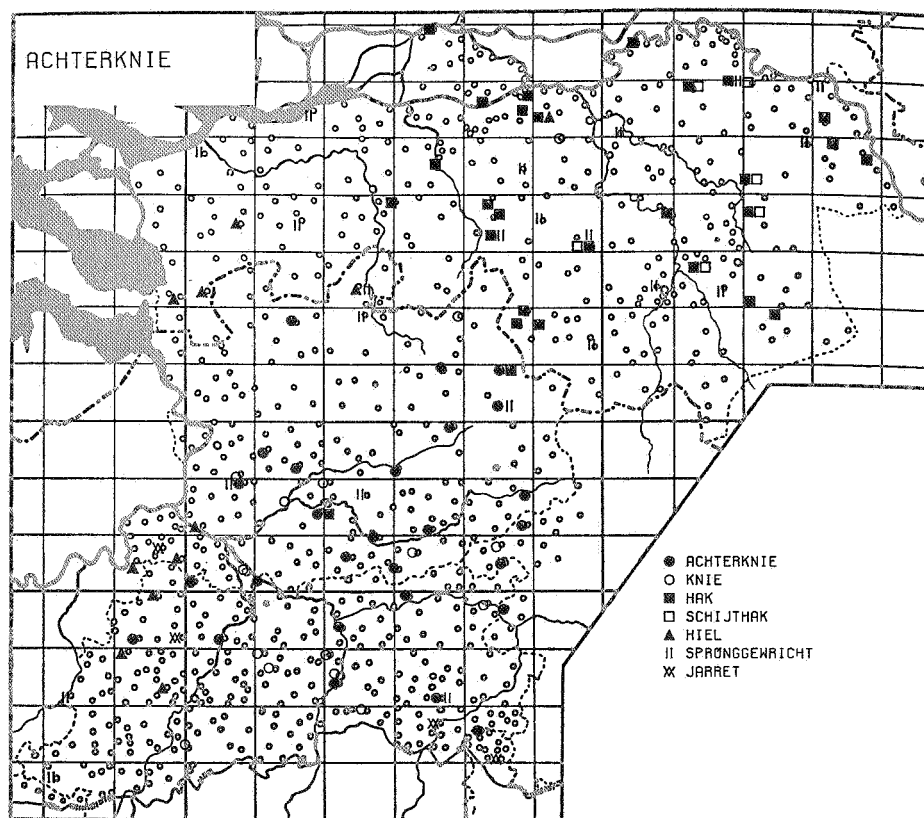
bil: het type *bil* in: I 266, 268, 269, K 100a, 102, 146, 151, 163, 165, 174, 179a, 183, 183c, 187, 240, 251, 274, 287, 310, 324, 330, L 91b, 153, 159, 160, 183, 188, 235, O 173, P 27, 33, 41, 70, 81, 84, 85, 88, 89, 95, 145; *bil*, K 211, 240, 268, 276, 307, 310, 314, 316, 318, 353, 357, P 16, 44, 45, 46, 47, 48, 163, 167; *biël*, K 324, P 10, 41; *biel*, K 248; *bīel*, K 281, 281a; *bél*, K 315; de volgende opgaven zijn meervoud: *billa*, K 177b, O 72, 275; *bélla*, K 201; *biëlla*, K 324, O 74, 275, P 125, 126; *bil*, bil van het paard, hs Schrevens; **heup:** het type *heup* in: K 301, L 149; *òjp*, P 137; **boks:** *bóks*, L 153; **broek:** het type *broek* in: K 137, 157, 165, 183, L 200a, 235; *broek*, K 295, 310, P 41, 105; **ham:** het type *ham* in: I 102a; **hesp:** het type *hesp* in: K 314; *hésp*, K 354; **dij:** het type *dij* in: K 137, L 150; *déj*, K 191; *dààa*, O 158; **kont:** *kónt*, K 192, 237, L 153, P 44; **draaier:** *draajar*, L 242; **knopen:** *knòepa*, L 187a; **schoft:** *schoft*, K 248; **gewerf:** het type *gewerf* in: L 159; **kaak:** *kòk*, K 291; **kaken van zijn gat:** het type *kaken van zijn gat* in: K 256; **achterbil:** het type *achterbil* in: K 296, P 76; *achtarbil*, K 348; *òchtarbil*, K 353; *achtarbiël*, K 207, 349, P 10; *òchtarbiël*, K 340, 341a, P 72; *àftarbil*, L 207; de volgende opgave is meervoud: *òchtarbiëlla*, O 162; **bovenbil:** *bovanbiël*, K 291; **onderbil:** *òndarbiël*, P 70; **bilspier:** *biëlspīer*, K 274; **achterwerk:** *achtarwérk*, K 237; *òchtarwéerak*, I 220; **achterhesp:** *dàchtarésp*, K 204; **achterkant:** het type *achterkant* in: K 179a; *aʔerkant*, K 241; **achterhand:** *aachterhant*, K 313; **zitbeen:** het type *zitbeen* in: L 149; *ziëtbīējan*, K 301; **zitbout:** het type *zitbout* in: K 188a; **hamschenk:** het type *hamschenk* in: L 263; **platte bil:** *plattən bil*, P 77; **kleine heup:** *klààam hòép*, K 273; **bovenste gewricht:** *boovasta gawriëcht*, K 330.

KNIE

Knie – stifle joint – grasset

(N 8,32, 10; N 8,32, 1; N 8,32, 9; N 8,32, 11; N 8,32; Go 1b)

knie: het type *knie* in: K 151, 183, 187, O 162; *knīē*, I 271, P 25; *knief*, L 149, 200a, 241; *knīēj*, K 184, P 47; *knīē*, K 287; *knéj*, K 318, 330; *knéé*, K 248; *knéw*, O 173; *kneej*, L 160; *knaj*, P 45; **muis:** *moes*, P 44; *mōēs*, P 44; *mus*, K 353, P 163; *muus*, P 41, 84, 88; **muisje:** *moesjə*, K 353; *mīēska*, P 27, 85; **mis:** *mīēs*, P 89; **[mīēs-səm]:** *mīēssəm*, K 340; **mouw:** het type *mouw* in: K 163; *mòw*, K 274; *móów*, K 268; *mààw*, K 201; *mééj*, K 273; **mouw-tje:** *mouwka*, L 150; *mòwka*, K 211; *màkən*, O 74; *máàka*, K 324; *mewwka*, K 220; **gat:** het type *gat* in: O 67; **lies:** het type *lies* in: K 133a, 151, 184, L 159; *liēs*, K 251; *līēs*, K 191, 281a; de volgende opgaven zijn meervoud: *liesən*, K 186; *liēsən*, K 340; *liēzza*, K 192, 291; *liēssa*, K 330, 349; **flank:** *flóngk*, K 314, 354; **[iechniēssa]:** *iechniēssa*, I 269; **schijf:** *schòəf*, P 88; **sprong:** het type *sprong* in: L 263; **nootje:** *nòjka*, P 81; **muskels:** *muuskəls*, P 125; **knoop:** het type *knoop* in: L 188; **kiet:** het type *kiet* in: I 102a; **kommetje:** *kumka*, L 91b; **heup:** *héép*, K 340, 341a; *eup*, K 330; *eewp*, K 335; **achterknie:** het type *achterknie* in: K 133b, 136a, 137, 165, 183, 183c, 188a, L 149; *achtarkniē*, K 314, 315; *achtarkniē*, K 301; *achtarkni-j*, L 242, P 44; *aʔarkniē*, K 241; *achtarknéj*, K 358; *achtarknaj*, K 357; de volgende opgave is meervoud: *òchtartniēn*, O 158; **achterste knie:** *afarstakniē*, K 353; *échtarstaknéj*, K 316; **knieschijf:** *knīēschààəf*, K 281; *knéjshééf*, P 145; *knieschijf*, de knieschijf ligt voor op de katrol van het dijbeen en is hieraan, evenals het groot schenkelbeen verbonden; de achtervlakte of gewrichtsvlakte heeft in het midden een gewrichtsverhevenheid, Goossenaerts A.; **spronggewerf:** het type *spronggewerf* in: L 159; *sprónggawéérəf*, K 183c; **spronggewricht:** het type *spronggewricht* in: K 332; *spròggawricht*, K 313; *spronggawricht*, K 241; *sproenggawriëcht*, I 268; *sprónggawricht*, bepaald gewricht bij een paard, Elemans 182; **achterlies:** het type *achterlies* in: K 179a; **elleboogsknobbel:** *ellaboochsknobbal*, L 235; **onderbil:** *òndarbiël*, P 70; **voorbil:** *veujrbiël*, K 287; **voorkant:** *vurkant*, L 207; **voorst van de bil:** *vòsta vòn də biël*, P 95; *veusta van də bil*, P 76; *jèusta vòm də biël*, P 72.

SCHENKEL

Underschenkel – gaskin – jambe (N 8,32, 11; N 8,32, 12; N 8,32, 14)
schenkel: het type *schenkel* in: K 183, L 149, 160, 242; *schénkal*, K 201, 240, 310; *schéngkal*, K 248, P 25; *schiénkal*, K 137, P 84; *schiénghkal*, O 173; *sjiéngkal*, P 95;
schrenkel: *schréngkal*, K 295, P 125;
skriéngkal, O 158; **bil**: het type *bil* in: K 157, 287, P 41, 72, 76, 85; *bil*, K 192, 240, 241, 313; *bul*, K 204; de volgende opgaven zijn meervoud: *biélla*, I 220, K 256; *billan*, K 256; **dij**: *déj*, K 201; de volgende opgave is meervoud: *dija*, K 177b; **sprong**: het type *sprong* in: L 200a; *spròng*, K 237; *spròëng*, K 310; **been**: *bien*, K 335; *biéjan*, K 348; **broek**: *bròëk*, O 275; [mààjkə]: *mààjka*, K 333b; **hompén**: *hompə*, O 67;
bovenschenkel: *boovəsjrengkal*, K 330;
achterschenkel: *achtərschéngkal*, K 281a;
onderbil: *ondərbil*, K 353; *òndərbil*, K 354, P 163; *òndərbil*, L 91b; *òëndərbil*, K 314;
voorbil: *veurbil*, K 240; **dijbeen**: het type *dijbeen* in: K 183, 187; *dijbien*, L 187a; *dijbién*, L 150; *déjbéjan*, L 235; *déjbien*,

K 201; **bovenpijp**: *boovəpijp*, K 174; **bovenhak**: het type *bovenhak* in: K 220; **bovenpoot**: *boovəpōewat*, K 357; **bovenbeen**: het type *bovenbeen* in: L 163, 167; *boovabeen*, I 102a; *boovabeen*, L 263; *bòðvanbeen*, L 188; *boovəbij*, L 241; *boovəmbien*, I 266; *boovəmbièn*, K 273; *boovəbéjan*, L 183; *boovəmbjèn*, K 188a; **bovenarm**: *boovənéerm*, K 133a; *boovənèrrəm*, K 184, 324; **bovendijbeen**: het type *bovendijbeen* in: K 100a; **achterhand**: *achtərant*, O 74; **trekspier**: *trékspiër*, K 274; **putje van de knie**: *ut piët-təka vòn də knéé*, P 89; **achterste onderbil**: *òchtərstə òndərbil*, K 353; **achterste hespebeen**: *achtərst əspəbiéjan*, P 95.

ACHTERKNIE (zie kaart)

Sprunggelenk – hock – jarret
 N 8,32, 12; N 8,32, 11; N 8,32, 13)
achterknie: het type *achterknie* in: K 256, 262, 295; *achtərknië*, K 237, 274, 281a, 310, 314, 349; *achtərknië*, K 324, P 89; *achtərknië*, P 163; *àchtərknië*, K 313; *àchtərknië*, K 273; *aachtərknej*, K 240; *achtərknië*, K 204; *òchtərknië*, K 310, 340,

354, O 72, P 44; *ochterknîē*, P 27; *ochterknîē*, K 274, 341a, P 33; *ochterknêé*, K 335, P 89, 105; *aʔarknîš*, K 241; de volgende opgave is meervoud: *achterknêéna*, P 10; **sprongewricht**: het type *sprongewricht* in: K 124a, 151, 165, 177b, 184, 186, 207, 220, L 148, 150, 159, 184, 227, 241; *sprongewricht*, K 241; *spronggavriecht*, K 192, P 105; *spronggavricht*, O 275; *spriënggavriecht*, K 281, O 158; *spriënggavriecht*, O 275; *spröënggavriecht*, K 301; **spronggewerf**: het type *spronggewerf* in: K 207, L 227; **achterhakken**: *ochterhòkka*, K 353; **achterhiel**: het type *achterhiel* in: K 179a; *achterhiel*, P 77; *aachterhiël*, K 191; *aachterhiël*, K 191; **achterkant**: het type *achterkant* in: L 188; **achterknobbel**: *achterknöëbbal*, P 72; **buitenknie**: *bowata knéj*, P 41; **schijthak**: het type *schijthak* in: L 153; *scheithak*, L 207; *schééjthak*, L 235; *schethak*, L 149; *skééjthak*, L 183; *skethak*, K 187; *schijthak*, vooruitstekend been van de achterpoten van paard of koe; ze worden zo genoemd, omdat de uitwerpselen daar dikwijls op vallen, hs Vissers L 180; **zijachterhak**: het type *zijachterhak* in: K 179a; **knie**: het type *knie* in: K 167, 296, P 76; *knîē*, K 348, 353; *knîē*, K 251, 291, P 84; *knîěj*, P 41; *knîěj*, P 88; *knêé*, P 70, 137; *knej*, K 211; *knêéj*, K 330; *kneng*, P 125; **hak**: het type *hak* in: K 100a, 133a, 136a, 137, 163, 179a, 183, 183c, 184, 187, 214, 215, 216a, L 91b, 149, 150, 160, 183, 187a, 188, 200a, 207, 235, 242, 263; *hààk*, K 240; *hook*, K 295; de volgende opgave is meervoud: *hakkà*, K 146; **heks**: het type *heks* in: K 102; **hiel**: het type *hiel* in: K 146, O 67; *hiël*, I 271; *hîël*, K 192; *iel*, I 102a, K 188a; *iël*, I 266, K 287; *iël*, K 287; *eel*, O 173; *nîël*, O 162; *hiel*, bij viervoetige dieren, het uitsteeksel van het sprongewricht aan den achterpoot, Goossenaerts; **gewerf**: *gawerraf*, K 124a; **gezwel**: *gazwél*, P 137; **jarret**: *zjaré*, O 74, P 145; *zjòvét*, P 171; *zjòréé*, I 269; *jaréé*, P 145; **kap**: *kòp*, K 268; **kogel**: *kogel*, K 146, 220; **sprong**: het type *sprong* in: K 133b; *spròng*, P 25; *spröëng*, K 248; **achterste knie**: *achtersta knaj*, K 357; *èchtersta knîē*, K 256.

VETLOK

Kötenzopf – fetlock – fanon
(N 8, 32, 15; N 8, 32, 9; N 8, 32, 10; N 8, 32, 14; N 8, 32, 17)
[De *vetlok* en de *boelee* worden door de respondenten veelvuldig door elkaar gebruikt, waardoor *boelee* voorkomt onder

vetlok en *vetlok* onder *boelee*. Onder aan de *vetlok* zitten nog de zogenaamde *kootharen* (Quadekker) door sommige respondenten ook wel *haarlok* of *haarband* genoemd; hier werd in de lijsten niet naar gevraagd maar *haarlok* en *haarband* werden soms per vergissing voor *boelee* of *vetlok* opgegeven.]

vetlok: het type *vetlok* in: K 183, 192, L 145, 150, 242, 263; *vétlok*, L 150, P 27, 89; *vétlòk*, K 165, 248; de volgende opgave is meervoud: *valokkà*, I 269; **vinlok**: het type *vinlok* in: K 184; *venlok*, K 163; de volgende opgaven zijn meervoud: *vinlokkàn*, K 146; *venlokkà*, L 91b; **viltlok**: het type *viltlok* in: K 133a, 192; *viltlòk*, K 353; de volgende opgaven zijn meervoud: *viltlokkà*, K 100a, 167, 248, L 159; *vetlokkà*, K 281a; *de viltlòkke*, de lange hoefharen, Elemans 180; *villokken*, haarbos, boven de hoeven van een paard, Corn. Vervl.; **vierlok**: *vièrlòk*, K 240; *vierlok*, bij een paard, het met lang haar begroeide vetkussen achteraan en juist onder het kogelgewricht van elke poot, Goossenaerts; **vuuslok**: *vuuslok*, K 174; de volgende opgave is meervoud: *vislokkà*, K 151; **voorlok**: *vuurlòk*, K 179a; *verlòk*, K 191; *vièrlòk*, K 240; **viltklompen**: *vèlthlòëmpe*, K 281a; **sesamsbeen**: *séésòmsbiën*, O 173; **achterknoezel**: *aachterknewsal*, K 240; **kootgewricht**: het type *kootgewricht* in: K 184, 187; **haarband**: *héérbáánt*, K 274, 313; *hérbáánt*, K 273; *haarband*, is een band, een krans haar boven horen of voet; bij die streep raken de poten soms elkaar, Goossenaerts A.; *haarband*, gedeelte van paardenvoet waar de hoorn aan het vlees vast is, Goossenaerts; *haarband*, het gedeelte eens paardenspoots boven den hoof, Tuerlinckx; *haarband*, znw. dat gedeelte van de voet van een peerd boven den hoof, Corn. Vervl.; **wissen**: *wissà*, K 137; **vessem**: *véssam*, K 357; **been**: *bien*, K 136a; **knots**: *knòts*, K 287; **kanon**: *kòndòm*, O 72; **malee**: *malee*, K 296; **knoest**: *knòës*, P 44; *knòes*, K 310; **hoef**: het type *hoef* in: L 148; *hòéf*, K 353; **voet**: het type *voet* in: L 153; *vòët*, K 301; **voetje**: *vòëkkà*, P 41; **sok**: het type *sok* in: I 102a, K 157, L 200a; de volgende opgave is meervoud: *sokkàn*, L 160; **enkel**: *éngkàl*, K 207, 307; *ééngkàl*, K 204; *ingkàl*, P 48; *iéngkàl*, P 72; **hiel**: het type *hiel* in: K 184; *hiël*, K 192, 241; *éél*, P 137; *éal*, P 88; **spoor**: het type *spoor* in: K 214, 215, 216a; *spoor*, K 310; de volgende opgave is meervoud: *spúura*, O 275; **knoezel**: *knoesal*, K 256; *knöëssal*, K 310, 340; *knöësəl*, K 256, 281a, 341a; **knoerzel**: *knöërşal*, K 211; **kogel**: het type

1.1.1.2.

kogel in: K 179a; *koogal*, K 133b, L 188, P 25, O 158; *kogel* [waaraan vetlok], K 165; **koot**: het type *koot* in: K 167, 186, L 149, 159, 241; *koot*, I 266, K 237, 240, 310; *kóót*, P 126; *kòót*, P 10; *koowt*, K 124a, 183c; *kóét*, L 187a; *kèút*, zelfstandig naamwoord (mannelijk), keut, koot, hiel, het gedeelte van een paardebeen onmiddellijk boven de hoef, De Bont; *koe:t*, koot van een paard, Elemans 182; **klos**: het type *klos* in: K 220, L 149, 200a, 227, 235, 242; *klòs*, K 201, L 91b, 177c, 183; *klos*, in verband met vierlok, Goossenaerts; *geklost*, bnw, geklost (van een paard gezegd) met grote klossen, dikke zware benenhebbend, grote voeten hebbend, een geklost pãrd, zulk een paard staat er vierkant en breed uiteen op, De Bont; **klospoot**: *klospoot*, meestal meervoud; bij een paard, poten met lang haar onder er aan, Goossenaerts; **straal**: *stráal*, K 330; *straol*, K 188; *stròdl*, K 268; *stról*, K 237; *straal*, eeltweefsel in puntvorm midden onder de hoef, Goossenaerts; *straal*, aan de hoeven van dieren; veerkrachtig eeltweefsel enigszins in de vorm van een pijlpunt, dat de driehoekige ruimte van den achterrand der zool en van de steunsels van een paardenhoef opvult, hoornstraal, Goossenaerts; **ballee**: *ballé*, K 240; *balé*, K 301; *baléj*, K 291; *bólé*, K 301, 335; **boelee**: *boelee*, K 248, 341, P 86; *bölee*, P 95; *böélé*, P 171; *böélélé*, I 267, K 274, 276, 277, 324, 330, O 162; *böélélé*, P 76; *boeláj*, K 204, 207; *böéláj*, K 251, P 84; *böélié*, I 271; *böélaj*, P 154a; *bólé*, I 220, K 281, 287; *bolé*, K 248, P 126; *boléj*, P 89, 126; *bóléj*, P 70, 85; *balé*, K 348, P 33; *bléj*, P 16; de volgende opgave is meervoud: *boléjs*, P 105; *boelee*, (kogel tussen hoef en koot) Goossenaerts; *boelee*, aan een paardebeen, de kogel, het kogelgewricht, eigenlijk de gehele gewrichtsstreek op de hoogte van de vierlok, Goossenaerts; **klein versje**: *klééj vaska*, P 163.

BOELEEE

Fesselgelenk – fetlock joint – boulet
(N 8, 32, 16; N 8, 32, 10; N 8, 32, 11; N 8, 32, 12; N 8, 32, 13)

boelee: *boelee*, K 151, O 67; *böélé*, P 84, 171; *böélélé*, K 274, 324, 353; *böélej*, P 41; *böéláj*, K 251, P 88; *böélié*, I 271; *böélə*, O 72; *böélaj*, P 95; de volgende opgave is meervoud: *böéliés*, K 237; **ballee**: *ballé*, K 262; *balé*, K 301; *balé*, K 341a, 348, P 33; **bolee**: *bolé*, K 281, P 126; *bólé*, K 335; *bólé*, K 287; *bólélé*, I 220, K 301, 340; *bóléə*, P 10; *boléj*, P 27, 126; *bóléj*, P 70,

85; *boléj*, K 291, P 89; *boləə*, P 27; **malee**: *maléé*, K 296; **kogel**: het type *kogel* in: K 100a, 133b, 151, 179a, 187, 220, 214, 215, 216, L 200a; *koogal*, K 301, L 188, O 158; *kogal* [waaraan vetlok], K 165; **koot**: het type *koot* in: K 100a, 151, 167, 183, 184, 186, L 145, 149, 159, 241; *koot*, I 266, K 191; *kóót*, I 268; *kóot*, K 146; *kóót*, L 148, 184; *kóét*, L 150, 187a; *koowt*, K 124a, 183c; **knoezel**: het type *knoesel* in: K 256, 310, P 72; *knöēsəl*, K 256; *knoosəl*, P 125; *knöwsəl*, K 330; **knoerzel**: *knöērzał*, K 211; **knoest**: *knöēs*, P 44; *knöes*, K 310; **knots**: *knòts*, K 287; **klos**: het type *klos* in: K 220, L 91b, 148, 149, 177c, 183, 241, 242; *klòs*, K 201; **kootje**: *kwòtjə*, L 235; **sporen**: *spoorə*, K 341a; *spòrə*, P 86; *spoorə*, K 248; *spúurə*, O 275; *de spoore*, knobbel onder aan de binnenkant van paardepoten, Elemans 182; **spoor**: het type *spoor* in: K 214, 215, 216a; *spoor*, K 151; **enkel**: het type *enkel* in: K 157; *éngkəl*, P 48; *éénkəl*, K 204; *ingkəl*, P 167; *ienkəl*, I 102a; **noot**: het type *noot* in: O 67; **sok**: het type *sok* in: K 157; de volgende opgave in meervoud: *sokkən*, L 160; **hiel**: *hiél*, I 268; *iel*, K 177b; *héél*, P 163; **vessem**: *véssəm*, K 312, 330, 357, P 85; **achterboelee**: *achtərboëléé*, K 237; **achterbolee**: *əchtərboëléé*, K 353; **kootkogel**: *kóétkogəl*, L 150; **onderbeen**: het type *onderbeen* in: K 349; *ondərbiən*, K 192; **zwilwratten**: *zwilwratte*, K 332; **haarband**: *harbant*, K 241; *hərbáánt*, K 273; *héərbáánt*, K 274, 313; **vetlok**: het type *vetlok* in: K 183, L 242, 263; *vétlòk*, K 183c, 248, P 25; *vétlòk*, K 165; *vétlòk*, K 191; **viltlok**: het type *viltlok* in: K 133a; de volgende opgave is meervoud: *viltlokkə*, K 187; **voorlok**: *virlok*, K 240; *vuurlok*, K 179a; de volgende opgave is meervoud: *vəlokkə*, I 269; **achterkoot**: *aachtərkoort*, K 188a; **spronggewricht**: het type *spronggewricht* in: L 187a; **sesamsbeen**: *séésòmsbiən*, O 173; **achterknoezel**: *achtərknöēzəl*, K 314; *achtərknöēsəl*, K 281a; *əchtərknöēzəl*, K 354; *aachtərknöwsəl*, K 240; **achterste boelee**: *əggastən böëléé*, O 162; **achterkant van de bolee**: *əchtərkant vòn də bóléj*, P 89; **wrat op de boelee**: *wet öép ðən böëléé*, K 330.

HOEF

Huf – hoof – sabot
(N 8, 32, 17; N 8, 32, 12; N 8, 32, 15; N 8, 32, 16; Go 1 b; znd 1(a-m); znd 26, 6)
hoef: het type *hoef* in: K 157, 163, 167, 174, 177b, 179a, 187, 207, 214, 215, 216a, 316, 318, L 91b, 149, 160, 183, 187a, 200a,

263, O 67; *hðēf*, K 211, 277, 310, 313, 316, 318, 353, P 76; *hðēf*, K 192, 241, 256, 273, 274, 276, 295, 301, 307, 314, 340, 341a, 348, 353, L 159, 184, 188, P 25, 27, 33; *hoewf*, L 149; *hðēwf*, K 357, P 46, 48, 95; *hoof*, P 163; *howf*, K 357; *oef*, K 188a; *ðēf*, I 220, K 254, O 74; *ðēf*, I 268, K 201, 281a, 287, 291, 324, P 85, 154a, O 158, 173; *ðef*, K 248; *ðēf*, K 248; *oof*, K 330, 335, P 67, 68, 125, 126, 137; *ððf*, P 70; *oowf*, K 330; *owf*, P 41; *hewf*, K 240; *héwf*, K 240; *hīēf*, K 240; de volgende opgaven zijn meervoud: *hoeva*, L 207; *howva*, P 48; *hoef*, Mischgofsky L 95; *oef*, Goemans; **voet**: het type *voet* in: K 151, 177b, 183, 183c, 186, 214, 215, 216a, 220, 332, L 241, O 67; *voet*, K 341a, P 86; *vðēt*, K 268, 358, P 44; *vðēt*, I 269, K 192, 283, 301, 312, 348, 353, L 159, O 162, P 45, 105; *vðēt*, L 235; *voot*, K 248, P 126, 163; *vðēwt*, L 235, P 47; *voewt*, L 200a, 242; *vowt*, P 44, 167; de volgende opgave is meervoud: *voetā*, K 332; *vu.t*, Hoef van het paard, hs Schrevens; *voet*, Bij paarden, uitgenomen in (oude) samenstellingen, Goossenaerts; *pērsfoet*, znw. mannelijk; perdsvoet; voet van een paard, De Bont; **teen**: *tien*, K 248; *tiēn*, K 191; *tiējan*, O 162; *de tōēn*, de teen van een paard; hellend voorvlak van de hoef, Elemans 183; **klauw**: het type *klauw* in: K 151, L 263, P 76; *klaaw*, K 177b, 184; *klððw*, K 177c; *klóów*, L 150; *klðw*, K 248; de volgende opgave is meervoud: *klaawwā*, K 133b; **hoorn**: *hoorn*, K 183c; *hoora*, K 192, P 86; *hððra*, K 191, 296, 310; *hððrn*, K 184; *hððwra*, P 163; *hðwra*, K 248; *hauwra*, P 95; *húurn*, O 275; *ððrn*, P 70; *ððra*, P 10, 89; *ððra*, P 89; *ððwra*, K 283, 287, P 27, 154a; *ðwra*, P 84; *ðern*, O 162; *de horen*, (de hoef), Goossenaerts; **blok**: het type *blok* in: P 89; **hiel**: *īējl*, P 41; **koot**: *kðet*, O 162; **kroon**: *krðān*, K 254; **schoen**: *schðēn*, K 237; *schoen*, soms voor de hoef of de horen van een paard, Goossenaerts; **sabot**: *sjabòt*, O 275; *sjðbðt*, O 275; **verzen**: *véérza*, P 126; *vééza*, P 95; *vijsen*, P 72; *véérze*, de meer rechtstandige zijvlakken van de paardehoef, Elemans 183; **zool**: het type *zool* in: O 67; *de zool*, platte onderkant van de paardehoef, Elemans 183; *zool*, bij een paard; onderste deel van de voet tussen het ijzer en de straal, Goossenaerts; **achterhoef**: *achtər hðēf*, K 349; *achtər wðēf*, K 237; **horenschoen**: *oorəschðēn*, K 324; **haarlok**: het type *haarlok* in: K 137; **poot**: *pðet*, P 96; *pówat*, K 305; de volgende opgaven zijn meervoud: *pðeta*, P 96; *pðwata*, K 305; **paardepoot**: *peerdapoot*, K 189; **'t harde van de poot**: *tèt fðnda pðēt*, P 72.

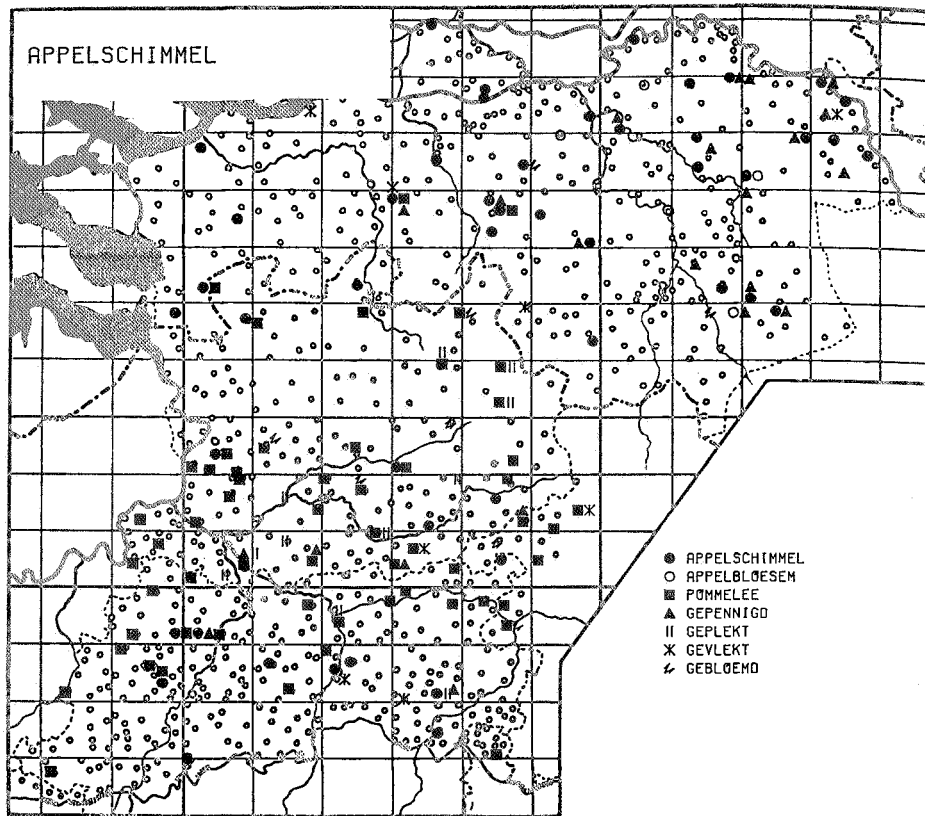
-1.2.4. Eigenschappen

SCHIMMEL (zie kaart)

Schimmel – grey horse – cheval blanc (N 8, 63a; N 8, 63b; N 8, 63c; N 8, 63d; N 8, 20; sgv 31; Go 1b)

[In dit lemma zijn vier categorieën onderscheiden: I het witte paard; II de appelschimmel; III de gekleurde schimmel en IV een restgroep, waarin die opgaven zijn ondergebracht die wegens onduidelijkheid niet bij een van de andere categorieën geplaatst konden worden.]

I wit paard: **schimmel**: het type *schimmel* in: I 118, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 148, 150, 151, 157, 165, 167, 171, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 185, 186, 188, 188a, 193a, 197a, 214, 215, 216a, 218, 219, 220, 262, 287, L 91b, 94, 144, 145, 149, 150, 177c, 180, 200a, 208, 229, 233, 235, 240, 241, 242, 244, 257, 260, 263, 264, P 35a, 99b, 103; *schimmāl*, K 190, 191, 204, 211, 237, 240, 241, 268, 276, 307, 310, 312, 317, 318, 341a, 348, 353, L 255, 263, P 48, 86, 163; *skimmāl*, K 187, L 148, 152, 180, 180b, 183, 235, 236, 237, 256, 279, 280; *schiemāl*, K 163, L 155; *schiiēmmāl*, I 102a, 220, 271, K 201, 207, 215, 226, 240, 245, 248, 249, 250, 251, 274, 281, 287, 301, 324, 329, 330, 335, 340, 341a, 349, 351a, O 162, P 27, 33, 41, 65, 72, 81, 84, 154a; *sjchiēmmāl*, K 237, P 85; *sjiiēmmāl*, P 89; *skiiēmmāl*, O 158; *schuumāl*, L 159, 187a, 188; *schüümmāl*, I 268, 269, K 295, 296, 301, 307, 332, L 154, 158, 159, 160, 162, 184, 185, 186, 187, 189, 190, 212, O 173, P 4, 137, 198; *schüümmāl*, K 310; *sjüümmāl*, P 95; *sküümmāl*, O 72; *schuumāl*, K 237, 273, 313, 314, L 91, 93, 100, 104, 109, 150, 153, 154a, 159b, P 44; *scheumāl*, P 105; *schömmāl*, K 241; *schoemāl*, P 76; *sjiiēmmāl*, schimmel, Goemans; *schiml*, schimmel, Mischgofsky, L 95; *schuumāl*, wit paard, Elemans 179; *schimmāl*, wit paard, hs Renders, L 226; **witte schimmel**: het type *witte schimmel* in: K 191; *wiētta schiiēmmāl*, K 340; **wit paard**: *wit pjért*, O 67; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **wit**: het type *wit* in: P 136; het paard is een – *witta*, K 256, 281a, 354, P 25; *wittān*, O 275; *wiētta*, K 254, 283, 291, P 27, 126; *wiētān*, I 266, O 275; **bleek**: het paard is een – *bliēka*, K 201; II appelschimmel: **appelschimmel**: het type *appelschimmel* in: I 118, K 100a, 133a, 133b, 150, 151, 165, 174, 179a, 183, 183c, 184, 186, 188a, 220, 248, 354, L 91b,

148, 149, 150, 159b, 180, 241, 242, 263; *appelschimmel*, K 192; *appelschiëmmal*, K 274, P 154a; *appelsjiëmmal*, P 88; *appalskimmal*, K 187, L 180, 180b, 183, 235; *appalschiemal*, K 163; *appalschuummal*, L 159, 187a, 188; *appalschuummal*, L 184; *appalschuummal*, P 4, 198, O 74; *ðppalschimmel*, K 310, 312, P 86; *ðppalschiëmmal*, K 201; *ðppalschuummal*, O 173; *ðppalscheumal*, P 105; *ðppalschōemal*, P 76; *appalschummal*, de appelschimmel, Elemans 179; **appelbloemschimmel**: het type *appelbloemschimmel* in: K 184; **appelbloesemschimmel**: het type *appelbloesemschimmel* in: K 184; **appelbloesem**: het type *appelbloesem* in: L 145, 183, 200a, 241; *appelbloezem*, K 167; **schimmel**: *schummal*, appelschimmel, gebloemd peerd, wit peerd met grijze vlekken, Corn. Vervl. A; **penningschimmel**: *penningschuummal*, L 187a; **pommelee**: het type *pommelee* in: K 179a, 183, 340, O 169, P 77; *pømmaléé*, I 220, 266, K 237, 240, 274, 276, 296, 301, 312, 317, 318, 324, 330, 335, 349, 351a, 357, O 72, 158, 162, 275, P 4, 25, 33, 70, 76, 86, 171; *pømmalee*,

K 314, 315, 318, 353, 358, P 45, 46; *pømmalee*, K 330; *pømmaléé*, K 316, P 25; *pommalé*, I 220, O 67; *pømmalé*, K 349, P 25, 33, 171; *pommalééj*, P 81; *pømmalééj*, I 269, K 188a, 201, 249, 250, 251, 281a, 287, P 41, 81, 85, 88, 125, O 173; *pømmaléj*, P 47; *pømmaléj*, K 207, 211, 237, 241, 248, 283, P 46, 47, 48, 89, 105, 126; *pøemmalé*, K 256; *pøemmalé*, P 41; *pøemmalee*, K 353; *pøemmaléé*, K 301, 314, 348, P 10, 16, 41, 44, O 74; *pøemmalee*, P 35a; *pøemmaléj*, P 48, 84; *pøemmaléj*, K 256, 295, 301; *pøemmalaj*, P 95; *pummalee*, K 357; *pummaléé*, K 268; *pummalé*, K 268; *püümmaléé*, K 310; *pðmaléj*, K 241; *pøummaléé*, K 268; *pðmpòléé*, P 70; *pðmbaléj*, P 72; *pøempalééj*, K 333b, P 27, 163, 198; *pommalé*, van een paard; appelschimmel, Goossenaerts; bij de volgende opgaven is het voltooid deelwoord bijvoeglijk of zelfstandig gebruikt: **geappeld**: het type *geappeld* in: K 183; **gebloemd**: het type *gebloemd* in: L 241; *gəblōəmt*, P 48; *gəblōəmt*, K 301; *gəblōmt*, K 165, 211; het paard is een – het type *gebloemde* in:

K 256; *gabloemda*, K 273; *gablöemda*, K 256, 301, 353; **gebloemerd**: *gabloemert*, L 263; **gepenningd**: het type *gepenningd* in: L 153, K 183c; *gəpaniēcht*, P 95; *gəpen-nacht*, K 179a, 330, L 263; *gəpənnacht*, K 314, P 4; *gəpenninkt*, L 180b; *gəpen-ningt*, K 187, L 148, 150, 160, 183, 184, 242; *gəpenningt*, L 159, 188, 235, 241; *gəpəningt*, 349; *gəpənniēngt*, K 341a; *gəpəniēngt*, K 341a; *gəpənningt*, met de tekening van een appelschimmel, Elemans 179; **gepend**: het type *gepend* in: L 91b; **gepommeleerd**: *gəpəmmə-léért*, P 25; het paard is een – *gəpə-məleerda*, P 99b; **gevekt**: het type *gevekt* in: K 179a, P 103; *gəvlékt*, K 330; het paard is een – het type *gevekte* in: P 103; *gəvektə*, K 124a, L 160; *gəvléktə*, K 317, 348, P 86; **geplekt**: *gəplékt*, K 237, 307, 329, P 105; het paard is een – *gəpléktə*, K 237, 291, 330, 332, 340, O 74, P 27; *gəpléktən*, K 241; *gəpluktə*, K 240; **geplakt**: *gəplakt*, K 248; het paard is een – *gəplaktə*, K 193a, 254; *gəpláktə*, K 254; **gespikkeld**: het type *gespikkeld* in: K 167; *gəspiēggəlt*, K 329; het paard is een – *gəspiēkkəlda*, P 167; *gəspiēkkəlda*, K 330; **gedrest**: het paard is een – *gədrəstə*, I 268; **getekend**: *gətiēkkənt*, L 150; **met daalders gevekt**: *met daoldərs gəvekt*, K 214a; **ge-daalderd**: *gədaoldərt*, K 151; het paard is een – *gədaoldərdə*, K 100a; **gestuiverd**: het type *gestuiverd* in: K 157; **getijgerd**: het paard is een – *gətiēggərdən*, K 241; de volgende opgave is een gesubstantiveerd bijvoeglijk naamwoord: **bont**: het paard is een – *bontə*, K 146; zo'n paard heeft: **penningkleur**: het paard heeft een – *pəningkleur*, K 191; **bloem op het paard**: *bləēmóptpéəat*, P 44; III gekleurde schimmel: **vosschimmel**: Het type *vosschimmel* in: I 118, K 102, 150, 151, 157, 165, 174, 178*, 179a, 183, 184, 186, 220, 332, 354, L 91b, 235, P 105; *vəsschimməl*, K 301; *vəsschimməl*, K 183c, 317; *vəsskimməl*, K 187, L 145, 183, 235; *vəschimməl*, K 248, P 89; *vəschimməl*, I 220, K 201, 207, 301, P 154a; *vəsschimməl*, K 274; *vəsjimməl*, P 88; *vəsschumməl*, K 273, L 153, 159; *vəsschuumməl*, L 187a; *vəschüumməl*, P 4; *vəschüumməl*, P 198; *vəsschumməl*, K 314; *vəsschumməl*, schimmelpaard, Elemans 180; **vos**: het type *vos* in: K 249, 250, L 149, 242, O 67, P 76; *vəds*, K 273, 274, 330, 353, P 27, 48, 84; het is een – schimmel: het type *vosse* in: K 191; *vəssa*, O 162; **lichtvos**: *liēchtvəds*, P 84; **donkervos**: *dəēnkərvəds*, P 84; **kleurenvos**: *kleerə vəds*, P 27; **blauwschimmel**: het type *blauwschimmel* in: K 183, 184;

blauwschimmel, K 133b; *blauwschimmel*, L 145, 235; *blauwschimməl*, K 201; *blauwschuumməl*, L 160, 184; *blaauschimməl*, I 220, P 154a; *blaauschimməl*, P 89; *blawskimməl*, L 183; *blouwschimmel*, L 180b; *blədwəschimməl*, L 150; *bləuskimməl*, L 235; *bləwskimməl*, L 235; **bruinschimmel**: het type *bruinschimmel* in: K 151, 184, 186, 191, L 200a; *bruinskimməl*, L 145; *brungskimməl*, L 183; *bruin-schimməl*, K 163; *brəūnschimməl*, K 201; **roodschimmel**: het type *roodschimmel* in: K 165, L 263; *rəđtschimməl*, K 183; *root-schumməl*, L 159; *rətschüumməl*, L 184; **rosschimmel**: *rətschimməl*, K 207; **zwartschimmel**: het type *zwartschimmel* in: K 184, 191; **moorschimmel**: het type *moorschimmel* in: K 184; **moorkop**: het type *moorkop* in: L 241; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **blauw**: het type *blauw* in: K 179a, L 242; het is een – schimmel: het type *blauwe* in: K 151, 165, 178*, 183c, 184, 186, 249, 250, 262, 354, L 91b, 144, 187a, 188, 264, P 105; *blaawə*, I 102a, K 124a, 133a, 157, 167, 174, 179a, 188a, 192, 207, 240, 262, 273, 310, 314, 340; *bláawə*, K 191, 226; *blāawə*, K 163; *blaaən*, O 158; *blaawə*, K 287, 310, O 72, 74, 173, P 4, 76, 84, 86; *blāawə*, K 307; *blouwə*, K 187, L 200a; *bləwə*, K 248; *bloowə*, K 211, P 198; *blaowə*, L 144, 263; *blədə*, O 162; *blədwə*, K 330; *bləwə*, K 301; *bləwə*, K 301; *bləwə*, K 237; *blədwəschumməl*, schimmelpaard, Elemans 180; *blauw paard*, dit is er een met zwart en wit haar door elkaar heen, Goossenaerts; **bruin**: het type *bruin* in: K 179a, L 242; *brəwən*, K 301; *brədn*, O 158; *braajən*, O 162; het is een – schimmel: het type *bruine* in: K 146, 157, 178*, 187, 249, 250, 273, 341a, 354, L 91b, 150, 264, P 76, 105; *brəjnə*, P 67, 68, 70; *brəđjnə*, O 72; *brədnə*, L 149, P 198; *brədnə*, K 248, P 126; *brədnən*, K 273; *brədnə*, K 248; *brədwənə*, K 301; *brədnə*, K 329; *breunə*, K 184, 211; *breujənə*, P 4; *brəunə*, K 165, 183c, 207, 220, 291, 314, P 84; *bri-jnə*, P 86; *braanə*, K 268, P 154a; *brəwəschumməl*, schimmelpaard, Elemans 180; **rood**: het paard is een – *rədn*, K 330; *rəđ*, O 74; *rədn*, O 275; **ros**: het paard is een – *rəssə*, K 291; **grijs**: het paard is een – het type *grijze* in: K 174, 216; *grijjə*, K 151; *griəzə*, L 159; *graaəzə*, K 291; *graaajəzə*, P 70; *grəəzə*, I 269; *grəđjəzə*, P 67, 68; *grijs*, van paarden en koebeesten; grijs haar hebbende, Goossenaerts; **vosgrijs**: *vədsgraaəzə*, P 41;

1.1.1.2.

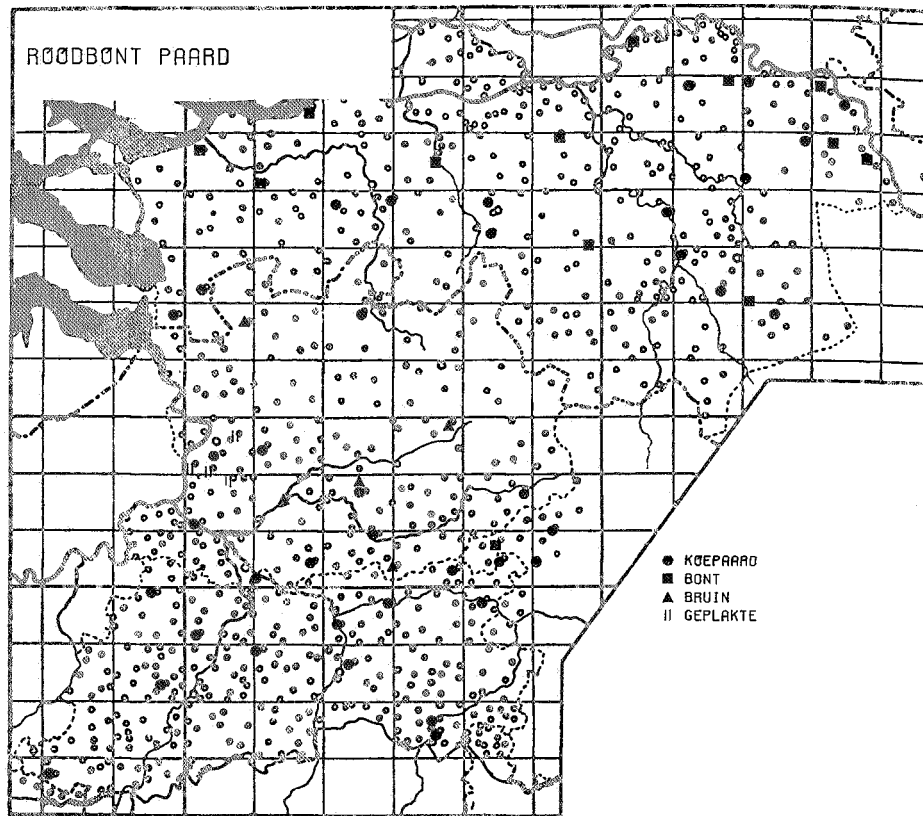
blauwgrijs: het is een – *blòðwə graozə* P 41; het is een – schimmel: *blaaugrajzə*, K 237; *blaaugrèèzə*, K 184; **bruingrijs:** het is een – *bròðwəmə graazə*, P 41; het is een – schimmel: *breungrèèzə*, K 184; **grauw:** het paard is een – *graaue*, P 89; zo'n paard heeft: **vosharen:** het type *vosharen* in: L 150; IV onbepaald: **stekelharige vos:** *stèèkəlhòrrəgə vos*, L 159; **[óbéér]:** *óbéér*, O 74; **hobbel:** *hòbbəl*, K 240; **inktpoot:** *iènk-pòèwət*, I 268; **zweetschimmel:** het type *zweetschimmel* in: K 184; **ijzerschimmel:** het type *ijzerschimmel* in: K 184; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **doorregen:** *dèùwréjgə*, P 105; **gebrand:** het paard is een – *gəbrəndə*, O 275; *gəbròndə*, O 275; **doppel:** het paard is een: *dòppələ*, K 313.

VOSPAARD

Fuchs – sorrel – alezan (N 8, 63h; N 8, 63j; N 8, 20; Go 1b) [De vraagstelling van dit lemma was zodanig, dat een indeling op grond van kleurnuances noodzakelijk was. Na elke kleuraanduiding volgen de verschillende opgaven die aan die kleur beantwoorden. De laatste categorie bevat die opgaven, waarbij de respondenten zich niet over de kleur uitgelaten hebben.] in dit lemma zijn de zelfstandige naamwoorden en bijvoeglijke naamwoorden niet gescheiden: I. geheel bruin: **vos:** het type *vos* in: K 133a, L 233, 263, P 35a; *vòs*, K 165, 204, 276, 295, 351a; **bruin:** *bròən*, K 256; *brojnə*, bruine (soort paard), Mischgofsky L 95; *bruina*, dikwijls de naam voor een bruinharig paard; *bruine*, bruin paard, Goemans; II. licht- of donkerbruin: **vos:** het type *vos* in: K 124a, L 263; **vospaard:** *vòspajərt*, K 240; III. lichtbruin: **vos:** het type *vos* in: K 102, 150, 175a*, 177b, 283, L 180, P 136; *vòs*, P 72; *vòs*, I 271, K 241, 301, 332, P 137; *ene vòs*, lichtbruin paard, Elemans; **vospaard:** *vòspèèrt*, K 310; **bruin:** het paard is een – *bròówəmə*, K 296; **leemvos:** *ljeejmvos*, K 133b; IV. donker(bruin): **donkere vos:** *dongkərə vòs*, K 191; **donkerbruin:** *dúün-kərbòðwəmə*, K 307; **zweetvos:** het type *zweetvos* in: L 149; V. licht van kleur: **vos:** het type *vos* in: K 188, L 159b; *vòs*, K 317, P 85; **lichte vos:** het type *lichte vos* in: K 167; **licht:** het paard is een – *lichtə*, K 353; VI. met de kleur van een vos: **vos:** het type *vos* in: I 269, K 137, 174, 179a, 183, 184, 333b, L 160, 180, 235, P 84, 99b,

145; *vòs*, K 191, 237, 240, 274, 324, P 10, 25, 76, 198; *vos*, paard met vossekleur, Goossenacerts; *vos*, ros, voskleurig, geelrood, fr.roux, alézan (ook in Brab. en Belg. Limb. en Holl. Limb.), Corn. Vervl.; **vospaard:** *vospert*, L 235; *vòspèèrt*, P 198; VII. met ros haar: **vos:** het type *vos* in: K 281a, 341a, L 150, O 162, P 89; *vòs*, K 251, P 126; *vòs*, K 226, 248, P 16, 33, 41, 81, 88; **vospaard:** *vòspèèrt*, K 226; **ros:** het paard is een – *ròssə*, K 281, 287, 340; **rost:** het paard is een – *ròstə*, I 220; VIII. roodbruin: **vos:** het type *vos* in: K 187, L 184; *vòs*, L 200a; *vòs*, P 65; IX. rood(achtig): **vos:** het type *vos* in: I 118, K 151, 188a, 220, 330, L 91, 145, 159; *vòs*, K 211; **vospaard:** *vòspèrt*, K 183c; **ros:** *ròds*, O 173; het paard is een – *rossə*, K 335; *ròssə*, K 240; X. geelbruin: **vos:** *vòs*, P 105; XI. geelachtig: **vos:** het type *vos* in: K 178*, L 241; *vòs*, K 318; **goudvos:** het type *goudvos* in: L 159, 241; *gòvòs*, P 4; XII. oranje-bruin: **vos:** het type *vos* in: K 179a, 186; XIII. bruin paard met lichte manen en staart: **vos:** het type *vos* in: I 102a, K 163, 183, 193a, 307, 314, L 153, 187a, 188, 242, P 89; *vòs*, K 273, 341a, P 154a; **vospaard:** *vospert*, K 165; *vòspèjt*, P 48; *vòspèjət*, K 357; *vòspèéjət*, K 354; **goudvos:** het type *goudvos* in: L 160; **lichte vos:** *leechta vòs*, K 191; XIV. bruin paard met zwarte manen: **bruin paard:** het type *bruin paard* in: L 188; XV. licht- of zwartbruin met een witte streep op de kop: **vossepaard:** het type *vossepaard* in: P 103; XVI. met witte streep op de kop: **vos:** *vòs*, P 163; XVII. met witte bles op de kop: **vospaard:** *vospèert*, K 248; **kolvos:** *kòlvòs*, P 4; XVIII. zonder aanduiding van kleur: **vos:** het type *vos* in: I 268, K 133b, 136a, 146, 174, 178, 214, 215, 216a, 256, 277, 335, L 148, 149, 177c, 180b, 235, O 167, P 41, 44, 47, 77, 163; *vòs*, K 301, 314, 315, 316, 318, 353, 357, 358, L 159, P 45, 46, 48; *vòs*, K 192, 201, 207, 211, 237, 241, 254, 256, 268, 287, 310, 312, 348, 349, 353, L 182, O 72, 74, P 4, 44, 67, 68, 70, 86, 95, 125, 171; *vòds*, I 266, K 313; *vòèsj*, P 167; *vòs*, vos, hs Mischgofsky L 95; **een vosse:** het paard is een – *vòssə*, K 310, 340; **vosbont:** het paard is een – het type *vosbonte* in: K 100a; **vospaard:** *vòspèèrt*, L 159; *vospèert*, K 133b; *vospert*, L 149; *vospèrt*, L 149; *vospèrt*, K 167, L 235; *vòspjèrt*, L 183; *vòspjèèrt*, I 220; *vòspjèrt*, P 86; *vòspèèrt*, P 125; **rospaard:** *ròspjèèrt*, K 330.

1.1.1.2.

bròdnèn, K 273; *bròdwana*, K 301; **vuilharig**: het paard is een - *vuilharige*, als znw. gebruikt. Van een paard met een rou aangrijze, schimmelgrijze of vosgrijze kleur, Goossenaerts; **rood geplakt**: het paard is een - *zroot geplakta*, L 180b; **geplakt**: het paard is een - *geplakta*, K 245, 249, 250, 281; **gevekt**: het type *gevekt* in: K 175a*; **geplekt**: het type *geplekt* in: K 175a*; het paard is een - *geplékta*, K 310; zo'n paard heeft een: **koekleur**: *koejkleur*, K 193a.

PAARD MET ZWARTE KOP

Pferd mit schwarzem Kopf - horse with black head - cheval à la tête noire (N 8, 63f)

moorkop: het type *moorkop* in: K 100a, 124a, 133a, 133b, 137, 151, 165, 179a, 183, 185, 186, 220, L 145, 148, 159, 159b, 180, 188, 235, 242, 263, 264; *moorkóp*, L 233; *moorkòp*, K 183c; *móórkòp*, K 237, P 4; *móórkop*, I 118, K 178*, 262, L 184; *móórkòp*, L 159; *mwoórkòp*, K 201; *móórkòp*, L 183; *móórkòp*, K 163; *móórkòp*,

K 287; *mworkop*, L 200a; *moerkop*, L 150; *móórkòp*, P 86; *móórkòp*, K 330, O 72, P 25; *móórkòp*, I 220, 271, K 192, 207, 248, 249, 250, 268; *móórkòp*, K 281, 317, P 88; *móórkòp*, K 353, P 41; *móórkòp*, K 211, 274; *móórkòp*, K 330; *móórkòp*, K 351a; *móórkòp*, K 314; *móórkòp*, K 245; *ene móórkòp*, wit paard met zwarte kop; Elemans 179; **moor**: het type *moor* in: K 167, 177b; *mwoòr*, K 188a; *móóer*, K 248, 335, P 27, 33; *móóer*, K 191, 273; *móóer*, K 241, 340; *móóer*, P 41; **kapmoor**: *kapmòòr*, O 74; **moorschimmel**: het type *moorschimmel* in: L 91b; **zwartkop**: het type *zwartkop* in: K 187; *zwàrkòp*, K 193a; *zwétkòp*, K 240, P 48; *zwétkòp*, K 191; **zwarte kop**: *zwétkòp*, I 269, K 291, 307, 329; *zwétkòp*, P 105; **dofkop**: *dòfkòp*, K 201; **zwart**: het paard is een - *zwétkòp*, K 237.

HARMONISCH VAN BOUW, GEZEGD VAN EEN PAARD

Harmonisch gebaut (von einem Pferd) - harmoniously built, said of a horse -

cheval harmonieusement bâti (N 8, 64a)
kort: het type *kort* in: K 124a, 150, 174, 177b, 179a, 220, 333b, L 149, 150, 180, 180b, 188, 200a, 235, 242, 263, P 4, 77, 136; *kòrt*, K 193a, L 159; *kòrt*, K 191, 237, 301, P 163; *kurt*, I 118, K 207, 226, 237, 248; *köt*, K 307, 348, 349, P 95; *kut*, I 220, K 240, 241, 287, 295, 301, O 275, P 10, 44, 105; *ket*, K 240; *két*, K 324, O 158, 162; *keut*, O 67; *kat*, P 145; zo'n paard noemt men een – *kówtá*, I 269; *kutta*, K 281, 310, 312, 332, 335, P 41, 67, 68, 70; *kétta*, K 340, 341a, P 86; *kèuta*, P 103; *kort*, een paard wordt „kort” genoemd wanneer de afstand tussen kruin en schoft geringer is dan die theoretisch kan zijn; goede eigenschap, Goossenaerts; *kort*, paard is harmonisch van bouw, Elemans; **gesloten:** het type *gesloten* in: K 137; *gaslootàn*, O 67; *gaslootá*, I 118, K 150, 165, 174, 179a, 183, 211, 332, 333b, L 145, 149, 150, 159, 180b, 188, 200a, 235, 241, 242, 264, P 4; *gaslòtta*, I 220; *gaslòòta*, K 177b, P 10; *gaslóòta*, I 269, K 240, 277, 301, 324, 341a, 349, O 173, P 105; *gasloowta*, K 124a, 165, 178*, 183c; *gaslòòwta*, K 287; *gaslóówta*, K 248; *gaslòwta*, K 295; *gaslawta*, P 171; *gaslòètam*, O 275; *gaslaoeta*, P 88; *gaslooʔn*, K 241; *gesloten*, gewoonlijk verbonden met *goed*, van een paard dat klein van kuiten is, dat een korte en volle flank heeft; soms ook van koebeesten, Goossenaerts; *gesloten*, paard is harmonisch van bouw, Elemans; **soortig:** het type *soortig* in: K 100a, 133b, 136a, 163, 174, 177b, 188a; *sortach*, K 163, 165, 179a, 183, 188, L 149, 153, 160, 180, 184, 187a, 188, 200a, 235, 242, P 4; *sòrtach*, K 353, L 159, 159b; *sórtach*, K 183c, 184, L 183, 235, 241; *sòdrtach*, K 330; *sóórtach*, K 201, 240, 248, 274, 281a, O 275; *sòòwrtach*, K 283, P 198; *sootach*, O 67; *sòòtach*, P 10; *sóótach*, I 269, O 162; *sòòwtach*, K 333b; *sòwatach*, K 251; *söèrtach*, O 275; *sááwtach*, K 249, 250; *soortig*, paard is harmonisch van bouw, Elemans; **gelijnd:** het type *gelijnd* in: K 150, 165, 174, 179a, 188, 193a, L 149, 160, 184, 188, 235, 241, 242, P 4; *galijnt*, L 159; *galéént*, I 271; *galent*, K 240; *galènt*, K 240, 324; *galént*, K 301, 335, P 27, 33; *galéént*, P 163; *galèánt*, K 248; *galànʔn*, K 340; **gedrongen:** het type *gedrongen* in: P 77; *gadrongá*, K 133a, 174, 318, L 159, P 136; *gadróngá*, L 235; *gadroenga*, P 48; *gadröèngá*, I 268, K 310, 324, 353; **geblokt:** het type *geblokt* in: K 157; *gablòkt*, K 273, 310, 330, P 89, 154a; *gablòkt*, K 314; zo'n paard is een – *gablòktàn*, I 266; *geblokt*, al of niet verbon-

den met het bijw. *goed*; in toepassing op een paard: flink, kloek, kort ineen gedrongen paard met korte rug, Goossenaerts; **gestopt:** het type *gestopt* in: K 133b, L 180b, 241; *gastöèpt*, O 72; **getrokken:** *gatrokka*, K 150, 179a, L 149, 180b, 183, 233, 241, 242, P 4; *gatrókka*, L 159; *gatrókkan*, O 162; *gatróèʔa*, K 240; *getrokken*, paard is harmonisch van bouw, Elemans; **dik:** *dik*, P 105; **ferm:** *fèrm*, K 307; **goed:** *goed*, van en bij dieren; van een paard, een veulen enz.; flink gebouwd, fraai, Goossenaerts; **aangesloten:** *òngaslóòta*, K 237; **schoon:** *schien*, K 254; **aangeribd:** *aangeribd*, verbonden met het bijw. *goed* of *kort*. Van paard of koe die kort van lendenstuk zijn. De laatste rib zit dan kort bij de heup, zodat de kuit klein is, Goossenaerts; **gezet:** *gezet*, bij paard. Kloek, struis niet groot, Goossenaerts; **opgezet:** *opgezet*, van een paard, dat hoog genoeg is van schoft. Goossenaerts; **omgelegd:** *omgelegd*, steeds met *zijn* en een bepaling als *goed*, *veel* ... Van paarden, gegroeid, Goossenaerts; **gedraaid:** het type *gedraaid* in: K 133b; **gestrekt:** *gastrékt*, K 341a; **lang:** het type *lang* in: P 136; *lòngk*, K 353; *laangk*, K 191; **gestabileerd:** *gastoppaleert*, K 241; *gastòppaleert*, K 310; *gastókkaleet*, P 35a; **harmonieus:** *harmoonièʔus*, P 4; **straf:** *straf*, van een veulen, een paard, kloek gebouwd, Goossenaerts; **sterk:** *stark*, P 126; **stukkig:** *stukkèch*, = fors gebouwd (v.e. paard), Elemans, 181; **typisch:** het type *typisch* in: L 242; *teepas*, K 268; **vierkantig:** *vierkaantach*, K 193a; **vol:** het type *vol* in: K 157; **vroom:** *vroom*, attributief bij paard, kloek, struis, Goossenaerts; **riels:** zo'n paard is een – *zrielsá*, L 180b; **mentig:** *mèntach*, L 180b; **goedsoortig:** *goejsortach*, K 187, L 91b, 159, 263; *gòesóótach*, K 348; **kort gedrongen:** *kòtchadröèngá*, K 291; *kutchadröèngá*, K 296; *kutgadröèngá*, K 329; *kértgadröèngá*, P 84; *kétgadröèngá*, P 89; **kort gesloten:** het type *kort gesloten* in: K 256; *kort gasloota*, K 188; *kòrt gaslóòta*, K 281a; *kòt gaslootàn*, K 262; *kutgaslóówta*, P 81; **dik geblokt:** het type *dik geblokt* in: K 276; **dik gedrongen:** zo'n paard is een – *dikká gadröèngá*, P 25; *dikká gadröèngána*, K 354; **ferm gesloten:** *fèrm gaslóòta*, K 240; **goed gedrongen:** *goet gadrongá*, K 146; **goed gesloten:** *gòèchaslèùʔn*, K 340; **goed gestopt:** het type *goed gestopt* in: K 186; **goed gemaakt:** *gòètgamòkt*, K 191; **goed vierkant:** *goe vierkant*, L 263; **kort soortig:** *kort sortech*, L 148; **kort ineengedrongen:** *kòrt inèngadròngá*, K 317; **kort geblokt:** het type *kort geblokt* in: K 151;

1.1.1.2.

kort gebouwd: *kut gabáát*, K 351a; **kort gestukt:** *kurt gəstukt*, K 248; **dikke korte gesloten:** zo'n paard noemt men een – *dik-kakurtagaslóówa*, K 256; **kort en gesloten:** *kort en gəslootə*, K 186; *köt én gəslöëtən*, O 275; **kort van leden:** *kut vòn lee*, K 240; **goed in elkaar:** *goet in bəkaara*, K 167; een paard met: **goed model:** *göë móóóal*, K 313; **schoon model:** *schöëwə modél*, K 340; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **kort paard:** *kurt paert*, I 102a; *kut pééjət*, K 353; *kut péjət*, P 41; *kut pjéét*, O 74; *két pjéét*, K 341a; **korte dubbele:** *kuitən dóbbəla*, P 72; **korte blok:** *köttəblok*, P 76; **korte klopper:** *korta klöppər*, P 35a; **blokje:** *blókskə*, K 301; **raspaard:** *vòspjéét*, K 330; **knol:** *knol*, ne dikke knol van 'n peerd, gunstige bet.?, Goossenaerts; **goed type:** *goet tiep*, L 188; de volgende opgave is een werkwoord: **schilderen:** *schilderen*, geschilderde kaarten, e geschilderd pèerd, Corn.; *schilderen*, geschilderd zijn, volmaakt zijn, Da's i veuleken, och 't geschilderd es, Tuerlinckx.

GOED UIT DE WEG KUNNEND,
NIET KREUPEL ZIJND,
GEZEGD VAN EEN PAARD

Flinkfüssig (von einem Pferd) – horse which walks well – ingambe, dit d'un cheval qui ne boite pas
(N 8, 64 d)

[Uit sommige opgaven blijkt, dat de respondent soms de benaming geeft voor een goedgebouwd paard en dit dan merkbaar met een snel paard gelijk stelt.]

vlot: het type *vlot* in: K 100a, 102, 133b, 157, 163, 165, 174, 175a*, 177b, 178*, 179a, 186, 187, 188, 193a, 220, L 148, 149, 150, 159, 160, 180b, 188, 200a, 235, 241, 242, 263, 264; *vlòt*, I 220, K 165, 183c, 191, 207, 211, 237, 248, 274, 301, 307, 317, 318, 324, 349, L 91b, 159b, 183, O 162, P 4, 88, 198; [*v*]lòt, O 173; het paard is een – het type *vlotte* in: K 167; *vlòtta*, K 301, 312; *vlòʔə*, K 340; *vlòt*, niet kreupel van een paard, Elemans 181; **vlotte gang,** Elemans 181; **rap:** het type *rap* in: K 133a, 133b, 163, 183, L 159, 235, P 41; *vòp*, K 351a; het paard is een – het type 'n *rappe* in: L 263; *vòppə*, K 354; **snél,** K 330; **vlug:** het type *vlug* in: K 151, 193a, L 205, 206; **rad:** het type *rad* in: K 183; **vief:** *viēf*, I 220; *viēf*, K 241, 353; *veef*, K 330; **nijver:** *núüffər*, O 275; *nèüfər*, O 275; **vinnig:** *viēniēch*, K 201; *viēnnach*, K 330; **glad:** *glòt*, K 204; **lenig:** het paard is een – *na léénaga*, K 307; **los:** *lòs*, K 283; **flink:** het type *flink* in: P 145; *flingh*, P 145;

gaaf: *gééf*, P 33; **recht:** het type *recht* in: K 137; *rèègt*, K 183; **liber:** *libər*, I 220, O 74; **goed:** het paard is een – *gòjə*, K 291; *göë*, K 329; **vierkant:** het type *vierkant* in: L 180b; *vierkaant*, K 165, 175a*, 184; *vièrkáánt*, K 191; het paard is een – *vierkaanta*, K 188a; *vièrkàntə*, I 268; *vièrkàntən*, I 266; **vierkant,** attributief bij paard; aan alle kanten goed gesloten, Goossenaerts; **vierkantig:** het type *vierkantig* in: K 146, L 180; *vièrkantəch*, O 67; *vièrkantəch*, K 251; *vièrkāntəch*, K 124a; *véèrkóówtəch*, K 335; *vièkentəch*, L 184; *véjrkòèjtəch*, P 4; **handig:** *hòndich*, K 301; *hénnach*, K 301; **galant:** het type *galant* in: P 76; *gòlant*, P 41; *gòlònt*, P 84; **elegant:** *élləgant*, K 268; **viervlottig:** *vièurvlòttəch*, K 240; **goed te poot:** het type *goed te poot* in: P 103; *göë tə pòet*, P 25; **rap op zijn poten:** *vòp ööp zèn pòëwətə*, P 105; **goedgemaakt:** het paard is een – *göëggəməòktə*, de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **brabander:** *braobáándər*, K 340; **bloedpaard:** *blöëtpeét*, P 81; het paard heeft een: **goede gang:** *goei-jə gang*, K 136a; 'n goede schrik: *göëjə schrik*, K 53; 'n vierkante schrik: *vièrkànt schrik*, K 353; **vlotte vlugge pas:** het type *vlotte vlugge pas* in: I 118.

SLECHT VAN BOUW, GEZEGD
VAN EEN PAARD

Von schlechtem Körperbau – badly built, said of a horse – mal bâti, dit du cheval
(N 8, 64 L)

[Een aantal opgaven zijn toegespitst op een bepaald gebrek.]

hol: *hól*, K 137, 151, 186, 240, 301, 332; *hòl*, K 183c, 191, 211, 237, 240, 248, 274, 349; *hòwl*, P 48; *ól*, I 118, K 124a; *òl*, K 204, O 162, P 88, 95; *hool*, K 193a, L 148, 150, 153, 180, 180b, 183, 233, 235, 241; *hóól*, K 353; *hòòl*, L 159, 184, 187a, 263; *hòòwl*, P 163; *hòòl*, L 159b; *hóol*, L 242; *hóól*, K 220, L 160; *hòèl*, K 314; *òòl*, O 173; het paard is een – *hòlla*, K 340; *olla*, K 188a; *òlla*, P 76; *hoolə*, L 150, 200a; *hòòlə*, L 188; *hool*, *hol*, Elemans 180; **slecht:** het type *slecht* in: K 167; *slécht*, K 301; het paard is een – *sléchts*, K 312; **slecht (van) model:** het type *slecht model* in: K 295; *slécht mòddəl*, P 84; *slécht mòë-dél*, K 307; *slécht jan mòddəl*, P 81; *slécht vòn mòddəl*, K 307; **slecht gemaakt:** *slécht gamòkt*, K 291, P 41; het paard is een – *slécht gamòktə*, K 353; **slecht gebouwd:** *slécht gəba(ə) (f)t*, P 4; **slecht gestoken:** *slécht gəstookə*, P 41; **mismaakt:** *mismòkt*, K 330; *míësmákt*, K 351a; het paard is

een – *mismakta*, K 310; *mismòkta*, P 86; *miësmòkta*, P 89; **misvormd**: het type *misvormd* in: P 77; **misbakken**: *miësbòkka*, K 330; **driekantig**: *drojakòntach*, K 335; het paard is een – *dròkòntaga*, I 268; **kwaad**: het paard is een – *kaoja*, K 165; **smal**: het paard is een – *smòlla*, K 353; **krom**: het paard is een – *kròëmma*, K 254, P 105; **lelijk**: *lillak*, K 296; *liëllak*, K 330; *liëlak*, K 207; **onsoortig**: *onsoortach*, K 100a; *onsortach*, K 163; *onsórtach*, K 184; **kreupel**: *kreuwpal*, K 249, 250; **schraal**: *schraol*, K 177b; **kramakkel**: *kròmòkhal*, P 72; **locht gebouwd**: *locht gebouwt*, K 150; **locht**: *lócht*, niet fors genoeg (van een paard), Elemans 181; **gekapt**: *gèkòpt*, P 67, 68; **niet aangesloten**: *niëj àngaslóóta*, K 237; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **holzak**: *hòlzòk*, P 25; **holpaard**: *òlpèrt*, K 201; **holle bonk**: *enen holen bónk*, groot en slecht gesloten paard, Elemans 181; **slap paard**: *slòpjàèt*, K 333b; **rotbok**: het type *rotbok* in: K 136a; **kemel**: *kajmèl*, P 154a; **doorjager**: *durjòògèr*, K 273; *dééjjóógèr*, P 27; *durjèègèr*, K 191; **zaalrug**: *zòòlruch*, K 340; **hollerug**: *òllè-rùùch*, P 70; **haverkist**: *haavèrkist*, P 76; **knook**: het type *knook* in: K 193a; **drie-pikkel**: *draajpiëkkèl*, P 81; **schandaal**: *schaandòòl*, K 313; **knobbel**: het type *knobbel* in: P 103; **zwikzwak**: het type *zwikzwak* in: K 256; *zwikswèk*, K 256; **kruk**: het type *kruk* in: K 187; **kast van een paard**: *en kaast fan en pèrt*, groot en slecht gesloten paard, Elemans 181; **oude-man**: *aaman*; **teentreder**: *toontrijèr*, L 159; **bol**: het paard is een – *bòjla*, O 275; **[hòtta]**: *hòtta*, K 354; **bok**: *bòèk*, O 74; zo'n paard is – **geen soort**: *gin sórt*, K 184; **kwaad soort**: *kwaoj soort*, K 146; zo'n paard heeft – **geen model**: *gè mòdèl*, K 291; **slechte maat**: *slécht móót*, P 145.

PAARD MET EEN DOOR-GEZAKTE RUG

Pferd mit eingesatteltem Rücken – horse with a sagged back – cheval ensellé (N 8, 90q; N 8, 12; N 8, 14)

[Maakt de rug een sterke inbuiging naar beneden, dan noemt men dit een *zadelrug*, *holle rug*: het paard is *ingezadeld*, *zadel-diep*. Soms is de *zadelrug* aangeboren, meestal ontstaat hij door te vroegtijdige en te zware inspanning der veulens.]

zo'n paard heeft een: **zadelrug**: het type *zadelrug* in: P 77; *zaalruch*, K 179a, 186, 220, L 159, 160, 235, 263, P 103; *zaalruch*, K 357; *zaawalruch*, P 105; *zaalrùùch*, K 251, 281a; *zaalreuch*, L 263; *zàáwlrùùch*,

K 249, 250; *zaelruch*, P 99b; *zàlruch*, L 241; *zaolruch*, K 124a, 133b, 137, 151, 165, 167, 177b, 179a, 184, 188, 188a, 237, 256, 262, 307, L 91b, 150, 153, 159b, 180b, 184, 188, 200a, 242, O 67, P 145; *zaolrùùch*, P 35a; *zoolruch*, K 191, 248, 295, L 233, O 72, 162, P 41; *zòólruch*, I 118, L 148; *zòòlruch*, K 157, 163, 165, 183, 191, 226, 237, 245, 276, 281, 287, 301, 310, 314, 317, 318, 333b, 348, 349, 353, L 180, O 72, P 33, 41; *zòòwalruch*, P 44; *zòòlruch*, K 273; *zòòlrùùch*, K 296; *zòòlrùùch*, K 256; *zoowl-rùùch*, I 268; *zòòwlrùùch*, K 254, 283, 330, 332; *zòòlrùùch*, P 16; *zòòalrùùch*, I 220, K 313, P 84; *zòòlrèuch*, L 149, 183; *zoowl-reuch*, L 149; *zolruch*, L 145; *zòlruch*, K 183c, 187; *zòlrùùch*, P 4; *zòlrùùch*, K 287, P 70; *zòòlrùùch*, K 248; *zòalrùùch*, I 266; *zòalròèch*, O 275; *zòwlrùùch*, I 269; *zòwlrùùch*, K 277; *zòwalruch*, K 241, P 163; *zòwalrùùch*, P 95, 154a; *zòwalrùùch*, K 274; *zòjalrùùch*, K 240; *zòjalruch*, K 211; *zool-rùùch*, P 27, 85; *zòòlrùùch*, K 324, 341a; *zòòlrùùch*, K 340, O 158; *zoalrùùch*, P 88; *zoolròèch*, K 207; *zòòlròèch*, K 310; *zòlròèch*, K 237; *zòelrùùch*, P 126; *zòèjlrùùch*, P 72; *zòèlrùùch*, P 89; *zòèlrich*, P 86; *zòlrùùch*, K 201, P 25; *zèùlrùùch*, P 10; *zèùalrùùch*, K 291; *zòalrùùggè*, O 275; **zaalrug**, ingezakte rug van een paard, Corn. Vervl.; *zaalrug*, doorgebogen rug van een paard, Tuerlinckx; *zaalrug*, bij een paard, rug die teveel ingebogen is tussen schoft en kruis en dus te laag, Goossenaerts; *zòòlruch*, een ingezakte rug van een paard, Elemans; *zà'lròch*, znw. m., *zaalrug*, een in het midden doorgebogen rug, zoals men die bij paarden aantreft, De Bont; **dalrug**: het type *dalrug* in: K 146; *daolruch*, K 100a; **ingereden rug**: *ingèreejè ruch*, K 174, 178*; *ieingèreejè ruch*, I 102a; **ingevallen rug**: het type *ingevallen rug* in: P 198; *iëngèvalla ruch*, P 67, 68; *ingevallen*, attributief bij rug (paard), soms gebruikt voor ingezakt, Goossenaerts; **slappe rug**: het type *slappe rug* in: L 235; **doorgezakte rug**: het type *doorgezakte rug* in: K 268; *doorgèzòkta rùùch*, K 354; **doorgezakte lende**: *dòrgèzòkta lèndè*, L 159; het paard is: **laag in de rug**: *liëjèch iën dè rùùch*, K 301; de volgende opgave is een werkwoord: **doorzakken**: *doorzakken*, *zaalrug* (hebbende), Goossenaerts.

PAARD MET EEN SCHEVE HEUP

Einhüftiges Pferd – horse with a crooked haunch – cheval éhanché (N 8, 94a)

1.1.1.2.

scheefheup: *scheeveup*, O 67; *schiefheup*, K 191; *schjéveup*, K 204; *schiefhuup*, K 191; *sjiejevójp*, P 95; *schiejevæep*, K 324; **springheup:** *springkheup*, K 241, 268; *springhuup*, K 241; *springhöp*, K 237; **klapheup:** het type *klapheup* in: K 179a, 187; **platheup:** *platheup*, K 207; **eenheuper:** *eenheupær*, K 165; *jeenheupær*, K 174; **hanggat:** het type *hanggat* in: K 333b; **kapstok:** *kapstök*, P 81; **scheve bonk:** *schj-juv*, L 159b; het is een paard (met): **met een halve heup:** *měj næn alvæn eup*, K 188a; **één heup:** *eenæn heup*, L 242; **scheve heup:** *schéjvæ heup*, K 167; *schiejevæ heup*, K 301, 353; *skivvæn heup*, L 183; de volgende opgaven zijn meervoud: *schj-juvæ heupa*, K 193a; *schiejevæ heupa*, K 353; *schéevæ huppa*, K 349; **ingedrukte heup:** *inggædruktæ heup*, K 276; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **eenheupig:** *éénéjvæch*, P 89; **tweheupig:** *twieheupæch*, K 351a; **scheef:** *schêéf*, K 157; *schief*, K 335; het paard is een – het type *scheve* in: P 103; *schiejevæ*, K 310, 340, P 25; *schiejevæ*, I 268; *schieva*, K 248, 341a; **scheef in de heup:** *skif in dæn heup*, L 183; **krom:** het paard is een – *kröemma*, K 254; **slim:** het type *slim* in: K 186; **heup af:** het type *heup af* in: K 174; de hoogste heup noemt men: **links:** het is een – *liëngsæ*, K 240; **rechts:** het is een – *rééchsa*, K 240; het paard is: **ontheupt:** het type *ontheupt* in: K 150, 163, 179a, 183; *ontheupt*, K 124a; *ontèuwpt*, O 275; *onteupt*, K 281a, 357; *ontheupt*, K 313; *onteupt*, K 245, 281, 330; *onteuwpt*, K 249, 250; *ontèuupt*, K 330; *ontèuwpt*, P 154a, 198; *ontèuupt*, P 163; *onthuupt*, K 100a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 165, L 91b, 150, 180b; *ontuupt*, K 177b; *ontuupt*, P 145; *ontuupt*, K 186c, P 41; *ontuupt*, P 145; *onthuupt*, K 201, 317, 354; *onthuupt*, K 240, 277; *ontuupt*, K 274; *òðneuupt*, O 173; *onthuupt*, Elemans 181; **verheupt:** *veruupt*, P 77; **de heup ingelopen:** *döwpiëngalöëppæ*, P 125; **scheef geheupt:** *schêéf gæheupt*, K 220; *scheef gæhupt*, K 183; **de heup afgezakt:** *dæup ðfgæzökt*, I 269; **de heup ontzakt:** *dæn heup ontzakt*, L 159; **de heup verzakt:** *dæn heup verzakt*, L 187a; **verzakt:** het type *verzakt* in: L 159, 184; de volgende opgaven zijn samenstellingen met werkwoorden: **geen heupen hebben:** het paard – *iët chiën éapæ*, P 88; **maar één heup hebben:** het paard – *he mer ennæn heup*, L 200a; *hee mèr innæn heup*, L 241; *hi mer innæn heup*, L 263; **een slimme heup hebben:** het paard – *hi næn slimmæn heup*, L 183; **te heupig zijn:** *tæ heupæch*, K

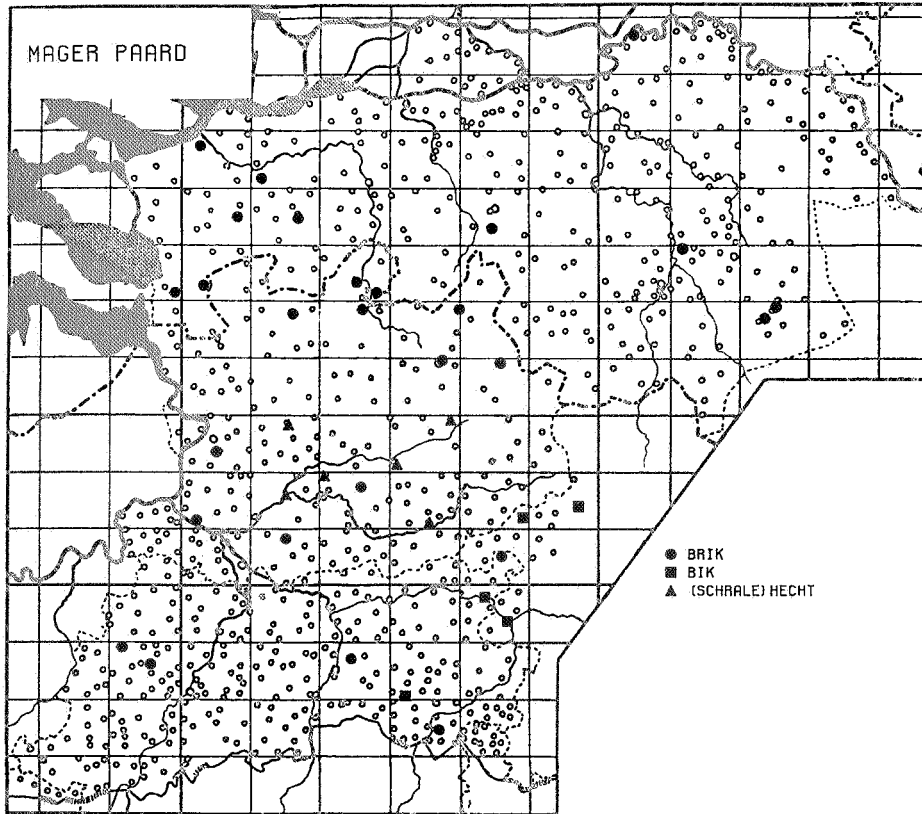
184; **scheef staan:** *sti skif*, L 148; **vervangen staan:** *vervangæ gæstææn*, K 296; **zich schuren:** het paard – *hèt zien eigæn gæschuurt*, L 188; **niet mooi gebouwd zijn:** het paard is – *nie mooj gæbouwt*, L 263; **zich geduwd hebben:** het paard – *hèt zien eigæn gædouwt*, L 188; **doorkoten:** *durkötta*, L 241; het paard is – *durgakoot*, L 241.

ONELEGANT PAARD

Unelegantes Pferd – ungraceful horse – cheval inélegant (N 8, 62n)
lobbes: het type *lobbes* in: K 184, 187, L 159, 235, 263; *lobbas*, K 240; *löbbas*, L 150, 233, 242; *löbbas*, K 301, 357; *lubbæs*, K 237, 240, 273, 312, P 72, 86, 95, 105, 137; **loebas:** *loebas*, K 332; *loebàs*, I 269, K 353, P 48; *lööbas*, K 254; *loebáás*, P 126; *lööbáás*, K 287; *loebas*, I 102a, K 124a, 151, 157, 163, 174, 177b, 178*, 179a, 183c, 184, 186, 191, 193a, 204, 207, 214, 215, 216a, 220, 226, 237, 317, 330, 341a, L 148, 149, 183, 200a, P 10, 41, 198; *lööbas*, K 211, 287, P 154a; *laopæs*, L 180; *luwbàs*, P 95; *loobáás*, K 330; *de loebbes*, het onelegant paard, Elemans; **lubbe(n):** *lubbæ*, K 248, 349, O 173, P 67, 68, 84; *lubbæn*, O 162, 275; *löbbæ*, K 237, P 163; *löbbæn*, O 275, K 314; **lebbe:** *lébbæ*, K 324, 341a; **hecht:** *hécht*, P 25, 33; **lelijk paard:** *leelæk pjaart*, K 274; *léllæk pjaart*, K 274; *lullæk pjaart*, K 274; **lelijke knol:** *lillækæ knol*, K 167; **lelijkerd:** *lillækert*, K 183; **lomp paard:** *lumppjéét*, K 340; *loemp pjéét*, O 74; **lomperik:** *loempærik*, I 268; **lomp gemaakt:** *lomp chamåkt*, K 278; **kloef:** *kloef*, K 281a; **lots:** *lòts*, P 84; **bonk:** *bonk*, L 180b; **blajert:** *blaajært*, L 159; **min paard:** *min pert*, L 150; **strompelaar:** *strumpaléér*, K 291; **stromper:** *strompær*, K 313; **sleuteraar:** *sleutæraar*, P 103; **brik:** *brik*, P 88; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **plomp:** het paard is een – *plompæ*, K 146; **droog:** het paard is een – *drwoogæ*, K 201; **koppig:** het paard is een – *köppæchæ*, P 89; **verbalemond:** het paard is een – *verbòllæmunta*, K 240; **niet zwak:** *ni swæk*, K 249, 250, van zo'n paard zegt men: **geen model hebben:** het paard – *hèt gé mòddæl*, K 354.

MAGER PAARD (zie kaart)

Mageres Pferd – lean horse – cheval maigre (N 8, 62m; N 8, 62c; N 8, 14)
hecht: *hecht*, K 274, 296; *hécht*, K 274, 291;

héecht, K 273; *echt*, K 254; *hecht*, znw., mager, versleten paard, Corn. Vervl.; **schrale hecht**: *schròðlan hécht*, K 310; **bik**: *bik*, K 317, P 41, 103; *bek*, K 314, P 48; **bok**: *boek*, K 335; **bliek**: *bliek*, K 179a; **brik**: het type *brik* in: K 184, 188a, 193a, 204, 207, 237, 248, 287, 301, 332, L 91b, 233, 235, 263, 264, O 162, P 154a; *briek*, I 102a, K 151, 157, 174, 177b, O 169; *brek*, K 192, 211, 240, 354, P 86; *brik*, znw. ook djek, hecht en tjekker, mager versleten paard, Corn. Vervl.; *briek*, mager paard, Weijnen EV 7; **brak**: *brak*, L 149, P 95; *bràk*, P 76; **tuk**: *tuk*, I 268, O 67; **djek**: *djék*, K 281; *djek*, mager, versleten paard, Corn. Vervl.; **mager paard**: *maoger pert*, K 187; *muuger pjeet*, P 89; **knol**: het type *knol* in: K 330; **houterige knol**: het type *houterige knol* in: L 180b; **hard paard**: *hart pèert*, L 159b; **wasbord**: *wasbòrt*, L 159; **wrak**: het type *wrak* in: K 183; **dunne joekerd**: *dunna joekert*, L 150; **dunne lat**: het type *dunne lat* in: K 151; **saucijzenman**: *soosesemàn*, K 268; **hoepel**: *hoepel*, K 165; **kapstok**: het type *kapstok* in: K 183; *kapstok*, van mager paard „t is zo

maar 'ne kapstok, Goossenaerts; **schandalig paard**: *skandaalsch pert*, K 187; **rank paard**: *rank pèert*, I 118; **magere bonk**: *maagəva bonk*, L 159; **schronie**: *schronie*, 'n magere – (bonk, paard) Van de Biezen; **rebber**: *rebber*, zeer mager paard; Corn.; **repenmagazijn**: *repenmagazijn*, in toepassing op paard, waarvan men de ribben ziet liggen, knol, Goossenaerts; **Jules**: *Jules*, slecht, mager paard, Goossenaerts; **snoekebuik**: *snoekebuuk*, L 159; **tjekker**: *tjekker*, hetzelfde als djek, slecht, mager paard, Corn. Vervl.; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **schraal**: het paard is een – *schràlla*, K 349; *schraola*, K 146; *schroola*, K 313; *schròðla*, K 340; **mager**: het paard is een – *maogəva*, K 186; *mòðgəva*, K 353; **smal**: het paard is een – *smàlla*, K 201; **dor**: het paard is een – *dòrva*, I 269; **bloot**: *bloot*, mager van een dier gezegd, „da pead es ewa bloot”, Tuerlinckx; **te licht**: *tə lócht*, L 150; **te dun**: *tə dun*, L 150; van zo'n paard zegt men: **de kuiper heeft er op gezeten**: *de kuiper heet er op gezeten*, van een paard,

1.1.1.2.

waarvan men de ribben ziet liggen, Corn.

RANK PAARD

Schlankes Pferd – slender horse – cheval élançé

(N 8, 20; N 8, 62 L)

draver: *dråvør*, P 163; *droover*, P 27; *druvør*, P 33; **galopper:** *galøppør*, P 163; **hollander:** het type *hollander* in: K 241; **brik:** *brék*, P 4; **drift:** *driift*, K 191; **hunter:** *uuntør*, K 335; **luke paard:** *luuks paart*, I 220; *luuks péjt*, P 72; *luks péjat*, P 145; *luks péat*, P 145; *luukspert*, K 220; *liüks part*, luke paard. licht en slank, Mischgofsky L 95; **luke paardje:** *luuks pèvtja*, L 180; **rank paard:** *ra péet*, K 310; **ranke** **duivel:** *rånken duujval*, P 41; **ranke haring:** het type *ranke haring* in: P 103; **lang getrokken paard:** *lank chatróhka pjéét*, O 74; **goed gemaakt paard:** *gõe gamòkt pjéjt*, K 329; **reil paard:** *reejl péjt*, P 84; **gelders paard:** *geldørs pert*, K 187; **schoon paard:** *skûu pjéét*, O 275; **zadelpaard:** *zoewal paart*, P 89; *zòðlpéet*, K 310; **bloedpaard:** *bloetpéjat*, P 105; *bloedpèèrd*, (Kemp. *blòèdpèèd*, *bloedpjeèd*) raspaard, Corn.; **paard met weinig lichaam:** *peejat mee wéénach lichàm*, K 353; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **luke:** *luuks*, I 102a, K 136a, 146, 151, 157, 163, 165, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 188, 204, 214, 215, 216a, 218, 220, 240, 254, 301, 310, 317, 332, L 91b, 145, 148, 149, 159, 160, 177c, 180, 183, 184, 187a, 188, 200a, 233, 235, 241, 263, O 275, P 4, 41; *liüks*, L 159b, 235; *liuks*, K 248; *luks*, K 174, 183, 191, 211, 237, 241, 268, 273, 276, 277, 312, 313, L 180b; *leuks*, K 191; *luuks*, rank paard, Elemans; het paard is een – *luuksø*, K 100a, 102, 124a, 133a, 137, 167, 187, 214, 215, 216a, 349, L 153, 159; *lukkø*, O 275; *luuksø*, rank paard, Elemans; **rank:** *rank*, K 249, 250; *rånk*, K 307, 348; het paard is een – *rånkø*, K 351a; *rånkøn*, K 307; *rånkø*, K 287, 353; *rånkø*, I 269, K 354; *rånkøla*, K 240; *reen*, K 340; **smal:** het paard is een – *smälla*, P 95; **dun:** het paard is een – *dunnø*, K 268; *dunnøn*, K 193a; *düünnø*, K 201; **slank:** het paard is een – het type *slanke* in: K 330; **reil:** het paard is een – *rijlø*, I 268; **gelders:** het paard is een – *enø geldørsø*, L 150.

LANGBENIG PAARD

Langbeinigtes Pferd – long-legged horse – cheval haut de jambes

(N 8, 20; N 8, 62i)

klepper: het type *klepper* in: I 102a, K 100a, 102, 124a, 133a, 136a, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 178*, 179a, 184, 186, 188, 188a, 193a, 249, 250, L 91b, 148, 180b, 205, 206, 233, P 76; *kléppør*, K 183c, 191, 204, 207, 226, 237, 248, 281, 281a, 310, 329, 330, 340, 254, L 91b, P 33, 72, 86, 88, 105; *kléépør*, P 72; *klíppør*, K 245, 248, 249, 250, 330, 335, O 275; *klíèppør*, I 266, K 333b, P 41, 89, 95; *kløppør*, L 149, 153, 177c, 180b, 241; *klepper*, paard, in de Langstraat, Hs. Lettk. 1756 nr 15; **klippel:** het type *klippel* in: K 165, 174, 177b, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 188a, 192, 204, 220, 237, 245, 332, L 148, 149, 180, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, 264; *klíppal*, K 191, 211, 240, 241, 312, P 86; *klíppeel*, L 263; *klíepal*, K 163; *klíèppal*, K 207, 240, 248, 310, P 198; *klípel*, langbenig paard, een paard dat er als het ware vier klippels onder heeft staan, De Bont; **hollander:** het type *hollander* in: K 214, 215, 216a, 295; *òlandør*, P 27; *òllandør*, K 291; *òlándør*, K 281a; *hòlòndør*, K 310, 348; *òlòndør*, K 330; **kluppel:** het type *kluppel* in: K 314, L 183; *kluppal*, K 277; *klíúppal*, K 248, P 126; **knuppel:** *kníúppal*, K 354; **klopper:** *kløèppør*, P 4; **langbener:** *langbèndør*, L 188; *langbièndør*, K 237; *lòngbèndør*, K 354; **hogepoter:** het type *hogepoter* in: I 220; **langpoot:** het type *langpoot* in: P 103; **opgaander:** *øèpçhòndør*, K 287; **fluitenier:** *flòètanìør*, O 74; **schelfthout:** *schèlfthéwt*, K 240; **slungel op zijn benen:** *slungal op zìøn bèèn*, L 159b; **vlieger:** het type *vlieger* in: K 351a, L 153; **steel:** het type *steel* in: K 268, 353; **stelt:** het type *stelt* in: P 77; **hoogstelt:** het type *hoogstelt* in: K 146; **stelteloper:** *steltaløpør*, L 159; *steltløpør*, L 180b; **loper:** *løpør*, P 25; **aal:** *aol*, L 159; **giraffe:** *zjìèraf*, K 273; **kemel:** *keemal*, K 191; *kémmal*, O 275; **clown:** *kloon*, P 76; **voorpaard:** *vurpéjt*, P 84; **hoog paard:** *øèchpéjt*, K 335; **hoge tempel:** *høèga témpal*, K 349; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **hoog:** het paard is een – het type *hoge* in: I 102a, K 351a; *hòóga*, K 183; *høèwaga*, K 353; *øèwaga*, I 268; *hoog*, van een paard dat lange benen heeft, zonder dat het overige in dezelfde verhouding groot, hoog is, Goossenaerts; **hooggestegen:** *høèchastéjga*, P 105; **te groot:** het paard is een – *tø grootø*, K 201; van zo'n paard zegt men: **daar waait de wind onderdoor:** *daor waajt de wìent onderdeur*, K 157.

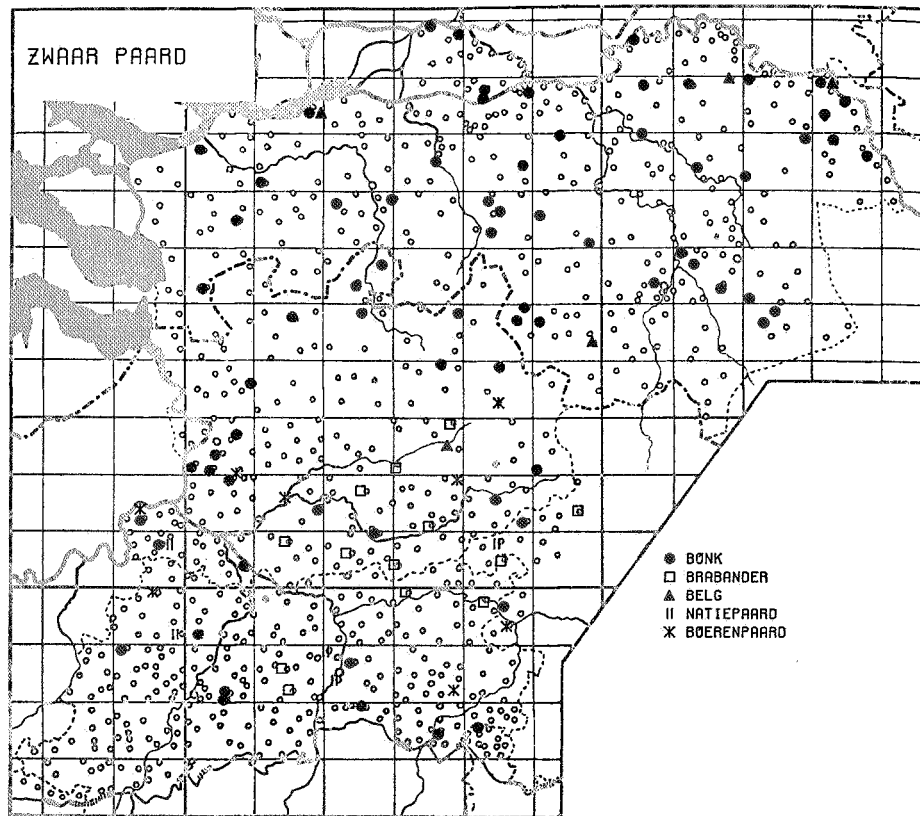
LICHT PAARD

Leichtes Pferd – light horse – cheval léger (N 8, 62c; N 8, 62d; N 8, 20)

[Bedoeld wordt niet een paard dat licht van kleur is, maar een paard dat licht van bouw is.]

ardenner: het type *ardenner* in: I 102a, K 100a, 133a, 137, 151, 157, 163, 179a, 183, 186, 187, 188, 220, L 145, 148, 149, 150, 180, 180b, 184, 200a, 227, 235, 241, 242, 264; *ardennar*, L 159; *ardénnar*, K 165, 183c, 184, 191, 192, 207, 240, 254, 273, 274, 357, L 91b, 159, 159b, 183, 235, P 4; *árdénnar*, K 245; *ardinnar*, K 248; *hardennar*, K 174; *ardendar*, L 263; *órdénnar*, I 269, K 240, 268, 277, 318, 330, 353, P 72, 86, 125; *órdinnar*, I 266, K 287, 351a; *òrdéjnar*, K 295, P 27, 67, 68; *urdeennar*, K 204; *ardeenar*, K 310; *ardéjnar*, P 27, 154a; *òrdeenar*, I 271, K 211; *aardéjnar*, P 48; *ardéjnéj*, P 81; **ardens ras:** *òrdeens ròs*, K 301; *òrdééjns ròs*, P 85; *ardeens (paarden-)ras*, te K. bekend. De Ardenner van onze tijd is slechts een kleinere vorm van het Brabantse paard, Goossenaerts A.; **ardens paard:** het type *ardens paard* in: P 99b; *ardaens pijjt*, K 287; *òrdéns pjééjt*, O 72; *òrdééns péét*, P 70; **ardens paardje:** *ardéns pjéjòrraka*, P 25; **ardense mannen:** *ardaensò mannàn*, K 256; **arden:** *ardén*, K 237; *òrdén*, K 348; *ardéjn*, P 89; *ardeen*, K 241; *òrdéén*, K 307; *òrdeen*, I 220, K 307; *òrdéén*, K 335; **ardennais:** *ardané*, P 198; *ardené*, P 76; *ardénee*, K 276; *ardenéj*, K 262; *òrdénééj*, K 249, 250; *ardané*, K 241, 248, 251, O 275, P 198; *ardénee*, K 314; *òrdanéé*, K 281a; *òrdanééj*, P 88; *òrdanééj*, K 283; *òrdéné*, O 275; *òrdénee*, P 44; *òrdané*, P 10, 89, 171; *òrdénee*, K 330, 353; *òrdanéé*, K 317; *òrdanéj*, P 84; *òrdanéj*, K 237, P 126; *òrdáneej*, K 201; *òrdanééj*, O 173, P 41; *òrdanéj*, P 95; *òrdéné*, Ardeens ras: wordt praktisch niet gebruikt in Kessel-Lo; het is kleiner en lichter dan het Brabants trekpaard; het kan alle kleuren hebben; hs Schrevens; **type ardenais:** *tiépardénee*, O 74; **tweehander:** *tweejòndar*, K 287; *twièjòndar*, P 41; *twièjònnar*, O 162; **tweehandiger:** *twièhandièggar*, K 296; **tweehands paard:** het type *tweehands paard* in: K 174; *twièhantspjét*, P 86; *twièhààntspéart*, K 237; *twéjahanspòjart*, K 240; *twi-jaants péért*, K 237; *twièjònts-pjéét*, K 330; **tweehand paard:** *twæhant-pèért*, I 118; **tweedehands paard:** het type *tweedehands paard* in: K 137, 341a; *tweddahans pert*, L 233; *twéddahans péért*, L 91b; *twéddahaants péért*, L 159; *twédda-*

haants péjæt, K 312; *twéddahònts pòjart*, K 240; *twièddahans pért*, P 41; *twièjada-haants pjaart*, K 274; **tweedehand paard:** *twièjòndahònt pjéét*, K 340; **tweehander paard:** *twièjahòndar péjæt*, K 353; **tweehandig paard:** het type *tweehandig paard* in: P 76; *twi-jaandæch péért*, K 192; *twièjònièchpjæt*, P 95; *twiè-ònnæch pjét*, P 10; *twiè-andièch péért*, K 237; *twiè-annæch pjéét*, O 74; **tweehandigs paard:** *twièjahòndæchs péjæt*, K 353; **tweehanden paard:** *twiè-annæ pjéét*, P 4; *hand*, e peërd veur twee handen, een paard dat voor rijden voor werkpaard geschikt is, Corn.; **handspaard:** *hantspert*, L 263; **dubbele ponie:** *dóbbala pòni*, K 349; *dóbbala pòniè*, K 351a; **dubbele ponnie:** *dubbala ponnee*, K 332; *dóbbala ponnee*, K 317; *dóbbala pònee*, K 341a; *dóbbala pònee*, K 353, P 33; **loper:** *lòèpær*, O 72; *lòèpær*, K 281, O 158, P 72; *lòèppær*, P 4, 67, 68, 81; *lòèppær*, K 207, 241, P 4, 88, 89; *lòèwæpær*, K 276; *lúwpær*, P 126; *lúújæpær*, P 95; *loper*, looppaard, Goossenaerts; *lu:pær*, draver, hs Schrevens P 86; **seesloper:** *seesloper*, in bepaalde verbinding, enigszins ongunstig. Van een paard dat wat licht is om te werken, d.i. om als boerenwerkpaard dienst te doen. Goossenaerts; **looppaard:** *lòèwæ-péjæt*, K 357; *looppaard*, paard dat geschikt is tot lopen. 'n Werkpaard is altijd geen looppaard; Goossenaerts; *looppéërd*, (Kemp. *looppjeëd*) rijpaard, Corn.; **helper:** *elpær*, K 330; *éllapær*, K 245, 281; *ulpær*, K 249, 250; **drieling:** het type *drieling* in: K 133b, 146, 174, 188, L 145, 149, 150, 160, 242; *drieling*, een kruising van een zwaar en een licht paard, hs Kapteijns L 177; **camioneur:** het type *camioneur* in: P 77; *kabjoneur*, K 256; *kabièjòndèur*, K 268; *kòmjòndèur*, K 201; *kèbjòndèur*, K 256; **camionpaard:** *kabjònpajart*, K 240; **licht paardje:** *licht pértjò*, L 180b; **licht Belgisch trekpaard:** het type *licht Belgisch trekpaard* in: K 165; **Oldenburger:** *òldænbuurgær*, L 159; **een Rus:** *næ ris*, Russisch ras: wordt in Kessel-Lo zowel op het land als op de weg ingespannen. Het is een loper en is licht; het heeft geen bepaalde kleur. hs Schrevens P 86; **croisé:** *cròdjsee*, O 72; **ruiter:** *rujtær*, K 277; **tussendoor:** *tussædeur*, K 124a; **gemakkelijk paard:** *gèmakkelæk pjét*, K 273; **overgehaald paard:** *oovæghàólt pjaart*, K 274; *oovæghuult pjaart*, K 274; **half boerepaard:** *hòlf bòèrræpéjòt*, P 105; **halfbloed:** *halfblòèt*, L 159; *halvbloet*, K 188; *alfblòèt*, P 4; *allefblòèt*, P 27; *òlfblòèt*, O 158; *òlvbloet*, P 126; *alfblu:t*, halfbloed, hs Schrevens P 86; **halfbloedpaard:** *alvbloetpéét*, P 198;

landbouwrifpaard: *lɔndbɔwrɛjpejət*, K 354; **occasie:** *ɔkaasiə*, K 313; **gebasterdeerder:** het type *gebasterdeerder* in: P 103; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **ardennes:** *ardénees*, K 296; *ordénees*, K 237; het paard is een – *ardaneesa*, K 341a; **ardens:** het type *ardens* in: P 103; *ordéns*, I 220, K 237, 278, 310, 354, P 33, 105; *ardaens*, P 136; *ardeens*, K 332; *òrdééns*, K 349; het paard is een – *ardénsə*, K 324, P 35a; *èrdéjnsə*, K 256; *ardéénsə*, K 226, 281; *ardééjnsə*, P 163; *òrdeensə*, I 268, K 317, 340, O 162, P 16; *òrdéénsə*, K 312; *òrdaansə*, K 341a; *ardaensən*, K 241; **ardennieux:** *ardénjèù*, P 145; **tweehands:** *twaehaants*, L 180; *tweehans*, K 262; *twaè-ants*, K 151; *twee-ääns*, K 174; *twièjants*, K 283; *twiè-ants*, K 251; *twièhòns*, P 44; het paard is een – *twiè-aantsə*, K 254; **tweedehands:** *twièd-dənanans*, P 154a; *twièdòns*, K 287; **tweehandig:** *twièhándach*, K 281a; *tweehannièng*, O 67; *twièjahòndach*, K 310; *twièjahénnach*, K 348; *twièjòndach*, P 84; *twiè-andach*, P 25; *twiè-òndach*, P 89;

tweehandig, attributief bij paard. Paard dat in „twee verschillende handen goed is”, dat n.l. geschikt is om niet alleen als werkpaard doch ook als looppaard te dienen; Goossenaerts; *tweehandig*, 'n twee handig pèèrd, een paard dat tevens werkpaard en rijpaard is; Corn.; het paard is een – *twièhòniègga*, K 301; *twièjahònnaga*, K 301; *twièjahòndaga*, K 333b; *twèljáándaga*, K 226; *twiè-òndaga*, P 163; *twiè-òndiègga*, P 145; *twièjònnaga*, I 220; *twiè-òniègga*, I 269; *twiè-ònnaga*, I 269; *tweehandige*, een tweehandig paard, Goossenaerts; **tweekantig:** het paard is een – *twièjahàntaga*, I 268; **dubbel:** het paard is een – het type *dubbele* in: K 291; **licht:** *licht*, van paarden, niet zwaar, niet vet, Goossenaerts; **half zwaar:** het paard is een – *òləvə zwòvə*, K 248.

ZWAAR PAARD (zie kaart)

Schweres Pferd – heavy horse – cheval lourd
(N 8, 20; N 8, 62e; N 8, 14)

bonk: het type *bonk* in: I 220, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 137, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 178*, 179a, 183, 184, 186, 187, 188a, 192, 214, 215, 216a, 237, L 145, 149, 153, 160, 180, 180b, 187a, 188, 227, 233, 263, 264; *bónk*, K 165, 183c, L 91b, 159, 177c, 183, 184, 235, 241; *bónk*, L 159b; *bónk*, L 149, 235; *bóngk*, K 191, 211, 245, 249, 250, 278; *bòngk*, K 277, 312; *boonk*, L 317; *bðónk*, L 242; *böéngk*, K 204, 226, 240, 248, 249, 250, 281, 295, 314, 330, O 162, P 4, 44, 67, 68, 137, 154a, 163; *böénk*, I 269, K 207, 330, P 86; *bunk*, K 340; *bonk*, aanspraak van een paard, ook als is het een mooi paard: stil *bonk!*, hs Vissers L 180; *bonk*, zwaargebouwd sterk paard, westelijk Noord Brabant, Letterk. Hs. 1229a, nr. 17; *bongk*, groot, grof gebouwd paard, *nə bonk*, De Bont; **een bonk van een paard**: zonder fonetische documentatie van het laatste deel: *innə bónk* [van een paard], L 200a; *nən böénk* [van een paard], P 72; *nə boenk* [van een paard], K 307; **een zware bonk**: *innə zwóren bónk*, L 150; **brabander**: het type *brabander* in: K 274, P 77; *brabander*, K 278; *braabandər*, K 274, 317, P 81; *braabaandər*, K 273; *brabòndər*, K 301, 332; *braabòndər*, K 354; *bròbaandər*, K 349; *bròbòndər*, K 310, P 33; *broobandər*, P 27; *broobòndər*, K 341a; *bròbòndər*, P 41; *Brabander*, peerd van Brabants ras, Corn. Vervl. A.; *Brabants paard*, het befaamde zware trekpaard. Te K. enkel bekend, Goossenaerts; **belg**: het type *belg* in: K 124a, 214, 215, 216a; *belləch*, K 124a; *bels*, K 163, 220, L 159; *béls*, K 183c; *bèls*, L 150; *den Bèls*, Belgisch paard, Elemans; *bals*, zwaar Belgisch paard, Mischgofsky L 95; **natiepaard**: *naasəpjéjt*, I 269; *naasəpjéét*, O 74; *nāāsīē-pééjət*, K 353; *noosəpjéjt*, P 84; *noosəpjéét*, P 89; *natiepeerd*, ook als spotnaam, Goossenaerts; **knol**: het type *knol* in: L 180, 188, 235; *knòl*, L 159; **kloef**: *klöëf*, P 35a; *kloef*, zwaar paard (Zoersel, Retie), Corn.; **kloefer**: het type *kloefer* in: I 268; *klöëffər*, K 268, P 25; **waal**: *wòdł*, K 254; **blok**: het type *blok* in: P 145; *blok*, van paarden, die kloek, zwaar zijn, Goossenaerts; **klippel**: *klīēppəl*, I 269; **mafkoei**: *mafkoei*, zwaar loom paard, Goossenaerts; **hecht**: *écht*, K 324, 335; **vetlap**: het type *vellap* in: P 103; **zwaar paard**: *zwaor paert*, I 102a; *zwaor pèèrt*, K 193a; *zwèür pééjət*, K 351a; **zware knol**: het type *zware knol* in: K 136a; **boerenpaard**: het type *boerenpaard* in: I 220, P 163; *boerəpaert*, P 99b; *böèrapéért*, K 251; *böèrrəpjéjt*, P 48; *böèrrəpjéért*, K 291; *böèrapééjət*, P 163; *böèrrəpjéert*, K 353; *boerəpiējéjt*, O 67; *böèrrəpjéert*, K 307; *böèrrəpjéét*, K 241; *boerepeerd*, paard gelijk de boeren, inzonderheid voor hun gebruik, de veldarbeid, gebruiken, Goossenaerts; *boerrepèrt*, Elemans; *böèrapééet*, Brabants trekpaard: het meest verspreid in Haspengouw en Walenland omdat het uiterst geschikt is om de zware leemgrond te bewerken. Het is zwaar en gewillig; het heeft geen bepaalde kleur, hs Schrevens P 86; **molenpaard**: *meuləpèrt*, K 165; **kruispaard**: *kruispeèrt*, K 193a; **labeurpaard**: het type *labeurpaard* in: P 163; *labèürpjéét*, O 275; *labeurpéjət*, K 357; *labeuірpjéjt*, O 275; *lā-böwrrpééjət*, P 163; *labeurpèèrd*, landbouwpaard, Corn. Vervl.; **lomp paard**: *löèmp pjééjt*, K 329; **zakpens**: *zakpéns*, L 159; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde naamwoorden: **zwaar**: het paard is een – *zwoora*, K 163; *zwaora*, K 183, 188a; *zwoora*, K 313; *zwooran*, I 266; *zwoora*, P 88; *zwörrə*, K 201; **grof**: *groof*, K 281a, P 41.

LOMP PAARD

Plumpes Pferd – ponderous horse – cheval mal bâti et peu gracieux (N 8, 62 h)

karhengst: het type *karhengst* in: K 100a, 137, 179a, 186, 187, L 91b, 145, 148, 149, 150, 180, 235, 241, 263, 264; *karhingst*, K 102, L 159b, 160, 184, 187a, 188; *karhèngst*, K 241; *kàrhingst*, K 201, 330, P 86; *kàrhéngst*, K 354, P 27; *kàrheengst*, L 317; *karengst*, K 151, 174; *kàréngst*, K 281a; *kàriéngst*, P 95, 145; *kaarhengst*, K 133a, 318, L 180b, 183, 242, 263; *kaarhingst*, K 310, 312, 353, L 233; *kaarhéngst*, K 307, 333b, 351a, 353, L 235, P 105; *kaariéngst*, P 41, 145; *kaanhiéngst*, P 35; *kerhengst*, K 165, 183, 220, 214, 215, 216a; *kerhingst*, O 162; *kerhéngst*, K 191; *kérhengst*, K 167; *kèrhengst*, K 165, 184; *kérhingst*, P 44; *keréngst*, K 191; *kéérhéngst*, K 357; *kééringst*, P 163, 176; **karpaard**: *kaarpéat*, P 41; *kéerpéjt*, P 84; *kéérpjeet*, O 74; *kàrpeèrd*, *kaarpeèrd*, paard, dat in de kar gespannen wordt, werkpaard, in tegenstelling van looppaard, Corn.; **karspringer**: *kaarsprièngər*, K 274; *kèèrspringər*, K 191; **lomp paard**: *löèmp péért*, K 317; *löèmpjéert*, K 291; *löèmp pjéjt*, K 273; *lumpjéét*, K 340; **lompe bok**: *lompən bok*, K 183; **lompe os**: *loempən os*, I 268; *lomperd*: *loempərt*, K 278; *löèmpər*, K 301; **lomperik**: *lompərak*, O 275; *lumpərak*, K 329; **kloefer**: het type *kloefer* in: I 220, K 237, 278; *klöëfər*, I 266; **lompe kloef**: *löèmpə klöëf*, P 48; **loefer**:

1.1.1.2.

lõeffør, P 4; **knoefel**: het type *knoefel* in: I 102a, K 184, 193a, 204, 237; **lompe knoefel**: het type *lompe knoefel* in: K 192; **kroefel**: het type *kroefel* in: K 193a; *krøefføl*, K 188a; *krøefføl*, K 207, 248; *krüüfføl*, K 251; *kruføl*, znw. m. *kroeffel*. *ene lompe kroeffel*, (van een paard gezegd); De Bont; **klippel**: het type *klippel* in: K 332; **klomper**: *klømpør*, K 313; **klosser**: *kløssør*, znw. m. *klosser*, van een paard gezegd, dat op zware, plumpe wijze loopt, De Bont; **kruk**: *krüük*, K 254; **smeerlap**: *smérlap*, K 201; **stumper**: *stum-pør*, K 268; **klaphengst**: het type *klaphengst* in: K 167; **werkhengst**: het type *werkhengst* in: K 245; *wèèrøkéngst*, K 281; *waarkhíngst*, K 249, 250; **clown**: het type *clown* in: P 72; *klawn*, P 95; **doodwerker**: *døetwèrvækør*, P 25; **loebas**: *loebàs*, K 157; **een koe van een paard**: *øn koew van a pert*, L 200a; **polderpaard**: *pøldørpjëét*, K 330.

PAARD MET DUNNE FIJN-
GEBOUWDE POTEN

Pferd mit dünnen, feingliedrigen Beinen – horse with thin, finely built legs – cheval aux pieds minces (N 8, 64c)

lichtpoot: *lichtpoot*, P 103; **stijlpaard**: *stájlþéévt*, K 249, 250; *stáádlþéévt*, K 281; **stijlter**: *stajltør*, P 81; **loper**: *løepør*, K 317; *løepør*, K 310; *lúupør*, P 126; **popje**: *pøëp-ka*, P 89; **ierlander**: *íèrløndør*, K 340; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **fijn**: het type *fijn* in: K 100a, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 151, 163, 174, 177b, 178*, 179a, 188, 204, 295, L 145, 148, 150, 153, 180, 180b, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, 264, O 67, P 99b; *fien*, L 159, 159b, 160, 184, 187a, 188; *féjn*, K 307, L 91b, 235, O 173, P 48, 171; *féjøn*, K 211; *fèn*, K 183, 186, 192, 268, 301; *fééjn*, K 207, 277; *féejn*, K 187; *feen*, K 165; *féén*, K 165, 183c, 220, 274, 314, L 149, P 95, 154a, 163; *fèèn*, K 183, 254, 301, P 198; *feeng*, L 183, 205, 206; *fajn*, K 237, 240, 241, O 72, 275, P 4; *jan*, P 137; *faajn*, P 70; *faan*, K 251, 296, 310; 243a, 348, 349, P 41; *fáán*, K 283; *faaøn*, K 273, O 158; *faaa*, P 84; *fååøn*, K 226, 351a; *fðjn*, K 240, P 125; *føn*, P 33; *fðøn*, I 220, 264, 248, 276, P 27, 89; *fðwn*, O 162; *faon*, K 330; *fðøn*, P 10, 16; *fððøn*, I 271, K 287, 324, P 88; *fðøn*, K 191; het paard is een – het type *fijne* in: I 102a, K 167, 188a, 262, 332; *fejna*, P 86; *fééjna*, K 307, 354; *fééna*, K 312, 318, 353; *fèèna*, K 184; *fajna*, P 67, 68; *faana*, K 291, 310, P 25; *fáána*, K 281a;

fðanøn, I 266; *fðana*, P 89; *jønna*, K 340; *fððna*, K 341a; *féjn*, met dunne poten, Elemans 181; **fijn gebeend**: het paard is een – het type *fijnegebeende* in: K 256; *faangøbiènda*, K 256; **fijngebouwd**: het type *fijngebouwd* in: K 193a; **fijn in de benen**: *faajn ièn dø bièna*, P 81; **fijn van beenwerk**: *fijn van béènwaaærk*, K 157; **licht**: het type *licht* in: K 165; *liècht*, K 329; het paard is een – het type *lichte* in: K 146; **locht**: *løècht*, K 330; **licht van poot**: *licht van poet*, P 76; **licht op zijn poten**: *liècht øëp zén pðøwata*, P 145; **licht van benen**: *licht fð bièjønø*, K 353; **dun**: het paard is een – het type *dunne* in: K 193a; **rank**: het paard is een – *røngka*, I 268; **tenger van beenwerk**: het type *tenger van beenwerk* in: K 150; **hard**: het type *hard* in: K 295; *hét*, K 274; **slank**: *sláángk*, K 313; **hertepotig**: het type *hertepotig* in: L 180b; **ponyachtig**: *punné-èchtach*, K 313; **niet grof**: *nūè grøf*, O 74; zo'n paard heeft: **fijne poten**: *fééjn pðøwata*, P 105; **dunne poten**: *dunna pðøta*, I 118; **beerklauw**: *béèr-klááwa*, K 351a.

PAARD MET ZWARE POTEN

Pferd mit schweren Beinen – horse with heavy legs – cheval aux pieds lourds (N 8, 64b)

grove kluppel: *groova kluppæl*, K 318; **grove klippel**: *groova klippæl*, L 263; **grove duivel**: *grøëfføn duuval*, K 307; **dikpoot**: *dikpoot*, P 103; **slomper**: *sløømpør*, K 274; **echte hollander**: *èchts hòlaandør*, K 340; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **grof**: het type *grof* in: I 102a, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 150, 151, 157, 163, 165, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 186, 187, 188, 204, 220, L 145, 148, 149, 150, 153, 159, 160, 180, 180b, 184, 187a, 188, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, 264, O 67, 169, 275; *grøf*, K 301, L 159b; *grøf*, I 220, 269, 271, K 165, 183c, 191, 192, 207, 211, 226, 237, 240, 241, 245, 248, 249, 250, 268, 273, 274, 276, 277, 281, 287, 296, 301, 307, 317, 324, 330, 348, 353, L 91b, 183, 235, O 72, 74, 158, 162, 173, 275, P 4, 154a, 171; *grøwf*, P 84; *grøwf*, K 295, P 16, 48, 72, 125; *grøwf*, K 248; *groof*, K 310, 313, 314, 341a, 349, 351a, P 33, 41, 44; *grøðf*, P 10; *groowf*, P 137; *grøðwf*, K 283, 335, P 163, 198; *grøðf*, P 89; *grawf*, P 27, 95; *gruwf*, P 88; het paard is een – het type *grove* in: K 262; *groova*, I 268, L 205, 206; *grøvvan*, I 266; *groffø*, K 167, 184, 188a, 193a, 201, 256; *grøffø*, K 256, P 67, 68; *groova*, K 281a;

287, 291, 310, 312, 332, P 25, 86; *groovan*, K 354; *groowva*, P 81; *gròðjva*, K 254; *gròðja*, K 353; *gròf*, met zware poten (van een paard), Elemans 181; *grof*, van paard en vee, en vooral van hun gebeente, kloek gebouwd, Goossenaerts; **grof van benen**: *grof van béén*, K 146; **grof van poten**: het paard is een – *graava vòn pòéta*, P 89; **grof gebouwd**: *grof [g]abouw*, K 193a; **lomp**: *lòemp*, K 330, P 126; het paard is een – *lòemp*, P 86; **lomp van po(o)t(en)**: bij de volgende opgave is niet uit te maken of enkelvoud of meervoud bedoeld wordt: *loemp van poet*, P 76; **zwaar**: *zwaar*, K 329, 330; *zwoðr*, K 301; het paard is een – *zwaora*, P 70; **vlok**: het paard is een – *vldʹn*, K 340; **gestabileerd**: *gastòppalééjt*, P 27; **goed gestapeld**: *gòéwt gastòppalt*, P 145; **Belgischachtig**: *belsijchtach*, L 180b; zo'n paard heeft: **grove poten**: *groova pòè-wata*, P 105; **zware poten**: *zwaora pòéta*, I 118; **poten als een olifant**: *pòéta òs an oolò fònt*, K 341a; **grove benen**: *gròwva biéna*, K 251; **bereklaauw**: het type *bereklaauw* in: K 241.

STRIJKER

Pferd, das sich streift – brusher – coupeur (N 8, 84d)

[Uit de toelichting die de respondenten bij deze vraag geven, blijkt dat hier bedoeld wordt: een paard dat zijn enkels kwetst door ze onder het lopen tegen elkaar te schoppen, vergelijk het lemma *haarenkel*.]

strijker: het type *strijker* in: I 118, K 100a, 124a, 133a, 137, 146, 163, 151, 167, 174, 175a, 179a, 183, 184, 186, 193a, 249-250, 295, 307, 312, 314, 353, L 148, 149, 150, 159b, 180b, 188, 200a, 241, 242, P 76, 86; *stréjkar*, L 183, 235; *strééjar*, K 353; *stréékav*, K 165, 183, 317; *streekav*, K 165, P 171; *strèèkar*, K 220; *strèkkav*, K 268, 301; *striekav*, L 159, 184, 187a; *stiejkar*, L 263; *straajkar*, K 254, P 41; *straakar*, K 310; *strakkar*, P 33; *stròakar*, K 248; *ene stréjker*, een paard dat onder het gaan met de achterhoeven de voorhoeven raakt, Elemans 181; **veger**: *véégav*, I 268; *veegav*, K 340; *véggav*, K 296; **fransman**: het type *fransman* in: K 220; **slaper**: *slaapav*, K 273; **stroofer**: *stròeffav*, K 354; **haarenkel**: *har-enkelav*, K 187; **knoeselaar**: *knòè-salév*, K 296; **lam**: het paard is een – *laama*, K 313.

ZWIJMELAAR

Pferd mit schwankendem Gang – totterer – chancelleur

(N 8, 84e)

[Uit de toelichting die de respondenten bij deze vraag geven, blijkt dat hier bedoeld wordt: een paard dat geen vaste gang heeft; vgl. het lemma *zwijsmelen*.]

bollie: het type *bollie* in: K 184, 237, L 150, 159b, 180b, 233, P 76, 86; *bòliè*, K 340; *bólee*, K 248; *bòdliè*, O 173; *bòli-j*, P 41; **boelee**: *bòèlèè*, K 310; *bòèlee*, P 72; **[bəljuú]**: *bəljuú*, K 268; **ballieër**: *ballieër*, L 235; *ba'liklò.t*, znw. m. baliekloot, paard dat enigszins her en der over de weg gaat, geen vaste gang over de weg heeft, De Bont.

TEENTREDER

Zehntreter – toetreader – cheval cagneux

[Paard met naar binnen gedraaide hoeven.]

(N 8, 84b)

teentreder: *teentreejar*, K 165, 157, 174, 187, 283; *teentreejar*, I 118; K 136a, 137, 163, 175a*, 179a, 183, 184, 188, 193a, 207, 249-250, 256, 281a, 307, 349, 353; L 148, 159b, 188, 263; P 86, 95; *teentrijar*, L 159, 180b; *tiéjantreejar*, L 183; *teintreejar*, L 241; *tiéjantreejar*, K 256, 341a; *tiéntreejar*, K 273, 317; *tiéntreejar*, K 248, 276; *tiéntreejar*, K 248; *tiéntreejar*, K 237; *tiéntreejar*, K 313; *tiéjantreejar*, K 310, 312; *tiéjantreejar*, K 357; *tiéjantreejar*, K 314; *tiéntreejar*, P 76; *tiéntreejar*, P 41; *tiéjantreejar*, P 41; *tiéntreejar*, P 89; *tajantreejar*, K 240; *taontreejar*, K 100a; *toonreejar*, K 179a; L 235; *toonreejar*, L 91b; *toonreejar*, K 183, 220; *toonreejar*, L 159; *tóéntreejar*, L 150; *eena tóéntreejar*, paard met naar binnen gedraaide hoeven, Elemans 181; **teentrapp**: *téén-tráppav*, K 226; *tiénttráppav*, K 268; *tiéjanttráppav*, K 324; *toontráppav*, L 241; *tiénttráppav*, K 330; *tiéjanttráppav*, K 340; *tiéjanttráppav*, I 220; **teentrekker**: *tiénttrékkav*, O 275; **teendraaier**: *teendraaajar*, K 124a; **teenloper**: *tiéntloepav*, P 171; **trippelaar**: *triéppalév*, P 145; *triébbalév*, P 145; **kapper**: het type *kapper* in: K 262; **stofschopper**: *stofschuppav*, K 146; de volgende opgave is een werkwoord: **tenen**: *teejman*, K 133b.

SLECHT PAARD

Schlechtes Pferd – bad horse – mauvais cheval

(N 8, 20; N 8, 62j)

slecht paard: *slecht paert*, I 102a; *slecht pert*, K 187; *slécht pjéét*, O 74; *sléécht pjét*, K 273; *slecht*, van een paard, een veulen,

1.1.1.2.

het tegenovergestelde van goed; van paardenvoeten en -benen; alleen attributief; het tegenovergestelde van goed; Er wordt gesproken van *slechte voeten*, *kwade poten* en niet van *kwade voeten*, Goossenaerts; *slecht paard*, Hoeufft; **kwaad paard**: *kwoj péért*, L 188; *kwaad*, van paard of stier; a) kwaadaardig; b) slecht, Goossenaerts; *ə kówət péjat*, een kwaad paard, Fourie P 154; **bedorven paard**: *bədurvə pjeet*, K 349; **onsoortig paard**: *ənsorətəch péért*, L 159; **slecht beest**: *slécht bíést*, P 89; **slechte bok**: *sléchtə buk*, K 340; *bik*, oud, slecht paard, Goemans; **slechte kont**: *slechtən kont*, K 183; **sleur**: *sleur*, K 241, 245, 281; *sleuwər*, K 249, 250; **knol**: het type *knol* in: L 180b, 200a; *knól*, K 268; **kruk**: *krüük*, K 254; **kreng**: het type *kreng* in: K 157; **bal**: *ból*, I 269; **sjeng**: *zjéng*, K 240; **schelm**: *schélm*, K 241; **ezel**: het type *ezel* in: K 278; *ézzəl*, K 354; **klippel**: het type *klippel* in: K 186; **kluppel**: *klüüppəl*, K 251; **stulper**: *stölper*, K 183, L 150, 160; **smeerlap**: *smérləp*, K 201; **ondeugd**: *əndeuçt*, K 313; **duzze**: *duzza*, K 310; **sukkel**: het type *sukkel* in: K 330; **krabber**: *krəbbər*, P 95; **schietter**: het type *schietter* in: K 165; **scharminkel**: het type *scharminkel* in: K 165; **soldaat**: *soldaat*, eigenlijk een paard dat bij het leger gebruikt en afgedankt werd; slecht paard, Goossenaerts; **Jules**: *Jules*, slecht, mager paard, Goossenaerts; **doodslager**: *döəwətslòdgər*, I 268; *doodslager*, Paard dat voor niet veel anders meer goed is dan om doodgeslagen te worden, Goossenaerts; **saucijzenpaard**: *soosissəpəejət*, K 353; **saucijzenman**: *səššəssəmən*, P 25.

BOOSAARDIG PAARD

Heimtückisches Pferd – vicious horse – cheval méchant (N 8, 20; N 8, 62o)

kreng: het type *kreng* in: K 137, 151, 165, 167, 179a, 183, 186, L 149, 150, 180, 200a; *kring*, ongemakkelijk paard, hs Renders L 226; *kréng*, znw. vr. *kreng*, lastig en onhandelbaar paard, De Bont; **loebas**: *lōēbas*, K 237; *lōēbās*, K 351a; *lōēbas*, K 237; *lōēbas*, K 310, O 158; **kribbebijter**: *krībba-bijtər*, L 241; *kreubəbijtər*, O 72; *krəbéjtər*, P 105; **bijter**: *bijtər*, K 193a; *baatər*, K 295; **rotzak**: het type *rotzak* in: K 157; *ròtzak*, L 91b; *ròtsak*, K 241; **smeerlap**: het type *smeerlap* in: K 186, 191; *smérləp*, K 191; **grimmer**: *grimmər*, K 151, 193a; **grinzer**: *grinsər*, K 313; *gringzərt*, L 159; **ros**: *ròs*, K 278, 340, O 275, P 198; *ros*, „in ros van i peäd” een doorslecht paard, Tuerlinckx;

rossard: *rossaar*, P 76; **krekel ros**: *kreekal ròs*, K 348; *kríèkkal ròs*, P 41; **grijnzige bonk**: *grijnzəgə bonk*, L 153; **kwaad paard**: *kwaa pjeet*, O 74; *koowə pjaart*, K 274; *kòò pjét*, K 273; *kòò pjéét*, K 301; *kòppjèt*, K 268; **zuur paard**: *zoer pèrt*, L 263; **kruk van een paard**: *kruk van ən pərt*, K 187; **krammes**: *kramməs*, K 278, 287, L 159b, 263, P4; **krammentrekker**: *kramməntrek-kər*, K 248; **vlieger**: het type *vlieger* in: K 317; **dondersteen**: het type *dondersteen* in: K 150; **neetoor**: het type *neetoor* in: L 180b; **knoeper**: *knöëppər*, P 48; **heks**: het type *heks* in: P 76; **deugniet**: *diggəniët*, K 341a; **kop**: *kòp*, K 254; **zeiker**: *zeiker*, van kwaadaardig paard, dat zeikt in zijn staart en daarmee dan hoost, Goossenaerts; *zeiker*, iemand die zeikt, gevaarlijk paard dat zijn kwaadaardigheid toont, door te zeiken en te slaan, Corn. Vervl.; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **kwaad**: het paard is een – *kwaaə*, K 330; *kwòòjə*, K 248; *kwaa*, I 269; *kwòò*, I 268; *kááwən*, K 296; *kowə*, K 274; *kòwə*, P 95; *kòə*, K 349, P 25; **zuur**: het paard is een – *zúūrə*, K 201; *zoerə*, K 184, L 188; *zòērə*, K 354; *soerə*, L 180; **koppig**: het type *koppig* in: P 103; *kòppəch*, K 291, 329; **krekel**: *kreekal*, K 353; *kréékal*, K 307; *kríəal*, K 240; het paard is een – *kreekalə*, K 146; **stekel**: het paard is een – *steekələn*, K 307; **wild**: *wíèlt*, K 281; het paard is een – *wíèlda*, K 245, 249, 250; **kram**: *kram*, K 266; *kràm*, K 240, 324; **sacherijinig**: *zəchgəríj-nəch*, I 102a; **handig**: het type *handig* in: K 332; **vals**: *vals*, bnw. vals, van peerden gezegd, boos, kwaad, nijdig, De Bont; **heimelijk**: het paard is een – *haamələ(k)ə*, K 353.

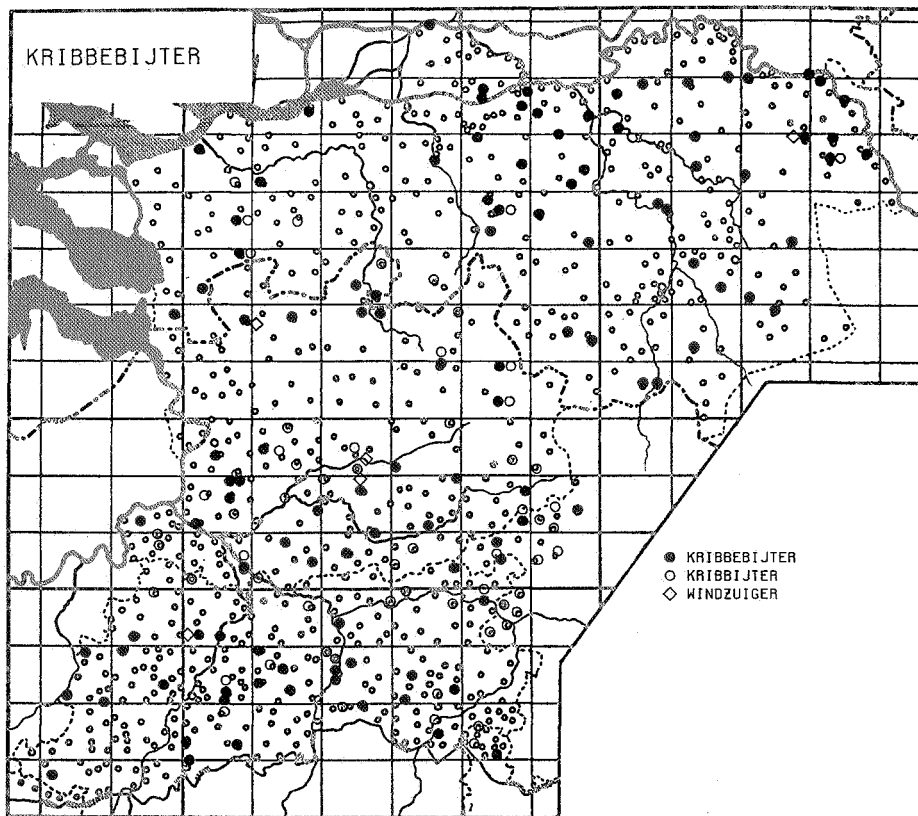
WINDZUIGER

Windschnapper – windsucker – tiqueur (N 8, 62q; N 8, 85; DC 48a, 41c; Go 1b) [Een windzuiger is een paard dat lucht in de mond zuigt en daardoor oploopt. Het lemma vertoont overeenkomsten met het lemma „kribbebijter”. Een belangrijk verschil is echter dat het paard bij het kribbebijten een steunpunt heeft. Zie aldaar.] **windzuiger**: het type *windzuiger* in: K 183, 237, 256, 261, 269, 287, 289, 295, P 77; *wintzuigər*, K 332, L 264, O 67; *wintsuigər*, K 137, 151, 163, 178*, 204, 262, 296, 317, L 148, 180, O 72; *wintzuigər*, P 136; *wintsuigər*, P 86; *wintsögər*, K 204; *wingtsöjgər*, L 183, 235; *wintzöwgər*, K 278; *wintsuggər*, K 314; *wintzeugər*, K 165, L

149; *wintzèùwagər*, P 105; *wintsèùgər*, K 191, 207, P 44, 176; *wintsèùgər*, K 245; *wintsèù?ər*, K 314, 315; *wintzoojgər*, K 349; *wintzòógər*, P 16; *wintsòogər*, K 237; *wintsaogər*, I 268, K 268; *wintzòòjgər*, O 72; *wintzòòwagər*, K 312, 353; *wintsòògər*, K 310; *wingtsòògər*, K 245; *wintzòòwəjər*, K 353; *wintsòòəjər*, K 353; *wintzojgər*, P 76; *wintsojgər*, L 241; *wintsòjgər*, K 240; *wintzòjgər*, K 349; *wintzowagər*, K 268, 312; *wintzòwagər*, K 307; *wintzòwəgər*, K 354; *wintsòwagər*, K 348; *wintsòagər*, K 295; *wintzòagər*, K 313; *wintzaagər*, P 145; *wintsajgər*, P 163; *wintsòégər*, O 74; *wintzi-jgər*, P 86; *wentsuigər*, K 186; *wéntzui-gər*, K 193a; *wéntzuggər*, K 211; *wéntsug-gər*, K 277; *wéntzeugər*, K 191; *wéntseugər*, K 192; *wéntsèùgər*, K 184; *wéntzèùgər*, K 183c; *wéntsoojgər*, K 240; *wéntzòjgər*, K 240; *wéntzòjgər*, K 241; *wéntsòjgər*, K 241; *wéntsòwagər*, K 278; *wéntsòagər*, K 276, O 275; *weentzèùjgər*, K 307; *wéntsòòdagər*, K 313; *wientzuigər*, K 174, 188a, L 184; *wientsuigər*, I 102a, K 177b; *wiéntzòggər*, K 201; *wientsuugər*, L 159b, 185, 187a, 188; *wientzuugər*, L 184; *wiéntzèùgər*, K 291, 357; *wientsèùgər*, P 95; *wiéntzèùgər*, K 291; *wiéntseuwagər*, K 249, 250; *wiént-sèùgər*, K 249, 250; *wiéntzòòjgər*, K 284; *wiéntzòòjgər*, P 70; *wiéntzòògər*, K 330; *wiéntzòòwagər*, K 266; *wiéntzòòəjər*, K 341a; *wiéntzòògər*, P 25, 27, 41; *wiéntzòògər*, I 269, P 41; *wiéntzòògər*, I 268, K 341a; *wiéntzòògər*, K 251, 273; *wiéntzòòdagər*, I 266, K 274, 301; *wiengtsòòdagər*, K 248; *wiéntzòòdagər*, K 251, 281, 283, 287, 332, P 81, 85; *wiéntsoowagər*, K 274, 296, 351a; *wiéntzòòwagər*, K 351a; *wiéntzòòjgər*, P 198; *wiéntzòòjgər*, K 333b, P 35a, 41; *wiént-sòjgər*, K 335; *wiéntzòjgər*, K 341a, P 10, 67, 68, 70, 125; *wiéntzòwagər*, K 274; *wiéntzòwəgər*, K 274, 301, 307, 333b, 340; *wiéntzòwagər*, K 268; *wiéntzòwəgər*, K 301; *wiéntzòogər*, K 237; *wiéntzòogər*, K 281a, 335; *wiengtsòogər*, K 248; *wiéntzòagər*, P 27, 84; *wiéntzòagər*, I 220, 266, K 256, 281, 310, 341a, P 33, 88; *wiéntzaagər*, P 171; *wiéntsaagər*, P 154a, 163; *wiéntzajgər*, O 162; *wiéntzòèjgər*, P 4; *wiéntzòègər*, O 173; *wiéntzòèggər*, O 173, P 4, 72; *wiéntzòèwə-gər*, K 324; *wiéntzòèwəgər*, K 324; *wiéntzòègər*, K 329, P 89; *wiéntzòègər*, P 89; *wijntzuigər*, K 133b, L 200a, 263; *wijnt-suigər*, L 150, 242; *wijntzèùgər*, K 220; de volgende opgave is meervoud: *wintsèù-gərs*, P 44, 47; *windzuigər*, paard dat lucht inzuigt, Goossenaerts; *windzuigər*, peerd, dat veel lucht opzuigt, waardoor het dik wordt en opzwelt, Corn.; **windzuiker**: *wintsòwker*, K 316, 318; *wéntsòòkər*, K

357; *wintsèùkər*, P 46; *wéntsèùkər*, P 48; *wéntsèùkər*, K 358; *wiéntzèùkər*, P 45; *wijntzuiker*, L 180b; *wéntsèùkər*, znw. m. wenzuiker, windzuiger, paard dat veel lucht opzuigt, waardoor het dik wordt en opzwelt, De Bont; **windzuiper**: *wintsòəpər*, O 275; **windslurper**: *wintslövrəpər*, P 167; **windslokker**: *wintslöekər*, O 153; *wiént-slöèkkər*, K 283; **windhapper**: het type *windhapper* in: K 100a, 146, 174, 187, 188, 195, L 285; *winthəppər*, K 150, 165, 179a, 183, 193a, 318, L 145, 241; *winthəppər*, K 191; *wintəppər*, I 118, K 124a; *winthòp-pər*, K 268, 317; *winthəəpər*, P 86; *wént-həppər*, K 183c, 191; *wénthəppər*, K 278; *wénthòppər*, K 191; *wiéntəppər*, K 188, 188a, L 159, 159b, 160, 262; *wijntəppər*, K 100a, 102, 220, L 180b, 233, 263, 281, 281*; *wénthəppər*, znw. m. wendhapper, windhapper, De Bont; **windknapper**: het type *windknapper* in: I 220; **windpakker**: *wiéntpəkkər*, I 269, P 25; **windsnuiver**: het type *windsnuiver* in: O 160a; *wiéntzndòvər*, K 330; **windsnapper**: *wiéntzndəppər*, P 41; *wiengtsnəppər*, K 248; **windhaal**: *wéntòól*, O 158; **luchtzuiger**: het type *luchtzuiger* in: K 188, 289, L 112; *lòchtzòégər*, P 89; *lòcht-zèùwəgər*, P 105; *lùüchtzòégər*, K 329; *lùüchtzòógər*, K 281a; *lòèchtzèùgər*, K 211; *lòèchtzòwəgər*, K 333b; **luchthapper**: het type *luchthapper* in: L 159, 174, 183, 183c, 186, 187; *luchthəppər*, K 276; *luchtəppər*, K 175a*; **luchtsnuiver**: *luchtsndòvər*, K 340; **luchtschepper**: *lùüchtschəppər*, K 240; **snuiver**: het type *snuiver* in: O 67; *snoevər*, P 103; **snuiverd**: *snèùvərt*, K 184; **zuiger**: het type *zuiger* in: K 193a, L 144; *zeugər*, K 183; *zowəgər*, K 237; *zòòdagər*, I 268; **kribbebijter**: het type *kribbebijter* in: K 133a, 151, 167; *kribbəbijtər*, K 163; *krib-bənbijtər*, K 183, L 150; *kribbəbèètər*, K 192, L 149; *kribbèètər*, K 184; *kribbèèlètər*, K 183; *krimpənbèètər*, L 149; *krèbbənbèètər*, P 198; *krièbèèjtər*, K 207; *krièbèttər*, K 201; *kriè-bòòəttər*, K 287; *kriüüpòttər*, P 25; *kriü-bààttər*, K 283; *kriüüpəttər*, K 295; *kribbò-tər*, P 27; *kripbijtər*, K 153; **kribbezuiger**: *kripsuigər*, K 174, 178*, 179a; **klokker**: het type *klokker* in: K 179a; **klokkerd**: *klokkərt*, K 179a; **hoogkijker**: *hòochkijkər*, K 167, 246; **opblazer**: *òèblòwəzər*, P 163; **zemelaar**: *zeemaléér*, K 310; **gaper**: *gaəpər*, P 44; **klepper**: *kléppər*, K 240; **sterrekijker**: het type *sterrekijker* in: K 124a, L 200a; *sterrəkiekər*, L 263; **cornard**: *kor-naar*, P 89; **pijnzak**: *pijnsak*, P 103; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **dempig**: *dempəch*, K 136a, P 77; *dèmpəch*, K 353, P 72, 76;

1.1.1.2.

déempach, P 145; het paard is een – *dém-paga*, K 226, 330; *levendig*: het paard is een – *léjofliéggø*, P 95; *fel*: het paard is een – *félla*, P 95; dat is een paard met: **met karakter**: het type *met karakter* in: K 256; *mé kèrèkléér*, K 256; **met drift**: *mé driéft*, K 256; **pijn in de zak**: *póon iéntsak*, P 27; van zo'n paard zegt men: **een die zich schoon laat zien**: *iens dattam schøen löt sién*, P 88; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **windzuigen**: het type *windzuigen* in: K 188a, 206, P 4a; *wéntsøagø*, K 313; **windhappen**: het type *windhappen* in: L 184; **luchtzuigen**: het type *luchtzuigen* in: K 164a, 171a, L 148; **pruisen**: het paard – *pruist*, K 188; **moeten bijten**: het paard – *møet bijten*, L 91b.

KRIBBEBIJTER (zie kaart)

Krippenbeisser – crib-biter – tiqueur à l'appui
(N 8, 84f; DC 48a, 41b; Go 1b; N 8, 20; N K, 2)

[Een kribbebijter is een paard dat telkens in de krib bijt of met de tanden op de

bodem van de krib stoot. Sommige paarden zuigen daarbij lucht in de maag en dit kan tot ziekelijkheid leiden. Deze gewoonte kan bij de verkoop nadelig zijn. Zie ook het lemma „windzuiger”.]

kribbebijter: het type *kribbebijter* in: I 118, K 100a, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 157, 163, 164a, 167, 171, 174, 179a, 183, 184, 186, 187, 188, 188a, 193a, 204, 207, 208, 218a, 237, 240, 241, 256, 274, 281, 281a, 283, 287, 295, 307, 310, 332, 333b, 341a, 351a, 353, 354, L 145, 148, 149, 150, 153, 159b, 180, 180b, 188, 200, 200a, 235, 241, 242, 263, O 72, 160a, P 27, 77, 86, 99b, 103; *kribbanbijtar*, K 171a, L 144, 208a, O 153; *kribbøbjetar*, L 183; *kribbanbjetar*, L 235; *kribbabiatar*, L 112, 159, 184, 187a; *kribbanbeatar*, L 262; *kribbabéatar*, K 165, 183c, 220; *kribbambéatar*, K 165; *krébbanbajtar*, O 275; *krébbabaaatar*, O 158; *krébbabòjtar*, O 275; *krébbanbòjtar*, O 162; *krébbabòatar*, P 88; *krébbanbòatar*, P 10; *krébbanbòjttar*, L 185; *krébbabéatar*, K 313, 317, 353; *krébbabèatar*, K 192; *krébbanbèatar*, L 281, 281*; *krébbabijtar*, P 171; *krébbanbajtar*, K 237; *krébb-*

babāatar, K 248; *kriëbbabaaajtar*, O 173, P 70; *kriëbbabaaatar*, K 341a, P 41; *kriëbbabaaatar*, K 330; *kriëbbabaaatar*, P 126; *kriëbbānbōdōatar*, K 248; *kriëbbānbōdōar*, K 340; *kriëbbānbōdōatar*, P 89; *kriëbbānbēēatar*, K 201, P 154a; *kriëbbānbēēatar*, K 274; *kriëbbānbēēatar*, K 301; *kriëbbānbēēatar*, P 198; *kriëbbānbēēatar*, K 301; *krubbānbēēatar*, K 307; *krubbānbajtar*, P 81; *krubbānbajtar*, P 67, 68; *krubbānbāajtar*, P 4; *krubbānbāatar*, P 4; *krubbānbattar*, P 137; *krubbānbōajtar*, P 72; *krubbānbōjtar*, P 125; *krubbānbōdōatar*, I 220; *krubbānbēēatar*, P 95; *krubbānbēēar*, K 314; *kribbebijter*, paard dat kribbebijt, Goossenaerts; **kribbijter**: het type *kribbijter* in: K 174, 177b, 183, 188, 195, 241, 269, 280, 289; *kripbijtar*, K 153, 262; *kribbijtar*, K 174; *kribēējtar*, K 277; *kribēējatar*, K 211; *kribaaajtar*, K 240; *kribbaatar*, K 268, 296; *kribaatatar*, K 348, 349; *kribōjtar*, K 240; *kribbietar*, L 285; *kribēēatar*, K 318; *krēbōdōatar*, P 89; *krēbōdōatar*, K 324, P 85; *krēbēēatar*, K 318, 353, 358, P 167; *kreboeatar*, K 191; *kriēbajtar*, K 237; *kriēbaatar*, K 251, 291, P 41; *kriēbōjtar*, K 335; *kriēbēēatar*, K 357; *krubbijtar*, K 261; *krubbēējtar*, P 105; *krubbajtar*, P 67, 68; *krubajtar*, K 241, P 35a; *krubōdōatar*, I 268, 269, K 276; *krubōdōatar*, K 330; *krubēēatar*, K 314, 315, 316, 357, P 45, 46, 47, 48, 163; *krupbēēatar*, P 84; *krubēēatar*, P 76; *krubēētar*, P 44; *krōpbōdōatar*, P 16; *kreubbijtar*, O 67; *kveubijtar*, O 67; *kveubāatar*, K 273; *kruubbijtar*, P 136; *kruupbijtar*, P 163; *kriūpbaatar*, P 33; *kriūbaatar*, K 254; *kriūpbatatar*, P 25; *kvaabijtar*, P 145; de volgende opgave is meervoud: *krubbēēatars*, P 44; *kribbijter*, er zijn paarden die, om lucht te kunnen inslikken, met de tanden of de kin steunen op de krib, of op den latier boom, en deze noemt men bepaaldelijk –, Goossenaerts A.; *kribbijter*, peerd dat in de kribbe bijt, Corn. Vervl. A.; *krubbijter*, is kribbebijter, paard dat in de kribbe bijt, Corn. Vervl. A.; *krubbijter*, kribbijter, Corn. Vervl.; **knibbelebijter**: *knibbalēbjtar*, L 91b; **kribzuiger**: het type *kribzuiger* in: K 178*; *kripsuiger*, K 174; **paalzuiger**: het type *paalzuiger* in: K 188; **windzuiger**: het type *windzuiger* in: L 184; *wintsōagatar*, K 268; *wiēntzēūgatar*, K 201; *wiēntzōdōagatar*, K 301; *wiēntzōējgatar*, P 4; **windhapper**: *windhōppatar*, K 268; **kucher**: *keuchar*, K 211; **bijtziekte**: het type *bijtziekte* in: K 188a; **scherp**: het paard is een – het type *scherp* in: P 93; **tandsleet**: *tandsleet*, sleet van de tanden, gezeld van kribbijters; de paarden die den wind kroppen en aan de krib bijten, heeten kribbenbijters met tandsleet; die alleen wind kroppen heeten kribbijters zon-

der tandsleet, Corn. Vervl. A.; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden: **duchtig**: *duchtach*, O 160a; **kribbelduchtig**: *krubbalduchtach*, O 160a; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **kribbebijten**: het type *kribbebijten* in: K 188a, 206, L 148; *kriēbējatar*, K 313; **windzuigen**: het type *windzuigen* in: P 4a.

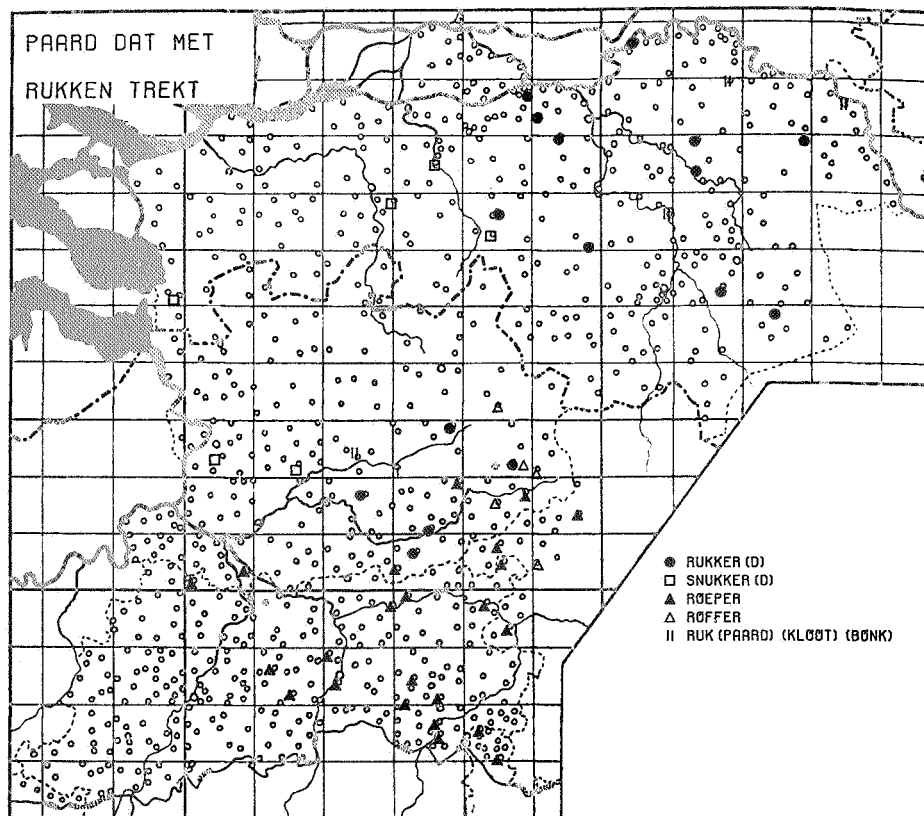
OVERGEVOELIG PAARD

Ueberempfindliches Pferd – over-sensitive horse – cheval hypersensible (N 8, 94e)

[Het paard gilt bij de minste aanraking van pijn.]

janker: het type *janker* in: K 174, 179a, 262, L 91b, 159, 180b, 187a, 233, 235, 264, P 4, 76; *jangkatar*, K 237, 248, 273, 274, P 48, 95; *jōnkatar*, O 158, P 86; *jōngkatar*, K 211, 348, 354, O 173, P 27, 137, 171; *jōnōatar*, K 240; *jaankatar*, K 100a, 124a, 174, 177b, 179a, 183, 184, 188a, 191, 201; *jaangkatar*, K 192, 204, 237, 268, 274, 307, 313; *jāānkatar*, K 157; *jāāngkatar*, K 226; *jāānkatar*, K 178*; *jaangōatar*, K 314; *jāānkatar*, K 191; *jenkatar*, P 77; *jēngkatar*, P 72, 163; *jankart*, K 183c, L 149, 183; **kweker**: *kwēēkatar*, L 235; *kwēēkatar*, K 187; *kwēēōatar*, K 241; *kwēēkatar*, K 220; *kwēēkatar*, K 183c; *kwijkart*, L 183; *kwaakatar*, P 95; **kwekker**: *kwēēkatar*, P 86; *kwēēkatar*, K 137, 186, 237; *kwēēkatar*, K 183; **kwieker**: *kwēēkatar*, K 317; *kwēējker*, znw. m. kwieker, paard dat bij de minste aanraking kwiek laat horen, De Bont; **wieker**: *wjējaker*, L 242; **schreeuwer**: *schriēwar*, K 277; *schriējatar*, K 310, 353, P 105; *schriēwar*, O 162; *schriūwar*, K 276; **schrieserd**: *schriesart*, L 188; **krijser**: *krēssatar*, K 301; **schreeuwpop**: *schriēpōēp*, K 256; **blater**: *bljatar*, I 102a; *blēēatar*, K 207; *blēēatar*, K 248; **grijnzer**: *grēēnzatar*, L 149; *grijnzart*, K 167; **zeiker**: *zijkatar*, O 67; *zijkart*, L 241; **grimmer**: *grimmart*, K 165; **schrikker**: het type *schrikker* in: P 103; **jammeraar**: *jammarrējtar*, P 4; **kremer**: *krēēmar*, P 25; **kuiper**: *kujpar*, O 275; **werkpaard**: *wāārakpējtar*, K 249, 250; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **zuur**: *zuur*, K 177b; het paard is een – *zuuratar*, K 163; *zūūrratar*, K 201; *zoeratar*, K 165, L 159b 180, 200a; *zōērratar*, P 33; *zōērratar*, L 180b; *zoewratar*, L 235, 241; *zōūwarratar*, L 183; *zeeratar*, P 89; **schichtig**: het type *schichtig* in: K 193a; het paard is een – *schuchtōgatar*, P 103; **teer**: het paard is een – *teeratar*, L 148; **teergevoelig**: *tjēērgavoelach*, K 193a; **gevoelig**: het type *gevoelig* in: K 188; *gavūūlach*, K

1.1.1.2.

301; **week**: *wiék*, K 245, 281; het paard is een – *wiéka*, K 351a; *wiéjaʔə*, K 340; **kwiekachtig**: *kwiékèèchtèch*, bnw. kwiekachtig, geneigd kwiek te laten horen, van paarden gezegd, De Bont; **kriegel**: *kriégel*, K 248; **krikkel**: *kriékkal*, P 85; **kribberig**: het type *kribberig* in: K 146; **krawellig**: het paard is een – *kráwéllagə*, K 353; **kleinzerig**: het paard is een – *klòanzèjəragə*, I 268; **kitsig**: *kitsig*, van een paard dat licht slaat, bijt enz., Goossenaerts; het paard is een – *kiétsagə*, K 240; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **schreeuwen**: *schrievə*, K 357; het paard – *schriét*, K 341a; **rap zeer gedaan zijn**: het paard – *iés ròp sièr gadaon*, K 330; **vervaard zijn**: het paard – *és varveet*, K 349.

PAARD DAT MET RUKKEN
TREKT (zie kaart)

Pferd, das rückweise zieht – horse drawing with fits and starts – cheval qui tire par secousses
(N 8, 62r)

rukker: het type *rukker* in: K 137, 183,

301, L 184, 263; *rukker*, K 273, 276, 278; *riúkkər*, K 310; *riúggər*, K 348; **rukkerd**: *rukkerd*, K 146, 167, 187, L 91b, 180, 183, 241; *zrukkerd*, L 180b; **rukpaard**: *rukperd*, L 150; *riúkkpjaart*, K 268, 274; **rukklout**: *ruk-klòwat*, L 200a; **rukbonk**: *rukbonk*, L 159b; **roefer**: het type *roefer* in: K 324, P 145; *ròëffər*, K 307, 313, 317, 330, 349, 353, 354, P 25, 33, 41, 48, 81, 84, 89, 95, 103, 105, 154a, 163; *ròëfər*, P 76, 171; **met roefen trekken**: *mélij ròëffa trékka*, met rukken trekken, hs Schrevens; **roffer**: *ròffər*, K 241, 276, 312, 357; *rooffər*, K 277; **snokker**: het type *snokker* in: K 157, O 67; *snòkkər*, K 248; **snoeker**: het type *snoeker* in: K 193a, 204; *snòëkkər*, K 207; **snoekerd**: *snoekerd*, K 191; **snukker**: het type *snukker* in: I 102a, K 163, 179a, 262; *snúúkkər*, K 248; **snukkerd**: *snukkerd*, K 184; **paard dat met snukken trekt**: *pjéjt da mé snúúkkə trékt*, K 254; **snikker**: het type *snikker* in: K 245; *sníëkkər*, K 249, 250, 281; **snoeber**: *snòëbbər*, O 74, 275; **roetserd**: *roetsart*, L 148, 160, 233; **schokker**: het type *schokker* in: K 330; *schòkkər*, K 281a; **repper**: het type *repper* in: K 332;

rubber: *röbber*, K 333b; **stoter:** *stoatør*, K 193a; **vlieger:** het type *vlieger* in: L 188; **ramer:** *roamer*, K 100a; **weigeraar:** het type *weigeraar* in: L 159; *wijgeraar*, K 151; **karspringer:** het type *karspringer* in: K 283; **scheefloper:** *sjiefløper*, P 88; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden: **schichtig:** *schieftach*, I 220; **niet handvast:** *nië haantföst*, K 201; zo'n paard noemt men: **geen vaste:** *giens vðsta*, K 235; **een die niet goed kan aanleggen:** *iens die ni goe kan aalegga*, I 268; dat is een paard: **met loeten:** *mée loota*, P 72; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **horten:** *hötta*, K 291; **met rukken trekken:** het paard – *trékt mee riëjen*, K 340; **met schokken trekken:** het paard – *trékt mee schóʔen*, K 340.

PARLEVINKER

Unzuverlässiges Pferd – jabberer – cheval imprévisible

(N 8, 84c)

[*Parlevinker*, is een paard dat niet deugt, waarop je niet vertrouwen kunt. Enkele opgaven sluiten echter aan bij de andere betekenis van het woord: iemand die handel drijft. Het paard wordt waarschijnlijk alleen gebruikt voor een kar van een koopman.]

parlevinker: het type *parlevinker* in: K 124a, 179a, 174, L 148, 159b, 263; *pörla-viënkør*, K 335; *parlevinker*, zo noemde men vroeger de telgangers die adellijke jonkvrouwen bereden; hs K 183; **parlevie:** *pörlavéij*, P 41, 85; *pörlavé*, K 312; **boodschappendoener:** *boodschappendöender*, K 157; **niksnutter:** het type *niksnutter* in: K 146; **lam:** het paard is een – *laama*, K 313.

WEERSTAND BIEDEND, GEZEGD VAN EEN PAARD

Bockig – resistant, said of a horse – cheval réfractaire

(N 8, 64e)

[In dit lemma zijn eventuele nabepalingen zoals: *bek, van bek, van kop, van gebit, van mond, in de bek, in de mond, in de kop, op zijn gebit, op zijn bek, aan zijn kop* achterwege gelaten.]

hard: het type *hard* in: K 133b, 146, 165, 175a*, 179a, 183c, 188a, 193a, 220, 249, 250, 274, L 91b, 145, 149, 150, 159, 180b, 183, 188, 235, 241, 242, 263, P 76, 77; *hért*, K 237, *hört*, K 211; *hoert*, K 191; *hat*, P 163; *art*, K 124a; *aart*, I 118, K 174; *aert*, I 102a; *évi*, P 84; *at*, P 95; *ét*, K 324,

335, O 74, 158, 162, 275, P 4, 41, 67, 68, 70, 89, 125, 198; *éta*, P 81; *éét*, I 220; *èët*, K 240; *ééjt*, O 72, P 72; *éjt*, O 67; het paard is een – *harda*, L 200a; *harta*, P 103; *herta*, K 281a; *arta*, K 245, 281; *étta*, I 268; *éttan*, I 266; **hard van bek:** *hart fam bèk*, gemakkelijk weerstand kunnende bieden aan de dwang van het bit; Elemans 183. **straf:** het type *straf* in: K 124a, 133a, 157, 163, 177b, 178*, 184, 240; *stróf*, K 349, P 84; **sterk:** het type *sterk* in: K 136a, 150, 167, L 263; *stérk*, K 268, 318, P 48; *stèrk*, L 184, 263; *stérvæk*, K 340, 353, 357; *stèrvæk*, K 241; *stéérk*, K 313; *stèèrk*, K 165; *stééjrk*, K 207; **taai:** het type *taai* in: K 151; *taoj*, K 237; *taj*, K 204; *tèèj*, K 165, L 149; *tòaj*, K 248; *tòòj*, K 248; het paard is een – *toja*, K 325; *toowan*, K 196; *tòa*, K 295; *tòða*, K 332, 341a; *tòwa*, K 307; *tòwié*, K 312; *tòwò*, K 348; *tòwòj*, K 301; *tejja*, L 148; *téú*, K 291; *tòdwja*, K 354; *tòwøn*, K 340; *tòðwan*, K 301; *tòja*, K 201; **wreed:** het type *wreed* in: K 165, 183c, L 263; *freet*, O 173; *vréét*, K 102, L 153, 159b, 160, 180, 180b, 187a; *vréjjat*, L 183; *vríét*, K 317, P 88; *vríejat*, K 314; *vreit*, L 233; **week:** het type *week* in: K 256; *wiek*, K 256; **stug:** het type *stug* in: K 100a; bij de volgende opgaven volgen geen nabepalingen: **dwar:** *dwéés*, K 330; **koppig:** *kòppach*, K 330; *kópiëch*, P 126; **stijf:** *stéjj*, L 183; **schrikkelijk:** *schriëkkò-løk*, P 25; **scherp:** *schérvap*, P 41; **retief:** *rétiëf*, P 171. de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **moeilijk paard:** *mòëjaløk pléjæt*, K 351; **tegenwerker:** het type *tegenwerker* in: K 193a; **stijfkop:** *stiefkop*, L 150; *stiefkòp*, L 159; **hardkop:** *harthop*, K 187; het paard heeft een: **harde bek:** *hardan bek*, K 137, 183; **hard bakkes:** *hòt bòkkəs*, P 105.

WEEK IN DE BEK, GEZEGD VAN EEN PAARD

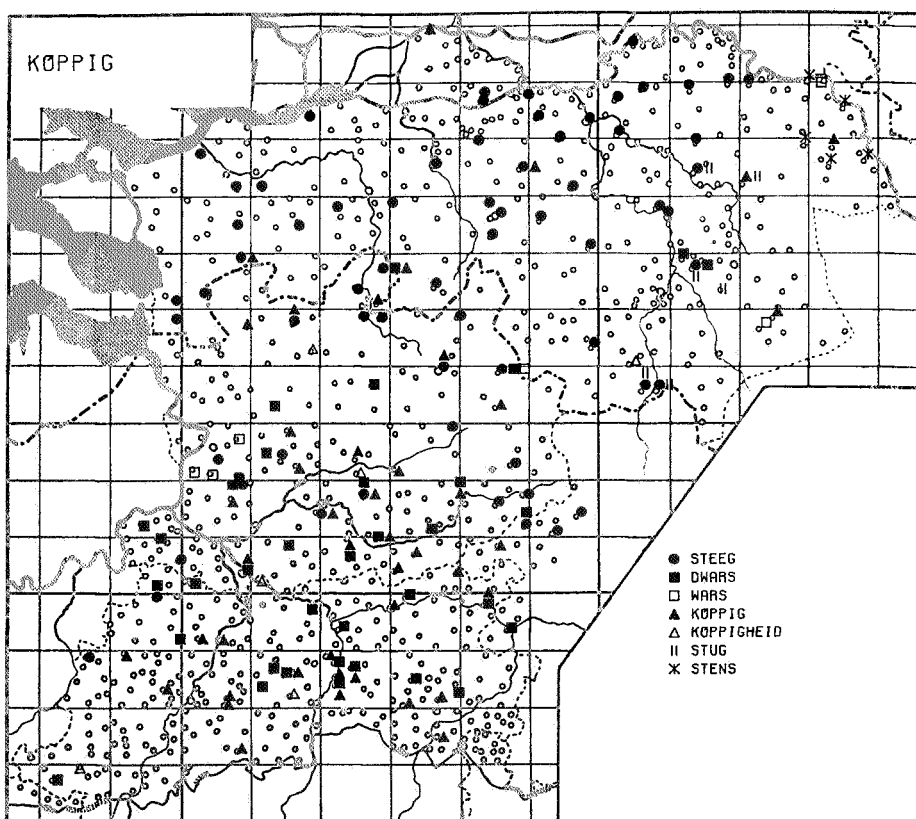
Weich im Maul (von einem Pferd) – tender in the mouth, said of a horse – tendre à la bouche, dit du cheval

(N 8, 64f)

[In dit lemma zijn eventuele nabepalingen zoals: *in de bek, van bek, in de bakkes, in zijn bakkes, van gebit, in zijn gebit, van kop, in de moel, op de lijnt*, niet opgenomen.]

week: het type *week* in: I 102, 118, K 100a, 124a, 136a, 137, 151, 157, 165, 174, 178, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 188a, 204, 220, 237, 240, 262, 295, 349, L 91b, 145, 150, 160, 188, 235, 241, 242, 263, O 67, 169, P 25, 77, 95, 136; *wéek*, K 163; *wéëk*, K 177b, 281a; *weejk*, K 133b;

1.1.1.2.

weejak, K 307; *wejak*, K 348; *wiëk*, O 173, P 44, 67, 68, 86, 105, 125, 163, 198; *wiek*, I 271, K 248, 268, 310, 318, 329, 332, P 84; *wiëk*, K 245, 330, 357, O 275, P 48, 154a; *wiëk*, K 133a, 249, 250, 281, 296, 317, P 88, 89; *wiëjak*, I 220, 269, K 191, 192, 193a, 211, 237, 241, 251, 254, 273, 274, 287, 301, 307, 335, 341a, O 74, 158, 162, P 4, 10, 16, 33, 41, 70, 72, 126; *wiëjak*, K 301; *wiëjach*, K 276; *wiëuk*, P 41; het paard is een – *weeka*, K 287; *wieka*, P 103; *wieka*, K 207, 291; *wiekən*, I 266; *wiëka*, P 81; *wiëjka*, K 354; *wiëjaka*, I 268, K 310; *wiëjaka*, K 333b; *wiëjan*, K 310; *wjeeka*, K 201; **zacht**: *zaacht*, L 150, 180b; *zāacht*, L 159b; *zaocht*, L 180; *zocht*, K 330; **teer**: het type *teer* in: L 148, 149, 180, 263; *tēer*, L 184, 187a; *teejər*, L 200a; *tiër*, L 150; *téjjər*, L 183; *téjər*, L 184; **slap**: *slap*, L 233; *slōp*, P 25; **zwak**: *zwak*, K 167, 175a*; **wild**: *wilt*, P 27; **mak**: *mōk*, K 330; **zoet**: *zēuwit*, P 154a; *zūūt*, K 248; **handig**: het paard is een – *hēndəgə*, K 187; **gevoelig**: het type *gevoelig* in: K 179a; **gewillig**: het type *gewillig* in: L 159; **weekmondig**: *wiëkmundich*, K 351a; **handig rijbaar**: *hendəch rij-*

baar, K 146; het paard heeft een: **zachte muil**: *zōchta mēuwla*, O 275; *zōchta mōdalla*, O 275.

KOPPIG, GEZEGD VAN EEN PAARD (zie kaart)

Störrisch (von einem Pferd) – obstinate, said of a horse – rétif, dit du cheval (N 8, 64h; N 8, 20; DC 48a, 41a)
steeg: het type *steeg* in: I 102a, K 133a, 133b, 137, 146, 150, 153, 157, 164a, 165, 167, 171a, 174, 179a, 183, 184, 186, 187, 188, 188a, 195, 208, 261, L 144, 145, 148, 149, 150, 153, 180, 242; *steech*, K 191, 192, 204, 211, 237, 240, 314, 317, 318, O 67; *stēech*, K 313, L 235; *stēech*, K 183; *stēech*, I 118, K 177b, 220; *stēech*, K 237, L 91b; *stēech*, K 163; *steejch*, K 124a, 151, 165, 178*, 183c, L 149; *stēējch*, K 251, 281a; *stēējach*, K 312; *stēch*, K 248; *stēch*, O 153; *stējch*, K 295; *stich*, K 207, L 180b, 200, 200a, 235, 281, 281*; *stiech*, I 271, K 237, 313; *stīējach*, K 276, 301; *staaach*, K 273; het paard is een – *steega*, K 240; *steegan*, O 67; *steeg*, van paarden, onwillig; kop-

pig, Goossenaerts; *stech*, onwillig, koppig (vooral gezegd van paarden die niet willen trekken) De Bont; *stëeg*, onwillig (van paarden), Brabantius; **steegs**: *stechs*, L 112; **stug**: het type *stug* in: L 180, 183, 241, 281, 281*; *stuch*, L 235; **stens**: het type *stens* in: L 112, 184, 185, 188; *siëns*, L 159b; **stendig**: het type *stendig* in: L 208a; **dwars**: *dwaers*, L 233; *dweers*, P 77; *dwéërs*, K 332; *dwérs*, K 191, O 67; *dwérs*, L 235; *dwees*, P 33; *dwèës*, P 76, 99b; *dwéës*, I 220, 268, K 301, 324, 330, 332, O 74, P 85, 89; *dwéds*, K 310; *dwéjs*, P 48, 72; *dwéjøs*, K 314, P 41; *dwééjs*, K 329; *dwjéës*, P 16, 27; *dwjés*, P 86; *dwies*, O 275; *dwîës*, O 275; *dwîjøs*, P 95; *dwajørs*, K 240, L 233; het paard is een – *dwééza*, K 256, 340; *dwééjza*, K 307, 341a; *dwézza*, K 256; *dwéjza*, K 281; **wars**: *wérs*, L 159, 264; *wéërs*, K 249, 250; *wéërs*, K 245; *wójjørs*, K 240; **koppig**: het type *koppig* in: K 100a, 188, 204, 262, 295, L 263, P 77; *kóppach*, P 41, 126, 154a; *kóppach*, K 191, 201, 237, 241, 254, 268, 274, 283, 301, 307, 330, 348, 349, 351a, O 162, 173, P 4, 10, 67, 68, 84, 86, 88, 105; *kóppach*, K 165, L 183, 187a; het paard is een – het type *koppige* in: K 193a, P 103; *kóppaga*, K 353; *kóppaga*, K 341a, P 25, 89; *kóbbaga*, K 340; **bruut**: het paard is een – *brüüita*, K 296; **hollig**: het type *hollig* in: L 205, 206; **kolderig**: het type *kolderig* in: K 167; **bokkig**: het type *bokkig* in: L 160; **onwillig**: *aawîëllach*, P 72; **moedwillig**: *móëwt-wîëllach*, P 145; **zinnig**: de volgende opgave heeft meer de betekenis „eigenzinnig” – het type *zinnig* in: K 174; **nukkelig**: het type *nukkelig* in: K 188; **retief**: *rotiëf*, K 330; *ratief*, P 163; **werkschuw**: het type *werkschuw* in: K 188; **eigengereid**: *eigaga-raaji*, K 136a; **bedorven**: het type *bedorven* in: K 289, O 160a; **steger**: *steegar*, K 277; **stegel**: het type *stegel* in: K 241; *steegal*, K 273; *steegi*, K 241; **steegkop**: het type *steegkop* in: L 262; **dwarskop**: *dwèrs-kòp*, K 191; **koppigaard**: *kóppachòrt*, K 249, 250; **stenspaard**: *stenspert*, L 263; **dwarserik**: *dwéézarak*, P 81; **warsklippel**: *wersklippal*, L 263; **ezel**: het type *ezel* in: K 296, O 76; *ézal*, K 307; *éézal*, K 354; **refuseur**: *réfuzeur*, I 269; *revieseur*, P 163; **kreng**: het type *kreng* in: L 159; **wringer**: *vriëngør*, K 340; **petteman**: *péttaman*, K 291; *péttamòn*, K 295, 333b; **lauwman**: het type *lauwman* in: L 285; **buffel**: *buffal*, K 191; **eenhandig paard**: de volgende opgave betreft een paard dat slechts naar één bepaalde voerman luistert en dat bij andere voerlui tegenstribbelt: *iënhaandag-péërt*, K 191; **geen goede**: *giëna gōëja*, P 70;

'n kop van een paard: het is – *nə kop van een pèërt*, K 193a; als het paard koppig is, dan spreekt men van: **steegsheid**: het type *steegsheid* in: K 100, 218a; **koppigheid**: het type *koppigheid* in: K 206, 269, O 274a; *kóppachdát*, K 335; *kóppachdát*, P 81; *koppigajaat*, K 280; *koppigèt*, K 174; **ezeligheid**: het type *ezeligheid* in: K 269; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **steigeren**: het type *steigeren* in: P 93; **weigeren**: het type *weigeren* in: I 57b; **refuseren**: *rafuuzeeran*, O 160a.

KARSPRINGER

Pferd, das aus dem Geschirr zu springen versucht – horse which jumps out of the harness – cheval qui saute du harnais (N 8, 84a)

[Een karspringer is een paard dat probeert uit het tuig te springen.]

karspringer: het type *karspringer* in: I 118; K 124a, 136a, 137, 146, 150, 163, 165, 167, 174, 175a, 177b, 179a, 186, 187, 188, 188a, 193a, 204, 207, 220, 241, 249-250, 256, 274, 281, 281a, 283, 287, 295, 307, 318, 332, 333b, 351a, 353, 354; L 91b, 145, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 180, 184, 187a, 188, 235, 263, 264; P 27, 76, 95; *karrspringør*, L 200a; *kaarspringør*, K 133b, 240, 276, 277, 312, 313, 314, 348, 349, 353, L 235; *kaaraspringør*, L 180, 183, 241, 242, 263; *kåårspringør*, K 307; *kérspriëngør*, K 273; *kéërspringør*, K 211, 357, P 44; *kéërspriëngør*, K 178*; *keerspriëngør*, I 220, P 89; *kèërspringør*, K 192; *kèërspriëngør*, K 301; *kéjvspriëngør*, P 88; *kéjvspriëngør*, K 330; *kèürspringør*, K 191; *körspringør*, K 191; *körspriëngør*, K 254; *körspringør*, K 237, 268, 317; *körspriëngør*, K 330; *kaarspringør*, K 310; *kaarspriëngør*, K 237, P 27; *kåårspriëngør*, K 157; *kaarzaspringør*, L 180b; *kaarspriëngør*, I 268, 269, 274, K 237, 240, 248, 251, 256, 291, 296, 310, 335, 341a, P 41, 171; *kaërspriëngør*, K 248; *kawørspringør*, K 241; *kërspringør*, K 183, 220; *kërspringør*, K 183c; *kërspringør*, K 165, 183, 184; *kèrspriëngør*, K 201; *kòërspriëngør*, K 340; *karspringør*, paard dat met geweld tussen de burries uitspringt als het merkt dat het tuig losgemaakt is, De Bont; *karspringer*, van paard dat, wanneer het uitgespannen wordt, gewoonlijk de burriën reeds uit wil als alles nog niet los is, Goossenaerts; *kaarespringer*, paard dat probeert uit het tuig te springen, hs Renders L 226; *karhengst*, (scheldnaam), karhengst, lompe, onhandelbare boer; *leuləkə karhengst!*, De Bont; **karhengst**: het type *karhengst* in:

1.1.1.2.

K 178, L 263; *karengst*, K 177b; **man**: *man*, paard, onder bepaalde omstandigheden, Goossenaerts; **vasthouder**: *vasthouwer*, K 262; **wegspringer**: het type *wegspringer* in: K 262.

SCHRIKACHTIG, GEZEGD VAN EEN PAARD

Schreckhaft (von einem Pferd) – shy, said of a horse – ombrageux, dit du cheval (N 8, 64k)

schuw: *schüüw*, K 307; *schèuw*, K 220, L 233; *schèu*, P 198; *scheuj*, P 125; *schöw*, K 301; *schujaf*, K 314; *schīē*, P 76; *schéw*, K 240; *schéjəw*, K 312; *schèw*, K 192, 240, 241; *schéj*, P 4; *skéa*, O 162; *schéé*, O 74, P 126; *schouw*, I 102a, K 100a, 102, 124a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 157, 163, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 184, 188, L 91b, 149, 150, 159, 159b, 160, 180, 184, 187a, 188, 235, P 77; *skouw*, K 187, L 148, 180; *show*, K 341a; *schòw*, K 191, 204, 211, 276; *schòdòw*, K 165, 265, L 149, 177c, P 41; *schòdòw*, L 200a; *schò*, P 145, 154a; *shoo*, P 99b; *schóó*, K 357, P 105; *schòd*, K 329, P 48, 95, 145; *schèè*, P 84; *schééj*, K 273, O 173; *skééj*, O 158; *skòj*, O 275; *shaw*, I 118, K 193a, 207, L 145, 205, 206, 241, 264; *skaw*, L 183; *schàw*, L 242; *schaaw*, I 266, K 165, 183c, 184, 237, 317; *schaaww*, K 248; *schaaf*, P 16; *schaa*, I 220, K 248, 274, 287, 310, 324, 330, 335, P 27, 35a, 44, 72, 84, 85, 88, 89, 136, 163; *scháá*, K 245, 249, 250, 281, 283, 351a, P 65; *schàà*, O 169; *scha*, I 271; het paard is een – *schouwə*, K 256; *skouwə*, L 180b; *schòdòwə*, K 340; *schaawə*, K 313, 318, L 263; *schááwə*, K 281a; *schaawə*, K 333b, P 86, 89; *schawə*, K 183, L 263; *schaawə*, K 287, O 67; *schīēvə*, P 67, 68; **schichtig**: het type *schichtig* in: K 133a; *schichtəch*, K 330; *schīēchtəch*, I 220, K 201, 295, 310, 341a, P 27; het paard is een – het type *schichtige* in: P 103; *schichtəgə*, K 353; *schichtig*, Goossenaerts; **schiftig**: *skiftəch*, L 235; *schīēftəch*, K 237; **schifterig**: *schiftərach*, bnw. schifterig, schichtig (van paarden gezegd), De Bont; **schieloos**: het type *schieloos* in: K 262, 295; *schīēlòes*, K 291, 349, P 25, 33; *schīēlòes*, P 27; *schīēlòes*, K 254, 310; *schīēlòewə*, K 348; het paard is een – *schīēlòewə*, K 353; *schieloos*, bang, schuw, vervaard, meest gezegd van paarden, Corn. Vervl.; **schietlappig**: *schīēlòppəch*, I 269; *schīēlòppəch*, I 268; *schīēlappəch*, K 291; het paard is een – *schīēlappəgə*, K 332; *schīlòppəgə*, K 333b; *schīēlappig*, schichtig van paarden, Klein Brabant, Wille-

broek, Corn. Vervl. A.; **schrikachtig**: het type *schrikachtig* in: K 193a; *schrikəchtəch*, K 133b; *schrikéchtəch*, K 307; *schrikəjtəch*, K 167; **schrikkelig**: *schriēkkəch*, K 274; **schrikkerig**: het type *schrikkerig* in: K 150; **verschrikt**: het type *verschrikt* in: K 296; **verschietachtig**: *varschiētəchtəch*, K 310; *varschiētééchtəch*, I 220; *verschietachtig*, van paard, Goossenaerts; **bang**: het type *bang* in: K 188a, 262; *bang*, K 273, 283, 301; het paard is een – *bangə*, K 191; *bòngə*, K 354; **bangig**: het type *bangig* in: K 133b; *bangəchtəch*, K 268; **vervaard**: *varvééjt*, O 72; *varvee*, K 340; het paard is een – *varveeda*, K 333b; *varvééda*, P 70; **kijkerig**: *kèèkarəch*, K 186; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **schieder**: *schīētəv*, K 307; **schieder**: *schīētəv*, L 153; **ardenner**: *òrdèè*, P 72.

DARTEL, GEZEGD VAN EEN PAARD

Munter, lebhaft (von einem Pferd) – skit-tish, said of a horse – vif, dit du cheval (N 8, 64g; N 8, 20)

speels: het type *speels* in: I 118; *speels*, P 33; *spééls*, K 312; *spéls*, I 271, K 314, 324, 329, O 173, 275; *speuls*, K 100a, 163, 174, 179a, 183, 186, 188, 193a, 207, 211, 241, 274, L 145, 148, 160, 187a, 233, 235, 264; *spòéls*, K 124a, 150, 165, 177b, 178*, 179a, 184, 184c, L 91b, 153, 159, 180, 180b, 183, 205, 206, 241; *spūūls*, K 240; *spūūjls*, K 240; **wild**: het type *wild* in: K 137, 183, 296, L 235; *wilt*, P 48, 105; *wiēlt*, I 220, K 220, 248, 301, 351a, O 67, 162, P 145; *wēlt*, P 126; *wiūilt*, K 301, P 4; *wöēlt*, K 174; het paard is een – het type *wilde* in: K 188a; *wiēlda*, K 310; *wiūilla*, P 125; **wilderig**: het type *wilderig* in: K 102, 179a, L 159, 183; *wildərach*, K 317; *wiēldərach*, K 237; *weldərach*, L 188; *wēldərach*, K 273; *wuldərach*, K 281a; *weeldərach*, K 100a, 133b, 146, L 241, 242, 263; het paard is een – *wildəragə*, K 307; *wēldərech*, dartel (van een paard), Elemans 183; **dartel**: het type *dartel* in: K 100a, 133a, 136a, 151, 165, 179a, 187, L 149, 183, 263; *dərtəl*, K 281a; *dévtəl*, K 240; **zot**: het type *zot* in: K 256, P 89, 103; *zòt*, K 191, 192, 240, 256, 307, 348, P 41; het paard is een – *zòttə*, P 70; **dwaas**: *dwòs*, K 268; *dwòs*, K 349; *dwjéés*, P 27; **vinnig**: *viēnnəch*, K 295, 301, P 95, 154a; het paard is een – *vinmagə*, P 76; **hevig**: *évvəch*, O 74; *éjvəch*, P 44; het paard is een – *heevəgə*, K 353; *hēévəgə*, K 354; **driftig**: *driēftəch*, P 41, 81; het paard is een – *driēftəgə*, K 340; **vlug**:

het type *vlug* in: P 77; *vlüüch*, K 254; **kwiek**: *kwiëk*, K 283; **vief**: *vīēf*, K 295; **wispelturig**: *wīēspaltēūjrach*, K 330; **levendig**: het type *levendig* in: K 157; **tierig**: het type *tierig* in: L 149; **ondeugend**: het type *ondeugend* in: L 184; **misselijk**: *mīēssalāk*, K 191; **wreed**: *vreejat*, L 200a; **breed**: het paard is een – *brīe*, K 340; **rap**: het paard is een – *rappa*, K 341a; *rōppa*, K 335; **ongedurig**: het paard is een – *ōngadūūrrōgə*, K 201; **hel**: het paard is een – *hēllə*, K 318; **wilds**: *wīls*, K 312; **krawallig**: *krāwōllach*, P 105; *krāwēllach*, woelig, gezegd van een paard, hs Schrevens; **rapidig**: *rampīetach*, K 332; **drols**: het type *drols* in: L 150; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **speler**: *speelar*, P 86; *spēēflar*, P 72; **speleman**: *speeləman*, K 291; **springer**: het type *springer* in: K 193a; *springər*, K 191, 245, 313, P 163; *spriēngər*, K 249, 250, 281; **wildekant**: *wīldəkōnt*, P 25; **dapperaar**: *dāppərīēr*, P 89; **dripselaar**: *dripsalēēr*, K 191; **heetkont**: *hētkōnt*, K 191; **stalmoet**: *stalmoet*, K 133b; dat is een paard met: **veel temperament**: *mi veul tēmpərāmēt*, L 150; **speelsigheid**: *speulsachījt*, L 159b; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **in goede doen zijn**: het paard is – *in goejan doen*, K 167; **zot staan**: *zōt stādān*, I 268; *zōt stōdōn*, K 353; het paard – *staa sōt*, I 269.

MOEDIG EN OPGEWEKT, GEZEGD VAN EEN PAARD

Mutig und lebhaft (von einem Pferd) – courageous and cheerful, said of horse – courageux et gai, dit du cheval (N 8, 20; N 8, 64j)

wakker: het type *wakker* in: K 133b, 137, 179a, 183, 186, 332, L 149, 153, 180, 183, 187a; *wākkər*, K 248, 251, 274, 287, 301, 357, P 4, 27, 95, 154a, 163; *waʔər*, K 240; *wākkər*, K 245, 249, 250, 281, 281a; *wōkkər*, K 237, 277, 307, 330, 335, 348, P 44, 72, 84; *wōʔər*, K 240; *waakər*, P 16, 48; *wāākər*, K 274; het paard is een – *wākkərə*, K 192, P 76; *waʔərə*, K 240; *wōkkərə*, K 341a, P 67, 68, 86; *wōkkərəm*, I 266; **wreed**: *vreet*, K 165, 174, 183, 183c, 186, L 148, 149, 160, 177c, 180, 188, 263, O 67; *[v]reet*, K 330; *vrēēt*, K 167, L 235; *vrēēt*, L 159; *vrēet*, K 349; *vrēēt*, K 146, L 91b, 159, 180b; *vrēējt*, K 178*; *vrēējat*, L 200a; *vrējjat*, L 183; *vrējat*, L 242; *vrijt*, L 205, 206, 233, 241; *vrijət*, K 314; *[v]rijət*, K 211; *vriet*, K 207, 268, 312, 341a, L 180b; *vriēt*, K 283, 317, L 150, 183; het paard is een – *vreetə*, K 187, L 263; *vrīē*, K 318, 351a; *vreed*, moedig of opgewekt, fier (van

een paard), sgv Appeltern; **vinnig**: *vin-nəch*, K 353; *viēnnach*, I 269, K 248, 333b, 341a, P 145; het paard is een – *vinnagə*, K 296, 307; *viēnnagə*, K 291, 340; **hevig**: *éévach*, P 41; *ééjvach*, P 198; *évvach*, O 74; het paard is een – *heevagə*, K 353; *héévagə*, K 354; *hiivagə*, K 341a; **rap**: *rōp*, O 173; het paard is een – *rappa*, K 193a; *rōppa*, K 340, P 70; **rapide**: *rōpīēt*, P 25; **vlug**: het type *vlug* in: K 150, 188a, L 188; *vlüüch*, K 201, 254; **vief**: *vīēf*, K 295; *fief*, K 133b, 157; het paard is een – *viēva*, I 268; **moedig**: het type *moedig* in: I 118, K 193a; *mōēddach*, K 301, 324; *mōedach*, P 88; *moewtach*, L 235; **driftig**: *driiftach*, K 240, 320; **heet**: het type *heet* in: K 124a; *hit*, K 163; *hējjat*, L 183; **kwiek**: het type *kwiek* in: K 133b; **dapper**: het type *dapper* in: K 133b; **vurig**: het type *vurig* in: K 165; **fris**: het type *fris* in: K 186; **plezant**: *pləzōnt*, K 335; **levendig**: *léfdach*, K 237; **gewillig**: *gawēllach*, O 275; **ferm**: het paard is een – *fermə*, K 184; **volbloed**: het type *volbloed* in: K 256; *vōlblōēt*, K 256; **hel**: *hēél*, K 313; **hardi**: *hardie*, P 72; **nijdig**: *nēējch*, P 105; *nōdach*, P 89; **ijverig**: *aavərach*, P 41.

MAK, GEZEGD VAN EEN PAARD

Fromm, leicht lenkbar (von einem Pferd) – meek, said of a horse – doux, dit du cheval

(N 8, 64i; N 8, 20)

mak: het type *mak* in: K 100a, 133a, 151, 165, 167, 174, 177b, 179a, 186, 191, 193a, 248, 274, 301, L 153, P 4, 27; *māk*, O 173; *mōk*, K 329, 330; het paard is een – het type *makke* in: K 188a; *mōkka*, P 86; **tam**: het type *tam* in: O 275, P 89; *tōm*, K 330, O 275, P 72; het paard is een – het type *tamme* in: K 295; *tammə*, K 341a; *tōmma*, I 268; **braaf**: *braaf*, K 207, 274, P 70; het paard is een – *braava*, K 353; *ən brōəf*, K 254; **zoet**: *zeut*, P 95, 105; **handig**: *hendəg*, L 159, 200a, 205, 206; *hendig*, een hendig paard = een mak paard, hs Renders L 226; *handig*, van een paard, handelbaar, gedwee, Goossenaerts; **handzaam**: *hantzaom*, K 157; **makkelijk**: het type *makkelijk* in: I 102a; *maakalək*, I 118; **gemakkelijk**: het type *gemakkelijk* in: K 256, 296; *gəmakkalək*, K 273; *gəmakkalək*, P 126; *gəmaʔalək*, K 241; *gəmaalək*, K 240; *gəməkkalək*, K 268, 330; *gəmakka-lōdək*, O 74; het paard is een – *gəməkkalēēka*, K 313; *gəməkkalēēka*, K 256; *gəməkkaləkə*, K 341a; **zeeg**: het type *zeeg* in: K 136a, 137, 146, 165, 183, 184, 186, 187, L 145, 148, 149, 150, 153, 159, 180, 184,

1.1.1.2.

235, 241, 242; *zeech*, K 191, 192, 237, 240, 317, 341a, L 91b; *zèèch*, K 183; *zèech*, K 237; *zèèch*, K 184, 220; *zeejch*, K 165, 183c, L 149, 177c; *zièch*, L 205, 206; *zièch*, K 193a, 201, L 180, 180b, 183, 235, 263; het type *zeegt* in: L 159, 160, 188; *zeecht*, L 187a; *zeècht*, L 159b; *ziècht*, L 159; *zeech*, ən *zeech* peert, mak, Grave, Jacob; *zeech*, mak (van een paard), sgv Appelttern; *zeech*, mak (bijv van een paard gezegd), hs Letterkunde 1756, nr 18; *zig*, (zedig?) mak; 'n zig paard, hs Vissers L 180; **gezeeg**: *gøzeech*, K 314, 318, 353, P 16, 27; *gøzèach*, K 310; *gøzeejach*, K 333b; *gøzèjjach*, K 312; *gøzajjèch*, K 341a; het paard is een – *gøzeega*, K 237; *øn gøzeech pertja*, mak paardje, hs Renders L 226; het type *gezeeg*: mak paard, hs Renders L 226; **schaapmak**: *schaepmak* K 163; **gewillig**: het type *gewillig* in: K 167, 262, L 150, 263; *gøwillach*, K 348, 349; *gøwiellach*, I 102a; *gøwiellach*, K 163; *gøwièllach*, I 220, 269, K 245, 248, 249, 250, 301, 307, 324, 335, 351a, P 4, 41, 67, 68, 84, 88, 126; *gøwièllach*, K 281; *gøwièllèch*, P 41, 154a; *gøwullach*, L 264; het paard is een – *gøwillagø*, K 354, P 86; *gøwièllagø*, K 291, 340, P 89; *gewillig*, van paarden, leidzaam, gedwee, Goossenaerts; **zwak**: het type *zwak* in: K 191, 245, 249, 250, 273, 281, 281a, 349; *zwdk*, K 348; het paard is een – *zwakka*, K 192, 307; **stil**: het paard is een – *stilla*, K 353; **lam**: het paard is een – het type *lamme* in: P 103; **plezant**: het paard is een – het type *plezante* in: K 332; **wakker**: het paard is een – het type *wakker* in: K 179a; **mak en trekvast**: *mak en trekvaast*, K 133b; **kiem**: *kiem*, in het noord-oosten der Kempen: rustig, tam; als ge dat peerd eens hebt afgereden zal het wel kiem zijn, Cornelissen Vervliet; **doodgemakkelijk**: *doodgemakkelijk*, van een paard; werkelijk zeer (ge)-mak(kelijk), uiterst gedwee en zacht, Goossenaerts; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **lubbe**: *lubbø*, P 25, 81; *lubbø*, braaf paard, I 220, hs Bornem; *lubbø*, zeer tam paard, P 89, hs Heeverlee; **loebes**: *loebø*, K 183, hs Tilburg; **goedzak**: *gøètzòk*, P 145; **gemak**: het type *gemak* in: K 165; **meel**: *meel*, mak, gedwee peerd, Cornelissen Vervliet.

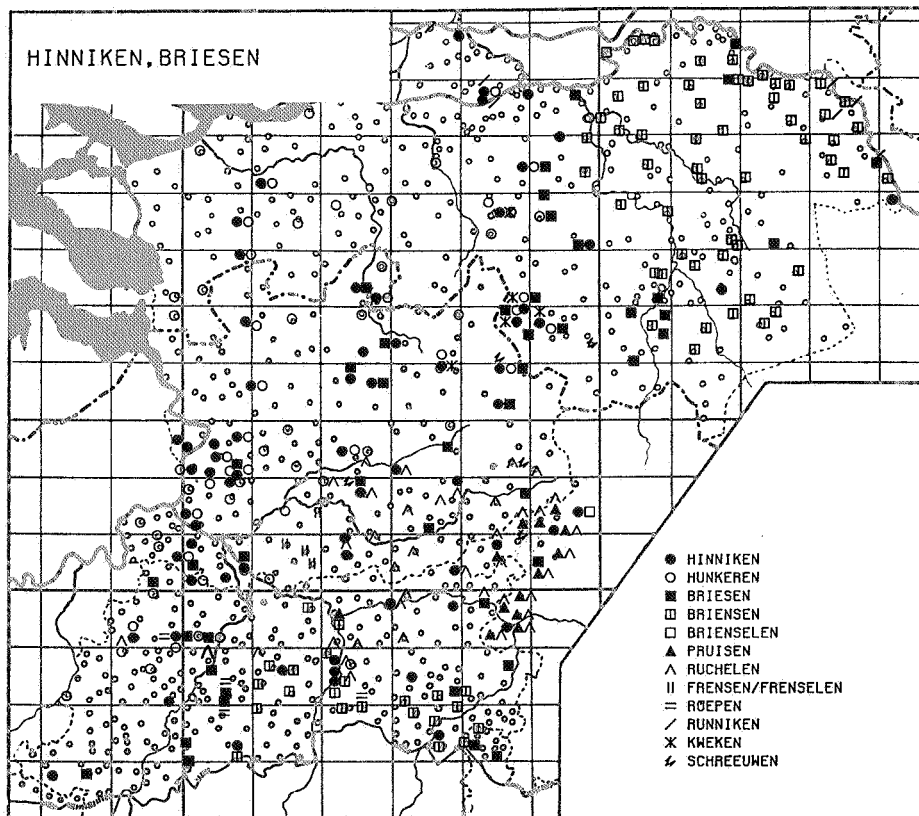
–1.2.5. **Verrichtingen, gedrag**
HINNIKEN, BRIESEN
 (zie kaart)

Wiehern; schnauben, schnaufen – to neigh, to snort – hennir, s'ébrouer (N 8, 47; N 8, 65; ZND B 2, 291; sgv; Go

1b; Van Gerwen)

[In dit lemma zijn samengebracht de antwoorden op de vraag: „hinneken, briesen” en de vraag: „roepen, hinniken van de hengst naar de aankomende merrie”. Van de hier onder volgende typen zijn er slechts drie die alleen op „roepen, hinniken van de hengst naar de aankomende merrie” van toepassing zijn.]

hinniken: het type *hinniken* in: K 193a, L 227, P 77; *hinnakøn*, K 249, 250; *hinna-kø*, K 102, 133a, 133b, 137, 157, 165, 174, 183, 187, 188a, 192, 214, 215, 216a, 307, 317, 318, 353, L 212, 241, P 35a, 48; *hinikkøn*, O 275; *hinnaʔøn*, K 241; *hinnaʔø*, K 240; *innakøn*, I 180, O 72; *innakø*, K 237, 244, 245, 248, 320; *hiènnakøn*, K 240; *hiènnakø*, K 237, 265, 274, 287, 301, 339, 341a, 351a, P 25, 35a; *hiènièkkøn*, K 201; *hiènièkkø*, I 271, K 167, 212, 226, 231, 232, 245, P 85, 95, 154a; *iènnakø*, K 245, 248, 251, 281, 286, 324, 330, 335, O 74, P 89, 95, 126; *iènièkkøn*, O 275; *iènièkkø*, K 248, 291, 330, O 178; *iènièkcha*, P 88; *ièngkø*, K 329; *hènnakø*, K 210; *énèkkøn*, K 247; **hunkeren**: het type *hunkeren* in: K 186, 193a, 240, 256; *hunkørø*, K 133b, 150, 157, 163, 165, 174, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 191, 192, 214, 215, 216a, 262, 287; *hungkørøn*, K 273; *hungkørø*, K 191, 207, 211, 237; *hungkrø*, K 204; *unkørø*, I 118, 271, K 124a, 151, 174, 177b, 178*, 188, 188a, 237; *hüüngkørø*, K 240, 249, 250, 267, 268, 291, 296; *uunkørø*, K 174, 188a; *üünkørø*, I 220, 268, 269, 271, K 201, 226, 254, 335, P 4, 10; *üünkørø*, I 102a; *üüngkørø*, I 268, K 201, 226, 248, 251, 281a, 283, 287, O 74; *üüngkørø*, K 201, 254, 256, 281a, 283; *hinkørø*, P 86; *inkørøn*, O 67, 72; *hièngkørø*, P 198; *ièngkørøn*, O 162, 169; *ièngkørø*, K 324, P 4; *ièngkørøn*, O 158, 162; *eèngkørø*, K 279; *heunkørø*, K 163; *høèngkørø*, K 291; *hunkere*, hinniken van paarden, Corn. Vervl.; *hunkere*, *unkere*, hinniken van paarden, Weijnen GR 12; *hunkeren*, het geluid van een paard, Goossenaerts; *ünkørø*, *hunkeren*, AG 253; **humperen**: *humpørø*, K 146, 183b; *humpørøn*, K 273; *humpørø(n)*, humperen, zacht-, verlangend hinniken, De Bont; **briesen**: het type *briesen* in: O 67, P 99b; *briesø*, K 163; *brièssøn*, K 216, 241, L 256; *brièssa*, K 148, 185, 192, 310, 313, L 102, 150, 189, 208, 229, 255, 260, 280, P 4, 67, 68; *brièsa*, K 231, 232, 251, P 107, 171; *brièjsa*, P 41; *brièsa*, K 187; *brièskøn*, O 276; *brièzøn*, K 240; *brièza*, K 165, 186, 214, 215, 216a; *brièzza*, K 212; *brièza*, K 301, 357; *brèjsa*, P 167; *breesø*, K 330, P 10, 198; *brèèsa*, K 244; *brèssa*, K 322, P 60a, 125, 198;

breesa, hinniken, Weijnen; *brieschen*, hinniken van het paard, hs Sassen; **briensen**: het type *briensen* in: L 148, 205, 206, 227, 235, 241, 263; *briensa*, K 150, L 145, 148, 149, 150, 153, 160, 180, 180b, 183, 184, 187a, 200a, 235, 241, 242, 263, 264; *briënsan*, L 151, 154, 154a, 159b, 179; *briënsa*, K 171, L 104, 109, 144, 145, 148, 152, 153, 155, 157, 158, 159, 162, 184, 185, 186, 190, 199, 233, 236, 244, 257, 261, 262, P 16, 77, 84, 127, 145, 147, 154a, 166; *briënsa*, P 27; *briëngsa*, K 251; *brienza*, L 159, 159b, 177c, 233; *briënzø*, K 168, L 100, P 72, 76, 81, 88, 89, 95, 103, 126, 136, 137, 144; *briëngzø*, P 76; *brënsø*, P 105; *brinsøn*, P 77, 99b; *brinsø*, P 16, 105, 163; *brinzøn*, P 103, 136; het paard – *briens*, L 180**;
briens, L 150; *briënsan*, hinniken, Brabantius; *briensen*, van een paard, Van De Biezen; *briense*, hinniken, Weijnen; *briensen*, *briense*, hinniken van paarden, hs Vissers L 180; *briensen*, *breensen*, hinniken van de paarden, hs Sassen; *brienschen*, briesen van het paard, hs Renders L 226; *briensen*, hinniken, Ba VIII 468; *brinsø(n)*, briesen, hoog hinniken, De Bont; **brien-**

selen: *briensala*, L 91b, 93, 94; *brinsala*, K 317, L 91; *brinselen*, *briensele*, hinniken van een paard, P A 4; *brinselen*, *briensele*, hinniken, Weijnen; *briensele*, hinniken, Elemans 179; **broezen**: *bröëza*, K 248; *broesa*, K 197a; *bröësan*, L 285; **pruisen**: *prëüsa*, K 316, 318, 357, 358, P 44, 45; *prussa*, K 314, 315, 353; *prösssa*, P 27; *pröðsa*, P 46, 47; *pröðza*, P 48; **ruchelen**: *ruchala*, K 268, 274, 276, 277, 307, 310, 312, 314, 315, 316, 318, 349, 351a, 353, 354, 357, 358, P 25, 30, 33, 37, 41, 44, 46, 47, 48; *ruchaln*, K 314; *ruggalen*, K 308a, O 162; *ruggala*, K 268, 274, 310, 312, 353; *ruggaln*, O 275; *rüüchalen*, K 277; *rüüchala*, K 296, 301, 307, 310, 312, P 4; *rüüggala*, K 274, 307, 310, 348; *röchala*, K 353, P 25, 45; *rèügalen*, O 275; *reuchala*, K 357, P 41; *viëchala*, K 341a; *viëggaln*, K 340; *richala*, P 27; *röëchala*, K 276; *réchala*, P 29a, 70, 85, 86; *réchala*, hinniken, hs Schrevens; **runniken**: *runnakø*, K 100a, 133a, 133b; *roenikkø*, L 160, 188; *roennikka*, L 159b; *roenakø*, L 159; *roeneken*, hinniken, hs L 212; *ronnakø*, hinniken, Mischgofsky L 95; **frensen**: *frënsøn*, K 333; *frënsø*, K 333b; **frenselen**:

1.1.1.2.

frénsala, K 332; *frénsala*, K 295; *frïénsala*, K 332; **schreeuwen**: *schréwæn*, K 240; *schriëjwæ*, K 276; *schriëjwæn*, K 301; *schriëjwæn*, K 314; *schréúwæ*, K 220; *schréúwæn*, K 241; **grinniken**: *grunnaka*, L 150; *grinnaʔen*, K 241; **gronneken**: *gronnaaka*, L 150; *groenaka*, L 184; **gronniën**: *grònieja*, L 149; *grónnieja*, L 183; **grommiën**: *grommieja*, L 207; **roepen**: het type *roepen* in: K 262; *röëppæn*, K 241; *röëppæ*, I 266; *röëpæ*, O 74; *roopæ*, P 137; *roowpæ*, K 330; *röppæ*, P 67, 68; **schuifelen**: *sköjffa-la*, L 183; **emmeren**: *immara*, P 4; **husse-len**: *höëssala*, P 4; **wieken**: *wiejka*, L 241; **krijzen**: *kréssa*, K 301; **sjirren**: *sjïërm*, K 240; **sjirreken**: *sjïërraka*, K 237; **nichelen**: *nïëchala*, P 41; **kweken**: *kwéëka*, K 214, 215, 216a, 237; *kwèëkæn*, K 183; **joechelen**: *joechala*, K 193a; *jöëchala*, P 16; **hummelen**: *hummala*, K 313; *üümmala*, O 173; **krauwen**: *kraawæ*, L 180; **rauwen**: *raawæ*, K 211; **snurken**: *snurraʔa*, K 240; **slagen**: *slöögæ*, P 88; **schiechelen**: *skiggalm*, O 275; de volgende opgaven zijn van toepassing op de vraag: „hinniken van de hengst naar de aankomende merrie”: **hengsten**: *hüüngsta*, K 240; **lokken**: *lokka*, K 174; **hij hoort hem al aankomen**: *hij heurt hem al aankomma*, K 137.

MET NEUS EN LIPPEN
PROESTEN

Prusten – to snort with nose and lips –
s'ébrouer du nez et des lèvres
(N 8, 66)

briesen: het type *briesen* in: K 163, 193a; *briësa*, I 271, K 102, 165, 174, 179a, 183c, 214, 215, 216a, 332, L 180, 264, P 35a; *briëssa*, K 133a; *briëssæn*, K 188a; *briëssa*, K 192, 201, 207, 274, 310, P 44, 86, 126; *briëssæn*, K 241; *briësa*, I 118, K 248, 281, 295, 307, P 16, 27, 48, 171; *briësa*, K 249, 250; *briëschæn*, O 275; *briëza*, K 136a, 157, 186; *briëzza*, K 204, P 25, 137; *briëza*, K 226, 301, 357, P 85; *briëzæn*, K 273; *briëza*, I 102a; *briëza*, P 72; *bri-ja*, K 240; *briësa*, K 248, 339, P 125, 163; *briësa*, K 245; *briëjsa*, K 330; *briëza*, K 281a; *briëza*, P 10; *briëwæ*, K 240; *brussa*, P 81; *brëùjsæ*, P 154a; het paard – het type *briëst* in: L 159; **briësen**: *briësa*, L 145, 148, 187a; *briëza*, L 159, 233; *brinzæn*, P 103; **pruisen**: *pruisa*, K 174, 178*, 188; *prussa*, K 283, 287, 291, 295, 310, 312, 330, 349, 351a, 353, 354, O 74, P 27, 33, 41, 84; *prussæn*, K 354; *pruwsa*, L 183; *prusn*, K 314; *prusjan*, O 162; *preusa*, K 277, 318, 332; *preussæn*, O 67, 72; *prëùsa*, K 191, 211; *prössa*, I 220, 269, K 262, 333, 348; *pröjsæ*,

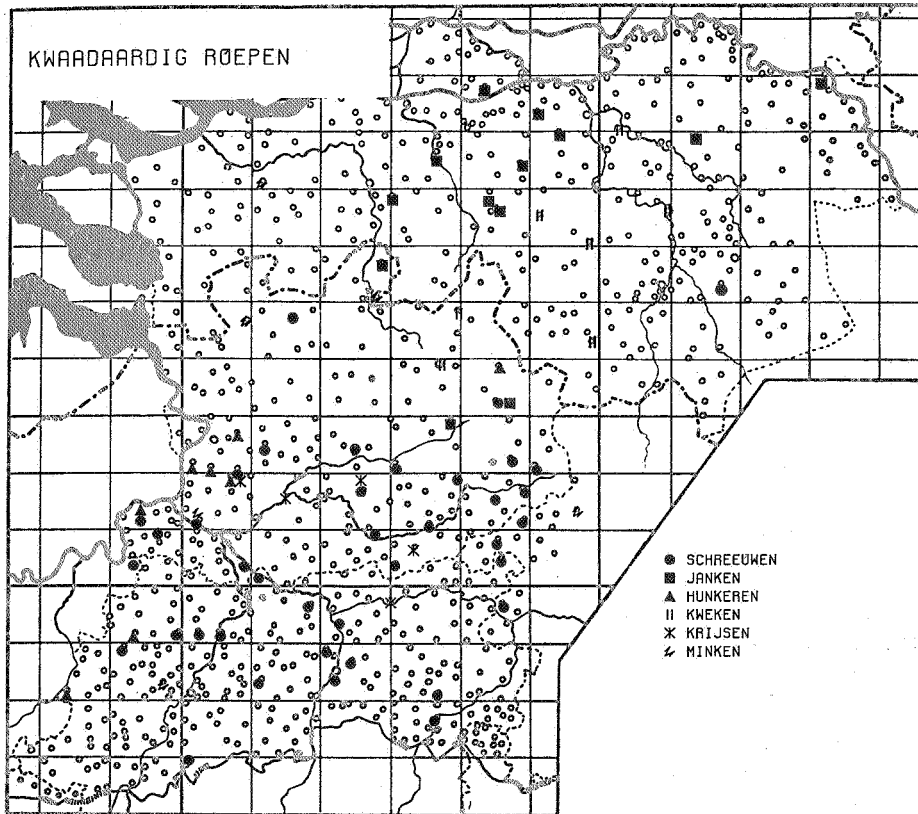
K 191; *proessa*, K 184; *pröëssa*, K 317; *pröësa*, K 251, 287, 353; *pröësa*, P 89; *pröëjsæ*, P 4; *pröëza*, P 70; *pröwsa*, L 180b; *pröwæsa*, K 276; *pröjsæ*, K 237; *pröjsæ*, O 173, P 41; *prösjkæn*, O 158; *pröðjsæ*, P 76; *pröðsa*, P 89; *pröðasa*, P 88; *praasa*, P 145; *preesa*, P 10; *préësa*, K 313, 341a; *préësa*, I 268, K 324; *préësn*, K 341a; het paard – *préëst*, K 340; *pruisen*, geluid dat een paard maakt door zijn adem geweldig door zijn neusgaten uit te stoten, Goossenaerts; **proesten**: *proësta*, L 153, 159, 184, 188; *pröësta*, P 105; *pröëtsa*, K 237; *prusta*, K 268; *pröjsta*, L 235; *prösjtæn*, K 241; *pröjsta*, K 240; **sproesen**: *sproësa*, K 165; *sproëssa*, K 137; *sproëza*, L 159b; **broezen**: het type *broezen* in: K 256; *broësa*, K 179a; *broëwsa*, K 187; *broëza*, K 157, 179a, L 91b; *broëwæ*, K 220; *bröëza*, K 256; **broesten**: het type *broesten* in: L 150; **blazen**: *blääza*, K 296; *blööza*, L 149; *blaoza*, K 146, 183, L 200a; *blaozæn*, K 133b; *blöðza*, K 301; *blöðzæn*, K 241; *blöðwæzæn*, I 266; *blözza*, P 70; **snuiven**: *snuivæ*, K 100a, 124a, L 200a; *snuuwæ*, L 188; *sneuwæ*, L 241, 263; *snöðvæ*, K 330; **snuffelen**: het type *snuffelen* in: P 77; **snotteren**: het type *snotteren* in: K 183; *snottara*, K 167; *snöttara*, P 95; **niezen**: *nïëzza*, K 307; *nïëza*, L 150; **jan-ken**: *jaankæn*, K 193a; **hoesten**: *öëstæn*, O 169; **prachten**: *pröðchtæn*, K 240; **runniken**: *roënikka*, L 160; **smakken**: *smöëkka*, I 220.

KWAADAARDIG ROEPEN
(zie kaart)

Bösartig rufen – to cry maliciously – crier
méchamment

(N 8, 67)

schreeuwen: het type *schreeuwen* in: K 256; *schreewæ*, P 86; *schréwæ*, K 204; *schréëwæ*, K 349; *schreëjwæ*, K 287; *schriëwæ*, K 277; *schriëwæ*, K 307; *schriëwæ*, K 256, 268; *schriëjwæ*, K 274, 276, 312; *schriëjæn*, I 220; *schriëwæn*, I 266; *schriëwæ*, P 198; *schriëwæ*, K 335, O 74, P 4, 10, 16, 44, 84, 145; *schriëwæn*, O 162; *schriëwæ*, K 251, P 27, 89; *schriëjwæ*, K 310, 353, 354, P 105; *schriëjwæ*, I 268, K 301; *schriëjwæ*, K 301; *schriëjwæn*, K 314, 340; *sjriëwæ*, K 330; *schriëwæ*, K 313; *skruuwæ*, L 241; *schriëwæn*, K 241; *schriëwæ*, P 72; het paard – *schriëjæt*, K 340; **hunkeren**: het type *hunkeren* in: K 249, 250; *üünkara*, I 220; *üüngkara*, K 245, 281; *hüngkara*, K 240; *inkara*, O 72; *iëngkærn*, O 158; **hinniken**: *hinnaʔa*, K 240; *ieka*, I 269; **kweken**: het type *kweken* in: L 148; *kwéëka*, K 187; *kwéëka*, K 211, 237; *kwèëka*, K 220,

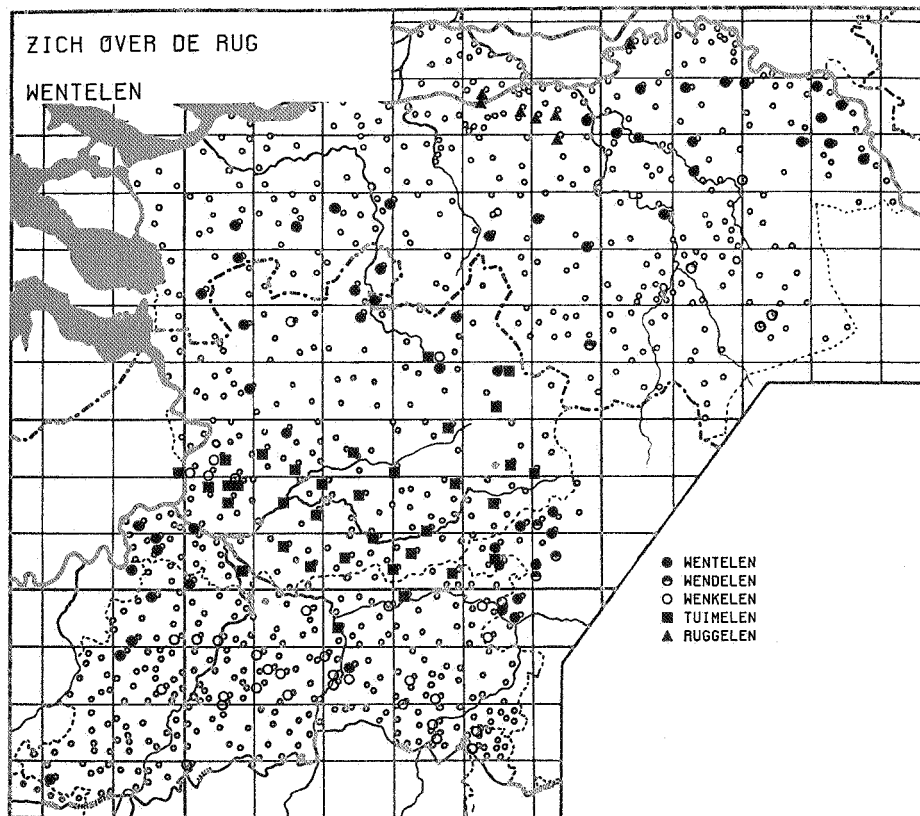
L 200a; het paard – *kwékt*, K 186; **opkweken**: *ópkwèkkə*, L 241; **janken**: het type *janken* in: K 183; *jankə*, K 165, 167, 179a, 183, 183c, L 159, 180b; *jangkən*, K 241, 273; *jaankə*, K 133b, 146; *jaangkə*, K 191; *jaankən*, K 163; **krijzen**: *kréssa*, K 281a, 291, 301, 348, P 25; **minken**: het type *minken* in: K 193a; *minkə*, K 317; *mienkə*, K 157; *miëngkə*, K 201, 287, O 173; **huilen**: *huulə*, L 188; *òðalə*, P 81; **roepen**: *roopa*, P 137; *ròðpa*, K 248; **grimmen**: *grimma*, K 165, 184, 191; **grinsen**: *grinsə*, P 41; **briesen**: *briesə*, L 150, 180; **briensen**: *briënsə*, P 154a; **stampen**: *stampə*, L 150; **ruchelen**: *rüüggələ*, K 307; **snuiven**: *snuiva*, K 124a; **blaten**: *bléëtə*, K 256; **kelen**: *kéələ*, K 248; **snurken**: *snurraʔə*, K 240; **wieken**: *wiejkə*, L 241.

BEVEND SCHUDDEN MET DE HUID

Mit der Haut zucken – to twitch with the skin – agiter la peau en tremblant (N 8, 68)

rillen: het type *rillen* in: K 163; *rillə*, K

100a, 146, 151, 184, 240, 245, 277, L 188; *riëllə*, I 220, K 248, 249, 250, 281, 330, 335; *riëlə*, K 151; *rüüllən*, K 193a; **rijelen**: *rèèglə*, K 204; *rèéjələ*, K 312; *raalə*, K 254; **rijderen**: *rééra*, L 200a; *rèèrə*, K 184; *reivən*, L 148; *rijərə*, L 187a; *réjərə*, K 310, 348; *ròjərə*, P 25; *ròjvə*, K 240; *rèrvən*, K 183; *rèrrə*, K 183; **rieren**: *riera*, K 174; het paard – *riert*, L 263; **bibberen**: het type *bibberen* in: K 183, 256, P 103; *bibbarə(n)*, K 354; *bibbara*, K 188a, 211, L 241; *biëbbarə*, I 220, K 256, 324, 330, P 95, 137, 145, 198; *bibbalə*, L 180; **didderen**: *diëddərə*, I 220, K 237; **beven**: *beevən*, O 162; *beevə*, I 268, K 136a; *beejvə*, P 163; *bééjvə*, K 248, P 105; *béjvə*, P 125; *bijvə*, K 251; **schudden**: het type *schudden* in: K 193a; *schuddə*, K 179a, 207, 220, 313, 353, 357, L 160, 263; *schudn*, K 314; *schüüddə*, K 248, 287, 301, 329, P 33, 41; *sjgüüddə*, K 291; het paard – *schüüt siëch*, K 240; **afschudden**: *afschuddə*, K 178*; *afschüüddə*, K 349; *òfschüüddə*, P 70; *òfschiëddə*, K 341a, P 89; het paard – *schüüttəm òf*, P 72; *skut zən ééga af*, L 183; *schüët zən aajgn òf*, K 340; *schüët zə zulvn òf*, K 340; **uitschudden**: *òt-*

schüüdda, K 281a; **schuren**: *schüürrø*, K 240, O 74, P 81, 126; *schüürran*, O 169; *sküürrø*, O 173; *sküürran*, O 275; *schurrø*, K 307; *skiërn*, O 158; *scheuran*, K 273; **afschuren**: *øfschüürrø*, P 76; **trillen**: *trilla*, K 150, 157, 276; *triëlla*, P 95; **schibbelen**: *schibbale*, K 107, L 91b, 149, 150, 153, 235, P 4; *skibbala*, L 145, 180b; *schubbala*, L 159b; *skibbara*, K 187; *skiebaran*, K 163; *schibbele*, beven van een paard, Elemans 180; **schribbelen**: *schribbala*, I 118, K 165; **schifferen**: *schiffara*, L 159; **schrikken**: *schrikka*, L 241; **schobben**: *schobbø*, K 102; **lillen**: *lilla*, K 133a; **ritselen**: *riëzzala*, P 95; **razelen**: *ràdzala*, K 351a; *ròdzala*, P 88; het paard – *rössalt*, K 201; **schimmelen**: *schüëmmala*, K 341a; **tetteren**: *tëtteran*, K 241; **daveren**: *dòdvaran*, K 241; **dibberen**: *dibbara*, K 268; **rimmelen**: *rimmaln*, K 314; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **mierachtig**: het type *mierachtig* in: P 77.

ZICH ØVER DE RUG
WENTELEN EN MET DE BENEN
IN DE LUCHT KLAUWEN
(zie kaart)

Sich auf dem Rücken am Boden wälzen und mit den Beinen in der Luft hin und her fuchteln – to roll over the back and crawl with the feet in the air – se tourner sur le dos et agiter les jambes dans l'air (N 8, 69; Go 1b)

het eventueel aanwezige reflexivum wordt niet gedocumenteerd: **wentelen**: het type *wentelen* in: K 186, L 148; *wentala*, K 150, 174, 177b, 178*, 179a, 184, 188, 188a, L 145, 149, 150, 153; *wéntala*, K 201, 226, 237, 240, 254, 314, 324, 353, 357, L 159b, 180b, P 44, 45, 46, 86; *wéntalan*, O 275; *wéntala*, K 187, L 159, 177c, 180, 200a; *wéntalan*, L 180; *wintala*, K 287, 316, 318, L 159, 160, 184, 187a, 188; *wintalan*, O 67, 72; *wééntala*, K 191, 192, 207, 211; *wééntala(n)*, K 354; *wèéntala*, K 193a; *wiéntala*, I 220, 268, 269; *wiéntalan*, I 266, O 162; *wentelen*, van paarden en veulens, zich liggend om- of heen en weer

draaien, Goossenaerts; **wendelen**: *wendələ*, K 220; *wéndələn*, K 315; *windələ*, K 357; *wééndələ*, K 358; *wéénələn*, K 314; **wenkelen**: het type *wenkelen* in: P 77; *wenkələ*, L 263; *wéngkələ*, K 237, 248, P 198; *wènkələ*, L 183, 235, 263; *winkələ*, L 264, P 16, 86, 99b, 163; *wingkələ*, K 249, 250, P 44, 105, 167; *wiènkələ*, P 10, 72, 84, 154a; *wièngkələ*, K 251, O 74, 173, P 4, 25, 41, 67, 68, 70, 76, 81, 88, 89, 95, 145; *wiènkələn*, P 103; *wééngkələ*, K 204; *wijnkələ*, P 47; **wenden**: *wènna*, L 233; **tuimelen**: het type *tuimelen* in: K 256; *tuimələ*, K 262; *teumələ*, K 277; *tèujmələ*, K 307; *teuwmələ*, K 249, 250; *tèuəmələ*, K 291; *tojmələ*, K 240; *tòjmaln*, K 241; *toojmələ*, K 240; *tòd-mələ*, K 310, 312, 330; *tóòmələn*, K 273, 283; *tòdəmələ*, K 245, 281, 332; *toowəmələ*, K 296, 351a; *tòdowəmələ*, K 353; *tóəmələ*, K 237, 248; *tòmələ*, K 341a; *tòmələn*, K 341a; *tòwamələ*, K 276, 333b; *tòwamlən*, K 340; *tòwaamələ*, K 301; *tòwámmələ*, K 274; *tòdowammələ*, K 301; *tòdòwammələ*, K 348; *toowómmələ*, K 274; *tòdòwómmələ*, K 307; *tóammələ*, K 256, 268, P 27; *tóómmələ*, K 349, P 33; *toómmələ*, K 281a; *tòdammələ*, K 310; het paard – het type *tuimelde* in: K 295; **rollen**: het type *rollen* in: K 137, 163, 183, O 169; *rollə*, I 102a, K 100a, 124a, 151, 157, 165, 175a*, 179a, 184, 188a; *ròlla*, K 165, 183c, P 126; *ròlla*, K 313, 330, P 85, 125; *ròllən*, O 275; *ròln*, O 158; **trullen**: *trullə*, P 48, 163; *trúüllən*, K 240; *trúúla*, K 102, P 171; het paard – *trultəm*, P 48; **drullen**: *dròlla*, L 159; *drèùlə*, L 159; **duikelen**: *dójkələ*, K 335; *dòdòwakkələ*, K 301; *dooàkkələ*, K 281a; *tòwòkkələ*, K 301; **klawieren**: *klawièrən*, O 67; *klawièra*, P 27; *klòwééjra*, K 330; **ruggelen**: *ruggələ*, K 133a, 133b, 136a, L 91b; *reugələ*, K 146; *reuchələ*, K 167; **reugelen**, op de rug wentelen (van een paard), Van de Biezen K 147; **omroeien**: *oemroejen*, O 67; **omdraaien**: *umdròdja*, P 137; **in de lucht klauwen**: *ièn də lúücht klòdvo*, K 329.

DE MELKTANDEN VERLIEZEN

Die Milchzähne verlieren – to shed the milk teeth – perdre les dents de lait (N 8, 19; Go 1b)

wisselen: het type *wisselen* in: K 100a, K 102, K 136a, 137, 150, 151, 174, 183, 186, 191, 193a, 207, 256, 277, 295, 312, L 150, 153, 160, 180, 227, 235, 264, P 77, 99b, 103, 136; *wissalən*, K 268, 273, 307; *wissalən*, K 241, L 263; *wissələ*, I 102a, 118, 271, K 133a, 133b, 165, 167, 174, 179a, 183c, 184, 187, 191, 204, 211, 214, 215, 216a, 218, 220, 240, 241, 262, 287, 310,

314, 317, 318, 332, 353, 354, L 91b, 145, 159, 177c, 180b, 184, 187a, 188, 207, 233, 235, 242, 263, P 44, 48, 86, 163, 167; *wissələ*, L 200a; *wièssələ*, I 220, 268, K 190, 201, 226, 237, 245, 248, 249, 250, 251, 256, 274, 276, 281a, 283, 291, 296, 301, 307, 310, 324, 329, 330, 333b, 335, 341a, 351a, 357, P 4, 10, 25, 27, 33, 35a, 41, 67, 68, 70, 72, 76, 81, 84, 85, 88, 89, 95, 105, 126, 137, 145, 154a; *wièssələn*, K 340; *wiessələ*, K 175a, 177b, 178, 188, 188a; *wiēsələ*, K 157, 163; *wéèssərə*, P 41; *wéssələ*, P 44, 45, 47, 48; het paard – *wissəlt*, L 159b, 205, 206; *wissele*, het wisselen van tanden bij een paard; Elemans 180; **verwisselen**: *vər-wièssələ*, K 281; **afwisselen**: *afwissələ*, K 124a; **schieten**: het type *schieten* in: O 67; *schietən*, O 162; *schietə*, O 173; *skiētən*, O 275; *skiētən*, O 275; *scheetə*, P 125; *schütta*, P 198; **breken**: *breekən*, L 149; *breeka*, K 313, 358, L 149, P 46; *brééka*, K 316, 318, 357, L 183, 200; *brèèka*, L 235; *breejn*, K 314; *breeʔə*, K 314, 315, 353; het paard – *brikt*, L 148; *brééka*, het wisselen van tanden bij een paard, Elemans 180; **schuilen**: *schóëla*, O 74, P 10; *schóëla*, I 220, 266, 269; **mangelen**: *mòngalən*, P 171; **zijn melktanden verliezen**: het paard – *vər-lièst zèn mèlktàn*, O 158; **zijn twee tanden gaan zetten**: het paard – *gà sèn twàja tandə zètta*, K 240; **aftands zijn**: het paard – *is aftaants*, L 159; *aftans*, zo dat alle vaste tanden er zijn, Elemans.

DE EERSTE UITWERPSELEN VAN HET VEULEN

Die ersten Exkrementen des Fohlens – first droppings of the foal – premiers excréments du poulain (N 8, 58)

pek: het type *pek* in: K 102, 136a, 137, 151, 157, 163, 179a, 183, 188, 193a, 220, 332, 351a, L 145, 148, 149, 159, 160, 180b, 184, 187a, 188, 200a, 233, 235, 241, 264, O 275; *pék*, I 266, K 184, 191, 192, 207, 237, 241, 248, 273, 274, 281, 281a, 310, 318, 349, 354, 301, L 159b, O 162, 173, P 4, 33, 44, 105, 198; *pèk*, K 165, L 91b, 150, 159, 177c; *péék*, I 271, K 341a; *péék*, L 242; *pééjk*, K 281a; *et pèk*, de eerste uitwerpselen van het veulen, Elemans 184; **darmpek**: het type *darmpek* in: K 100a, 174, 214, 215, 216a; *dermpèk*, L 227; *dèrmpèk*, L 205, 206, 263; *dèrmpèk*, L 183; *dèrmpèk*, L 150; *dèrmpèk*, L 235; *dèrmpèk*, K 184; *dèrmpèk*, K 165, 167; *dèrmpèk*, K 191; **darmpellen**: *dèrmpèl-lə*, K 324; **het pek is er af**: *ət pək is əraf*, K 187; **mest**: het type *mest* in: K 335;

1.1.1.2.

mést, P 72, 76, 84, 86; *més*, O 74; **geboortemest**: *gabòdwtamést*, P 126; **moedermest**: *mòejarmés*, K 324; **moermest**: *moermes(t)*, O 67; **eerste mest**: *diëjastamést*, P 95; **zwarte mest**: *swét mést*, P 25; **het zwart**: *t[ɛ]wét*, K 240; **stront**: *strónt*, K 251; *strónt*, I 220, O 72, P 125; **beeststront**: *bistrónt*, K 348; *biströent*, K 240; *biëststrónt*, K 201; *biëstrónt*, K 191; *biëjstrónt*, P 41; *biëtstrónt*, K 333b; **eerste stront**: *jërsta stront*, K 188a; *iesn strónt*, O 158; **gele stront**: *gééla strónt*, K 330; **beestkeutel**: *bistkeu²al*, K 314; **teer**: *têr*, P 48; *táár*, K 268; **stoppen**: *stòppa*, P 171; **drek**: *drék*, K 357; **slijm**: *slàama*, K 281a; **stroop**: het type *stroop* in: K 186; **pruimen**: *pròamə*, K 295; **krenten**: *kriëntə*, P 145; **paternoster**: *pòttarnòstər*, P 163; **klam**: het type *klam* in: L 241; **nageboorte**: *nòdgòbòdòwrtə*, K 256; **[kòlòstrum]**: *kòlòstrum*, K 211.

DE UITWERPSELEN VAN HET PAARD

Die Exkrementen des Pferdes – droppings of the horse – excréments du cheval (DC 9, 24b; NQ)

paardemoppen: het type *paardemoppen* in: K 150, 168, 180, L 100, 236; *paardəmoppen*, K 183b; *paardəmoppə*, L 200, 264; *pààrdəmoppən*, K 157; *pààrəmoppən*, K 157; *peerdəmoppən*, K 148; *pèèrdəmoppən*, L 178a, 205, 206; *pèèrdəmoppə*, L 180**; *perdəmoppən*, K 125a, L 145; *pèrdəmoppən*, I 79, L 147, 228; *pèrdəmoppə*, K 150, 172, L 145, 280; *pèrrəmoppən*, I 78; *pèrrəmoppən*, K 159; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *paardemop* in: K 149; 197; *paardənmop*, K 197; *pèèrəmop*, L 145a; *pèrdəmop*, K 133a, 150; *pèrdəmop*, L 241; **paardsmoppen**: *pèrtsmoppən*, L 160; *pèrtsmoppə*, L 185, 262; *pèrsmoppən*, K 133a, 135, 161, 197, L 179, 180*, 185, 258; *pèrsmoppə*, K 135; *pèrsmoppən*, K 143, 194, L 95, 149, 255; *pèrsmoppə*, K 187, L 180, 263a; *pèrsmoppən*, K 147; *pèrsmoppə*, K 171, 184a; *peersmoppə*, L 91; *pərsmoppə*, K 145a; *pəsmoppə*, K 132; *pəsmoppə*, K 182a; de volgende opgave is enkelvoud: *pèrsmop*, K 164; *pèrsmop*, paardemop, paardevijg, paardedrek, hs Vissers L 180; *pərsmop*, znw. m. perds-mop, paardevijg, De Bont; **moppen**: het type *moppen* in: L 144a, 152, 153, 240, 255, 283a; de volgende opgaven zijn enkelvoud: *mop*, L 99, 151, 237; **paardestront**: het type *paardestront* in: K 100; *paardəstrónt*, I 79; *paardəstrónt*, L 200; *pààrdəstroont*, K 157; *pààrəstroont*, K 157; *peerdəstrónt*, L 110; *peerdəstrónt*, K 100a,

132, 133d, 135; *pèèrdəstrónt*, K 107a, 141, 151, L 145a; *pèèrdəstrónt*, L 205, 206; *pèèrdəstrónt*, L 103; *pèrdəstrónt*, K 125a, 177, L 144a, 262; *pèrdəstrónt*, I 78a, L 144a; *pèrdəstrónt*, I 79; *peerastrónt*, K 173a; *pèrrəstrónt*, K 151; *pèéarəstrónt*, uitwerpselen v. h. paard, hs Schrevels; **paardsstront**: *paarstrónt*, L 201; *parstrónt*, L 93; *pèrtsstront*, L 112, 185; *pèrstroont*, L 161; *pèrtsstront*, L 162, 209a, 259; *pèrtsstrónt*, L 159; *pèrtsstrónt*, L 187; *pèrststrónt*, L 187; *pèrsstront*, K 101a, 133a, 133c, 169, L 208a, 263; *pèrstront*, K 184; *pèrsstront*, K 143, 161, L 185, 208; *pèrstront*, K 185, L 199, 201; *peersstront*, L 149; *pèèrsstront*, L 244; *pesstront*, K 125a, 153, 158a, 173a, 188a; *pèssstront*, K 159, 182a, 190; *pèstront*, K 126; *pèstrónt*, K 175; *pèstroont*, K 157; *pèssstront*, K 163; *pjersstront*, L 264; **stront**: het type *stront* in: K 133a, 151, L 153, 156, 184, 264; *strónt*, K 149; **paardskeutels**: *pèrtskeutals*, L 161, 259, 281, 281*; *pèrtskeutals*, L 187; *pèrskeutals*, L 281, 281*; *pèrskeutalan*, L 285; **paardevijgen**: het type *paardevijgen* in: K 100, 102; *paardəvijgen*, I 79; *pèèrdəvijgə*, L 180**; *pèrdəvijgen*, I 79; **paardemest**: *pèrdəməst*, K 148; *peerdəmis*, K 163c, 179; **mest**: het type *mest* in: K 124a; *mist*, L 263a; *méést*, L 186; **paardstoort**: *pèrstoot*, K 182; de volgende vormen zijn meervoud; *pèrstootən*, L 258; *pèstootən*, K 158b; *paardstoort*, paardevijg; verouderd, Goossenaerts; **paardekeutels**: *paardənkéutals*, I 79; *pajrdəkeutals*, K 158a; **kroot**: *kroot*, paardevijg (Turnhout), Corn.; **messie**: *missie*, K 102; **messing**: het type *messing* in: K 109; **poemel**: *pòéməl*, peerdəpoeməl, m. paardevijg, Gr. Jac.; **schitten**: het type *schitten* in: K 161; **toort**: *toort*, K 197; de volgende vorm is meervoud: het type *toorten* in: K 216a; *toort*, zie paardstoort, Goossenaerts; **paardeshag**: *pèèrdəsjik*, paarden-vijg, paardedrek (A), Corn. Vervl. A.; **paardetoort**: *pèèrdətoort*, paardevijg (Turnhout), Corn.; **paardshoop**: *pèrshúútp*, L 103; **paardsmest**: *paardsmest*, mest van paarden, Goossenaerts; **paardstort**: *pèrstort*, K 195.

LOPEN, GAAN

Gehen – to run, to go – courir, aller (N 8, 82; Go 1b)

[Uit de toelichtingen bij vraag N 8, 82 blijkt dat *lopen* in de betekenis draven, snel lopen gebruikt wordt. Daartegenover staat *gaan* dat stappen, langzaam lopen betekent. *Gaan* en *lopen* worden echter zelden gebruikt, men zegt meestal stappen

en draven. De gegevens van vraag N 8, 82 zijn waar mogelijk gebruikt.]

lopen: het type *lopen* in: I 118, K 136a, 157, 163, 177b, 183, 188, 256, 268, 274, 281a, 310, 333b, 341a, L 159, 188, O 72, P 27, 84, 99b, 137; *loopa*, P 48; *loopen*, K 151; *lōēpa*, P 44, 46, 47; *lōēpen*, K 316; *lōēpa*, K 237, 314, 318, 353, 357, 358, P 33, 45; *lōēpen*, K 315; het paard – het type *loopt* in: K 191, 312, L 159; *lopen*, als looppaard dienst doen; *lopen* zegt men hier van paarden voor *draven*, in tegenstelling van *gaan* voor *stappen*, Goossenaerts; *loe:pe*, betekent hollen, wordt echter ook dikwijls gebruikt als *gaan*, Elemans; **gaan:** het type *gaan* in: I 118, K 136a, 157, 163, 177b, 183, 188, 268, 274, 281a, 307, 310, 333b, 341a, L 159, 188, O 72, P 27, 84, 137; *gòdn*, K 237; *gaon*, K 151; het paard – het type *gaat* in: K 188a, 191, 312, L 159, P 99b; *gao*, K 157; *gòdn*, heeft dikwijls dezelfde betekenis als *lopen*, Elemans; **stapvoets gaan:** het type *stapvoets gaan* in: L 180b; **stappen:** het type *stappen* in: K 341a; *stōppa*, P 25, 33; het paard – het type *stapt* in: K 251, 349, L 150, P 76.

STAPVOETS GAAN

Im Schritt gehen – to walk – aller au pas (N 8, 81a)

stappen: het type *stappen* in: K 256, L 263, O 67, 169, P 103; *stappan*, O 275; *stōppa*, I 102a, 118, 271, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 163, 165, 167, 174, 175a*, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 191, 192, 207, 226, 237, 245, 248, 249, 250, 251, 254, 262, 274, 276, 281, 281a, 283, 287, 291, 296, 301, 307, 324, 341a, 351a, 357, L 91b, 148, 150, 153, 159, 159b, 180, 187a, P 4, 16, 27, 35a, 41, 65, 81, 84, 88, 89, 136, 154a, 198; *stapn*, K 314; *stōppan*, O 158, 162, 275; *stōppa*, I 268, 269, K 201, 211, 237, 240, 307, 310, 312, 317, 318, 324, 330, 333b, 341a, P 25, 41, 48, 67, 68, 70, 72, 76, 85, 86, 89, 95, 105, 126, 137, 145, 163, 171; *stōpn*, K 340; *stēppa*, K 256; *stēēpa*, I 220; *stappe*, stapvoets gaan, Elemans 182; *stappen*, van rijpaarden, Goossenaerts; **op stap gaan:** het type *op stap gaan* in: P 77; *ōp stap gaan*, P 10; *ōp stōp gaan*, O 72; *ōēp stōp gaan*, K 330, 335; *ōp stōp chó*, P 67, 68; *ōp stōp gōēn*, P 125; bij de volgende opgaven ontbreekt het werkwoord *gaan*: *ōēp stōp*, I 266; *stap*, L 180b; **staps gaan:** *staps gòdn*, K 241; **stapvoets gaan:** *stapvoets gaon*, K 157, L 154, 187a; *stōpfōēts-gòdn*, K 353; het paard gaat – het type

stapvoets in: K 183, 188a, L 145; *stōpfōēts*, P 33; **gaan:** *gaon*, K 220, 307, L 159b, 184, 188, P 99b; *gao*, L 241, 263; *gòdn*, K 191, 240, 241, 273, 313, L 149; *goon*, L 149, 177c, P 137; *gōon*, K 248; *gón*, L 233; *gówan*, P 105; *gòn*, I 220, K 204, L 183; *gaa*, L 242; het paard – *gaot*, K 193a; **laten gaan:** *laotan gòn*, L 235; **op het gemak gaan:** *ōēpt gēmòk gòdn*, K 353; **gestadig gaan:** *gastójach gòdn*, K 240; **marcheren:** *marsjeerō*, O 74; **dripselen:** *dripselen*, het gaan van een paard „met korten trap”, Goossenaerts.

OP EEN SUKKELDRAFJE LOPEN

Im Zuckeltrab gehen – to go at a jogtrot – trotting (N 8, 81d)

op een drafje (lopen): *ōēp en drafka lōēwapa*, K 324; *ōēp en drōfka lōēpa*, P 105; *up a dròðfka lōēpa*, K 204; *ōp en drafka*, K 175a*, P 10; *ōēp en drafka*, K 274; *ōēp en drōfka*, K 268; **op een kippendrafje (lopen):** *op en kippadrafka*, K 179a; *op en kiepadvèfka loopa*, K 165; **op een varkens-drafje lopen:** *op en vèèrakasdrèfka loopa*, K 165; **op een sukkeldrafje (lopen):** het type *op een sukkeldrafje* in: K 178*; *op en sukkaldrefka*, K 165; *ōēp a sūūkkaldrafka*, K 248; *op en sukkaldrafja loopa*, K 179a; *ōp a sōēkkaldvòfkan lōēpen*, O 158; **schokje maken:** *en schòkska maaka*, L 177c; **met schokjes (lopen):** *mēēj schòkskas*, P 27; *mē schòkskas*, P 72; *mēē schòkskas*, O 67; *mēj schòkskas*, K 193a; *mēē schòkskas*, K 349; *mē schòkskas*, O 74; *mē schòkskas lōēwapa*, K 301; *mēē schòkskas lōēpa*, K 351a; **met schokjes gaan:** *mēj schòkskas chòn*, P 88; **bij schokjes lopen:** *bā schukskas lōēpa*, P 48; **bij schokjes draven:** *bē schòkskas drāāvā*, P 163; **op een schokje (lopen):** *op en schòkska*, K 102, 133a, 137, 163, 193a, P 76; *op en skòkska*, K 187, L 148, 183; *ōēp a schukska*, K 240, 273; *op en schòkska*, K 165, 186, 220, L 150, 153, 159b, 180, 187a, 188, 200a, 235, 241, 263, 264; *op a schòkska*, K 262; *ōēppa schukska*, K 283; *ōēp a schòkska*, K 248; *ōōp nā schukska*, O 173; *op a schukska*, L 180; *ōp en schòkska lōēpa*, L 184; *ōp en schòkska lōēpa*, K 207; *ōēppa schòkska lōēpa*, I 220; *ōēp a schòkska lōēpa*, P 154a; de volgende opgaven zijn meervoud: *ōēp schòkskas*, K 281a; *ōēp schòkskas*, K 254; **op een schokje draven:** *op a schòkska draava*, L 263; **op een schobbeke (lopen):** *ōēp en schubbaka*, K 237; *op en schobbarka*, I 102a; *op en schobbaka*, K 174; *ōēppa schòbbaka*, K 226; *ōēp a sjchòbbaka*

1.1.1.2.

lōepə, K 237; *op ən schabbaka*, K 133b; **op zijn gemak(je) (lopen)**: *ōēp zə gəməðkskə*, P 86; (*haaj òpt*)*ōēp sən gəməðk*, K 341a; **op haar gemakje lopen**: *ōēp dōv gəməðkskə lōēwəpə*, K 348; **op haar gemak gaan**: *ōēp dər gəməðk gòðn*, K 307; **op zijn sokken (lopen)**: *ōēp sən zòkkə*, K 330; *op zən sokkə loopə*, K 188a; **zo maar aan lopen**: *zo mar aon lōðpə*, K 177b; **op een pas lopen**: *ōēp nə pas lōēpə*, K 291; **op drie poten lopen**: *up dròð pōēwəta lōēwəpən*, K 340; **sukkel-**: *sūikkələ*, K 301; *sōëkkələ*, P 81; **droppen**: *dròppə*, K 310, 313; **schobben**: *schòēbn*, K 314; *schòbba*, P 33; **schoppen**: *schòppən*, K 241; **stichelen**: *stiechələ*, K 240; **tribbelen**: *tribbələ*, K 237; **sjokkeren**: *sjòkkərə*, K 201, P 95; **sjokken**: *sjokkə*, K 183; *sjòpə*, K 353; **scheffelen**: *sjéffələ*, I 269; **keffen**: *kéffa*, I 266; *kéfé*, I 220; **monstere**: *mónstərə*, K 335; **manken**: *mòngkən*, O 162; **stappen**: *stòppə*, I 268; **lopen**: *lōēwəpə*, I 268; **dripselen**: *dripselen*, Corn. Vervl.; **hennenklauwen**: *hénmaklòv-və*, K 354; **traag draven**: het type *traag draven* in: K 256; *tròðch dròðvə*, K 256; **traag lopen**: *tréèch lúúpa*, P 126; **zachtjes draven**: *zachtjəs draavə*, L 180; **kort trappen**: *kutvəppə*, K 245, 249, 250; *kutvəppə*, K 281; **stillekens lopen**: *stieëlləkəs lōepə*, K 341a; **niet doorzetten**: *né deurzétta*, P 44; bij de volgende opgaven ontbreekt het werkwoord lopen: **op een draf**: *óp nən draf*, K 241; **op een schodderdraf**: *op na schòddərdrəf*, L 159; **sukkelachtig**: *sūikk-kələchtəch*, K 332; **op een hokschock**: *op nən hòkschok*, K 146; **op een klutsje**: *op ən klutsjé*, K 151; **op een loopje**: *ōēppə lōēp-pəkə*, P 137; **drafje**: *drəfka*, K 167; *draafka*, P 84; **sukkeldraf**: het type *sukkeldraf* in: K 100a; **sukkeldrafje**: *sukkəldrafkə*, K 124a, 157; *sukkəldrəfka*, L 91b; **dokters-draf**: het type *doktersdrəf* in: L 241; **hondsdräf**: *hònsdrəf*, L 159; **schobbeke**: *schobbəkə*, K 133b; **schokje**: *schòkskə*, I 118; *schòkskə*, L 242; *schòkskə*, L 145, 149, 180b; *schukskə*, K 150; *en schòkskə*, een sukkeldrafje, Elemans 182; de volgende opgave is meervoud; *schukskəs lōwpə*, K 240; **slakkengang**: *slékkəgəng*, P 41; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **schokker**: *schòkkər*, P 103; **dansertje**: *dònsərəkə*, P 125; **gemene draver**: *gəmannən dròvvər*, P 25; **trippelaar**: *triēp-pələer*, K 295; **[tèllənan]**: *tèllənan*, P 154a; **kleine trot**: het paard heeft een – *klannən tròt*, P 4.

DRAVEN

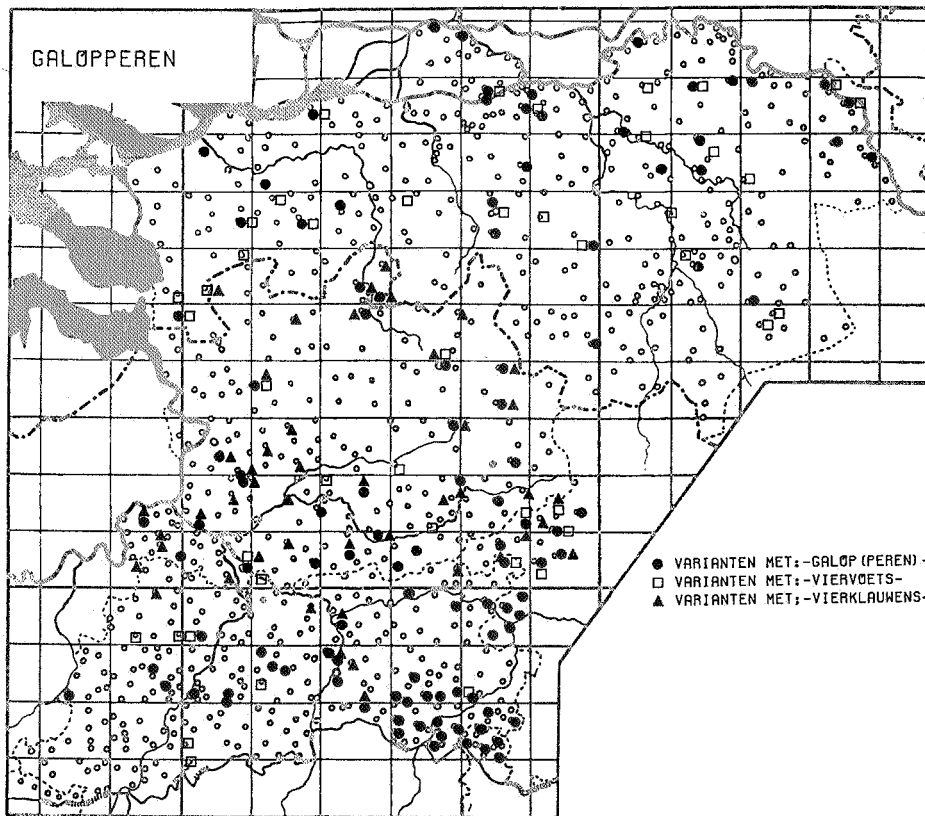
Traben – to trot – trotter
(N 8, 81b; Go 1b; Fourie P 154)

620

draven: het type *draven* in: K 183, P 77, 99b, 103; *draavə*, I 102a, 268, 269, 271, K 150, 165, 174, 179a, 186, 187, 283, 329, 330, 332, 335, 351a, 353, 358, L 91b, 145, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 177c, 180, 180b, 184, 187a, 188, 200a, 233, 235, 242, 263, 264, O 72, 74, P 33, 44, 45, 46, 47, 48, 104, 105, 136, 150, 154a, 157, 166; *drāāvə*, K 277, P 163; *dravvə*, P 4; *draffən*, K 316; *draffa*, K 318, P 161, 165, 168; *draovə*, I 118, K 100a, 124a, 133a, 133b, 136a, 146, 151, 157, 165, 167, 174, 175a*, 177b, 178*, 183, 183c, 184, 188, 188a, 193a, 237, 262, 307, 317, L 235, 241, P 76, 154; *drāōvə*, K 137; *draevən*, K 163; *droovə*, O 173, P 27, 85, 88; *dròðvən*, K 241, 273, O 158, 275; *dròðvə*, I 220, K 191, 192, 207, 226, 237, 240, 245, 248, 249, 250, 251, 274, 276, 281, 287, 301, 307, 310, 312, 313, 314, 318, 324, 333b, 341a, 348, 349, 353, 357, L 183, P 16, 41, 65, 81, 84, 95, 137, 198; *dròðvə*, P 67, 68; *dròðvən*, K 314; *dróvvə*, P 27; *dròvvə*, K 237, 254, 268, 274, 287, 291, 295, 341a, 354, P 70, 145, 154a, 171; *dròðvə*, K 211, 357; *dròvə*, K 248, P 102, 137, 143, 149; *dróvən*, K 340; *dròffən*, O 275; *dròvvə*, K 201, P 25; *dròēvə*, P 89; *dròēvvə*, P 86; *droujvən*, O 67; *draven*, van paarden, Goossenaerts; *draave*, *draven*, Elemans; *dru.və*, (*dru:vdə*, *gədru:ft*) *draven*, van een paard; ook over 't algemeen snel lopen, Goemans; *dróvvə*, *draven*, hs Schrevens P 86; **drabben**: *dròbbən*, K 315; **lopen**: het type *lopen* in: K 220, 256, O 169; *lōepə*, K 330; *lōēpən*, O 162; *lōēpə*, I 266, K 256, 296; *lōējpa*, P 70; *lōēppə*, P 125; *lōepə*, K 204, 333b; *lōēwəpə*, K 296; *lōwpə*, L 183; *lúúpa*, P 10; **trotteren**: *tròtējra*, P 126; **draven in de draf**: *draovə in dən draf*, K 146; **lopen in draf**: *loopə in draf*, K 193a; **op een drafje lopen**: *óp ə dròfka lōēppə*, P 72; **in draf gaan**: *in draf gòðn*, K 191; **in drafje**: het paard loopt – *in drəfka*, L 180b; **draf**: het paard loopt in – het type *draf* in: P 35a; *dən draf*, de draf, Elemans; *draf*, het draven, vooral: „er zit 'ne goeie draf in”, Goossenaerts; de volgende opgave is een zelfstandig naamwoord: **draver**: *draavər*, K 281a.

GALOPPEREN (zie kaart)

Galoppieren – to gallop – galoper
(N 8, 81c; N 8, 20; Go 1b; Fourie 62)
galopperen: het type *galopperen* in: K 124a, 133a, 133b, 136a, 295, L 148, 159b, 242, P 65, 77, 99b, 103; *galoppeevə*, L 159; *galoppaevə*, I 118, K 100a, 174, 179a, 187; *galòppərə*, P 4; *galopaevə*, K 177b, 178*, L 187a; *galopeer*, L 149; *galòpeevən*, K 241;

galòpeera, K 237, 240, 317, 318, P 41; galòpéera, K 226, P 65; galòpeeri, K 192; galòpééjra, P 27, 148; galòpéjra, K 330; galòpíèran, K 273; gallopeera, L 149, 159b; gallopaera, K 183c, P 76; galòpeera, K 237, 251, 301, 357, 358, P 35a; galòpirra, K 248, P 41; galòpajra, P 137, 143; gaalopaera, K 193a; gallòpeera, K 287, L 150, 153, 180, 180b, 235; gallapéera, K 281a; gallapéera, K 184; gallapaera, I 271, K 102, 165, 220; gallapaeran, K 137; gallapjra, K 165; galòpéjra, K 314; kallapeern, O 169; gòlòpeera, K 240, 330, 341a, 349; gòlòpéjra, P 67, 68, 89, 171; gòlòpééjra, K 353; gòlòpééjra, K 333b; gòlòpéjra, K 312; gòlòpi-jra, P 84; gòlòpeern, K 340; gòlòpeern, O 158; gòlòpeera, K 240, 318, P 33; gòdla-pajra, P 95; gòllapeera, K 276, 348; gòllapirra, O 173; gòllapéjra, P 48; het paard – gallapeerd, L 180; galòpééjra, galopperen, hs Schrevens; gallepeere, in galop gaan, Elemans 182; galoppen: galòppa, P 104, 110, 149, 150, 154, 161, 165, 166; gaaloppa, L 188; gòlòppa, P 44, 105; galòppa, P 44, 47, 102, 154a, 157, 163, 168; in galop gaan: in gòlòp gòdn, K 353; in galip gòdn,

K 207; in galop lopen: ièn gòlòp lóèpa, P 70; vierklauwens lopen: het type vierklauwens lopen in: K 248, 251, 256; vièrklaawwas lóèpa, K 192, 237; vièrklaawwas lóèpa, K 237; vièrklaawwas lóèwapa, K 191; vièrklaawwas lówpàn, K 240; vièrklaawwas lóèpa, P 27; vièrklaawwas lóèpa, P 84; vièrklaawwas lóèppa, P 86; vièrklaawwas lóèpa, P 27; vierklaawwas loopa, K 332; vièrklaawwas lóppa, K 307; vièrklaawwas lówapa, K 313; vièrklaawwas lóèpa, K 226; vièrklaawwas lóèpa, K 256; vièrklaawwas lóèwapa, K 340; vièrklaawwas lóèwapa, K 314; vièrklaawwas lóèpa, K 353; vièrklaawwas lóèpa, K 291; vièrklaawwas lóèpa, K 351a; vièrklaawwas lóèpa, K 341a, P 16; vièrklaawwas lóèpa, I 220; vièrklaawwas lóèpa, K 241; vièrklaawwas lóèpa, K 204; vièrklaawwas lóèpa, K 310; vièrklaawwas lóèpa, K 273; veerklaawwas lóèppa, P 137; véèrklaawwas lóèpa, K 330; veerklaawwas lóèpa, K 248; vierklauwens galopperen: vièrklaawwas gallapéera, K 307; vierklauwens gaan: vièrklaawwas gòdn, K 207; vierklauwens springen: vièrklaawwas springa, K 358; te vierklauwens lopen: te vièrklaawwas lóèpa, K 329; te

1.1.1.2.

vierklauw lopen: *ta vīerklaa loowapa*, I 268; **vierkluuwen:** *virklouwan*, K 193a; **vierkluuweren:** *vīerklaawera*, K 287; **viervoets lopen:** het type *viervoets lopen* in: L 177c; *vīervoetslōēpa*, K 314, 318; *vīervōēts lōēwapa*, K 274; *viervoets lōēpa*, K 177b; *vīervōēts lōēpa*, K 237; *vīējarvōētslōēpa*, K 357; *veervōēts lōēpa*, P 72; *veervōt lōēppa*, P 198; **viervoet(s)springen:** *vīervōētspriēnga*, K 330; *vīervōēt springa*, K 354; *vīervōēt springan*, K 354; *vīerravūūts spriēngan*, K 296; **viervoets galopperen:** *viervoets gallopaera*, K 174; **viervoets vluchten:** *viervoets vluchta*, K 174; **viervoets gaan:** *viervoets gaon*, I 118, K 179a; *vīervōēts chōdn*, K 274; **viervoetsen:** *viervoetsa*, K 186, L 233; *vuurvoetsa*, L 149; **vierkappen:** *vīerkōppa*, P 25; **vierkappens galopperen:** *vīerkōppas gōlōpēējra*, P 85; **vierkappens lopen:** *vīerkappas lōēpa*, P 27; **kluuwen:** *klaawə*, K 245, 249, 250, 281; **klawieren:** *klōwēēra*, K 248; **klawetteren:** *klawiettara*, P 76; *klavettara*, L 159b; *klōwīētarn*, K 340; *klōbētara*, K 301; **doorslaan:** *durslaon*, K 177b, L 91b, 159, 200a; *deurslaon*, K 124a, 174; *dōrslaon*, K 188; **springen:** *springan*, O 72; *springa*, K 268; *spriēngan*, O 162; *spriēnga*, K 291, 341a, P 10, 154a; **vluchten:** *vliēchta*, P 88; **lopen:** *lōēpa*, K 335; *lōēpa*, P 72; *lōēpən*, O 72; **vliegen:** *vliēga*, P 81; **rennen:** *venna*, L 159; **hollen:** *holla*, K 167; **plankvoets lopen:** *plankfōēsij lōēpa*, O 275; **plankvoets springen:** *plankfōēsij springa*, O 275; **op een vierklets lopen:** *ōp nā vierklēts lōwpa*, L 183; **op een viersprong lopen:** *ōp nā viērsprung lōēpa*, L 184; **door de draf gaan:** *deur dān draf gaon*, K 124a; **in de sprong gaan:** het type *in de sprong gaan* in: K 188a; **in een sprong lopen:** het paard – *loopt in nā sprong*, K 174; **in volle sprong staan:** *in vollen sprong staan*, van een paard dat al springende voortloopt, dat galoppeert, Goossenaerts; **op stap lopen:** *ōp stōp lōēwapa*, K 277; bij de volgende opgaven ontbreekt het werkwoord gaan of lopen: **in galop:** het type *in galop* in: K 157; *in galōp*, P 45, 46; *iēn galōp*, P 145; *in gaalōp*, K 354; *i gōlō*, I 220; **galop:** het type *galop* in: K 146; *galōp*, P 48; *gaolap*, K 151; *galop*, de galop is een springende gang; de snelste van alle, in drie of vier tempo's, Goossenaerts A.; **op een galop:** *ōp nā gallop*, L 91b; **viervoets galop:** het type *viervoets galop* in: L 180b; **viervoets:** het type *viervoets* in: I 102a, K 133b, 136a, 183, 187, 188, 188a, L 159, 159b, 263, 264, P 4, 99b; *veervōēts*, K 335; *vīervōēts*, K 226; *vīerravūūts*, K 310; *vīervuuts*, L 183; *viervoets*, in galop, snel, vlug, hs Vissers L 180; **viervoet:** het type *viervoet* in: K

175a; *vīervōēt*, K 316; *veervoot*, P 125; **te viervoets:** *ta vīervōēts*, O 74; *ta virrvōēdōjts*, O 72; **op een viervoets:** het type *op een viervoets* in: L 145; *ōp inna vīerravūūts*, L 200a; **viervoets in de ren:** *viervoets in dā run*, K 124a; **viervoetig:** het type *viervoetig* in: K 174; **vierklauwens:** het type *vierklauwens* in: K 188a; *vīerklaawas*, K 254; *vīerklāāwas*, K 283; *vīerklaawas*, K 191, 237; *vīerklaavas*, K 315; *vīerklōdōwas*, K 248; *virklāawas*, K 211, 281a; *virklouwas*, K 262; *vīerklēēwas*, K 301; *virklōdōwas*, bijw. vierklauws, met vier klauwen (poten, benen) tegelijk; (o.a. van paarden gezegd, in galop), De Bont; **te vierklauw:** *ta vierklaa*, O 67; *ta vīerklaa*, I 266; *ta vīerklōdō*, I 269; **vierklauwens weg:** *vīerklaazewēch*, K 316; **op een vierklets:** *ōp nā vierklets*, L 149, 235, 263; *ōp nā vierklēts*, L 91b, 159b; *ōp nā vīerklēts*, L 235; *ōp unna vierklets*, L 263; *ōp ene vierklēts*, in galop, Elemans 182; **vierklets:** het type *vierklets* in: L 241; **op een viersprong:** het type *op een viersprong* in: K 174, L 153; **vierkappens:** *vīerkappas*, P 47; *vīerkōppas*, K 201; *veerkōppas*, P 95; **vierkappig:** het type *vierkappig* in: P 136; **met een poot achteruit:** *mēnnapōētachtar-dōat*, K 251.

TEGELIJKERTIJD GALOPPEREN EN DRAVEN

Zugleich galoppieren und traben – to gallop and to trot at the same time – galoper et trotter en même temps

(N 8, 81e)

doorbreken: *deurbreeka*, P 44; *dējbrējka*, P 88; **vluchten:** *vliēchtn*, K 340; **tetteren:** *tēttara*, K 301; **ketteren:** *kettara*, K 165; **fetteren:** *fettara*, K 193a; *fēttara*, K 301; **klavetteren:** *klōvettara*, K 237; *klavōttara*, K 191; **kluuwen:** *klaawə*, K 313; **doorslaan:** *dur slaogə*, I 118, K 188a; **doorslaan:** *durslōdn*, K 165; *durslōn*, L 149, 241; **driepikkelen:** *draojpiʔala*, K 240; **galopperen:** *gōlōpēējra*, K 353; **stormen:** *stōrman*, O 275; **fletteren:** *flēttara*, O 173; **petteren:** *pēttara*, P 25; **toffelen:** *tōffala*, P 76; **springen:** *springa*, P 86; **op hol gaan:** *up hōl gōōn*, K 340; **op hol slagen:** *up hōl slōōgn*, K 340; **op de loop gaan:** *ōb dā lōēwapchōdn*, K 191; **in galop lopen:** *iēn galoolōēwapa*, K 301; **vierklauwers lopen:** *vīerklōdōwas lōēpa*, K 353; **niet doorlopen:** *nīē dulōēpa*, K 349; **niet schoon draven:** *nīē schōendrōdōva*, K 248; **(op een) (in een) drieslag (lopen):** het type *drieslag* in: L 188; *nā drieslach*, L 148; *ōp nān drieslach*, K 146, 163; *ōp an drieslach*, K 183, L 150; *ōp nā drieslach loopə*, K 174; *ōp nān drie-*

slach lóðpa, L 187a; *op enna drieslach*, L 200a; *in en drieslach*, K 151, 188; *drieslach*, zekere onregelmatige gang van een paard, dat de voorbenen tegelijk en de achterbenen beurtelings beweegt; De Bont; bij de volgende opgaven ontbreekt het werkwoord lopen: **op een drieklets**: *op na drieklets*, L 263; **driekets**: *driekets*, L 242; **hondsdráf**: *dan ónsdráf*, P 145; **halve dráf**: *ðép hallævæn dráf*, K 274; *ðép hòllævæn dróf*, K 268; **ongeregelde dráf**: *ongeraegaldæn dráf*, L 180b; **in volle galop**: *iæn vólle galoo*, K 291; **tussen gang en dráf**: het type *tussen gang en dráf* in: K 186; **er nogal over kunnen**: het paard – *kan dær nogal over*, K 193a; **van voren lopen en van achter(en) gaan**: *van vèùj lúwp en van achter gaan*, P 10; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **vluchter**: *vlüchter*, K 340; **[armang]**: *armang*, P 198; **pettelaar**: *péttalééjær*, K 354.

OP HOL GAAN

Durchgehen – to bolt – s'emballer
(N 8, 81f; Go 1b)

op (de) hol gaan: *op hol gaon*, K 165, 179a; *op hol goon*, L 150; *óp hòl gaon*, K 354; *óp hol gawn*, O 67; *óp ol gawn*, O 67; *ðép òl gòn*, P 137; *ðép ól gón*, K 248; *up hol góón*, K 340; *op dan hol gaon*, K 124a; *op dan ol gaon*, K 124a; *ðép dan hòl gòòn*, K 237; *ðép dan hòèl gaon*, K 307; het paard – *gièng op da nol*, I 102a; *op dan hol gaan*, op hol slaan, *sgv Oist 22*; **op (de) hol slaan**: *op hol slaon*, L 159, 159b, 180, 188, K 124a, 133a, 133b, 150, 157, 163, 165, 167, 184, 186, 220; *op hol slaaæn*, K 137; *óp hol slaon*, L 184; *òp hòl slaon*, K 183c; *óp hòl slaon*, K 218; *op hól släön*, L 159b; *óp hol slòn*, L 233; *op hòl slòn*, L 235; *óp hol sloon*, L 149; *op hòl sloon*, L 177c; *op hol slòòn*, K 102, 183, L 153, 159, 180, 187a, 235; *op hol slóòn*, L 180b; *óp hòl slòòn*, K 165; *op hol slan*, K 187; *óp hol slòò*, L 263; *op hol slao*, L 242, 263, 264; *óp ol slaon*, K 142; *òp òòl sloon*, O 173; *ðép hòl slòòn*, K 240, 307; *ðép òl slaon*, K 237; *ðép òl slòòn*, K 281; *up hòl slaa*, P 48; *op dan hol sloon*, L 91b; *op dan ol slaon*, K 151; **op (de) hol slagen**: *óp hól slaagæ*, K 357; *óp hól slaogæ*, P 35a; *óp hòl slòògæn*, K 241; *òp hòl slòògæ*, K 317; *òp òl slaagen*, O 72; *ðép hòl slaagæ*, K 351a; *ðép hol slòògæn*, K 314; *ðép hol slòògæ*, K 301; *ðép hòl slòògæn*, K 240, 273, 274; *ðép hòl sleugæ*, P 33; *ðép hòl sluggæ*, K 268; *ðép òl slaagæ*, P 154a; *ðéppòlslòògæ*, K 237, 341a, P 95; *ðéppòlslòògæ*, K 226, 248; *up hòl slòògæn*, K 340; *ðé òl sloggæ*, P 27; *óp dan hòl slòògæn*, K 241;

het paard – *slòòchtópòl*, K 276; **op (de) hol zijn**: *òp bòl zaaj*, P 81; *òp dan bòl zaaj*, P 81; **op hol schieten**: *ðép òl schééjta*, K 330; **op (de) loop zijn**: *ðép da lóèp zòòæn*, K 287; *op loop zijn*, O 67; **op (de) loop gaan**: het type *op de loop gaan* in: K 262, 295, 332, O 67, P 99b; *op da loop gaon*, I 102a, K 157, 174, 179a, 188; *op da lòòp gaon*, K 177b; *op da lòòp gòn*, L 235; *op da lóòp gaon*, K 178*; *òp da lóèp gòòn*, K 207; *op da lwòòp gaon*, K 188a; *òp da lóèwæp gòn*, K 211; *òp da lóèp chòò*, P 72; *ob da lóèwæp chòòòn*, K 191; *ðép da lóèp gaan*, K 330; *ðép da lóèp gaon*, K 237; *ðép da lóèp gààn*, K 281a; *ðép da lóèwæp chaan*, I 268; *ðép da lòèp goon*, P 27; *ðép da lóèp gòòn*, K 248; *ðép da lóèp gòòn*, K 254; *ðép da lóèp chòòòn*, K 273; *ðép da lòwp gòòn*, K 240; *ðép da lwoop gòm*, K 201; *ðép da lóèp gòn*, K 237; *ðép de lóèp gaon*, K 287; *ðéb da lóèp chaon*, K 329; *ðéb da lóèp chààn*, K 283; *ðéb da lóèp chòòn*, K 245; *ðéb da lóèp chòòòn*, K 249, 250; *ðéb da lóèp chòòòn*, K 310; *ðéb da lóèp chòòòn*, K 226; *ðéb da lóèwæp chòòòn*, K 301; *ðéb da lòwp gòn*, K 240; *ðéb da lóèp chun*, K 281; *up da lwup gòn*, K 204; *ðép lóèp gòòn*, P 84; *ðép póèp gaon*, K 291; *ðép lóèp chòòòn*, K 251; *ðép lóèwæp chaon*, K 324; *ðép lóèp gòn*, I 220; *óp lóèp gun*, K 318; **op de loop slagen**: het type *op de loop slagen* in: K 256, 301; *òp da lóèp slòggæ*, P 4; *ðép da lóèp slòògæ*, K 256; *ðéb da lóèwæp slòògæ*, K 301; **op de/een loop schieten**: *óp na loop schiætæn*, I 271; *ðép da lóèp schiëtta*, I 269; *ðép da lòwp schiëtta*, K 287; **aan het lopen vallen**: *ðen et lóèpæn vòln*, O 275; **op stormen slagen**: *ðép sturmæn slòògæ*, I 220; **er vandoor gaan**: het type *er vandoor gaan* in: K 332; *ær van deurgaon*, K 281a; *ær van deur gaon*, K 100a, 133b, 186, 193a; *ær van deurgòòn*, K 226, L 153; *dær van deur gòòn*, K 191; *ær van dèurgòòn*, K 248; *ær van dur gaan*, K 187, L 200a; *ær van dur gaon*, K 165, 174, 175a; *ær van dur gòòn*, K 273; *dur van dør gaon*, L 159, 184; *ær vaan dūür gòòn*, K 240; *ær vandèj goon*, P 27; *ær vòn dee góòn*, K 340; *tær vaa døj gòwæn*, P 95; **er vandoor trekken**: het paard dat – *ær vandèj trékt*, P 27; **er tussenuit gaan**: *ær tussenuit gaon*, K 183; *ær tussæn uit gòòn*, L 153; *ær tussæn uit gao*, L 241; **er tussenuit trekken**: het paard – *trekt er tussen uit*, L 159; **eruit trekken**: *ærut trèkka*, P 44; **er tussenuit pezen**: *ær tussenuit pizza*, L 241; **eruit helsen**: het type *eruit helsen* in: K 150; **eruit klappen**: *dær òwt klappæ*, L 183; **eruit naaien**: *dær òwt nèèjæ*, L 183; **op de haken gaan**: *óp dan hèùk gòn*, L 183; **gaan lopen**: *gaan lòòpa*, L 200a; *gaan lóèpæ*, K 335;

1.1.1.2.

gáán lóèpə, K 351a; *gaan lóèpə*, P 70; *goan lóèpə*, K 341a; *gòn loopə*, L 159; *gòn lóèpə*, L 184; *gòn lóèpə*, P 137; *gón lóèpə*, P 89; *gón lóèpə*, K 296; *gón lóèwəpə*, K 269; *gòòn lóèpə*, K 333b, 349; *gòòn lóèwəpə*, K 353; *gòòn lóèwəpə*, K 310; *gòòn lóèpə*, K 310; *gòòn lóèwəpə*, K 340; *gólóèpə*, K 314, 315; *gò lóèpə*, I 266; *gòò lóèpə*, K 313; *gòò lóèwəpə*, K 348; *gòò lóèwəpə*, K 312; *gawn loojpən*, O 67; *gaos lóèwəpə*, K 277; **lopen gaan**: het type *lopen gaan* in: P 77; *loopə gaan*, P 136; *loopəgón*, P 48; *loepə gaan*, P 76; *loepən gaan*, P 103; *lòèppə gòòn*, P 198; *lòèppə gòòn*, P 47; *lòèwəpə gòn*, P 41; *lòèwəpə gòwən*, P 95; *lòèppə gòèn*, P 86, 125; *lòèpəgaan*, K 353, O 74, 162; *lòèpə gòn*, P 88, 89; *lòèpə gòn*, P 41; *lòèpəgón*, P 45; *lòèpə goon*, P 27; *lòèpəgòòn*, K 315, 318; *lòèpəgòòn*, K 316, P 16; *lòèpə gòn*, P 25; *lòèpəgójn*, P 44; *lòèpəgò*, K 358; *lòèpəgón*, P 46; *lòèpə gòèn*, P 171; *lòèpə gójn*, P 163; *lòèpə goowən*, P 105; *lòèpəgòòn*, P 72; *lúúpə gaan*, P 10; *lúúpə góe*, P 126; *lòèpə gón*, op hol slaan, hs Schrevens; **gaan heffen**: *gon heffa*, L 241; **stormen**: het type *stormen* in: O 169; *stórma*, I 269; *sturnən*, O 275; *stérman*, O 158; **holderen**: *holdərə*, K 237; *holdeven*, hollen, op hol gaan, speciaal van peerden; Corn. Vervl.; **hollen**: *holla*, L 149; *hòlla*, hollen; op hol slaan, Elemans 182; **op de klets**: het paard gaat – het type *op de klets* in: K 146; **vierklauwens**: het paard loopt – *vīer klaavərs*, K 353.

STEIGEREN

Sich bäumen – to rear – se cabrer (Go 1b; Fourie 61)

rinten: *riəntə*, P 102, 104, 110, 137, 143, 149, 150, 154, 154a, 157, 165, 166, 168; **steigeren**: *staagərə*, K 353; *stégarə*, K 357; *sta:ərə*, steigeren, hs Schrevens; **stijgen**: *stéga*, P 47; **pijlen**: *péélən*, K 314; *pijlen*, op de achterpoten recht staan, van een peerd gezegd, Tuerlinckx; **omhoogpijlen**: *amòechpééla*, P 45; **(zich) omhoogzetten**: *amòechsétta*, P 44; *umməmòechsétta*, K 318; *umməmòechsétta*, K 358; **rechtomhoogzetten**: *réchtəmòechsétta*, P 46; **zich op zijn achterste benen zetten**: *amòèp-sənèchtarsta biənə zétta*, K 316; **zich op zijn achterste poten zetten**: het paard heeft zich – *òèpsənèchstapootagazét*, P 48; **zich omhooggaan**: het paard – *géjtsənajgən ómòech*, K 315; **op zijn achterste poten staan**: *òèpsmèstapòetastòn*, P 161.

ZWIJMELEN

Hin und her schwanken – to totter – chanceler

624

(N 8, 83)

[Lopen zonder vaste gang, her en der over de weg, van links naar rechts.]

zwijsmelen: het type *zwijsmelen* in: L 256; *zwijsmalə*, K 188a; *zwejmalə*, K 307; *zwèmmalə*, K 165; *zwaajmalə*, K 240; *zwaamalə*, K 348; *zwaaməmalə*, K 248; *zwàmmalə*, K 256; *zwaoməln*, K 340; **baliën**: *ballieja*, L 159b, 200a, 233, 235; *ballieja*, L 235; *bàllieja*, L 184; *baalieja*, L 159b; *bolleja*, K 184, L 150, 180b, 242; *bòllieja*, K 183c; *bòleeja*, P 10; *ba'lija(n)*, lui en flodderachtig lopen, het paard heeft geen vaste gang maar gaat er *hàrs* en *giens* over, De Bont; **daliën**: *dallieja*, K 186; **slingeren**: het type *slingeren* in: K 150, 165; *slingərə*, K 151; *sliengərə*, K 177b; **waggelen**: het type *waggelen* in: K 100a; *wòggəla*, P 89; **wafelen**: *wòffəla*, P 41; **suizelen**: *sòdzəla*, P 198; **boddelen**: *bòddəla*, P 163; **vallen**: *valəla*, L 91b; **schrikkelen**: *skriekəla*, L 145; **desteren**: *dajstərən*, O 72; **kwetteren**: *kwèttərən*, K 241; **zwickeren**: *zwièkkərə*, K 248; **zwenken**: *zweéjngkə*, K 310; **westeren**: *wééstərə*, K 312; **streumelen**: *strúú-jəmalə*, K 314; **zwenselen**: *skriekəla*, L 145; **zwaanderen**: *zwaddərən*, K 241; **zwaanderen**: *zwabbərə*, K 220; **scharrelen**: *schàrrəla*, K 193a; **zwalpen**: *zwalpə*, K 240; **zwieren**: *zwierə*, K 174, 188a; **wiegen**: *wiegə*, K 184; **zwavelen**: *zwdvvalə*, K 354; **zwijsmelen**: *zwijsmalə*, L 187a, 188; **gapen**: *gòdpə*, K 240; **schuifelen**: *schuffəla*, K 201; *schòòəfəla*, P 88; **sjoefelen**: *sjoefəla*, K 193a; **schrafelen**: *schraafəla*, K 317, P 171; *schrààfəla*, K 351a; *schraavəla*, L 263; *schrvòdvalə*, K 318; **schroffelen**: *schrvòèffəla*, P 126; **zwengelen**: het paard – *zwingəlt*, K 137; **lopen**: *lòèpə*, P 137; **bengelen**: *béngəla*, K 211; **zoeken**: *zúúka*, K 207; **zot lopen**: *zòt lóèpə*, P 81; **dwaars lopen**: *dwàrs laopə*, K 193a; **loslopen**: *lòslòèpən*, O 162; *lòslòèpò*, K 330; **over en weer lopen**: *awvər ən dwaij ləòèwəpə*, P 95; *òèvvər twéjv lèùpən*, O 275; *òèvvər twéér lòèpən*, O 275; *òvvər tweer lòèpə*, K 349; *òvvər én dwee loepə*, P 76; **weg en weer lopen**: *wég én wàvər lóèpə*, K 281a; *wég é wīvər lóèpən*, K 273; *wéch ənə weer inwuppə*, K 301; *wéch én weer lóèpə*, P 105; het paard – *lòpt wéch én weer*, K 301; *lòpt vòn wéch ədə weer*, P 33; **zig-zag (lopen)**: het type *zig-zag* in: K 157; *zièch zòch lúúppə*, O 173; *zièch zach lòèpə*, P 41; *zich zòch*, K 353; **(van) hot naar haar (lopen)**: *húút nòò haar*, K 353; *hot naor hair*, K 183; *hər en der loepə*, P 25; **hers en ginds lopen**: *herrəs en geens loopə*, K 179a; *herrəs en geens lóèpə*, K 145; **gelijk een zatte (lopen)**: *galéknazòtta*, K 335; *lòèpə lòk nə zòtta*, K 330; **niet door-**

lopen: het paard – *löpt niëj döw*, K 237; **van links naar rechts gaan:** het paard – *gòd fan liëngs nó réchs*, K 251; **in zigzag gaan:** *iën ziëk zak gõe*, P 126; **kriskras gaan:** *kriskròschaaajm*, P 48; **scheef gaan:** *skief gòdwn*, O 158; **erheen bommelen:** het paard – *bómmelt döw hen*, L 263; **zich slecht laten zien:** het paard – *lut zën aggè slécht siën*, K 268; **zo maar heen slagen:** het paard – *slòdcht dözòemòdrænna*, K 341a; **geen vaste gang hebben:** het paard – *heegienà vòsta gòng*, K 341a; **geen spoor houden:** *gèspoordwa*, K 204; het paard – *hòdwt gën spoor*, K 191; **niet sporen:** het paard – *spoort nië*, K 163; **niet spoorvast zijn:** het paard – *is ni-j spoorvast*, K 191; **geen streep houden:** het paard – *haawt gèen striep*, K 187; **noes en dwars over de weg:** het paard loopt – *noers en dwars over de weg*, I 102a; **slingergang:** het paard loopt op een – het type *slingergang* in: K 183; **op storm:** het paard loopt – *òep sturram*, I 220; **losse gang:** het paard heeft een – het type *losse gang* in: K 124a; **lamme gang:** het paard heeft een – *lamma gang*, L 159; **hot en haar:** het paard loopt – *hiüt én haar*, K 357; **los van gang:** het paard is – het type *los van gang* in: K 124a; **zat:** het paard is – het type *zat* in: K 262; **de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden:** **zwijmelaar:** het type *zwijmelaar* in: K 295; *zweemaléér*, I 268; *zwaamaléér*, K 291; *zwejmaldär*, L 183; **slingerhannes:** het type *slingerhannes* in: L 183; **slingerkloot:** *slingærklòwat*, L 183; **waggelaar:** *waggalèr*, K 100a; **waffelaar:** *waffalèjr*, P 103; **gaper:** *gaopær*, K 307; **aboeleur:** *àbòèlèür*, P 4.

TRAPPELENDE BEWEGINGEN MAKEN

Mit den Hufen stampfen – to make stamping movements – piaffer
(N 8, 71)

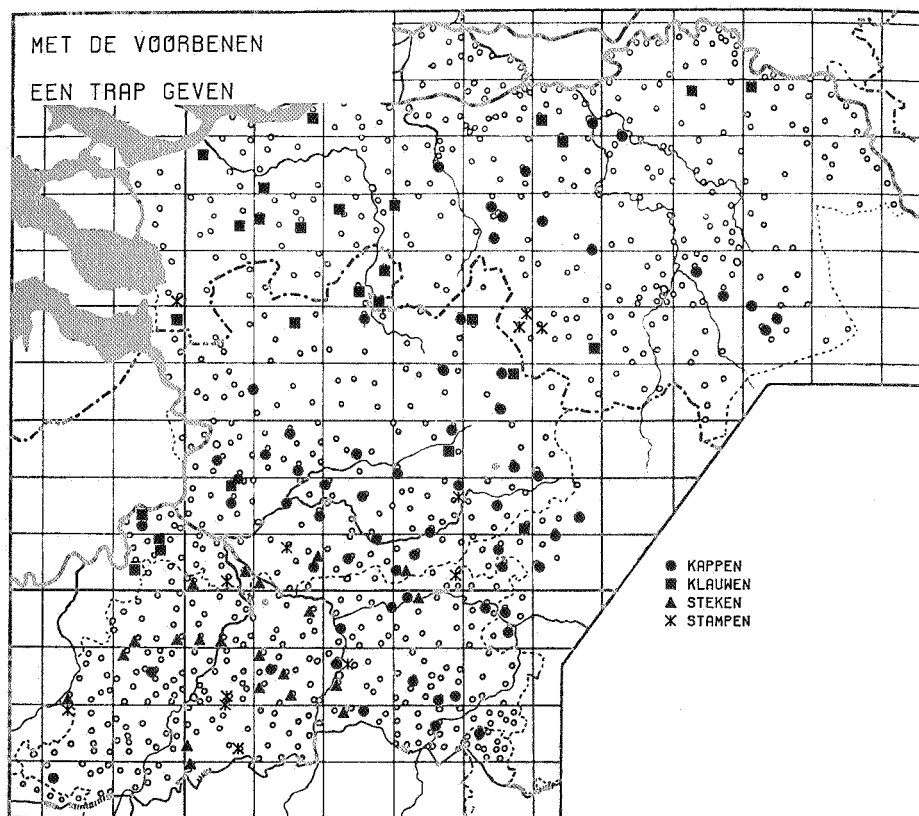
trappen: *trappæ*, K 214, 215, 216a; **trappelen:** *trappala*, I 118, K 100a, 133a, 146, 165, 188a, 226, 248, 291, L 180, P 4, 41; *trappaln*, L 263; *tròppala*, I 220, K 310, 329, 330, 335, 349, P 67, 68; *tròppaln*, K 340; *trèppala*, K 256; **trampelen:** *trampala*, L 148, O 67, P 27; *traampala*, P 16; **drappelen:** *drappala*, K 240; **drabbelen:** het type *drabbelen* in: K 137; **trippen:** *trippæ*, K 184; **trippelen:** *trippalan*, O 275; *trippala*, K 150, 163, 183, 183c, 193a, 237, 256, 307, 312, 313, 317, 332, 354, L 149, 150, 153, 159, 184, 187a, 264, P 99b, 103; *tree-pala*, L 183, 200a, 263; *trièppala*, K 245, 249, 250, 251, 254, 256, 281, 310, P 41, 48,

105, 145; *trièppaln*, O 275; **tribbelen:** *tribbala*, K 167, 241; *trièbbala*, K 240; **dribbelen:** *dribbala*, K 151, 175a*, 188, L 180b, 241; *dribbelen*, van een paard dat bij de hand vastgehouden wordt, niet stilstaan, staan trappelen, Goossenaerts; **tripselen:** *tripsala*, K 204; **dripselen:** *dripsala*, K 124a, 163, 179a, 191; **dabben:** het type *dabben* in: P 77; *dabbæn*, K 273; *dabbæ*, K 102, 157, 177b, 178*, 179a, 186, 187, 192, 207, 220, 226, 248, 262, 274, 276, 281a, 296, 324, 351a, L 159, 235, 242, P 81, 99b, 154a, 171; *dabn*, K 314; *dòbbæ*, K 201, 237, 277, 307, 318, 348, 353, P 44, 76; *dònn*, K 340; **dabberen:** *dabbæra*, P 16, 88, 89, 136; *dòbbæra*, K 330, P 70, 85, 86, 89, 95, 125, 126, 137; *dèbbæra*, P 27; **daggeren:** het type *daggeren* in: O 169; *daggæra*, P 198; *dòggæ-ræn*, O 72; *dòggæra*, P 72; *dòggærn*, O 158; *dèggæra*, O 74; **djempelen:** *djèmpala*, K 333b; *dzèmpala*, K 283; **djemmelen:** *djém-mala*, K 301; *djéémala*, K 341a; **demmelen:** *dèmmala*, K 174; *dèmmala*, P 25, 33; *dèmmala*, K 341a; **drentelen:** *drentala*, I 102a; *drentala*, L 159b; **drenselen:** *drensala*, L 91b; *d'ènsala*, K 287; **denteren:** *dèntara*, L 150; **desteren:** *déstara*, I 268, 269; *dusj-tara*, P 10; **tetteren:** *tèttara*, K 268, 349; **dansen:** *dansæ*, L 241; *daansæ*, K 211; *dònsæ*, I 220, P 84; **kappen:** *kappæ*, K 237, 324; **krabben:** *kròbbæn*, O 162; **dazen:** *daazæ*, O 173; **stampen:** *stampæ*, K 357, L 160; **braken:** *bròd'æ*, K 353; **toepelen:** *tòèppala*, K 301; **tafelen:** *tòffala*, P 76; **hengelen:** *hingala*, L 188; **haneschreden maken:** *haan-schrij maakæn*, L 159; **ongedurig zijn:** *òngadurwach zèn*, K 241; **boteren:** *boteren*, wordt gezegd van een peerd dat staat te trappelen op zijn achterpoten en niet vooruitgaat, Corn. Vervl. A.; de volgende opgave is een zelfstandig naamwoord: **daggeaar:** *dèégavéér*, I 266.

MET DE VOORBENEN EEN TRAP GEVEN (zie kaart)

Mit den Vorderbeinen treten – to give a kick with the forelegs – donner un coup de pied avec les jambes de devant
(N 8, 70b)

kappen: het type *kappen* in: K 163, 183, 256, L 148, 263, O 169, P 99b; *kappæn*, K 241, 273, O 275; *kappæ*, K 150, 165, 183c, 184, 186, 187, 207, 226, 237, 240, 248, 251, 254, 262, 274, 276, 283, 291, 296, 301, 307, 341a, 357, L 235, 241, 242, 263, 264, P 27, 41, 48; *kòppæn*, O 275; *kòppæ*, I 220, K 211, 237, 268, 277, 295, 310, 312, 317, 318, 333b, 341a, 348, 349, 353, 354, P 25, 33, 41, 44, 48, 76, 85, 95, 105, 137, 145,

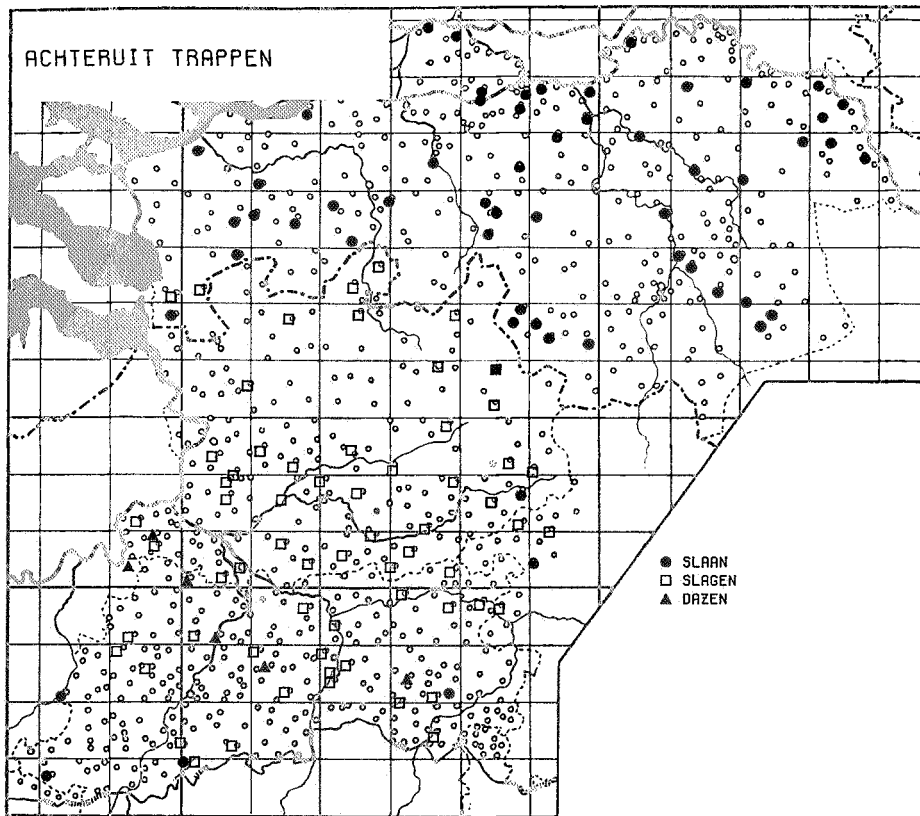

163; *kòpn*, K 340; *haapə*, K 256, 301, 313
klauwen: het type *klauwen* in: K 163, 175a*; *klaawən*, K 193a, 240; *klaawə*, K 124a, 157, 174, 177b, 178*, 191, 192, 211, 220, 240, 281; *klaawn*, K 314; *klawə*, I 118, K 146, 151, 167, 179a, L 149; *klaawə*, I 268; *klaam*, I 220, 266; *klòdwa*, K 191, 204, L 153; *klòd-wə*, I 269; *klauwen*. In toepassing op een paard; zijn voorpoten voorwaarts uitslaan uit drift of kwaadaardigheid, Goosse-naerts; **steken**: het type *steken* in: P 77; *steekən*, O 72, 158, 162; *steekə*, K 324, 330, 335, 349, O 74, P 4, 33, 136; *stéékə*, P 10, 16, 70; *stééjkə*, K 333b, P 72, 81, 198; *stéjka*, P 89, 125; **schoppen**: *schoppə*, K 157; *skóppə*, K 357; *schuppən*, O 67, 137; *schuppə*, I 102a, K 133a, 133b, 188a, 214, 215, 216a, L 91b 149, 159, 160, 180, 184, 187a, 188, 200a, 233; *skuppə*, L 145, 180, 183; *schüüppə*, K 281a, O 173; *schüüppə*, P 171; *schéppə*, P 27; *sjöppə*, P 88; *schup-pe*, met de voorbenen trappen, Elemans 182; **een schop geven**: *schoep gévə*, P 86; **trappen**: *trappə*, K 100a, 102, 287; *tröppə*, K 330; **stampen**: *stampə*, K 214, 215,

216a, 332, 351a; *staampə*, I 102a; *stòmpə*, K 307, 329, P 67, 68, 85, 126; *stòmpən*, O 158; *stumpə*, K 201; **hakken**: *hakkə*, K 165; **dabben**: *dòbbə*, K 353; **poten**: *pòeta*, L 150; **kammen**: *kèemə*, L 150; **krabben**: het type *krabben* in: P 103; **slaan**: *slādn*, L 159b; **houwen**: *houwə*, L 180b; **katten**: *kátta*, K 245, 249, 250.

ACHTERUITTRAPPEN (zie kaart)

Nach hinten treten – to kick backward – ruer
 (N 8, 70a)
slaan: *slaon*, I 118, K 100a, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 150, 151, 157, 163, 165, 167, 174, 175a*, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 188, 218, 220, 240, L 91b, 159, 160, 180, 184, 188; *slaōn*, L 159b; *slòdn*, K 165, 183, 313, L 153, 159, 187a, 235; *sloon*, L 145, 149, 150, 180b, P 198; *slòōn*, K 102; *slēn*, O 275; *slòōwn*, O 158; *slao*, L 241, 242, 263, 264; *slaawa*, P 48; *slówə*, P 163; *slān*, K 187; *slòd*, L 263; *slon*, K 214, 215, 216a, L 149, 180; *slón*, L 183;

slòn, L 177c, 200a, 235; *slòn*, L 183, 233; *slòn*, K 357; *sloè*, P 99b; *slaan*, in toepassing op een paard, een koebeest; zijn achterpoten uitwerpen, vooral uit kwaadaardigheid, Goossenaeerts; *slòdn*, met de voorpoten trappen, Elemans 182; **(achteruit)slagen**: *slaogə*, I 102a, K 188a, 207, 226, 237, 291, 307, 341a, P 33, 35a, 41, 70, 81; *slàəgə*, K 283, 351a; *slaagən*, K 256, O 169, 72, P 103; *slaagə*, I 269, K 329, 330, 332, P 4, 44, 105, 154a; *slaāgə*, K 296; *slaəgə*, K 277; *slaawgən*, O 162; *slòdgə*, I 220, K 191, 192, 204, 237, 240, 241, 248, 251, 256, 273, 274, 276, 301, 307, 310, 312, 318, 333b, 348, P 41, 84, 125, 198; *sləgə*, K 349; *sləggə*, P 86, 126; *slògn*, K 340; *slòogə*, K 248; *slooagə*, P 88; *slògn*, K 314; *slòggə*, P 27; *slòggə*, K 268, 281; *slòggə*, K 211; *sloogə*, P 27, 16; *sləgə*, P 89; *achteruitslaogə*, K 262; **zijn gat uitslagen**: *zə gət dətslaogə*, K 295; *zə gat óatslaogə*, P 27; *zə gat dətsləgə*, P 89; **(achteruit)stampen**: *stampə*, I 271, K 146, 214, 215, 216a, 245, 281, 281a, L 242; *staampə*, K 179a, 188a; *stàmpə*, K 249, 250; *stèmpə*, K 254; *stòmpə*, I 269, K 287, 354, P 67, 68, 85, 86,

137, 163; *stammə*, K 193a; *òchteraoostòmpə*, K 330; *òchterdùwat stòmpə*, O 173; **(achteruit)trappen**: type *trappən* in: K 163; *òchteruttròppə*, K 317; *òchterójttròppə*, K 335; **achteruitwerken**: *òchterutwèrrəkə*, K 353; **achteruitlopen**: *òchteraoawat lèəwəpə*, K 353; **dazen**: *daazə*, I 268, K 324, P 76; *dəzzə*, P 95; *dòdzə*, P 10; *dədwzən*, I 266; **krauwen**: *kraawə*, K 201; *krəə*, K 237; **kloppen**: *klòppə*, P 72, 145; *klòppə*, K 295; **[dèmmələ]**: *dèmmələ*, K 341a; **smijten**: type *smijten* in: L 148; *smaotə*, O 74; **kappen**: *kəppə*, P 85; **stoten**: *stoewatən*, K 193a; **schoppen**: *schuppe*, Elemans 182; **dwars zijn**: *dəwjəds zaan*, P 25.

HARKEND OVER DE GROND KLAUWEN MET DE VOORBENEN

Mit den Hufen scharren – to scrape over the ground with the forelegs – griffer le sol avec les jambes de devant
(N 8, 74)

klauwen: *klaawən*, K 137, 241; *klaawə*, K 124a, 133a, 133b, 157, 165, 174, 177b,

1.1.1.2.

178*, 183, 184, 188, 237, 240, 251, 254, 277, 312, 317; *klááwa*, K 226, 281a; *klawa*, I 102a, K 100a, 102, 146, 151, 163, 175a*, 179a, 183c, 186, 188a, 214, 215, 216a, L 184, 264; *klaw*, K 174; *klaan*, I 220; *klaava*, K 310, 324, 335, 353, P 27, 86; *klááva*, K 351a; *klaavn*, K 314; *klávva*, P 89; *klòò-wə*, L 153, P 48; *klòwə*, K 248; *klòòvə*, P 95; het paard – *klawt*, K 201; *klauwen*, met opengespreide handen of klauwen naar iets grijpen, Corn. Vervl.; **klauwieren**: *klòwīəra*, I 268; **dabben**: het type *dabben* in: K 296; *dabben*, K 241, 273; *dabba*, K 174, 179a, 184, 191, 220, 237, 240, 274, 307, 341a, 357, L 235, P 41, 81, 99b; *dòbba*, K 191, 204, 211, 237, 240, 295, 313, 341a, 349, 353, 354, P 33, 105; *dòbn*, K 340; *dabben*, van paarden, met de voorpoten stampen, zodat de grond wordt uitgehold, Goossenaerts; *dabben*, al stampende met de voorpoten de aarde uitgraven, Corn. Vervl.; **drabben**: *dròbbə*, K 348; **krabben**: het type *krabben* in: K 193a, O 169; *krabbən*, O 275; *krabba*, I 271, K 165, 186, 207, 214, 215, 216a, 274, 291, 332, L 159, 159b, 180, 187a, 188, O 74, P 10, 154a, 198; *krábbə*, K 281, P 88; *kròbbən*, O 158, 162, 275; *kròbbə*, K 287, 307, 310, 329, 330, O 173, P 48, 72, 76, 89, 95, 125, 126, 137, 145, 163, 171; **kammen**: *kàjma*, L 242; *kaama*, K 167; *kèèma*, K 186, L 91b, 148, 149, 150, 177c, 180, 180b, 200a, 235; *kèjma*, L 183; *kijma*, L 263; *kèejma*, K 187; *kèmma*, L 145; *kèmma*, K 165, L 149; *kimmən*, K 183; *kèèmen*, De Bont; **kappen**: het type *kappen* in: K 183, 256; *kappə*, I 118, K 165, 301, P 16, 27; *kaapə*, K 301, P 84; *kòppə*, K 333b, 348, P 25, 85; *kèppə*, K 256; **klampen**: *klampə*, K 214, 215, 216a; *klampen*, De Bont; **stampen**: *stampə*, L 160; **scharren**: *schòòrə*, K 329; *schijrən*, K 193a; *schéèra*, I 266; *skééjron*, O 72; *skaarə*, L 183; **maaien**: *mèèja*, L 263; *mèja*, L 241; **kloefen**: *klòèffa*, K 245, 281; **debbereren**: *débbəra*, K 268; **tenen**: *tèejəna*, K 301; **poten**: *pootə*, L 159; **zwaaien**: *zwèja*, L 241; **slepen**: *slijpən*, O 67; **galoppen**: *galòppə*, P 4; **aanstoten**: *éinstòèta*, P 44; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **dabber**: *dabbə*, K 192; **kloefer**: *klòèffər*, K 249, 250.

STRUIKELEN

Straucheln – to stumble – trébucher (Fourie 61)

bottelen: *bóttəla*, P 110; *bòttəla*, P 150; *bòttəla*, P 102, 104, 149, 154; *bèttəla*, P 154a; **boddelen**: *bóddəla*, P 157, 166, 168; *bòdda-*

la, P 137, 143; **omstoten**: *ómstòèta*, P 161; **aanstoten**: *aonstòèta*, P 165; **strunkelen**: *strunkelen*, „het beste paard kan al eens strunkelen”, Goossenaerts; **tobbelen**: *tòèbbəla*, P 165; **sjobbelen**: *tsjòèbbəla*, P 168.

STROMPELEND LOPEN BIJ HET AANTREKKEN

Strauchelnd gehen beim Anziehen – to go stumbling while pulling – tirer en trébuchant

(N 8, 73)

strompelen: *strompəla*, K 220; *stróməpəla*, K 165, L 263; *stròèmpəla*, K 301, 329, 353, P 4, 16, 84, 86; *stròèmpəla*, K 287; *strampəla*, K 165, 187; *strumpln*, K 340; *strüümpəla*, K 307, 348; het paard – *strompəli*, K 146; *stròèmpəli*, K 335; **stromelen**: *stroeməlen*, L 159b; *stroeməla*, L 159, 184, 187a; *strüüwəməla*, K 310; *strüüjəməla*, K 312; *strimməln*, K 241; **sompelen**: *sòèmpəla*, I 268, K 324; *sòèmpəla*, P 70; **stompen**: *stòèmpə*, K 268; **stronkelen**: *stròèngkəlen*, K 273; *stròènjəla*, P 72; *strunkəla*, K 262, 276, 349; *strungkəla*, P 76; *strüünkəla*, K 296; *strüüngkəla*, K 248, 251, 254; *stréngkəla*, K 248; het paard – *strüünhəli*, K 201; **struikelen**: *struikəla*, K 124a; *struukəla*, L 188; *strèükəla*, K 207; **stachelen**: het type *stachelen* in: K 137; *stachəla*, I 118, K 157, 174, 178*, 179a, 188a, L 264; *staachəla*, P 48; *staachəla*, L 233; *stachele*, het strompelen van paarden als ze beginnen te trekken, Weijnen Gr 4; **stechelen**: *stéchalə*, K 317; *stéggəla*, K 184; **stichelen**: *stiéchalə*, K 240; **stacheren**: *stachəra*, P 88; **stuiken**: *stòòjkə*, P 198; *stòòkə*, P 10; *stòekə*, P 89; *staajkən*, O 162; **verstuiken**: *vərstòòkən*, O 158; **stuikvoeten**: het type *stuikvoeten* in: P 77; **bottelen**: *bóttəla*, P 163; *büttəla*, P 44, 105, 137; **boddelen**: *bóddəla*, P 145; *bòddəla*, P 154a; **tafelen**: *taafəla*, P 41; *taffəla*, K 245, 249, 250; *táffəla*, K 281; *tòjffəla*, K 330; **manken**: *maangkə*, K 204, O 173; **steigeren**: *staajgəra*, K 240; **stalpen**: *staal-pə*, K 313; **dabben**: *dabn*, K 314; **roefen**: *ròèffa*, P 41; **desteren**: *dèsjtəra*, O 74; **kammen**: *kaemə*, L 153; **stribbelen**: *strièbbəln*, K 241; **dribbelen**: *drìbbəla*, L 241; **schaffelen**: *schaffəla*, K 341a; *sjaffəla*, I 269; **krukken**: het type *krukken* in: K 183; **met schokken trekken**: *mé sjòkkə trékkə*, K 330; **met schokken aantrekken**: *mi-j schòkkən aontrekkə*, K 193a; **stijf aantrekken**: *stijf òntrékkə*, L 91b; **kremmig in het aantrekken**: *kremmach int aontrekkə*, L 180b; **in snokken trekken**: *in snukkən trekkən*, K 256; *ièn snúuka trékkə*, K 256; **stokkerig lopen**: *stòkkərəch lowpə*, L 183; **traag zijn**:

tröch zaan, P 25; **overkoot staan**: *oovarkoot staon*, K 174; **vernageld staan**: *vernaogelt staon*, K 174; **krom staan**: *krom staon*, K 175a*; **zijn tenen stoten**: *zæn tîenê stôeta*, K 237; **schenen stampen**: *schéênê staampê*, K 354; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **strompelaar**: *strumpaleer*, K 340; *strompalêr*, K 165; **slofferd**: *sloefert*, L 242; **aanstoter**: *ððnstôëwator*, K 353; **stachelaar**: *stachalaor*, K 179a; [**bérndjoch**]: *bérndjoch*, O 275.

BEGINNEN TE TREKKEN

Anziehen; sich ins Geschirr legen – to begin to pull – commencer à tirer (Fourie 61; Go 1b)

aantrekken: *aantrékka*, K 358; *aantréʔa*, K 353; *ððntrékka*, K 316, 318, 357; *ððntrékka*, P 45; *ððntréʔan*, K 315; *ððntréʔa*, K 314; *éntrékka*, P 44; *antrékka(n)*, st.w.w. intr. tr. en wederk., aantrekken; intr. beginnen te trekken, De Bont; **in gang trekken**: *ingangtrékka*, P 47, 48; *ingangtréʔa*, K 353; *iëntchangkrékka*, P 104, 161; **in gang zetten**: *iëngangzétta*, P 137, 157, 168; *iënganksetta*, P 102; *iëntchangksétta*, P 110, 143, 149, 150, 154, 154a, 166; **in gang voeren**: *iëntchangkfuwra*, P 165; **in gang kriegen**: *ëngangkrééa*, P 46; **aanzetten**: *aanzetten*, voermans- en koetsiers-term; van een paard als onderwerp, met verzwijging van het object, beginnen te trekken, Goossenaerts.

TREKKEN

Ziehen – to pull – tirer (Go 1b)

trekken: *trékka*, K 316, 318, 357, 358, P 44, 45, 46, 47, 48; *tréʔan*, K 315; *tréʔa*, K 314, 353; *trékke*, trekken (v. e. paard), Elemans 182.

ACHTERUIT STOTEN

Hinten ausschlagen – to push backward – pousser en arrière (Go 1b)

achteruitstoten: *achtarutstôeta*, K 314, 316, 318, 353, 357, 358, P 44, 45, 48; *achtarèùtstôeta*, P 47; *aachtareuistôeta*, P 46; **terugstoten**: *truchstôeta*, K 357; **hup-terugstoten**: *huptrüüchstüuta*, K 316; **hup-teruggaan**: *huptrüüchdôan*, K 315.

RUSTIG WORDEN

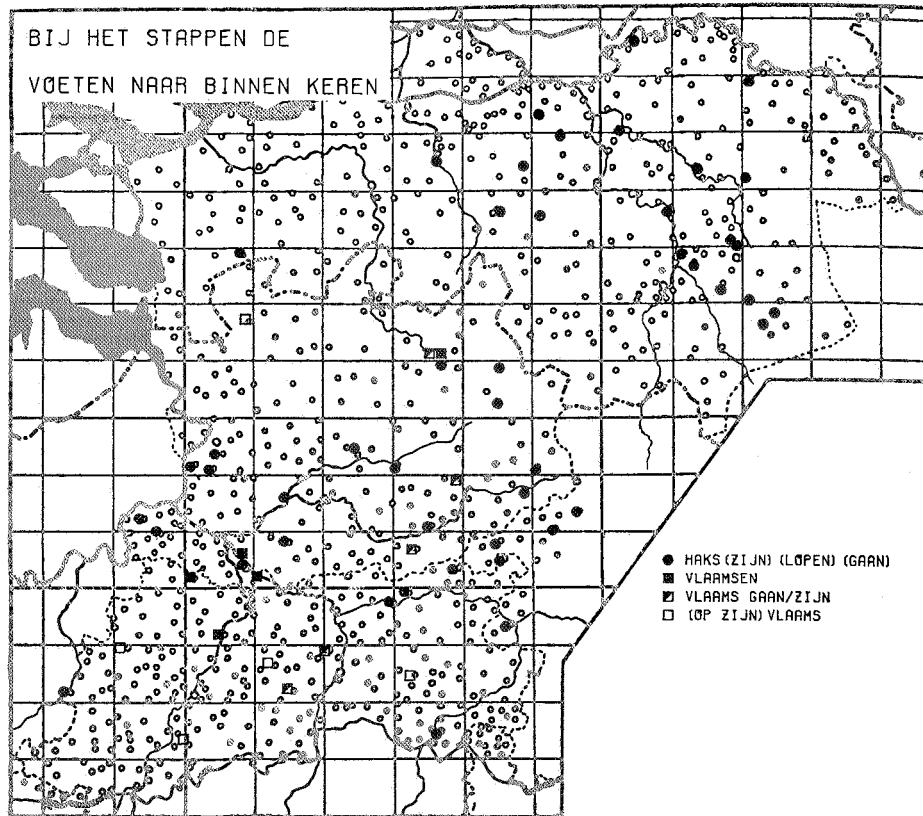
Ruhig werden – to quiet down – se calmer (Fourie 61)

stil worden: *stiëlwódda*, P 157, 161, 165, 168; *stiëlwédda*, P 104, 110, 143, 149, 154, 154a, 166; **tam worden**: *tamwódda*, P 150; **kalm worden**: *kallëmwédda*, P 102; **kalmere**: *kalmajra*, P 137.

ONDER HET STAPPEN DE HOEVEN NAAR BUITEN BEWEGEN

Beim Gehen die Hufe nach auswärts winkeln – to move the hooves outward while walking – détourner les sabots pendant la marche (N 8, 75)

maaien: het type *maaien* in: K 137; *maaja*, K 100a, 124a, 157, 175a*, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 188a, 204, 211, 317, 318, P 171; *maja*, L 159b; *mèjja*, L 149, 177c, 183, 263; *maeja*, I 102a, K 102, 163, 174, 188, L 180, 200a, 233, 235, 242, 264; *mèjan*, K 241; *mèja*, K 165, L 241; *mèja*, L 145; *meja*, K 150, L 188; *mééa*, K 313; *méén*, K 357; *mèlj-ja*, K 187; *maoja*, K 151; *moojn*, O 67; *mòjn*, K 340; *mòjja*, P 72; *moowa*, K 351a; *mòa*, P 88; *mòwaja*, P 154a; *mòón*, O 158; het paard – het type *maait* in: O 158; **fransen**: het type *fransen* in: K 295, O 67; *fransa*, I 271, K 193a, 249-250, 251, 268, 283, 287, 324, 332, 341a, L 91b, P 10, 27, 41, 136, 154a, 198; *fraansøn*, K 273; *fraansa*, K 186, 191, 192, 207, 237, 240, 241, 248, 254, 277, 281a, 307, P 16; *fräänsa*, K 174; *fraañsa*, K 274; *frääsa*, K 191; *fräsan*, O 275; *fransala*, K 291; *frònsøn*, O 162; *frònsa*, I 220, K 287, 310, 318, 330, 333b, 335, 353, 354, O 173, P 27, 33, 41, 44, 48, 76, 84, 85, 89, 145, 163; *fraoosa*, K 348; *frënsøn*, K 256; *frënsa*, K 256, 341a; het paard – *fraanst*, K 177b; **frans lopen**: het type *frans lopen* in: L 180, P 103; **frans gaan**: *frans gón*, P 89; *frans gòð*, P 81; *fròns gówæn*, P 105; *fròns gòe*, P 126; *frònschdòn*, K 301; *frònschdówæn*, P 95; *fraas gòon*, O 275; **frans staan**: *fròns stan*, O 72; *fròns stön*, P 25; het paard – *stöt frans*, K 201; **op z'n frans staan**: het paard staat – *òp sò fròns*, P 125; **vlaamsen**: *vlaamsa*, K 249-250; *vlòmsa*, K 283, 349, O 74; *vlomsa*, K 281a; **vlaams staan**: het paard staat – het type *vlaams* in: K 262; **blaaieren**: *blaajen*, L 205, 206; *blaaja*, L 159, 187a, 235; *blaja*, L 160, 188; *blaoja*, L 150, 184, 241; *bläðja*, L 159b; **blaaieren**: *blððjara*, L 183; *blaojara*, L 153; *blððjere*, de hoeven onder het gaan naar buiten zwaaien, Elemans 181; **zwaaien**: *zwaaja*, K 133a, 133b, 146, 179a, 220, L 149; *zwaja*, I 118, L 188; *zwaoja*, K 183; *zwèjja*, K 165; *zwejan*, L 148; *zwèja*, L 241; *zweja*, K 167;

spraaien: *spraaien*, in toepassing op een paard dat zijn voorpoten buitenwaarts uitwerpt bij het gaan en vooral bij het lopen, niet sierlijk, Goossenaerts; **zwemmen:** *zwemma*, P 86; **zwalpen:** *zwallapa*, K 240; *zwollapa*, K 240; **slingeren:** het type slingeren in: O 169; *sliëngarn*, K 340; **uitslagen:** *étslooga*, P 137; *éjtslooga*, P 137; **buitenslagen:** *boowata slāāga*, K 296; **buitenuitgooien (de poten):** het paard – *goojt da pooten buitenuit*, L 263; *gōjēt zə bōjtan ójt*, K 237; **de voeten naar buiten slaan:** het paard – *slaot sən vòdta naor bōjta*, P 70; **krammen:** *kramma*, K 157; **dwarszetten:** *dwaarszettən*, K 193a; **biljarderen:** *biësjar-də*, P 4; *biljarderen*, van paarden, bij het lopen zijn voorpoten buitenwaarts uitslaan, Goossenaerts; **[wörtə]:** *wörtə*, K 237; het paard heeft een: **franse gang:** *fransa gang*, P 81; *fransa gēngh*, K 301; **franse stand:** het type *franse stand* in: L 180b, 241; het paard heeft: **franse poten:** *frōnsə pōējta*, P 67-68; **slabenen:** *slaojbēē-na*, K 184; **maaienen:** *maajbiējəna*, K 312; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **fransman:** het type *frans-*

man in: K 262, 291, L 180b, P 77; **franser:** het type *franser* in: K 295; **blaaier:** *blaa-jər*, L 235; het paard maakt een: **maaiende beweging:** het type *maaiende beweging* in: K 136a.

BIJ HET STAPPEN DE VOETEN NAAR BINNEN KEREN

(zie kaart)

Beim Gehen die Füsse nach einwärts winkeln – to turn the feet inward while walking – *tourner les sabots l'un vers l'autre* (N 8, 86)

haaks (zijn) (lopen) (staan): het type *haaks* in: L 180, 264; *haaks*, K 188, 240, 354; *hāaks*, K 277; *aaks*, I 102a; *haoks*, K 146, 183, 186; *aoks*, K 237; *hòðks*, K 241, 274, 310, 317, 318, 353, P 154a; *hòðkəs*, K 310; *òðk*, I 220; *òëks*, K 330; *haks*, K 188, 332, 351a, L 233; *hajks*, P 33; *hoks*, K 165, L 148, 242; *hòks*, K 268, L 91b, 153; *hòðks*, L 263, P 48; *òks*, K 248, 291, O 158; *hòks*, L 205, 206; *hòks zaan*, P 25; *haoks staon*, K 167; *hòks stòn*, L 235; *hòks lōēpa*, K 274; het paard – *is haaks*,

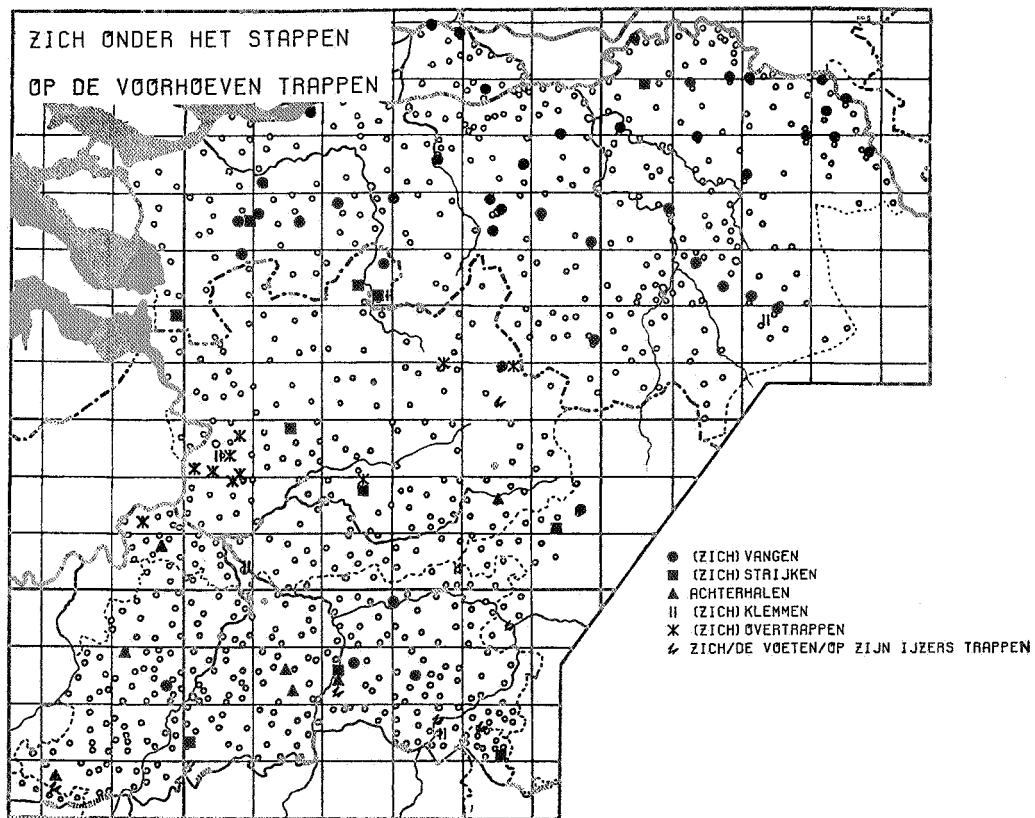
K 313; *is haaks*, K 163; *staat haaks*, K 249, 250; *stjéé hoks*, L 200a; *stee hóks*, L 241; *staat óëks*, K 330; het paard is een – *hòksə*, L 183; *óksə*, I 268; *haks*, b.n.w. haaks, de voeten of voorbenen naar binnen gekeerd bij het gaan / vooral van paarden gezegd, De Bont; **haken**: het paard – *hòkt*, K 301; **in de haak (gaan) (zijn)**: *ièn dan hòdk*, K 301, 333b; *ièn dan dòwk gòn*, P 41; het paard – *iès én dan dòk*, K 254; **vlaamsen**: *vlòmsə*, K 237, 324, P 10; het paard – [*v*]lòmst, K 335; [*v*]lòmst, K 330; **vlaams gaan/zijn**: *vlòdms gòdn*, P 84; *vlòms gòdn*, K 307, 348; het paard – [*g*]dò vlòms, P 81; *is vlòms*, K 237; **fransen**: het paard – *franst*, K 341a, O 74; *frònst*, O 173; **frans lopen/gaan**: *fraans lóewəpə*, K 211; het paard – het type *gaat frans* in: P 103; *gao fraans*, K 177b; **op zijn frans (staan)**: *op zən fraans*, K 193a; *òép zé fròns*, P 145; het paard – *stòdòt op sə fraans*, K 276; **frans op zijn benen staan**: het paard – *staot frans op zijn beens*, K 100a; **krom (staan)**: het type *krom* in: L 188; *krüüm*, K 301; het paard – *stòdò kròm*, K 204; **kram (staan)**: *kram*, K 186; *kram stòdn*, K 191; het paard – *stòdò kram*, K 191; *kram*, kram staan, van paarden waarbij de hoeven met de tenen naar binnen gedraaid staan, Goossenaerts; **krammen**: *krammen*, van paarden, kram staan, Goossenaerts; **taks staan**: *taks staon*, K 178*; **scheef gaan**: het paard – [*g*]aa schiéf, K 329; **er [spör-zach] op staan**: het paard – *staat er spur-zach òép*, K 240; *staat er spèrzach òép*, K 240; **naar binnen lopen**: het paard – *liüüpt nò biènnə*, K 330; **teens lopen**: het paard – *lopt tens*, K 187; **tenen**: het paard – *téént*, K 157; **eng lopen**: het paard – het type *loopt eng* in: K 150; *lupt eng*, L 180b; **vegen**: het paard – *veecht*, K 273; **klappen**: het paard – het type *klapt* in: K 179a; **haarenkelen**: het paard – *harenkelt*, L 263; **niet vierkant staan**: het paard – *stao nie vierkaant*, K 184; **in zijn hakken draaien**: het paard – *draait in zən hakkə*, K 183; **ossegang hebben**: het paard heeft – *òssa-gang*, P 163; **platvoeten hebben**: het paard heeft – *platvóetə*, P 88; het paard loopt: **(op zijn) vlaams**: *vlòms*, P 76; *vlòms*, K 201, O 162, P 95; *òp saa [v]lòms*, P 125; *vlòms*, met de voeten binnenwaarts, hs Schrevens; het paard heeft: **haakbenen**: *dòkhbiènnə*, O 275; het paard heeft een: **vlaamse gang**: *vlaamsə gaangk*, K 312; **overbout**: het type *overbout* in: L 159; [*k*]òntdòj]: *kòntdòj*, O 72; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **vlaming**: *vlòdmìèng*, K 207; **toontreder**: het type *toontreder* in: L 159b; *toontreejəv*,

K 179a, 220; *toontrijjəv*, L 159; **draaiër**: *dròdwar*, K 240; **krabber**: het type *krabber* in: K 296; **pardoef**: *pardòëf*, P 4; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **binnenwaarts**: het paard is een – *biènnawétsə*, K 340; **scheef**: het paard is een – *schijəvə*, K 353; **teens**: *tins*, K 165; **toontrederig**: *toontreéerach*, K 124a; **binnentraps**: het type *binnentraps* in: K 188a.

ONDER HET STAPPEN DE BENEN KRUISELINGS PLAATSEN

Beim Gehen die Beine über Kreuz setzen – to cross the legs while walking – centre-croiser les jambes pendant la marche (N 8, 76)

kruisen: het type *kruisen* in: P 76; *krousa*, L 200a; *kròwsə*, L 235; *kròdsə*, K 330; *kròdsə*, I 220; *kròssə*, K 277; *kròwsə*, L 235; *kròesə*, P 72; *kròewəsə*, K 324; het paard – *kruijst*, K 183; **kruislingen**: *krousalingsə*, L 180b; **kruiselings zetten**: *kròosalingsetta*, K 248; **overkruis staan**: *oovəvkròdas stòdn*, K 287; **vlaamsen**: *vlaamsə*, K 262; *vlòmsə*, K 287; *vlòmsə*, K 251; *vlòmsə*, K 191, 283, 333b, P 84; het paard – *vlomst*, P 76; [*v*]lòmst, K 335; **vlaams gaan**: *vlòms gón*, P 89; *vlòmschòdn*, K 301; *vlòmschòdn*, K 191; *vlòmschòwan*, P 95; het paard – *gòdò vlòms*, K 191; **vlaams staan**: *vlòm staan*, O 72; **fransen**: *fransə*, K 281; het paard – het type *franst* in: P 76; **frans staan**: *frans staon*, K 175a*; **krammen**: *krammə*, I 118, 271, K 163, 188, 192, 193a, 248, 274, 332, L 159b, O 74, P 41, 88; *kraamə*, K 313; het paard – het type *kramt* in: K 177b; **kram staan**: het paard – *staot kram*, K 178*; **krommen**: *kròmme*, K 204, 310, 318, P 171; *kròëmmə*, K 245, 249, 250, 281, 330, P 86; *krüümmə*, O 173; het paard – *kròmpt*, K 201; **kremmen**: *kremmə*, K 187, 220, L 159b, 180, 264; *krémmə*, K 301; *krimmə*, K 281a; **krabben**: *kròbbə*, P 125; **zwijselen**: *zwaamələ*, K 310; *zweèmələ*, K 165; **teentreden**: *téèntreejə*, K 184; *toontreejə*, K 151, 179a; **teens staan**: *tins staon*, K 184; **haspelen**: *hòspələ*, P 89; **kippelen**: *kièppələ*, P 105; **vegen**: *veegən*, K 273; **slingeren**: *slièngəvən*, K 240; **tricoteren**: *trièkòteerə*, P 41; **eng lopen**: *éng loupə*, L 91b; het paard – *lopt eng*, K 150; **te breed staan**: *tə brjèjət stòdn*, P 25; **osseknieën hebben**: *òssəknjèjanammə*, P 163; **benetten**: het paard – *banét*, K 349; **overzetten**: *oovəvzetta*, K 146; **overtrappen**: *oovəvtròpə*, I 268; **vooreenzetten**: *viüüvèjanzèttə*, K

240; *vüüvrijanzétta*, K 240; voor elkaar zetten: *vur makaor zetta*, L 241; (ze) dooreenslagen: *durrienslagga*, P 4; het paard – slócht *sa dövrien*, K 241; (zijn benen) overeenlagen: *óvvarreejanslòdga*, K 307; *oovvrienslòdga*, K 348; het paard – slócht *sän bñejän éuvvriëjän*, K 340; overeenstappen: *oovvrienslòppa*, K 268; het paard heeft een: *vlaamse gang*: *vlòmsä gèngk*, K 301; *franse gang*: *frònsä gòngk*, O 158; *fransa gaangh*, K 312; *overhoekse stap*: *oovvrienslòdga*, K 211; *krambeen*: het type *krambeen* in: L 148; het paard heeft: *ossepoten*: het type *ossepoten* in: P 99b; *morebenen*: *moovvrienslòdga*, P 81; *x-benen*: *ieksbñenän*, O 275; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: *fransman*: het type *fransman* in: L 159; *frònsmdän*, K 317; *hollander*: *hòdlòndär*, K 354; *kruis-slager*: *kròdvasaslòdgar*, K 353; *kruiser*: het type *kruiser* in: P 103; *madammeke*: *mòdòmmäka*, K 317; *zadderaar*: *zòddä-rééjär*, K 353; *koordenloper*: *koora löepär*, I 269; *kousenbreier*: het type *kousenbreier* in: K 183; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstanti-

veerde bijvoeglijke naamwoorden: **krammig**: het type *krammig* in: K 186; **kremmig**: het type *kremmig* in: L 205, 206; het paard is een – *krimmaga*, L 180; **krom**: het paard is een – het type *kromme* in: P 77; *krumma*, P 67, 68; **zot**: het type *zot* in: K 295; het paard loopt: **als op een koord**: *az òp än kòdär*, P 10.

ZICH ONDER HET STAPPEN OP DE VOORHOEVEN TRAPPEN (zie kaart)

Sich beim Gehen auf die Vorderhufen treten – to tread on the forehooves while walking – se blesser les sabots de devant pendant la marche
(N 8, 79)

de wederkerende voornaamwoorden „zich, hem, zijn eigen” en eventuele andere toevoegingen als „zijn voeten, zijn ijzers” zijn in dit lemma niet fonetisch gedocumenteerd: **(zich) vangen**: het type *vangen* in: K 183; *vanga*, K 163, 175a*, 183, L 159b, 180b; *(zijn eigen) vanga*, K 102, 124a, 133b, 157, 165, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183c,

184, 186, 187, 188, 191, 220, L 91b, 148, 149, 150, 153, 159, 160, 184, 187a, 188, 200a, 235, 241, 242, 263, P 25, 95; (*zijn eigen*) *vònga*, K 240, 317, O 173, P 86; het paard – het type *vangt zijn eigen* in: K 100a, 191; *vèéngt* (*zijn eigen*), L 183; *vèèngt* (*zijn eigen*), L 263; *zen èjge vange*, onder het gaan met de achterhoeven de voorhoeven raken, Elemans 181; (**zich**) **strijken**: *strijka*, I 118, K 174, 193a; *strèjka*, K 192; *straajka*, K 254; *stròjka*, P 125; *stròaka*, P 88; *streekə*, L 145, P 171; *stréeka*, K 318; (*zijn eigen*) *streeja*, K 301; *stréjka*, onder het gaan met de achterhoeven de voorhoeven raken, Elemans 181; **zich halen**: (*zijn eigen*) *ðilla*, K 211; **achterhalen**: het type *achterhalen* in: P 77; *achtəròðlə*, P 81; *achtəròelən*, O 275; *aachtəròðlə*, K 312; *òchtəràalən*, O 162; *òchtəràalə*, I 269, P 89; *òchtəròelən*, O 275; **inhalen**: *iènhulla*, P 33; (**zich**) **klemmen**: *klémma*, K 351a; (*zich*) *klemma*, K 193a, 330, L 264; (*zijn eigen*) *klémma*, K 248, P 154a; **overstappen**: *oovərstəppə*, K 262; *òvərstòppə*, K 353; *òvərstòppə*, P 70; **doorstappen**: *dustòppə*, P 84; **te wijf stappen**: *tə wéjt stəppə*, K 207; *tə wéét stəppə*, K 291; **te dicht stappen**: *tə diècht stòppə*, K 330; **te wijf van achter stappen**: het paard – *stòpt tə wòdt vòndòchtər*, K 340; (**zich**) (**de ijzers**) **treden**: (*zijn eigen*) *treeja*, K 301; (*de ijzers*) *trèja*, P 105; **overtreden**: *oovərtreeja*, K 310; *òvətrèja*, K 295; (**zich**) (**op zijn voeten**) (**tenen**) **trappen**: het type *op zijn voeten trappen* in: K 332; (*tenen*) *trəppə*, K 188a; (*zijn eigen*) *trəppə*, O 74; het paard – *trap* (*zijn eigen*), I 102a; (**zich**) **overtrappen**: *oovətrəppə*, K 240; *òvətrəppə*, K 245, 281; *òvəvətrəppə*, K 251; *òvətrəppə*, K 248; *oovətròppə*, I 220, K 301; *ááwvətrəppə*, K 249, 250; het paard – *òvətrəpt* (*zich*), K 237; (**zich**) (**op zijn ijzers**) (**de voeten**) **kappen**: (*op zijn ijzers*) *kəppən*, K 241; (*de voeten*) *kòppən*, O 275; *kòppə*, P 163; (*hem*) *kəppə*, P 89; (*zijn eigen*) *kòppə*, P 48; het paard – *kòpt* (*hem*), P 145; *zijn eigen kappen*, van een paard dat bij het gaan met zijn achterpoten geregeld zijn voorpoten raakt, Goossenaerts; **struikelen**: *stròókələ*, P 16; **klappen**: *kləppə*, L 159, 241; **vlaamsen**: *vləmsə*, K 341a; **overslagen**: *oovərsləðgə*, K 273; *oovərsləðgə*, K 274; *oovərsləðgə*, K 313; **doorslagen**: *dòvərsləðgə*, K 241; **aanslaan**: *aonslaon*, K 133a, 151; **raken**: *raakə*, I 268; **schoppen**: *schòèppə*, K 268; **fourcheren**: *fòərsjièrrə*, P 4; **teentreden**: *tèentvòjə*, P 41; **buitelen**: het type *buitelen* in: P 103; **stompen**: het paard – *stòèmpə*, K 201; **kleppen**: *klèppə*, K 240; **zichzelf ketsen**: (*zichzelf*) *kètsə*, K

310; **zich tikken**: (*hem*) *tìèkkə*, K 335; **overschrijden**: *oovərschréén*, K 341a; (**de voeten**) (**ijzers**) **aflopen**: (*de voeten*) *af-lòèwəpə*, K 348; (*de voeten*) *òflòèwəpə*, K 307; (*ijzers*) *òflòèpə*, K 349; **op zijn poten lopen**: (*op zijn poten*) *lòèwəpə*, K 357; **tegen zijn voorste poten lopen**: (*tegen zijn voorste poten*) *lòèwəpə*, K 354; **met zijn achterste zijn voorste kapotlopen**: *lòèpt* (*met zijn achterste zijn voorste kapot*), P 67, 68; **zich vertreden**: *zièch vèrtèrn*, O 158; **te ver stampen**: (*te ver*) *stəmpə*, P 10; **in de haak staan**: het type (*in de haak*) *staan* in: K 256; (*in de haak*) *stòðn*, K 256; **aalt op zijn ijzers gooien**: het paard – *gòjt aalt* (*op zijn ijzers*), L 235; [(**zijn eigen**) **gəvojtə**]: (*zijn eigen*) *gəvojtə*, P 76; de volgende opgave is een zelfstandig naamwoord: **tenentredere**: *tèèjənəntvèejəv*, K 314.

HAARENKELEN (zie kaart)

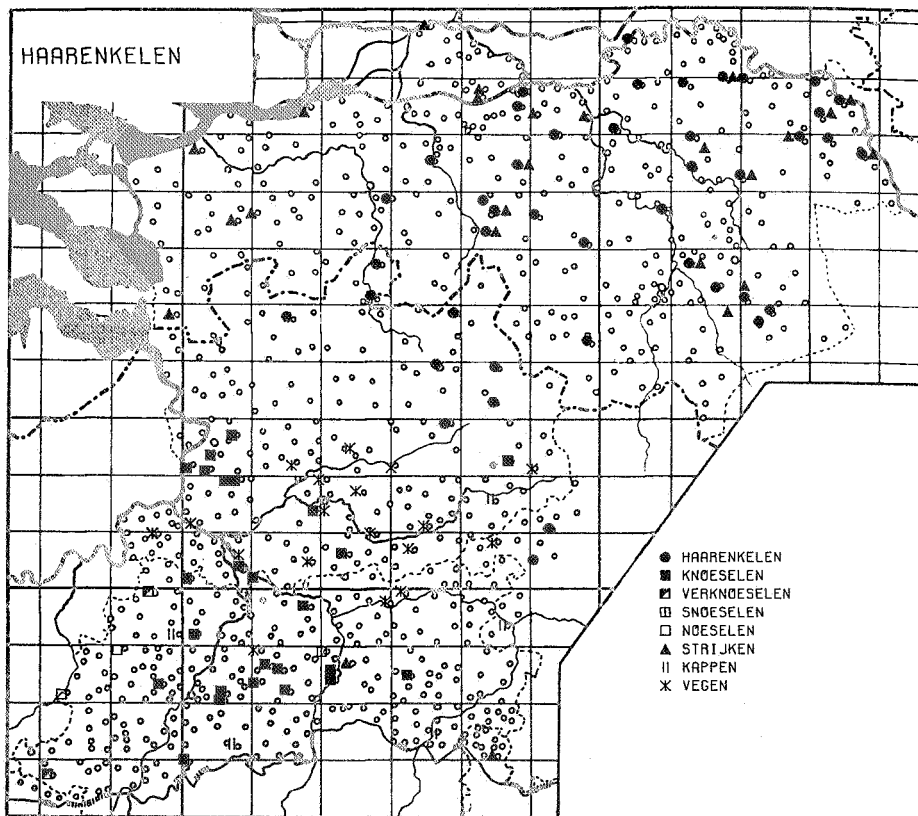
Sich die Knöchel wund reiben durch Aneinanderstreifen beim Gehen – to scratch – se blesser en se cognant les chevilles (N 8, 72)

[De enkels kwetsen door ze onder het stappen tegen elkaar te schoppen.]

in dit lemma zijn de wederkerende voor-naamwoorden niet gedocumenteerd:

haarenkelen: *haarenkələ*, L 159b; *haarrinkələ*, L 160, 184, 187a; *haarrinkələ*, L 159; *haorenkələ*, K 163, 165, 167, 179a; *haorinkələ*, K 136a, L 188; *həòvrihinhinkələn*, K 137; *hoorenkələ*, L 153; *hóórenkələ*, L 148; *hòòrenkələ*, K 165, L 180, 183, 235, 264; *hòòrènkələ*, K 191, 318; *hòòrèngklə*, K 204; *hóórinkələ*, L 149; *hòòringkələ*, K 357; *hoorhinkələn*, K 183; *harenkələ*, K 187, 220, L 200a, 241, 242, 263; *harèngkələ*, K 240; *harenkələ*, L 235; *harèngəln*, K 241; *harèngʔələ*, K 240; *harèngʔəln*, K 241; *harinkələ*, L 263; *horenkələ*, L 145; *horènkələn*, K 193a; *hórenkələ*, L 180b; *hòrenkələ*, K 184, L 149, 150; *hòrènkələ*, K 183c, L 91b; *hòrèngkələ*, K 191, 237; *hòrinkələ*, K 211; *hòriènʔələ*, K 240; *hèvèngkələn*, K 273; *hèvèngkələ*, K 237; *hòrinkələ*, L 180; het paard – *harenkəlt*, K 186; **haarenkelen**, bij het gaan den eenen enkel tegen de anderen slaan of stooten, Corn.; *haor-enkele*, de enkels kwetsen doordat deze door elkaar aanschuuren, hs Vissers L 180; **strijken**: *strijka*, I 118, K 100a, 124a, 133a, 133b, 146, 151, 174, 175a*, L 150, 180b, 235, 241, 242, P 86; *strèjka*, L 183, 235; *strèjka*, K 183; *streekə*, K 165, P 171; *strèèkə*, K 184; *striekə*, L 159b, 160, 184, 188; het paard – het type *strijkt* in: K 150; **vegen**: het type *vegen* in: K 295; *veegə*, K 277,

1.1.1.2.

333b, 353; *véëgə*, I 268, K 274, 301, 310, 330, 348, P 25, 70; *vèëgə*, K 301; *véëgə*, K 262; *véjgə*, K 287; *véëgə*, K 296, P 33; *vèëgə*, K 268; het paard – *veecht*, K 340; *vegen*, *zijn eigen vegen*, het paard slaat de hoef van een opgelicht been tegen de binnenvlakte van het steunende been, Goossenaerts; *stampen*: *stampə*, K 291; *staampə*, K 207; *stòmpe*, K 287, 317, 354, P 85, 137; *schoppen*: *schoppə*, K 157; *schjèppe*, I 266; het paard – *schüüpt*, K 201; *kappen*: *kappə*, O 74, P 154a; *kaapə*, P 48; *kòppe*, K 312, P 126; *wrijven*: *vréévn*, K 314; *vròava*, K 248; *stoten*: *stòeta*, K 307; *aanstoten*: *aonstòótə*, K 188; *schaven*: *schaovə*, K 174; *vangen*: *vangə*, L 187a; *struikelen*: *struikələ*, P 136; *kloppen*: *klòppe*, P 125; *klopschenen*: *klopscheena*, K 102; *klòdpscheena*, K 313; *trapschenen*: *trapschééna*, K 188a; *knoeselen*: het type *knoeselen* in: P 77; *knòëssələ*, K 249, 250, 276, 295, 324, 341a, P 4, 16; *knòësələ*, K 248, 281, 281a, O 173, P 76, 81, 89; *knòëwsələ*, P 95; *knòesələ*, P 88, 89; *knoosələ*, K 245, 335, P 72; *knoowsələ*, K 248, 330; *knòssələ*, P 67, 68, 198; *verknoeselen*:

het type *verknoeselen* in: O 67; *verknòëssələ*, O 275; *noeselen*: *nòëssələ*, O 162; *nòësələ*, O 158; *snoeselen*: *snòëssələ*, P 84; *fransen*: *fransə*, K 268, 332; *fròssa*, K 349; *vlaamsen*: *vlòmssə*, P 44; *vlamen*: *vlòdmə*, I 220; *schenkelen*: *schinkələ*, P 103; *schjèngkələ*, K 329; *ruisen*: *rusə*, K 314; *sminken*: *smièngkə*, K 351a; *klafonkelen*: *klòjòëngkələ*, P 41; *blesseren*: *bléseera*, P 41; *overtrappen*: *òdwwərtrappə*, K 251; *aanslaan*: *aanslaon*, K 188; *onderhalen*: *òndəraalə*, I 269; *achterhalen*: *òchteraalə*, I 269; *nauw lopen*: *naa lòepə*, I 220; *poten lopen*: *pòəwata lòepə*, P 105; *tegen zijn schenen lopen*: *téjgə zan schééjna lòepə*, P 163.

ONDER HET STAPPEN DE
HOEVEN NIET VOLDOENDE
OPHEFFEN

Beim Gehen die Hufe nicht hoch genug heben – to lift the hooves insufficiently while walking – ne pas lever les sabots pendant la marche (N 8, 80)

slepen: het type *slepen* in: P 99b; *sléapan*, O 162; *sléépan*, I 266; *sleepn*, K 340; *slee-pa*, P 86; *sléépa*, I 220, K 274, 324, 330, 335, L 159, 188, P 89, 125, 126, 137, 145, 157a; *slèèpa*, K 124a, 163, 165, 183, 184, 186, 204, L 91b, 241; *slèèpa*, L 159b; *sléépa*, K 237, L 242; *sléépa*, P 198; *sléépa*, P 48; *slèppan*, K 133b, 137; *slèppa*, K 136a, 146, 165, 237, L 149; *slèjpan*, O 67; *slèjpa*, I 118, K 287, L 180b, P 67, 68; *slééjpan*, O 158; *sleejpa*, K 187, L 180, 264; *slééjpa*, K 329, L 180, O 173, P 72, 88; *slèèjpa*, K 188, L 187a, 235; *slèjpa*, P 41; *slééjpa*, P 163; *slèèjpa*, K 332; *slèèpa*, K 193a; *slèèpa*, P 27; *slèjpan*, O 169; *slèjpa*, K 188a, L 150; *slàápan*, K 273; *slàápa*, K 276, 277, P 95; *slàápa*, K 281a; *slàápa*, K 226, 245, 281; *slajpan*, L 205-206, O 275; *slaaajpa*, K 220, 249, 250; *slaaajpan*, O 275; *slèèjpa*, onder het gaan de hoeven niet hoog genoeg opnemen, Elemans 181; **sloffen:** het type *sloffen* in: K 133b; *slóffan*, K 241; *slóffa*, I 271, K 102, 133a, 165, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183c, 191, 192, 330, L 149, 159b, 180, 184, 188, 233, 263; *slóffa*, L 154, P 171; *slufn*, K 340; *sloefa*, L 242; *sloeffa*, I 102a, K 100a, 188a; *slóèffa*, K 251, 281, 283, 291, 301, 310, 313, 317, 333b, 351a, P 4, 27, 33, 41, 95; *slóèfa*, K 353, P 44; *slóèfn*, K 314; *sloffte*, onder het gaan de hoeven niet hoog genoeg opnemen, Elemans 181; **sleffen:** het type *sleffen* in: K 330; *sleffa*, K 157, 174, 175a*; *slèffa*, K 248, 256, 307; *slèffan*, K 241; *slèffa*, K 207, 237, 240, 341a; *slééfa*, K 211; *sliffan*, K 256; het paard – *sléft*, K 201; **sleuren:** *sleura*, P 25; *slurra*, P 84; *sleera*, K 341a; *slèjra*, K 254, 295; *slòjra*, P 95, 137; het paard – *sleurt*, K 262; **slefferen:** *slèffara*, K 349; **slenteren:** *sléntara*, K 333b; **sloeferen:** *slóèffara*, K 301; **slompen:** *slóempa*, K 310, 312; **sluipen:** *sloepa*, L 183, 200a; *sloejpa*, L 153; *slòèjpa*, P 70; **slurven:** het type *slurven* in: L 149; *slörva*, K 146; *slör-rava*, L 263; **sompelen:** *sóempala*, P 27; **stropelen:** *stróempala*, K 287, 353; *strüümpala*, K 307, 348; **stroffen:** *stróffa*, K 318; **stroffelen:** *stróffala*, K 357; *stròè-fala*, P 105; **stronkelen:** *strüünkala*, K 296; **struikelen:** *stròjkala*, P 10; **schoppen:** *schoppa*, K 151; **flodderen:** *flóddara*, L 183, 235; **klossen:** het type *klossen* in: L 263; *klóssa*, L 183; **sleeppoten:** *sleepòèjta*, P 76; **stram gaan:** *stròm gòn*, K 268; **stijf zijn:** *stajf sèn*, K 240; **slecht oplangen:** *slécht óplóngan*, O 72; **niet liber genoeg gaan:** *nìè lèèbbar gonòèch chaan*, O 74; **te weinig actie hebben:** *ta wènnich aktie hebba*, K 184; **niet van de grond geraken:** *vaan da grònt nìè garòòka*, K 301; **zijn poten niet opheffen:**

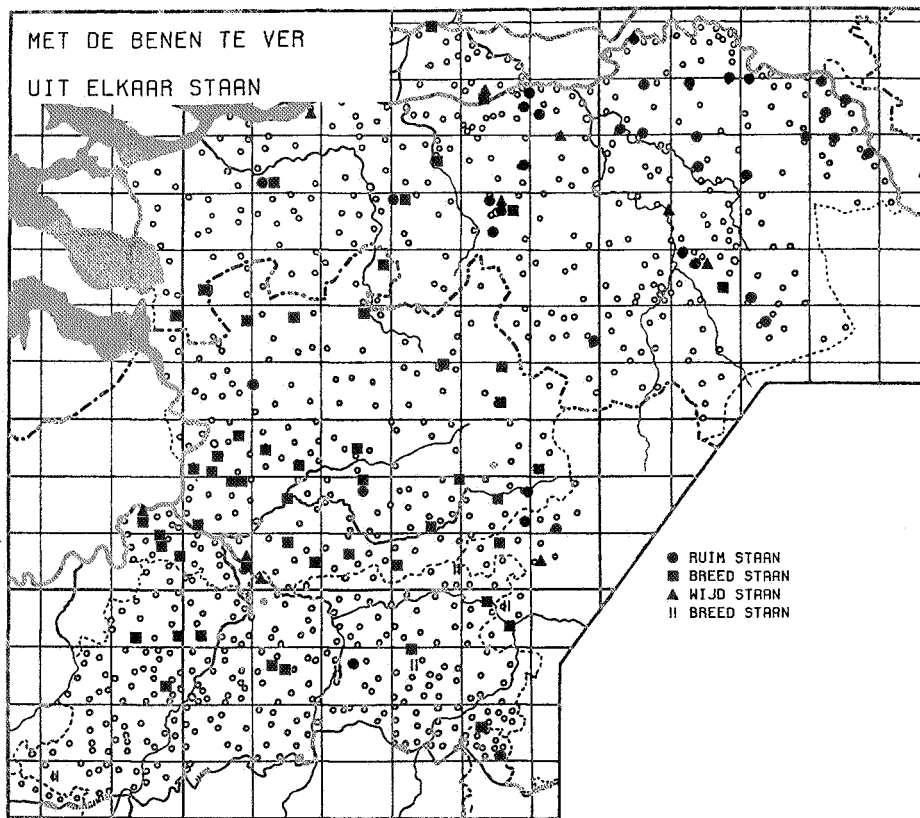
zàn pòèta nìè óèpeffa, K 248; **zijn poten veel te hoog opheffen:** het paard – *heft zàn pootan vil ta hooch op*, K 150; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **flodderkloot:** *flóddarklòwt*, L 235; *flóddar-klòwwat*, L 183; **klosserd:** *klóssart*, L 183; **stuiverd:** *stiejvart*, L 183; **sluiperd:** *sloepart*, L 183; **sloffer:** *slóèffar*, K 354; *slóffer*, paard dat onder het gaan de hoeven niet hoog genoeg opneemt, Elemans 181; **sleeppoot:** het type *sleeppoot* in: P 103; **stropelaar:** *stroempaldar*, L 148; **sleper:** het type *sleper* in: P 77; *sléépar*, I 268; *slèèpar*, P 81; *slèèjper*, paard dat onder het gaan de hoeven niet hoog genoeg opneemt, Elemans 181;

MET DE BENEN TE VER UIT ELKAAR STAAN (zie kaart)

Bodenweit stehen – to stand with the legs too wide apart – se tenir les jambes écartées

(N 8, 78b)

(te) breed staan: het type *(te) breed staan* in: K 256, P 77; *breet stòòn*, K 183; *breet staon*, K 179a; *breet staon*, I 271; *brèètt staon*, I 118, K 157; *brèet stòàn*, K 349; *brèt staon*, K 163; *tà brèjat stòòn*, K 240; *tà brjeet stòn*, K 201; *brjètt staon*, K 188a; *tà brjèt stòn*, K 204; *tà bri-jat stòn*, K 307; *brìèt stòòn*, K 249, 250, 287; *brìètt staon*, K 133a; *(tə) brìètt stòòn*, K 191, 245; *tə brìet staan*, I 269, O 74, P 4; *brìet staon*, K 207, 291; *(tə) brìet stòòn*, K 191, 237, 241, 248, 256, 281, 310, 341a; *brìet stòn*, I 220, K 237, 268; *tə brìet stun*, P 41; *brìètt staan*, K 330; *brìètt stòn*, O 173; *brìèjt stun*, P 48; *(tə) brìèjt stòòn*, K 301, 333b; *brìèjt staan*, O 72; *brìèjt stään*, K 277; *brìèjt staon*, K 332; *tə brìèjt stòòn*, K 310, 312, 353; *brìèjt stun*, P 163; *brìèjt stòwàn*, P 95; *(tə) brìjt stòn*, L 241; het paard staat – het type *te breed* in: K 262, P 76; *tə breet*, K 100a; *tə brèètt*, K 281a; *brìèjt oowpa*, I 268; *tə brìètt óèp da gròènt*, K 307; **(te) ruim staan:** het type *te ruim staan* in: L 148; *ruim staon*, K 136a, 146, 157, 179a, L 180; *ruim stòòn*, L 153; *ruim stao*, L 264; *rèùm staon*, K 165, 183c, 184; *rèùm stàòn*, K 220; *rèùm stoon*, L 149; *rèùm stòòn*, K 165; *rèùm stòn*, L 177c; *rèùm stun*, K 318; *reum stoon*, L 150; *reum stòòn*, K 314; *ròjm staon*, L 91b; *tə ròjm stòn*, L 235; *(tə) ròjm stòn*, L 183, 233; *ròjm stò*, L 242; *ròm stòn*, L 149; *ròm stoon*, K 183; *ròòjm stòòn*, K 226; *ròòm stòòn*, K 313; *ròòwam stòòn*, K 301; *ruum staon*, L 159, 184, 188; *ruum stòòn*, L 159, 187a; *rüüm staon*, L 159b; *raaam stòàn*, P

171; *rōem stoon*, L 145; *rēm stōen*, P 86; het paard – *stu ruim*, L 180b; het paard staat – *rūim*, K 137; *rōjm*, L 235; *ruum*, L 160; het paard heeft een – *rōwōmma staant*, K 301; *rōjm stōen*, met de benen te ver uit elkaar staan (van een paard), Elemans 181; **wijd staan**: *wijt staon*, K 124a, 133b, 167; *tə wijt stōn*, L 200a; *tə wējt stōn*, L 235; *wéét staon*, K 183c; *tə wéét stōn*, K 357; *waat stōn*, I 220; *waot staan*, K 330; *wōjet staan*, K 335; **open staan**: *oopa stān*, K 351a; *oopa stun*, P 44; *uupa stōn*, P 88; *ēupa stōen*, O 275; *ēuupa stōen*, O 275; het paard – het type staat open in: P 95; **schraaf staan**: *schrōdōw stōdōn*, K 251; **haaks staan**: *haoks stao*, L 263; **hol staan**: *hol staon*, K 186; **bok staan**: *bōkka stō*, P 81; **frans staan**: het type *frans staan* in: K 296; **vlaams staan**: *vlōms staan*, P 10; **gerekt staan**: *gērékt steun*, P 33; **gegeddeld staan**: *gēgēddēlt stōdōn*, O 158; **snijbakachtig staan**: *snēj-bakēētach stōdōn*, K 165; **goed open staan**: *gōdōwt óōupa stōwōn*, P 154a; **bodem-wijd staan**: het type *bodem-wijd staan* in: K 187; **te wijd open staan**: *tə wééjt óōpa*

stōōwōn, P 105; **te ver open staan**: *tə véjər óōpa stun*, P 41; **te ver uiteen staan**: *tə véér óētiēnstaon*, K 329; **met de benen uiteen staan**: het type *met de benen uiteen staan* in: K 341a; **(er) te breed op staan**: het type *er te breed op staan* in: K 295; *tə brīēt óēp stōdōn*, K 273; **schoon op de poten staan**: het paard – *sté schōn óp de poota*, L 263; **breed zijn**: het paard is een – *brīēja*, K 354; **breed sporen**: het paard – *spēurt brīējet*, K 340; **breed gaan**: het paard – *goo brīēt*, P 27; **afgespannen zijn**: het paard is – *ófchaspānna*, K 240; **breed in de borst zijn**: het paard is – het type *breed in de borst* in: K 174; **openen**: het paard – *ōw-pōt*, P 125; **zwaaien**: het paard – *zwoōdōt*, K 254; zo'n paard heeft: **koeibenen**: *kōējbīēna*, P 89; **varkensstand**: zo'n stand noemt men een – *vérvākastaant*, K 211; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **een vanger**: *nə vāngər*, P 25; **zeiker**: *zāajker*, K 341a; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **vervleugeld**: het paard is – *nə vōrvlēugaldə*, K 353; **overbouwd in de**

borst: *oovvarbowt in da borst*, K 151; **frans:** het paard is – *na frònsən*, I 266; **wijdgeborst:** *wijgəbððrst*, L 263; **goed om patten aan te aarden:** het paard is een – *na gøēja ðm pòtòtta ðòm ta ééra*, K 317.

MET DE BENEN DICHT OPEEN STAAN

Bodeneng stehen – to stand with the legs close together – se tenir les jambes jointes (N 8, 78a)

het werkwoord *staan* is binnen dit lemma niet fonetisch gedokumenteerd: **eng staan:** het type *eng staan* in: K 295; *eng* [staan], I 118, K 133a, 163, 165, 167, 178*, 183, 186, 187, 193, 220, L 145, 148, 149, 150, 159b, 180, 235, P 44; *éng* [staan], K 165, 179a, 184, 191, 204, 226, 237, 240, 245, 248, 249-250, 254, 268, 273, 274, 277, 281, 291, 312, 314, 333b, 341a, 349, 351a, 354, L 91b, 184, 187a, P 48; *ing* [staan], K 136a, 146, 274, 330, L 159, 188; *iëng* [staan], P 154a, 171; *éngch* [staan], K 207; *eeng* [staan], L 264; *ééng* [staan], K 313, L 183; het paard – [staat] *eng*, K 262; [staat] *éng*, L 242; [staat] *éng*, K 340; [staat] *aeng*, L 263; *éng stòðn*, met de benen te dicht opeen staan (van een paard), Elemans 181; **te eng staan:** *ta eng* [staan], L 200a; *ta éng* [staan], L 235, 241; *ta éng* [staan], K 241; *téng* [staan], K 201, 283; het paard – [staat] *ta eng*, L 235; **smal staan:** het type *smal staan* in: K 287; *smal* [staan], I 271, K 124a, 157, 188, 188a, P 4; *smòl* [staan], K 204, 330, 332, O 72, 173, P 67-68, 86, 163; *smaal* [staan], K 310; **te smal staan:** het type *te smal staan* in: P 77; *ta smal* [staan], O 74; *ta smòl* [staan], P 41, 89, 145; *te smaol* [staan], L 241; **nauw staan:** *nou* [staan], K 133b, 159, 179a; *nè* [staan], I 220; **te nauw staan:** *ta nou* [staan], K 174; *ta naa* [staan], I 269; **te nauw op z'n benen staan:** het paard – [staat] *ta naauw op zən beənə*, K 100a; **te kort staan:** *ta kòrt* [staan], K 357; *ta kut* [staan], P 41; **te kort bijeen staan:** *ta kòt bijeen* [staan], K 307; *ta kut badiëjən* [staan], P 105; **vlaamsen:** *vlaamsə*, K 251; **vlaams staan:** *vlams* [staan], K 274; *vloms* [staan], P 76; *vlòms* [staan], P 81; *vlòm* [staan], P 95; **knoeselen:** *knòèsəla*, K 287; **benen in een gat steken:** *biəna stéjka iən iə gət*, P 84; **in een gat staan:** *in een gaat* [staan], L 263; **in een kot steken:** de benen – *stéjka iən iə kòt*, P 27; **in een eng spoor lopen:** het paard – *lupt in ən eng spoor*, L 180b; **naar binnen gespannen staan:** *nò biənnə gəspònnə* [staan], I 220; **te hard gespannen staan:** *ta hét chəspònnə*

[staan], K 276; **als een kiekeen erop staan:** *as ə kīēʔjə əvøp* [staan], K 240; **op een teen staan:** *øp ən téén* [staan], K 353; **toe staan:** *tøē* [staan], P 88; **gedrongen staan:** *gədrøəngə* [staan], P 33; **recht staan:** *rècht* [staan], K 324; **frans staan:** *fròns* [staan], K 353; het paard heeft – **geitspoten:** *gèlts-pøëwəta*, K 211; **enge stand:** *éngə staant*, K 301; het is een paard – **met osseknieën:** *mee òssəknīējə*, K 317; *méjòssəknīējə*, K 335; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **vlaams:** het paard is een – *vlððmsən*, I 266; **eng:** *eng*, K 137, 160, 180b, *éng*, K 183c, 192; het paard is een – *éngə*, K 310; **te eng:** *ta éng*, K 281a; **te eng op de grond:** *ta éng øp də groont*, K 307; **te smal:** het type *te smal* in: P 103; **bodemnauw:** *boodəmnauw*, K 151; **dichtbij:** *dièchtbò*, P 125; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **trappelaar:** *trappəleer*, P 16; **vanger:** *van-gər*, P 25; **krabbes:** *krabbəs*, K 296; **troontreder:** *trøewəntreedər*, I 268; **bokkebeen:** *bokkəbèēn*, L 159.

MET DE HOEVEN NAAR BUITEN GEKEERD STAAN

Mit auswärts gerichteten Hufen stehen – to stand with the hooves turned outward – se tenir les sabots détournés (N 8, 77)

frans staan: het type *frans staan* in: I 271, K 332, L 160, P 44, 77, 103; *frans staan*, P 4, 10; *franstaan*, K 324; *frans stààn*, K 220; *frans stàn*, K 187; *frans stoon*, K 295, L 145, 149; *frans stòðn*, K 102, 165, L 159, 187a, 235; *franstòðn*, K 251; *frans stoon*, K 137, 165, 167, 174, 179a, 188, L 91b, 148, 159b, 180, 184; *frans stòð*, P 81; *frans ston*, L 149; *frans stòn*, L 183, 200a, 235, 241; *franstòn*, P 88; *fràns stòn*, K 268; *frans stòwən*, P 154a; *frans stò*, L 263; *fràs stòen*, O 275; *frans stun*, P 41; *fròns staan*, O 72; *frònstaan*, I 268; *fròns stààn*, K 351a; *fròns staawn*, O 162; *fròns stoon*, O 173, P 27; *fròns stòðn*, P 16; *fròns stòðn*, K 274, 314, 353, P 84; *frònstòðn*, K 301; *fròns stòðwn*, O 158; *fròs stòðn*, K 348; *fròns stòn*, I 220, K 354, P 89; *frònstòn*, K 330; *fròns stowən*, P 145; *fròns stòwən*, P 145; *fròns stòwən*, P 105; *fròns stòən*, P 171; *fròs stòen*, K 349; *fròns stòēn*, P 86; *fròns stòe*, P 126; *fròns stun*, K 318, P 41, 48, 163; *fròns steun*, P 33; *fròns stòn*, P 25; *fraans stoon*, L 150; *frààns stòðn*, K 281a; *fraans stòðn*, K 163, 183, 237, 241, 273, 274, 313; *fraanstòðn*, K 191, 248; *frààns-tòðn*, K 226, 249, 250; *fraans stoon*, K

1.1.1.2.

124a, 133a, 133b, 174, 179a, 183c, 184, 186, 193a, 207, 237; *fràns staon*, K 307; *fraastòn*, K 204, 237; *fraanstòwan*, P 95; *frèns stòn*, K 256; het paard – het type *staat frans* in: K 100a; *sté frans*, L 242; *sti frans*, L 205, 206; *staat fròns*, P 76; *stawt frans*, O 67; *stòo fròns*, P 67, 68; *stòò frāns*, K 191; *frans (staan)*, met de voeten buitenwaarts; *hs Schrevens*; *frans stòòn*, met de voeten naar buiten staan (van een paard), Elemans 181; **fransen**: *fransø*, K 283, 341a, P 27; *frònsø*, K 287, 307, 330, 335, P 70, 85; *fraansø*, K 177b; *fraasn*, K 241; *frānsø*, K 157; *frānsø*, K 240; *frāssø*, K 240; *fransen*, met de voorste voeten uitwaarts staan, Corn. Vervl.; *fransen*, van paarden waarbij „de hoeven (van de voorpoten) met de toenen naar buiten gedraaid staan”, Goossenaerts; „franses” **staan**: *fransø staan*, K 287; *fransø staon*, K 151; *fraansasstaan*, K 277; het paard – *staat fraansas*, K 333b; **er frans opstaan**: *er frans opstòòn*, L 153; „franses” **opstaan**: *fraansas òèpstòòn*, K 240; **vlaams staan**: *vlòms staan*, O 74; **nauw staan**: *naw staon*, K 175a*; **buitenwaarts stappen**: *bòwəʔwètsstòpn*, K 340; **beerpoten hebben**: het paard – het type *Paardig beerpoten* in: K 310; **met zijn tenen te veel naar binnen staan**: het paard – *stòò m’søn tiens te veel nòò biènns*, K 341a; het paard staat: **op zijn frans**: het type *op zijn frans* in: K 296; *òp sò fròns*, P 125; het paard heeft een: **franse stand**: het type *franse stand* in: L 180b; *fransø staant*, K 211, L 188; *fraansj staant*, K 312; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **frans**: het type *frans* in: P 136; *fraans*, I 118, K 192; *fròns*, I 269; het paard is een – *frònsøn*, I 266; *frans*, van de (voorste) benen van een paard, bij hetwelk de tenen naar buiten staan, Goossenaerts; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **fransman**: het type *fransman* in: K 291; **draaierd**: *draaij-ort*, K 146; **zwaaijer**: *zwdòjər*, K 317.

-1.1.2.6. Voortplanting

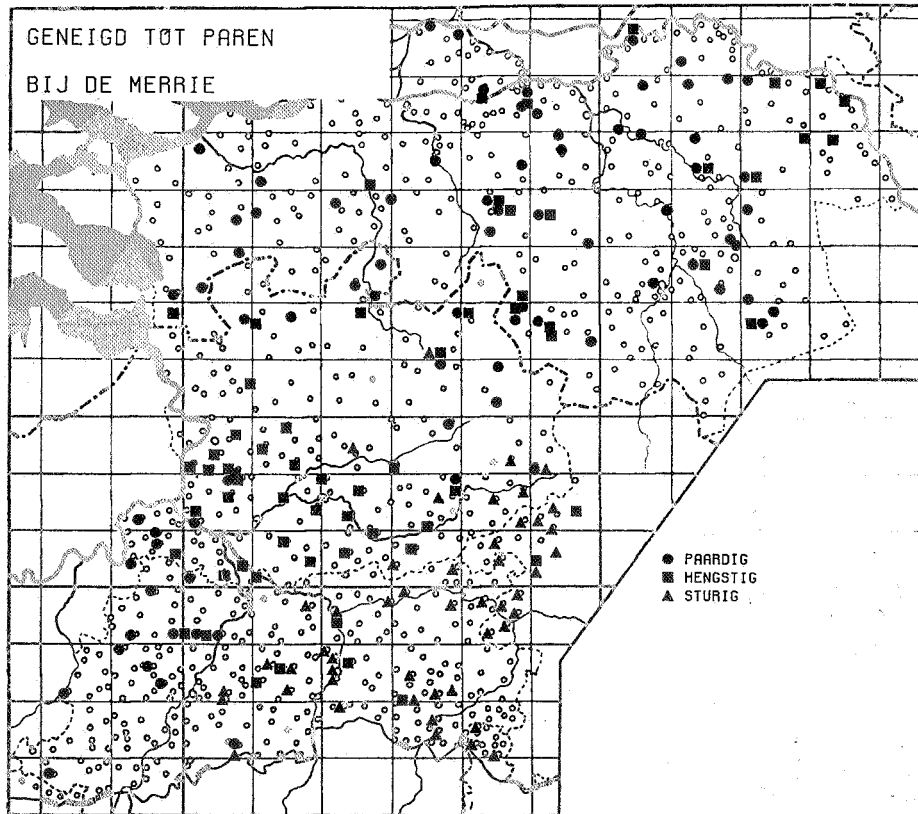
GENEIGD TOT PAREN BIJ DE MERRIE (zie kaart)

Paarungsbereit (von der Stute) – inclined to copulate of the mare – *disposée à s’ac-coupler*, dit de la jument

(N 8, 42a; N 3, 45; Go 1b; Go 2, 9)

paardig: *paardach*, K 169; *peerdach*, K 136a, L 99, 150; *péerdach*, K 165, 183c, 204, 237, L 150; *pèerdach*, K 133b, 146,

165, 167, 183, 184, 214, 215, 216a, 220, L 91b, 148, 149, 153, 177c, 180b, 183, 200a, 207, 227, 235, 241, 242, 263; *pèèrdach*, K 187; *perdach*, L 149; *pérdach*, K 192, L 145; *pèrdach*, K 100a, 102, 137, 163, 183, 186, 187, L 264; *pèrdeech*, L 263; *péérach*, K 211, P 126; *pàrrach*, K 193a; *perrach*, I 102a, K 151, 174, 175a*, 188, 188a; *pérrach*, K 179a, 191; *pèrrach*, K 157, 178*, 179a, 191, 237, 241; *pòrrach*, K 201; *pàrzach*, K 193a; *perzach*, L 180; *pèrzach*, L 180, 205, 206; *péjərach*, K 277; *pòjərach*, K 240; *pjeerach*, P 10; *pjéérach*, I 220, 266, 268, 269, K 287, 324, O 74, 275; *pjérrach*, K 273, 307; *pjèrrach*, I 269, K 240, 241; *pjéerach*, O 162; *pjééjərach*, K 281, O 158, 173; *pjéjərach*, O 169; *pjéjərach*, P 4; *pjèjərach*, O 72; *pì-jèjerech*, O 67; **paardig**, van merriën, paardrft vertonende, in de toestand van paardigheid zijnde, Goossenaerts; *pajrdach*, bronstig van een paard, Mischgofsky L 95; *perrig*, paardig, Goossenaerts; *pèrdig*, een merrie, die naar de hengst moet, is –, *hs Kaptejns* L 177; *pèrzig*, paardig, tochtig (bij een merrie), *hs Vissers*, L 180; *pèrdach*, peerdig, tochtig van merriën, doch bij uitbreiding ook wel van menschen gezegd. **Paardig stòòn** of *leupe* d.i. paardig zijn, De Bont; **sturig**: het type *sturig* in: P 77, 99b, 136; *stüür-rach*, P 16, 44, 76, 105, 167; *stüürrach*, K 310, 318, 354, 358, P 25, 27, 33, 35a, 47, 48, 103, 171; *stüüjərach*, P 41, 81; *stèujərach*, P 154a; *stèürach*, P 67, 68; *steujərach*, P 41; *stèurach*, P 88; *steurach*, K 237, 351a, P 163; *steurriëjch*, P 95; *sturrach*, K 277, 310, 312, 313, 314, 315, 316, 318, 353, P 44, 45, 126; *stuurach*, P 46; *sturch*, K 268; *stüür-rië*, K 357; *steerach*, P 89; *steeriech*, P 136; *stèerach*, K 349, P 85; *stèèrrach*, P 84; *stür-rach*, K 276; *stòèjərach*, P 145; *sturig*, Rit-sig, van een merrie gezegd, Tuerlinckx; **hengstig**: het type *hengstig* in: K 183, 186, 256, L 180, 264, P 103; *hengstach*, K 133a, 137, 183, 214, 215, 216a, 218, 256, 262, 287, 295, 332, L 91b, 154, 235, 241; *hèng-stach*, K 183c, 201, 207, 237, 274, 291, 301, 307, 310, 317, 333b, 340, 341a, 348, 353, 357, L 183; *hééngstach*, K 211; *hingstach*, K 296, 299, 301, L 159, 159b, 160, 184, 187a, P 86; *engstach*, I 118; *éngstach*, I 271, K 226, 245, 248, 251, 256, 281, 281a, 283, 287, 329, 330, 335, P 4; *ingstach*, K 248, 249, 250; *ïéngstach*, P 10, 27, 72, 77; *een-stach*, K 254; *hengstig*, tuchtig (paard), Deurne SGV; *hengstig*, ongewoon voor peirig, Goossenaerts; **paards**: *perts*, L 188; *pèrts*, L 159; *pèrts*, L 159; *pers*, L 233; **rits**: *riëts*, K 357; **tochtig**: *tiëchtach*, K 287; **duchtig**: *duchtach*, P 67, 68; **bruistig**: *brus-*

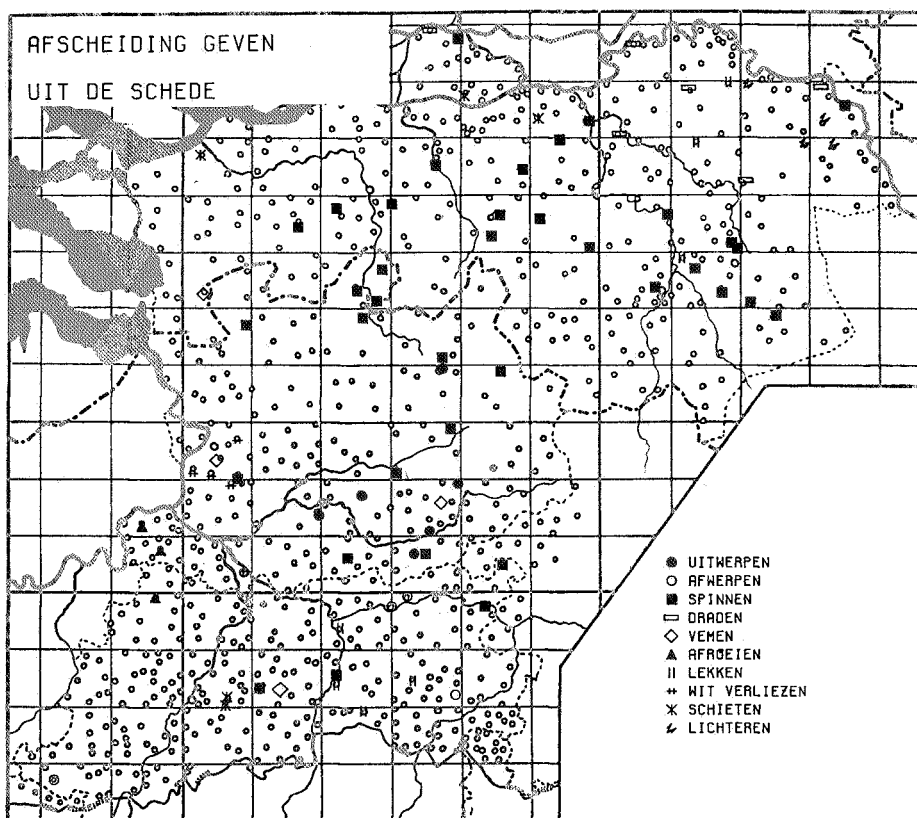
tach, P 137; *brïëtsach*, P 89; *heet*: *hiët*, P 86; [*steef*]: *steef*, P 125, 198; **rijp voor dekking**: het type *rijp voor dekking* in: K 150; **lopig**: *lijpach*, K 262; **nattig**: *náá-tach*, K 281a.

HET PAARD STAAT, LOOPT OF IS HENGSTIG

Das Pferd steht, geht oder ist rossig – the horse stands, goes or is in heat – le cheval se tient, va ou est en rut (N 8, 42b)

staan: *staan*, K 351a, O 169; *stóon*, K 248; de merrie – het type *staat* in: K 240, 277, L 227, P 27, 33, 81, 85, 88; *staat*, I 268, P 99b; *staa*, K 296; *sta*, K 240; *staa*j, K 136a; *staot*, K 179a, 183, 188a; *stòòt*, K 192, P 67, 68; *stòòat*, P 72; *stòòwt*, O 158; *stòwt*, O 162; *stòt*, K 268, 354; *stònt*, L 159b; *staoj*, K 137; *stao*, K 165, 183, 324; *stòò*, K 191, 241, 274, 276, 307, 310; *stò*, K 211; *stòòga*, I 220; *stòt*, K 201; *stuit*, P 44; *stòèt*, P 125; *stòet*, O 275; *stòe*, L 148; *stè*, L 150; *sté*, L 153, 242; *stééj*, P 171; *stje*, L 200a; *stjé*, L 235; *sti*, L 205, 206,

241, 263; *stiët*, K 357; **hengstig zijn**: de merrie – het type *is hengstig* in: I 271, K 102, 133a, 133b, 167, 245, 249, 250, 281, 287, 332, L 145, 149, 159, 183, 233, 235, O 72, P 10, 27, 48, 76, 81, 85, 95, 126, 198; *is hêngstach*, K 165, 240, 341a, L 91b; *is hingstach*, L 159, 160, 184, 187a, P 86, 105; *is hinstach*, L 159b; *is êngstach*, K 281a; *is êngstach*, K 237, 335; *iz êngstach*, K 251, 330; *is éêngstach*, O 173; *és ingstach*, P 4; *iz ingstach*, K 330; **hengstig staan**: *hêngstach staon*, K 291; *êngstach stòòn*, K 251; *êngstach staon*, K 329; de merrie – het type *staat hengstig* in: K 207, 237, 248, 256, 301, 349; *staot hengstach*, K 193a; *stao hengstach*, K 307; *sti hengstach*, L 183; *staa hêngstach*, K 341a; *stòò hêngstach*, K 237, 274; *stoo hêngstach*, K 340; *stòò hêngstach*, K 340; *stò hêngstach*, P 25; *staot engstach*, I 118, K 177b; *stòòt êngstach*, K 310; *staadêngstach*, K 283, 335; *stòòdêngstach*, K 226, 256; *stòòdêênstach*, K 254; **kwaad hengstig staan**: de merrie – *stao kaot hêngstach*, K 183c; **paardig zijn**: *pajərəch zén*, K 240; de merrie – *és paardoch*, I 220; *is pèèrdach*, K 167, 220, L 149, 207; *is pèér-*

dach, K 237; *is pèrdach*, K 100a, 183, L 180b; *is pèrdeech*, L 263; *is perrach*, I 102a; *is pèrrach*, K 178*; *is pèrzach*, L 180; *is pjéerach*, I 266, O 74; *is pjérrach*, K 273; *is pajerach*, K 240; **paardig standen**: *pi-jéj-rach stannan*, O 67; **paardig staan**: de merrie – *stoo paardach*, I 220; *stao pèrdach*, K 184; *stòt pèrdach*, K 204; *stò pèrdach*, K 237; *stè pèrdach*, K 187; *staoit pèrdach*, K 163; *staoit pèrrach*, K 157; *staoit perrach*, K 174; *staoit perrach*, K 174, 188; *stao perrach*, K 175a*, 177b; *stòd pèrrach*, K 191; *pi-jéjrig staan*, O 67: bronstig zijn (gezegd van merrie), Wouters p 75; **sturig zijn**: *stüürrach zajn*, P 4; *stüürrach zan*, P 4; *stüüjërach zén*, P 145; de merrie – het type *is sturig* in: K 312; *is steurwach*, P 41; *is sturrach*, K 314; *is sturch*, K 317; *is stujërach*, P 145; *is steerach*, P 89; *ésteur-rach*, P 163; *ésteujërach*, P 154a; *isturrach*, K 353; **sturig staan**: *stüërach stòan*, K 349; *stéërach stòan*, P 70; het paard – *stòd stur-rach*, K 353; *stut sturrach*, K 318; *stòdà stüërach*, P 84; *staoit stürrach*, K 313; *stü-ërach (staan)*, het paard is hengstig, hs Schrevens; **bruistig zijn**: de merrie – *is*

brustach, P 137; **goed zijn**: de merrie – *és gòè*, I 220; **goed staan**: de merrie – het type *staat goed* in: K 150; **heet staan**: het paard – *stòèdiët*, P 89; **hengstig lopen**: de merrie – *lòpt hëngstach*, K 301; **lopen**: de merrie – het type *loopt* in: P 81, 85; **paards zijn**: de merrie – *is perts*, L 188; **paards staan**: de merrie – *stet perts*, L 188; **[steef] zijn**: de merrie – *és steef*, P 198; **het lijden**: de merrie – het type *lijdt het* in: K 137.

AFSCHEIDING GEVEN UIT DE SCHEDE, TEKEN VAN HENGSTIGHEID (zie kaart)

Ausfluss aus der Scheide, zum Zeichen der Brünstigkeit – to secrete from the vagina, sign of heat – produire une sécrétion du vagin, signe de rut (N 8, 45; N 8, 46; N 3, 45)

spinnen: *spinnan*, K 167; *spinnə*, K 102, 163, 165, 177b, 178*, 179a, 184, 186, 187, 192, 193a, 237, 240, 348, 354, L 159b, 200a, 227, 235, 241, 242, 263; *spiënnan*, K 273; *spiënnə*, K 207, 237, 251, 274, 341a,

P 41, 88; *speena*, K 191; het paard – *spint*, K 150, 183, 184, L 205, 206, 241; *spiënt*, K 201, 240; *speent*, L 235, 241; **uitwerpen**: *óatwèrpa*, K 237; *utwèrpa*, K 307; *utwurrəpa*, K 310; *datwurrəpa*, K 295; *dtwurrəpa*, K 307; *ðwðtwórrəpa*, K 348; *ótweurpa*, K 301; het paard – *wò(j)t ót*, K 241; **lekken**: *lékka*, P 27, 89, 137; **leken**: *lejka*, L 233; *léjka*, L 180b, P 95; het paard – *laajkt*, L 150; **draden**: *dreujə*, L 149; *drèujə*, L 183; *drui-jə*, L 159; *dròjə*, L 91b; het paard – *draojt*, K 100a; *dreujt*, L 148; **vemen**: *véléma*, K 188a; *véléjma*, P 72; *viema*, K 248; *viéjma*, K 310; **lichteren**: *leçtərə*, L 160, 187a; *lèçtərə*, L 153; *léèçtərə*, L 184; **schieten**: het type *schieten* in: K 133; *schiiëta*, K 146, 151; het paard – *schiiët*, P 67, 68; **tellen**: *tella*, K 214, 215, 216a, 220; **afwerpen**: het type *afwerpen* in: P 99b; *ðfwórpə*, O 275; *ðfwurpa*, P 33; *ðfwurrəpa* P 25; **blikken**: *bliëkkə*, K 324, P 198; **bruisen**: het paard – *braast*, L 263; **druppen**: *dróppə*, K 167; **knoeien**: *knoejə*, L 183; het paard – *knoejt*, L 159b; **lekelen**: *lééjkəla*, L 183; **lijmeren**: *leeməra*, L 188; **pinken**: *piëngka*, P 85; **sleuren**: *sleura*, K 157; **sluieren**: *sloejərə*, K 163; **slijmen**: *slijma*, I 102a; *slajma*, K 237; **slingeren**: *slingərə*, O 275; *sliëngərə*, O 275; **speken**: de merrie – *spiëkt*, P 67, 68; **tekenen**: *tèëkəna*, L 159; **zeiken**: *zijka*, L 207; *zèëka*, P 125; het paard – *zajkt*, P 67, 68; **afroeiën**: het type *afroeiën* in: O 67; *afróëjə*, I 220; het paard – *rüüt ðf*, I 269; **afdraden**: het paard – *dróat af*, P 76; **afgooien**: *ðfchóëjə*, P 44; **afroeren**: *ðvroera*, O 173; **afslaan**: *afslaon*, K 183c, 184; het paard – *slao aaf*, K 184; **afsmijten**: *ðfsmajtə*, O 72; *ðfsməatə*, P 41; het paard – *smóðjt ðf*, P 76; **opgeven**: het paard – *gift op*, K 193a; **uitgooien**: *oijtgoojə*, L 241; het paard – *gòðwət ójt*, K 240; **draad hebben**: *dròðət hubba*, P 171; **draad spinnen**: *dròt spinna*, K 268; **draad afsmijten**: *dróówət aafsmééjta*, P 105; *dròet ðfsməatə*, P 126; **draad afwerpen**: *dròðət afwurpa*, P 81; *dròet ðfwurpa*, K 349; **draad verliezen**: het type *draad verliezen* in: P 77; **de veemdraad afsmijten**: *də veemdrat afsmajtə*, P 4; **natuur afsmijten**: *natèiur afsmèëtə*, P 154a; **natuur afwerken**: *də natèiur ðfwérkə*, K 351a; **natuur schieten**: *natèiur schiiëttə*, K 175a*; **natuur uitgooien**: *də natèiur uitgoejə*, K 256; **natuur verliezen**: *nateur verleeza*, P 10; **slijm schieten**: het paard – het type *schiet slijm* in: K 136a; **slijm verliezen**: het type *slijm verliezen* in: K 249, 250; **slijm afscheiden**: *sləəsm ðfskien*, O 158; **slijmerij afsmijten**: *slóóməraə ðfsmā-*

tə, P 126; **sturigheid afwerpen**: het type *sturigheid afwerpen* in: P 136; **vuil geven**: *[v]ðól geevə*, P 16; **vuil afsmijten**: *vððal ðf-smòðta*, P 84; **wit verliezen**: het type *wit verliezen* in: K 249, 250; *wiët fərléəza*, K 281; *wiët fərlééjza*, K 330; *wiët fərlééza*, K 245; **draadjes laten vallen**: *drukkaə lðwəta vðlla*, P 163; **slijm laten lopen**: *lòðta slòðəsm lðəwəpa*, K 324; **spindraden laten vliegen**: van zo'n paard wordt gezegd: *zə lét spiëndròðə vléəgə*, K 341a; **het wit uitwerpen**: *ət wit ótwèrpa*, K 277; **spinnen van de natuur**: *spiënnə vaan də natèiur*, K 301; *spiënnə vðn də nòtèiur*, K 301; van zo'n paard wordt gezegd: **er hangt een draad aan**: *dar hangt nən dròðə ððn*, K 341a; **er hangt sturigheid aan**: *dòð hòngt sturrachiiët ððn*, K 353; **de klink werkt mee**: *də kliëngk wérkt mee*, K 340; dit verschijnsel noemt men de – **veem**: *viéjə*, K 310; zo'n paard heeft: **draad**: *dròðə*, P 81; *dròt*, K 291; *dròwət*, P 95; **natuur**: het type *natuur* in: I 118; *natèiur*, K 237; *nateer*, P 89; **slijm**: het type *slijm* in: P 103; **spinsel**: *spiënsal*, K 237; **stuur**: *stur*, K 353; **verlies**: *varliës*, K 291, 329; **vuil**: *vèül*, K 211; **zeik**: *zejk*, L 207; **driftslijm**: het type *driftslijm* in: P 103; **sturigvocht**: *sturchvòcht*, K 317.

DE PERIODE DER HENGSTIGHEID

Brunstzeit – periode of heat – période de l'oestrus
(N 8, 44)

paardigheid: *peerdachhijt*, K 136a; *péerdigét*, K 237; *pèèrdachhijt*, L 263; *pèèrdachhejt*, L 200a; *pèèrdachhat*, K 133b; *pèèrdachhij*, K 184, 214, 215, 216a; *perdachhijt*, L 180b; *pèrdachhijt*, K 137, L 242; *pèrdachhèt*, K 192; *pérrachhijt*, K 179a; *pèrrachhijt*, K 179a; *perrachet*, K 188a; *pjeerachhééjt*, O 173; *pjéérigajt*, O 275; *pjéérech-òjt*, O 275; *pjéérachòat*, I 269; *pjééjragét*, O 158; *pi-jjyrachijjt*, O 67; **paardigheid**. De gesteldheid van een paardige merrie, waarbij ze zich door de hengst laat benaderen en dekken, Goossenaerts; *perrigheid*, paardigheid, Goossenaerts; *pèèrdachhèt(t)*, peerdigheid, tochtigheid, de Bont; **sturigheid**: het type *sturigheid* in: P 77; *stüürachòajt*, P 76; *stüürachòt*, P 105; *stüürachaat*, P 41; *steurachat*, P 95, 163; *steerachét*, P 171; *sturrachét*, K 314, 318, 353; *sturrachhéét*, K 312, 353; *sturchhét*, K 317; *stiërragéjt*, P 84; *stirrachét*, K 276; **hengstigheid**: *hingstachhijt*, L 160; *éngstagét*, K 330; *éngstachát*, K 245, 249, 250; **brustigheid**: *brustachat*, P 137; **hitsigheid**: *iëtsiëch-*

1.1.1.2.

at, K 248; **hits**: het type *hits* in: K 193a; *hits*, K 313, P 48; *hiëts*, I 271, K 201, 207, 301, 310, L 264; *its*, K 281a; *iëts*, P 27, 89; **vruchtijd**: *vrüüchtéjt*, K 307; *vrüüchtaat*, K 348; **drifttijd**: het type *drifttijd* in: P 103; **kweektijd**: *kwiklééjt*, K 354; **paards-tijd**: *pèrtstiet*, L 159; **hengstige tijd**: *ingstagen tajt*, O 72; **tijd dat ze hengstig staat**: *dän tòdt dè sa hëngstach stòð*, K 340; **tijd dat ze hitsig is**: *téjt dè su hitzæch és*, P 86; **tekenen**: de tijd dat de merrie – *tikkant*, L 241; **dekken**: in deze periode laat men de merrie – *dekkè*, L 233; deze betekenis van het woord dracht is in het algemeen Nederlands niet gangbaar. Daar we hiervan ook maar één opgave hebben, en het aannemelijk is, dat deze op een misverstaan van de vraag berust, is twijfel aan de betrouwbaarheid ervan gerechtvaardigd: **dracht**: *dròcht*, P 72.

DE MERRIE BIJ DE HENGST BRENGEN

Eine Stute zum Beschäler bringen – to take the mare to the stallion – mener la jument à l'étaalon (N 8, 43a)

bij de hengst brengen: het type *bij de hengst brengen* in: K 179a, 207, 256; *béj dän hingst bringa*, P 86; *béé dän éngst bréngə*, K 274; *baa dän éngst bréngə*, K 256; *bè dän éngst bréngə*, K 330; *béé dän iëngst briëngə*, P 154a; *bé diëngst briëngə*, P 67, 68; **bij de hengst laten dekken**: *bij dän hengst laotan dekkən*, K 163; **bij de hengst gaan dekken**: *bé dän ingst goon dékkə*, P 198; **bij de hengst laten**: *bij dän hengst laotən*, K 163, L 263; **bij de hengst houden**: *bij də hengst haawə*, K 183; **bij de hengst beren**: *beerə bij də hengst*, K 100a; **bij de hengst gaan**: *bé dän ingst gòdn*, P 198; **bij de hengst leiden**: *bij dän hengst laaja*, K 184; **leiden**: *lééja*, K 307; *laoja*, K 240; *laaja*, K 240; *léén*, K 357; **aanleiden**: *aanleja*, L 241; **naar de hengst gaan**: het type *naar de hengst gaan* in: K 137, 312, 332, 354, P 95, 136; *naor dän hengst gaon*, K 133a; *nòdr dän hengst gòdn*, L 149; *na dän hengst gàn*, K 187; *nar dän hëngst gòdn*, K 240; *nor dän hëngst gòdn*, K 191; *nòð dän hëngst chòdn*, K 340; *naor dän hingst gaon*, L 188; *naor də hingst gòdn*, P 16; *neu dän hingst geun*, P 33; *nao dän hiëngst gaon*, L 184; *nò dän éngst chaon*, K 324; *nò dän éngst göèn*, P 125; *nò dän éngst gòe*, P 126; *nà dän ingst göèn*, P 125; *nà dän ingst gaan*, O 72; *naawn ingst chaan*, O 162; *na dän iëngst gaan*, P 4; *nò dän iëngst chòdn*, P 137; *nò dän iëngst gòn*, I 220; *nə*

dän iëngst gòn, P 41; *nòð diëngst gòda*, P 72; *nò diëngst chaon*, P 70; *nòè dän iëngst gòn*, P 89; *nò dän ingst göèn*, P 125; de boeren – *gaan əv méj nòr dän éngst*, K 237; **naar de hengst brengen**: het type *naar de hengst brengen* in: P 76; *nòð dän hengst brengə*, L 235; *nòð dän hëngst bréngə*, K 353; **naar de hengst rijden**: het type *naar de hengst rijden* in: P 77; *nao dän hëngst réén*, K 341a; *nòð dän hëngst raaən*, K 273; *na dän hingst réja*, P 44; *nao dän éngst réén*, K 341a; **naar de hengst doen**: het type *naar de hengst doen* in: P 95; *nò dän hiëngst dòèn*, P 27; *nòdëngstóón*, K 335; **hengsten**: *hengstə*, L 149, 207; *hëngstə*, K 351a; *hingstə*, P 105; *iëngstə*, P 85; **gaan hengsten**: *gaon hengstən*, K 193a; *gön hiëngstə*, P 25; *iëngstə göèn*, O 275; **laten hengsten**: *lòðtə hëngstə*, K 353; **laten dekken**: het type *laten dekken* in: K 137, 295, 296, L 180, O 169; *laotə dekkən*, K 150, 165, 167, 175a*, 184, 188a; *lòðtən dékkən*, K 273; *lòetən dékkən*, O 275; *laotən dekkə*, O 74; *laotə dekkə*, L 180; *laotə dekkə*, K 165, 174, 175a*, 177b, 188a; *lòðtə dekkə*, K 249, 250; *lattan dekkə*, P 103; *lòðtə dekkə*, K 245; *laotə dékkə*, I 268; *lòðtə dékkə*, K 281; *laotə dékkə*, K 211, 324; *lòðtə dékkə*, K 254, 276, 307, 348, P 67, 68; *lòðtə dékkə*, P 88; *lòètà dékkə*, P 89; *lòèwtə dékkə*, P 48; *lòètà dékkə*, P 126; *lattan dékkə*, O 74; *lòttə dékkə*, K 277; *laotə dikkə*, K 330; *lòotə dikkə*, K 248; *lòðtə dékn*, K 241; *lòðtən dékn*, K 353; **laten springen**: *laota springə*, K 330; *lattan springə*, P 103; *looʔə sprïëngən*, K 340; *lòðtə sprïëngə*, P 88; *lòttə sprïëngə*, K 291; **laten proeven**: *laotə preuwə*, K 248; **proeven**: *prïëvən*, O 158; **afproeven**: *afpreuwə*, P 10; *òfprüüwə*, I 266; **proberen**: het type *proberen* in: K 249, 250; *pròbeerə*, K 201; *pròbéerə*, K 245, 281, 349; *prebeerə*, L 183; *prubeerən*, L 242; *pròbéjvə*, P 163; *pròmbèrə*, K 268; **laten dienen**: het type *laten dienen* in: P 77; *lòttə diënnə*, P 84; **laten rusten**: *lòðtə ròës-tə*, P 81; **laten zien**: *lòðtə zïèn*, K 301; **toelaten**: *toelaotə*, K 157; **voorbrennen**: *vurbrengə*, L 241; **paren**: *paorən*, I 102a; **steken**: *steken*, „onder den hengst steken”; van een merrie, ze laten dekken, Goosse-naerts; **met het paard naar de hengst**: de boer gaat – *mit ət pèèrt nòr dän hingst*, L 159; *mit ət péèrt naor dän hingst*, L 187a; **het paard moet naar de hengst**: *ət pèrt moet nò dän hëngst*, L 235.

DE MERRIE DEKKEN

Die Stute beschälen, decken – to fertilise the mare – couvrir la jument (N 8, 43b; Go 1b)

dekken: het type *dekken* in: L 227, O 67; *dekkən*, O 162; *dekkə*, I 102a, 118, 271, K 100a, 102, 133a, 133b, 136a, 146, 151, 157, 167, 174, 178*, 179a, 183, 183c, 186, 187, 188, 191, 193a, 214, 215, 216a, 220, 256, 262, 295, 332, L 145, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 160, 180, 180b, 183, 184, 187a, 188, 200a, 205, 206, 207, 227, 241, 242, 263, 264, P 4, 70, 76, 77, 99b, 136; *dèkkə*, L 159; *dèkkən*, O 72, 275; *dèkkə*, I 220, 268, 269, K 165, 183c, 192, 201, 204, 207, 211, 226, 237, 248, 251, 254, 256, 268, 274, 276, 277, 281a, 283, 301, 307, 310, 312, 316, 317, 318, 329, 330, 333b, 335, 341a, 348, 349, 353, 354, 357, 358, L 91b, 235, P 4, 10, 16, 25, 27, 35a, 41, 44, 45, 46, 47, 48, 72, 84, 85, 88, 105, 137, 145, 154a, 163, 167, 171; *dikkə*, K 287, 296, 351a, P 27, 41; *déékə*, K 313, O 173, P 145; *déjka*, P 95; *deəjan*, K 340; *déʔən*, K 314, 315; *déʔn*, K 314; *dīʔə*, K 240; de hengst – de merrie: *dekt*, K 177b; de merrie wordt – het type *gedekt* in: L 263; *dekkən*, een merrie, nen hond laten –, Goemans; *dekkən*, 4, van hengsten: bevruchten, Goossenaerts; *dékkə*, dekken (van paard), hs Schrevens; **hengsten:** *hengstə*, L 183, 241; de merrie wordt – *gəhingst*, L 159; *həngstə(n)*, hengsten, hetzelfde als *aanhəngstə(n)*, de Bont; *hengsten*, (hingste), hee gehingst. Be (met) in merren hingste, een merrie naar den hengst doen, Teurlinckx; **springen:** *sprīngən*, K 241; *sprīəngən*, O 158; *sprīngə*, K 183, L 159b, P 103; *spriəngə*, I 102a; *spriəngə*, P 25, 33, 67, 68, 88; **gesprongen:** de hengst heeft – het type *gesprongen* in: K 174; **besprongen worden:** de merrie – *wur basprōngə*, K 191; *wur basprōngə*, K 191; **fokken:** *fōkkə*, P 86; **afproeven:** *əf-prūūvə*, I 266; **aanhengsten:** *aanhəngstə(n)*, aanhengsten, (een merrie door de hengst laten dekken, 'k loo't em (de merrie) *aanhengsten*, *déenk*, (denk ik) *De men-nen* (mijn merrie) *is al aangehengst*, de Bont; **stalen:** *stalən*, (stoalə), dekken, bespringen door een hengst, Be in merr(i)e stoale. Ich gouën be men merre inne kiër stoale, Teurlinckx.

HET UITGESTORTE ZAAD VAN DE HENGST

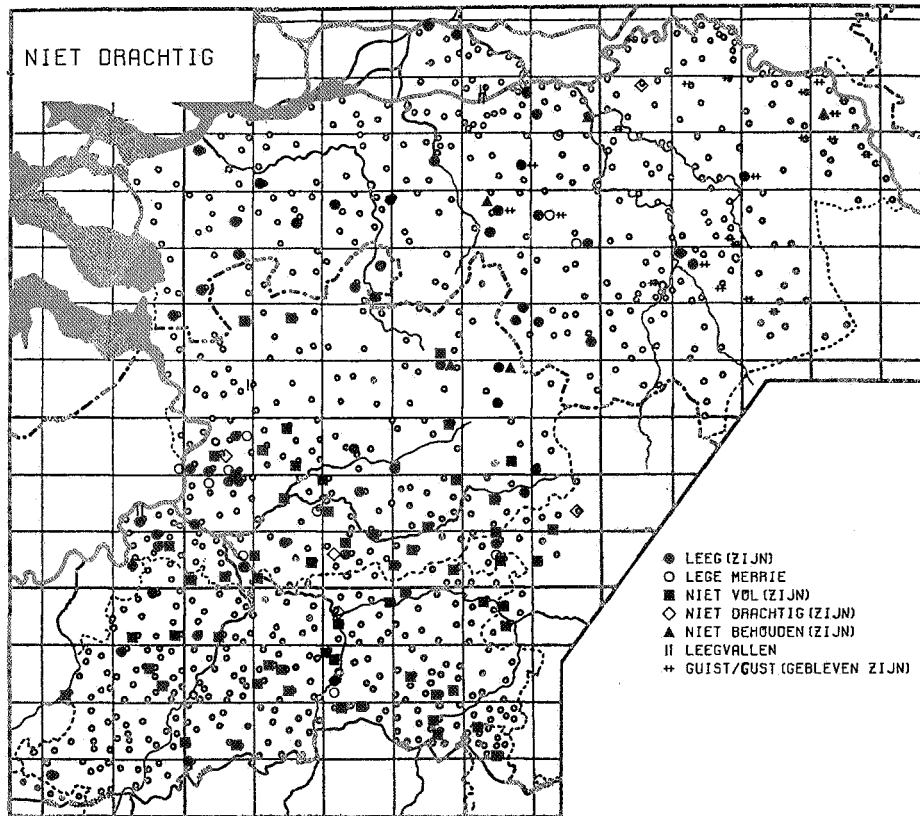
Der ausgestossene Samen des Hengstes – ejaculated semen of the stallion – sperme répandu de l'étalon (N 8, 48)
zaad: het type *zaad* in: K 256; *zaat*, O 67; [z]aat, P 16; *zāāt*, K 277; *zaat*, O 275; *zaot*, K 165, 179a, 183, 188a, 214, 215, 216a, 220, 307, L 159b, 187a, 188, 242, 263, P

99b; *zòòt*, K 191, 192, 237, 248, 254, 256, 276, P 41, 137; [z]òòt, K 324; *zoot*, L 150, P 198; *zòòt*, P 44; *zòot*, K 340; *zòt*, K 211; *zoowat*, P 105, 163; *zòət*, P 89; *zòet*, O 275; [z]òet, P 126; **natuur:** het type *natuur* in: I 118, K 137, 150, 151, 177b, 179a, 193a, 256, 262, L 153, 180, 207, 227, O 67, P 76, 77; *natūūr*, I 268, 269, K 237, 268, 291, 301, O 275, P 4, 27, 81; *nátūūr*, K 226, 281, 281a, 351a; *naatūūr*, K 354, P 16; *ndtūūr*, I 220, K 329, 348, 349, 353, P 25; *natūūr*, O 275, P 48; *ndtūūr*, K 301, 307, 353, P 84, 86; *ndtūūrj*, P 41; *ndtur*, P 67, 68; *nateur*, K 248; *náteur*, K 245, 249, 250; *naateur*, P 95, 125, 171; *nòteur*, P 72; *natèuur*, P 154a; *nateujr*, K 330; *naiðjər*, K 357; *natiēr*, K 341a; *nátíēr*, P 88; *ndtiēr*, K 333b, O 162; *natiēr*, K 341a; *naatòēr*, O 173; *nòtòēr*, K 318; **sprong:** het type *sprong* in: I 102a, 271, K 100a, 102, 136a, 137, 146, 163, 183, 184, 186, 187, L 91b, 159, 160, 180, 200a, 233, 235; *spróng*, K 183c, 241, L 235; *spròng*, I 266, K 201, 237, 317; *spröəng*, K 207, 240, 310, 313, 332, L 180b, 188; *spröəng*, K 310; *sprüüng*, O 72; **sperma:** het type *sperma* in: K 157; *spérma*, K 276; *sparmò*, P 126; **sper:** *spér*, K 274; **scheidsel:** *schīējatsəl*, K 301; *skiēs-jəl*, O 158; **futer:** *fūūtar*, K 330; *feutar*, K 335; **vrucht:** het type *vrucht* in: L 241; **opwerpsel:** *òəpwérpsəl*, K 240.

DE MERRIE IS NIET DRACHTIG (zie kaart)

Die Stute ist nicht trüchtig – the mare is not in foal – la jument n'est pas pleine (N 8, 49; Van Gerwen)
niet drachtig: *nīē drachtəch*, P 27; *nīē drachtəch*, L 145; *nīē trachtəch*, K 248; *nīē dròchtəch*, K 341a; zo'n merrie noemt men een – merrie; *nīēt dròchtigə*, K 317; **niet dragend:** het type *niet dragend* in: L 153; **leeg:** het type *leeg* in: K 100a, 102, 137, 146, 151, 157, 165, 174, 178*, 179a, 183, 186, 187, 188, 193a, L 235; *leech*, K 177b, 184, 188a, 191, 192, 214, 215, 216a, 237, 240, 241, 274, 277, 301, 313, 341a, L 235, O 67; *léech*, I 266, 268, K 268, 274, 332, P 198; *lēech*, K 163; *lèech*, I 118, K 220; *lēech*, K 237; *leejch*, K 165; *lējch*, K 281a; *lējch*, I 269, O 162, P 4; *léch*, I 220; *lich*, K 240, L 183, 233; *li-jch*, K 287; *līech*, P 89; zo'n merrie noemt men een – merrie; *léégə*, O 275; *léjə*, O 275; **lege merrie:** het type *lege merrie* in: K 167, 186, 187, 295; *léégə mériē*, K 281, 353; *léégə miriē*, K 249, 250; *léégə mèrèé*, K 245; *léjgə mèrrə*, K 330; *liēgə mèrrə*, P 89; *ən lééGə murra*, een lege merrie, is niet drachtig, Eylenbosch O 253;

1.1.1.2.

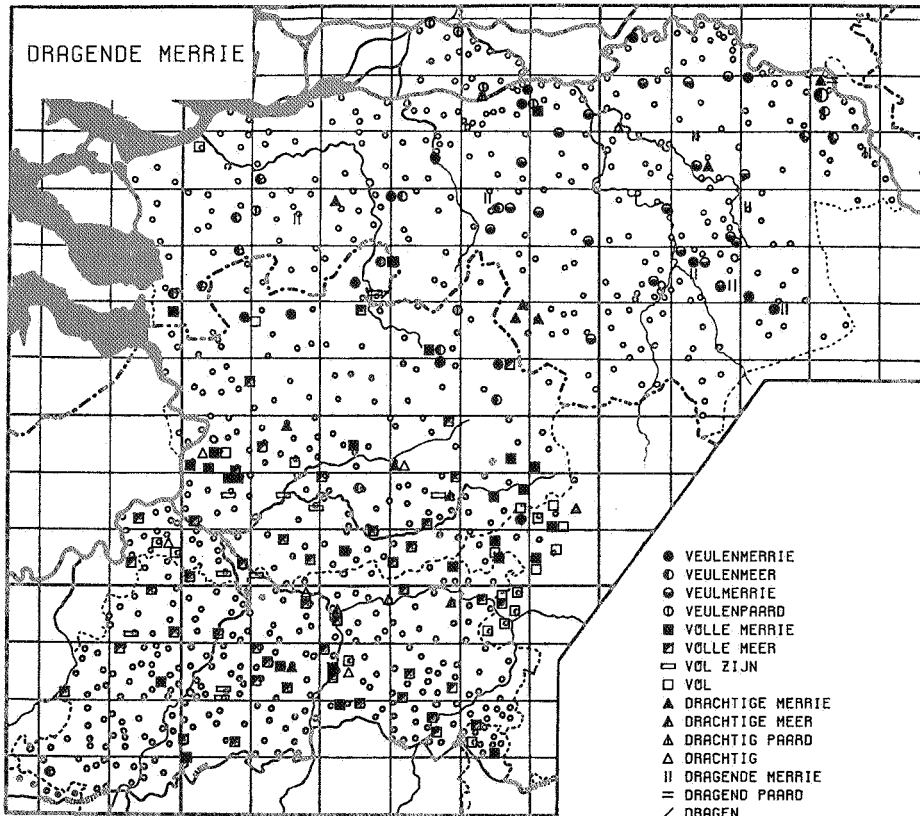
leeggevallen: *leechgevalla*, K 133a, 133b; *léechválla*, K 226; *léechvòlla*, I 220; **niet vol:** het type *niet vol* in: K 204, 256, 295, 312, O 169, P 76, 77, 99b, 126, 136; *niët vòl*, K 349; *nîë vòl*, K 262, 324, P 145; *nî vòl*, K 307; *nîë vòl*, K 318; *nêj vòl*, K 357; *nîë vòl*, K 351a, O 72, P 33, 84; *nîë vòl*, K 201, 237, 256, 296, 348, 349, 354, O 158, 173, P 27, 154a, 163, 171; *nê vòl*, P 48; *nîë vòël*, K 273; *nîë vòl*, K 307; *nîë fòl*, K 248; *nîë fòl*, K 204, 254, 335, P 27, 136; *nîë fòl*, I 269, K 248, 251, 276, 291, 310, 329, 330, 333b, 348, 353, O 74, P 10, 25, 41, 44, 72, 81, 85, 95, 125, 137; *nîë fòl*, K 340, 341a; *nê fòl*, P 105; **guist:** het type *guist* in: L 91b, 149, 150, 184; **guist:** *guist*, K 165, 183, 186, L 149, 156, 159, 159b, 160, 183, 187a, 188, 205, 206, 227, 235, 241, 242, 263; **guist gebleven:** *guist gableeva*, L 148; **niet behouden:** *nîë bôhaawa*, K 150, 183c, L 160; *nîë bôhaawa*, K 240; *nîë bôhawa*, K 237; **niet houden:** de merrie – [h]aawt nîëj, K 211; **niet gepakt geweest:** *nîë gèpòkt gèweijst*, P 67, 68; **niet gewonnen:** *nîëj gèwonnè*, I 102a; de volgende opgave berust waarschijnlijk op een verkeerde interpre-

tatie van de vraag: **niet paardig:** *nîë pjèëjvrach*, K 281; **geen veulen inhebben:** de merrie heeft – *gê vullèn ièn*, P 33; *gîëja veeln ièn*, K 340; **geen veulen in zijn:** van zo'n merrie zegt men – *dàr is gi vullèn in*, L 263; **geen veulen inzitten:** van zo'n merrie zegt men: er – *zal gin volla inzitta*, K 167; **verlopen:** *verloopa*, L 207; *érlôepa*, P 41; *hêrlôepa*, P 41; **opgebroken:** als het paard na het dekken geen veulen meer heeft, is het opgebroken: *opgèbrooka*, K 174; **niks in zijn:** van zo'n merrie zegt men – *dàr is niks in*, L 180, 180b, 200a; **los:** *lòs*, K 301; **mans:** *mans*, K 214, 215, 216; **zeikmeer:** *zeikmeer*, merrie waarin niet goed veulen te krijgen is, zulke merriën zeiken uit perrigheid, Goossenaerts; **nog vaas:** *noch vaas*, L 263.

DRAGENDE MERRIE (zie kaart)

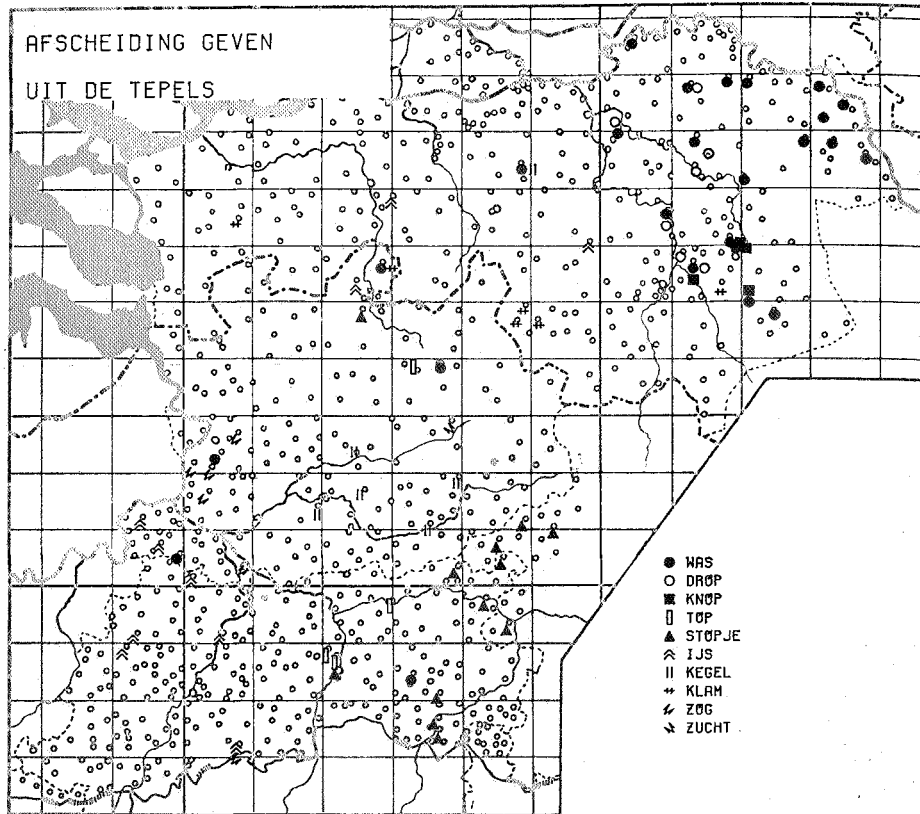
Trächtige Stute – mare in foal – jument pleine (N 8, 50a; Go 1b)

dragende merrie: het type *dragende merrie* in: L 180b; *draaganda merrie*, L 188; *draa-*

ganda mirrie, L 263; *draogenda merrie*, K 177b, L 207, 241; *draogenda mérrie*, K 183c; *draogenda mirrie*, L 235; **dragend paard**: *draagent pèert*, L 159; **dragen**: de merrie – *droocht*, K 193a; **drachtige merrie**: het type *drachtige merrie* in: K 178*, 214, 215, 216a, L 180, P 77; *drachtaga mèrrië*, L 159; *drachtaga mèrië*, K 254; *drachtaga mèrri*, K 274; **drachtige meer**: *drachtaga mèrra*, P 35a; *drachtaga murrà*, P 27; *dràchtaga mèrra*, K 310; **drachtig paard**: *drachtach péért*, K 133a; **drachtig**: het type *drachtig* in: L 148; *drachtach*, K 248, 274, P 25; *dròchtach*, I 269, K 317, P 86; *draachtach*, P 16; *drachtig*, alleen attributief. Van paarden en koebeesten, vooral i.v.m. koopdagen en op aanplakbrieven van notarissen, Goossenaerts; **volle merrie**: het type *volle merrie* in: I 118, K 249, 250, P 77, 136; *vòlla mèrree*, K 281a; *vòlla mèrië*, K 318; *vól mèrië*, K 357; *vòlla mèri-j*, K 191; *vòlla merrie*, K 146; *vòlla mèrië*, K 237, 268, 276, 281, 312, 341a, 353, 354, O 173, P 88, 171, 198; *vól mèrië*, K 277, 357; *vòlla mèrië*, K 351a; *vòlla mèréë*, K 245, 248; *vòdla mèrië*, K

313; *vòëlla mèrië*, K 240; **volle meer**: *volla mèrra*, K 256, 332, P 99b, 103; *volla meurra*, O 67; *vòlla mèrra*, K 251, P 41, 89, 145; *vòlla murrà*, P 27; *vòlla mèrra*, K 226, 256, 287, 296, 307, 310, 324, 330, 333b, 340, 348, 349, O 74, 158, P 10, 33, 41, 44, 70, 72, 76, 81, 95, 126, 137, 154a, 163; *vòlla mèérra*, I 220; *vòlla mirra*, K 287; *vòlla mir*, K 207; *vòlla murrà*, O 162, P 84, 125; *voola mèrra*, P 16, 145; *vòdla mèérra*, I 266; *vòëlla meer*, K 273; *vòëlla mèév*, K 307; *vòëlla mèrra*, K 240; *vòlla murrà*, een volle merrie, is drachtig, Eylenbosch O 253; **vol paard**: *vól pééjdt*, P 105; **vol**: het type *vol* in: K 151, 248; *vól*, P 45, 46, 47, 48, 167; *vól*, I 269, K 314, 315, 316, 353, P 86; *vool*, P 44; *vòdól*, K 318, 357, 358; zo'n merrie noemt men een – *volla*, I 271, K 262; *vòlla*, K 201; **vol zijn**: het type *vol zijn* in: K 193a, 295; de merrie – [i]s *vól*, O 72; *iës fól*, K 335; *iës fòl*, K 283, 291, 310; *ës fòl*, K 329, P 67, 68; **veulmerrie**: *veulmerrie*, K 150; *veulmirrië*, L 145, 227; *veulmeerie*, K 220; *vulmerrie*, K 186, L 180, 241; *vulmirrie*, L 200a, 205, 206, 233, 235; *vòlmerrie*, K 165, 167, 183, 187, L 149, 150;

völmirrie, K 184, L 183; *völmirra*, K 165; *vöwlmirië*, veulmerrie, veulmerrie, merrie die moet veulenen, De Bont; **veulenmerrie**: *veulaméerië*, K 201, 204, 237, 314; *vullamerrrie*, K 137, 163, 179a, L 91b; *vullaméerië*, K 192, 240; *vullamirrie*, L 235, 242; *völlumerrie*, L 153, 263; *vujlamirrie*, K 136a; **veulenmeer**: *veulameer*, K 237; *veulaméér*, K 191, 241; *veulamèèr*, K 188a; *veulamerra*, K 174; *veulamérra*, K 301; *veullaméér*, L 159b; *veulamejr*, I 102a; *vullamérra*, K 307; *vullaméér*, K 179a; *vullamèèr*, K 157, 183; *vullamejr*, K 188; *völlaméér*, L 184, 187a; *völlumèr*, L 160; *völlumérra*, O 275; *vüüllamérra*, O 275; **veulenmeer**, merrie die vol veulen is, Goossenaerts; **veulenpaard**: *veulapéjart*, K 211; *vullapèrt*, K 102, 175a*; *vullapèrt*, K 100a; *völlapèèrt*, K 133b; *vuillapaart*, K 136a; *vöwlapèrt*, veulenpaard, paard dat moet veulen en pas een veulen geworpen heeft, de Bont; **veulende merrie**: *veulanda merrie*, K 177b; **bezochte merrie**: *bazoechts merrie*, K 332; **behouden zijn**: de merrie – *is behouwân*, K 193a; *is bæheevân*, K 256; **gepakt zijn**: de merrie – het type *is gepakt*

in: O 169; **niet leeg zijn**: de merrie – het type *is niet leeg* in: K 237; **zwaar**: de merrie is – *zwaar*, z'is al zwaar. Vooral van merrie die al redelijk dicht bij het veulenen is, Goossenaerts; **vol veulen**: de merrie is – *völ veuwla*, I 268.

AFSCHEIDING GEVEN UIT DE TEPELS ALS BEWIJS VAN ZWANGERSCHAP (zie kaart)

Absonderung aus den Zitzen, zum Zeichen der Trächtigkeit – to secrete from the teats as evidence of pregnancy – produire une sécrétion des trayons en signe de gestation (N 8, 51)

uieren: *èura*, P 44; de merrie – *uirt*, K 163; *øjart*, K 301; *øjart*, K 237; *øjart*, P 27; *èuwær[t]*, K 191; **beginnen te uieren**: de merrie – *bəgint tə uiera*, K 188a, L 159; *bəginteura*, O 74; *bəgeent tə uujava*, L 263; **beginnen te gaan uieren**: de merrie – *bəgint tə gaon əjavæn*, K 237; **aan het uieren zijn**: de merrie is – *aon at uiera*, K 157; *òont èuwjava*, K 353; *ònt əjava*, K 333b;

ònt èùwə, K 183c; ont èùwə, K 184; aont èùwə, L 145; aon at iùwə, K 175a*; aan at aewə, L 207; **aan de uier zijn**: de merrie is – aan da uier, K 102; **met een uier komen**: de merrie – kòmt mét ən òjər, K 251; **met de uier zijn**: de merrie – is mee deu uier, K 262; **gang in de uier beginnen te maken**: de merrie – bageent gang in zən uur tə maakə, L 263; **de uier is geschoten**: dən òjər is chaschootə, K 274; dən eujər is chə-schootə, K 310; də òjər is gaschootə, K 240; də òjər is gaschòtə, K 240; dən ujar iēs gə-schotta, K 274; **gezwollen uier hebben**: de merrie – [h]ééj nə gəzwòllən èùwə, P 81; **(het) uiersel hebben**: de merrie heeft (het) – eursəl, I 266; èùwsəl, P 198; at òəsəl, P 89; **al wat uier hebben**: van zo'n paard wordt gezegd – zə hee dól wòddòjər, K 201; **een stijve uier hebben**: de merrie – hee nə stéévən èùwə, K 277; **ze heeft wat aan de uier**: zééj wò dòn dən eur, K 329; **afwassen**: het uier – wast af, K 191; waast af, L 235; wèst af, L 242; **een wassende uier hebben**: de merrie – heej ən waasənt èùr, K 165; **was aan de uier krijgen**: de merrie – kriegt was an at uur, L 188; **was aan de uier hebben**: de merrie – het was ant uier, L 159; hi was òn at uier, L 150; hi was òn də èùjər, L 153; hi was òn də èùr, L 183; **hèt was ant eujər**, L 159b; he was an də eujər, L 160; hé was ən deu jər, L 184; ééj was an dən eur, I 271; [h]éé was òn dən òdòjər, K 248; hè was an duur, L 263; [h]ee wòs òn dən ujar, K 237; [h]aj wòz òn dən òjər, P 95; waz òn de òjər hébbe, vet-kaarsjes aan de tepels hebben (bij gevorderde drachtigheid), Elemans 184; **was aan de demen hebben**: de merrie – hè was an də deema, L 187a; **wasknoppen krijgen**: de merrie – krie wasknoppen, L 205, 206; **wasdruppen aan de spenen hebben**: de merrie – hi wasdroppə aon də speena, L 180b; **er hangen wasdruppen aan**: ər hangə wasdruppə aon, L 200a; də wasdroppə hangen dər aon, L 148; **er hangt was aan**: dər hangt was aan, K 167; **de was zit er dik aan**: də was zit ər dik òn, L 91b; **wasdruppen**: wasdroppə, L 149; **wasdropjes**: waes-dròpkəs, L 149; **drupjes hebben**: de merrie – hi drupkəs, L 180; **droppen aan het uier hebben**: de merrie – hi dròppən ènt èùr, L 235; **de knop al aan het uier hebben**: de merrie – hè də knop al ant èùr, L 242; **knoppen aan de tepels hebben**: de merrie – hi knoppen aan də tippəls, L 235; **doppen aan de/d'r spenen hebben**: de merrie – hee doppən aan də speena, K 183; hi doppə aon dər speen, K 214, 215, 216a; **doppen eraan hebben**: de merrie – het əv dòppə òn, L 91b; **topjes**: tòppəkəs, P 84; **topjes aan haar**

tepels hebben: de merrie heeft – tapkəs òn dər teepəls, K 237; **topjes aan de uier hebben**: de merrie – [h]éé téppəkəs òn dən eur, P 25; **er komen topjes op de tepels**: doo kèùmə tépkəz òéb də tééjəpəls, P 85; doo kèùmə tépkəz òéb də tééjəpəls, P 85; **stopjes krijgen**: de merrie – krécht stapkəs, P 145; **stopjes hebben**: de merrie – iet stòpkəs, P 88; hee stòpkəs, K 314; hééft stupkəs, K 351a; héé stupkəs, K 354; hééj stupkəs, P 48; hét stupkəs, K 318; [h]aj stapkəs, P 154a; **de stopjes hangen er aan**: də stòpkəs angən dròdən, K 207; **er zijn stopjes aan haar demen**: ər zin stòpkəs òn hur dèmma, P 41; **(er) zitten stopjes aan de demen**: zitta stupkəs òn dən dèmma, P 41; zeeta stupkəs òn dən dèmma, P 41; **de stopjes zijn uit**: də stupkəs zén èùwt, P 105; **er hangt wat aan haar stopjes**: dòd hòngt wò dòdən hər stupkəs, K 353; **tippelen aan de demen**: tièpəla òn də deema, K 317; tièppələn òn də dééma, K 330; **de tepels lopen iets op**: het type *de tepels lopen iets op* in: K 150; **stijve tepels hebben**: de merrie – [h]éé stààwə téepəls, K 281a; **de tepels steken**: də teepəls steekə, K 248; **de tepeltjes hangen eraan**: də tièppəltjəs angən draan, K 207; **(de) ijstepels hebben**: aastéepəls émma, P 10; de merrie – héét aastééjəpəls, P 126; ièt òəsjeepəls, O 162; [h]éé dòdasteepəls, K 324; [h]éé òasteepəls, I 220; **met de ijstepels staan**: de merrie – staa mé òdasteepəls, I 269; **ijstepels**: ajsteepəls, O 72; **d'r/de ijskorrels hangen eraan**: dər ijskorrels hangə dər an, K 179a; də ijskorrels hangen dər aan, K 179a; **ijskorrels aan d'r tepels hebben**: de merrie – [h]é èskòrrəls on dər teepəls, K 192; **ijspinnen hebben**: de merrie – hi ijspinnən, K 187; **kegels hebben**: de merrie – heeft kéjgəls, K 295; **kegeltjes hebben**: de merrie – hee keegəltjəs, K 268; **kegels aan de demen hebben**: de merrie – héé kéégəls aon də dééma, K 307; **er hangen kegels aan haar tepels**: ər hòngə keegəls òdən dər teepəls, K 310; **kegeltjes aan de uier**: keegəltjəs aan də eur, K 165; **kegeltjes hebben hangen**: de merrie – [h]éé keegəltjəs hòngə, K 301; **kegeltjes**: keegəltjəs, K 301; **klam trekken**: de merrie – het type *trekt klam* in: K 214, 215, 216a; *trékt klém*, K 191; **er zit klam aan de uier**: dər zit klam an də ujar, L 241; **klam**: klém, K 174; **draagsel hebben**: de merrie – [h]ee dròchsəl, K 237; **draagsel geven**: de merrie – giéft al dròchsəl, K 240; **natuur geven**: de merrie – géft natúur, K 254; **natuur aan de tepels hebben**: de merrie – héé nòtúur òdèn dər teepəls, K 348; **krotjes aan (de) uier hebben**: kròttəkəs aən dən eur hébbən, O 275; kròttəkəs aən èùjər émmən, O 275; de

1.1.1.2.

merrie – *hi krutjəs òn dā èur*, L 183; **kopjes krijgen**: de merrie – *krécht kupkas*, P 163; **pareltjes hebben**: de merrie – *hée péévaltjəs*, K 349; **nopjes maken**: *nòpkəs maakə*, P 171; **afsmijten**: de merrie – *smòdjt òf*, P 76; **druipen**: de merrie – *dròpt*, L 233; **opgeven**: de merrie – *gift op*, K 193a; **tippelen**: *tièppələ*, O 173; **demen**: *deema*, P 86; **kiemen**: het type *kiemen* in: K 133b; *keemən*, K 133b; **kienen**: het type *kienen* in: K 133b; *keenən*, K 100a, 133b; de merrie is – *aan at keena*, K 133a; **korrelen**: de merrie – *kòrrəlt*, K 211; **lekken**: de uier – *lékt*, P 137; **melk laten lopen**: de merrie – *lét mélk ləpə*, K 341a; **de romen laten lopen**: de merrie – *laot dā ródma ləpə*, K 146; **de lijn loopt**: *dā léém lúúpt*, K 357; **lopen**: de melk – *lopt*, K 178*; *lòépt*, P 95; **de kaas is er aan**: *dā kes is er aan*, K 312; **kaasjes**: *kéeskəs*, P 198; **er hangen krekeltjes aan**: er hangen – aan; *kreehəltjəs*, K 207; **er hangt suiker aan de tet**: *dər òngt sòjkər òn dā tət*, P 125; **er hangt terpentijn aan**: *er hangt tarpətijn aan*, K 188; de volgende opgaven geven aan, dat de drachtigheid wel aan de uier te zien is, maar zeggen niets over afscheiding geven: **melk in de uier hebben**: de merrie heeft – *melk in dən uier*, P 99b; *mélk in dən euwr*, I 268; **[het melk is in den ui(er) geschoten]**: *het melk is in den ui(ə)r geschoten*, P 77; **romen in de uier hebben**: de merrie – *hi rommə in deur*, L 180; **zog in de uier hebben**: de merrie – *[h]éé zóg ièn dən òjər*, K 281; *[h]éé sòg ièn dən òdajər*, K 245; *[h]éé sòch ièn dən uwjər*, K 249, 250; **zog hebben**: de merrie – *hi-ét zach*, P 126; *[h]éé sòch*, K 330; **zucht op de uier hebben**: de merrie – *[h]ee zucht òèbdər eujər*, K 273; **beginnen vol te komen**: de uier – *bagint vol tə koomən*, K 256; **beginnen op te komen**: de uier – *bagint òèp tə kòdòmə*, K 256; **inkomen**: de uier – *kòm dièn*, P 67, 68; **aantrekken**: de merrie – *trekt aam*, K 220; **stijf staan**: de uier – *stòè stòf*, P 89; **volle demen**: *vollə deuma*, P 103; **(al) tekenen**: *teekənə*, K 151; de merrie – *teekənt al*, L 227; **het aan de/d'r uier zien**: van zo'n paard zegt de boer: *ksènt òn dər èur*, K 291; *gə zègət an dən òjər*, K 332; de volgende typen duiden een min of meer gevorderde staat van drachtigheid aan, die niet met afscheiding geven samen hoeft te hangen: **drachtig zijn**: de merrie is – *draachtəch*, K 184; **dragen**: haar uier – *dròdcht*, P 72; **behouden zijn**: de merrie is – *bəhaawən*, K 183; *bəheevn*, K 340; **gewonnen zijn**: de merrie – *ies gəwonnən*, I 102a; **vol zijn**: het type *vol zijn* in: K 287; de merrie is – *vól*, K 241; *vòl*,

O 158; *fól*, K 335; *fòl*, K 226; **er is een veulen in**: van zo'n paard zegt men – *dər is ən vullə in*, L 264; **er is een veulen**: de boer zegt – *ik denk dèttər ə vullə is*, L 263; **hoogdrachtig zijn**: de merrie is – *hòdch-draachtəch*, K 184; **korthbij zijn om te veulen**: de merrie – *is kort bij om tə vuilənə*, K 136a; **kort bij zijn**: de merrie is – *krut baa*, K 296; **zich gereed maken**: de merrie – *mòkt ur gərèet*, P 4; **gaan veulen**: de merrie – *gò vèulə*, K 354.

EEN VEULEN WERPEN

Abfohlen – to give birth to a foal – pouliner

(N 8, 52; Go 1b)

veulen: het type *veulen* in: K 193a, 256, P 99b; *veulən*, K 240, 273, 296, 301, 315, 316; *veulə*, I 266, K 150, 191, 211, 214, 215, 216a, 220, 226, 237, 240, 245, 276, 281, 301, 312, 313, 317, 318, 348, 349, 353, 354, 357, 358, P 25, 27, 103; *vèujlən*, O 275; *vèujlə*, K 254, 330, P 72, 81, 105, 137, 154a, 163; *veujlə*, I 268, K 218, 256; *veuln*, K 241; *vullən*, I 266; *[v]eulə*, K 353; *vullə*, K 177b, 178*, 179a, 186, 204, 207, 237, 277, 314, 318, 353, L 145, 180, 200a, 207, 227, 233, 235, 241, 263, 264, P 41, 44, 45, 46, 48, 70; *vujlə*, P 126, 167; *vujlə*, P 145; *vuwə*, K 249, 250; *vuln*, K 314; *völlən*, L 148; *völlə*, K 165, 167, 183, 184, 187, 248, 287, L 149, 150, 153, 159, 159b, 160, 177c, 180, 180b, 183, 184, 187a, 188, 235, 263; *vòdlə*, K 248; *veeln*, K 340, O 158; *veela*, K 341a; *vèéjlə*, P 27, 85; *vèjlə*, P 89; de merrie – *völlənt*, K 137; de merrie heeft – *gəveulət*, K 295, P 77; *gəvòlt*, K 146; *gəvullət*, P 67, 68; *völlən*, het jongen van een paard, Elemans 21; *völlən*, veulen werpen, van de Biezen; *völle*, een veulen werpen, Elemans 184; *völle*, veulen werpen, Elemans 179; *vuilə(n)*, zelfstandig werkwoord intransitief, veulen, veulenen, een veulen werpen, De Bont; *het paard vùlt*, het paard krijgt een veulen, hs Renders L 226; **veulenen**: het type *veulenen* in: K 174, 183, 188a, 262; *veulənən*, K 307; *veulənə*, I 118, 271, K 174, 188, 201, 237, 281a, 283, 310, 329, 330, L 205, 206, P 35a, 136, 171; *vèulənə*, P 88; *vèulənə*, P 76; *veujlənə*, K 100a, 287; *vèujlənə*, K 335; *veuwələnə*, P 47; *vullənə*, K 102, 133a, 179, 188, 192, L 91b, 242, P 33, 84; *völlənən*, K 133b, 251; *vòjlənə*, K 254, P 125; *vòjlənə*, P 95; *veelənə*, K 324, 341a; *vèjlənə*, P 89; *vuujlənə*, K 136a; *vèlənə*, P 86; *veulenen*, van een merrie, werpen, Goossenaerts; **veuleren**: *veulərən*, O 72; *veulərə*, O 173, P 41; *vèulərə*, P 10, 16; *veulərən*, O 162; *vèujlərən*,

O 169; *vèùjælərə*, P 198; *vujlærən*, O 275; *vullərə*, P 4; de merrie heeft – *gəveulərt*, O 67; *veujlart*, 3e pers. enkv. ott. van veuleren; jongen van een paard, Eijlenbosch O 253; **veulezen**: *veuləzə*, O 74; *vèùjlasə*, P 48; **veuligen**: *veuləgə*, K 268, 274, 283, 310; de merrie heeft – *gəvulləcht*, K 291; **veulingen**: *veulingə*, I 102a; **veuldenen**: *veuldənə*, I 269; **werpen**: *werpə*, K 214, 215, 216a, 332; *wèrpə*, K 183c, 333b; *wurpə*, K 151, 163, 175a*, 307; *wörpə*, K 157; **jongen**: *jöəngə*, K 330.

MET DE BENEN ZWAAIEN EN BEWEGEN TIJDEN HET WERPEN

Beim Abfohlen mit den Beinen heftig hin und her fahren – to wave the legs and move during the foaling – agiter les jambes pendant la mise bas (N 8, 53)

[Met betrekking tot de opgave „veulen” kan het zijn dat de respondent de vraag verkeerd heeft begrepen.]

apprehensie maken: de merrie – *mòht òpransə*, P 95; **arbeiden**: *erbejən*, L 205, 206; *errəbaajə*, K 220; **arbeid hebben**: *erbət hémmə*, K 211; **dabben**: *dabbə*, P 41; *dòbbə*, K 349; **fransen**: *fraansə*, K 314; **geweld doen**: *gəwéltóng*, P 198; **kappen**: *kappə*, K 291; *kòppə*, I 220; **kammen**: *kémmə*, L 180b; **klauwen**: *klòn*, I 220; **klauwieren**: *klawierə*, K 332; *klòwīərə*, I 268; **kooien**: *kòejə*, K 191; **krabben**: *kròbbən*, O 162; **krampen**: het type *krampən* in: L 150; *krampə*, L 200a, 241; *kròmpən*, O 162; **kramp hebben**: *krampə hebbə*, L 188; **krampen krijgen**: *kròmpə kraaəgə*, P 126; **krozen**: *kròzə*, K 274; *kroowəzə*, K 274; **kruien**: *krèùjə*, K 296; **maaien**: *mèejə*, L 183; **persen**: *persə*, K 214, 215, 216a; **poten**: *pòtə*, L 160; **pijnen krijgen**: de merrie – *kròjəcht pòjə*, P 125; **roeien**: *ròejə*, K 207, 251; **ruggelen**: *reugələ*, K 167; **ruimen**: *ròdmə*, K 165, L 159b, 187a; *raomə*, K 183, L 153; *riùujəmə*, K 357; *ròdmə*, het heen en weer bewegen met de benen voor het liggende paard bij het veulen, El 184; **schudden**: *schuddə*, L 193a; **schuddelen**: *sjéttələn*, O 275; **slaan**: *slaon*, K 133b, 183, 341a; **met haar benen slaan**: de merrie – *slò mièdər bééjən*, K 240; **spartelen**: *spartələ*, K 157; *spéttələ*, P 4; *spéʔələ*, K 340; **stampen**: *stampə*, K 291; *stòmpə*, K 329, O 173; in combinatie met krochen – *kròchan én stòmpə*, K 301; **toe-(be)reiden**: *toerijə*, L 159; **werken**: het type *werkən* in: K 186; *wérkə*, K 184, 354, P 163; *wérrakə*, K 307, 324, O 74, P 25, 44,

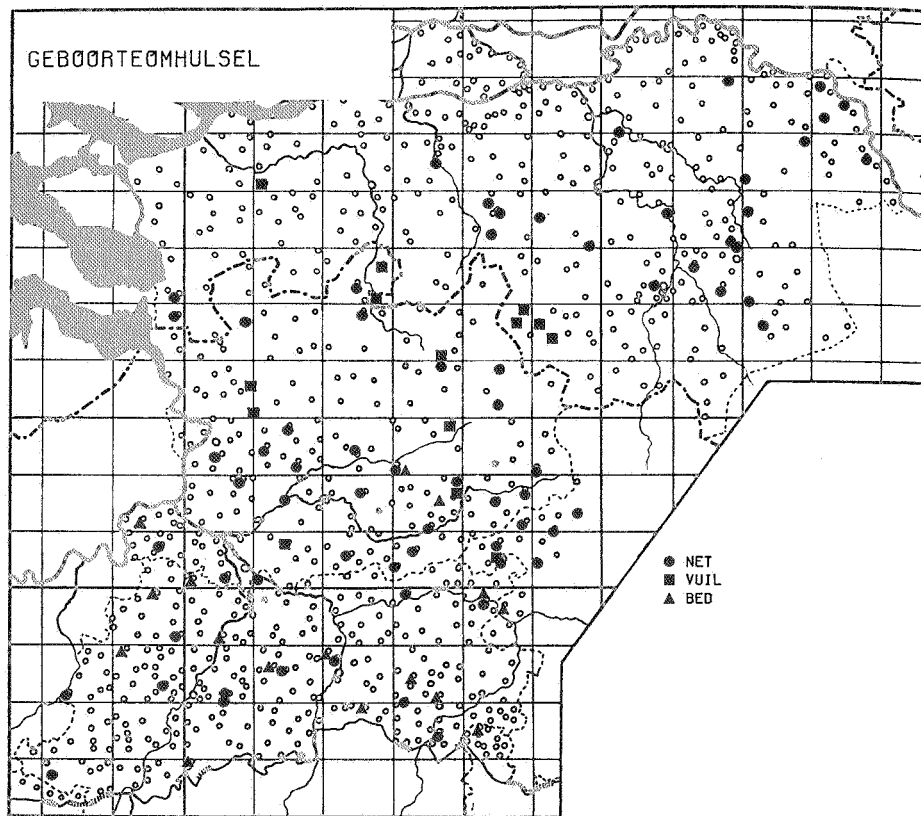
95; *wéérkə*, K 201; *wéérakə*, I 220; *wààrakə*, K 226; **aan het werken zijn**: de merrie is – *aonət wérkə*, P 76; **hard werken**: het type *hard werkən* in: K 187; **winkelen**: *wiəngkələ*, P 89, 154a; **woelen**: *woelə*, K 214, 215, 216a; **wrinkelen**: *wriəngkələ*, P 89; **zwaaien**: *zwaajə*, K 193a; met de benen – *[z]waajən*, L 227; **zweten**: *zweetən in dən nek*, O 67; **zwieren**: *zweerə*, K 330; **aan de gang zijn**: het type *aan de gang zjijn* in: K 167; **in haar pose liggen**: de merrie – *liègt in eur pòezə*, I 266; **liggen te zeuren**: de merrie – *licht tə zuurə*, K 146; **veulen**: *vòllə*, K 167; de volgende types zijn zelfstandige naamwoorden: **arbeid**: type *arbeid* in: K 256; *erbèjt*, L 263; *èrbaat*, K 256; *aarəbət*, K 174; **ruimscheut**: *ròm-scheujt*, K 165.

GEBORTEOMHULSEL VAN EEN VEULEN (zie kaart)

Geburtenhülle eines Fohlens – birthcover of a foal – enveloppe qui entoure le poulain à la naissance (N 8, 55)

net: het type *net* in: I 102a, 118, 269, K 163, 183, 184, 186, 187, 256, 262, 335, 349, L 148, 159b, 160, 184, 188, 200a, 205-206, 207, 227, 235, 241, 242, 253, 264, O 275, P 77, 103; *nét*, K 183c, 184, 192, 201, 207, 237, 241, 248, 254, 256, 268, 274, 277, 281a, 291, 301, 307, 310, 312, 314, 3f7, 318, 329, 341a, 348, 353, 354, 357, L 235, O 74, 158, 173, P 33, 41, 67-68, 85, 154a; *nèt*, L 150, 159, 183; *néét*, K 313; *nétta*, O 275; *nét*, geboorteomhulsel van een veulen, De Bont; **netje**: *nétjə*, K 240; *néʔjə*, K 240; **liesnet**: *liesnèt*, L 183; **lies**: het type *lies* in: L 180; **vuil**: het type *vuil* in: K 157, 193a, 351a; *[v]èùl*, K 214-215-216a, 218; *[v]eul*, K 191; *[v]èùjl*, K 307; *vòdal*, K 273, 332; *vòdwal*, K 353; *[v]òdwl*, K 226; *[v]òjl*, K 237; *[v]òwal*, K 227; **vuilnis**: *vuilas*, L 235, 263; *vòulas*, L 235; *vòwlas*, L 235; **bed**: *bét*, K 274, 310, 324, P 44, 76, 84, 95, 105, 137, 163, 198; *bit*, P 41; *bédde*, I 220; *bèrrə*, P 10; *berrə*, O 67; *burrə*, O 162; **moederbed**: *mòjərbét*, K 301; *mòjərbét*, K 340; **vlies**: het type *vlies* in: K 136a, 146, 150, 163, 165, 174, 175a*, 178*, 179a, 183, L 149, 153, 180b, 187a; *[v]lies*, K 177b, 184; *vliès*, K 201; **vuilnisvlies**: *vul-lasvlies*, L 180b; **slijmblaas**: het type *slijmblaas* in: P 99b; *slaomblaas*, K 330; *slààjmbldòs*, K 249-250; *sláàəmbldòs*, K 245; *slaamblòəs*, P 126; *slòəmbldòəs*, P 89; **blaas**: *blaos*, L 91b; *blòs*, K 204, 287; **slijm**: *slaam*, K 333b; **beurs**: *burs*, K 211; **haam**: het type *haam* in: L 150, 159;

1.1.1.2.

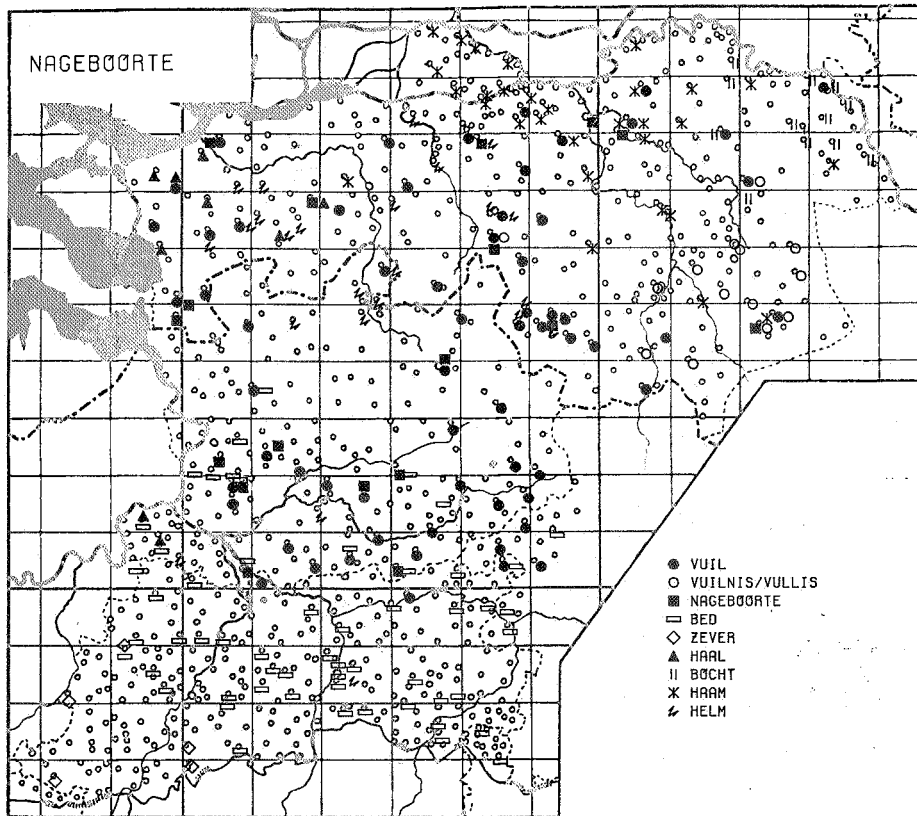
haom, K 133b; *vel*: [v]él, I 266; *geboorte-vel*: *gæboowrtavil*, I 268; *zuiver*: *zövar*, P 198; [z]ojuvar, P 125; *helm*: *hëllom*, P 86; *melter*: *mëltar*, P 25; *sluier*: *slójar*, K 240; *zak*: het type *zak* in: K 281, P 77; *zak*, P 88; *reet*: *réjat*, K 240; *lijf*: *lôðf*, P 72; *hulsel*: het type *hulsel* in: K 193a; *broek*: het type *broek* in: K 165; *nageboorte*: *náa-gæboort*, P 4.

HET KOEKJE DAT DE VEULENS BIJ DE GEBOORTE IN DE MOND HEBBEN

Kuchen, den die Fohlen bei der Geburt im Mund haben – cookie in the mouth of foal at birth – tablette sous la forme d'une rate dans la bouche du poulain pendant la mise bas (N 8, 56)

milt: *milt*, K 151, 165, 184, 187, 307, 165, 349, 184, O 67, 72, 169, P 48; *mëlt*, P 125; *miltje*: *mëjltjə*, O 275; *milter*: *mëltar*, P 154a; *plas*: *plòs*, K 353; *plasje*: *plaskə*, P 88; *plaaskə*, K 281a; *plaeskə*, L 153, 180, 180b, 187a, 235; *plèskə*, L 159; *ples-*

ka, K 183; *plèskə*, K 201; *plèskə*, L 159b; *plòskə*, K 330, 351a, O 173, P 86; *plèskə*, bloederig beschuitvormig koekje dat een veulen bij de geboorte in de bek heeft, EI 184; *leeftocht*: *lééftocht*, K 163, L 233; *lééftocht*, K 332, 354; *lèèftocht*, K 183a; *lééaftocht*, K 248; *lèjəftocht*, P 95; *koek*: *kōēk*, K 310; *kōēk*, P 44, O 162; *koekje*: *kōēkskə*, K 330, 341a, O 74; *kūūkskə*, L 91b; *slijm*: het type *slijm* in: K 178*; *slajm*, K 237; *slaam*, K 333b; *slòòm*, K 340; de volgende opgave is meervoud: het type *slijmen* in: K 256; *sleuəmə*, I 220; *slajmə*, K 237; *slaamə*, K 256; *slijmvlies*: *slajmvlojs*, K 240; *zuiglap*: *zøjchlap*, L 235; *zøjglap*, L 241; *zuiglapje*: *zuiçlèpkə*, L 150; *lapje*: *lèpkə*, L 241; *spons*: het type *spons* in: L 242; *spòs*, K 348; *sponsje*: *spoonskə*, K 268; *kussen*: *kūūssən*, O 275; *kössən*, O 275; *kösn*, O 275; *kussentje*: het type *kussentje* in: K 100a, 133a, 133b, 137; *kūūssəkə*, K 295; *veulenbrood*: *veuləbrōēt*, P 171; *veulenbroodje*: [v]ölləbrooçkə, K 184; *veulensbrood*: *vulləsbrodət*, L 200a; *long*: het type *long* in: P 145; *lōēng*, P 145; *long*, kraakbeenachtige bruine schijf in de

mond van pasgeboren kalf of veulen, Wouters P 89; **tong**: *töng*, P 163; **tongtje**: *teungskə*, P 105; **sik**: *siëk*, P 41; **sjik**: *sjieëk*, O 158; **blaasje**: *blöskə*, K 291, 329; **zuigertje**: *zoowöggərkə*, K 274; *zoowaggərkə*, K 274; **broes**: *bröës*, K 251; **asem**: *oosəm*, P 85; **tet**: *tét*, P 89, 198; **huig**: het type *huig* in: K 179a; **mop**: het type *mop* in: L 263; **niertje**: *niërkə*, L 188; **babbe-laar**: *babbäléér*, K 214, 215, 216a.

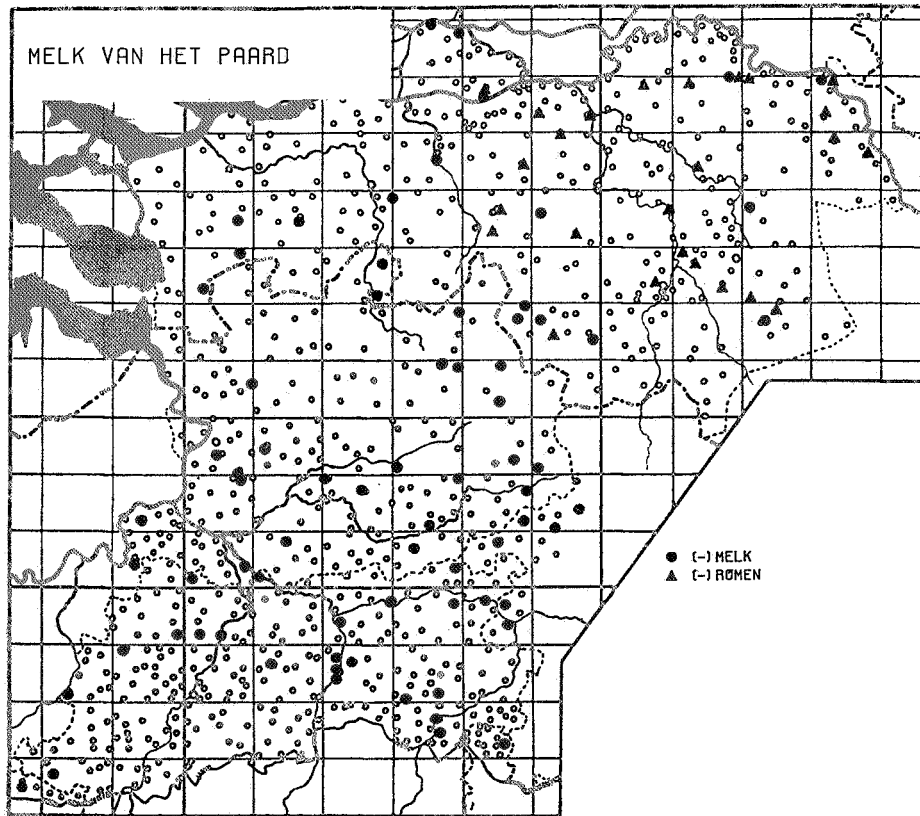
DE NAGEBOORTE VAN HET PAARD (zie kaart)

Nachgeburts des Pferdes – placenta of the horse – *délivre du cheval* (N 8, 54; DC 33, 19a)

nageboorte: het type *nageboorte* in: K 152a, 164a, 218b, L 264; *naagəbortə*, K 281a; *naagəbörtə*, K 330; *naogəbortə*, I 118; *naogəboort*, K 237, 349; *naogəbort*, K 176; *nəwəgəbortə*, K 150; *nóogəbortə*, L 148; *nòogəbortə*, K 248, 274, 301; *nóogəbòdrtə*, K 248; *nòogəbortə*, K 184; *nòdğəbòdrtə*, K 256; *naargəbörtə*, K 237; *norgəboortə*, I 102a; **vuil**: het type *vuil* in: I 57,

78, 102a, K 136a, 138a, 152a, 158b, 161b, 167, 173, 174, 184, 188a, 195, 197, 215, 218a, 218b, 218c, 256, 262, L 145, 147, 260, 263; *[v]uil*, K 174, 178*; *vuul*, L 159; *vuujl*, K 186; *veul*, K 186; *vèùl*, K 165, 184, 214, 215, 216a, 220, 314; *[v]èùl*, K 191, 211; *[v]èùél*, K 307; *veult*, K 201; *vòl*, K 184, 277, L 281; *[v]òl*, K 357; *[v]ójl*, K 237; *vòjl*, K 237, 241; *vòél*, K 183; *vòdl*, K 310; *vaol*, K 256, P 33; *vòal*, K 241, 333b, 341a; *[v]òal*, K 281; *vòol*, K 237; *[v]òol*, K 335; *vòdàl*, K 273, 313, 332; *[v]òdàl*, K 283; *[v]owòl*, K 348; *vòwòl*, K 301; *vòwàl*, K 307, 312, 354; *[v]òwàl*, K 276, 340; *vòdwàl*, L 183; *voowàl*, K 296, 353; *vòdwal*, K 301; *[v]oowàl*, K 353; *[v]òdwl*, K 226; *voowl*, L 152; **vuilnis**: het type *vuilnis* in: K 184, L 208a; *vójlñis*, L 241; *vòwlñis*, L 183; **vullis**: het type *vullis* in: L 259; *vuilis*, L 227, 235, 242, 244, 263, 264; *vuilas*, L 263; *veulis*, L 244; *vuulas*, L 283a; *vojlis*, L 205, 206; *vòwlas*, L 235; *vòwlis*, L 183; *vòwlas*, L 235; **vuiligheid**: *völiëchhèt*, L 148; *völlieghèt*, L 145; **navuil**: het type *navuil* in: L 259; **zever**: *zövvər*, P 198; *zòjvər*, P 125; *zddjvər*, O

1.1.1.2.

162; *zènwuar*, O 275; *zòswar*, O 275; *zòdwar*, O 158; **haal**: *aal*, I 79, K 173a, 176, 177; *naál*, I 268; *aol*, K 151; *daol*, I 57; *òl*, I 220; *oel*, I 57b; **bed**: het type *bed* in: O 67, P 99b, 103, 136; *bit*, K 249, 250, P 27, 41; *bét*, I 269, K 226, 245, 251, 274, 281, 310, 318, 324, 330, 341a, 349, 351a, 354, O 72, P 16, 25, 27, 35a, 44, 48, 67, 68, 70, 72, 76, 77, 81, 84, 85, 86, 88, 89, 95, 105, 126, 137, 145, 154a, 163, 171; *bédda*, I 220, O 173; *bérra*, O 74, 169, P 4, 10; *burra*, O 162; *béeras*, I 266; **moederbed**: *mòèddarbét*, K 317; **blaas**: *blaos*, L 207; **bocht**: het type *bocht* in: L 104, 112, 152, 158, 158a, 159, 160, 188; *bócht*, L 150, 159b; *boocht*, L 183, 184, 187a; **haam**: het type *haam* in: K 101a, 102, 106, 109, 128, 137, 143, 158c, 171, L 91b, 145, 147, 148, 149, 151a, 153, 177c, 185, 200, 200a, 240; *haom*, K 100a, 133a, 133b, 133d, 145a, 146, 167, 187; **ham**: het type *ham* in: L 149, 264; *den ham*, de nageboorte v.e. paard, Elemans 184; **helm**: het type *helm* in: I 271, K 129a, 153, 157, 163, 164a, 173, 174, 175a*, 177, 179a, 183, 188, 193a, 214, 215, 216a, 295, L 180b; *hélm*, K 183c, 191, 192;

hèllam, P 86; *elm*, K 177b; *élm*, K 191, 204, 207; *danéélam*, K 191; *helm*, nageboorte bij een merrie, Goossenaerts 292; **net**: het type *net* in: L 235, 240; *nét*, K 268; **reet**: *rééjat*, K 240; **schoonmaaksel**: *schoongamoksəl*, O 67; **verwerp**: *varwérp*, K 291; **hulsel**: het type *hulsel* in: K 193a; **leger**: *léégar*, K 314; **lichter**: *legtar*, L 180.

DE MELK VAN HET PAARD
(zie kaart)

Die Milch des Pferdes – the milk of the horse – lait du cheval
(N 8, 57)

paardemelk: het type *paardemelk* in: K 256; *páárdamélk*, K 256; *péérdamelk*, K 133a, 193a, 214, 215, 216a; *péérdamélk*, K 237; *péérdaméllak*, K 226, 248; *pééraméllak*, K 354, 357, P 33; *péeramélk*, K 349; *péer-damillak*, K 248; *péaramélk*, K 310; *péaraméllak*, K 310; *péaraméllak*, P 145; *péaraméllak*, P 35a; *pérdamelk*, K 186, 188; *pé-ramélk*, K 237; *peejaraméllak*, K 314; *pééjaraméllak*, K 351a, 353; *pééjoramélk*, P 105; *péjördamullak*, K 211; *pajramélk*, K 240;

péjarrømméllak, P 25; *pijéeroméllak*, I 220, K 318, 345a, P 68; *pijéeroméllak*, O 74; *pijèrømméllak*, K 241; *pijéerømméllak*, K 287, 296; *pijéerømméllak*, O 158; *pijéerømméllak*, O 162; *pijéerømméllak*, P 10; *pijéerømméllak*, O 275; *pijéerømméllak*, K 273; *pijéerømméllak*, P 27; *pijéerømméllak*, P 169; *pijéerømméllak*, P 287; *pijarrømméllak*, P 103; **paardsmelk**: *péersméllak*, K 317; *pertsoméllak*, L 150; *pétsoméllak*, P 41; *pérsoméllak*, K 220; *pérsoméllak*, K 191; *pééjatsoméllak*, K 277; *péjtsoméllak*, P 48; *pijéetsoméllak*, K 276; *paardsmelk*, melk van een merrie, Goossenaerts; **merriemelk**: het type *merriemelk* in: L 264; *mériéméllak*, K 251; **meermelk**: *mérvoméllak*, K 251; 330; *méreeméllak*, K 281a; **moedermelk**: *mödédarméllak*, K 324; *miedarméllak*, K 324; **melk**: het type *melk* in: K 100a, 102, 174, 179a, 332, L 207; *mélk*, K 274; *mèlk*, L 159; *mèllak*, K 177b, 335, L 159; *mèllak*, K 191, 237, 238, 301, 307, 310, 348, P 44, 76, 85, 86, 88, 89, 154a; *mèllak*, K 188a; *mèllak*, I 266; *mèllak*, K 163; *méélak*, K 313; **paarderomen**: *péerdarómma*, K 165; *péerdarómma*, L 227; *peerdarómma*, K 184; *péerdarómma*, K 187; **paardsromen**: *péertsromma*, L 187a; *péertsromma*, L 159b; *pertsromma*, L 188; *pertsromma*, L 153; *pertsromma*, L 150; *pérsromma*, K 218; *pijérsromma*, L 235; *pérsromma*, paardsmelk, Elemans 184; **romen**: *rooma*, K 165, L 145; *ròmma*, K 146; *ròmma*, L 200a; *ròmma*, K 167, 183, 184, L 242; *romma*, K 150, L 149, 160, 180; *rómma*, L 233, 241, 263; *rómma*, L 233; *roojma*, K 133b; **paardszog**: *pijéetsòch*, K 276; **meerzog**: *mérvazòch*, K 291; **zog**: het type *zog* in: K 157, 174, 183, L 184, 205, 206, P 77; *zóch*, I 102a, 118, K 133b, 150, 179a, 184, O 67, P 27; *zòch*, K 183c, 204, 245, 249, 250, 281, 329, 330, 340, L 183, 240, O 173, P 41, 70, 81, 84, 125, 171, 198; *zòk*, P 163; *[z]òch*, K 174, P 89, 126; *[z]òch*, K 191, 192, P 95; *[z]òk*, K 167, L 180b, 235; *[z]òk*, L 183; *[z]òch*, K 307; **trog**: *tròch*, P 16; **terpentijn**: *térpentéén*, K 201; **te zuigen**: *tə zòwgan*, O 275; *tə sèuwgan*, O 275; *tə sògan*, O 275; met de volgende opgaven wordt waarschijnlijk de eerste melk bedoeld: **biest**: het type *biest* in: K 183, L 91b, 148, 180, 187a, 241; *biést*, K 207, 254, 333b; *bies*, L 159; *best*, K 268; **biestmelk**: *biéstméllak*, K 301; *biésméllak*, P 4; *biéjastméllak*, K 324.

SPENEN, VAN HET MOEDERDIER AFZONDEREN

Entwöhnen, absetzen (ein Fohlen) – to wean – sevrer (N 8, 59; Go 1b)

spenen: het type *spenen* in: L 148, 180, 242, O 67, P 77; *speena*, I 118, 268, 269, K 100a, 133a, 133b, 151, 157, 179a, 183, 184, 201, 207, 262, 268, 301, 310, 341a, 353, 358, L 149, 159, 180b, 233, 241, O 173, P 4, 41, 45, 47, 136; *speenən*, K 314, O 72, 162; *spéena*, I 220, K 245, 301, 307, 324, 330, 357, O 74, P 10, 16, 33, 84, 125, 137; *spéenan*, I 266; *spéena*, K 177b, P 44, 46, 89, 167; *spéena*, K 281a, 310, P 48; *speen*, O 158; *speen*, K 314; *speejna*, K 165, 183c; *speejna*, K 318, P 105, 163; *spéejna*, I 271, K 249, 250, 330, 335, P 27, 81; *spéejnan*, O 275; *spéejnan*, K 188; *spéejn*, O 275; *spenna*, K 175a*; *spennən*, K 174; *spénna*, K 295; *spéena*, P 44; *spéena*, P 145; *spéjna*, K 287, L 235, P 67, 68, 72, 76; *spéjnan*, O 275; *spejna*, P 154a; *spéjnan*, K 240, P 25, 95; *spéna*, P 171; *spiena*, P 99b, 103; *spéenna*, P 198; *spéna*, K 281, 317, 332, L 91b, 150, 153, 227, P 88; *spéna*, K 287, 341a, P 27, 41; *spéjna*, P 48, 85; *spéjna*, P 85; *spéjna*, K 357; *spijnən*, O 169; het veulen is – *gəspenit*, K 151, 187; *gəspēnt*, L 263; het veulen wordt – het type *gespeend* in: K 174; **vanafzetten**: *vanafsetta*, K 357; *vān-afsetta*, K 318, 353; *vanaafsetta*, K 316; **van het paard afzetten**: in de volgende opgaven wordt het veulen niet gedocumenteerd – *van at pert afzetten*, K 137, 256; *van at pèrt afzetta*, L 183; *van at péért afzetta*, L 159; *vōn at pééjat ofzetta*, K 351a; *vōnt-pjéét afsetta*, K 276; **van de meer afzetten**: het type *van de merre afzetten* in: K 256; *vōn də mérvrōnēfssetta*, K 256; **erafzetten**: *dər afzetta*, L 160; in de volgende opgaven wordt het veulen niet gedocumenteerd – het type *erafzetten* in: L 263; *er ofsetta*, K 237; **afzetten**: *afzetta*, K 274; *afsetten*, K 273; *afsetta*, K 274, 291; **van de meer zetten**: *vōn də mérrə zetta*, K 301; **van de oude zetten**: *van dən aaw zetta*, K 237, 248; *vōn dən aaw zetta*, K 211; *vōn dən aaw zetta*, K 191, 211, 277, 301; **van het oude zetten**: *van at aaw zetta*, L 145; **van 't paard zetten**: *van at pert zetta*, K 186; *van at pèrt zetta*, K 163, 220; *van at pért zetta*, L 149; *van het pèert zetta*, K 193a; *vāntpéért zetta*, K 248; *vāntpééat zetta*, K 313; *vōntpééert zetta*, K 204, 237; *vāntpééert zetta*, K 191; *vāntpééert zetta*, K 226; *vōntpééjat zetta*, K 277; *vāntpjéét zetta*, P 27; *vōntpjatsetta*, P 95; *van et pèrt chezét*, *gespeend*, Elemans 184; **van de uier doen**: *van dən uiar doen*, K 188a; **van de meer wegzetten**: *vōn də mérrə wēchssetta*, P 70; **van de moeder wegzetten**: *vōn də möéjər wēchzetta*, P 86; **apart zetten**: *òpòët zetta*, P 86; **afdoen**: het type *afdoen* in: K 102; **erafdoen**: in de vol-

1.1.1.2.

gende opgaven is het veulen niet gedocumenteerd – het type *erafdoen* in: K 178*, 193a, L 159b, 205, 206, 235; *dər afdoen*, L 235; *dér af doewn*, L 242; **vanafdoen**: *vānāfdōēn*, K 315; *vānāfdōē*, K 315; **van de oude afdoen**: *van dən aawə afdoen*, K 165; *van dən aawən afdoen*, K 183; *van dən ouw afdoen*, K 163; **van het paard afdoen**: *vantpaert afdōēn*, I 102a; in de volgende opgave is het veulen niet gedocumenteerd – *vōn at pééjət afdoen*, K 354; **van de moeder doen**: *vōn də mōējər dōēwn*, K 240; *van de mojer doen*, van veulens, ze wegemen van de merrie, ze spenen, Goosse-naerts; **van de meer doen**: *van də merrə doen*, K 256; **van de oude doen**: *van də āūwə dōēn*, L 200a; **van het paard doen**: *van at pərt doen*, L 188; *vantpéériōēn*, K 192; **van het paard trekken**: *vōn at pjeet trékka*, K 307; *vōntpéjət trékka*, K 348; **van de tiet trekken**: *vōn də tēt trékka*, K 349; **van het paard af**: *van at péért af*, L 187a; **eraf moeten**: de boer zegt – *hij moet eraf*, L 207; **van de mem nemen**: *vōn də mém neemə*, K 340; **afwennen**: *afwēnna*, L 184; **afbrengen**: *ōvbriēngə*, K 329; **afbinden**: de merrie – *wurt afchəbonnə*, K 251; **wegzetten**: *wéchsétta*, K 330; **pees afsnijden**: *pééjəs ófsnèn*, K 333b; **opleppen**: *opleppə*, L 188; **van het paard zijn**: het veulen is – *vantpééjət*, K 254; **van de merrie afzijn**: *zas vōn də mériējōf*, K 353; **erafzijn**: *ərafzējn*, K 241; *drafzējn*, K 241; **van de mem zijn**: het veulen – *iēs vōn də mém*, K 340.

–1.2.7. Ziekten

LEEWATER

Gelenkwassersucht – navel joint ill – synovie séreuse

(N 8, 90n; DC 48A, 12c)

[De ziekten die kunnen voorkomen bij jonge paarden vat men wel samen onder de naam *veulenziekten*. De voornaamste veulenziekten zijn: diarree, longontsteking, nierontsteking, gewrichtsontsteking of leewater en Engelse ziekte of rachitis. De hier verzamelde woorden zijn alle gegeven als antwoord op de vraag naar gewrichtsontsteking. In een groot aantal plaatsen duidt men deze ziekte aan met de algemene benaming *veulenziekte*. De opgaven *engalsa ziekta*, L 184 en *skeet*, O 274a zijn geen benamingen voor leewater, maar voor resp. rachitis en diarree.

Leewater is een vochtophoping in een gewricht, veroorzaakt door een smetstof die bij jonge dieren, kalveren, hoenders, en

vooral veulens, via een navelwond binnendringt.]

veulenziekte: het type *veulenziekte* in: K 188, P 4a; *veulaziekta*, K 261; *veulazikta*, K 204; *veulaziékta*, K 191, P 25; *vullaziekta*, K 124a, 151; *vullasiékta*, K 207; *völltaziekt*, K 167, 183; **veulensziekte**: het type *veulensziekte* in: K 188a; *veuləszikta*, K 268; *vulləsziekta*, L 91b; **veulziekte**: *veuwłsiékta*, P 145; **leewater**: het type *leewater* in: K 100, 150, 179a, 183, 206, L 180, 184, P 161; *leewattər*, K 133a, 165, L 233, 242, P 86; *leewettər*, L 235; *leewaotər*, K 100a, 137, 151, 179a, 193a; *lèwaotər*, K 187; *leewottər*, L 145, 149; *lee-wottər*, L 148; *leewöttər*, L 91b, 150; *leewoatər*, L 149; *leewòdər*, K 317, 318; *léwòdər*, K 191; *lejewatər*, L 186; *léjwattər*, P 171; *leejwaotər*, K 188, L 180b; *lijwatər*, L 112, 159, 159b, 160, 184, 185, 187a, 285; *lijwaatər*, L 159; *lijwaotər*, L 153, 188; *liwattər*, L 263; *liwaotər*, K 184; *laawòdər*, P 41; *lawwowsattər*, P 95; *lejewòdər*, Gelenkwasser, hs Mischgofsky L 95; *et lijwöttər*, bep. gewrichtsziekte bij veulens, Elemans 182; **lendewater**: *linnewatər*, O 67, 169; *linnewoatər*, O 274a; *liënnəwatər*, P 4; *liënnəwòttər*, P 125; *liënnəwöttər*, P 198; *lénjəwatər*, O 153; *linjəwatər*, O 160a; *liëngəwoutər*, O 158; *'t linnewater*, vocht in de gewrichten van veulens of kalveren die lijden aan de veulekensziekte, Wouters p. 37, O 153; **kleewater**: *kléewòttər*, K 354; **geelwater**: het type *geelwater* in: O 67; *geelwaatər*, P 10; *géelwaatər*, O 74; *géelwòdər*, K 249, 250; *[g]éelwòdər*, I 266; *gééəlwòdər*, K 245; *gééəlwàttər*, K 281; *géjłwàttər*, I 269; *gééjłwaatər*, K 330, O 72; *cheelwajtər*, P 163; *'t geel water*, vocht in de gewrichten van veulens of kalveren die lijden aan de veulekensziekte, Wouters p. 37, O 67; **zenuwwater**: *zeenwatər*, L 144, 148; *zeenwaettər*, L 200a; *zeemwaotər*, L 200; *zinnəwattər*, L 183, 235; *zinnəwəttər*, L 241; *[z]éjnwəatər*, P 67, 68; *[z]éjnwòttər*, O 275; *zi-jnwəttər*, O 275; **vierwater**: *virwaatər*, K 208; *viërwòdər*, K 310; *[v]iëwoaʔər*, K 340; **water**: het type *water* in: K 171a; *waotər*, K 291; *wòdər*, K 241; *wòttər*, K 241; **water in de gewrichten**: *wòʔər innə gewrichtə*, K 313; **zever**: *zèèvər*, K 281a; *zèèvər*, K 341a; *ziëjəvər*, K 274; **zever in de knie**: het type *zever in de knie* in: K 269; **gewrichtsontsteking**: het type *gewrichtsontsteking* in: K 164a, 174; **beenziekte**: *biëjənzikta*, K 353; **beenderziekte**: *biëjənrzikta*, K 353.

ZONDAGZIEKTE

Schwarze Harnwinde (Kreuzrehe) – Monday disease – azoturie (N 8, 90r; DC 48A, 1)

[Een ernstige stofwisselingsstoornis in de spieren van de achterhand, meestal bij zware werkpaarden. De aanleiding tot de ziekte is overmatige voeding gedurende een periode, een of twee dagen, stalrust. Tijdens deze rustperiode hoopt zich een overmaat aan spiersuiker in de spieren op. Gaat het dier weer aan het werk, dan verbrandt de suiker en het melkzuur dat hierbij vrij komt beschadigt de spieren. Na even gewerkt te hebben gaan de dieren zweten en stijf lopen. Laat men ze niet meteen rusten, dan zakken ze door in het achterstel en laten ze zich vallen.]

zondagziekte: het type *zondagziekte* in: K 100, 206, 208, L 184, 185; *zondachziëkte*, P 41; *zòndachziëkte*, P 4; *zòndòchziëkte*, O 158; *zondachsziëkte*, K 248, P 145; *zòndachsziëkte*, K 310, P 10; *zondaachsziëkte*, K 204; *zondaachsziëkte*, P 145; *zòndaachsziëkte*, K 201; *zoondachsziëkte*, K 274; [zo]òndòchsiëkte, K 287; **zondagsziekte:** het type *zondagsziekte* in: I 102a, 269, K 100a, 136a, 137, 157, 163, 165, 174, 175a*, 177b, 179a, 183, 184, 186, 188, 188a, 191, 220, 237, 262, 268, 287, 291, 295, 301, 318, 354, L 112, 144, 145, 148, 149, 150, 159, 180b, 188, 263, O 67, 72, P 41, 84, 103; *zòndachsziëkte*, K 301; *zòndachsziëkte*, P 25; [z]oondəsziëkte, L 241; *zòndòchsiëkte*, O 173; *zondachsziekt*, L 159; *zòndachsziëkt*, K 240; *de sòndachsziëkte*, bep. ziekte van paarden door een dag rust, Elemans 183; **zondagse ziekte:** *zòndachsziëkte*, K 237; *zondachsə ziekt*, L 184; **maandagziekte:** het type *maandagziekte* in: K 100, 133b, 153, 164a, 174, 188, 188a, 218a, 269, L 160, 184, O 67, 160a, P 161, 171; *maandachsziëkte*, O 74; *máandachsziëkte*, K 313; *maondachsziëkte*, K 163; *mòndachsziëkte*, K 165; *mondachsziëkte*, K 191; *mòndachsziëkte*, O 275; *móndachsziëkt*, L 235; *mondòchsiëkte*, O 275; *mondòchsiëkte*, L 263; *moondachsziëkt*, L 208a; **maandagsziekte:** het type *maandagsziekte* in: L 160, P 171; *maondachsziëkte*, K 124a, 151; *maondachsziëkt*, K 187; *mòndachsziëkte*, L 91b; **'s maandagsziekte:** *smaondəssziëkte*, K 171a; **maandagmorgenziekte:** *mòndagəməèrgəziëkte*, L 183; **pinksterziekte:** het type *pinksterziekte* in: K 137, 146, L 281-281*; **stalziekte:** het type *stalziekte* in: K 188; *stalziëkte*, P 146; *staalziëkte*, K 277; **suikerziekte:** het type *suikerziekte* in: O 67; **te-goede-voedingsziekte:** het type *te-goede-*

voedingsziekte in: K 188; **beslag:** het type *beslag* in: K 195, 261, P 163; **beroerte:** het type *beroerte* in: I 57b, K 174, 188, 188a; **geraaktheid:** het type *geraaktheid* in: K 280; *garoktejt*, O 67; *garòktajt*, O 275; *garòktòət*, I 266; *garòktòdòt*, geraaktheid = bloedopdrang (door teveel voeren of door plotselinge stilstand v. d. bloedsomloop), hs Schrevens P 86; **bevangenheid:** het type *bevangenheid* in: L 148; **bevangen (zijn/staan):** zonder fonetische documentatie van een eventueel toegevoegd tweede deel: het type *bevangen* in: K 188, L 262; *bəvangə*, L 159b, 208a; *bevangen [zijn]*, K 261, L 200; *bəvangə [staan]*, K 268; **vervangen (zijn/staan):** zonder fonetische documentatie van een eventueel toegevoegd tweede deel: het type *vervangen* in: O 67, P 163; *vərvòngə*, I 268; *vervangen [zijn]*, P 4; *vervangen [staan]*, K 241, O 153, 160a; *vəpéət vərvangə*, bloedopdrang = geraaktheid, hs Schrevens P 86; **aanleg voor vervangen:** *aanleeh vuv vərvangən*, L 285; **koliek:** het type *koliek* in: L 184; **pijn in 't zak:** het type *pijn in 't zak* in: P 93; **dempig zijn:** het type *dempig zijn* in: K 289; **aanlopen:** *aanlopen*, van paard dat te lang op stal staat, te dik en verder zó wordt dat men vrees voor een geraaktheid, Goossenaerts.

DIARREE OM DE MAAND

Monatliche Diarrhöe – every month scour – diarrhée mensuelle (N 8, 94d)

[Periodieke diarree.]

1. de oorzaak: **darmontsteking:** *dərmòntsteeekiəng*, P 4; 2a. diarree: **afgang:** *əfchòngk*, K 340; 2b. diarree hebben: **los van lijf zijn:** het paard is – het type *los van lijf* in: K 146; **ras zijn:** het paard is – het type *ras* in: K 291; **te dun schijten:** het paard – *schèt tə dun*, K 167; **zich verloren schijten:** het paard – *schijt hem vərloorən*, O 67; 3. zo'n paard is een: **maandschijter:** *maantschijter*, P 103; *maantschéétər*, K 313; *mantschéétər*, P 154a; *mantschééʔər*, K 314; *majnschájətər*, K 240; *maontschijter*, I 102a, K 183, 193a, L 180; *maontskijter*, K 187; *mòdòntschéétər*, K 318; *mòdjntschaojtər*, P 76; *moontschééjtər*, O 173; *mòntschéjtər*, K 207; *mòntschééjtər*, P 105; *mòntschéétər*, K 183c; *mòntskéétər*, K 357; *mòntschaatər*, P 137; *mòjntscháájtər*, K 240; *mòntschattər*, P 41; *muntschéétər*, K 274; *muntschaatər*, K 310, 330; *muntschòatər*, K 248; *mòntschèétər*, K 301; *mòèntschí-jtər*, P 86; *mòèntschòatər*, P 89; *mòntschéétər*, znw. m. maandschijter, van

1.1.1.2.

een paard gezegd, dat in het algemeen spelachtig van nature is en om de maand meer dan gewoon schijt, De Bont; **maanschijter**: *màànschààtər*, K 281a; *mònschèttər*, K 268; *maonschijttər*, K 188a; *maonschèttər*, K 184; *mòðnschéttər*, K 317, 353; *mòðnschaatər*, K 273; *mòðwnschaatər*, P 41; *mònschaatər*, P 25; *mònschéttər*, K 201; *manschéttər*, znw. m. maandschijter, van een paard gezegd, dat in het algemeen spelachtig van nature is en om de maand meer dan gewoon schijt, De Bont; **maneschijter**: *màjnəschààtər*, K 351a; *mànnəschààtər*, K 351a; **om de maand schijten**: *schòdətəròd ùumdə mént*, K 340; **schijter**: *schòdətər*, K 324; *schaatər*, K 348; **doorloper**: *deurlōēpər*, K 245, 281; *deuwlōēpər*, K 249, 250; **doorjager**: *deurjaogər*, K 146; *durjaogər*, K 165, L 180b, 241; *durjòdōgər*, K 310; **platschijter**: *plaatšjéttər*, P 95.

KOLIEK

Kolik – colic – colique

(N 8, 90; DC 48a, 5).

[Koliek is buikpijn. De dieren tonen deze pijn door onrustig te worden en naar de buik te kijken. Ze beginnen te zweten, ze gaan nu eens liggen om daarna weer op te staan, ze slaan naar de buik en ze wentelen zich. De buik kan opgezet zijn; de mest kan droog zijn, slijmig of week en zuur. Al naar de oorzaken of verschijnselen onderscheidt men: maagkoliek, verstoppingskoliek, krampkoliek, windkoliek, wormkoliek.]

koliek: het type *koliek* in: I 57b, K 100, 100a, 137, 153, 164a, 171a, 174, 188, 188a, 195, 206, 208, 261, 268, 269, 280, 289, L 112, 148, 184, 185, 200, 208a, 281, 281*, 285, P 93, 146; *kóliēk*, K 314, O 162; *kóliēk*, K 191; *kòliēk*, K 241, 353; *kòliēk*, K 301; *kòli-jk*, P 41; *kòliēk*, K 237, 313; de onderverdeling van de volgende opgaven heeft plaats gevonden op grond van de toelichtingen van de respondenten over de aard en de oorzaak van de pijn: 1. pijn in de buik: het type *koliek* in: I 102a, K 133a, 133b, 136a, 137, 157, 174, 179a, 183, 188a, 193a, 207, 211, 240, 245, 249, 250, 256, 281, 283, 318, 335, L 145, 148, 150, 184, 200a, 264, P 41, 171; *kóliēk*, P 86, 89; *kòliēk*, K 251; *kóleek*, K 281a; *kòliēk*, K 183c; *kòliēk*, I 220, K 201, 237, 241, 274, 276, 287, 310, 317, 324, 332, O 74, P 44, 105, 154a, 163; *kòliēk*, K 226, 273, 295; *kòleek*, P 89, 198; *kəliēk*, K 124a, 163, 177b, 184, 188, L 242, 263; *kəliēk*, K 277, 349; *kəliēk*, K 291, 301, 340; *kəlik*, K 191;

kəli-jk, K 240; *kliēk*, K 124a, 178*, 220, L 149, 160, 235; 2. darmstoornis: het type *koliek* in: I 118, K 151, 186, 187, 307, L 144, 241; *kóliēk*, L 183; *kòliēk*, K 248; *kòliēk*, P 76, 88; *kəliēk*, K 102, 174, L 153, 235; *kliēk*, K 165, L 91b, 159, 159b, 180b, 187a, 188; 3. krampen: *kòdliēk*, O 173; 4. keelontsteking: het type *koliek* in: L 180; 5. verkoudheid: het type *koliek* in: P 103; 6. pijn in de rug: het type *koliek* in: K 254; 7. niet kunnen wateren: *kòliēk*, K 310; 8. i.v.m. het bloed: het type *koliek* in: K 268; 9. ziekelijkheid: *kòleek*, P 137; *kəliēk*, bepaalde paardenziekte, Elemans 183; **kolieken**: het type *kolieken* in: P 161; *kòliēkka*, P 10, 125; **buikloop**: *bòdèklōēp*, K 248, 341a; **buikpijn**: het type *buikpijn* in: K 146, 188, 188a, 218a; *bukpéējn*, K 354; *bukpààn*, K 256; *bukpənt*, K 165; **penspijn**: het type *penspijn* in: L 262; *pənspien*, L 159; *pənspéēn*, K 353; **zakpijn**: het type *zakpijn* in: O 67; *zəkpòdəm*, I 268; *zəkpòdōn*, P 16; *zòkpaan*, K 333b; *zòk-pòon*, I 268; *zòkpòdōn*, I 269; *zòkpòn*, K 330; *zòkpòdən*, I 266, K 287; *zəkpəjn*, kramp in de darmen van een paard, Wouters; **pijn in de/het zak**: het type *pijn in het zak* in: O 67, 153, P 4a, 77, 95; *pijn in ət sak*, O 67, P 163; *pijnd'zak*, O 274a; *pijnt'suk*, O 169; *pəjniēntsək*, P 4; *pəjnt-zjak*, O 275; *pəjniēnnətsòk*, P 67, 68; *pəjntsòk*, O 275; *pəaniēntsək*, P 25; *pəənniēntsòk*, P 126; *pòjən iēnnətsək*, P 35a; *pòjəniēntsòk*, P 72; *pòon iēntsək*, P 27; *pòdən iēnnətsək*, P 84; *pijn in 't zak*, kramp in de darmen van een paard, Wouters O 67; *pijn in 't zak*, buikpijn bij paard, Tuerlinckx; *pòdən ətsək émmə*, pijn aan de zak hebben, maag- of buikpijn, hs Schrevens; **pijnzak**: *péēnsək*, pijnsak, een soort buikkrampe t.g.v. overvoeding, Eyslenbosch O 253; *pijnsək*, O 160a; **pijn in het lijf**: het type *pijn in het lijf* in: K 262; **kramp**: het type *kramp* in: K 208; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *krampen* in: I 271, K 188; **buikkrampen**: *boowəkrəmpə*, K 296; *bòdèkrəmpə*, K 330; **verstopping**: het type *verstopping* in: K 250, 175a*; **darmstop**: *deermstòp*, K 167; **darmontsteking**: *dərmòntstékiēng*, K 307; **darmstoornis**: het type *darmstoornis* in: K 183; **kronkel in de darm**: het type *kronkel in de darm* in: L 149; **slag in de darmen**: *slach in də dèèrəm*, L 208a; **klem**: *klem*, paardeziekten, chronische onverteerbaarheid, die de paarden belet te zwelgen, Corn.; **misere**: *misere*, bij paarden, knoop in de darmen, Goossenaerts; **hardlijvig**: *hardlijvig*, van paarden en hoornvee; hard, moeilijk van afgang,

Goossenaerts; **het op het water hebben**: *het op het water hebben*, darmkramp hebben (van een paard gezegd), Wouters, O 67.

HOEFBEVANGENHEID

Rehe, Hufverschlag – founder – fourbure (DC 48A, 20)

[De ziekte ontstaat door het opnemen van giftige stoffen, vaak afkomstig uit het maagdarmkanaal of uit de ontstoken baarmoeder. In het toongedeelte van de hoeflederhuid van de voorbenen ontstaat een vochtige ontsteking. Ten gevolge van deze pijnlijke ontsteking nemen de dieren een eigenaardige stand en gang aan: de voorbenen worden ver naar voren geplaatst, de achterbenen ver onder het lichaam.] **hoefbevangenheid**: het type *hoefbevangenheid* in: K 100, 164a, L 184; **bevangenheid**: *bəvanganhaat*, K 268; **de hoef bevangen**: *den hoef bevangen*, L 208a; **hoefbevangen**: het type *hoefbevangen* in: K 188, L 112, 285; **bevangen poot**: het type *bevangen poot* in: K 269; **bevangen**: het type *bevangen* in: K 137, 171a, 261, 289, L 144, 200; **bevangen staan**: *bəvanga stōn*, K 313; **vervangenheid**: *vervangenheid*, ontsteking van de hoeflederhuid van een paard, Wouters, p. 32, O 67; **vervangen zijn**: het paard is – het type *vervangen* in: O 67; **week van hoef**: het type *week van hoef* in: K 174; **doorgeduwde voet**: het type *doorgeduwde voet* in: P 163; **verhit**: het type *verhit* in: O 160a; **overkoot staan**: het type *overkoot staan* in: K 218a; **rotstraal**: het type *rotstraal* in: K 164a; **blein**: de volgende opgave is meervoud: het type *bleinen* in: O 274a.

KOLDER

Koller – staggers – immobilité (N 8, 90p; DC 48 A, 37)

[Wordt veroorzaakt door een slepend verloopende hersenwaterzucht, die zonder koorts, aanleiding geeft tot stoornissen in het gevoel, de beweging, de spijsvertering en in de bloedsomloop. Deze vorm van kolder wordt stille kolder genoemd, bij plotselinge verergering van de ziekte worden de dieren wild en gaan ze in het rond draaien, in dat geval spreekt men van razende kolder.]

I kolder: **kolder**: het type *kolder* in: I 118, K 100, 100a, 124a, 133a, 136a, 137, 151, 153, 157, 163, 164a, 165, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188,

188a, 207, 211, 218a, 240, 283, 310, 341a, 354, L 148, 150, 153, 159, 180, 180b, 184, 188, 200a, 233, 241, 242, 263, 264, P 70; *kòldar*, K 191, 204, 295, 330, L 91b, 183, 235; *kolder*, bij veeartsen enz. paardenziekte; *stille kolder* = stille hersenontsteking bij paarden; *razende kolder* = woedende hersenontsteking, Corn.; *kolder*, een paard heeft de –: ziekteverschijnsel, dat niet met de voortplanting of bronst schijnt samen te hangen, hs Kapteijns L 177; **kolder in de kop**: het type *de kolder in de kop* in: K 102, 188a, 193a; *kòldar in de kòp*, K 191; **kol**: *kòl*, O 158; **het zot in de kop**: het type *het zot in de kop* in: O 67; **draaiziekte**: *draoiziekta*, O 67; II stille kolder: **stille kolder**: het type *stille kolder* in: K 188, 195, L 208a; *stilla kòldar*, K 313; **sluimerende kolder**: het type *sluimerende kolder* in: K 188; **slaapziekte**: *sloopziekta*, P 163; III last van kolder hebben: **kolderig**: het type *kolderig* in: K 146, 171a, 183, 220, L 148, 149, 159b, 200, 235, 285; *kolltarach*, L 160, 184, 185; **piet**: het type *piet* in: K 289; **reper zijn**: het type *reper zijn* in: O 160a; **de kolder hebben**: *də kòldar hēbba*, K 165.

GRAUWE STAAR

Grauer Star, Linsenstar – cataract – cataracte

(N 52, 27; DC 48A, 39a; DC 48A, 39c)

[Een meer of minder sterke troebeling van de lens van het oog. Er kan een uitgebreide sterke grijskleuring optreden.]

grauwe staar: het type *grauwe staar* in: K 180; *graaws staor*, K 133a; **grijze staar**: *grézza staar*, K 313; **staar**: het type *staar* in: I 57b, K 100, 206; **de vlek**: het type *de vlek* in: P 77, 79, 99, 106, 107; **maanoog**: het type *maanoog* in: K 208, L 160, 180b, O 153, 160a; *máánooch*, L 159; *maonooch*, L 200; *maonəðəch*, L 185; *maonðəgə*, L 259; *mðnððəch*, L 184; **licht maanoog**: *licht maonooch*, K 147; **staar oog**: *starooch*, L 281-281*; **vlekoog**: *vlekoewch*, L 285; **vlekjes op het oog**: het type *vlekjes op het oog* in: L 148; **strepen op het oog**: *strēpən op het ooch*, L 148; **de bloem op het oog**: *də bloem op d'ooch*, O 67; **wateroog**: het type *wateroog* in: L 144; **kwaad oog**: *kòj ðech*, K 210; **troebeloo**: *trəəbəlðech*, K 189; **varkensoog**: het type *varkensoog* in: K 188; **grijzige vlies**: het type *grijzige vlies* in: K 174; **wazig**: het type *wazig* in: K 137; **cataract**: het type *cataract* in: P 163.

1.1.1.2.

ZWARTE STAAAR

Schwarzer Star – amaurosis – amaurose (N 52, 26; DC 48A, 39b)

[Ogenscheinlijk zijn alle delen van het oog normaal, maar de oogzenuw is verlamd. Het dier is geheel blind.]

zwarte staar: het type *zwarte staar* in: K 180, L 144, 185; *zwartə staor*, K 133a; *zwéʔə staar*, K 313; **staar:** het type *staar* in: K 100, 206, L 112; **maanoog:** het type *maanoog* in: L 97, 200; *maonooch*, K 163; *maonðoch*, K 169; *maonðoch*, L 259; *maonowwəsch*, L 244; **donker maanoog:** *donkər maonooch*, K 147; **zwart maanoog:** *zwart maonooch*, L 200; **staarog:** het type *staarog* in: L 285; *sterooch*, K 171a; *stariooch*, K 135, L 281-281*; **maanblind:** het type *maanblind* in: K 188, P 99; **blind:** het type *blind* in: K 137, 188, L 259, O 160a; **scheel:** het type *scheel* in: K 188; **zwarte vlies:** het type *zwarte vlies* in: K 174; **de vlek:** het type *de vlek* in: P 163; **kwaad oog:** *kòj óech*, K 210; **gebroken oog:** *gəbrookən óech*, K 189; **varkensoog:** het type *varkensoog* in: K 188; **mol:** het type *mol* in: K 188; **zoeker:** het type *zoeker* in: K 188.

MAANBLINDHEID

Mondblindheit – moonblindness – fluxion périodique des yeux

(N 8, 62p; N 8, 90v; DC 48A, 39a; DC 48A, 39b)

[Een oogaandoening die met grote tussenpauzes, variërend van een week à een maand tot een jaar, kan optreden. Tijdens de aanval is het dier lichtschuw; het gehele oog vertoont ontstekingsverschijnselen.]

maanoog: het type *maanoog* in: K 137, 164a, 195, 237, 241, 256, 280, 330, L 160, 184, 285, P 77; *maanöech*, O 72; *maanöech*, K 291, O 74, O 162; *màànöech*, K 281a; *maanöewəsch*, I 268; *manöech*, K 207, P 4; *mànöewəsch*, K 277; *maonooch*, K 100a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 165, 167, 174, 177b, 179a, 183c, 186, 187, L 149, 159, 188, 262, 281-281*, P 76; *maonöoch*, K 146; *maonðoch*, K 184, 262, L 91b, 242; *maonðöwəsch*, L 242; *maonoojch*, O 67; *maonoech*, P 76; *maonöech*, K 207, L 150; *maonoewəsch*, K 268; *moonðoch*, K 163, L 200a; *mòðnooch*, K 165, L 149, 187a; *mòðnðoch*, K 102; *mòðnðoch*, K 179a; *mòðnðoch*, K 220; *mòðnoowch*, L 200a; *mòðnðwəsch*, K 240; *mòðnowch*, K 287, L 183, 241, 235; *moonowəsch*, L 208a; *moonöech*, P 198; *moonöech*, P 27, 85, 88;

mòðnðöech, K 281; *mòðnðöech*, I 220, 266, K 248, 249-250, 317, 341a; *mòðnðöech*, K 251; *mònoeoch*, K 248; *mòðnðöech*, P 44; *moonöewəsch*, K 241; *mòðnðöewəsch*, K 241, 274, 301, 312, 314, 353; *mòðnðöewəsch*, K 340; *moonüüch*, O 173; *mónöech*, P 16; *mòðnðöech*, P 67, 68; *mòðnöech*, K 237, 249-250, 256, 310; *mòðnðwəsch*, K 240; *mòðnðöewəsch*, K 274, 310, 348; *mòðnðöewəsch*, K 211; *mòðnúuch*, P 10; *mowndöech*, O 169; *mòwəməoəoch*, P 95; *mòwəməöewəsch*, P 95; *mòwəməöech*, P 154a; *mòbenüuch*, O 275; *möewndöech*, P 48; *meunöech*, K 245; *moowðoch*, L 235; de volgende opgaven zijn meervoud: *maonoewəgə*, K 312; *mòðnðöegə*, P 70; *mòðnðöewəgə*, K 301; **maanoog**, maanblindheid, soort oogontsteking bij paarden, Wouters p. 45, O 67, I 255; *mo!nö.X*, znw. o. maanoog, hetz. als *blézö.X*, De Bont; **mane-oog:** het type *mane-oog* in: L 144, 148; **maanblindheid:** het type *maanblindheid* in: K 100, 218a; *maanblienthéjt*, L 112; **maanziekte:** het type *maanziekte* in: K 261; **maanvier:** *maanvier*, bij veeartsen, soort van zinking welke van tijd tot tijd o.d. oogen valt, vooral op die der jonge peerden, Corn. Vervl. A.; **blesoog:** het type *blesoog* in: K 183, 187, 256, L 159, 180; *blésöoch*, K 307; *blésöech*, P 72, 86; *blésöech*, K 256, O 158; *blézöech*, P 198; *blézöech*, K 330; *blézöech*, K 287; *blézöewəsch*, K 191; *bléswoch*, K 201; *blézö.X*, znw. vr. blesoog (van paarden gezegd); oog met een witte plek erop; ook: *mo!nö.X* gen., De Bont; **meeloog:** *meelöech*, K 314; **schaapoog:** het type *schaapoog* in: K 287; *schaopöoch*, K 188; **schaapenoog:** *schaopəmooch*, K 174; **witoog:** het type *witoog* in: K 289; *wiëtöech*, K 245, 281; *wiëtöech*, K 249-250; **staar:** *staor*, K 151; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden: **maanblind:** het type *maanblind* in: K 153, 208, 289, P 161; *maanblint*, O 274a; *máánblint*, K 313; *máánbliént*, K 281a; *maonblint*, K 136a, 151, 191, P 70, 163; *maonblijnt*, P 136; *móónbliént*, P 27; *mòðnblint*, K 191; *mòðnbliént*, K 301, P 84; *mòðnblint*, P 145; *mowndblint*, P 41; *mowəndblint*, P 163; *mönblint*, P 25; *moenblint*, P 145; **maanblind**, gezegd van paarden die zeker periodiek terugkeerend gebrek aan de ogen hebben dat vaak op blindheid uitloopt, Goosse-naerts; **maanogig:** *maanöögəsch*, O 74; **maanziek:** het type *maanziek* in: K 208; **blind:** *blint*, K 353; *bljnt*, L 263; **sneeuwblind:** het type *sneeuwblind* in: O 160a; een paard dat aan maanblindheid lijdt noemt men een – **maanoger:** *maanöeggər*, K 330; *màànöegər*, K 283; *màànöeggər*, K

351a; *maangúúgær*, P 10; *mawnoogær*, O 67; *máwnðegær*, O 162; *mawneuwgær*, P 48; *mánðegær*, K 237, 313; *máaðewægær*, K 277; *moonðegær*, I 269; *mððnðeggær*, P 67-68; *moonúúggær*, O 173; *mððnðewægær*, K 340; *maonoogær*, I 220, K 100a, 137, 165, 167, 183c, 186, 278, L 149, 263; *maonðogær*, K 262; *maonðógær*, K 178*, 179a, 183, 220, L 91b, 148, 184; *maonowgær*, L 241; *maon-ogær*, K 163; *mððnðewægær*, K 274, 353; *mððnðegær*, K 241; *mððnðégær*, K 310; *maonoegær*, K 318; *maonðegær*, L 150; *mððnúúggær*, P 41; *maoneugær*, K 187; *mððneugær*, L 180b; *mððnðjgær*, L 183; *mððnðwægær*, K 240; *mððnðjwægær*, K 240; *mððwánðogær*, K 278; *mððnðegær*, I 269, K 248, 268; *mððnðégær*, K 274, 317; *mððn-oeuwægær*, K 348; *mððnðeggær*, P 86; *meun-ðegær*, P 33; *munðegær*, P 41; *maanblinde*: *maonblejnda*, L 180; *mððnðbliënnæ*, P 88; *mððnðbliënnæ*, P 89; *maanblinder*: *man-blindær*, K 291; *maankijker*: *mððnðkaakær*, K 273; *maanlichter*: *mððnlichtær*, K 268; *blinde*: *blindæ*, K 295, 354; *blijnda*, L 180b; *blinder*: *blijndaer*, L 263; *schele*: *scheelæ*, P 103; *witoger*: *witðegær*, K 349; *hunter*: *úúntær*, P 4.

TROEBELE OGEN

Trübe Augen – turbid eyes – yeux troubles

(N 8, 94g)

troebele ogen: *tröëbbal ðeggæ*, P 86; *tröëb- bal ðégæn*, K 248; *tröëbbal ðewægær*, P 41; **bronkogen**: *bröëngkðegæ*, P 25; **dode ogen**: *döðwøj ðewægær*, K 353; **droezelogen**: *dröëz- zalðewægær*, K 277; **drubberige ogen**: *drub- bærægæ ððwægær*, L 200a; **drupogen**: *drup- ðewægær*, K 276; **keef op zijn ogen**: *kééjaf ðp zæn ðewægær*, K 353; **lodderogen**: *lòððærðegæ*, K 330; **lopende ogen**: *lòðpændæ ðegæ*, K 296; *lòðwæpændæ ðewægær*, K 296, 312; **natogen**: *natðégæ*, P 88; **prutogen**: *prüúútðegæ*, K 281a; *prutðewægær*, K 314; **seperogen**: *sejæpærøogæn*, L 242; **traanogen**: *traonððegæ*, K 183; **trutogen**: *trutððwægæn*, K 240; **ver- dronken ogen**: *verdrung?æ ðewægær*, K 340; **vochtogen**: *vðchtwooch*, K 201; **vuile ogen**: *vuulððegæ*, L 159b; *vððlðegæ*, P 198; **water- ogen**: *waatarúúch*, O 173; *waatarððegæ*, K 262; *wððtarððegæ*, P 81; *wððtarððeggæ*, P 67- 68; *wððtarðegæ*, P 126; **wazige ogen**: *wazægæ ððgæn*, L 242; **zeepogen**: *zeepoogæ*, L 263; **kou op de ogen**: *kàù ðëp zæn ðegæ*, P 89; **vuil op z'n oog**: het type *vuil op z'n oog* in: K 100a; **iets op de ogen hebben**: het paard heeft – *iets op zæn ððgæn*, K 167; **mat van oog**: *mat van oogæ*, K 193a; **'t schel over de ogen hebben**: *'t schel ovær d'ððgæ ebba*, K

177b; **er zit een kou in**: *dur zit æn kaauw in*, L 159; **droes**: *dröës*, K 251; **droezelig**: het type *droezelig* in: I 118, 271, K 174, 183c, 193a, L 148, 150, 159b, 180b, 187a, 264; *droezzalach*, K 184, L 263; *droesalach*, L 180; *dröëzzalach*, K 211, 241, 247, 318, P 4, 41; *dröëzalach*, K 207, 237, 274, 287, 332, L 184; *droewzalach*, K 220; *droowza- lach*, K 248; *dròðwzalach*, P 154a; *driwsæ- lach*, K 240; *droe.zelech*, troebel (van paar- denogen), Elemans 183; **droesachtig**: *dröëséchtach*, K 291; **droezelachtig**: *dröë- zéléchtach*, K 357; **droezerig**: *droezærach*, L 91b; **droezig**: *droezæch*, K 186; *dröëzæch*, K 330; *droozæch*, K 335; *draezæch*, K 150; **sla- perig**: *slaoprach*, K 124a; **triestig**: *tristach*, K 354; *triëstach*, O 72; **troebel**: *tröëbbal*, K 248; *tröëbal*, K 207; *tréuwbal*, P 95; **troebelig**: het type *troebelig* in: K 157; *tröëbbalach*, K 317; **wazig**: *waozæch*, K 165; een paard dat troebele ogen heeft noemt men een – **droezer**: *dröëzær*, K 273; **droes- kop**: *dröëskòp*, K 241; **dromer**: *droomær*, O 67; **slaper**: *slòðpær*, K 241; **wateroger**: *wððtarðegær*, K 310; **waterogige**: *wððtar- ogægæ*, P 103; **dragen**: *dròggæ*, K 237; *dròð- gæ*, I 220, P 72; **droezelen**: *dröëzzalæ*, I 220; **droes uit de ogen kijken**: het paard kijkt – *droes ut zæn oogæn*, K 187; **de droes hebben**: het paard heeft – *dæn dröës*, K 268.

EEN NAAR BOVEN LOENSEND OOG

Ein nach oben schielendes Auge – eye casting upward – oeil qui louche en haut (N 8, 90v)

loensoog: het type *loensoog* in: K 201; *lunnæðech*, K 313; **scheeloog**: *schéélðech*, K 335; *schéélðech*, I 220; **appelooog**: het type *appelooog* in: P 77; **geitenoog**: *gaatanðech*, P 89; **strakoog**: het type *strakoog* in: K 193a; een paard dat een naar boven loen- send oog heeft noemt men een – **bliker**: *bliekært*, L 159b; **loenser**: *lòënsær*, K 353; **loerder**: het type *loerder* in: P 103; **lonker**: *lòëngkær*, K 341a; **schele**: *scheel*, K 340; 349; *schéél*, P 25; *scheelæ*, K 341a; *schéélæ*, K 240, P 70; *schéjla*, K 354; *schélla*, K 296; *schélla*, K 188a; *scheelan*, K 273; **sterrekij- ker**: het type *sterrekijker* in: K 151; *sterra- keekær*, K 183.

GEZWOLLEN TANDVLEES

Geschwollenes Zahnfleisch – swollen gums – gencives enflées

(N 8, 92; DC 48A, 51)

[Zwelling van het slijmvlies van het harde verhemelte. Deze zwelling kan soms zo

1.1.1.2.

sterk zijn, dat het verhemelte onder de snijtanden uitsteekt. Schuil komt voor bij jonge paarden tijdens de tandwisseling en is een gevolg van sterke bloedvulling.]

schuil: het type *schuil* in: K 100a, 124a, 133b, 146, 151, 153, 164a, 174, 179a, 183, 188, 188a, 195, 261, L 150, 200, O 67, 160a; *schuil*, K 167, 183; *schöjl*, K 207; *schèül*, K 165, 177b, 183c, 184, 191, 204, 277, P 44; *schul*, K 357; *schuul*, L 159, 184; *schòdl*, L 149; *schóol*, P 27, 33; *schòól*, P 16; *schòal*, K 241, P 77; *schòòal*, K 273, 310, P 84, 85; *schòal*, P 10; *schòjl*, K 240, 241; *schowel*, K 268; *schówal*, K 274; *schòwal*, K 276, 312, 340, 348, P 41; *schòòwal*, K 274, 353; *schaol*, K 307, L 148; *schaal*, P 163; *shòwl*, L 183; *skouw*, L 200a; *skaol*, L 148; *skuit*, K 163; *schuil*, bij landb. en veeartsen, snuitkwaal der peerden, Corn. Vervl. A.; *schuil*, Het schuil. Een ziekte bij paarden. Het harde gehemelte is bekleed met een slijmvlies, dat somtijds zo sterk gezwollen kan zijn, dat het onder de snijtanden uitsteekt, Goosenaerts; *at schòdl*, „schuil” een dik verhemelte en opgezwollen tandvlees t.g.v. maagstoornissen, hs Schrevens P 86; **het schuil hebben:** 't *schuil hebben*, zwellen bij 'n paard aan 't voorste deel van 't slijmvlies van 't gehemelte, Wouters p. 26, O 67; **schuil in de bek:** het type *schuil in de bek* in: K 188; **het schuilen:** het type *het schuilen* in: P 4a; **roos:** het type *roos* in: I 118, K 165, L 159, 188; *roos*, P 86; *ròòs*, L 159b; *ròòs*, P 103; *ròòs*, K 102, 248, L 159b, 180, 187a; *ròès*, K 330; *ròès*, I 271, K 351a, P 76, 88, 171; *ròes*, K 193a, 335, 349, P 25, 67, 68; *rúus*, O 275; *rows*, K 287; *róws*, L 205-206; *ròws*, P 125; *ròws*, L 242; *ròèwəs*, K 314, P 95; *ròèwəs*, K 354, P 163; *ròòs*, K 188a; *zroos*, L 180b; **brand:** *brant*, P 4; **brand in de mond:** *braant in de mont*, L 208a; **brand in de muil:** *brant innə muul*, L 285; **brand in de bek:** *brant in de bek*, K 187; *brant in den bek*, L 235, 241; **brand in het/de bakkes:** *brant in et bakkəs*, K 220; *brant in de bakkəs*, L 235; **brand op het tandvlees:** *brònt óptòntvliējas*, K 353; **klembakkes:** het type *klembakkes* in: L 262; **boon:** het type *boon* in: K 280; 289; *bōen*, K 254, 268, 295; *bōén*, K 281, 333b; *bōēwən*, K 301; de volgende opgave is meervoud: het type *bonen* in: K 269; **droes:** *dròēs*, K 251; *drīēws*, K 240; **bes:** *bès*, K 201; **vuur:** *vóór*, L 149; **klem:** *klém*, P 70; **haken:** *hookə*, P 105; **gezwollen:** *gəzwòllən*, O 162; **gezwollen tandvlees:** *gəzwòllən tòntvliējas*, O 72; *gəzwòlln tòntvliēs*, O 158; **gezwollen gebit:** *gəzwòllə gəbiēt*, P 41; **gezwollen bakkes:** *gəzwòllə*

bòkkəs, P 72; **hoog tandvlees:** *hóech tantvliēs*, K 341a; **paddevlees:** *pòddəvliēs*, I 220, 266; *pòddə vliējas*, I 268; **paddebakkes:** *pərrəbakkəs*, K 324; **zijn bakkes kapot hebben:** het paard heeft – *zan bakkəs kapot*, L 263; **wisselen:** het type *wisselen* in: K 100, P 161; **[sjchriël]:** *sjchriël*, K 237; **raak:** *ròòk*, znw.o. en m. raok, raak; opzwellen van de aan het harde gehemelte grenzende monddelen, inz. bij paarden en schapen, De Bont.

AANWASSEN OP DE TANDEN

Anwüchse auf den Zähnen – accretions on the teeth – papillomes des dents (N 8, 91)

haken: *hookə*, P 105; *hook*, L 149; *hòòkə*, K 256, 312, 353; *haakə*, P 171; *haokən*, K 256; *haokə*, K 179a, P 76, 136; *haok*, K 163, L 263; *heuk*, L 159b, 160, 180b; *hēuk*, L 242; *hekkə*, P 25; *hòkkə*, K 237; 318, 349; *huk*, P 41; *hūük*, L 188; *hòèkkə*, P 126; *hòòʔən*, K 241; *hòòən*, K 241; *hòwə-kə*, K 351; *aakən*, K 335, O 72; *aakə*, I 268, P 10; *ààkən*, K 283; *ààkə*, K 281; *aaskən*, O 162; *ookə*, P 85; *òòkə*, P 41; *òòak*, I 269; *òokə*, K 248; *òakə*, P 88; *óèkə*, P 89; *òkkə*, P 95; **splinters:** het type *splinters* in: I 271; *splintərs*, P 86; de volgende opgave is enkelvoud: *splīentərs*, K 201; **spinters:** *splīentərs*, K 351a; **bulten:** *bultə*, K 193a; **bobbels:** *bòèbbəls*, K 330; **hobbels:** *òèbələn*, O 158; **pinnen:** het type *pinnen* in: O 67; **schenken:** *schenkə*, K 165; *schènka*, K 193a; *schéngkə*, K 354; **ballemakers:** *balləmaekərs*, K 163; **vaarzen:** *vèèrzə*, K 179a; **haaktanden:** *hòòktònnə*, K 333b; *aoktaandə*, K 124a; *òòktàandə*, K 226; *ààktanna*, P 4; de volgende opgave is enkelvoud: *haoktant*, K 100a; **boon:** *bōén*, K 245, 296; *bōen*, K 291; *bōēn*, K 249, 250; *bōwn*, K 287; *bōēwən*, K 296; **staal:** *stòòwəl*, K 353; **schuil:** het type *schuil* in: K 151, 157, 175a*; *schòòl*, K 268; *schuul*, L 159; *schoowəl*, K 274; *sjchòl*, K 330; **aanwas:** *óònwòs*, K 335; **tandewas:** *tònnəwòs*, K 310; **knobbeltanden:** *knobbəltəant*, K 184; *knòèbbəltònnə*, P 67, 68; de volgende opgave is enkelvoud: *knòbbəltəant*, **rot-tand:** *ròtaant*, K 211; **vierkante tand:** *vierkaantə taant*, K 184; **varkensbakkes:** *verkəsbakkəs*, K 146.

KRAMP IN DE BENEN

Krampf in den Beinen – cramp in the legs – crampe aux jambes (N 8, 94c)

[Kramp in de benen, een ziekelijke onwil-

lekeurige samentrekking van een of meer spieren, die korter of langer tijd duren, of zich snel herhalen kan en soms met pijn gepaard gaat. De hier verzamelde woorden zijn het antwoord op N 8, 94c: „zegt men dat het paard *krampig* is, als het kramp heeft in de benen?”.]

krampen hebben: *krampə hebbə*, L 187a; *krampən émmə*, K 273; het paard – *éj krampə*, P 81; *hét kròmpa*, K 354; *éé kròm-pə*, K 330; **de krampen hebben:** *də kramp hebbə*, L 188; *də kramp émma*, P 89; *də kramp immə*, K 248; het paard – *hee də kròmpa*, K 341a; **kramp hebben:** *krāamp hebbə*, K 178*; het paard – *hee kramp*, K 341a; **krampen in de benen hebben:** het paard heeft – *krampən in zjzn been*, O 67; *kròmpa ində biēnə*, P 86; **kramp in de benen hebben:** het paard heeft – *kraamp in də bjeenə*, I 102a; *kraamp iēn də biēnə*, K 207; **krampen in de poten hebben:** *kròmpa iēn də pōetə*, K 310; **kramp in zijn poten hebben:** het paard heeft – *kramp-izzəmpōēwətə*, K 276; **met krampen staan:** het paard staat – *mé kraampə*, K 201; **krampbenen hebben:** het paard heeft – *kròmbiējəna*, K 353, P 85; *kròmbiēna*, P 89; *kraambiējəna*, K 301; **kramppoten hebben:** het paard heeft – *kraampōēwətə*, K 274; *kròm-pōēwətə*, K 310, P 41; *kraampōēwətə*, K 274; **een kramppoot hebben:** het paard heeft een – het type *kramppoot* in: K 287; *kròm-pōēwət*, K 340; **kramp:** het type *kramp* in: P 99b; *kroomp*, K 188; de volgende opgaven zijn meervoud: *krampə*, K 262, 291; *kròmpa*, K 353; *kraampə*, I 118, O 173; *kròmpa*, I 268, K 353; **het krep hebben:** het paard heeft – *krép*, K 191; **krampig:** het type *krampig* in: I 271, K 137, 151, 163, 174, 179a; *krampəch*, K 248, 281a, P 41, 89, 154a; *kraampəch*, K 133b, 157, 177b, 188a, 193a, 240, 277, 313, O 72; *kráampəch*, K 226; *kraampəch*, K 314; *kròm-pəch*, K 307, 317, 348, 351a, O 162, P 25, 27, 95; *krəmpəch*, K 165, 183, 184, 186, 187, 220, L 149, 159b; *krèmpəch*, K 165, 183c, 237, 268, 301; *krémpəch*, K 237; *krimpəch*, K 295; *krəmməch*, K 150, L 91b, 149, 159b, 235, 263, 264; *krém-məch*, L 180b, 200a; *krèmməch*, K 167, L 150, 159, 180, 235; *krèmpəch*, bnw. *krəmpig*, *krəmpig*, last van krampen hebbend (vooral van paarden gezegd die krampen in de benen hebben), De Bont; **krampachtig:** het type *kramp-achtig* in: K 174; **kramppotig:** *krampōēwətəch*, K 357; **vervangen:** *varvangan*, K 241; **stram:** het type *stram* in: L 183, P 198; *stròm*, P 67, 68; **stijf:** *stéjif*, K 307; **kreupel:** het type *kreupel* in: K 100a; **van de**

been zijn: het paard is – *vòndəbiējən*, K 211; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **manken:** *man-kə*, K 349; **strammen:** *strammə*, P 103; de volgende opgaven zijn zelfstandige naamwoorden: **krampentrekker:** het type *krampentrekker* in: L 241, 242; *krampətrékkə*, K 251, P 4; *kraamp-trek-kə*, K 124a; *kramp-trek-kə*, K 183; **krampenknikker:** *krampəknikkə*, K 249, 250; **krampenman:** *krampəman*, P 88.

OVERKOOT

Ueberkötig – with cocked ankles – droit jointé
(N 8, 93a)

[Overkoot staat een paard als de kogel naar voren doorknikt. De pijp maakt dan een verkeerde hoek met de koot. Het is een gebrek aan de voorbenen, dat kan ontstaan door verstuijing als de pezen aan de pijp beschadigd zijn. Soms is de oorzaak pijn in de hoef of in de klauw.] **overkoten:** *oovarkootə*, K 191, 207, L 149, 263; *oovarkòdwtən*, K 240; **doorkoten:** *dur-kootə*, K 191; *durkòetə*, K 191; *durkòttə*, L 241; het paard – *kóót deur*, L 242; het paard is – *durgəkoot*, L 241; **verkoten:** *ver-koetsə*, P 105; het paard – *varhòet*, P 154a; **overknikken:** *òdvarknikkə*, K 287; het paard is – het type *overgeknikt* in: K 193a; *oovargaknikt*, K 204; *òd-wərgaknikt*, P 48; **doorknikken:** *durknikkə*, K 353; *durknikkə*, K 274, P 41; *deurknikkə*, K 281a; *deurknikkə*, K 281; *deuwrknikkə*, K 249, 250; *deuknikkə*, K 276; *déúknikkə*, K 313; *deuknikkə*, I 220, K 310; *deuwrknikkə*, P 126; *deeknikkə*, K 341a; het paard – *knikt dur*, K 354; *knik dur*, K 237; *knikkə* *dèúwzən pōetə*, P 72; het paard is – *duggə-knikkt*, K 274; **voorknikken:** het type *voorknikken* in: P 103; **knikken:** het type *knikken* in: K 262, 295; *knikkə*, K 317; *kni?ə*, K 277; *knikkə*, I 269, K 330, P 41; **knikkelen:** *knikkələ*, P 163; *knikkələ*, K 335; **doorstaan:** *dòdərstaon*, K 353; *dòr-siòdn*, K 241; *dustaan*, I 268; *deestaon*, K 324; **er door staan:** het type *er door staan* in: I 266; **doorschieten:** *doorski-jtə*, K 357; *deurschéjtə*, K 240; **doorzakken:** het paard is – *deujgəzòkt*, K 287; **overknieën:** *oovarkniējən*, K 240; **overstaan:** *òvvarstaon*, K 324; **stompelen:** *stumpln*, K 340; **overkoot:** het type *overkoot* in: I 118, K 136a, P 76; *oovvarkoowt*, K 124a, 165, P 81; *òd-warkoot*, P 198; *oovarkoot*, L 159b; *oovarkot*, L 188; *éúvarkòt*, L 235; **overkoot zijn:** het type *overkoot zijn* in: L 145; *oovarkòt zjzn*, K 183; *oovarkoot zen*, K 165; *òd-warkòt zien*, L 187a; *òvarkòt zien*, L

1.1.1.2.

184; *oovarkòt zää*, P 10; het paard is – het type *oovarkoot* in: K 220; *oovarkòdt*, K177b; **oovarkoot staan**: *oovarkoot staan*, O 162; *oovarkoot staon*, K 151, 174, 178*, 183, 184; *oovarkoot stòn*, K 201; **oovarkoot slaan**: *oovarkòdt slaon*, K 163; *oovarkoe:t sloon*, zich verzwikt hebben (van een paard) Elemans 182; **oovarkoot gaan**: *oovarkòdt gaon*, L 159b; **oovarkoot lopen**: *oovarkòdt lóepə*, K 237; **oovarkoot slagen**: *oovarkòt-slaagə*, P 4; **oovarkoot schieten**: het paard is – het type *oovarkoot geschoten* in: I 102a, K 157; **over de koot**: het type *over de koot* in: L 159, O 67; *oovər də koojt*, K 100a; **over de koot zijn**: het type *over de koot zijn* in: L 148; *oovər də kòót zjyn*, L 91b; *oovər də koot zjyn*, L 188; het paard is – *oovər də kòót*, L 150; **over de koot staan**: *oovər də haot staon*, L 200a; het paard – *stao oovər də koot*, K 167; *stao oovər də kòót*, L 180b; *stj oovər də koot*, L 180; *stò oovər də kòót*, L 153; **over de koot gaan**: *oovər də koot gaon*, K 137; *oovər də koojt gaan*, K 133b; **over de koot schieten**: het paard is – *oovər də kòót gaschóótə*, K 102; **door de koot gaan**: het paard – *gə dur də koot*, K 187; **door de koot staan**: *dur də kòwat stòn*, L 183; **door de koot slaan**: het paard – *slao deur də kòót*, K 146; **uit de koot zijn**: *uttə-koot sən*, K 192; **overkotig zijn**: het type *overkotig zijn* in: I 102a, 271, K 178*, 179a, 186, L 149, 180, P 171; *oovər-koowtəch zéén*, K 183c; **door de knieën gaan**: *deur də kniejə gaon*, K 133a; het paard – *gaat déj zən kniejə*, K 333b; **door de/zijn knieën zakken**: *də də knie zòkkə*, P 86; *deu zən kniejə zòkkə*, P 25; **door zijn knieën staan**: het type *door zijn knieën staan* in: P 84; **door zijn knieën hangen**: het paard – *hòncht du zən knie*, P 33; **over de boelee**: *oovər dən bòlėj*, P 125; **over de boelee knikken**: het paard – *knikt oovər də bòela*, O 72; **over zijn boelee staan**: *aavər zən bòlėj stòn*, P 89; **door zijn boelee gaan**: *deu zéénən bòlee gón*, I 220; **de boelee knikken**: *dən bòeléléj kniekkə*, K 287; **overvoet gaan**: *oovərvòt chòdn*, K 312; **met slappe benen gaan**: *mėj slappə biəns gòn*, K 237; **zijn benen slepen**: het paard – *sləpsə biən*, K 256; **gaan lezen**: het paard – het type *gaat lezen* in: P 84; **met een poot staan**: *mèj nə pòòdt staon*, K 188a; **met het pootje staan**: het paard – *stoo méjət-pòətsjə*, K 226; **het pootje hebben**: *ət pèútjə ééba*, O 173; *ət pòətsjanémma*, K 318; *ət-pòətsjanémma*, K 330; *ət pòətsjanimma*, K 248; *ət pòətsjanémma*, K 256; *ət-pòətsjanémma*, K 268; *ət pòətkənémma*, P 137; *ət pòətkənammə*, P 95; **pootje**: *powkə*, P 99b; **gekraakt [zijn]**: *gakròkt*, P 81; **een bokke-**

been hebben: *ən bòkkəbeen hèbba*, L 159; **slap te poot [zijn]**: het type *slap te poot* in: K 256; **te recht van haarband zijn**: *tə véécht fan hərbəant zén*, K 273; **te kort aangebonden zijn**: het type *te kort aangebonden zijn* in: K 332; **een doorgezakte koot hebben**: *nə doorgazaktə koot hèbba*, K 179a; **overpoot**: *oovərpòəwat*, K 301; **knikpoot**: *kniekkpòét*, K 341a; *knieppòéjt*, P 70; **knik-kende knie**: *knikkəndəknij*, K 211; **staakpoot**: *stòdəkkpòét*, P 85; **staakvoeten**: *stòdəkkvòéta*, P 85; een paard dat aan dit gebrek lijdt is een: **overkoter**: *oovərkòwtər*, L 235; **stronkelaar**: *strúungkaléér*, K 251; **doorknikker**: het type *doorknikker* in: P 77.

BEERVOETIGHEID

Bärenfüssigkeit – lax in the pasterns, with oblique pasterns – état bas-jointé (N 8, 93b; Go 1b)

[Beervoetigheid, een afwijkende beenstand, waarbij de kootas naar voren is gebroken door het doorzakken van de koot, zodat de vetlok met de bodem in aanraking komt.]

bereklaaw: *beerəklaaw*, K 277, 317; *beerə-klaa*, P 171; *béerəklāa*, K 332; *béerəklòdw*, P 41; *bivvəklaw*, L 241; *bijvəklāaw*, I 102a; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *bereklaawen* in: L 159b; *beerəklaawə*, K 187; *béerəklaawə*, K 240; *béerəklaan*, K 318; *beerəklòd*, K 358; *beerəklaavə*, K 349; **bereklaaw hebben**: *beerəklaaw hèbba*, L 148; *béerəklāa hémma*, P 33; *béerəklāa ém-mə*, P 25; *beerəklāa imma*, P 27; **bereklaawen hebben**: *béerəklaavə hémma*, K 348; *beejəvəklāavə hémn*, K 314; *béerəklòdwə hèbba*, L 235; het paard heeft – *béerəklaavə*, K 314, 315, 316, 353; **berepoot**: *beerəpòét*, P 46; *beerəpòəwat*, K 340; *béerəpòét*, P 45; de volgende opgaven zijn meervoud: *béerəpòetn*, K 241; *béerəpòəwata*, K 312; *béerəpòéta*, P 44; *bijvənpootən*, O 67; **berepooten hebben**: *beerəpootə hèbba*, L 149; **varkensvoeten**: *vərkəsvòéta*, P 85; **platvoeten**: *plòtvòéta*, P 85; **knikpoot**: *knikpoet*, P 76; *kniekkpòəwat*, K 301; *knieppòéjt*, P 70; **knikkoot**: het type *knikkoot* in: K 174; **knikstreng**: *knikstréng*, K 211; **oovarkoot**: het type *oovarkoot* in: K 174, 188; **achter-oovarkoot**: het type *achter-oovarkoot* in: K 186; **doorgezwikte koot**: *deurgəzwikktə kòót*, L 180b; **overkoten**: *oovərkootə*, K 191; *oovərkooʔə*, K 240; **verkoten**: *vərkòétsə*, P, 105; **doorkoten**: *durkootə*, K 191; *dur-kòéta*, K 191; **oovarkoot staan**: *oovərkoot-staan*, O 162; *oovərkoot staon*, K 151, 188a; *oovarkòt stòdn*, K 353; **oovarkoot lopen**:

ooverkòet lóepə, K 237; **over de koot schieten**: het paard is – *oover də kòòt gaschóòta*, K 102; **door de koten hangen**: het paard – *hengt dur də kootə*, K 220; **doorstaan**: het type *doorstaan* in: L 264; *durstaan*, I 266, K 165, 184, L 91b; *durstòdn*, K 192, 207; *dörstaon*, L 159, 187a; *dörstòdn*, K 241; *deurstaon*, I 271, K 177b, 183, 193a; *dèuurstòwən*, P 154a; *deurstun*, P 41; *dèursteun*, P 48; *dèu staan*, P 10; *deestòdwn*, O 158; *dèjstòn*, P 89; *dòjstòwən*, P 95; het paard – *staat deur*, K 353; *stòt deur*, K 201; **overstaan**: *ooverstaon*, K 262; **slap staan**: *slòp staan*, I 268; **over de boelee staan**: *oowar də böelée stòdn*, P 198; **door de kogel staan**: *door də hoogel staon*, K 179a; **te recht staan**: het paard – *stuwt tə récht*, P 47; **te plat staan**: het paard – *stuwt tə plat*, P 47; **doorslaan**: het type *doorslaan* in: L 242; *durslaon*, K 163, L 200a; *dörslaon*, K 137, L 159b; *dörslaon*, L 159b; *dörslao*, L 263; **doorslagen**: *dörslògə*, K 248; *döwslòdğə*, P 125; *dèuwslòdğə*, P 72; *deeslòdğə*, K 340; het paard is – *duggaslaggə*, P 4; **doorzakken**: *doorzòkkə*, K 318; *durzakkə*, K 178*, L 235; *dörsakkə*, L 159b; *deurzòkkə*, O 173; *deuzakkə*, K 310; **door de knieën zakken**: *dee də knie zòkkə*, P 86; **doorknikken**: *durknìèkkə*, K 274; *deurknìèkkə*, K 254, 281; *deuknìèkkə*, K 276; *deuwknìèkkə*, P 126; *dèuwknìèkkə*, K 330; *dèu knìèkkə*, K 313; *dòjknìèkkə*, P 95; het paard is – *duggaknìkt*, K 274; **knikken**: het type *knikken* in: K 295, 333b; *knìèkkə*, I 269, K 330, P 81; **knikkelen**: *knìèkkələ*, P 163; *knìèkkələ*, K 335; **over de boelee knikken**: het paard – *knìkt óóvar də böelə*, O 72; **verstuiken**: *varstòèkt*, K 167; **doorwerkt zijn**: het paard is – *deurwérkt*, K 354; **met slappe benen gaan**: *méj slappə biənə gòn*, K 237; **verslapping**: *varslòpping*, K 268; **te lang van haarband zijn**: *tə laangk fan hərbaant zén*, K 273; **doorgespannen**: *doorgaspannə*, K 357; **beervoetig**: het type *beervoetig* in: K 179a; *bèèrvoetach*, K 183; **beerachtig**: *bééréchtach*, K 310; **volvoetig**: *vólvòètach*, K 316; **slap te been**: het type *slap te been* in: K 256; **slap in de koten**: *slap in də kooftə*, K 100a; **slap in de poten**: *slap in də pòèta*, P 48; **zwak in de koot**: *zwak ien də koot*, L 188; *zwak in də kòòt*, K 146; **te slap in de tiechel**: *tə slap ièn dən tiechəl*, L 183; **beerklauwer**: *bééjərəklaavər*, K 353; **achterknikker**: het type *achterknikker* in: P 103; **knikker**: *knìèkkər*, K 251.

OVERHOEF

Leist – side bone – la forme
(N 8, 90m)

[Een beenwoekering aan de voorzijde van de kroon (waar de hoof begint). Wanneer deze beenwoekering groot van omvang is, is het kroongewricht stijf en gaat het paard kreupel.]

overhoef: het type *overhoef* in: K 100a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 157, 163, 165, 167, 174, 177b, 179a, 183, 186, 187, 188, 262, L 91b, 145, 148, 149, 150, 159b, 160, 180b, 200a, 235, 241, 242, 263; *ooverhoef*, K 151, 184, L 183, 187a; *ooverhòèf*, K 274, 296, 341a, L 159; *òdvarhòèf*, L 188; *oowvarhoef*, K 165, 183c; *ooverhoewf*, L 149; *ooverhiwf*, K 240; *óvvarhoef*, K 241; *óvvarhòèf*, K 241; *ooveroef*, I 118; *ooveròèf*, K 226, 237, 332; *oowvaroef*, K 124a; *oovaroef*, K 324; *òwvarhúúf*, znw. m. overhoef (bij paarden); ene ziekelijke uitzetting v.h. been v.d. kroon boven de hoof, De Bont; **overhoefje**: *ooverhuufkə*, K 220; **overpoot**: *ooverpòet*, K 310; *ooverpòèwat*, K 277, 301, 307, 310; *òdvarpòèwat*, K 301; *èuvarpoewat*, K 340; *òdwwarpòèt*, K 251; *òdwwarpòèt*, K 251; *oovarpowat*, K 348; **overvoet**: *oovervòèt*, K 276, 310; *oovervòèt*, K 268, 273, 281, 310; *oovervòèttə*, K 191; *èuvarvòèt*, K 340; *oovarrvèwt*, K 240; *ivvarvoot*, K 245; *òdwwarvoot*, K 330; *awvarvòèt*, P 95; *awvarvòèt*, K 249-250; *òwvarvòèt*, K 283, 295; **overkoot**: het type *overkoot* in: K 188a, P 76; *òvvarkoot*, K 237; **overwas**: *ooverwas*, K 301; **vorm**: [*v*]orm, K 335; [*v*]òr-rəm, P 41; [*v*]òrmə, K 201, P 4; [*v*]ormən, O 275; [*v*]òrrəm, K 353; [*v*]ìrrəm, O 74; [*v*]òèrm, K 307; *vorms*, K 151; **gespel**: het type *gespel* in: L 180; *gàspsəl*, K 193a; **kroonkanker**: *kròèwənəkaangkər*, K 274; **geps**: het type *geps* in: K 256; *gépš*, K 256; **vlies**: *vlìèjəs*, I 268; **mierennest**: *meerv-nést*, P 89; **stuikvoet**: het type *stuikvoet* in: O 67; **hoefrot**: *òèfròt*, P 4; **gebarsten hoof**: *gəbèstə hòèf*, K 333b; **vervormen**: *vəfòrmə*, P 84.

BROKKELHOEF

Zum Abbröckeln neigender Huf – crumbling hoof – sabot qui s'effrite
(N 8, 90u)

[Brokkelhoef, een hoof die door een afwijkende consistentie te gemakkelijk afbrokkelt.]

brokkelhoef: *bròkkahoef*, L 183; *bròkkalòèf*, P 4; *brokkaloef*, K 151; de volgende opga-ven zijn meervoud: het type *brokkelhoeven* in: K 163, L 160, 180b; *brokkalhoeva*, K

1.1.1.2.

133b, 165; *bròkhalhōēva*, K 240; *bròkhal-ōēva*, K 281; **brokkelvoet**: het type *brokkelvoet* in: K 183; *bròkkalvōēt*, P 89; *brok-kavōēt*, L 150; de volgende opgaven zijn meervoud: *brokkalvōēta*, P 25; *bròkhal-vōēta*, P 84; *bròkhalvōēta*, P 105; *bròʔal-vōēta*, K 353; *bròkkalvōōta*, P 70; *braaksal-vōēta*, P 145; **brokkelpoot**: het type *brokkel-poot* in: K 262; *bròkkalpōēt*, P 67, 68; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *brokkelpoten* in: P 77; *bròkkaṗōēwata*, K 276; *brokkelpoot*, meest in het meervoud *brokkelpoten*, van paarden, hoeven die bros zijn, gemakkelijk brokkelen (W. der Kempen), Corn.; **brokkelhoorn**: het type *brokkelhoorn* in: K 256; *bròkkaalora*, P 41; *wiēka bròkkaalōdura*, K 256; **brokkelige hoeven**: het type *brokkelige hoeven* in: K 183; **brokvoet**: *bròkvōēt*, K 241; **broksel voeten**: *braksal vōēta*, P 145; **brosse hoeven**: *brossa hoeva*, K 157, L 153, 187a; **brosse voet**: *brossa voet*, K 220; *brossa vōēt*, K 187; de volgende opgave is meervoud: *brossa vōēta*, L 159; **brosse poot**: *brōōza pōēt*, P 76; **bro**: het type *bro* in: L 241; **brossel voet**: *brussal voet*, L 148; *brussal vōwat*, L 183; **sprokchoef**: het type *sprokchoef* in: K 188, de hoef kan geen ijzer houden; de volgende opgaven zijn meervoud: *spròkhhōēva*, K 240; *spròkhhōēvan*, K 191; *spròkoeva*, K 174; *spròkhhōēvan*, I 266; *spròkhhōēva*, K 191, 207; *spròkhhoeva*, K 165; **sprokvoet**: het type *sprokvoet* in: I 118, K 193a, P 99b; *spròkvōēt*, K 274; *spròkvōēt*, K 317; *spròk-vōēt*, I 269, P 81; *spròkvoot*, K 248, P 171; *spròkvōōwt*, P 154a; *spròkfvōēt*, K 204; *spròkkaṗōēwt*, P 95; de volgende opgaven zijn meervoud: *spròkvoewata*, L 263; *spròk-voota*, P 10; *spròkvēūt*, K 240; *spròkviwt*, K 240; **sprokpoot**: *sprokṗwōōt*, K 188a; de volgende opgave is meervoud: *spròk-pōēwata*, K 353; **sprokkelhoeven**: *sprokkelhoeva*, K 179a; **sprokkelklauwen**: *sprokkelklaawan*, K 137; **sprokkelvoet**: *spròk-kalvōēt*, K 301; *spròkkalvōēt*, K 277, 310, O 162; *spròkkalvōēt*, K 287; *sprokkel-vōēwt*, L 242; *spròttalvōēt*, K 295; de volgende opgaven zijn meervoud: *sprokkelvoeta*, K 184; *spròkkelvōēta*, K 318; *spròk-kal voeta*, K 183c; *spròkkelviet*, K 273; **sprokke hoef**: *sprokka hoef*, O 67; de volgende opgaven zijn meervoud: *sprokka hoeva*, K 178*; *spròkka hōēva*, K 191, 307, 341a; **sprokke voet**: het type *sprokke voet* in: O 67; *spròkka voewt*, L 235; de volgende opgaven zijn meervoud: *spròkka vōēta*, I 220, K 226, 237, 283, 301, 330, 348; *spròkka vōēt*, K 211; **sprokke poot**: *spròkka pōēwt*, K 310; de volgende opgave is meervoud: *spròkka pōēta*, P 125; **sprokke-**

lige hoeven: *sprokkelaga hoeva*, K 179a; **sprokkelige voet**: *spròdkalaga vōēt*, K 313; de volgende opgave is meervoud: *spròkka-laga vōēta*, K 237; **sprok**: het type *sprok* in: I 268, O 275; *sprok*, van hout en paardehoeven, niet sterk, licht breekbaar, met de bijbetekenis dat ze kortaf breken, Goossenaerts; **slechte hoeven**: het type *slechte hoeven* in: K 146; *slechta hoeva*, K 100a; *slèèchta hoeva*, L 91b; *slecht oeva*, K 174; **slechte voet**: *slèchta vōēt*, K 268; de volgende opgaven zijn meervoud: *slèchta vōēta*, K 249, 250, 281, 301, O 74; *slèchta voota*, K 335, 245; **weke hoef**: *wèkkan oef*, K 117b; de volgende opgaven zijn meervoud: *wiēkhōōva*, K 330; *wjèk oeva*, I 102a; **weke voet**: het type *weke voet* in: K 124a, 180, L 180, P 103; *weeka vōēwt*, P 95; *wèdka voewt*, L 241; *wèlka voet*, K 349; *wiēkka vōēt*, P 44, 86; *wiēka vōēwt*, P 48; *wikka vōēt*, K 287; de volgende opgaven zijn meervoud: *wèlka [voeten]*, L 235; *wèlka vōēta*, K 226, 237; *wèlka vōēt*, K 281a; *wèlka viūūt*, L 159b; *wèlka viūūt*, L 184; *wiēka vōēta*, I 220; *wiēka vōēta*, P 41; *wiēk vōēta*, P 88; *wiēka vōēt*, I 271, K 237; *wiējaka vōēt*, K 274, 312, 324, O 72; *wéggā vōēwt*, K 240; *wéggā viwt*, K 240; **weke poot**: *wiējaka pōēwt*, K 340; *wiējaka pōēwt*, K 354; *wèkka poot*, K 307; de volgende opgave is meervoud: *wiēka pōēta*, P 72; **weke hoorn**: *weeka hoorn*, K 256; **kwade hoef**: *kójan hoef*, L 183; de volgende opgave is meervoud: *kwaoj hoeva*, K 167; **kwade voet**: *kaowvoewt*, L 200a; de volgende opgave is meervoud: *kōa vōēta*, K 333b; **rotte hoef**: *rōttan hoef*, L 183; **rotte voeten**: *rōtta vōēta*, K 296; **rotte poten**: *rōtta pōēwatan*, K 241; **zachte voeten**: *zaachta viūūt*, L 159b; **gesprongen hoeven**: *gaspromga hōēva*, L 188; **krikkele hoorn**: *kiērkalanooora*, K 341a; **kankerpoten**: *kaankar ṗwoota*, K 201; **vlok van hoorn**: *vloh fan oora*, K 291; **brokkelachtig van hoef**: *bròkkaalachtach fan ôēf*, K 248; **geen sterke voeten hebben**: het paard – *hi gin steeraka voewt*, L 263.

ROTSTRAAL

Strahlfäule – thrush – putréfaction de la fourchette

(N 8, 90l; N 52, 32c; DC 48A, 18)

[Rotting van de straalhoorn ten gevolge van het langdurig staan in vochtige mest.]

rotstraal: het type *rotstraal* in: I 57b, 102a, K 133a, 135, 137, 153, 164a, 171a, 174, 188, 188a, 195, 206, 218a, 256, 261, 289, L 112, 144, 145, 148, 180b, 184, 185, 200, 242, 243, 263, 264, O 153; *ròtstràal*, K 283;

rotstraal, K 165; *rotstraol*, I 118, K 133a, 133b, 137, 146, 147, 150, 151, 157, 163, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 184, 186, 187, 188, 188a, 193a, 220, L 91b, 153, 159b, 160, 184, 188, 200, 200a, 241, 244, 281-281*; *rotstraola*, K 136a; *rotstraol*, I 266, K 169, 183c, 237, 313, 324, L 259; *rotstroot*, K 100a, L 149, 150; *rotstróól*, L 148; *rotstròól*, K 163, 165, 179a, 183, 189, 191, 192, 204, 210, 240, 245, 273, 274, 281, 310, 317, L 149, 159, 180, 183, 184, 187a, 235, 263; *rotstròól*, K 318; *rotstroot*, K 295; *rotstròl*, I 220, K 207, 237, 256, 310; *rottastròl*, O 162; *zrotstròól*, L 180b; *rootstròól*, K 330; *rotstròól*, K 314; *rotstrowl*, L 285; *rotstròwal*, K 357, L 208a; *rotstròwl*, K 332, O 158; *ruiststròól*, L 235; *ruiststraol*, K 307; *rutstreul*, K 249-250; *rotstròól*, bep. ziekte onder aan paardehoef, Elemans 183; *rotstro:l*, znw. v. *rotstraal*, zeker gebrek a.d. hoornstraal v.e. paard, De Bont; **rotte** **straal**: het type *rotte* *straal* in: K 269; *rottastraol*, K 262; *rotta* *strāāl*, K 277; *rottastròól*, K 226, P 198; **de** **straal** **is** **aan** **het** **rotten**: *da* *stròól* *iēs* *ontróotta*, K 301; **straal**: *stròól*, K 211; **kankerstraal**: *kèngkærstròól*, K 301; **natte** **straal**: het type *natte* *straal* in: K 280; *natte* *straol*, P 163; *notta* *stròól*, K 277; **stinkstraal**: *stienkstraol*, K 188a; **verhitte** **straal**: het type *verhitte* *straal* in: O 67; **het** **rot**: het type 't *rot* in: K 102; **het** **rot** **aan** **de** **poten**: *trot* *dòn* *da* *pòeta*, P 72; **rot****poot**: het type *rotpoot* in: K 100; **rotte** **poot**: het type *rotte* *poot* in: P 22; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *rotte* *poten* in: P 99; *rotta* *pòewata*, P 145, 154a; **rotkreupel**: het type *rotkreupel* in: K 188; **rotte** **hoef**: *rottan* *hoef*, K 277; **kanker**: het type *kanker* in: P 4a, 77; *kààngkær*, K 274, O 275; *kònkær*, O 72, 275, P 126; *kòngkær*, K 335, P 89; *kèèngkær*, K 254; **kanker****poot**: *kàngkærpòët*, P 198; *kàngkærpòewat*, K 310, 324; *kàngkærpòet*, K 281, P 25; *kònkærpòwt*, K 287; *kònkærpòewat*, I 268; *kòngkærpùut*, K 353; *kòngkærpùut*, K 353; *kòngkærpòët*, K 330, P 67, 68; *kònkærpòet*, P 33; *kòngkærpòët*, P 171; *kòngkærpòewat*, K 307; *kòngkærpòewat*, K 354; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *kanker**poten* in: K 241; *kàngkærpòeta*, K 248, P 27; *kàngkærpòeta*, K 281a, 296; *kaàngkærpòeta*, K 201; *kàànkærpòeta*, K 307; *kèngkærpòewatn*, K 340; *kòngkærpòwta*, K 240; *kòngkærpòeta*, K 333b; **straalkanker**: *straolkankær*, K 151; **kankervoet**: het type *kankervoet* in: O 67, P 76, 161; *kàngkærvoet*, P 88; *kàngkærvoewt*, P 95; *kòngkærvuut*, P 41; *kòngkærvoet*, K 341a; de volgende opgaven zijn meervoud: *kankærvoëtta*, P 84; *kàngkærvoëta*, K 291;

kòngkærvoëta, P 85; *kòngkærvoeta*, P 125; **hoefkanker**: het type *hoefkanker* in: L 184; **hoefziekte**: het type *hoefziekte* in: K 193a; **stinkhoef**: het type *stinkhoef* in: K 188; **verse** **poot**: het type *verse* *poot* in: O 160a; **melkbeen**: het type *melkbeen* in: O 160a; **natte** **voet**: *notta* *voët*, P 25; de volgende opgave is meervoud: het type *natte* *voeten* in: L 144; **rotte** **voet**: *rotta* *voëwt*, P 41; de volgende opgaven zijn meervoud: *rotta* *voëwta*, P 41a; *róʔa* *voën*, K 314; **verse** **voet**: *vérsa* *voët*, P 81.

M O K

Mauke – greased heels – eau aux jambes (N 8, 90k; N 52, 32a; DC 48A, 15)

[Eczeem in de kootholte.]

mok: het type *mok* in: I 57b, K 100a, 124a, 133a, 133b, 135, 137, 147, 151, 163, 164a, 165, 167, 171a, 174, 177b, 179a, 183, 184, 186, 187, 188, 193a, 195, 220, L 91b, 145, 148, 149, 150, 160, 180, 184, 187a, 188, 200, 200a, 235, 263, 285; *mók*, K 318, L 241; *mòk*, K 165, 183c, 189, 191, 204, 240, L 159, 183, 184, 235, P 41, 171; *mook*, P 163; *moek*, K 193a, L 264; *mòek*, P 88; *de* *mòk*, huidontsteking die bij de koot v.e. paard ontstaat, Elemans 182; *II* *mok*, znw. v. *mok*, zekere ziekte a.d. benen der paarden. *Hij* (*het* *paard*) *heget* (*heeft* *het*) *mok* *in* *de* *been*, De Bont; **mot**: het type *mot* in: L 159b; **mouwtje**: *mòwka*, K 254; **brand**: *brant*, K 237; *brènt*, K 301; *brònt*, K 240, 311; **crevasse**: *krèvassa*, P 163; **eczeem**: het type *eczeem* in: K 188; **eczema**: *exzema*, P 106, 107; **hand**: *hònt*, K 353; **gisting**: het type *gisting* in: K 188; **jeuksel**: *hòëksal*, P 99; *úúksal*, ukseel, jeuksel, paardeziekte, Eylenbosch O 253; **krep**: *crèppa*, K 195; *krep*, zekere aandoening bij paarden. In de winter, als de paarden op stal staan, kunnen ze aan de achterbenen nogal last krijgen van een dikwijls pijnlijke huiduitslag, hetwelk begint in het koothol, beneden in de vetblok, en veelal tot die plaats beperkt blijft, Goossenaerts; **krap**: het type *krap* in: K 188a; *krap*, K 174; **krat**: het type *krat* in: K 188; **kanker**: *kàngkær*, K 268, 274, O 74; **nete**: *neets*, L 200; **spat**: het type *spat* in: I 118; **schurft**: het type *schurft* in: I 57b, K 153, 188, L 148, 184, 244; *schurft*, K 335; *schüürft*, K 137; *sjkurræft*, K 330; **rot**: het type *rot* in: L 281-281*; **zilt**: het type *zilt* in: K 206, 269, 280, O 67, P 77, 79; *zelt*, O 67; *zèlt*, I 220; *zilt*, huidziekte van 't achterste deel van 'n been van 'n paard, vlak boven de voet, Wouters, p. 41, O 67; **zult**: het type *zult* in: O 160a; **ziek**: *ziëjah*,

1.1.1.2.

K 310; *zeek*, O 158; *zéék*, K 330; **zenuw-water**: [*z*]énnawaddər, P 4; **krepachtig**: *krepachtig*, van paarden. De *krep* hebben, Goossenaerts; **ruig**: het type *ruig* in: P 77; **zuchtig**: [*z*]òjchtach, K 241; **mokbeen**: *mokbèèn*, L 159b; *mokbèèn*, K 146; *mokbèèna*, K 146; *mokbèèna*, K 184; *mokbejn*, L 242; *motbejn*, L 241; *mokbeen*, naam van een huidziekte, inzonderheid van een ongemak van de achterbenen van een paard, Goossenaerts; **mokkoot**: het type *mokkoot* in: L 180b; **mokpoot**: *mòkpòòtə*, L 259; de volgende opgave is meervoud: het type *mokpoten* in: L 180b; **kankerpoot**: het type *kankerpoot* in: P 22; *kankerpoot*, kankervoet; bij veeartsen; etterend gezwel, wat de voetzool bij de peerden bederft, Corn. Vervl. A.; *kangkərpu.tə*, kanker: men is het niet eens over de oorzaak. Sommige boeren zeggen dat deze ziekte te wijten is aan de mest. Indien het paard te lang staat op hetzelfde bevuilde stro worden zijn poten door de drek aangetast. Volgens onze zegsman echter is kanker een erfelijke ziekte, hs Schrevens P 86; **ziltpoot**: het type *ziltpoot* in: K 289; de volgende opgave is meervoud: het type *ziltpoten* in: P 77, 79, 106, 107; **krep op de koot**: *krép òèp də koot*, K 240; **dikke poten**: *dìèkkə pòèwətə*, P 145; **kapotte straal**: *kòpòttə stròòl*, K 340; **natte voeten**: het type *natte voeten* in: P 99b; **rotte voeten**: het type *rotte voeten* in: P 99b; **rotte hoef**: *rottən hoef*, K 277.

MOUW

Piephacke – capped hock – capelet (N 8, 90j; DC 48A, 54e)

[Mouw, een ernstige gewrichtsziekte bij jonge paarden, voortkomend uit het gestel. In lichte gevallen uit de ziekte zich alleen door een vochtophoping in het gewricht. In zwaardere gevallen ontstaat een vervorming van de beenuiteinden en loslating van stukken kraakbeen: *muis-mouw*.

(*muis*: stukje los kraakbeen in een gewricht, dat tussen de gewrichtsvlakken beklemd kan raken.)

Mouw is een ziekte, eigen aan het koudbloedige ras.]

mouw: het type *mouw* in: K 163, 171, 184, 188, 188a, 268, L 144, 285; *mòw*, K 179a, L 187a; *maw*, K 124a, 241, 261; *mao*, I 269; *maa*, K 287, O 67; *maaf*, O 160a; *mouw*, bij veeartsen, gezwel a.d. achterpooten v.e. peerd, Corn. Vervl. A.; *mouw*, bij paarden zeker gezwel aan de achterknie, Goossenaerts; *maa*, mouw (= ge-

zwellen kniegewricht), Wouters p. 47, I 255, O 67; de volgende opgave is meervoud: *mááwə*, K 249, 250; **mouwtje**: *mouwka*, K 165, 218a, 262, L 159, 180b, 241; *mowka*, K 174; *mòwka*, K 165, 179a, 183, 191, 204, 237, 268, 295, L 91b, 150, 200a; *mòwka*, K 167, 301, L 159b; *mawka*, K 188, 207, 237, L 183, 208a, 263; *màwka*, L 242; *muwka*, K 191; *mèwka*, L 235; *maawka*, K 201, 251, 269; *mááwka*, K 281a; *mààwka*, K 226; *mòòwka*, K 251; *maakə*, I 266, K 251, 274, 280, 291; *máákə*, K 283; *maakən*, O 67; *meuwka*, K 220; *mòèka*, P 171; *mèèka*, K 310; *mèèjka*, K 273; *et mòwke*, vochtgezwel bij de achterknie v.e. paard, Elemans 182; de volgende opgave is meervoud: *mòwkas*, K 177b; **mofje**: *mòfka*, K 277; **mok**: het type *mok* in: K 183; **spat**: het type *spat* in: P 4; *spòt*, O 72; de volgende opgave is meervoud: *spattə*, K 157; **zilt**: het type *zilt* in: K 340, P 84; **zwellling**: *zwièlièng*, K 256; **gezwel**: *gəzwél*, K 317; **kwab**: het type *kwab* in: P 99b; *kwòp*, K 211; **gal**: *gòl*, K 330; de volgende opgave is meervoud: *gòllə*, I 268; **muis**: *müüs*, P 198; *moesj*, P 145; *mòès*, P 25; **muisjes**: *mòskas*, K 318; **klapmouwtje**: *klapmawka*, L 183; **hazesprong**: *haazəsprong*, L 187a; *haozəsprong*, K 137, 146, 193a; *haazəspròng*, L 159b; *hòòzəspròng*, L 183; *haozəspòèng*, L 148; *hòòzəspròng*, K 313; *hòòzəspròèn*, K 310; **hazehak**: *haozənhak*, K 183, 187; *haasənhak*, L 159; *hazzənhak*, L 242; *aozə-ak*, K 151; **waterzak**: *wòttərzòk*, K 211; **waterknie**: *wòòtərkniè*, K 353; **peesklap**: *peejsklap*, K 124a; **ligger**: *lièggər*, P 88; **capelet**: *kòplét*, P 89; **reebeen**: *riej-been*, K 151; **schijthielen**: *schéètièllə*, I 220; **schijtershielen**: *skajtərsièllən*, O 275; *skajtərzhièllən*, O 275; *skéèjtərzhièllən*, O 275; *skajtərzhièllən*, O 275; *skéèjtərzhièllən*, O 275; **dikke ke poten**: *dìèkkə púutə*, P 126; **dikke hak**: het type *dikke hak* in: K 133b; **water in de benen**: *wòttər in zən bijəna*, K 354.

LEGGER

Stollbeule – capped elbow – éponge (N 8, 90i)

[Een slijmbeursje aan de buitenzijde van het spronggewricht, ontstaan door druk op het gewricht wanneer het dier ligt.]

ligger: het type *ligger* in: L 91b, 159, K 183c, 256, 262, 295, 333b; *lièggər*, K 281a, 307, 310, P 44; *lièggər*, K 207, 248, 256, 287, 301, 305, 330, 335, 341a, P 4, 10, 25, 41, 70, 84, 88, 145; *lièggərs*, K 240; *lièjgər*, P 95; *lièggər*, P 81; *ligger*, aanwas dien paarden aan hun voorbeen krijgen door er

met hun hoefijzers op te liggen, Goossenaerts; **legger**: het type *legger* in: I 118, L 148, 149, 150, 188, 200a, 241, K 124a, 137, 163, 177b, 179a, 183, 187; *lèggør*, K 251, 277, 318, 324, 353, P 85, 89, 154a; *lèègør*, K 184; *lèéjgør*, P 105; *lègger*, een vochtgezwel op de voorpoten ten gevolge van het liggen op de hoefijzers (van een paard), Elemans 182; **gal**: het type *gal* in: L 149, 159b, 180b, 235, 242, K 133b, 167, 174, 183, 186, 188a; *gal*, K 245, 281; *gál*, K 249, 250; *gallə*, L 180b, K 100a, 146; *gaal*, K 313; *gòl*, K 310, 330; *gòllə*, I 268; *gal*, blaasachtig gezwel boven het kootgewricht van paarden, ontstaan door een te grote hoeveelheid lidvocht, hetwelk vaak kreupelheid veroorzaakt, Goossenaerts; *galle*, verdikking van pees aan de buitenkant van (achter)-paardebeen. Deze verdikking kan ziekelijk zwellen, gal is dus zelf al een gebrek, Nuenen; *galle*, bepaald soort vochtgezwollen op of bij het spronggewricht, Elemans 182; **galklier**: *galkliër*, K 274; *gòlklìer*, K 268; **spat**: het type *spat* in: K 191, P 103; *spàt*, K 348; *spòt*, K 301, O 72; *spòtta*, K 201; *spat*, gezwel aan de knie, hs Schrevens; *spat*, aderspat, (samen)gesteld: spatbiën paardenbeen, waar spat aan is, Tuerlinckx; *spat*, aderspat, de Bont; *spat*, harde knobbel, of uitwas aan de benen van een paard, Corn. Vervl.; **spatbeen**: *spatbeen*, paardebeen waar spat in is, Corn.; **spatknie**: *spatknie*, spattegnie, „dat peert heeft spatknieën”, Tuerlinckx; **hartspat**: *hartspat*, beenverdikking bij een paard, Elemans 182; **zilt**: *zièlt*, K 340; *zèlt*, I 220; **slaper**: het type *slaper* in: O 67; *slòdper*, P 198; **pees**: het type *pees* in: L 159b; **peesklap**: het type *peesklap* in: K 165; *peesklap*, L 263; **klappees**: het type *klappees* in: K 183; **gezwel**: *gezwél*, K 192; **zwelling**: het type *zwelling* in: K 188; **papknie**: *papknìe*, bij landbouwers en veeartsen: gezwel aan de voorste knieën van het paard; het komt voort van op de knieën te vallen of te zitten; ook: vleeschknie en vette knie, Corn. Vervl. A.; **overknie**: *oovarknièj*, K 220; **waterknie**: *wòdərknìè*, K 317; *waterknie*, knie die gezwollen is van het water, Corn. Vervl.; **waterzak**: *wòttər-zòk*, K 211; **voorbeen**: het type *voorbeen* in: K 124a; **zwamming**: het type *zwamming* in: K 151; **kwab**: *kwòp*, K 211; **zever in de knie**: *zìevər ièn də knèe*, P 72; **water in de benen**: *wòttər in zən bièjənə*, K 354; **tiskes**: *tìèskəs*, K 310; **gallekes**: *galləkəs*, K 177b.

DIKKE HAKKEN

Dicke Hacken – thick hocks – talons épais (N 8, 90h)

[Dicke hakken, vochtgezwollen aan de achterkant van het spronggewricht, die ontstaan zijn door trappen, stoten of slaan tegen harde voorwerpen. Een aantal van de hier verzamelde woorden, zoals *schijthak*, *kakhiel* en *hazehak*, betekenen ook eenvoudig een zwelling of dikte aan de punt van de hiel van het paard, die meestal niet meer is dan een schoonheidsgebrek.]

dikke hakken: het type *dikke hakken* in: K 174, 183, L 200a; *dikkə hakkə*, K 133a, 133b, 179a, 183c, 184, 187, 191, L 91b, 145, 148, 149, 150, 159, 159b, 183, 187a, 235, 263; *dikkə akkə*, K 151, 165, 237; *dièkkə hakkə*, K 357; *dikkə hòkkə*, K 237, 268; *diʔə hòʔə*, K 277; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *dikke hak* in: K 186, L 188; *dikkənək*, K 179a; *diekən-hak*, K 163; *dikke hakken*, als er vochtgezwollen zijn aan de achterkant van het spronggewricht, Elemans 182; **dikhakken**: *dikhakkə*, I 118; *dikákkə*, K 281a; **dikke hielen**: *dikkə hièllə*, K 192; *dièkièllə*, P 4; *dièkièlə*, K 281; *dièkéllə*, K 245, 249, 250; **dikke poten**: *dièkkə pòèttə*, P 72; **dikke klossen**: het type *dikke klossen* in: L 235; **dikke boeieles**: *dikkə bəlèéjə*, P 105; *dièkkə bòlləs*, K 335; **boeieles**: *bəlèéjə*, K 333b; **dikke bobbels**: *dièkkə bubbəls*, K 340; **dikke verzenen**: *dièkkə vassəm*, P 95; **schijthakken**: het type *schijthakken* in: K 137; *schijthakkə*, K 167; *schijthakkə*, K 124a; *schietthakkə*, L 184; *schietthak*, bv van een paard, hs L 212; **schijthielen**: *schèèttièllə*, K 204; *schòdòttièllə*, K 324; *schòdattièllə*, I 269; **kakhielen**: *kòkhièllə*, I 269; **hazehakken**: *haozəhakkə*, K 146; **vloeihakken**: *vloèjhakkə*, K 220; **waterhakken**: *waotər-hakkən*, L 180b; **natte voet**: het type *natte voet* in: P 103; **gezwollen hielen**: *gə-zwòlléjlə*, K 330; **stalbenen**: *stalbèènə*, K 157; de volgende opgave is enkelvoud: het type *stalbeen* in: L 159; **ziltpoten**: *zèlt-pòèwətə*, I 268; **mokbenen**: *mòkəbajənə*, K 240; **spatten**: *spaatə*, K 301; *spatta*, K 274; de volgende opgaven zijn enkelvoud: het type *spat* in: P 41; *spòt*, K 301, 354; **bolspat**: het type *bolspat* in: K 100a; **muis**: *mus*, K 353; **slapers**: *slaapərs*, O 67; de volgende opgave is enkelvoud: *slòdper*, I 220; **forme**: *fòrrəmə*, K 301; **gezwel**: *ge-zwél*, K 207; **zinking**: *zièkièng*, K 201; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden: **volhielig**: het type *volhielig* in: K 188; **bollig**: het type *bollig* in: K 165.

1.1.1.2.

SPAT

Spat – spavin – éparvin

(N 8, 90d; N 8, 90g; DC 48a, 54f)

[Spat, een beenwoekering aan de voorkant van het spronggewricht. Deze woekering is een harde, benige, dikwijls pijnlijke verdikking, soms zo groot als een vuist, die vaak kreupelheid veroorzaakt. Soms loopt er een ader juist over de harde verhevenheid, een spatader. Maar deze ader heeft met spat niets te maken, al wordt dit blijkens opgaven van het type *aderspat* en de semantische toelichtingen bij verschillende woorden vaak gedacht.]

spat: het type *spat* in: I 268, K 100a, 124a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 157, 163, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 186, 188, 188a, 191, 192, 193a, 195, 206, 208, 220, 237, 240, 241, 261, 268, 269, 273, 274, 280, 289, 296, 307, 313, 324, 332, 357, L 91b, 144, 145, 148, 149, 150, 153, 159b, 180, 184, 185, 187, 200, 200a, 208a, 235, 241, 262, 263, 264, 281, 281*, 285, O 74, 160a, P 4, 10, 27, 33, 41, 77, 81, 88, 89, 161, 163; *spát*, K 245, 249, 250, 281, 281a; *spaat*, K 237, 301, 307, 313, P 76, 84, 86; *spot*, I 102a; *spòt*, I 269, K 201, 211, 237, 276, 277, 287, 295, 301, 310, 312, 317, 318, 333b, 335, 340, 348, O 72, 162, 173, P 33, 41, 44, 67, 68, 85, 95, 125, 126, 145, 163, 198; *stat*, I 118; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *spatten* in: I 188, O 67; *spattø*, K 102, 207, 254, 262, 274, 341a, P 35a; *spàttø*, K 157; *spaatø*, K 307; *spòt-tøn*, I 220, 266, 268, K 191, 204, 301, 310, 330, 341, P 25; *spòttø*, I 268, 271, K 287, 330, 353; *spat*, bij paarden; een beenverdikking of benige uitwas aan de voorbinnenzijde van het spronggewricht, Goosenaerts; *spat*, uitwas van beenweefsel in het spronggewricht van een paard, De Bont; **spat in de knieën**: *spòt ièn da knééna*, O 173; **spat in de tenen**: *spòt ièn da tiènna*, O 173; **spat op haar hielen**: *spat op dər ièlla*, K 174; **spatten op de sprong**: *spòttan òëp də spròën*, K 310; **vloeiend spat**: het type *vloeiend spat*, aan de binnenkant in: K 171; **een spat trekken**: *ən spòt tréan*, K 240; **koespát**: het type *koespát* in: K 124a, 183, L 150, 188, P 33; *koëjspat*, K 137, 151, 165, 174, 179a, 184, 187, 314, L 159; *kòëjspòt*, K 353, P 41, 86; *kòëjspòt*, K 354; *koëwspát*, L 180b; *kouspat*, L 242; **koëspaan**: *koëjspaan*, K 269; *kèùjspòn*, K 268; **spaan**: *spòòn*, K 251; *spòn*, K 268; **aderspat**: *aadərspòt*, K 329; *òddərspát*, K 226, 245, 249, 250, 280; *aodərspát*, K 226; *òd-dərspát*, K 248; *òddərspát*, K 291; *àrspát*, K 281a; de volgende opgave is meervoud:

aadərspòttø, K 330; **spataders**: *spataojərs*, K 150; **bolspat**: het type *bolspat* in: K 151, 171, 184, L 149, 150, 241; *bòlspát*, L 159; *bòlspát*, L 235; **hardspat**: het type *hardspat* in: L 180b; *harispat*, K 179a, 183, 193a, 220, 314, L 188, 200a, 241, 263; *haartsmaat*, P 86; *hatspat*, K 240; *artspát*, K 241; *hòrtspòt*, K 317, 368; *hèrtspòt*, K 237; *hètspat*, P 41; *hèétspòt*, K 332; **beenspat**: het type *beenspat* in: K 187; **hakspat**: het type *hakspat* in: L 159b; **spat-tenhielen**: *spòttanhélla*, K 201; **hazespat**: *haozəspát*, K 165; **hazehak**: *haasənhak*, L 159; **spatkníe**: *spòtknië*, K 353; **forme**: *fòrm*, K 291; *fòrrəm*, K 301; *ət fòrrəm*, bobbels aan de voeten, P 163; **uitwas**: *òëwtwòs*, K 329; *òòtwòs*, K 330; **mauwttjes**: *maakəs*, I 220; **dikbeen**: *diëk biën*, P 88; *diëk biën*, O 74; **zinking**: *ziënkíëng*, O 275; **rachitisme**: *vasiëtiësma*, P 4; **zwelling**: *zwiëling*, K 256; *zwiëliëng*, K 256; **knobbels**: *knòëbbəls*, K 335, P 72; **knotsen**: *knòtsə*, P 35a; **kankerpoot**: *kaankərpoët*, K 349; **mokbeen**: *mokbiën*, K 133a; **blaas aan de knie**: *blòëzón də knee*, P 89; **soufflette**: *sòëflétta*, K 353; **dikke benen**: *diëkkə biëna*, K 207; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **spattig**: het type *spattig* in: K 137.

GAL

Galle – gall – molette

(N 8, 90f; DC 48a, 54h)

[Gal, een vochtophoping in een peesschede of in een slijmbeurs. Gallen komen voor langs de pijp, achter de knie, achter de koot en achter de kogel.]

gal: het type *gal* in: K 167, 171, 174, 188, L 185, 200a, 208a, 285, P 163; *gal*, K 245, 281; *gál*, K 249, 250; *gòl*, K 330, 335; de volgende opgaven zijn meervoud: *galla*, K 100a, 124a, 133b, 151, 157, 165, 179a, 183c, 184, L 148, 149, 180b, 188, 241, 263, 264, P 4; *gòlla*, K 268, 295, P 171; **galletje**: *gòllaʔə*, K 277; de volgende opgaven zijn meervoud: *galləkəs*, K 177b; *gòlləkəs*, I 269; **galblaasjes**: *gòlblòskəs*, P 41; **watergezwel**: *waatar gazwél*, K 207; **waterknie**: *wattərkníë*, I 268; **leewater**: *leewòd-tər*, K 318; **eczemen**: *éGzəmò*, P 95; **zinking**: *ziënkíëng*, K 201; **kakhielen**: het type *kakhielen* in: O 67; **zilt**: *zilt*, L 159; *ziëlt*, K 291; **dikke boelee**: *diëkkə bólléëj*, P 198; **dubbel mouw**: *dòbbəmmaa*, O 72; **mouw**: *maa*, O 72; **vuile jarret**: *vòëla zjaré*, O 74; **muis**: *müüs*, P 84; **verse voeten**: het type *verse voeten* in: P 77; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **gallig**: het type *gallig* in: L 153.

STEENGAL

Steingalle – wind-gall – bleime
(N 52, 32e; DC 48a, 16)

[Steengal, een bloeditstorting in de hoeflederhuid onder de hoefhoorn. Deze geeft aanleiding tot kreupelheid. Er zijn talrijke oorzaken, zoals: klemhoef, volhoef, afwijkende beenstanden, te korte hoefijzers, in het algemeen, ondoelmatig of verwaarloosd beslag. Steengal is te vergelijken met een bloedblaar onder een nagel. De medewerker voor K 188 noemt het een zachthoefledergebreek.]

steengal: het type *steengal* in: K 137, 164a, 188, 206, L 144; *stiëngal*, K 189; **gal**: het type *gal* in: K 133a, 147, 153, L 285; de volgende opgave is meervoud: *galla*, K 171a; **blein**: het type *blein* in: K 269, 280; *blijn*, K 261, O 160a; *blan*, O 153; *blaa*, O 67; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *bleinen* in: K 188a, O 274a; *blééjna*, K 210; **bloedblein**: het type *bloedblein* in: K 188; *bloetbleejën*, P 163; **erwt in de poot**: *ert in de poot*, K 100; **kankerhoef**: het type *kankerhoef* in: L 148; **kankerpoot**: het type *kankerpoot* in: K 289; **kanker**: het type *kanker* in: P 93; **abces**: *apses*, P 161; **ontsteking**: *ontsteking*, L 281, 281*; **overhoef**: het type *overhoef* in: K 135; **traphoef**: het type *traphoef* in: K 188; **rotstraal**: *rotsraol*, L 259; **hoefbevangen**: *hōēfbavangen*, L 184; **vervangen**: het type *vervangen* in: P 99.

BOLSPAT

Geschwulst an der Gelenkkapsel – spavin on the hock – molette du jarret
(N 8, 90f; DC 48A, 54g)

[Bolspat, een spronggewrichtsgal, een uitpuiling van het kapsel van het spronggewricht. Een bolspat is geen eigenlijks spat, maar een beurs met vocht gevuld.]

bolspat: het type *bolspat* in: K 133a, 137, 163, 165, 167, 183, 186, 187, 188, 220, 289, L 91b, 144, 150, 159, 185, 200, 241, 263, 285; *bolspat*, L 242; *bòlspat*, K 183c, L 183; *bolspaat*, K 124a; de volgende opgaven zijn meervoud: *bolspaaaj*, K 136a, 137; *bolspaoj*, K 146; *bòlspaaaj*, bepaalde soort vochtgezwollen op of bij het spronggewricht, Elemans 182; **spatbolletje**: *spòt-bòllaḡə*, K 353; **galspat**: het type *galspat* in: L 159b; **spatgallen**: *spatgalla*, K 174; **spat**: het type *spat* in: K 183, 240; *spòt*, K 276, 301; de volgende opgave is meervoud: *spattə*, K 274; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **bollig**: *bòlləch*, L 183.

SCHUIFELBEEN

Ueberbein – splint – suros
(N 8, 90e)

[Schuifel, een beenwoekering aan de binnenvlakte van de pijp, onder de voorknie, als gevolg van een beenvliesontsteking.]

schuifel: het type *schuifel* in: L 91b; *skui-fəl*, K 187; *schöffəl*, K 183; de volgende opgaven zijn meervoud: het type *schuifels* in: K 100a; *schuivvals*, K 151; *schöffəls*, K 165, 301; **schuifeltje**: het type *schuifeltje* in: K 163; *schuufəlkə*, L 188; *schiefəlkə*, L 200a; *schéffəlkə*, K 333b; de volgende opgaven zijn meervoud: *schuifəlkəs*, L 150; *schöjəfkəs*, L 235, 242; *schöffəltjəs*, K 146, 165, 183, 183c, 184; *schöffəttjəs*, K 179a; *schöffəlkəs*, K 179a, 220, L 183, 263; *schuffəlkəs*, K 201, 248, 268, 317, 318, 353, P 41; *schojəfkəs*, L 241; *schoffəlkəs*, K 193a; *skiejəfkəs*, L 145; *schöffəlkes*, beenwoekeringen op de pijp van een paard, Elemans; **schuifelbeentje**: *skuijəlbinnəka*, L 148; *schuffəlbienka*, I 269; **schuifelkootjes**: *schüüffəlkòtjəs*, L 159b; **knol**: een knol op de benen: *nə knòl öëbəbajən*, K 240; **schiffen**: De griffelbeentjes aan de pijp eindigen in een kopje. Is dat kopje wat te groot, dan lijkt het op een schuifeltje: *schiffən*, griffelbeentjes, L 149; **wratten**: *wétts*, K 330; **krat**: het type *krat* in: K 174; **schurft**: *schörft*, L 187a; *scheurəft*, K 276; *skörəft*, K 357; **zilt**: het type *zilt* in: P 77; **brand**: *brònt*, K 307; **zenuwwater**: *zeenawaator*, P 4.

HANETRED

Hahnentritt, Zuckfuss – dry spavin – éparvin sec
(N 8, 90c; DC 48a, 40)

[Hanetred en strokramp, een eigenaardige onwillekeurige beweging van één of beide achterbenen, waarbij het lijdende been onder overmatige buiging van alle gewrichten en vooral van het spronggewricht ongewoon snel en hoog wordt opgelicht. De belasting van het been gebeurt heel regelmatig. Nu eens doen de dieren het alleen in draf, dan weer ook in stap. Soms vertoont zich het gebrek alleen in het begin van een beweging, om na enige tijd weer te verdwijnen, en na rust terug te komen; soms ook blijft de abnormale beweging bestaan. Heel vaak treedt de stoornis alleen op bij kort wenden. Ook wel op stal (*strokramp*), bij achteruitzetten of bij plaatsen op vers stoppelig stro.]

hanetred: het type *hanetred* in: K 153, 188, L 187a; *haanəntret*, K 241; *haanətrət*, K

1.1.1.2.

183c, L 159b; *haanatrèt*, L 159; *haanantret*, K 179a; *haanantvèt*, L 235; *haonatrèt*, K 133a, 179a; *haonantret*, K 137, 165, 183, L 148, 180; *haonantvèt*, K 211; *hòdnatrèt*, K 192; *hòdnantvèt*, K 274, 317; *aonatrèt*, I 118, K 124a, 151; *hannantret*, L 241; *hòdnatrèjt*, P 171; *hòdnantvèt*, K 332; *hòdnantvèt*, znw. m., hanetred, krampachtige beweging der achterbenen (van een paard) waarbij het spronggewricht sterk en krampachtig gebogen wordt, De Bont; **hanetrede**: *haonatrèe*, K 100a, 136a, 171a; *haanantreej*, L 145; *haonantreej*, K 187; *hòdnantreej*, K 240; *haonantri-j*, K 193a; *haanantreej* [z.s.h.], L 200a; **hanetrap**: het type *hanetrap* in: K 183; *haonatràp*, K 188; *aonatràp*, K 174; het paard heeft de – *haonantrap*, K 184; **hanestap**: het type *hanestap* in: K 164a; *haonastap*, K 146, 163, L 91b; *hòdnastap*, K 165; *aawnastòp*, O 162; **hanepoot**: *haanapoot*, L 188; *haonapoot*, K 137, 174; de volgende opgave is meervoud: *hòdnapòeja*, K 313; **hanespat**: *haonanspat*, K 183; **hanetrek**: *aonatrek*, K 177b; **hanesprong**: *haanasprung*, L 185; **krampentred**: *krampentvèt*, K 268; **kramp**: het type *kramp* in: P 93; *kròmpt*, K 330, P 48, 105; het paard heeft – *krampà*, K 207; *kròmptà*, K 301, 307, K 354; *kròmptn*, K 340; **krampigheid**: *krempachijjt*, K 281a; **krampspoot**: *krampòet*, P 163; *kròmptòewat*, K 353; de volgende opgaven zijn meervoud: *kròmptòewata*, P 41; *kròmptòewata*, K 353; **krampbenen**: *krampbïen*, K 268; *kròmptòejana*, K 301, P 85; *kròmptòejna*, P 85; **trekpoot**: het type *trekpoot* in: K 280, 289; **trekbeen**: het type *trekbeen* in: K 188; de volgende opgaven zijn meervoud: *trèkbièna*, K 330; *trèkbiën*, I 269; *trèkbièna*, K 335; **trekspier**: het type *trekspier* in: K 195; **haakpoten**: *hòdkpòeta*, K 341a; **hinkpoot**: het paard heeft 'n – *iènk-pòewat*, I 268; **springpoot**: het type *springpoot* in: L 184; **petjokkelpoot**: het type *petjokkelpoot* in: O 160a; **galknieën**: het type *galknieën* in: K 262; **zenuwtrek**: *zeenuwtrek*, K 340; **strik**: *strek*, O 67; **jicht**: *jicht*, K 313; **beslag**: *baslòch*, P 25; **strenge** in de billen: *strièngal ièn da bièlle*, P 126; **krampentrekker**: het type *krampentrekker* in: L 149, 150, 208a, 263; *krampatrekkar*, L 200; *krampatrekkar*, K 245, 249, 250, 281; *krampentvèkkar*, K 291; **krampman**: zo'n paard noemt men een – *krampman*, P 88; **krammer**: het type *krammer* in: P 4; **tredloper**: het type *tredloper* in: K 188; **bever**: *bèjvar*, P 89; **huppelaar**: *huppaleér*, K 310; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden: **kramppotig**: *krampptòewatèch*, K 357;

krampig: het paard is – *kròmpech*, K 240; *krempach*, K 220; *krèmpach*, K 186; *krèmpach*, L 281, 281*; **krammig**: *krèemmach*, L 180b; *krèmmach*, K 167; **kreupel**: het type *kreupel* in: L 285; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **krampentrekken**: *krampatrekkan*, L 148; **kramptrekken**: *kramptrekka*, K 151; **krampen**: het paard – *kròmpt*, K 201; **trekbenen**: het paard – *trekbièjant*, K 268; **letspringen**: *lètspringa*, K 277; **manken**: het type *manken* in: K 206; **hinkelen**: het type *hinkelen* in: O 274a; **kreupel staan**: het type *kreupel staan* in: K 188a.

KREUPEL ZIJN

Lahmen – to be lame – boiter
(N 8, 62k; N 8, 94f)

in dit lemma zijn de werkwoorden staan, zijn, lopen en gaan niet gedocumenteerd: **kreupel staan**: het paard staat – het type *kreupel* in: K 174, 301, L 235, O 72, P 99b; *kreupal*, I 102a, K 136a, 150, 151, 165, 167, 177b, 178*, 184, 186, 187, 188, 188a, 191, 193a, 211, 226, 237, 240, 241, 283, 307, 310, 312, 313, 314, 332, 348, 353, 357, L 145, 149, 153, 159, 160, 177c, 180, 180b, 183, 188, 200a, 233, 235, 242, 263, O 162, P 25, 44, 70; *kreuwpal*, P 105; *krèuwpal*, P 137; *kreujpal*, K 183c, 287; *kruppal*, K 248, 351a, 354; *kruwpal*, P 171; *kròppal*, P 27; *kròjpal*, P 68, 69; *kreepal*, O 158, 162; *krééjpal*, P 27; *kreupel stòdn*, Elemans 183; *kreupel*, ons pérd stao kreupel = is kreupel, hs Vissers L 180; *kreupel*, van paarden en vee, kreupel gaan, staan zijn, Goossenaerts; **kreupel zijn**: het paard is – het type *kreupel* in: K 100a, 102, 133a, 133b, 165, 179a, 220, L 91b, 149, 150, 153, 159b, 184, 187a, 188, 242, 264, O 67; *kreupal*, I 220, K 240, O 173; *krèuwpal*, K 295, P 48, 198; *kréuwpal*, P 163; *kròjpal*, P 95; **kreupel lopen**: het paard loopt – het type *kreupel* in: K 100a; *kreupal*, L 159b; **kreupel gaan**: het paard gaat – *kreupal*, L 159; **kreupelen**: het paard – *kreupalt*, K 318; **mank**: *mank*, verbonden met gaan en staan, ook met zijn, van paarden en vee, Goossenaerts; **mank staan**: het paard staat – het type *mank* in: K 301; *mank*, K 262, 349, P 81; *mangh*, K 237, 251, 281a, 291, 301, 324, 329, 341a, P 4, 27, 88, 89; *màngk*, K 268; *mònk*, K 353, P 67, 68, 72, 84, 86, 126; *mòngk*, I 269, K 287, 330, 335, 340, 341a; *maank*, K 201, 254; *maangh*, K 276; *mâāk*, K 191, 248; **mank gaan**: het paard gaat – *mangh*, K 207; *mòngk*, P 85; **manken**: *mòngka*, P 41; het paard – *mankt*, O 67; *manght*, K 296; *mangt*, K 191, O

275; *mòngkt*, K 277, 330; *mangke*, manken, mank gaan t.g.v. vernageling, hs Schrevens P 86; **krom staan**: het paard staat – het type *krom* in: K 151, 178*; *krom*, K 100a, 137, 146, 157, 167, 174, 175a*, 183, 188a; *króm*, K 165, 183c; **krom zijn**: het paard is – het type *krom* in: K 133a, 133b, 165; **krom gaan**: het paard gaat – *krom*, K 124a; **afspannen**: *afspannen*, uitspannen en af, in den zin van scheiding, het ontwrichten der schocht van een paard, Tuerlinckx; de volgende opgaven zijn bijvoeglijke naamwoorden of gesubstantiveerde bijvoeglijke naamwoorden: **kreupel**: het type *kreupel* in: K 124a, 184, L 159, 235, 241, O 72; *kreupel*, K 192, 240, 273, 274, 301; *kreuwpal*, K 256, P 48; *krèùwpal*, P 154a; *kruppal*, K 237, O 275, P 27, 41; *kruwpal*, K 249, 250; *kröppal*, P 125; *kreepal*, K 341a; *krééipal*, P 85; *krüüppal*, I 118; het paard is een – het type *kreupele* in: I 102a, K 195a, L 180, P 103; *kreupala*, I 268, K 201, 245, 281, 310, 333b, L 188, P 35a; *krupala*, K 313, 349, P 33; *kröppala*, P 76; **mank**: het type *mank* in: P 136; *mangh*, K 273, 301, O 74, P 81; *mòngk*, P 85; *máánk*, K 307; het paard is een – *màngkə*, K 353; *maangkə*, K 274, P 89; **mankel**: *maankəl*, K 274; **krom**: het type *krom* in: K 124a, 133a, 137, 163, 183; het paard is een – het type *kromme* in: K 133b, 165, 167, 183; **kamank**: *kámangh*, K 295; **gebrekkelijk**: *gabrékkəldək*, I 220; het paard is een – *gabrékkələkə*, K 296, 340; **vervangen**: *vervangə*, P 88, 95; **manker**: het type *manker* in: K 330, 354, P 145; *manghəv*, K 273; *mànghəv*, K 353; **mankepoot**: *mankepōt*, I 268; *mangkepōt*, K 268, P 77; *mangkepōwət*, P 95; **kromloper**: *kromloper*, K 151; **stolper**: *stōlləpəv*, K 301; **stalper**: *stalləpəv*, K 241, 307; *stálləpəv*, K 277, 278; **stulper**: *stulpəv*, K 237, P 4; *stōlpəv*, K 146, 220, 237, L 148, 149; *stulləpəv*, I 266, K 187; *ene stōlpəv*, kreupel paard, Elemans; **stulpert**: *stōlpərt*, K 184, L 241; *stōlpert*, „strompelaar” of duits: „stolpern” (Huisseling). N.B. gezegd van een paard dat kreupel is, Elemans; **stumper**: *stoempəv*, K 248, 317; *stōempəv*, K 310; *stoompəv*, K 237; **strompelaar**: *strōempalév*, K 291; *strōempaléar*, K 329; *strüümpaléar*, K 348; *strüümpaləv*, K 307; **krampentrekker**: het type *krampentrekker* in: L 180b, 183, 186, 237, 244, 263; **hinkepoot**: het type *hinkepoot* in: P 103; **stalpoot**: *stālpōdāwət*, K 240; **bok**: *bōək*, P 84; **kreupele bok**: *kreupalən bok*, K 183; **krampige bonk**: *krém maga bōngk*, L 159; **hecht**: het type *hecht* in: K 333b; **sukkelaar**: *süükkə-*

ləv, K 249, 250; **schreeuwpop**: *schreeuwpoep*, K 256; **blater**: *blèttəv*, K 256; van zo'n paard zegt men: **het paard heeft een overhoef**: *ət péért het ənnən overhōēf*, L 159; **springkoot**: *springkoot*; een meestal intermitterende ontwrichting van de knieschijf, Goossenaerts.

STRAALKANKER

Strahlkrebs – cancer on the frog – crapaud (N 52, 32d; DC 48a, 19)

[Een hoef waarvan de hoorn van de hoefwand aangetast raakt vanuit de straal en waarvan de gehele hoefschoen tenslotte ondermijnd raakt.]

straalkanker: het type *straalkanker* in: I 57b; **hoefkanker**: het type *hoefkanker* in: K 100, 135, 153, 164a, 171a, 174, 186, 188, 206, 289, L 144, 160, 184, 185, 200, 244; *hoefkaankəv*, K 133a; *ōēfhāángkəv*, K 189; *oefhāānkəv*, K 174; **rotstraal**: het type *rotstraal* in: K 137, L 112; *rōtstraol*, L 259; **rothoef**: het type *rothoef* in: L 180; **overhoef**: het type *overhoef* in: K 164a; *əoverhōēf*, L 184; **kankerpoot**: het type *kankerpoot* in: K 241, 261, 268, 269, 280, O 153, 160a, 274a, P 22, 99; *kāāngkəv pōēt*, K 313; de volgende opgave is meervoud: *kankəv pōētə*, I 268; **kankervoet**: het type *kankervoet* in: P 161, 163; de volgende opgave is meervoud: het type *kankervoeten* in: O 67; **pootkanker**: het type *pootkanker* in: P 93; **kanker in de koten**: het type *kanker in de koten* in: O 160a; **kanker**: het type *kanker* in: P 4a; *kāānkəv*, K 174; **rotte poten**: het type *rotte poten* in: P 77, 79, 106, 107; **rotte hoef**: het type *rotte hoef* in: L 144; **verzweren**: de hoef – *verzwèert*, L 281, 281*; **verboft**: *varboeft*, K 188a.

KLEMHOF

Zwanghuf – hoof-bound – sabot encastelé (N 52, 32b; DC 48a, 17)

[Een hoef die in de achterste hoefhelft te nauw is en waarvan de verzenwand in plaats van naar beneden-buiten, naar beneden-binnen gebogen is.]

klemhoef: het type *klemhoef* in: I 57b, K 135, 137, 147, 153, 164a, 174, 186, 188, 188a, 195, 206, 218a, L 144, 148, 160, 180b, 184, 185, 200, 208a, 244, 281, 281*; *klémhoef*, L 285; *klémhōēf*, L 184; *klémhoef*, L 259; *klímhoef*, K 146; *klémoef*, K 174; *klémōēf*, K 189; **klem-poot**: het type *klem-poot* in: K 171a, 269, 280; *klémpōēt*, K 169; *klémpōēt*, K 313; **klemvoet**: het type *klemvoet* in: K 261, O 67; **overhoef**: *əoverhōēf*, K 180; **formepoot**: *formepoot*, K

1.1.1.2.

289; **stelpoot:** *stéltpóet*, K 313; **ezelsvoet:** *eezelsfoet*, P 163; **Franse stand:** het type *franse stand* in: L 200; **Vlaams staan:** het paard – *staat vlams*, P 99; **misvormde hoof:** *misvormden hoof*, K 277; **forme:** *form*, O 153; **klem:** het type *klem* in: P 93; **beklemd:** het type *beklemd* in: K 100; **kleinhoef:** *klaanhoef*, K 268; **sjoenkelpoot:** *sjoenkelpoot*, O 160a; **paardefijlje:** *paardenvaatje*, P 22.

ZWEREN

Schwären – ulcers – ulcères
(N 8, 90b)

vaart: het type *vaart* in: I 118, L 91b, 148; *vaart*, K 268; *vart*, L 150, 180b; *vòrt*, K 165, 201; *vaat*, P 4; *de vart*, bepaalde paardenziekte die zich uit in zweren op de schouders, Elemans 183; **vaar:** [*v*]aar, L 241; *vaor*, K 100a, 163, 183c, L 200a, 235; [*v*]aor, K 183; *vaora*, K 179a; **vaan:** het type *vaan* in: L 159; *vaona*, K 151; **wrat:** *vròt*, P 67, 68, 95; de volgende opgave is meervoud: *wétta*, K 330; **zwerage:** *zwéeraazie*, K 313; *zwéeróje*, P 72; **brand:** het type *brand* in: K 256; *brant*, O 74; **ondeugt:** *onducht*, K 146, 165; **kwadigheid:** *kwaojæchhijt*, K 146; **fistel:** *fiéstüül*, P 88; **fitsel:** *fietsal*, L 159; **schurft:** *sitürft*, K 291; **rap:** *rabba*, K 291; **zult:** *zöëlt*, P 89; **'t ruig hebben:** *tròdach émma*, P 25; **geduwd:** *gædaejt*, K 241; **gedrukte plek:** *gædrüükta plék*, K 240; **zweer:** *zwéér*, K 340; **zweren:** het type *zweren* in: K 137; *zweera*, K 184, 237; *zwéévan*, K 354; *zwééra*, I 268, K 207, 301, 335, L 187a; *zwééjra*, K 330; *zwéerra*, K 167; *zwèrra*, K 146, 157, 193a; *swèrra*, L 159b; het paard – *zweert*, L 188.

WITTE VLEKKEN

Weisse Flecken – white spots – ladres
(N 8, 90s)

[Kale plekken op de huid die een gevolg zijn van zweren of verwondingen, o.a. drukking van zadel en tuig.]

wild haar: *wilt aar*, I 102a; *wilt hoor*, P 103; *wilt haor*, K 146, 256; *wilt hòdr*, K 317, L 180b; *wilt hèür*, L 159; *wil haor*, K 318; *wil hòdr*, K 251, 318; *wiëlt aar*, K 335; *wiëlt haor*, K 163; *wiëlt hòdr*, K 256, 310; *wiëlt hòor*, K 340, O 275; *wiëlt oor*, P 41; *wiëlt ówør*, P 154a; *wiëlt óer*, O 275; *wèlt hòdwør*, K 353; *wèlt óer*, O 275; *wüült hòdr*, K 274; *wüült òdr*, P 72; *wöëlt ór*, P 67, 68; de volgende opgaven zijn meervoud: *wilda hoor*, L 235; *wilda haora*, K 165; *wilda haor*, K 186, L 91b; *wilda hòdr*, K 165, 183, L 233; *wilda hóv*, L 187a;

weelda haor, L 263; **vreemd haar:** *vrémt haor*, K 184, 341a; *vrémt hòdr*, L 180b; *vrémt hòdr*, K 191; *vrémódr*, P 88; *vrumt hòdwør*, P 163; *vremda haor*, L 184; *vréémnda hòv*, L 187a; **doorgereden haar:** *duvreejars haor*, K 188a; **wring haar:** *vrèng aor*, K 157; **duivelshaar:** *düüvalshòdwør*, K 354; *düüvalzòdr*, K 251; *duvvalshèür*, L 159; *düüvalsheur*, L 159b; **duivelsvlekken:** *duvvalsvlekka*, K 124a, 188, 244, 250; *düüvalsvlekka*, K 274; *düüvalsvulééka*, K 313; *düüvalsvulééka*, P 86; *düüvalsvulééka*, K 287; **duivelsplekken:** *düüvvalsplè'an*, K 241; *düüvalsvplékka*, K 330; **witte plekken:** het type *witte plekken* in: L 242; *wiëtta plékka*, K 291; *wiëtta plékka*, P 41; *wiëtta plikka*, K 301; **witte plakken:** *witta plàkka*, K 193a; **witte vlek:** het type *witte vlek* in: P 77; **drukplekken:** het type *drukplekken* in: P 103; *drukplekka*, K 100a; *drüükplékka*, P 105; **drukplakken:** *drukplakka*, L 180b; **gedrukte plekken:** *gædrükta plu'a*, K 240; **verhitplekken:** *variëtplékka*, P 4; **drukken:** *drukka*, K 211; **wringvlekken:** *vrèngvlekka*, K 174; **vlekken:** *vlekka*, K 179a; **plekken:** *plékka*, O 74; **gedrukt:** het paard is – het type *gedrukt* in: K 167, 183, 187, 193a, L 263; [*g*]ædrük, K 237, 276; *gædrüükt*, K 301; **geduwd:** het paard is – *gædouwø*, K 262; *gæléjvø*, K 333b; **geschouwd:** het paard is – *gæschèüwt*, L 235; **gebroken:** het paard is – [*g*]æbròðka, P 70; **gewringd:** het paard is – *gævrengt*, K 174; **kapot gewerkt:** het paard is – *kòpót gæwérkt*, O 72; **de medailles ophebben:** het paard – *hi da medallies op*, K 220; **open liggen:** het paard – *léé oopø*, K 349; **verhit:** het paard – *varhëjatst*, K 333b.

MANENSCHURFT

Mähnenräude – mane-mange – gale de la crinière
(N 8, 90t)

[Manenschurft, oorzaken: te warme, bedompte stal en onvoldoende huidverpleging; verschijnselen: door schuren en wrijven ontstaan kale of bloedige plekken, waarop later korsten komen. Niet zelden worden de manen pruikachtig.]

fistel: het type *fistel* in: K 133b, 136a, 179a, 193a, 268, 318, L 150, 160, P 89; *fistal*, K 318, 348, P 86, 163; *fiéstal*, K 335, 341a, P 41, 76, 95, 105, 145; *fissal*, K 277, 353; *fiëssal*, K 357; *vístal*, K 353; **vichsal**, L 159b; **fitsel:** het type *fitsel* in: K 124a, 151, 163, 165, 167, 174, 183, 183c, 184, 186, 187, 188a, 207, 220, L 91b, 148, 159, 180b, 183, 200a, 235, 242; *fietsal*, L 188; *fiëtsal*, I 269; *vitsal*, K 183, O 67; **fits:**

viëts, K 333b; **vaan**: het type *vaan* in: L 159; **vaar**: [*v*]aar, K 179a; [*v*]ar, K 124a; *voor*, L 149; *vaor*, K 146; *vòdr*, L 183; [*v*]òdr, L 149; **manenvaar**: *maonafar*, K 124a; **manenziekte**: *maanæziëktə*, K 330; **schurft**: *schurft*, K 254, 276; *schórf*, P 198; **ruig**: het type *ruig* in: P 103; **brand**: *brant*, K 291; **rap**: *råbbə*, K 281a; **verhitplekken**: *vəriëtplékkə*, P 4; **maanvetzweering**: *mòðnvétzweeriëng*, K 310; **de manen zweren**: *də maanə zwèrə*, K 193a; **etter in de maanstapel**: *ëttar in də maanstapəl*, K 237; **maanklier**: *mòðnklîër*, K 240; **zwevende maan**: *zweevandə móðn*, K 340; **maanstapel is geschonden**: het type *maanstapel is geschonden* in: L 263; **open liggen**: het paard – **geblesseerd op de fontein**: *gəbléssijft up də fòntaan*, P 84.

GEDRUKT

Eingedrukt – pressed – pressé
(N 8, 94b)

[Door slecht passend tuig wordt de huid gedrukt, wat zeer pijnlijk is.]

gedrukt: het type *gedrukt* in: K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 163, 165, 167, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 193a, 220, L 91b, 159, 180, 180b, 183, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, 264, P 41, 103, 145; *gadrúkt*, K 191, 204, 211, 237, 240, 241, 268, 273, 276, 307, 314, 317; [*g*]edrukt, K 191; *gədrúúkt*, K 240, 277, 301, 330, P 25, 105, 154a; *gədròkt*, P 163; *gədròëkt*, K 207, 237; *gədrakt*, P 145; *gəwúúkt*, K 354 z.s.h.; **doorgedrukt**: *dəuw-gədrúúkt*, K 330; **geduwd**: *gədoowt*, L 145, 149, 150, 159b, 188; *gədoowt*, L 184; *gəddòwt*, K 318, P 41, 44; *gəddòt*, P 48, 95; *gəddòt*, P 99b; *gəddòswt*, K 248; *gədawt*, L 183; *gədaat*, K 251, 274, 332, P 171; *gəddééwt*, K 313; *gəddéét*, K 310; *gəddéüt*, K 274; *gədi-jət*, K 348; **gedouwen**: het type *gedouwen* in: K 295; *gəduwə*, K 291; *gədouwə*, I 102a, K 188a, 262, P 41; *gəddwə*, K 201, 248, 254, 296; *gədaawə*, K 226; *gədaawə*, K 310; P 88; *gəddáwə*, K 351a; *gədawə*, K 193a, P 25; *gədawə*, I 118; *gədèwə*, K 192; *gədeevə*, P 33; *gəddéjəwə*, K 353; *gəddéjəwə*, K 312; *gəddéjəwə*, K 333b; *gəddwə*, K 301; *gəddwəm*, K 301; *gedouwen*, gekwetst door wrijving van tuig, Goossenaerts; *gedouwen*, wordt gezegd van paarden die gekwetst of open zijn onder het gareel, op de bouten van voor of boven in de nek tegen de manen, Corn. Vervl. A.; *gedouwen*, van een paard; gekwetst ten gevolge van het wrijven van het tuig, vooral van het gareel bij het trekken, drukwonden vertonend, Goossenaerts;

geschuurd: *geschuurd*, L 188; *gəschuut*, O 67; *gəscheut*, P 72; *gəschut*, P 67, 68; **doorgeschuurd**: *dörgəschœrt*, L 159b; **kapot geschuurd**: *kəpòtəgəschúúrt*, I 220; *kəpòtəgəscheut*, P 198; *kəpootchəschut*, P 126; **kapot gewerkt**: *kəpòtchəwérkt*, I 269; *kəpòtchəwérrakt*, K 324; *kəpòtchəwérkt*, I 268; *kəpòtgəwéérakt*, I 220; **opengewerkt**: *oəpəgəwérkt*, K 349, 357; *oəpəgəwérrakt*, K 281; *òpəgəwèèrakt*, K 245; *dáwəpəgəwáárákt*, K 249, 250; **opengereden**: *oəpəgəréjə*, K 281a; *òpəgəréjə*, K 335; *oəpəgəriʔə*, K 341a; **gebroken**: het type *gebroken* in: P 77; *gəbròðkə*, P 70; *gəbroowkə*, P 81; *gəbrówkə*, P 27; *gəbròwə*, P 16; *gəbrèùkə*, P 85; *gəbraakə*, P 89; **geblesseerd**: *gəbléseeert*, K 341a, P 86; **verzeerd**: *vərzíert*, K 248; **gewringd**: *gəvrengt*, K 174, 175a*, 177b, 188; *gəvrengt*, K 157; **doorgetrokken**: *dərgətvòkkə*, L 187a; **er door gevangen zijn**: *er dœrgəvəvərrə*, L 183; *er dœrgəvəvərrə*, L 153; **doorgewerkt**: *deujgərust*, K 287; **afgeruist**: *òfgərust*, K 287; **geboken**: *gəbòwkə*, P 84 z.s.h.; het paard is aan het: **duwen**: *dòðwə*, L 149; *də.wə(n)*, vgl. zich drukken, De Bont; het paard – „zijn eigen”; *dəwət*, L 148; *dòðwət*, wrijft zich de huid stuk, Elemans 144; **wringen**: *vrenge(n)*, K 151; **doordrukken**: *doordrukken*, 'n paard is doorgedrukt als het 'n wonde onder 't zadel of onder de haam heeft; door drukken van zadel of haam is de wond doorgedrukt, hs Renders L 226; **zich drukken**: *drukka(n)*, zw. wederk. w.w. drukken (wordt gezegd van paarden die gekwetst of open zijn onder het gareel, op de bouten van voor of boven in de nek tegen de manen) De Bont; **open liggen**: het paard – *lee eupn*, K 340; **door**: *dəj*, O 275; *dəw*, O 275; **open**: het type *open* in: K 256; *dəwpə*, K 256; **fontein**: *de fontein*, schoft-buil, gezwel t.g.v. zadeldruk, Wouters O 67; **afschilferen**: *afschilferen*, spottend van paard dat wonden heeft in 't vel, hs Renders L 226.

DAMPIGHEID

Dämpfigkeit – broken-windedness – pousee

(N 52, 24; DC 48a, 38a)

[Dämpfigheid, een gebrek aan de ademhalingswerktuigen van paarden. Het is een gevolg van het verlies aan elasticiteit van de longblaasjes, waardoor deze sterk vergroot worden en daardoor zijn de longen uitgezet. Door de verminderde veerkracht wordt de verbruikte lucht minder gemakkelijk verwijderd, de blaasjes blijven met lucht gevuld, doch deze bevat on-

1.1.1.2.

voldoende zuurstof voor de ademhaling. Aan dampigheid lijdende paarden vertonen na enige inspanning een stotende ademhaling door sterke werking van de buikspieren.]

dempigheid: het type *dempigheid* in: K 147, 208, 218a, L 148, 185, P 4a; *dempachhijt*, O 67; *dèmpachhijt*, L 160; **dampigheid:** het type *dampigheid* in: K 100, 135, 188, L 200; **zwoegerziekte:** het type *zwoegerziekte* in: O 160a; **droest:** het type *droest* in: K 171a; **het aan de adem hebben:** het paard – *heggat aan den ojam*, L 182; **korte adem (hebben):** *korta ojam*, L 180; **kort van adem (zijn):** *kort van ojam*, L 244; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **piepen:** het type *piepen* in: K 188; **snurken:** het type *snurken* in: K 188; **slaan:** het type *slaan* in: K 188a.

CORNAGE

Kehlkopfpfeifen, Hartschnaufen, Pfeiferdampf – roaring – cornage (N 52, 25; DC 48a, 38b)

[Cornage, een ademhalingsziekte die veroorzaakt wordt door een eenzijdige verlamming van het strottehoofd. Door vernauwing van de stemspleet ondervindt de lucht hinder; de in- en uitademing gaat gepaard met een piepend geluid. In K 189 wordt als oorzaak voor deze ziekte gegeven: een blaasje in de kop [*blöskä iën da kòp*].]

cornage: het type *cornage* in: K 137, 171a, 188, L 112, 160; *kornaesja*, L 180; *kornaat*, P 163; *kornaazje*, L 200; **cornard:** het type *cornard* in: P 77, 79, 106, 107; *kornaar*, K 153; *kandàar*, K 280; *kanar*, K 195, 289; *knaar*, K 186; *knar*, I 57b, K 174, 188; **piepende damp:** het type *piepende damp* in: K 100, L 144; **oploping:** *òplooping*, K 169; **opstopping:** *òpstopping*, K 169; **droest:** het type *droest* in: L 148; **dempigheid:** het type *dempigheid* in: K 188a; *dèmpachèt*, K 180; **demp:** het type *demp* in: K 164a; **het piepen:** *at piëppa*, K 313; **windzuiger:** *wijnzuiger*, K 146; **windhapper:** *wiënt-happer*, L 159; **ronker:** *roenkør*, O 67; **pieper:** *peepar*, O 67; de volgende opgave is een werkwoord: **piepen:** het paard – *piept*, K 218a; **lonig:** *loonach*, L 285.

KORTADEMIG

Kurzatzmig, dämpfig – broken-winded – poussif (N 8, 87; N 8, 88; N 8, 90a; znd 23, 1b; N 52, 24; N 52, 25; DC 48a, 38a; DC 48a, 38b; Go 1b)

[De hier verzamelde bijvoeglijke naamwoorden duiden alle kortademig aan. Een groot aantal werd opgegeven als antwoord op de vragen naar dampigheid en cornage. Kortademigheid is een begeleidend verschijnsel van deze ademhalingsziekten; de oorzaak kan ook eenvoudig zware inspanning zijn.]

dempig: het type *dempig* in: I 57b, 102a, 221, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 153, 157, 163, 164a, 165, 167, 174, 178*, 179a, 183, 184, 186, 187, 188, 188a, 195, 195a, 196, 206, 210, 211, 213, 220, 235, 236, 237, 237a, 240, 241, 244, 245, 247, 256, 261, 267, 268, 276, 277, 280, 287, 295, 299, 301, 305, 307b, 309, 312, 330, 331, 332, 339, L 112, 145, 148, 149, 152, 153, 159, 159b, 180, 180b, 184, 187a, 188, 200, 208a, 235, 241, 242, 244, 262, 263, 264, 285, O 153, 160a, 169, 238, 251, 274, 274a, 275, 289, P 27, 38, 41, 44, 67, 73, 77, 79, 93, 99, 99b, 106, 107, 136, 146, 161; *dempach*, I 266, 268, 275, K 207, 236, 237, 244, 262, 267, 273, 338, L 91b, 263, O 67, 158, P 41a, 65, 132, 198; *dèmpach*, I 266, K 248, 249, 250, 287; *dèmpach*, I 220, 268, 269, 271, K 174, 183c, 189, 201, 204, 207, 210, 211, 226, 235, 237, 240, 245, 246, 248, 251, 254, 256, 268, 269, 273, 274, 281, 281a, 283, 287, 291, 296, 301, 310, 312, 314, 315, 316, 317, 318, 324, 330, 335, 340, 341a, 348, 349, 351a, 353, 354, 357, L 184, 200a, 233, 259, O 72, 74, 162, 275, 289, P 4, 10, 16, 25, 27, 33, 35a, 41, 48, 67, 68, 70, 72, 76, 85, 86, 88, 89, 105, 112, 126, 137, 154a, 171, 198; *dèmpach*, K 165, 206, 213, 240, 241, 341a, L 149, 150, 159, 159b, 177c, 180, 183, 235, O 70, 157, 158, P 32, 81, 84; *dembach*, K 277; *dumpach*, P 125; *deempach*, K 189a, 207, 211, 224, 256, 272, 307, L 244; *dèmpach*, K 276, 277, 307, 312, 313, 346, 348, 352, 358, O 173, P 45, 145; *dèmpach*, L 281, 281*; *deumpach*, K 233, 272; *dòm-pach*, K 274, 285, 286; *dijmpach*, K 206, 211, 212, 265, 275, 277, 296, 309a, 325a, 341, 341a, O 67, P 23; *dèmmach*, K 314, 340; het paard is een – *dempaga*, K 163; *dempig*, van paarden, aamborstig, kortademig, Goossenaerts; *dempig*, kortborstig, amechtig; vooral van paarden, hs Renders L 226; *dempig*, kortademig (van paarden), hs 1229a, L 157; *dèmpach*, astmatisch (van een paard), Elemans 184; *dèmpach*, bn.w. dempig, kortademig, aamborstig (van paarden en mensen gezegd), De Bont; **dampig:** het type *dampig* in: I 118, 119, K 133a, 174, 175a, 179a, 289, L 235; *dampach*, P 95, 163; *daampach*, K 177b, 193a; **hooideempig:** *hóddèmpach*, P

105; **benauwd**: het type *benauwd* in: K 237; **kortademig**: het type *kortademig* in: K 135, 171a; *kortojamach*, L 188; *kòrtòjə-mach*, L 153; **kortborstig**: het type *kortborstig* in: P 77; *kurtburstach*, I 102a; *kòt-böstach*, P 4; **lungscheutig**: het type *lungscheutig* in: K 187, L 149, 200, 242; *lóng-scheutach*, L 235; *lungscheutach*, L 241; *lòngschöttach*, L 159; *lóngschöwtach*, bnw. *lungscheutig*, (van paarden gezegd), kortademig, De Bont; **cornage**: *kornaaga*, L 159b; *kornaos*, K 124a; **bevangen**: het type *bevangen* in: P 22; *bəvəngə*, K 210; **cornard**: *kornaar*, I 118, O 67; *kórnaar*, P 89, 126; *kòrnaar*, K 268, 330, O 74, P 41; *kòrnáár*, K 283; *kòrnar*, P 4; *kórnaar*, K 333b; *kòndòr*, P 85; *kònaar*, P 84; *kənaar*, K 183; *kənáár*, K 281a; *kanaar*, K 251, 291, 332; *hermaat*, astmatisch (van een paard); Elemans 184; **het cornard hebben**: het – hebben *kanaarə*, K 248; **cornard zijn**: het paard is – *kanaar*, K 261, 307b, 334, 339, P 80; *kanarra*, K 265; **buiten asem**: *bòdətən òdsəm*, K 330; *bottən asam*, K 330; **kort van adem**: *kort van ojm*, L 205, 206; **kort van asem**: het type *kort van asem* in: K 212; *kort van asam*, P 67, 68; *kət van assəm*, K 309; *kət vòn assəm*, P 86; *kut van òdsəm*, P 41; *köt faan òdsəm*, K 301; *kut fòn òsəm*, P 67, 68; *kut fòn ussəm*, P 44; **slecht van asem**: *slécht faan òdsəm*, K 301; **zonder asem**: *zòndər òdsəm*, K 330; **een korte asem hebben**: het paard heeft een – *kuttə aasəm*, K 329; **het op de/ zijn asem hebben**: het paard heeft het – het type *op zijn asem* in: K 212; *oep dən asam*, K 284; *op dən aosəm*, K 193a; *op zjnnən aosəm*, K 308; *oep zjnnən awəsəm*, K 233; *ət oep dən aosəm émma*, het op de adem hebben, dempig zijn, d.i.: wanneer het paard moeilijk adem haalt; hs Schrevens P 86; **geen asem hebben**: het paard heeft – *chiənnən òssəm*, K 330; **zijn asem niet goed kunnen krijgen**: het paard kan – *zunnən aasən nie goe krijgə*, K 269; **rap en onregelmatig asemen**: het paard – *aasəmt rap en ònregalmöttach*, I 275; *awsəmt rap en onregalmawtəch*, K 274; **dampen**: het paard – het type *dampit* in: K 210; *dəmpt*, K 265, 268; **blazen**: het paard – *blust*, O 286; **gejaagd zijn**: het paard is – *gəjaacht*, K 210; **hijgen**: het paard – *hijgt*, K 274; **rap dof zijn**: *vəp dōf*, P 67, 68; **rap moe**: *rap muuch*, K 193a; **moe zijn**: het paard is – *mōëch*, K 237.

VERKOUDEN

Erkältet – having a cold – enrhumé (N 8, 89; DC 48a, 28b)

[Binnen het lemma *verkouden* komen verschillende grammatikale categorieën voor, te weten bijvoeglijke naamwoorden, zelfstandige naamwoorden, werkwoorden en werkwoordelijke konstrukties.]

bevangen: het type *bevangen* in: K 193a, 274, 283, L 149, P 77; *bəvəngən*, K 273, O 275; *bəvəngə*, I 118, K 102, 136a, 137, 163, 165, 175a*, 183, 207, 237, 240, 248, 249-250, 291, 301, 333b, L 91b, 145, 149, 150, 159, 159b, 180, 180b, 188, 200a, 233, 235, 241, 263, 264, P 163, 198; *bəvəngə*, K 281, 281a; *bəvəngən*, O 275; *bəvəngə*, K 201, 240, 277, 301, 317, 330, 354, P 27, 125, 137, 171; *bəvəngə*, P 72; *bevange*, stijf ten gevolge van verkoudheid (bij een paard), Elemans, 182; *bəvəngə*, *bevangen*, Goemans; **vervangen**: het type *vervangen* in: O 67, P 27; *vərvəngə*, I 271, K 240, 251, 301, 307, 310, 349, P 25, 95, 99b; *vərvəvəngə*, P 86; *vervangən*, K 314; *vərvəngə*, I 268, K 301, 310, 348, 351a, P 67-68, 72, 84, 89, 171; *vervangen*, O 67, *bevangenheid* van een paard, Wouters, p. 32; **verkouden**: het type *verkouden* in: K 186, 283; *vərkouwə*, K 157, 174, 179a, 188a, 191, I 102a; *vərkawdən*, K 262; *vərkawə*, K 100a, 146, 211, 332; *vərkòdòwə*, K 191; *vərkəawə*, P 86; *vərkòdòwə*, K 307; *vərkééwə*, K 310; **verkoud**: *vərkout*, L 149; *vərkawt*, K 187, 220, L 205-206, 241, 263, 285; *vərkòdòwt*, K 341a; *vərkəat*, P 35a, 48, 154a; **verkeld**: *vərkelt*, L 187a; **geladen**: *gəldə*, P 85; **snotterig**: het type *snotterig* in: K 165; **strengel**: het type *strengel* in: O 67, K 333b; *stréngəl*, I 269, K 318, 324, 353, O 72, 74, 162, P 10; *striéngəl*, P 27, 70, 81, 84, 85, 89; *stringəl*, P 16; *strengel*, O 67, goedaardig snot: ontsteking aan de voorste luchtwegen van een paard, Wouters, p. 29; *ət striéngəl*, verkoudheid hebben, hs Schrevens, P 86; **streng**: *strién*, P 145; *stréngə*, K 353, P 41, 44; *stringə*, P 105; *striéngə*, P 103, 154a; **hoest**: *hōést*, K 313; **droes**: het type *droes* in: K 124a, 150, 167, 177b, 178*, 183c, 188, 333b, L 159, 241; *dròës*, K 204; *droest*, L 183; de volgende variant is waarschijnlijk een contaminatie van de types *verkouden* en *droes*: *vərdvòës*, K 268; **roes**: het type *roes* in: K 151; **snot**: het type *snot* in: P 76; *snót*, K 241, 276, 340, P 88, 89, 95; *snot*, snotziekte der paarden, Corn. Vervl.; **valling**: het type *valling* in: K 256; *valiəng*, K 341a; *vèliəng*, K 256; *vòliəng*, K 276; *vòliəng*, I 266, K 287, 340; *vòliəngə*, O 158; **snotvalling**: *snòtfalliəng*, K 254; **landziekte**: *lòntsiékta*, I 220, 269; **bloedoploper**: *blòëtòplòepər*, P 4; **kou hebben**: *kaaw imma*, K 248; *kaa hémma*, P 126; *kòdòw*

1.1.1.2.

ibba, P 41; *hðð hémma*, K 357; het paard – *éédangkààw*, K 226; *hijən kaaw*, K 240; *héét ən kaw*, K 193a; *éé nə kàà*, K 249-250; *éé nə kaa*, I 268, K 330, 335; het paard heeft een – *kaa*, I 220, K 287; **zware kou hebben**: het paard heeft – *ən zwòrkaw*, K 237; **kou pakken**: het paard heeft – *nə kò gepòkt*, K 329; *nə kòò gepòkt*, K 330; het paard is – *gapakt van nə ka*, O 169; **kou vatten**: het paard heeft – *kaaw gəvat*, K 133b, L 242; *kouw gəva*, L 148; *kaa vòst*, O 173; **strengelen**: *stringələn*, O 275; *striəngələn*, O 275; **hoesten**: het paard – het type *hoest* in: K 186; *oest*, K 124a; **snotteren**: *snootərə*, K 184; het paard – *snòttari*, K 167; **kuchen**: het paard – *hecht*, L 159; **ondervlagen**: *oondərvlòggə*, K 274; *oondərvuloəgə*, K 274; *òndərvuloəgə*, P 33.

HOOIVEULEN

Scheinträchtigkeit – pseudogestation – fausse gestation (N 8, 88)

[Hooiveulen, het veulen dat in de verbeelding van boeren soms van een zwaarlijvige merrie verwacht wordt. 't Gebeurt immers dat paarden „nogal lijf” krijgen door veel „rouwenis” te eten en 't is gebeurd dat boeren bij zulke merrie in blijde verwachting waakten. Goossenaerts.] de hier verzamelde uitdrukkingen duiden op een opgezette buik als gevolg van overvoeding; soms wordt de opgezette buik ten onrechte beschouwd als een teken van drachtigheid; in gevallen waar een andere betekenis wordt opgegeven, wordt deze nader gedocumenteerd: 1. opgezwollen buik: er zit een – in: **hooiveulen**: *hðəwəjveulə*, K 353; *hojvölla*, L 188; *hòjvullən*, L 235; *oofjvullən*, K 177b; *hojvölla*, zo'n paard mag niet veel hooi hebben, L 159; *hooiveulen*, is een soort hooikoorts; men geeft dan weinig hooi, L 263; *hojveuwələn*, znw. v. hooiveulen, alleen in de zegswijze: *daor zit 'n hooivullen in*, van een dempig paard gezegd, De Bont; **grasveulen**: *grasvölla*, L 188; *grasfullən*, L 235; 2. schijndrachtigheid: er zit een – in: **hooiveulen**: *hoojveulə*, K 188; *hojvulla*, L 241; *hojvölla*, L 263; *hòjvölla*, L 183; **grasveulen**: *grasvulla*, L 241; **waterveulen**: *wattərvölla*, K 165; **verveulen**: *vəveulə*, I 220.

KWADE DROES BIJ PAARDEN

Rotz – glanders – morve (N 52, 5a; DC 48a, 28a)

[Malleus, bij het paard, komt in ons land

gelukkig zeer weinig voor. Meestal is het een slepende ziekte, waarbij zeer lange tijd niets te zien is. Uit een of beide neusgaten komt een grauw-troebel slijm, dat soms bloederig is. Op het neusslijmvlies ontstaan knobbeltjes en wonden met opstaande randen, die genezen kunnen met zeer kenmerkende stervormige littekens. De keelgangsklieren zijn gezwollen, met harde knobbelige vastzittende verdikkingen. De dieren hebben nu en dan koorts, ze vermageren en hoesten.]

kwade droes: het type *kwade droes* in: K 180, 188, L 144, 184; *kwaaəə droes*, I 57b; *kwa droes*, K 269; *kwaoəə droes*, K 133a, L 160; *kwaoəəm droes*, K 146; *kwòdòəm dròəs*, K 189; *kooəəm droes*, L 208a; *kòdən dròəs*, K 313; **kwade droest**: *koəə droest*, L 182; **slechte droest**: *slèchtə droest*, L 200; **erge droes**: het type *erge droes* in: K 289; **open droest**: het type *open droest* in: L 200; **zware droes**: het type *zware droes* in: K 135; **droes**: het type *droes* in: K 100, 137, 147, 153, 163, 164a, 171a, 174, 186, 188a, 195, 206, 218a, 268, 277, 280, L 112, 180b, 184, 185, 243, 259, 262, 281, 281*, 285; *dròəs*, K 169; **kwade strengen**: *kwaaəə stringən*, P 99; **strengel**: *stringəl*, O 160a, P 77, 79, 106, 107; **strangeljoen**: *stringaloe*, O 274a; **schuil**: *schèùwl*, K 210; **snot**: het type *snot* in: O 67; **gourme**: *gòərm*, P 163; **krawellig**: *kerweeləch*, P 93.

GOEDAARDIGE DROES

Pseudorotz – strangles – gourme (N 8, 90a; N 52, 15b; DC 48a, 28b)

[Kooierdroes heeft niets dan de naam met *kwade droes* gemeen. De ziekte tast vooral jonge paarden aan, al zijn volwassene niet geheel onvatbaar. Tussen de besmetting en het uitbreken van de ziekte verloopt ongeveer een week. Dan treedt koorts op, met ontsteking van het neusslijmvlies, waarbij veel slijm wordt afgescheiden, dat na enkele dagen etterig wordt. De keelgangsklieren zwellen; spoedig wordt de gezwollen klier week, verettert en breekt door. Gewoonlijk verloopt de ziekte goedaardig, maar bij *verslagen droes* kunnen op verschillende plaatsen in het lichaam etterbuilen ontstaan.]

goedaardige droes: het type *goedaardige droes* in: I 57b, K 147, 180, 188, L 112, 144, 184; **goede droes**: *goeəə droes*, L 208a; *goeə droes*, K 269; **lichte droes**: het type *lichte droes* in: L 160; *lichtən droes*, L 262; *lijtə droes*, K 135; **lichte droest**: het type *lichte droest* in: L 200; **tweede droes**: *twee-dən droes*, K 133a; **geen slechte droes**: *gin-*

na slèchta droes, L 200; **droes**: het type *droes* in: I 102a, 118, K 100a, 102, 124a, 133a, 133b, 136a, 137, 146, 150, 151, 157, 163, 164a, 165, 167, 174, 177b, 178*, 179a, 183, 183c, 184, 186, 187, 188, 188a, 218a, 256, 261; 277, 287, 289, L 91b, 102, 145, 148, 149, 150, 153, 159, 159b, 180, 180b, 184, 187a, 188, 235, 241, 242, 244, 259, 263, 264; *drōēs*, I 271, K 169, 192, 201, 204, 207, 210, 241, 268, 274, 276, 277, 310, 313, 318, 341a, 353, P 4; *drōēs*, K 189, 191, 211, 226, 237, 241, 251, 254, 256, 273, 274, 281, 281a, 283, 287, 291, 295, 296, 301, 307, 310, 312, 313, 314, 324, 332, 333b, 340, 353, 354, P 33; *droews*, K 220, L 233; *drōes*, K 249, 250; *droos*, K 330, 335; *droows*, K 330, P 76; *drēws*, K 240; *driws*, K 240; *driēws*, K 240; *den droes*, de droes, bepaalde paardeziekte, Elemans 184; *droes*, bij paarden, goedaardige droes: een etterige, zeer besmettelijke doch niet al te boosaardige ontsteking van de ademhalingsorganen en lymfklieren er omheen, Goossenaerts; *dreus*, verkoudheid van paarden, Hs L 212; **droest**: het type *droest* in: L 183, 200a, 235; *drōēst*, K 248; *drust*, znw. m. droest, droes; paardeziekte, De Bont; **droezelig**: *droe.zelech*, troebel (van paardeogen), Elemans 183; **strengel**: het type *strengel* in: O 67; *stringal*, P 77, 171; *stréngal*, K 333b; *stréngə*, P 41; *striéngal*, P 25; *stringel*, snotziekte der paarden, Corn. Vervl.; *at striéngal*, het stringel, „strangeljoen”, zekere veeziekte, gekenmerkt door benauwenis der keel; goedaardige droes, Eylenbosch O 253; *strinā*, strengel, de snotziekte van paarden, Goemans; **strangeljoen**: *stréngənōol*, I 268; **strengen**: *striengə*, P 163; *stringen*, droes, paardeziekte, Tuerlinckx; *strengen*, droes, snotziekte der paarden, Corn. Vervl.; **snot**: het type *snot* in: O 67, P 99; *snot*, znw., snotziekte der paarden, Corn. Vervl.; *snot*, droes, paardeziekte, Tuerlinckx; *at snót*, 't snot, paardeziekte, gekenmerkt door verstopping van de neus, Eylenbosch O 253; **landziekte**: het type *landziekte* in: K 280; *lōntsīēkta*, I 220, 269; **verkoudheid**: *verkaawthijt*, K 262; **tam**: het type *tam* in: P 93; de volgende opgaven zijn werkwoorden: **droesen**: het paard – het type *droest* in: K 183; **hoesten**: *oesta*, I 102a.

-1.2.8. Behandeling en verzorging

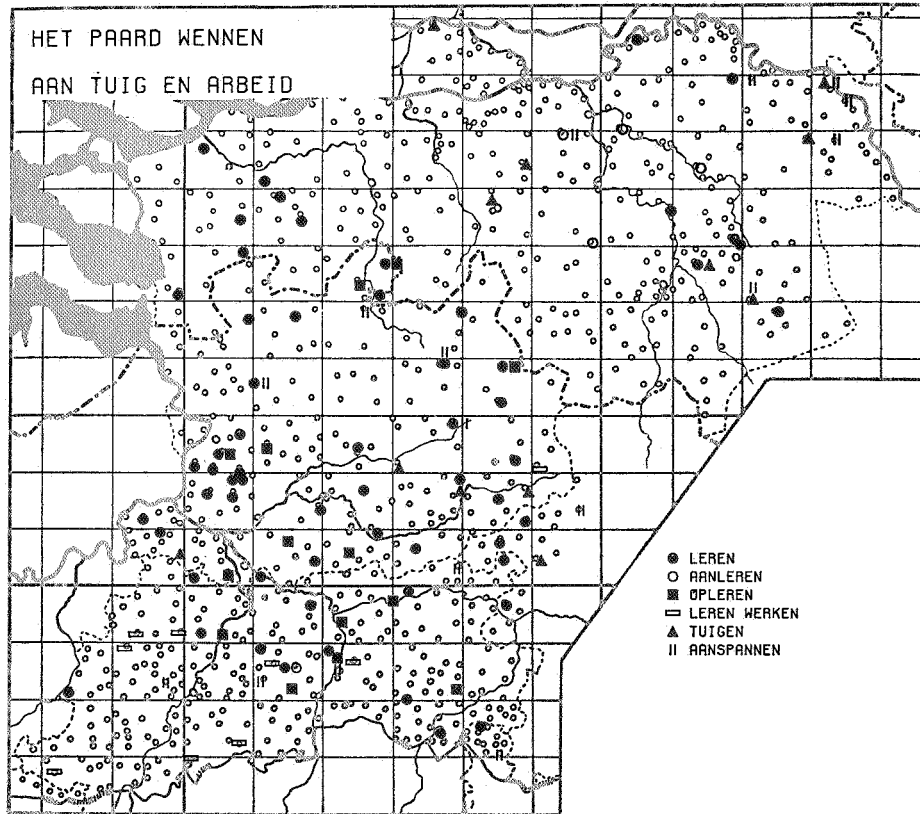
HET PAARD WENNEN AAN TUIG EN ARBEID (zie kaart)

Das Pferd an Geschirr und Arbeit gewöhnen – to train the horse to harness and

work – habituer le cheval au harnais et au travail

(N 8 99)

leren: het type *leven* in: K 174, P 77; *leera*, I 102a, K 151, 157, 174, 175a, 188, L 263; *lêera*, K 177b, 226, 281a; *lêera*, K 237; 268; *lêjara*, K 354; *lêjavan*, K 354; *lêjara*, L 200a; *lêjra*, L 235; *lêjara*, K 240, 348; *lejera*, L 205, 206; *ljeera*, K 201; *ljerra*, K 204; *liëra*, L 91b, P 70, 103; *liëran*, K 273; *liëra*, K 191, 245, 248, 249, 250, 251, 281, 283, 307; *liërra*, P 4; *liëra*, I 220, K 191, 193a, 237, 241, 276, 287, 295, 335, P 4, 16, 44, 84; *liërn*, O 158; *liëra*, L 150; *liëjara*, I 268, K 333b; *liëjara*, K 211, 301, 312, 324, 353, P 33, 154a, 163; *liëjarn*, K 314, 340; *leren*, met de naam van een trekdiër als object, het vóór ploeg of eg, of in de kar leren gaan, Goossenaerts; **aanleren**: het type *aanleren* in: P 77; *aonleera*, K 167, L 148, 180; *anleera*, K 187; *aonlére*, een paard aonlére, dressereren voor het gewone werk, Hs Vissers, L 180; **opleeren**: het type *opleeren* in: K 256, P 99b; *op-leerān*, K 240; *óplliëra*, K 191; *óplliëra*, K 192, P 10, 81; *ōēplliëra*, K 291, 329; *ōēplliëra*, K 248, 332, 341a, P 27; *ōēplliëjra*, P 85; *ōēplliëjara*, P 25, 85; *ōēplliëra*, K 256; **leren werken**: het type *leven werken* in: O 72; *liëra werka*, P 76; *liëra wérka*, P 198; *liërra wérkan*, O 275; *liërra wérka*, P 86; *liëra wérraka*, O 74; *liëjra wérkan*, O 162; *liëjara wérka*, K 277; *liërra wérvkan*, O 275; *liërra warka*, P 126; **leren trekken**: het type *leren trekken* in: O 169; **doen leren**: *doon liëra*, K 330; **het getuig leren**: *hat getuich liëra*, K 193a; **de lijnt leren**: *da lént leera*, K 165; **het kordeel leren kennen**: *ikhōrdiēl liëra kénna*, P 125; **wennen**: *wénna*, P 41; **gewennen**: *gawenna*, P 89; *gawinna*, K 330; **gewend maken**: *gawént mōdōka*, K 301, 318; *[g]awént mōdō'an*, K 241; **gewoon maken**: *gawōen mōkka*, K 349; *gawōēwan mōdōka*, P 95; *gawōēn mōkka*, P 105; **tuiigen**: *tuiğa*, I 271, K 100a; *tuijğa*, L 242; *teuga*, K 165; *tèuga*, K 165, 183, 357; *tuuga*, L 159; *tūuga*, L 159, 184; *tugga*, K 307; *tōjğa*, L 183, 235; *tōdaga*, K 313; *tōwaga*, K 274; *tājge*, een paard voor de eerste keer aan tuiig en arbeid leren wennen, Elemans 193; *gatō.cht*, bnw. getuigd (van paarden gezegd) aan alle (ge)tuiig (zo goed als) gewend, afgericht, De Bont; **aantuigen**: *ōdntōwaga*, K 353; **intuigen**: *intuiga*, K 188a; **optuigen**: *optuiga*, I 118; **aanspannen**: *aonspanna*, K 167; *anspanna*, L 159, 187a; *ānspanna*, L 242; *anspanna*, L 159b; *aanspōnna*, O 173; *ānspōnna*, K 351a; *ōōnspannan*, K 273; *ōōnspanna*, K 207; *ōōnspōnna*, K 317, P 72; *ōōjnspanna*, K 226; *ōnspanna*, K

237, P 88; *ónspanna*, L 153; *danspðan*, P 171; *inspannen*: het type *inspannen* in: K 150; *inspanna*, P 99b; *dresseren*: *dréseera*, I 269, K 310; *dresajera*, P 145; *dresseren*, een jong paard africhten, hs Rengers, L 226; *lijnen*: *léén*, I 220; *inrijden*: *inraan*, K 296; *aanpassen*: *ónpðssa*, P 67, 68; *toomwijs maken*: *tõewamwðs mððka*, K 310; *tõemwðs mððka*, K 310; *tõemwðs mððka*, K 248; *in de hand gaan*: het type *in de hand gaan* in: O 72; *in de roei gaan*: het type *in de roei gaan* in: O 72; *op kordeel leren gaan*: *òp kòrdiel liera gøen*, O 275; *òp kòrdiel liera gøen*, O 275.

MOOI PRATEND HET PAARD OP DE NEK KLOPPEN

Dem Pferd schmeichelnd auf den Hals klopfen – to pat a horse on the neck, while talking sweetly – taper l'encoulure du cheval tout en lui parlant (N 8, 103e)

strelen: *streeelan*, P 77; *stréela*, L 184; *stréjlan*, O 162; *stríela*, K 330; *stríela*, K 191, 249, 250, 251; *stríela*, K 207, 276, 301, 310,

332, P 41; *stríeln*, K 340; *stríejala*, K 193a; *stríejala*, K 354, P 105; *fleren*: het type *fleren* in: P 77; *fleera*, P 70; *fléera*, I 220, P 27; *fléjra*, P 81; *fléjra*, P 126; *flérn*, K 340; *flíera*, I 269; *flaara*, P 95; *flaerem*, P 103; *flérra*, I 266; *flemen*: *flíejama*, K 310; *flateren*: *flaatera*, P 125; *fleeterem*, O 67; *fleeterem*, O 173; *flíjðaran*, O 72; *flatteren*: *flatérra*, P 4; *flèdderen*: *fléddara*, O 74; *fléddara*, K 333b; *flodderen*: *flóddara*, I 220; *flóddara*, I 268; *bekellen*: *bakélla*, K 187, 240, L 159b; *bakélla*, K 237, 240; *bakólla*, K 175a*; *bakála(n)*, zw.w.w.tr. *bekellen*, vooral mooi pratend tegen het paard het zachtjes op de nek kloppen, De Bont; *kellen*: *käl(n)*, zw.w.w. *kellen*, iemand met de hand op het hoofd klappen en zeggen dat *ie ene käl is*, *de paerd källa*, zachtjes tegen de nek slaan, De Bont; *bekerelen*: *bakéerala*, K 220; *bekloppen*: *bakloppa*, K 146, L 91b; *braaf kloppen*: *braof kloppa*, L 241; *[tum] kloppen*: *tum kløppa*, P 25; *schoon kloppen*: *schöen kløppa*, P 86; *klopje geven*: *kløppaka geeva*, K 349; *belonen*: het type *belonen* in: K 183, 186; *baloona*, L 159; *balóona*, K 184; *flet-*

sen: *flétsə*, K 353; *flitsə*, K 313; **flossen:** *flòssa*, K 333b; **flensen:** *flenza*, L 187a; **flamakken:** het type *flamakken* in: O 67; **kalissen:** *kaliëssa*, K 301; *kòlessa*, K 268; *kòliëssa*, K 301; **talissen:** *taliëssa*, K 296; **malissen:** *malissa*, K 262; **kwispelen:** *kwiëpsala*, K 301; **prijzen:** *prìezza*, L 159; *préezza*, P 95; **strekelen:** *striekələ*, P 84; **folen:** *foola*, L 263; **bestuiten:** *basteuta*, K 165; **fluisteren:** *flòstərən*, O 275; **aanhalen:** *aanaala*, I 102a; *aanaolə*, I 118; *aon-aolə*, K 174; *òdnhòdla*, K 312; **aanpraten:** *aonpraotə*, K 188a; **vleien:** het type *vleien* in: K 137; **vleizoeten:** *flèzjùutan*, O 275; *flàzjòetan*, O 275; *flàzùutan*, O 275; **aanvleien:** *òdnflaaja*, K 191; **beplodden:** *bə-plóddə*, K 237; **lifflaffen:** *liëfléfn*, K 340; **opkoetelen:** *opkoetəlan*, L 180b; **vriendschap doen:** *vriëntschap dōen*, K 237; de volgende opgave is een bijvoeglijk naamwoord: **braaf:** *braof*, K 151.

MET HET PAARD NAAR DE HOEFSMID GAAN

Mit dem Pferd zum Hufschmied gehen – to take the horse to the farrier – mener le cheval au maréchal-ferrant (N 8, 103b)

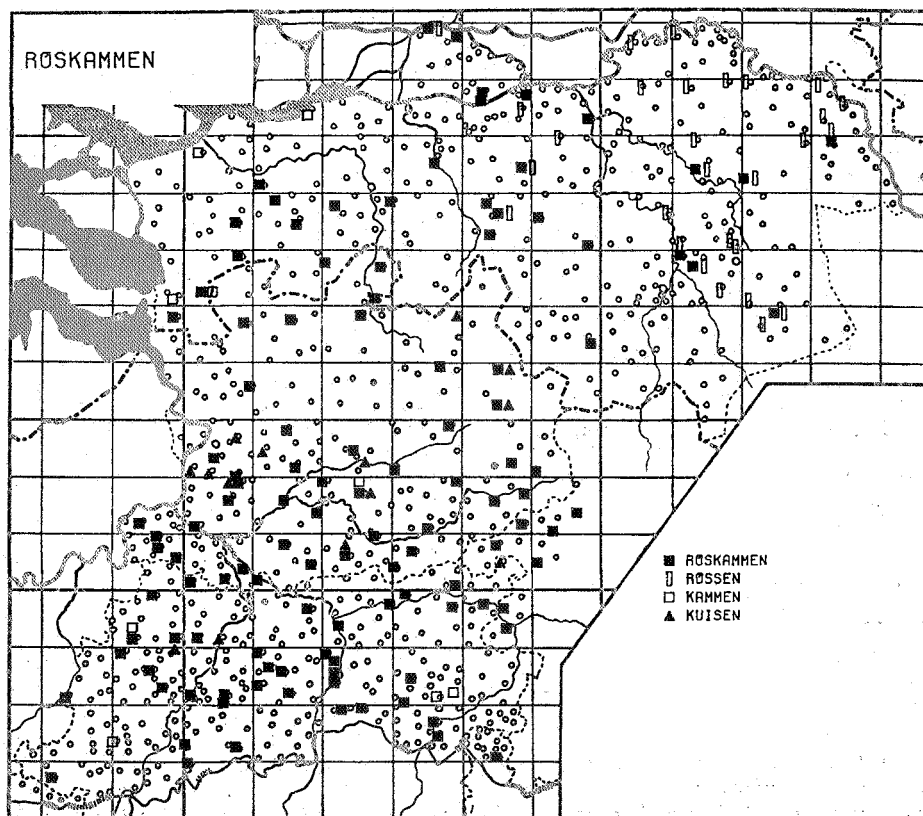
naar de smid gaan: *naar de smit gaon*, K 287; *naar də smit gaon*, L 188, K 146; *naor də smit gaon*, L 180; *nor də smit gaon*, K 184; *nòr də smit gaon*, K 191; *nà dən smit gan*, K 187; *nao də smit gòdn*, K 317; *noo də smit choon*, P 27; *nòr də smiët gaon*, K 254; *nór də smiet gaon*, L 148; *naor də smiët gaon*, P 70; *nao də sméët gaon*, K 313; *naor də smét gaon*, P 35a; *nòd də smét gaon*, K 312; *nòdđ də smét gaon*, K 353; *nòdà də smét gòdn*, K 349; *nu də smét gòn*, K 357; *nòđ də smét gòn*, P 88; *nōē də smét gòn*, P 89; *nao də smét gao*, P 81; *nao də smét gaoo*, P 72; *nu də smét gaon*, P 41; *nò də smét gòwan*, P 154a; *naa də smét chaan*, K 329; *nòd də smét chòdn*, K 273; *naar de smet gaon*, P 136; **met het paard naar de smid gaan:** *mee 't pert nor də smit gaon*, K 165; *měj 't péért nur də smit gòn*, K 204; **naar de smid doen:** *nu də smit doen*, P 41; **naar de hoefsmid gaan:** *nòr dən hōëfsmiët gòn*, K 237; **naar de/het smidse:** *nòt smiës*, I 266; *nao də smiës*, K 301; **naar de/het smidse gaan:** *naar 't smis gaon*, I 220; *na 't smiës gaon*, P 10; *nò 't smiës gaon*, K 301; *nōēr 't smiësse gōen*, O 275; *naat smiës chaan*, O 162; *nōet smisse gōen*, O 275; *nò də smis chòdn*, P 163; **smidse gaan:** *smis gaon*, P 77; **naar de smeder gaan:** *nòr də sméér gòn*, K 291; **naar een travalje gaan:** *nó ən travavulla gao*, P 81; **naar de travalje**

gaan: *nu dən travavulla gun*, K 268; **laten beslagen:** *laotə bəslaogə*, I 220, K 188a, 240, 249, 250, 310, 318; *lòtta bəslaogə*, K 211; *lootə bəslaogə*, K 341a; *lòdn bəslaogn*, K 340; *laotə bəslaogə*, I 268, 269, K 330, 335, O 74; *lāatə bəslāogə*, K 296; *laotan bəslāogən*, O 67; *loowotə bəslaogə*, P 105; *lòtta bəslòggə*, K 237, 354; *lòtta bəslòggə*, P 25; *lōēta bəslōēgə*, P 89; *laotən bəslougən*, P 103; (*laten*) *bəslòdđgə*, *laten beslaan* (paard), hs Schrevens; **laten beslaan:** het type *laten beslaan* in: K 183; *laotə bəslaon*, K 100a, 133a, 157, L 200a, L 205-206; *lòtta bəslaon*, L 150; *latən bəslaon*, K 137; *laotə bəslao*, L 263; *laotən bəslan*, K 187; *laotən bəslōen*, O 275; *laotə bəslòdn*, L 180b; *lòotə bəslòdn*, L 153; **beslagen:** *bəslaogə*, K 192, 248, 276, 353, P 76, 198; *bəslāogə*, K 281a; *bəslōegə*, P 126; *bəslōēggə*, P 86; *bəslòdđgə*, P 16; *bəslōggə*, K 201; *bəslòggə*, K 307; *bəslògə*, P 95; *beslagen*, *beslaan*, Corn. Vervl.; **beslaan:** *bəslaon*, L 159b; *bəslao*, L 264; *bəslaon*, I 118; **smitten:** *smiëtta*, P 4, 65, O 173; *smitta*, L 233; *smittie*, met het paard naar de hoefsmid gaan voor de hoefverzorging, Elemans 183; **slenderen:** *slèndərə*, K 211; **bekloppen:** *bəklòppə*, L 91b; de volgende opgaven zijn grammaticaal onvolledig: **(met) paard naar de smid:** *paert nòr də smiet*, I 102a; *met pert naor də smet*, K 150; **naar de smid:** *naor də smit*, K 151; **smid:** *smet*, K 262; **travalje:** *travavulla*, K 262.

ROSKAMMEN (zie kaart)

Striegeln – to curry – étriller (N 8, 102)

roskammen: het type *roskammen* in: K 137, 183, O 67, 169, P 77, 103; *roskammə*, I 118, K 100a, 102, 133a, 133b, 150, 157, 163, 165, 174, 175a, 177b, 178*, 179a, 186, 187, 188, 188a, 193a, 220, 248, 262, 301, L 187a; *róskammə*, I 271, K 184, 248, 251, 287, 310, 332, P 35a, 41, 89, 136; *ròskammə*, K 314; *ròskammə*, K 281a; *ròskammən*, K 241, 273, O 275; *ròskammə*, K 183c, 191, 207, 237, 240, 241, 254, 274, 276, 283, 291, 296, 324, 341a, P 4, 27, 65, 81, 88, 126, 154a, 171, 198; *ròskammə*, K 226, 307; *ròskòmmən*, O 72, 158, 162, 275; *ròskòmmə*, I 268, K 318, 335, 353, 357, P 27, 72, 145; *ròskòmmə*, I 220, 269, K 190, 201, 204, 237, 240, 268, 277, 287, 295, 301, 307, 310, 312, 317, 329, 330, 333b, 341a, 349, 348, 351a, 353, P 25, 33, 44, 48, 67, 68, 70, 76, 84, 85, 89, 95, 125, 137, 145, 163; *ròskòmə*, K 340; *ròskimmə*, O 74; *roskèmmə*, L 180; *roskèjmə*, L 263; *ròskèjmə*, L 183; *roskèèmə*, L 233; *roskèèjmə*,

L 235; *ròdskaama*, K 313; *ròskaama*, P 16; *ròdskòmme*, O 173; *ròskaame*, Elemans 178; *roskammen*, met de roskam reinigen, Goossenaerts; *ròskàmme*, hs Schrevens; **kammen**: het type *kammen* in: O 72; *kamme*, I 102a, K 124a, 151, 188a, 301; *kumme*, P 99b; *kumme*, P 105; *kymen*, kammen met de roskam, Eylenbosch O 253; **rossen**: het type *rossen* in: K 167, 183, L 148, 188; *rossa*, K 100a, 136a, 165, L 91b, 145, 149, 150, 153, 159, 159b, 160, 180, 184, 187a, 200a, 233, 235, 241, 242, 263, 264; *ròssa*, L 183, 235, P 86; *rùusa*, L 205, 206; *zrossa*, L 180b; *ròssa*, roskammen, Elemans 178; *ròssa*, roskammen ww., Mischgofsky L 95; **afrossen**: het type *afrossen* in: K 137; *afrossa*, K 146; **kuisen**: het type *kuisen* in: K 256; *kuisen*, K 241; *kussa*, I 268, K 211, 240, 245, 249, 250, 256, 268, 281, 301, P 25; *kòssa*, K 237, 276, 301, 354; *késsa*, K 341a; *kusja*, O 74; *kòsja*, P 10; *kuisen*, hoornvee, paarden ze reinigen, schoonmaken, de beesten met schrobber of roskam, of beide, de paarden met borstel, roskam en kwispel, Goossenaerts; **afkuisen**: *afkèssa*, K 341a; *òfkèssa*, K 341a;

borstelen: *borsala*, K 184; *bòstala*, K 268; *burstala*, K 207; *beustala*, K 332, P 35a; **boenen**: *boena*, K 174; **afboenen**: *afboena*, K 188; *afbùuna*, K 183c; **afborstelen**: *afbèstala*, hs Schrevens; **afkwispelen**: *afkwispelen*, van hoornvee en vooral van paarden, waarbij met een kwispel het stof uit het haar verwijderd wordt, Goossenaerts.

ROSKAM

Striegel – curry-comb – étrille
(N 18, 139; sgv 30)

roskam: het type *roskam* in: K 102*, 124a, 125a, 133a, 135, 141, 145a, 146, 151, 157, 163, 168, 173b, 174, 174a, 176, 178*, 179a, 185, 190, 193a, 197a, 204c, 208, 214, 215, 216, 218, 219, 225, 237, 248, 254, 291, 311, 312, 314, 330, 333, L 100, 144, 148, 150, 153, 160, 162, 180b, 184, 185, 187, 187a, 200, 201, 229, 233, 241, 243, 244, 256, 257, 261, 263, 280, 285, O 68a, 69, P 27, 29, 33, 41, 48, 77, 84, 86, 112, 127, 171; *roskam*, K 148, 171, 205, 215, 235, 244, 245, 249, 250, 251, 274, 281, 295, 309, 310, 324, 330,

350, 352, L 148, 187, 212, 236, 255, O 63a, 165, P 4, 5, 35, 35a, 41; *roskòm*, I 271, 275, K 204, 206, 210, 212, 235, 240, 241, 245, 260, 276, 276a, 276b, 281, 281a, 287, 291, 294, 295, 304, 307, 318, 320, 332, 336, 339, 346, 349, 357, 358, O 73, 173, 174a, 177, 255, 286, 288, P 4, 16, 17, 18, 22, 25, 26, 29, 39, 44, 48, 60, 60a, 69a, 69b, 70, 72, 84, 88, 89, 94, 95, 99, 128, 131, 136a, 139, 145, 149, 152, 166, 169; *roskám*, P 76; *ròskam*, K 183, 245, 250, L 182, 183, 235; *róskam*, K 165, P 70, 88; *ròskám*, K 243, 266, 309; *róskám*, K 287; *ròskám*, K 238; *roskom*, K 219; *ròskòm*, K 307; *roskaam*, K 292, L 104, 109, 152, 153, 154, 158, 184, 185, 187, 189, 208, 212, 242; *ròskaam*, L 186, 190, 263b; *rooskom*, K 348; *ròðskam*, K 241, 287; *ròðskòm*, K 191, 357; *roskamp*, L 199, 260, 283; *roskaamp*, L 264; *reskòm*, P 88; *rèskòm*, K 307; *roskaem*, L 145; *roskäm*, L 94; *raskam*, K 351; *ruskòm*, P 86; *roskam*, paardekam voor manen en staart, hs Renders L 226; *roskam*, roskam (32), Eylenbosch O 235; *roskam*, paardenkam. I Jzeren ongeveer 1dcm² groot werktuigje met steel en fijne tanden hoofdzakelijk dienende om het stof uit het haar van paarden te wrijven, Goossenaerts; *ròskaam*, roskam, Elemans 178; *ròskaam*, roskam, Mischgofsky L 95; **paardekam**: *perðekam*, K 151; **paardskam**: *pèrskam*, K 244; **paarderoskam**: het type *paarderoskam* in: I 57a; **koekam**: *kòèjkòm*, P 104; **paardeborstel**: *pjéèrambustal*, paardeborstel (33) om het haar van paarden te reinigen en glad te strijken, Eylenbosch O 253; **paardsborstel**: *paardsborstel*, grove borstel om stof uit het haar van paarden te wrijven, Goossenaerts; **kwispel**: *kwispel*, *kwispel*, soort van borstel om de huid van een paard te reinigen, Corn.; *kwispel*, (met metathesis voor kwispel). Dikke lok haar uit een paardenstaart, aan een steel bevestigd om het stof uit de huid van een paard te slaan, Goossenaerts; **haarkammer**: *haarkammer*, grove houten of ijzeren kam om paarden en koebeesten te kammen, Goossenaerts.

OPMAKEN VAN STAART EN MANEN

Schwanz und Mähne zurechtmachen – to make up tail and manes – arranger la queue et les crins
(N 8, 103a)

opmaken: het type *opmaken* in: K 262; *opmaakə*, K 179a, 186, L 145, 159, 159b, 187a, 233, 242, 263, P 99b; *opmaakə*, K 241, 357; *opmaokə*, K 124a, 133a, 163,

177b, 183, 188, L 180, 205, 206; *opmaokə*, L 241; *opmaokə*, K 183c, 192; *opmòðkə*, K 191, L 183; *opmòðkə*, K 165, 312; *opmòðkə*, K 207, O 275; *opmòðkən*, O 275; *opmòðkə*, P 72, 125, 198; *opmòðkə*, P 126; *öpmaakən*, K 256, P 145; *öpmaakə*, K 329, 330, P 48; *öpmaokə*, K 324; *öpmaokə*, K 248, 251, 254, 256, 301, 310, P 41, 85, 95; *öpmaokə*, P 16; *öpmaokə*, K 332; *öpmaokə*, K 240; *öpmaokə*, P 145; *opmeukə*, K 307; *upmaakə*, P 163; *upmòðkə*, K 204; *òðbmòkkə*, O 173; *opmaake*, Elemans 180, „met ruffen opvlechten van de lange staart- en manenharen.” **vlechten**: het type *vlechten* in: K 137; *vlechtə*, K 150, 165, 184, 193a, 249, 250; *vlèchtə*, K 353, P 88, 89, 154a; *vlèchtən*, L 150; *vlèchtə*, L 91b; *vlèchtə*, K 317; *vlèchtə*, K 287; *vlüüchtn*, O 169; *flèchtə*, K 281a; *flüèchtə*, K 281a, 291a; **opvlechten**: het type *opvlechten* in: L 188; *opvlechtə*, L 160, 163; *öpvlèchtə*, K 349; *öpflèchtə*, K 248; *öpvlüèchtə*, K 287; **invlechten**: het type *invlechten* in: K 183; *ièñflüèchtə*, K 341a; **opdoen**: het type *opdoen* in: K 179a, 193a, O 67; *opdoen*, K 183c; *opdoon*, P 10; *opdöèwn*, L 200a; *opdöewə*, L 242; *öpdpöèn*, I 269, K 237, 273, 296; *öpdpöèn*, I 220, 266, K 237, 268, 301, 333b, P 84; *öèbdöèn*, K 226, 301; *öèbdöèwn*, K 240; *opdoen*, Goossenaerts, „1. Met paardestaart als voorwerp. Hem in de hoogte doen zijn door hem samen te vegen en ineen te vlechten tot een korte wrong.” **inbreien**: *inbrijə*, K 124a; *inbraaja*, K 100a; **opbreien**: het type *opbreien* in: K 175a*; *opbrijə*, K 151; *opbraaja*, K 191; **bebreien**: het type *bebreien* in: K 188; **breien**: *braaja*, K 178*, 188a, 201; *breien* (*bebrèje*) *het paard is bebrèje*, P.A., 26, 14a. (K 152), „de manen en de staart van 'n paard versieren, als ze naar de keuring gaan of meedoen aan 'n concours.” **opslenderen**: *opslindərə*, L 241; **opslenderen**: *opslintərə*, L 235; **slenderen**: *slindərə*, K 353, L 235; *sléndərə*, K 353; *slüèndərn*, K 340; *sléèndərə*, K 313; **toilet maken**: het type *toilet maken* in: L 148; *twòlét mookə*, P 85; *twòllət möèkə*, P 89; *telet maokən*, K 187; *twaslét maakə*, O 74; **toiletteren**: het type *toiletteren* in: K 186; *twallətèərə*, K 184; *twòllətèjra*, K 335; **opknopen**: *opknòpə*, K 157; *opknòjpa*, L 241; *opkneupa*, K 165, L 263; *opknòppə*, L 149; **friezen**: *frièzn*, K 314; *frièzza*, P 25; **opfriezen**: *öpfrüèjsə*, P 41; **friseren**: *frièjséərə*, K 281; **opknippen**: *opknippə*, K 133b; **bijknippen**: *bijknippə*, K 133b; **knippen**: het type *knippen* in: K 183; **kammen**: *kómma*, K 348, P 72, 86; *kajmə*, L 205, 206; **coupe-**

1.1.1.2.

ren: *keeparən*, O 72; *keeparə*, I 268; *képarə*, K 249, 250; *kapeerən*, P 77; **opcouperen:** *öëpköëppərə*, K 301; **optuigen:** *óptíëjgə*, P 72; **tressen:** *tréssa*, P 67, 68; **horstelen:** *bustala*, P 72; **opborstelen:** *öëpbustala*, P 105; **opbinden:** *opbingə*, L 241; *öëpbééna*, K 317; **optrekken:** *öëptrékkə*, K 249, 250, 330; **oppoetsen:** het type *oppoetsen* in: L 180; *öpöëtsə*, P 4; *öpöëtsə*, P 4; **korten:** *kuitə*, P 81; **palleren:** het type *palleren* in: K 241; **versieren:** *versierə*, K 220; **stikken:** *stiëkkə*, P 154a; **tuilen:** *tóolan*, O 162; **pelen:** *peelə*, L 149; **blokken:** *blókkə*, L 91b; **opknappen:** *opknappə*, L 180b; **coifferen:** *kwöfeerə*, P 33; **opdraaien:** *opdrèjə*, L 235; **roskammen:** *ròskammə*, P 81; **scheren:** *schéerə*, K 276; **kannepoetsen:** *kannapoetsə*, I 118; **opkuisen:** *öëpkussə*, K 274; **barbieren:** *bövbïerə*, K 354; **opsnoeten:** *oopsnöëttə*, I 102a; **optuien:** *optien*, K 211; **kippen:** het type *kippen* in: P 99b; **batelen:** *ba.tələ(n)*, De Bont, „zw. w.w.tr. baattelen, met vier draden vlechten. 'n zweep baattelen, de hoor (de haren, het haar) de mao'ne(n) baattele; **opbatelen:** *oopba.tələ(n)*, De Bont, „zw. w.w.tr. opbaattelen, omhoog baattelen, al baattelend in de hoogte brengen, de start (v. e. paard) opbaattele. *ba.tələ(n)* = met vier draden vlechten.”

EEN PAARDESTAART VLECHTEN

Einen Pferdeschwanz flechten – to braid a horse-tail – tresser la queue au cheval (N 8, 103c)

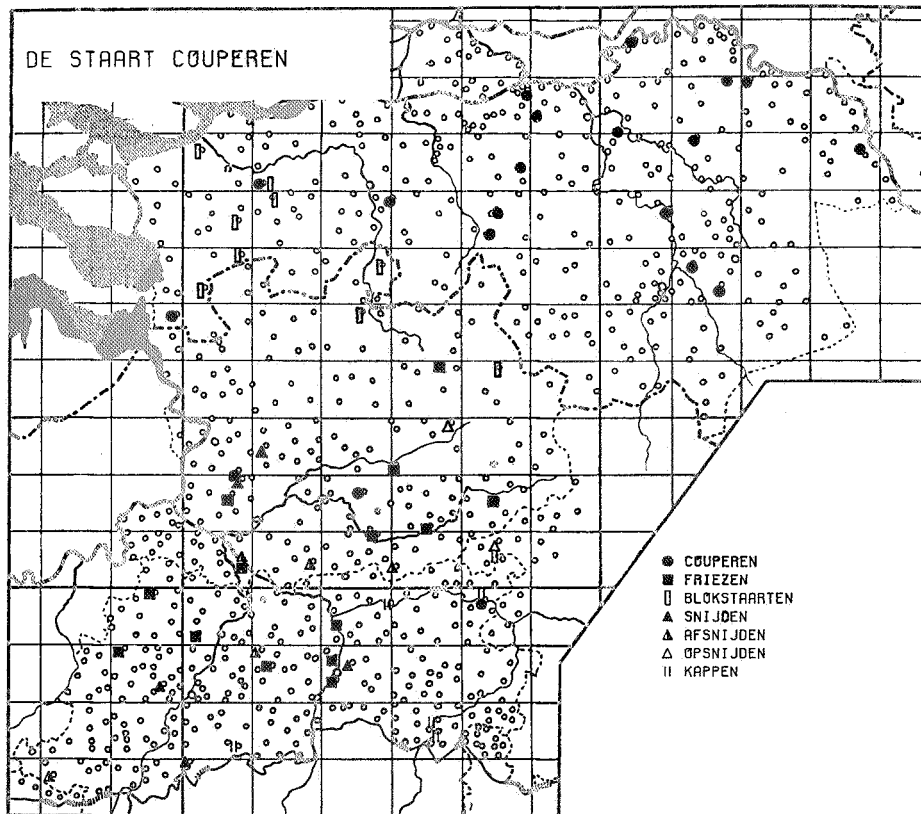
(staart) vlechten: *vlechtən*, L 263, O 67; *vléchtə*, I 220, K 318, 330, 349, P 4, 70, 86, 105, 154a, 198; *vlechtə*, I 271, K 124a, 193a, 249, 250; *vléchtə*, K 276, 313; *vléchtən*, L 150; *vlíchtən*, I 266; *vliëchtə*, K 324; *flíëchtə*, K 340; *vluchn*, O 275; *stjeetflíëchtə*, K 291; *start vlechtən*, K 183; **(de staart) opvlechten:** *opvléchtə*, L 159b; *opvlechtə*, L 188; *öëpvliëchtə*, K 287; *da stéét öëp flíëchtə*, K 341a; *da stééjt öëp flíëchtə*, K 341a; **(de) (staart) opdoen:** *opdoen*, K 241, 296, P 77; *öpdöen*, K 191; *öëpdöen*, I 220, 266, K 237, 281a, 333b, P 41; *öëbdöen*, K 226; *öëbdöew*, K 240; *öpdóng*, P 198; *stéért opdoen*, K 262; *da stèert opdoen*, K 193a; *da stéét öëpdöen*, K 341a; *sjéét öëpdöen*, P 89; *da sjéét öbdöen*, O 74; *da stééjt öëpdöen*, K 341a; *da stjééjt öëpdöen*, K 254; *da stéét öëp döen*, K 341a; *da stééjt öëp döen*, K 341a; *stéjat öëpdöen*, P 84; *stjèt öëpdöen*, K 268; **slenteren:** *slintərə*, L 263; *sliëntərə*, K 191; **slenderen:** *slindərə*, K 220, 307, 310, 348, 353, L 241, P 44;

sliëndərə, K 340; *sleendərə*, K 273; **de staart opslenderen:** *da stét öëpslëndərə*, K 353; **slingeren:** *sliëngərə*, K 207; **(staart) opbinden:** *öpbijna*, L 153; *öpbijna*, L 148; *öëpbiëngə*, P 27; *öëpbééna*, K 317; *öëbaojna*, K 240; *start op beendən*, K 137; *stét öpbinna*, K 353; **(de staart) opknopen:** *opknopən*, K 256; *opknoopə*, K 100a; *opknööpə*, K 157; *öëpknööpə*, K 256; *opknöüpə*, K 184; *opkneujəpə*, L 200a; *opkneupə*, K 167, L 263; *da start opkneupə*, K 187; **(staart) breien:** *bri-jə*, I 102a; *braaja*, I 102a, 118, K 188a; *stèrt braaja*, K 201; **inbreien:** *inbri-jə*, K 124a; *inbraajən*, K 133b; **opbreien:** *opbri-jə*, K 151; *opbraaja*, K 179a; **tressen:** *tréssa*, P 67-68; *trussa*, P 126; **couperen:** *köëpeerə*, K 301; *köëppərə*, K 301; **keperen:** *keeparə*, I 268; **kippen:** *kiëppələ*, P 145; **(paard zijn staart) opmaken:** *öpmookə*, K 192; *opmaokə*, K 312; *pert zunna start opmaokə*, K 165; **opbatelen:** *öbaatələ*, K 277; *öëpbötələ*, K 274; **kneukelen:** *kneukələ*, K 237; **staart opdraaien:** *staart opdraajən*, K 186; **friezen:** *fríëzza*, P 25; **toilet maken:** *twalet maokə*, L 159; **flissen:** *flissən*, O 67; **tuilen:** *tóaln*, O 169; **opknappen:** *opknappə*, K 146.

DE STAART COUPEREN (zie kaart)

Den Schwanz stutzen – to dock the tail – couper la queue (N 8, 113d)

het woord staart is niet gedocumenteerd; **couperen:** het type *couperen* in: K 137, 146, 183; *koeparə*, I 118, K 157; *koeparən*, L 148; *koëpeerə*, K 179a, 301, L 91b, 150, 153, 180b, 187, 235; *koëpeerən*, L 200a; *köëpeerə*, P 41; *koëpéerə*, K 165; *koëpéerə*, K 184; *köëpi-jrə*, K 251; *köpéerən*, L 241; *gekoeppéert*, gecoupeerd, Elemans 189; **friezen:** het type *friezen* in: O 67; *fríëzza*, K 237, 274, 310, 312, P 4; *fríëzzən*, O 162; *fríëzə*, K 283, P 85, 89; *fríëzn*, K 340; *friesə*, P 76; *fríëssa*, K 237; *fríësa*, P 27; *freeza*, K 330; *friezen*, kortstaarten, Wouters; *friezen*, e peerd friezen, het vleezig uiteinde van zijn steert afkappen, Corn. Vervl.; *fri:zə*, de staart inkorten (paard), hs Schrevels; **vliezen:** *vliëzza*, I 220; **friseren:** *fríësjrə*, P 89; **blokstaarten:** *blokstaortə*, K 151; *bloksteerta*, K 174; *blókstéértə*, K 191, 207; *blókstéértə*, K 191; *blokstèértə*, K 188a; *blokstèértə*, K 157, 175a, 188; *blókstjéttə*, K 240; **blokstaarten**, in toepassing op een paard, het staartbeen inkorten; om bij het opbinden van de staart de billen meer in het oog te doen vallen, Goossenaerts; *blok-*

staarten, paarden die niet van nature hun staart hoog dragen worden hiertoe genoodzaakt door het couperen van de staart, waarbij een zeker aantal wervels afgehakt worden en zodoende het gewicht van de staart geringer wordt gemaakt, waardoor de spieren beter in staat zijn de staart in de hoogte te houden, Goossen-aerts-A., *blokstaarten*, een paard zijn staart afknippen, hs Etten; *bloksteerten*, den steert van een peerd afkorten, Corn. Vervl. A.: *blokken*: *blokkə*, K 188a; *blokken*, een paard zijn staart afknippen, hs Etten; *blok zetten*: *bloksetta*, K 174; *kortstaarten*: *kurtstéérta*, K 207; *körtstéérta*, K 191; *korten*: *kurta*, K 192; *hötta*, P 95; *inkorten*: *inkutta*, P 105; *kappen*: *kappə*, P 154a; *həppə*, K 353, P 25, 41, 126, 145; *snijden*: het type *snijden* in: K 256; *snaaja*, K 256, O 173; *snáája*, K 281a; *snəon*, P 198; *snaa*, P 86; *afsnijden*: *əfsnaaja*, K 330; *əfsnaa*, P 70; *əfsnaam*, K 349; *afsnówn*, O 275; *əfsnèèn*, K 333b; *opsnijden*: *əpsnéja*, K 353; *əəpsnaajə*, K 273; *afdoen*: het type *afdoen* in: K 179a, L 187a, 188, 235; *afdoen*, P 88; *afdoeng*, K

249, 250; *opdoen*: het type *opdoen* in: O 72; *knippen*: *kniəppə*, P 105; *afknippen*: *əfknippə*, K 317; *opknippen*: *əpknippə*, K 307; *əəpknippə*, K 354; *opkuisen*: *əəpkössə*, K 291; *scheren*: *schéérə*, K 226; *opscheren*: het type *opscheren* in: P 77; *trekken*: *trékka*, O 74, P 67, 68; *castreren*: *həstriirə*, I 268; *plukken*: *pliekkə*, K 333b; *zwansen*: *swansa*, L 263; *swensa*, L 159; *splitsen*: *splitsə*, K 193a; [*sliwsələ*]: *sliwsələ*, K 248; *de staart afgedaan (worden)*: *de start afchedən*, gecoupeerd, Elemans 189; *de staart afgedaan worden*, kortstaarten, Wouters.

CASTREREN VAN EEN HENGST

Kastrieren, verschnijden (einen Hengst) – to castrate a stallion – châtrer l'étalon (N 8, 60; N 8, 38; Go 1b)
snijden: het type *snijden* in: K 137; *snijən*, K 102, 136a, 150, 157, 167, 174, 183, 186, 220, 256, L 148, 205, 206, 235, 264, P 99b; *snija*, I 102a, K 100a, 133a, 133b, 151, 163, 174, 177b, 178*, 179a, 183c, 184, 187,

1.1.1.2.

188, 188a, 218, 262, 313, 317, L 145, 150, 159, 160, 180, 180b, 188, 200a, 207, 227, 241; *sniëja*, P 95; *sneejan*, K 314; *snéijn*, K 341a; *sneeja*, L 159, 159b, 184, 187a, 263, P 163, *snééja*, K 165, 201, 211, 307, 312, 318, 353, L 153, 177c, P 44, 105; *snèèja*, K 165, L 149, 177c, 183, 235, 263; *snéjan*, K 316; *snéjn*, K 332; *snéja*, K 191, 204, 207, 276, P 171; *snèja*, K 191, 192; *snéja*, P 145; *snééon*, K 314, 315, 353; *snéén*, I 220, K 274, 291, 341a; *snèèn*, K 301; *snééø*, K 318, 358, P 44, 46, 47, 48; *snéè*, P 167; *snéø*, P 48; *snèn*, K 268; *snaaja*, K 237, 245, 251, 254, 256, O 173; *snáája*, K 249, 250, 281a; *snaaaja*, K 226; *snááaja*, K 281; *snaaja*, K 237, 240, 351a, 357, P 25, 33, 45; *snaaæn*, K 273; *snaaø*, P 81; *snaan*, K 310, 349, O 67, 72, 74, P 125; *snaa*, I 268, 269, K 324, 335, P 10, 16, 27, 35a, 41, 67, 68, 70, 72, 77, 84, 86, 126; *snáá*, K 283; *snaæn*, K 241, O 158, P 198; *sna*, P 4, 137; *snaoja*, K 330;

snaoaja, K 248; *snaon*, K 340; *snao*, K 329, P 27; *snòja*, K 240, 248; *snójn*, K 241; *snòða*, K 287, P 85, 88; *snòð*, K 287; *snòðon*, I 266, O 162, 275; *snòø*, P 89; *snòñ*, K 310, O 275; *snò*, I 271, P 76; *snòèja*, P 89; *snòe*, I 118; *snàà*, castreren (paard), hs Schrevens P 86; **laten snijden**: *lāatø snééja*, K 277; *lòðta snaan*, K 348; **lubben**: het type *lubben* in: K 167; *lubbø*, K 133a, 151, L 91b, 153, 159; **nijpen**: *nijpø*, L 91b; *néjpa*, P 67, 68; *naopa*, K 330; **boeten**: *büüjta*, L 241; *bujta*, K 240; *beuta*, P 163; **remmelen**: *rémmlø*, K 354; **binden**: het type *binden* in: K 193a; **klemmen**: *klém-mø*, K 248; **knippen**: *knippø*, L 159; **scheiden**: *schééða*, P 41; **castreren**: het type *castreren* in: L 242; *kastreerø*, K 100a, 296, 301, 310; *hòstrééjra*, K 333b; *hòstrérrø*, K 307; *héstørérvø*, castreren (paard), hs Mischgofsky L 95; **er een ruïn van maken**: het type *er een ruïn van maken* in: O 169.

1.1.1.2. VEETEELT

(vervolg van pag. 279)

-1.2.	<i>Het paard</i>		Oog	556
			Oor	556
-1.2.1.	<i>Soort en herkomst</i>		De manen	556
	Paard	533	Manenstrang	556
	Klein paard	534	Heksenvlechten	557
	Bles	536	Bosje haren aan de bovenlip	557
	Ros	536	Wit stervormig vlekje op het voorhoofd	558
-1.2.2.	<i>Naar geslacht en/of leeftijd</i>		Bosje haar, dat tussen de oren naar voren hangt	560
-1.2.2.1.	<i>Het mannelijke paard</i>		Langwerpige streep van voorhoofd tot neus	560
	Ongesneden mannelijk paard	536	Vlekje op de neus	561
	Gesneden mannelijk paard	537	Haarkrans	562
	Slecht gesneden hengst	538	Kol	562
	Een hengst waarbij door het castreren een darmuitstulping optreedt	539	De beide beenderen van de onderkaak	562
	Darmuitstulping	539	gebit	562
			Het blijvende gebit	563
-1.2.2.2.	<i>Het vrouwelijke paard</i>		Tand	563
	Vrouwelijk paard	539	Het melkgebit	563
	Fokmerrie	541	De keel van het paard	564
			Het middendeel van het paard	565
-1.2.2.3.	<i>Het veulen</i>		De buik van het paard	565
	Veulen	541	Lies	566
	Het mannelijke jong van een paard	543	Lendenen en kuil	566
	Het vrouwelijke jong van een paard	544	Flanken	566
	Moederloos veulen	545	Rug	566
	Het niet gespeende jong van een paard	545	Achterste deel van het paard	566
	Het gespeende jong van een paard	546	Kruis	567
			Aars	567
			Staart	567
-1.2.2.4.	<i>Naar leeftijd onderscheiden</i>		De geslachtsorganen van de hengst	568
	Benamingen voor het paard naar de leeftijden	546	Het teellid van de hengst	568
	Oud, versleten paard	550	Het omhulsel van het teellid	569
			De teelballen of testes	570
			Teelzak	570
-1.2.3.	<i>Lichaamsdelen</i>		Het uitwendig zichtbaar geslachtsdeel van de merrie	570
	Rechterkant van het paard	553	Veem, binnenkant van de schede	571
	Linkerkant van het paard	553	De uier van de merrie	572
	Voorste deel van het paard tot achter de voorbenen	554	De tepel van een paard	572
	Vlees- en spieraanzetting links en rechts op de borst	555	Lang ruw haar rond buik en uier	573
	Het bovenlichaam van het paard	555	De onderkant van de hoef	573
	Kop	555	Straal	574
	Nek	556	Het geheel der benen van een paard	575
	Lip	556	Elleboog	575
	Muil	556	Borst	575
	Snuit	556	Bovenbeen	576
			Wrat	576

geboorte in de mond hebben	650	Gal	668
De nageboorte van het paard	651	Steengal	669
De melk van het paard	652	Bolspat	669
Spenen, van het moederdier afzonderen	653	Schuifelbeen	669
		Hanetred	669
		Kreupel zijn	670
		Straalkanker	671
		Klemhoef	671
Leewater	654	Zweren	672
Zondagziekte	655	Witte vlekken	672
Diarree om de maand	655	Manenschurft	672
Koliek	656	Gedrukt	673
Hoefbevangenheid	657	Dampigheid	673
Kolder	657	Cornage	674
Grauwe staar	657	Kortademig	674
Zwarte staar	658	Verkouden	675
Maanblindheid	658	Hooiveulen	676
Troebele ogen	659	Kwade droes bij paarden	676
Een naar boven loensend oog	659	Goedaardige droes	676
Gezwellen tandvlees	659		
Aanwassen op de tanden	660		
Kramp in de benen	660	–1.2.8. <i>Behandeling en verzorging</i>	
Overkoot	661	Het paard wennen aan tuig en arbeid	677
Beervoetigheid	662	Mooi pratend het paard op de nek	
Overhoef	663	kloppen	678
Brokkelhoef	663	Met het paard naar de hoefsmid gaan	679
Rotstraal	664	Roskammen	679
Mok	665	Roskam	680
Mouw	666	Opmaken van staart en manen	681
Legger	666	Een paardestaart vlechten	682
Dikke hakken	667	De staart couperen	682
Spat	668	Castreren van een hengst	683

TEN GELEIDE BIJ DE VIERDE AFLEVERING

Dat deze aflevering zo kort na de derde voltooid werd, is mede veroorzaakt door het feit, dat ons voor de tijd van twee jaar een plaats uit de onderzoekspool van de Katholieke Universiteit te Nijmegen ter beschikking werd gesteld, welke plaats bezet is door drs. H. Crompvoets.

Ten opzichte van de derde aflevering verschilt deze aflevering weinig of niets wat betreft de gevolgde methode van bewerking en presentatie van het materiaal. De problemen die zich bij het redigeren van de vorige aflevering stelden en waarvoor toen oplossingen werden gevonden, deden zich in zekere mate nu weer voor. Aan de hand van de toen genomen besluiten, die in het „Ten geleide” van de vorige aflevering zijn verantwoord, is zoveel mogelijk getracht bij de samenstelling van dit deel consequent dezelfde werkmethode te volgen.

Gezien het grote aantal lemmata van de paragraaf „het paard”, leek het de redactie wenselijk dit onderdeel in twee afleveringen te publiceren. Deze aflevering wordt afgesloten met de „behandeling en verzorging”; in de volgende vindt onder meer het tuig van het paard een plaats.

Vermeld dient te worden dat in deze aflevering onderscheid gemaakt is tussen *drie* en *drij*. Waar *zich* eigenlijk *zijn eigen* had moeten worden, is toch voor *zich* gekozen, omdat deze vorm naar onze mening eerder zou worden opgezocht in het later te verschijnen alfabetische register.

In de lijst van medewerkers is weinig verandering gekomen. Ook nu weer verzorgde drs. F. C. M. Stoks de Duitse vertaling van de lemma-opschriften. De Engelse vertaling is van de hand van prof. dr. W. J. M. Bronzwaer, terwijl de Franse tekst werd gemaakt door de heer J. H. J. Custers. De eindredactie van de vertalingen was in handen van Mej. C. J. G. Frissen en de heren A. Th. L. C. Brandes, A. H. P. J. Dams en ondergetekende.

Bij de bewerking van deze aflevering waren Mevr. M. C. A. A. Adriaensen-Busch, Mevr. B. T. L. Schelfhout-Cammaart, Mej. M. S. M. de Keijzer en de heren A. J. J. M. Binkhorst, R. M. J. A. Franquinet, M. E. J. Herpers, J. P. H. van Liempd, F. W. P. G. Mesman, J. H. Verkroost en P. F. M. Versteegde als student-assistenten betrokken.

Naast het bewerken van de lemmata hadden een bijzondere taak: Mej. C. J. G. Frissen, die als coördinatrice van de werkzaamheden van de student-assistenten optrad en de leiding had bij het ponsklaar maken van de taalkaarten; de heren Th. P. J. E. Hendrickx en J. J. M. F. Kokkelmans, die de omvangrijke afdeling van de lichaamsdelen voor hun rekening hebben genomen; tenslotte de heer A. H. P. J. Dams, aan wie de voorbereiding van de vertalingen van de lemma-opschriften werd toevertrouwd.

De heer M. J. C. Manders van het Universitair Rekencentrum heeft evenals vorige keer op vaardige wijze voor de uitvoering van de met behulp van de

computer getekende taalkaarten gezorgd. De prettige samenwerking met het U.R.C. wordt door ons zeer op prijs gesteld. In de voorbereidingsfase van de mechanische vervaardiging van de taalkaarten hebben wij dankbaar gebruik gemaakt van de ervaring die drs. Th. J. W. M. Kruijsen in deze heeft als secretaris-generaal van de Atlas Linguarum Europae.

Een woord van dank tenslotte aan degenen die ons werk weer de nodige steun gaven, inzonderheid aan mr. T. N. J. A. van Rijn, algemeen directeur der A-faculteiten en drs. H. M. Borghouts, beheerder van de Faculteit der Letteren.

Juni 1976

drs. J. Vromans